GRATANGEN KOMMUNE

Kommunestyret

Dato: 14.12.2017 09:00

Sted: Gratangen rådhus

Notat:

Eventuelle forfall meldes servicetorget på telefon 77 02 18 00 evt.
på e-post: postmottak@gratangen.kommune.no.
Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

Gratangen 07.12.2017

For leder i Kommunestyret, Eva Helene Ottesen

Ragnfrid Masterbakk Karlsen
møtesekretær

Saksliste

Orienteringer

2/17 Orienteringer KST 171214 4

Referatsaker

56/17 Melding om politisk vedtak- Sky-prosjektet-Finansiering 6

57/17Digitalisering i kommunal sektor 7

58/17 Følgebrev til kommunene om matsvinn 40

59/17 Nytt tilsynsansvar for landets kommuner
Tilsyn med stedlig salg av tobakksvarer mv. fra 1.januar 2018 42

60/17 Uttalelse om viktigheten av å beholde og videreutvikle Rå videregående skole i Kvæfjord 45

61/17 Takk for at dere bryr dere 48

62/17 Informasjon til kommunen vedrørende fisjonen 49

63/17 Melding om politisk vedtak- skybasert IKT-løsning finansiering 50

64/17 Ikrafttredelse av ny lov om eierseksjoner 51

65/17 Tildeling av midler-Tilskuddsordning for kompensasjon av kommunenes utgifter i 2016 knyttet til forberedelse av bosetting av enslige mindreårige flyktninger som ikke ble bosatt 54

66/17 Ytringsfrihet og Varsling - en veileder for kommuner og fylkeskommuner 56

67/17 Nye kommune- og fylkesnummer fra 1. januar 57

68/17 Alminnelig høring - Forslag til forskrift om sentral godkjenning av planforetak 79

69/17 Orientering om tilsynsordning - Tobakk 111

70/17 Bosetting av flyktninger i 2018 114

71/17 SVV - Vedtak om tospråklig skilting av samiske stedsnavn - endring av eksisterende skilt.pdf 116

72/17 Eiendomsskatt - Budsjettforliket - Konsekvenser for kommunene 5

73/17 markering av frigjørings-og veterandagen 8.mai 2018 170

74/17 VS: Informasjon om nye gebyrsatser i alkoholforskriften § 6-2 174

75/17 Protokoll Styremøte 8-1730.11.2017 177

Saker til behandling

45/17 Økonomimelding 3/2017 178

46/17 Handlingsprogram Spire 2018 179

47/17 Etablering av ny brannstasjon i Gratangsbotn 187

48/17 Basseng i Gratangen - muligheter for finansiering 205

49/17 Beregning av ordinært driftstilskudd til private barnehager 2018 208

50/17 BUDSJETT 2018 - HANDLINGSPLAN 2018-2021 211

51/17 Rekrutteringstiltak for sykepleiere/vernepleiere 370

52/17 Administrativ organisering sentraladministrasjon 477

53/17 Revidert avtale om krisesentertilbud 483

54/17 Næringsvennlig region - revidert forprosjektplan 496
55/17 Avhending av eGolf 514
56/17 Kommunal vigsel 516
57/17 Interkommunalt plansamarbeid om kystsoneplan for Midt- og Sør-Troms. Delegering av myndighet, og valg av representanter til interkommunalt kystsoneplanutvalg. 526
58/17 Avvikling av lokal heimevernsnemd. 562
59/17 Anskaffelse av tilbudt eiendom 564
60/17 Retningslinjer kulturmidler - justering høsten 2017 566
61/17 Planprogram for delplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 569
62/17 Kommundelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv - første gangs behandling 575
63/17 Revisjon av vedtektene for Gratangen barnehage 623
64/17 Kommunal handlingsplan mot mobbing i barnehagene 639
65/17 Kommunal plan for overgang fra barnehage til skole 651
66/17 Revidert planprogram for kommuneplan for Oppvekst - andre gangs behandling 661
67/17 IKAT - Endring i kommunenes andel av driftsutgifter 677
68/17 Søknad om fritak fra politiske verv. 704
69/17 Møteplan styrer, råd og utvalg 2018 706

Kommunestyrets
møte 14.12.2017

Orienteringer

Omstillingsprogrammet SPIRE	Linda Flaaten-Stokkan
Orientering om driftsforhold	Ole Kristian Severinsen
Status for oppfølging av kommunestyrets vedtak	

Dette punktet i sakslisten er begrenset.

SALANGEN KOMMUNE
Sentraladministrasjon

Vår dato: 05.10.2017
Vår ref.: 2449/17-064

Saksbehandler, dir. telefon: Heidi Sund Aasen, 77172008
Deres ref.:

Gratangen kommune
Lavangen kommune

MELDING OM POLITISK VEDTAK - SKY-PROSJEKTET - FINANSIERING

Kommunestyret behandlet i møte 25.09.2017 sak 41/17. Følgende vedtak ble fattet:

1. K4 kommunene gjennomfører Polarsky prosjektet innenfor en investeringsramme på kr 7.330 000,-. Investeringen inkluderer utgifter til trepunktsløsning.
2. Investeringen fordeler seg over år på følgende måte:
   a. kr 3.574.700,- i år 2017,
   b. kr 3.452.300,- i år 2018,
   c. kr 302.500,- i år 2019.
3. Utgiften deles likt på hver kommune med følgende beløp pr år:
   a. kr 1.191.600,- i år 2017,
   b. kr 1.150.800,- i år 2018,
   c. kr 100.800,- i år 2019.
4. Salangen kommune dekker sin del av investeringsutgiftene på kr 2.443.200,- med bruk av ledige lånemidler.
5. Investeringen innarbeides i budsjett og økonomiplan.
6. Ved behov vil det fremmes egen finansieringssak for investeringer i egen kommune ift infrastrukturtiltak mm.

Med hilsen

Grethe D. Kleppe
Sekretær

Kopi til: Astafjord lønn- og regnskap
Revisjon

From: Postmottak Gratangen
Sent: Monday, September 11, 2017 11:47 AM
To: Lena Solvang
Subject: VS: 17/4008-2 Digitalisering i kommunal sektor
Attachments: Digitalisering i kommunal sektor.docx.pdf; Digitaliseringsrundskrivet 2017.pdf

---

Fra: Postmottak KMD [mailto:postmottak@kmd.dep.no]
Sendt: 11. september 2017 12:05
Emne: 17/4008-2 Digitalisering i kommunal sektor

Se vedlagte saksdokumenter.

Eventuelt svar på denne forsendelsen, eller ny henvendelse, sendes på e-post til fellesadressen / Any answer to this letter, or new inquiry, please send e-mail to postmottak@kmd.dep.no.

Med hilsen / Yours sincerely
Kommunal- og moderniseringsdepartementet / Norwegian Ministry of Local Government and Modernisation

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommuner
Fylkeskommuner
KS

Deres ref	Vår ref	Dato
	17/4008-2	11.09.2017

Digitalisering i kommunal sektor

Digitalisering skaper helt nye måter å levere offentlige tjenester på, og er en viktig drivkraft for forenkling og forbedring av offentlig sektor. Det er behov for en raskere digitalisering av offentlig sektor og et løft i kommunesektoren. Derfor må stat og kommune samarbeide mer og bedre for å tilby innbyggere og næringsliv gode, brukervennlige og helhetlige digitale tjenester.

Dette brevet inneholder en kort gjennomgang av de viktigste tiltakene med relevans for kommunal sektor i den statlige digitaliseringspolitikken.

1. Digital agenda for Norge

Departementet ønsker å løfte frem følgende områder og tiltak fra Meld. St. 27 (2015-2016) *Digital agenda for Norge. IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet*[1]:

Mer helhetlige løsninger

Mange offentlige tjenester forutsetter et utstrakt samarbeid mellom statlig og kommunal sektor. Når det gjelder oppgaver som løses på tvers av statlig og kommunal sektor, vil regjeringen at de statlige virksomhetene skal ta et større ansvar for at det utvikles helhetlige, digitale løsninger som også kan benyttes av kommuner og fylkeskommuner, og som dekker behovene i kommunal sektor. I

[1] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-27-20152016/id2483795/

Postadresse
Postboks 8112 Dep
NO-0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59

http://www.kmd.dep.no/

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Avdeling for IKT og fornying

Saksbehandler
Timothy Szlachetko

tillegg skal statlige virksomheter ta mer hensyn til kommuner og fylkeskommuner i sitt digitaliseringsarbeid.

Ordning for finansiering av kommunale IKT-prosjekter
I Kommuneproposisjonen ble det varslet at departementet setter av 25 mill. kroner over prosjektskjønnet på kap. 571 post 64 i 2017 til en KS-administrert ordning for finansiering av kommunale IKT-prosjekter. For 2018 tar departementet sikte på å sette av 100 mill. kroner til formålet. Ordningen skal bidra til finansiering av IKT-prosjekter som kan komme hele kommunal sektor til gode.

KS skal informere kommunesektoren høsten 2017 om hvordan ordningen skal legges opp og hvordan prosjektene skal finansieres.

Digital postkasse til innbyggere
Digital post gjør innbyggerens kommunikasjon med det offentlige raskere, tryggere og enklere. *Digital postkasse til innbyggere* er en sikker løsning, og kommuner og fylkeskommuner kan sende både vedtak og andre viktige henvendelser, inkludert sensitive personopplysninger. Med digital post sparer kommunal sektor penger, mens innbyggerne får bedre tjenester. KS SvarUT kan videresende post til *Digital postkasse til innbyggere*. Kommuner som ikke har tatt i bruk digital postkasse ennå, kan ta kontakt med KS og få hjelp til å koble seg på.

I 2014 ble forvaltningsloven[2] og eForvaltningsforskriften[3] endret slik at forvaltningen som hovedregel skal kommunisere digitalt med innbyggere og næringsdrivende. Forvaltningsorganet skal sørge for at parten blir varslet om at enkeltvedtak er fattet, og hvor og hvordan vedkommende kan skaffe seg kunnskap om innholdet. Vedtaket kan for eksempel bli gjort tilgjengelig i mottakers digitale postkasse. Hvis mottaker ikke har skaffet seg tilgang til enkeltvedtaket innen én uke fra det tidspunktet vedtaket ble gjort tilgjengelig, og varsel ble sendt, skal parten varsles digitalt en gang til (per e-post eller sms). Det vil si at det ikke lenger er slik at vedtak og lignende må sendes på papir til mottaker dersom han eller hun ikke har åpnet det i den digitale postkassen.

ID-porten
ID-porten er en innloggingsløsning som gir innbyggerne sikker tilgang til over 1300 nettjenester fra ca. 700 statlige og kommunale etater. Innbyggerne kan bruke MinID, BankID og BankID på mobil, Buypass og Buypass på mobil samt Commfides. I gjennomsnitt gjennomføres det 200 000 innlogginger hver dag. For

[2] Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).
[3] Forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (eForvaltningsforskriften).

mer informasjon se https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitale-felleslosninger/id-porten.

eSignering

Difi har etablert en felles tjeneste for elektronisk signering. eSignering er en frittstående tjeneste som er tilgjengelig for offentlige virksomheter. Tjenesten bidrar til en brukervennlig, sikker og effektiv håndtering av dokumenter som krever signatur fra innbyggere, og tilbyr både avansert elektronisk signatur og autentisert elektronisk signatur. Signeringstjenesten kan brukes både ved integrasjon mot KS SvarUT og kommunens egne fagsystemer, eller som en frittstående tjeneste fra Difi. Tjenesten forvaltes av Difi og leveres av Posten Norge AS.

Altinn for kommunal sektor

Altinn er en nasjonal felleskomponent som statlige etater som hovedregel skal bruke ved produksjon av relevante digitale tjenester. Kommunal sektor kan også bruke Altinn, og i januar 2016 inngikk Brønnøysundregistrene og KS en avtale som gjør det enklere for kommunesektoren å tilby nye, nettbaserte tjenester. Kommuner som ønsker å benytte denne avtalen kan ta kontakt med KS for mer informasjon.

Nytt folkeregister i 2019

Skatteetaten vil i 2019 ferdigstille arbeidet med et modernisert Folkeregister. Det innebærer bl.a. nye tekniske grensesnitt, bedre kvalitet og nye tjenester for Folkeregisterets konsumenter og produsenter. Nytt folkeregister kan tilrettelegge for enklere saksbehandling for kommunene, siden opplysninger i Folkeregisteret blir raskere oppdatert enn tidligere. Kommunene kan dermed igangsette egne prosesser tidligere enn i dag og utvikle nye innbyggervennlige tjenester. Som en del av arbeidet trer også ny lov og forskrift for folkeregistrering i kraft 1. oktober 2017. Den nye loven vil forenkle tilgangen til personopplysninger om personer både i og utenfor egne kommunegrenser. Skatteetaten samarbeider med KS om kommunal sektors behov for tilgang til opplysninger i et modernisert Folkeregister. I tillegg jobbes det for at kommunal sektor i produsentrollen (helse, barnevern og vigsel) skal kunne sende opplysninger til Folkeregisteret på en mer sikker og effektiv måte. KS har etablert et eget prosjekt for å ivareta kommunal sektors behov opp mot modernisert Folkeregister. Den enkelte kommune oppfordres til å selv kartlegge endringsbehovet som følger av et modernisert Folkeregister.

Bruk av IT-standarder

Kommunal sektor skal bruke obligatoriske IT-standarder slik de framgår av standardiseringsforskriften.[4] I tillegg bør kommuner og fylkeskommuner også

[4] Forskrift 5 april 2013 nr. 959 om IT-standarder i offentlig forvaltning. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-04-05-959.

benytte de anbefalte standardene. Standardene legger til rette for og fremmer elektronisk samhandling med og i forvaltningen. *Referansekatalogen* gir en oversikt over anbefalte og obligatoriske IT-standarder i offentlig sektor.[5] Spørsmål om bruk av standarder kan rettes til Difi.

Ny løsning for Offentlig elektronisk postjournal (OEP) – eInnsyn
Ved årsskiftet 2017/2018 vil den nye løsningen bli satt i produksjon. Løsningen er et samarbeid mellom Difi og Oslo kommune for å utvikle en felles publikasjons- og innsynsløsning som skal erstatte dagens Offentlig Elektronisk Postjournal (OEP) og Søk i politiske saker (SIPS).

Løsningen er utviklet med sikte på etter hvert å kunne benyttes av alle kommuner og fylkeskommuner.

Oslo kommune er i dialog med kommunal sektor og vil invitere til deltakelse i piloter. Kommuner og fylkeskommuner som ønsker informasjon, som vil prøve ut tjenesten eller ønsker å publisere i en felles tjeneste som eInnsyn kan ta kontakt med Oslo kommune eller Difi. Se https://einnsyn.difi.no/.

Kommunale veiledningstilbud
KMD har gjennomført et toårig program for økt digital deltakelse og kompetanse (Digidel, http://digidel.no/). Programmet utviklet bl.a. ulike opplæringsressurser som nå overtas og videreutvikles av Kompetanse Norge (tidligere Vox). Disse opplæringsressursene er fritt tilgjengelige for alle som vil tilby etter- og videreutdanning innen digital kompetanse.

KS og KMD samarbeider om å etablere tilbud om veiledning og opplæring i digital kompetanse i alle landets kommuner (Digihjelpen). Kommunene bestemmer selv hvordan de ønsker å gi grunnleggende opplæring i digital kompetanse til innbyggerne. Digihjelp-prosjektet vil innen utgangen av januar 2018 utarbeide en «håndbok» som bl.a. vil beskrive hvordan et kommunalt tilbud om veiledning innen digital kompetanse kan etableres og driftes på en kostnadseffektiv måte ved bruk av eksisterende ressurser og bistand fra bl.a. Kompetanse Norge, NAV, Skatteetaten, Seniornett og med bidrag fra ulike frivillige og private aktører.

«Én innbygger - én journal»
Helse- og omsorgssektoren er i gang med å realisere en løsning for «Én innbygger – én journal». Arbeidet er omfattende og vil ta lang tid. Utviklingen må derfor skje stegvis. Første steg på veien er Helseplattformen i region Midt-Norge. Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Direktoratet for e-helse om å utarbeide et veikart for den samlede gjennomføringen av arbeidet med én innbygger – én

[5] https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referansekatalogen.

journal. Direktoratet skal videre gjennomføre et forprosjekt om en nasjonal løsning for kommunal helse- og omsorgstjeneste som er integrert med spesialisthelsetjenestens løsninger. Arbeidet skal foregå i tett samarbeid med kommunesektoren, spesialisthelsetjenesten, øvrige nasjonale fagmyndigheter og pasient- og brukerorganisasjoner. Forprosjektet og veikartet vil gi grunnlag for beslutninger om videre gjennomføring av én innbygger – én journal.

Velferdsteknologi
Gjennom nasjonalt velferdsteknologiprogram har over 30 kommuner prøvd ut trygghets- og mestringsteknologi i omsorgstjenesten. Programmet ledes av Helsedirektoratet i samarbeid med Direktoratet for e-helse og KS. En viktig del av prosjektet er følgeforskning, hvor gevinster og effekter ved bruk av velferdsteknologi synliggjøres. Det er utgitt to gevinstrapporter med anbefalinger fra prosjektet (IS-2416, IS-2557). Rapportene er entydige, og viser at bruk av velferdsteknologi har store gevinster når den brukes riktig. Prosjektet gikk i 2017 over fra pilotering og utprøving, til implementering og drift i nye kommuner. Om lag 200 nye kommuner er nå en del av det nasjonale velferdsteknologiprogrammet med mål om å innlemme trygghets- og mestringsteknologi i kommunens ordinære tjenestetilbud de neste årene. Brukerne opplever større mestring, trygghet og selvstendighet ved bruk av teknologien. Kommunene rapporterer om økt omsorgskapasitet og bærekraft. Dokumentasjonen på dette teknologiområdet er god, og det er derfor viktig at kommunene utnytter denne teknologien i omstillingen av helse- og omsorgstjenestene.

Kommunestruktur og IKT
Kommunesammenslåing foregår i en digital kontekst. Digitalisering berører alle tjenesteområder i en kommune, og tjenesteproduksjon foregår i økende grad digitalt. Bruk av digitale tjenester og IKT-systemer har mye å si for kommunens evne til å utføre lovpålagte oppgaver med god kvalitet på mest mulig effektiv måte. Håndtering av IKT ved kommunesammenslåing er derfor kritisk, og samtidig et sentralt virkemiddel i omstillingsarbeidet ved etablering av den nye kommunen.

Ved sammenslåing av kommuner eller fylkeskommuner vedtas som hovedregel nye kommune- og fylkesnumre, og det er viktig at systemene er tilstrekkelig fleksible til å håndtere endringer av denne typen.

Som del av kommunereformen har Kartverket fått i oppdrag fra KMD å ivareta rollen som teknisk koordinator av statlige etater om IKT-spørsmål i kommune- og regionreformen, og være kontakt med faglig støtte for kommunene i forbindelse med endringer av kommunenummer og adressering som følge av kommune- og regionreformene. Dette innebærer blant annet å koordinere samarbeidet mellom statlige virksomheter og involverte kommuner, og avdekke avhengigheter mellom ulike IT-løsninger. Det er blant annet utarbeidet en sjekkliste for kommuner som

skal gjennomføre sammenslåing, med oversikt over oppgaver og tidsfrister. Nyttig informasjon om kommunereform og digitalisering finnes på http://www.kartverket.no/kommunereform/.

2. Digitaliseringsrundskrivet for statlige virksomheter

Digitaliseringsrundskrivet (rundskriv H-7/17) er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger vedrørende digitalisering i offentlig sektor, og gir et helhetlig bilde av hvilke føringer som gjelder. Det gjelder for statlige virksomheter, og har blitt sendt ut hvert år siden 2009.

Rundskrivet henviser til en rekke krav som er hjemlet i lov, og som derfor også gjelder kommunene. De øvrige kravene i rundskrivet gjelder ikke for kommunene. Rundskrivet er vedlagt.

Departementet oppfordrer kommunene til å gjøre seg kjent med kravene som stilles til statlige virksomheter på digitaliseringsområdet, og også til å vurdere om noen av anbefalingene kan være relevante for kommunenes digitaliseringsarbeid.

Med hilsen

Jan Hjelle (e.f.)
ekspedisjonssjef

Timothy Szlachetko
seniorrådgiver

1 vedlegg: Digitaliseringsrundskrivet (H-7/17)

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Departementene
Underliggende forvaltningsorganer
Statsministerens kontor

Nr.	Vår ref	Dato
H-7/17	17/1819 14	08.09.2017

DIGITALISERINGSRUNDSKRIVET

Digitaliseringsrundskrivet er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger om digitalisering i offentlig sektor. Rundskrivet gjelder for departementene, statens ordinære forvaltningsorganer, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og forvaltningsbedrifter. Rundskrivet erstatter rundskriv H-09/16, og gjelder til et nytt digitaliseringsrundskriv sendes ut.

Vesentlige endringer fra fjorårets rundskriv

De viktigste endringene fra rundskriv H-09/16 er:

- Nytt punkt om brukeren i sentrum til erstatning for tidligere punkt 2.1, jf. punkt 1.1.
- Omtalen av gjenbruk og viderebruk er slått sammen, og omtale av geodata er tatt inn, jf. punkt 1.3.
- Omtale av Oppgaveregisteret er tatt inn, jf. punkt 1.6.
- Kravet om bruk av digital postkasse til innbyggere er presisert, jf. punkt 1.7.
- Universell utforming av IKT i utdanningssektoren er tatt inn, jf. punkt 1.8.

Bakgrunn

Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Det handler om å tilby tjenester som er enkle å bruke, effektive og pålitelige. Digitalisering

Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo
Telefon: 22 24 90 90 E-post: postmottak@kmd.dep.no

legger til rette for økt verdiskaping og innovasjon, og kan bidra til å øke produktiviteten i både privat og offentlig sektor.

Regjeringen la i 2016 frem Meld. St. 27 (2015-2016) *Digital agenda for Norge. IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet*.[1] Meldingen presenterer regjeringens overordnede politikk for hvordan vi kan utnytte IKT til samfunnets beste.

1. Hvordan skal virksomheten digitalisere?

1.1 Sett brukeren i sentrum

Virksomheten skal sette brukeren i sentrum. Brukere kan være innbyggere, egne ansatte, andre offentlige og private virksomheter, etc. Virksomhetene anbefales å bruke tjenestedesign og andre metoder for brukerinvolvering og brukertesting for å sikre at tjenestene oppfyller brukernes behov.

Brukere skal få hjelp og veiledning til å benytte virksomhetens digitale tjenester, for eksempel gjennom veiledning på nett, digital dialog, direkte kontakt eller betjening ved personlig fremmøte. Virksomheter som har ansvarsområder som går på tvers av virksomheter bør samarbeide, og gi brukerne et hensiktsmessig og helhetlig tilbud, uavhengig av måten forvaltningen er organisert på.

Et klart og brukertilpasset språk er en viktig forutsetning for at digitale tjenester blir tatt i bruk og for at forvaltningens brukere forstår sine rettigheter og plikter. Det legges derfor til grunn at virksomhetene arbeider systematisk for at klart språk blir en del av utviklingen av de digitale tjenestene. Difi kan være en støtte i dette arbeidet, og gode språkråd finnes på www.klarspråk.no. Prosjektveiviseren (versjon 3.0), se punkt 2.1, gir også råd om klart språk i digitale tjenester.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet og KS har i fellesskap forpliktet seg til å legge forholdene til rette slik at landets kommuner kan ha et veiledningstilbud i grunnleggende digital kompetanse for innbyggere som trenger hjelp til å komme seg på nett, og bruke digitale tjenester. Et konsept for etablering av slike veiledningstjenester skal være klart i januar 2018. Det vil inkludere hvordan statlige etater med digitale tjenester, som er rettet mot innbyggerne, kan bidra med opplæringsmateriell og -ressurser for å styrke de kommunale veiledningstilbudene.

Norge.no er en veiviser til offentlige digitale tjenester til innbyggerne på tvers av sektorer og nivå. Tjenestene er blant annet organisert etter livshendelser. Statlige virksomheter bør fortløpende registrere sine tjenester her, for å sikre en helhetlig fremstilling av forvaltningens digitale tjenester til innbyggerne. Altinn er hovedkanal for overordnet informasjon om rettigheter og plikter for etablerere og næringsdrivende.

[1] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-27-20152016/id2483795/

1.2 Gjennomfør digitalt førstevalg

Forvaltningens kommunikasjon med innbyggere og næringsliv skal normalt skje gjennom digitale, nettbaserte tjenester. Disse tjenestene skal være helhetlige, brukervennlige, trygge og universelt utformet.

Departementene skal innen utgangen av 2017 kartlegge potensialet for digitalisering av tjenester og arbeidsprosesser, og utarbeide planer for hvordan alle egnede tjenester skal gjøres tilgjengelig digitalt. Arbeidet skal skje i samarbeid med departementets underliggende virksomheter, jf. fellesføring i tildelingsbrevene for 2017.

Departementene skal innen utgangen av 2018 gjøre en vurdering av hvilke tjenester som bør ses i sammenheng med andre virksomheters tjenester, og om tjenestene egner seg for utvikling av tjenestekjeder. Det skal også utarbeides planer/strategier for utvikling av tjenestene. Departementet skal samarbeide med underliggende virksomheter, og evt. virksomheter i andre sektorer.

Kartleggingene bør blant annet omfatte hvilke tjenester det gjenstår å digitalisere, hvilke tjenester som egner seg for digital selvbetjening, straks-avgjørelser og automatisert saksbehandling. Kartleggingen må også brukes til å vurdere om eksisterende digitale tjenester er brukerorienterte og brukervennlige, eller om de bør re-designes, forenkles eller kanskje kan bortfalle. Se veiledning på Difis hjemmeside.[2]

Relevant regelverk må også gjennomgås. Regelverk skal være teknologinøytralt. Det skal ikke lages nye regelverkshindringer og eksisterende, utilsiktede hindringer skal fjernes. Det enkelte departement er ansvarlig for å gjennomføre de regelverksendringene som er nødvendige for å kunne oppnå gevinster ved digitalisering på eget område.

1.3 Tilrettelegg for gjenbruk og viderebruk av informasjon

Den enkelte virksomhet skal ha oversikt over hvilke data den håndterer, hva dataene betyr, hva de brukes til, hvilke prosesser de inngår i, og hvem som kan bruke dem (informasjonsforvaltning). Dette innebærer også å ta stilling til hvilke data som kan gjøres tilgjengelig for gjenbruk i offentlig sektor, og viderebruk av privat sektor. Offentlige virksomheter må prioritere utveksling av informasjon som andre virksomheter har krav på.

Difi etablerer et rammeverk for informasjonsforvaltning som kan brukes av virksomheten. Rammeverket skal hjelpe virksomheter med ulik modenhet å komme i gang med strukturering av egen informasjon.[3]

Virksomheten skal gjenbruke informasjon, i stedet for å spørre brukerne på nytt om forhold de allerede har opplyst. Før virksomheten etterspør informasjon, skal den sjekke om den samme informasjonen allerede finnes, og er tilgjengelig i egen eller i

[2] https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalt-forstevalg og https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/effektivisering.
[3] https://www.difi.no/informasjonsforvaltning

andre virksomheter. Finnes informasjonen hos en annen offentlig virksomhet, skal informasjonen hentes derfra, forutsatt at det foreligger hjemmel. Virksomheten som ønsker informasjon utlevert, må selv sørge for hjemmel for gjenbruk av informasjonen.

I samsvar med viderebruksbestemmelsene i offentleglova, skal virksomheten gjøre egnet informasjon tilgjengelig i maskinlesbare formater, fortrinnsvis gjennom API'er. Virksomheten kan få dekket sine kostnader ved tilgjengeliggjøring i tråd med offentleglovas bestemmelser. Data bør tilgjengeliggjøres under en åpen lisens som for eksempel *Norsk lisens for opne data* (NLOD).[4] Data som er tilgjengelig for viderebruk bør synliggjøres på portalen data.norge.no.

Virksomheter som etablerer nye eller oppgraderer eksisterende fagsystemer eller digitale tjenester, skal legge til rette for at data fra disse tjenestene kan gjøres tilgjengelige i maskinlesbare formater. Der markedet leverer tjenester på grunnlag av slike data, skal virksomheten vurdere å avstå fra å utvikle lignende tjenester selv. Virksomheten skal følge *Retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data*.[5]

Lov om infrastruktur for geografisk informasjon[6] (geodataloven) setter krav om deling og tilgang til geodata, jf. også plan- og bygningsloven kapittel 2. Forskrift om infrastruktur for geografisk informasjon[7] (geodataforskriften) § 15 fastsetter en forpliktende framdriftsplan. Kravene er i samsvar med direktiv 2007/2/EF om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (INSPIRE).

1.4 Følg opp informasjonssikkerheten

I henhold til eForvaltningsforskriften § 15 skal virksomheten ha en internkontroll (styring og kontroll) på informasjonssikkerhetsområdet som baserer seg på anerkjente standarder for styringssystem for informasjonssikkerhet.[8] Internkontrollen bør være en integrert del av virksomhetens helhetlige styringssystem. Omfang og innretning på internkontrollen skal være tilpasset risikoen. KMD har pekt ut Difi til det organ som skal gi anbefalinger på området, jf. eForvaltningsforskriften § 15.

1.5 Bygg inn personvern

Virksomhetens IKT-systemer skal bygges i tråd med prinsippene for innebygd personvern, herunder personvernvennlige standardinnstillinger. [9]

[4] https://data.norge.no/nlod/no/2.0
[5] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-ved-tilgjengeliggjoring-av-offentlige-data/id2536870/
[6] https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2010-09-03-56
[7] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-08-08-797
[8] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-25-988
[9] https://www.datatilsynet.no/Teknologi/Innebygd-personvern/

EUs nye forordning om behandling av personopplysninger (EU 2016/670) trer i kraft i 2018.[10] Virksomheten skal ta hensyn til det kommende regelverket og gjennomføre nødvendige tilpasninger og endringer. Veileder finnes på Datatilsynets nettsider.[11]

1.6 Bruk nasjonale felleskomponenter og fellesløsninger

Regjeringen har fastsatt strategiske prinsipper for nasjonale felleskomponenter.[12] Disse gir rammer og føringer for bruk og utvikling av felleskomponentene, og skal legges til grunn av felleskomponentforvaltere og tjenesteeiere.

ID-porten: Virksomheten skal ta i bruk ID-porten for digitale tjenester som krever innlogging og autentisering.

Altinn: Virksomheten skal i utgangspunktet ta i bruk Altinns infrastruktur og tjenesteplattform for produksjon av relevante tjenester. Virksomheter som på kort sikt ikke kan få dekket sine behov i Altinn på en hensiktsmessig måte, kan benytte løsninger i markedet eller utvikle løsningen selv. Virksomheten må kunne begrunne unntak. Aktuelle digitale tjenester rettet mot næringsdrivende skal gjøres tilgjengelige på Altinns portal.

Altinn skal benyttes for digital post fra forvaltningen til næringsdrivende og andre virksomheter med organisasjonsnummer.

Digital postkasse til innbyggere: Virksomheten skal bruke *Digital postkasse til innbyggere* som beskrevet i punkt 1.7.

Kontakt- og reservasjonsregisteret: Virksomheten skal bruke kontaktinformasjon fra kontakt- og reservasjonsregisteret ved varsling av innbyggere om og utsendelse av enkeltvedtak og andre viktige digitale henvendelser, jf. eForvaltningsforskriften § 8.[13]

Felles offentlige registre: For å unngå dobbeltrapportering, sikre gjenbruk av oppdatert og korrekt informasjon om personer, virksomheter og eiendommer, skal statens virksomheter bruke folkeregisteret, enhetsregisteret og matrikkelen så fremt vilkår for bruk er oppfylt.

Oppgaveregisteret: Virksomheten skal melde nye eller endrede rapporteringsplikter som pålegges næringsdrivende til Oppgaveregisteret før de iverksettes.[14] Virksomhetene plikter å samordne rapporteringsplikter der det er praktisk mulig.

Når virksomheten skal ta i bruk nasjonale felleskomponenter, skal den foreta en risiko- og sårbarhetsvurdering knyttet til informasjonssikkerhet. Gjennomført risiko- og sårbarhetsvurdering kan føre til at virksomheten helt eller delvis ikke kan ta felleskomponenten i bruk.

---

[10] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:119:FULL
[11] https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-skjema/veiledere/hva-betyr/
[12] Meld. St. 27 (2015-2016) kapittel 11.1.
[13] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-25-988
[14] https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-06-35

1.7 Bruk digital postkasse til innbyggere

Virksomheten skal bruke *Digital postkasse til innbyggere* for utsending av post til innbyggere som har valgt digital postkasse, og som ikke har reservert seg. Kravet om bruk av digital postkasse til innbyggere gjelder alle tjenester hvor det sendes brev som har dokumentasjonsverdi for innbygger. Slike brev kan være både vedtak og andre viktige henvendelser. Virksomheten skal vurdere hvilke brev som har viktig dokumentasjonsverdi for innbygger.

Virksomheten må jobbe aktivt for at deres målgrupper oppretter digital postkasse. Kvalitetssikret informasjon om *Digital postkasse til innbyggere* finnes på norge.no. Alle virksomheter bør på sine nettsider gi informasjon om digital postkasse til innbyggere.

Virksomheter som har benyttet Altinns meldingsboks for utsending av post til innbyggere, skal bruke *Digital postkasse til innbyggere* fra 1. oktober 2016. Har innbyggeren ikke valgt postkasse og ikke reservert seg mot digital post, kan post fortsatt sendes til Altinns meldingsboks.

Skattedialogen til innbyggere (skattekort og skatteoppgjør) har midlertidig unntak fra fristen. Fra og med utsendelse av skatteoppgjøret for inntektsåret 2016, videresendes skattedialogen fra Altinn til *Digital postkasse til innbyggere*.

Altinn skal benyttes for digital post til virksomheter. Se punkt 1.6 ovenfor.

1.8 Følg krav om arkitektur og standarder

Virksomheten skal følge statens overordnede arkitekturprinsipper på IKT-området.[15] Virksomheten må kunne dokumentere og begrunne eventuelle avvik. Virksomheten anbefales løpende vurdere behov for standarder innenfor eget kompetanseområde.

Virksomheten skal bruke obligatoriske standarder slik de framgår av standardiseringsforskriften.[16] På områder som ikke dekkes av de obligatoriske standardene, bør virksomheten benytte de anbefalte standardene. *Referansekatalogen* gir en oversikt over anbefalte og obligatoriske IT-standarder i offentlig sektor.[17]

Gjennom forskrift om universell utforming av IKT-løsninger stilles det krav til at nye nettløsninger og automater som retter seg mot allmennheten, må tilfredsstille internasjonalt anerkjente standarder for universell utforming.[18] Eksisterende IKT-løsninger skal være universelt utformet innen 1. januar 2021.[19]

---

[15] https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/nasjonal-arkitektur/prinsipper
[16] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-04-05-959
[17] https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referansekatalogen.
[18] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-06-21-732
[19] Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 14 annet ledd. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2013-06-21-61

Gjennom vedtakelsen av ny lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven), ble plikten til universell utforming av IKT-løsninger utvidet til å omfatte opplærings- og utdanningssektoren. For å synliggjøre utvidelsen til sektoren vil dette presiseres nærmere i forskriften.

Virksomheter i skolesektoren får en 12 måneders frist til å innrette seg etter kravene fra loven trer i kraft den 1. januar 2018. Det betyr at fra 1. januar 2019 skal alle nettsider, læringsplattformer og digitale læremidler i sektoren tilfredsstille kravene til universell utforming av IKT, slik det er regulert i forskriften.

1.9 Grenseoverskridende tjenester

Digitale tjenester skal, når det er formålstjenlig, tilpasses til grenseoverskridende informasjonsutveksling for å gi offentlige myndigheter, næringsdrivende og innbyggere mulighet til å utføre oppgaver digitalt på tvers av landegrenser innenfor EØS-området.

Nasjonale felleskomponenter og tjenester skal, når det er hensiktsmessig, være forenlig med EUs digitale infrastruktur implementert gjennom EU-programmet CEF Digital som Norge deltar i. Det kan søkes om finansering av grenseoverskridende digitale løsninger fra CEF Digital. Difi kan bistå med informasjon om søkemuligheter.

1.10 Ta i bruk elektronisk faktura

Når nye avtaler inngås, skal virksomheten kreve at deres leverandører av varer og tjenester sender faktura og kreditnota elektronisk, slik at virksomheten mottar dokumentet i samsvar med standarden *Elektronisk handelsformat* (EHF).[20] Fra utenlandske leverandører skal det stilles tilsvarende krav om at dokumenter skal mottas i samsvar med standarden PEPPOL BIS. KMD anbefaler offentlige virksomheter å benytte infrastrukturen Difi forvalter for formidling av elektroniske handelsdokumenter.[21] Virksomheten skal påse at kontaktinformasjon om fakturering er oppdatert i *Elektronisk mottakeradresseregister* (ELMA).[22]

Offentlige virksomheter bør sende elektroniske fakturaer i EHF til både privatpersoner og næringsdrivende. Statlige virksomheter som sender fakturaer til privatpersoner regelmessig, skal tilby elektronisk faktura. Slike virksomheter skal så langt det er mulig også vurdere om de i tillegg kan tilby avtale om automatisk betaling for tjenester som egner seg for dette. Kravene kan fravikes dersom fakturavolumet er så lavt at kostnadene klart vil overstige nytteverdien.

1.11 Lag sourcingstrategi

Det offentlige skal i utgangspunktet ikke gjøre selv det som markedet kan gjøre bedre og mer effektivt. Ved utvikling, forvaltning og drift av digitale løsninger, må virksomheten ta stilling til hva de skal utføre selv gjennom intern organisering og ansettelser, og hva som helt eller delvis skal overlates til eksterne aktører.

---

[20] https://www.difi.no/artikkel/2015/10/elektronisk-handel-e-handel
[21] http://www.anskaffelser.no/verktoy/aksesspunkt-hvilke-kan-stotte-ditt-behov
[22] http://www.anskaffelser.no/elektronisk-handel/temaer-elektronisk-handel/adresseregister-elmasmp

Effektiviteten av å bruke markedet vil variere mellom virksomhetene. Virksomheten skal derfor, i det omfang det er relevant, utvikle en egen sourcingstrategi. Strategien må ta høyde for de risikovurderingene virksomheten har gjort som en del av sitt internkontrollsystem for informasjonssikkerhet (se punkt 1.4).

1.12 Bruk skytjenester

Kommunal- og moderniseringsdepartementet la i 2016 fram *Nasjonal strategi for bruk av skytjenester*.[23]

Bruk av skytjenester kan gi økt fleksibilitet og mer kostnadseffektiv bruk av IKT. Virksomheter som etablerer nye eller oppgraderer eksisterende fagsystemer eller digitale tjenester, eller endrer eller fornyer avtaler knyttet til drift, skal vurdere skytjenester på linje med andre løsninger. Når det ikke foreligger spesielle hindringer for å ta i bruk skytjenester, og slike tjenester gir den mest hensiktsmessige og kostnadseffektive løsningen, bør en velge slike tjenester. Spesielle hindringer kan for eksempel være særlige krav til sikkerhet og sårbarhet, eller eksisterende systemer og infrastruktur som gjør at bruk av skytjenester ikke vil være kostnadseffektivt. Det er en forutsetning at valgt løsning tilfredsstiller virksomhetens krav til informasjonssikkerhet. Dette krever at virksomheten kjenner verdien av egne data og systemer, og at det gjennomføres en risikovurdering.

2. Hvordan skal prosjektene gjennomføres?

2.1 Planlegging, styring og gjennomføring av IKT-prosjekter

I gjennomføringen av IKT-prosjekter med en anslått samlet investeringskostnad på mer enn 10 millioner kroner, skal virksomheten bruke en prosjektmodell basert på god praksis. Kravet gjelder ikke IKT-prosjekter som følger Finansdepartementets ordning for ekstern kvalitetssikring (KS-ordningen).

En prosjektmodell basert på god praksis, er en modell som har tydelige faser og beslutningspunkter, og krav til hvilken styringsdokumentasjon som skal foreligge ved de enkelte beslutningspunktene.

KMD anbefaler å bruke en prosjektmodell basert på god praksis også ved prosjekter under 10 millioner kroner. Difis *Prosjektveiviseren* er anbefalt prosjektmodell for prosjekter både over og under 10 millioner kroner.[24]

Virksomheten skal jobbe med å redusere kompleksitet og risiko i sine digitaliseringsprosjekter. Følgende prinsipper bør legges til grunn for digitaliseringsprosjekter:[25]

---

[23] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-bruk-av-skytenester/id2484403/sec1
[24] https://www.prosjektveiviseren.no/
[25] Meld. St. 27 (2015-2016) kapittel 12.1.

1. Start med behov
2. Tenk stort – start smått
3. Velg riktig samarbeidspartner
4. Sørg for riktig kompetanse og god lederforståelse
5. Lever hyppig – skap nytte hele veien

2.2 Gevinstrealisering

For å sikre at man tar ut de ønskede gevinstene av et IKT-prosjekt, må virksomheten arbeide målrettet og systematisk med gevinstrealisering fra prosjektets oppstart. Gevinstene, og forutsetninger for realisering av gevinstene, skal synliggjøres i beslutningsgrunnlaget for prosjektet. Dette skal benyttes i den løpende styringen og oppfølgingen av prosjektet. Det bør lages en plan for realisering og måling av gevinstene. Det vises til veiledning fra Direktoratet for økonomistyring som også beskriver de ulike rollene i prosessen.[26]

2.3 Digitaliseringsrådet

Digitaliseringsrådet tilbyr rådgivning om gjennomføring av digitaliseringsprosjekter som har en total kostnadsramme over 10 millioner kroner, men som ikke er underlagt KS-regimet. Difi er sekretariat for rådet.[27]

Ordningen er et tilbud til statlige virksomheter. KMD anbefaler virksomhetene å bruke rådet.

2.4 Samordning med kommunesektoren

Virksomheter som forbereder IKT-relaterte tiltak som i vesentlig grad berører kommunesektoren, skal i en tidlig fase drøfte tiltaket med kommunenes interesseorganisasjon KS.

Difi utarbeider sammen med KS en sjekkliste med en enkel veiledning for involvering av kommunene i statlige digitaliseringsprosjekter. Sjekklisten skal være ferdigstilt innen utgangen av 2017. Virksomheter oppfordres til å bruke denne sjekklisten. Sjekklisten vil være tilgjengelig på Difis nettsider. [28]

KMD gjør oppmerksom på at virksomheter som etablerer nye eller oppgraderer eksisterende fagsystemer eller digitale tjenester, må ta høyde for kommende endringer i kommunestrukturen, og sørge for at systemene er tilstrekkelig fleksible.

Som en del av kommunereformen har Kartverket fått i oppdrag fra KMD å ivareta rollen som teknisk koordinator av statlige etater om IKT-spørsmål i kommune- og regionreformen.[29]

---

[26] https://dfo.no/fagomrader/gevinstrealisering/
[27] https://www.difi.no/veiledning/ikt-og-digitalisering/digitaliseringsradet
[28] www.difi.no.
[29] Nyttig informasjon om kommunereform og digitalisering finnes på http://www.kartverket.no/kommunereform/.

For oppgaver som løses på tvers av statlig og kommunal sektor, skal statlige virksomheter ta et større ansvar for at det utvikles helhetlige digitale løsninger som også kommunesektoren kan bruke.

3. Finansiering

3.1 Medfinansieringsordning for samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringsprosjekter

Det er etablert en medfinansieringsordning for små til mellomstore digitaliseringsprosjekter i staten. Ordningen dekker deler av utgiftene i digitaliseringsprosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Medfinansieringsordningen forvaltes av Difi.[30]

3.2 Adgangen til å overskride driftsbevilgningene til investeringsformål mot tilsvarende innsparing på driftsbudsjettet følgende budsjettår

Bevilgningsreglementet § 11 fjerde ledd nr. 3 gir forvaltningen adgang til å overskride driftsbevilgningene med inntil fem prosent til investeringsformål, mot tilsvarende innsparing på driftsbudsjettet i løpet av de følgende tre budsjettår.

Som en prøveordning har Stortinget samtykket i at innsparingsperioden for budsjettårene 2017-2019 økes til fem år. Det er presisert at IKT-baserte tjenester og systemer også er omfattet.[31]

Ordningen vil derfor kunne brukes til å finansiere digitaliseringsprosjekter som kan effektivisere driften og gi innsparing i virksomheten.

Med hilsen

Jan Hjelle (e.f.)

ekspedisjonssjef

Katarina de Brisis

avdelingsdirektør

Kopi: Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer

[30] https://www.difi.no/veiledning/ikt-og-digitalisering/medfinansiering-av-digitaliseringsprosjekt
[31] Les mer om ordningen i Finansdepartementets rundskriv R-110 Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet, punkt 2.6.

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommuner
Fylkeskommuner
KS

Deres ref	Vår ref	Dato
	17/4008-2	11.09.2017

Digitalisering i kommunal sektor

Digitalisering skaper helt nye måter å levere offentlige tjenester på, og er en viktig drivkraft for forenkling og forbedring av offentlig sektor. Det er behov for en raskere digitalisering av offentlig sektor og et løft i kommunesektoren. Derfor må stat og kommune samarbeide mer og bedre for å tilby innbyggere og næringsliv gode, brukervennlige og helhetlige digitale tjenester.

Dette brevet inneholder en kort gjennomgang av de viktigste tiltakene med relevans for kommunal sektor i den statlige digitaliseringspolitikken.

1. Digital agenda for Norge

Departementet ønsker å løfte frem følgende områder og tiltak fra Meld. St. 27 (2015-2016) *Digital agenda for Norge. IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet*[1]:

Mer helhetlige løsninger

Mange offentlige tjenester forutsetter et utstrakt samarbeid mellom statlig og kommunal sektor. Når det gjelder oppgaver som løses på tvers av statlig og kommunal sektor, vil regjeringen at de statlige virksomhetene skal ta et større ansvar for at det utvikles helhetlige, digitale løsninger som også kan benyttes av kommuner og fylkeskommuner, og som dekker behovene i kommunal sektor. I

[1] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-27-20152016/id2483795/

Postadresse
Postboks 8112 Dep
NO-0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59

http://www.kmd.dep.no/

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Avdeling for IKT og fornying

Saksbehandler
Timothy Szlachetko

tillegg skal statlige virksomheter ta mer hensyn til kommuner og fylkeskommuner i sitt digitaliseringsarbeid.

Ordning for finansiering av kommunale IKT-prosjekter
I Kommuneproposisjonen ble det varslet at departementet setter av 25 mill. kroner over prosjektskjønnet på kap. 571 post 64 i 2017 til en KS-administrert ordning for finansiering av kommunale IKT-prosjekter. For 2018 tar departementet sikte på å sette av 100 mill. kroner til formålet. Ordningen skal bidra til finansiering av IKT-prosjekter som kan komme hele kommunal sektor til gode.

KS skal informere kommunesektoren høsten 2017 om hvordan ordningen skal legges opp og hvordan prosjektene skal finansieres.

Digital postkasse til innbyggere
Digital post gjør innbyggerens kommunikasjon med det offentlige raskere, tryggere og enklere. *Digital postkasse til innbyggere* er en sikker løsning, og kommuner og fylkeskommuner kan sende både vedtak og andre viktige henvendelser, inkludert sensitive personopplysninger. Med digital post sparer kommunal sektor penger, mens innbyggerne får bedre tjenester. KS SvarUT kan videresende post til *Digital postkasse til innbyggere*. Kommuner som ikke har tatt i bruk digital postkasse ennå, kan ta kontakt med KS og få hjelp til å koble seg på.

I 2014 ble forvaltningsloven[2] og eForvaltningsforskriften[3] endret slik at forvaltningen som hovedregel skal kommunisere digitalt med innbyggere og næringsdrivende. Forvaltningsorganet skal sørge for at parten blir varslet om at enkeltvedtak er fattet, og hvor og hvordan vedkommende kan skaffe seg kunnskap om innholdet. Vedtaket kan for eksempel bli gjort tilgjengelig i mottakers digitale postkasse. Hvis mottaker ikke har skaffet seg tilgang til enkeltvedtaket innen én uke fra det tidspunktet vedtaket ble gjort tilgjengelig, og varsel ble sendt, skal parten varsles digitalt en gang til (per e-post eller sms). Det vil si at det ikke lenger er slik at vedtak og lignende må sendes på papir til mottaker dersom han eller hun ikke har åpnet det i den digitale postkassen.

ID-porten
ID-porten er en innloggingsløsning som gir innbyggerne sikker tilgang til over 1300 nettjenester fra ca. 700 statlige og kommunale etater. Innbyggerne kan bruke MinID, BankID og BankID på mobil, Buypass og Buypass på mobil samt Commfides. I gjennomsnitt gjennomføres det 200 000 innlogginger hver dag. For

[2] Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven).
[3] Forskrift 25. juni 2004 nr. 988 om elektronisk kommunikasjon med og i forvaltningen (eForvaltningsforskriften).

mer informasjon se https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitale-felleslosninger/id-porten.

eSignering
Difi har etablert en felles tjeneste for elektronisk signering. eSignering er en frittstående tjeneste som er tilgjengelig for offentlige virksomheter. Tjenesten bidrar til en brukervennlig, sikker og effektiv håndtering av dokumenter som krever signatur fra innbyggere, og tilbyr både avansert elektronisk signatur og autentisert elektronisk signatur. Signeringstjenesten kan brukes både ved integrasjon mot KS SvarUT og kommunens egne fagsystemer, eller som en frittstående tjeneste fra Difi. Tjenesten forvaltes av Difi og leveres av Posten Norge AS.

Altinn for kommunal sektor
Altinn er en nasjonal felleskomponent som statlige etater som hovedregel skal bruke ved produksjon av relevante digitale tjenester. Kommunal sektor kan også bruke Altinn, og i januar 2016 inngikk Brønnøysundregistrene og KS en avtale som gjør det enklere for kommunesektoren å tilby nye, nettbaserte tjenester. Kommuner som ønsker å benytte denne avtalen kan ta kontakt med KS for mer informasjon.

Nytt folkeregister i 2019
Skatteetaten vil i 2019 ferdigstille arbeidet med et modernisert Folkeregister. Det innebærer bl.a. nye tekniske grensesnitt, bedre kvalitet og nye tjenester for Folkeregisterets konsumenter og produsenter. Nytt folkeregister kan tilrettelegge for enklere saksbehandling for kommunene, siden opplysninger i Folkeregisteret blir raskere oppdatert enn tidligere. Kommunene kan dermed igangsette egne prosesser tidligere enn i dag og utvikle nye innbyggervennlige tjenester. Som en del av arbeidet trer også ny lov og forskrift for folkeregistrering i kraft 1. oktober 2017. Den nye loven vil forenkle tilgangen til personopplysninger om personer både i og utenfor egne kommunegrenser. Skatteetaten samarbeider med KS om kommunal sektors behov for tilgang til opplysninger i et modernisert Folkeregister. I tillegg jobbes det for at kommunal sektor i produsentrollen (helse, barnevern og vigsel) skal kunne sende opplysninger til Folkeregisteret på en mer sikker og effektiv måte. KS har etablert et eget prosjekt for å ivareta kommunal sektors behov opp mot modernisert Folkeregister. Den enkelte kommune oppfordres til å selv kartlegge endringsbehovet som følger av et modernisert Folkeregister.

Bruk av IT-standarder
Kommunal sektor skal bruke obligatoriske IT-standarder slik de framgår av standardiseringsforskriften.[4] I tillegg bør kommuner og fylkeskommuner også

[4] Forskrift 5 april 2013 nr. 959 om IT-standarder i offentlig forvaltning. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-04-05-959.

benytte de anbefalte standardene. Standardene legger til rette for og fremmer elektronisk samhandling med og i forvaltningen. *Referansekatalogen* gir en oversikt over anbefalte og obligatoriske IT-standarder i offentlig sektor.[5] Spørsmål om bruk av standarder kan rettes til Difi.

Ny løsning for Offentlig elektronisk postjournal (OEP) – eInnsyn
Ved årsskiftet 2017/2018 vil den nye løsningen bli satt i produksjon. Løsningen er et samarbeid mellom Difi og Oslo kommune for å utvikle en felles publikasjons- og innsynsløsning som skal erstatte dagens Offentlig Elektronisk Postjournal (OEP) og Søk i politiske saker (SIPS).

Løsningen er utviklet med sikte på etter hvert å kunne benyttes av alle kommuner og fylkeskommuner.

Oslo kommune er i dialog med kommunal sektor og vil invitere til deltakelse i piloter. Kommuner og fylkeskommuner som ønsker informasjon, som vil prøve ut tjenesten eller ønsker å publisere i en felles tjeneste som eInnsyn kan ta kontakt med Oslo kommune eller Difi. Se https://einnsyn.difi.no/.

Kommunale veiledningstilbud
KMD har gjennomført et toårig program for økt digital deltakelse og kompetanse (Digidel, http://digidel.no/). Programmet utviklet bl.a. ulike opplæringsressurser som nå overtas og videreutvikles av Kompetanse Norge (tidligere Vox). Disse opplæringsressursene er fritt tilgjengelige for alle som vil tilby etter- og videreutdanning innen digital kompetanse.

KS og KMD samarbeider om å etablere tilbud om veiledning og opplæring i digital kompetanse i alle landets kommuner (Digihjelpen). Kommunene bestemmer selv hvordan de ønsker å gi grunnleggende opplæring i digital kompetanse til innbyggerne. Digihjelp-prosjektet vil innen utgangen av januar 2018 utarbeide en «håndbok» som bl.a. vil beskrive hvordan et kommunalt tilbud om veiledning innen digital kompetanse kan etableres og driftes på en kostnadseffektiv måte ved bruk av eksisterende ressurser og bistand fra bl.a. Kompetanse Norge, NAV, Skatteetaten, Seniornett og med bidrag fra ulike frivillige og private aktører.

«Én innbygger - én journal»
Helse- og omsorgssektoren er i gang med å realisere en løsning for «Én innbygger – én journal». Arbeidet er omfattende og vil ta lang tid. Utviklingen må derfor skje stegvis. Første steg på veien er Helseplattformen i region Midt-Norge. Helse- og omsorgsdepartementet har bedt Direktoratet for e-helse om å utarbeide et veikart for den samlede gjennomføringen av arbeidet med én innbygger – én

[5] https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referansekatalogen.

journal. Direktoratet skal videre gjennomføre et forprosjekt om en nasjonal løsning for kommunal helse- og omsorgstjeneste som er integrert med spesialisthelsetjenestens løsninger. Arbeidet skal foregå i tett samarbeid med kommunesektoren, spesialisthelsetjenesten, øvrige nasjonale fagmyndigheter og pasient- og brukerorganisasjoner. Forprosjektet og veikartet vil gi grunnlag for beslutninger om videre gjennomføring av én innbygger – én journal.

Velferdsteknologi
Gjennom nasjonalt velferdsteknologiprogram har over 30 kommuner prøvd ut trygghets- og mestringsteknologi i omsorgstjenesten. Programmet ledes av Helsedirektoratet i samarbeid med Direktoratet for e-helse og KS. En viktig del av prosjektet er følgeforskning, hvor gevinster og effekter ved bruk av velferdsteknologi synliggjøres. Det er utgitt to gevinstrapporter med anbefalinger fra prosjektet (IS-2416, IS-2557). Rapportene er entydige, og viser at bruk av velferdsteknologi har store gevinster når den brukes riktig. Prosjektet gikk i 2017 over fra pilotering og utprøving, til implementering og drift i nye kommuner. Om lag 200 nye kommuner er nå en del av det nasjonale velferdsteknologiprogrammet med mål om å innlemme trygghets- og mestringsteknologi i kommunens ordinære tjenestetilbud de neste årene. Brukerne opplever større mestring, trygghet og selvstendighet ved bruk av teknologien. Kommunene rapporterer om økt omsorgskapasitet og bærekraft. Dokumentasjonen på dette teknologiområdet er god, og det er derfor viktig at kommunene utnytter denne teknologien i omstillingen av helse- og omsorgstjenestene.

Kommunestruktur og IKT
Kommunesammenslåing foregår i en digital kontekst. Digitalisering berører alle tjenesteområder i en kommune, og tjenesteproduksjon foregår i økende grad digitalt. Bruk av digitale tjenester og IKT-systemer har mye å si for kommunens evne til å utføre lovpålagte oppgaver med god kvalitet på mest mulig effektiv måte. Håndtering av IKT ved kommunesammenslåing er derfor kritisk, og samtidig et sentralt virkemiddel i omstillingsarbeidet ved etablering av den nye kommunen.

Ved sammenslåing av kommuner eller fylkeskommuner vedtas som hovedregel nye kommune- og fylkesnumre, og det er viktig at systemene er tilstrekkelig fleksible til å håndtere endringer av denne typen.

Som del av kommunereformen har Kartverket fått i oppdrag fra KMD å ivareta rollen som teknisk koordinator av statlige etater om IKT-spørsmål i kommune- og regionreformen, og være kontakt med faglig støtte for kommunene i forbindelse med endringer av kommunenummer og adressering som følge av kommune- og regionreformene. Dette innebærer blant annet å koordinere samarbeidet mellom statlige virksomheter og involverte kommuner, og avdekke avhengigheter mellom ulike IT-løsninger. Det er blant annet utarbeidet en sjekkliste for kommuner som

skal gjennomføre sammenslåing, med oversikt over oppgaver og tidsfrister. Nyttig informasjon om kommunereform og digitalisering finnes på http://www.kartverket.no/kommunereform/.

2. Digitaliseringsrundskrivet for statlige virksomheter

Digitaliseringsrundskrivet (rundskriv H-7/17) er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger vedrørende digitalisering i offentlig sektor, og gir et helhetlig bilde av hvilke føringer som gjelder. Det gjelder for statlige virksomheter, og har blitt sendt ut hvert år siden 2009.

Rundskrivet henviser til en rekke krav som er hjemlet i lov, og som derfor også gjelder kommunene. De øvrige kravene i rundskrivet gjelder ikke for kommunene. Rundskrivet er vedlagt.

Departementet oppfordrer kommunene til å gjøre seg kjent med kravene som stilles til statlige virksomheter på digitaliseringsområdet, og også til å vurdere om noen av anbefalingene kan være relevante for kommunenes digitaliseringsarbeid.

Med hilsen

Jan Hjelle (e.f.)
ekspedisjonssjef

Timothy Szlachetko
seniorrådgiver

1 vedlegg: Digitaliseringsrundskrivet (H-7/17)

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Departementene
Underliggende forvaltningsorganer
Statsministerens kontor

Nr.	Vår ref	Dato
H-7/17	17/1819 14	08.09.2017

DIGITALISERINGSRUNDSKRIVET

Digitaliseringsrundskrivet er en sammenstilling av pålegg og anbefalinger om digitalisering i offentlig sektor. Rundskrivet gjelder for departementene, statens ordinære forvaltningsorganer, forvaltningsorganer med særskilte fullmakter og forvaltningsbedrifter. Rundskrivet erstatter rundskriv H-09/16, og gjelder til et nytt digitaliseringsrundskriv sendes ut.

Vesentlige endringer fra fjorårets rundskriv

De viktigste endringene fra rundskriv H-09/16 er:

- Nytt punkt om brukeren i sentrum til erstatning for tidligere punkt 2.1, jf. punkt 1.1.
- Omtalen av gjenbruk og viderebruk er slått sammen, og omtale av geodata er tatt inn, jf. punkt 1.3.
- Omtale av Oppgaveregisteret er tatt inn, jf. punkt 1.6.
- Kravet om bruk av digital postkasse til innbyggere er presisert, jf. punkt 1.7.
- Universell utforming av IKT i utdanningssektoren er tatt inn, jf. punkt 1.8.

Bakgrunn

Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Det handler om å tilby tjenester som er enkle å bruke, effektive og pålitelige. Digitalisering

Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo
Telefon: 22 24 90 90 E-post: postmottak@kmd.dep.no

legger til rette for økt verdiskaping og innovasjon, og kan bidra til å øke produktiviteten i både privat og offentlig sektor.

Regjeringen la i 2016 frem Meld. St. 27 (2015-2016) *Digital agenda for Norge. IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet*.[1] Meldingen presenterer regjeringens overordnede politikk for hvordan vi kan utnytte IKT til samfunnets beste.

1. Hvordan skal virksomheten digitalisere?

1.1 Sett brukeren i sentrum

Virksomheten skal sette brukeren i sentrum. Brukere kan være innbyggere, egne ansatte, andre offentlige og private virksomheter, etc. Virksomhetene anbefales å bruke tjenestedesign og andre metoder for brukerinvolvering og brukertesting for å sikre at tjenestene oppfyller brukernes behov.

Brukere skal få hjelp og veiledning til å benytte virksomhetens digitale tjenester, for eksempel gjennom veiledning på nett, digital dialog, direkte kontakt eller betjening ved personlig fremmøte. Virksomheter som har ansvarsområder som går på tvers av virksomheter bør samarbeide, og gi brukerne et hensiktsmessig og helhetlig tilbud, uavhengig av måten forvaltningen er organisert på.

Et klart og brukertilpasset språk er en viktig forutsetning for at digitale tjenester blir tatt i bruk og for at forvaltningens brukere forstår sine rettigheter og plikter. Det legges derfor til grunn at virksomhetene arbeider systematisk for at klart språk blir en del av utviklingen av de digitale tjenestene. Difi kan være en støtte i dette arbeidet, og gode språkråd finnes på www.klarspråk.no. Prosjektveiviseren (versjon 3.0), se punkt 2.1, gir også råd om klart språk i digitale tjenester.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet og KS har i fellesskap forpliktet seg til å legge forholdene til rette slik at landets kommuner kan ha et veiledningstilbud i grunnleggende digital kompetanse for innbyggere som trenger hjelp til å komme seg på nett, og bruke digitale tjenester. Et konsept for etablering av slike veiledningstjenester skal være klart i januar 2018. Det vil inkludere hvordan statlige etater med digitale tjenester, som er rettet mot innbyggerne, kan bidra med opplæringsmateriell og -ressurser for å styrke de kommunale veiledningstilbudene.

Norge.no er en veiviser til offentlige digitale tjenester til innbyggerne på tvers av sektorer og nivå. Tjenestene er blant annet organisert etter livshendelser. Statlige virksomheter bør fortløpende registrere sine tjenester her, for å sikre en helhetlig fremstilling av forvaltningens digitale tjenester til innbyggerne. Altinn er hovedkanal for overordnet informasjon om rettigheter og plikter for etablerere og næringsdrivende.

[1] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-27-20152016/id2483795/

1.2 Gjennomfør digitalt førstevalg

Forvaltningens kommunikasjon med innbyggere og næringsliv skal normalt skje gjennom digitale, nettbaserte tjenester. Disse tjenestene skal være helhetlige, brukervennlige, trygge og universelt utformet.

Departementene skal innen utgangen av 2017 kartlegge potensialet for digitalisering av tjenester og arbeidsprosesser, og utarbeide planer for hvordan alle egnede tjenester skal gjøres tilgjengelig digitalt. Arbeidet skal skje i samarbeid med departementets underliggende virksomheter, jf. fellesføring i tildelingsbrevene for 2017.

Departementene skal innen utgangen av 2018 gjøre en vurdering av hvilke tjenester som bør ses i sammenheng med andre virksomheters tjenester, og om tjenestene egner seg for utvikling av tjenestekjeder. Det skal også utarbeides planer/strategier for utvikling av tjenestene. Departementet skal samarbeide med underliggende virksomheter, og evt. virksomheter i andre sektorer.

Kartleggingene bør blant annet omfatte hvilke tjenester det gjenstår å digitalisere, hvilke tjenester som egner seg for digital selvbetjening, straks-avgjørelser og automatisert saksbehandling. Kartleggingen må også brukes til å vurdere om eksisterende digitale tjenester er brukerorienterte og brukervennlige, eller om de bør re-designes, forenkles eller kanskje kan bortfalle. Se veiledning på Difis hjemmeside.[2]

Relevant regelverk må også gjennomgås. Regelverk skal være teknologinøytralt. Det skal ikke lages nye regelverkshindringer og eksisterende, utilsiktede hindringer skal fjernes. Det enkelte departement er ansvarlig for å gjennomføre de regelverksendringene som er nødvendige for å kunne oppnå gevinster ved digitalisering på eget område.

1.3 Tilrettelegg for gjenbruk og viderebruk av informasjon

Den enkelte virksomhet skal ha oversikt over hvilke data den håndterer, hva dataene betyr, hva de brukes til, hvilke prosesser de inngår i, og hvem som kan bruke dem (informasjonsforvaltning). Dette innebærer også å ta stilling til hvilke data som kan gjøres tilgjengelig for gjenbruk i offentlig sektor, og viderebruk av privat sektor. Offentlige virksomheter må prioritere utveksling av informasjon som andre virksomheter har krav på.

Difi etablerer et rammeverk for informasjonsforvaltning som kan brukes av virksomheten. Rammeverket skal hjelpe virksomheter med ulik modenhet å komme i gang med strukturering av egen informasjon.[3]

Virksomheten skal gjenbruke informasjon, i stedet for å spørre brukerne på nytt om forhold de allerede har opplyst. Før virksomheten etterspør informasjon, skal den sjekke om den samme informasjonen allerede finnes, og er tilgjengelig i egen eller i

[2] https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalt-forstevalg og https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/effektivisering.
[3] https://www.difi.no/informasjonsforvaltning

andre virksomheter. Finnes informasjonen hos en annen offentlig virksomhet, skal informasjonen hentes derfra, forutsatt at det foreligger hjemmel. Virksomheten som ønsker informasjon utlevert, må selv sørge for hjemmel for gjenbruk av informasjonen.

I samsvar med viderebruksbestemmelsene i offentleglova, skal virksomheten gjøre egnet informasjon tilgjengelig i maskinlesbare formater, fortrinnsvis gjennom API'er. Virksomheten kan få dekket sine kostnader ved tilgjengeliggjøring i tråd med offentleglovas bestemmelser. Data bør tilgjengeliggjøres under en åpen lisens som for eksempel *Norsk lisens for opne data* (NLOD).[4] Data som er tilgjengelig for viderebruk bør synliggjøres på portalen data.norge.no.

Virksomheter som etablerer nye eller oppgraderer eksisterende fagsystemer eller digitale tjenester, skal legge til rette for at data fra disse tjenestene kan gjøres tilgjengelige i maskinlesbare formater. Der markedet leverer tjenester på grunnlag av slike data, skal virksomheten vurdere å avstå fra å utvikle lignende tjenester selv. Virksomheten skal følge *Retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data*.[5]

Lov om infrastruktur for geografisk informasjon[6] (geodataloven) setter krav om deling og tilgang til geodata, jf. også plan- og bygningsloven kapittel 2. Forskrift om infrastruktur for geografisk informasjon[7] (geodataforskriften) § 15 fastsetter en forpliktende framdriftsplan. Kravene er i samsvar med direktiv 2007/2/EF om etablering av en infrastruktur for geografisk informasjon i Det europeiske fellesskapet (INSPIRE).

1.4 Følg opp informasjonssikkerheten

I henhold til eForvaltningsforskriften § 15 skal virksomheten ha en internkontroll (styring og kontroll) på informasjonssikkerhetsområdet som baserer seg på anerkjente standarder for styringssystem for informasjonssikkerhet.[8] Internkontrollen bør være en integrert del av virksomhetens helhetlige styringssystem. Omfang og innretning på internkontrollen skal være tilpasset risikoen. KMD har pekt ut Difi til det organ som skal gi anbefalinger på området, jf. eForvaltningsforskriften § 15.

1.5 Bygg inn personvern

Virksomhetens IKT-systemer skal bygges i tråd med prinsippene for innebygd personvern, herunder personvernvennlige standardinnstillinger. [9]

[4] https://data.norge.no/nlod/no/2.0
[5] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-ved-tilgjengeliggjoring-av-offentlige-data/id2536870/
[6] https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2010-09-03-56
[7] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-08-08-797
[8] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-25-988
[9] https://www.datatilsynet.no/Teknologi/Innebygd-personvern/

EUs nye forordning om behandling av personopplysninger (EU 2016/670) trer i kraft i 2018.[10] Virksomheten skal ta hensyn til det kommende regelverket og gjennomføre nødvendige tilpasninger og endringer. Veileder finnes på Datatilsynets nettsider.[11]

1.6 Bruk nasjonale felleskomponenter og fellesløsninger

Regjeringen har fastsatt strategiske prinsipper for nasjonale felleskomponenter.[12] Disse gir rammer og føringer for bruk og utvikling av felleskomponentene, og skal legges til grunn av felleskomponentforvaltere og tjenesteeiere.

ID-porten: Virksomheten skal ta i bruk ID-porten for digitale tjenester som krever innlogging og autentisering.

Altinn: Virksomheten skal i utgangspunktet ta i bruk Altinns infrastruktur og tjenesteplattform for produksjon av relevante tjenester. Virksomheter som på kort sikt ikke kan få dekket sine behov i Altinn på en hensiktsmessig måte, kan benytte løsninger i markedet eller utvikle løsningen selv. Virksomheten må kunne begrunne unntak. Aktuelle digitale tjenester rettet mot næringsdrivende skal gjøres tilgjengelige på Altinns portal.

Altinn skal benyttes for digital post fra forvaltningen til næringsdrivende og andre virksomheter med organisasjonsnummer.

Digital postkasse til innbyggere: Virksomheten skal bruke *Digital postkasse til innbyggere* som beskrevet i punkt 1.7.

Kontakt- og reservasjonsregisteret: Virksomheten skal bruke kontaktinformasjon fra kontakt- og reservasjonsregisteret ved varsling av innbyggere om og utsendelse av enkeltvedtak og andre viktige digitale henvendelser, jf. eForvaltningsforskriften § 8.[13]

Felles offentlige registre: For å unngå dobbeltrapportering, sikre gjenbruk av oppdatert og korrekt informasjon om personer, virksomheter og eiendommer, skal statens virksomheter bruke folkeregisteret, enhetsregisteret og matrikkelen så fremt vilkår for bruk er oppfylt.

Oppgaveregisteret: Virksomheten skal melde nye eller endrede rapporteringsplikter som pålegges næringsdrivende til Oppgaveregisteret før de iverksettes.[14] Virksomhetene plikter å samordne rapporteringsplikter der det er praktisk mulig.

Når virksomheten skal ta i bruk nasjonale felleskomponenter, skal den foreta en risiko- og sårbarhetsvurdering knyttet til informasjonssikkerhet. Gjennomført risiko- og sårbarhetsvurdering kan føre til at virksomheten helt eller delvis ikke kan ta felleskomponenten i bruk.

---

[10] http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:119:FULL
[11] https://www.datatilsynet.no/regelverk-og-skjema/veiledere/hva-betyr/
[12] Meld. St. 27 (2015-2016) kapittel 11.1.
[13] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2004-06-25-988
[14] https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-06-35

1.7 Bruk digital postkasse til innbyggere

Virksomheten skal bruke *Digital postkasse til innbyggere* for utsending av post til innbyggere som har valgt digital postkasse, og som ikke har reservert seg. Kravet om bruk av digital postkasse til innbyggere gjelder alle tjenester hvor det sendes brev som har dokumentasjonsverdi for innbygger. Slike brev kan være både vedtak og andre viktige henvendelser. Virksomheten skal vurdere hvilke brev som har viktig dokumentasjonsverdi for innbygger.

Virksomheten må jobbe aktivt for at deres målgrupper oppretter digital postkasse. Kvalitetssikret informasjon om *Digital postkasse til innbyggere* finnes på norge.no. Alle virksomheter bør på sine nettsider gi informasjon om digital postkasse til innbyggere.

Virksomheter som har benyttet Altinns meldingsboks for utsending av post til innbyggere, skal bruke *Digital postkasse til innbyggere* fra 1. oktober 2016. Har innbyggeren ikke valgt postkasse og ikke reservert seg mot digital post, kan post fortsatt sendes til Altinns meldingsboks.

Skattedialogen til innbyggere (skattekort og skatteoppgjør) har midlertidig unntak fra fristen. Fra og med utsendelse av skatteoppgjøret for inntektsåret 2016, videresendes skattedialogen fra Altinn til *Digital postkasse til innbyggere*.

Altinn skal benyttes for digital post til virksomheter. Se punkt 1.6 ovenfor.

1.8 Følg krav om arkitektur og standarder

Virksomheten skal følge statens overordnede arkitekturprinsipper på IKT-området.[15] Virksomheten må kunne dokumentere og begrunne eventuelle avvik. Virksomheten anbefales løpende vurdere behov for standarder innenfor eget kompetanseområde.

Virksomheten skal bruke obligatoriske standarder slik de framgår av standardiseringsforskriften.[16] På områder som ikke dekkes av de obligatoriske standardene, bør virksomheten benytte de anbefalte standardene. *Referansekatalogen* gir en oversikt over anbefalte og obligatoriske IT-standarder i offentlig sektor.[17]

Gjennom forskrift om universell utforming av IKT-løsninger stilles det krav til at nye nettløsninger og automater som retter seg mot allmennheten, må tilfredsstille internasjonalt anerkjente standarder for universell utforming.[18] Eksisterende IKT-løsninger skal være universelt utformet innen 1. januar 2021.[19]

---

[15] https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/nasjonal-arkitektur/prinsipper
[16] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-04-05-959
[17] https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referansekatalogen.
[18] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-06-21-732
[19] Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 14 annet ledd. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2013-06-21-61

Gjennom vedtakelsen av ny lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven), ble plikten til universell utforming av IKT-løsninger utvidet til å omfatte opplærings- og utdanningssektoren. For å synliggjøre utvidelsen til sektoren vil dette presiseres nærmere i forskriften.

Virksomheter i skolesektoren får en 12 måneders frist til å innrette seg etter kravene fra loven trer i kraft den 1. januar 2018. Det betyr at fra 1. januar 2019 skal alle nettsider, læringsplattformer og digitale læremidler i sektoren tilfredsstille kravene til universell utforming av IKT, slik det er regulert i forskriften.

1.9 Grenseoverskridende tjenester

Digitale tjenester skal, når det er formålstjenlig, tilpasses til grenseoverskridende informasjonsutveksling for å gi offentlige myndigheter, næringsdrivende og innbyggere mulighet til å utføre oppgaver digitalt på tvers av landegrenser innenfor EØS-området.

Nasjonale felleskomponenter og tjenester skal, når det er hensiktsmessig, være forenlig med EUs digitale infrastruktur implementert gjennom EU-programmet CEF Digital som Norge deltar i. Det kan søkes om finansering av grenseoverskridende digitale løsninger fra CEF Digital. Difi kan bistå med informasjon om søkemuligheter.

1.10 Ta i bruk elektronisk faktura

Når nye avtaler inngås, skal virksomheten kreve at deres leverandører av varer og tjenester sender faktura og kreditnota elektronisk, slik at virksomheten mottar dokumentet i samsvar med standarden *Elektronisk handelsformat* (EHF).[20] Fra utenlandske leverandører skal det stilles tilsvarende krav om at dokumenter skal mottas i samsvar med standarden PEPPOL BIS. KMD anbefaler offentlige virksomheter å benytte infrastrukturen Difi forvalter for formidling av elektroniske handelsdokumenter.[21] Virksomheten skal påse at kontaktinformasjon om fakturering er oppdatert i *Elektronisk mottakeradresseregister* (ELMA).[22]

Offentlige virksomheter bør sende elektroniske fakturaer i EHF til både privatpersoner og næringsdrivende. Statlige virksomheter som sender fakturaer til privatpersoner regelmessig, skal tilby elektronisk faktura. Slike virksomheter skal så langt det er mulig også vurdere om de i tillegg kan tilby avtale om automatisk betaling for tjenester som egner seg for dette. Kravene kan fravikes dersom fakturavolumet er så lavt at kostnadene klart vil overstige nytteverdien.

1.11 Lag sourcingstrategi

Det offentlige skal i utgangspunktet ikke gjøre selv det som markedet kan gjøre bedre og mer effektivt. Ved utvikling, forvaltning og drift av digitale løsninger, må virksomheten ta stilling til hva de skal utføre selv gjennom intern organisering og ansettelser, og hva som helt eller delvis skal overlates til eksterne aktører.

---

[20] https://www.difi.no/artikkel/2015/10/elektronisk-handel-e-handel
[21] http://www.anskaffelser.no/verktoy/aksesspunkt-hvilke-kan-stotte-ditt-behov
[22] http://www.anskaffelser.no/elektronisk-handel/temaer-elektronisk-handel/adresseregister-elmasmp

Effektiviteten av å bruke markedet vil variere mellom virksomhetene. Virksomheten skal derfor, i det omfang det er relevant, utvikle en egen sourcingstrategi. Strategien må ta høyde for de risikovurderingene virksomheten har gjort som en del av sitt internkontrollsystem for informasjonssikkerhet (se punkt 1.4).

1.12 Bruk skytjenester

Kommunal- og moderniseringsdepartementet la i 2016 fram *Nasjonal strategi for bruk av skytjenester*.[23]

Bruk av skytjenester kan gi økt fleksibilitet og mer kostnadseffektiv bruk av IKT. Virksomheter som etablerer nye eller oppgraderer eksisterende fagsystemer eller digitale tjenester, eller endrer eller fornyer avtaler knyttet til drift, skal vurdere skytjenester på linje med andre løsninger. Når det ikke foreligger spesielle hindringer for å ta i bruk skytjenester, og slike tjenester gir den mest hensiktsmessige og kostnadseffektive løsningen, bør en velge slike tjenester. Spesielle hindringer kan for eksempel være særlige krav til sikkerhet og sårbarhet, eller eksisterende systemer og infrastruktur som gjør at bruk av skytjenester ikke vil være kostnadseffektivt. Det er en forutsetning at valgt løsning tilfredsstiller virksomhetens krav til informasjonssikkerhet. Dette krever at virksomheten kjenner verdien av egne data og systemer, og at det gjennomføres en risikovurdering.

2. Hvordan skal prosjektene gjennomføres?

2.1 Planlegging, styring og gjennomføring av IKT-prosjekter

I gjennomføringen av IKT-prosjekter med en anslått samlet investeringskostnad på mer enn 10 millioner kroner, skal virksomheten bruke en prosjektmodell basert på god praksis. Kravet gjelder ikke IKT-prosjekter som følger Finansdepartementets ordning for ekstern kvalitetssikring (KS-ordningen).

En prosjektmodell basert på god praksis, er en modell som har tydelige faser og beslutningspunkter, og krav til hvilken styringsdokumentasjon som skal foreligge ved de enkelte beslutningspunktene.

KMD anbefaler å bruke en prosjektmodell basert på god praksis også ved prosjekter under 10 millioner kroner. Difis *Prosjektveiviseren* er anbefalt prosjektmodell for prosjekter både over og under 10 millioner kroner.[24]

Virksomheten skal jobbe med å redusere kompleksitet og risiko i sine digitaliseringsprosjekter. Følgende prinsipper bør legges til grunn for digitaliseringsprosjekter:[25]

---

[23] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-bruk-av-skytenester/id2484403/sec1
[24] https://www.prosjektveiviseren.no/
[25] Meld. St. 27 (2015-2016) kapittel 12.1.

1. Start med behov
2. Tenk stort – start smått
3. Velg riktig samarbeidspartner
4. Sørg for riktig kompetanse og god lederforståelse
5. Lever hyppig – skap nytte hele veien

2.2 Gevinstrealisering

For å sikre at man tar ut de ønskede gevinstene av et IKT-prosjekt, må virksomheten arbeide målrettet og systematisk med gevinstrealisering fra prosjektets oppstart. Gevinstene, og forutsetninger for realisering av gevinstene, skal synliggjøres i beslutningsgrunnlaget for prosjektet. Dette skal benyttes i den løpende styringen og oppfølgingen av prosjektet. Det bør lages en plan for realisering og måling av gevinstene. Det vises til veiledning fra Direktoratet for økonomistyring som også beskriver de ulike rollene i prosessen.[26]

2.3 Digitaliseringsrådet

Digitaliseringsrådet tilbyr rådgivning om gjennomføring av digitaliseringsprosjekter som har en total kostnadsramme over 10 millioner kroner, men som ikke er underlagt KS-regimet. Difi er sekretariat for rådet.[27]

Ordningen er et tilbud til statlige virksomheter. KMD anbefaler virksomhetene å bruke rådet.

2.4 Samordning med kommunesektoren

Virksomheter som forbereder IKT-relaterte tiltak som i vesentlig grad berører kommunesektoren, skal i en tidlig fase drøfte tiltaket med kommunenes interesseorganisasjon KS.

Difi utarbeider sammen med KS en sjekkliste med en enkel veiledning for involvering av kommunene i statlige digitaliseringsprosjekter. Sjekklisten skal være ferdigstilt innen utgangen av 2017. Virksomheter oppfordres til å bruke denne sjekklisten. Sjekklisten vil være tilgjengelig på Difis nettsider. [28]

KMD gjør oppmerksom på at virksomheter som etablerer nye eller oppgraderer eksisterende fagsystemer eller digitale tjenester, må ta høyde for kommende endringer i kommunestrukturen, og sørge for at systemene er tilstrekkelig fleksible.

Som en del av kommunereformen har Kartverket fått i oppdrag fra KMD å ivareta rollen som teknisk koordinator av statlige etater om IKT-spørsmål i kommune- og regionreformen.[29]

---

[26] https://dfo.no/fagomrader/gevinstrealisering/
[27] https://www.difi.no/veiledning/ikt-og-digitalisering/digitaliseringsradet
[28] www.difi.no.
[29] Nyttig informasjon om kommunereform og digitalisering finnes på http://www.kartverket.no/kommunereform/.

For oppgaver som løses på tvers av statlig og kommunal sektor, skal statlige virksomheter ta et større ansvar for at det utvikles helhetlige digitale løsninger som også kommunesektoren kan bruke.

3. Finansiering

3.1 Medfinansieringsordning for samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringsprosjekter

Det er etablert en medfinansieringsordning for små til mellomstore digitaliseringsprosjekter i staten. Ordningen dekker deler av utgiftene i digitaliseringsprosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Medfinansieringsordningen forvaltes av Difi.[30]

3.2 Adgangen til å overskride driftsbevilgningene til investeringsformål mot tilsvarende innsparing på driftsbudsjettet følgende budsjettår

Bevilgningsreglementet § 11 fjerde ledd nr. 3 gir forvaltningen adgang til å overskride driftsbevilgningene med inntil fem prosent til investeringsformål, mot tilsvarende innsparing på driftsbudsjettet i løpet av de følgende tre budsjettår.

Som en prøveordning har Stortinget samtykket i at innsparingsperioden for budsjettårene 2017-2019 økes til fem år. Det er presisert at IKT-baserte tjenester og systemer også er omfattet.[31]

Ordningen vil derfor kunne brukes til å finansiere digitaliseringsprosjekter som kan effektivisere driften og gi innsparing i virksomheten.

Med hilsen

Jan Hjelle (e.f.)

ekspedisjonssjef

Katarina de Brisis

avdelingsdirektør

Kopi: Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer

[30] https://www.difi.no/veiledning/ikt-og-digitalisering/medfinansiering-av-digitaliseringsprosjekt
[31] Les mer om ordningen i Finansdepartementets rundskriv R-110 Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet, punkt 2.6.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Kommunene i Norge

Deres ref	Vår ref	Dato
	13/1881	02. oktober 2017

Elektronisk versjon av informasjonsbrev til kommunene om matsvinn

Det vises brev statsråd Vidar Helgesen sendte til landets kommuner 25. september 2017 med informsjon om bransjeavtalen om reduskjon av matsvinn hvor han oppfordret kommunene til å bli med på dugnaden.

Fordi det signerte brevet ikke inneholder aktive linker, sender vi nå en elektronisk versjon med linker. Dette er vedlagt.

Lykke til med matsvinnarbeidet.

Med hilsen

Ida Juell (e.f.)
avdelingsdirektør

Elisabeth Sandnes
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8013 Dep 0030 Oslo postmottak@kld.dep.no	Kongens gate 20 www.kld.dep.no	22 24 90 90 Org no. 972 417 882	Hav- og forurensningsavdelingen	Elisabeth Sandnes 22 24 58 68

Adresseliste:
Kommunene i Norge

Kopi:
Landbruks- og matdepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Barne-, likestillings- og diskrimineringsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Barne- og likestillingsdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Kommunesektorens organisasjon
Landbruks- og matdepartementet
Miljødirektoratet
Nærings- og fiskeridepartementet
KS

Helsedirektoratet

Returadresse: Helsedirektoratet, Pb. 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo, Norge

Landets kommuner

Deres ref.:
Vår ref.: 17/31191-1
Saksbehandler: Mari Jonsrud Lindbekk
Dato: 09.10.2017

Nytt tilsynsansvar for landets kommuner

Tilsyn med stedlig salg av tobakksvarer mv. fra 1.januar 2018

Kommunene skal fra 1.januar 2018 føre tilsyn med registrerte salgssteder av tobakksvarer mv. Tilsynsplikten og en ny registreringsordning for salg av tobakksvarer mv. ble vedtatt i Stortinget den 21.juni 2017, og bestemmelsene om ordningen er tatt inn i tobakksskadeloven kapittel 2.

Ordningen innebærer at kommunene skal føre tilsyn med registrerte salgssteder av tobakksvarer og tobakkssurrogater (f.eks. e-sigaretter) i kommunen. Det er særlig viktig at kommunene fører tilsyn med at slike varer ikke selges til mindreårige. Kommunen skal ikke føre tilsyn med nettsalg og grossister.

Det er fastsatt en forskrift som blant annet regulerer kravene knyttet til kommunenes tilsyn. Forskrift om registrering og tilsyn med salg av tobakksvarer mv. ble fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 21.september 2017.

Alle virksomheter som selger tobakk skal registrere seg i Tobakkssalgsregisteret innen 31.desember 2017. Det er ikke tillatt å selge tobakksvarer mv. etter 1.januar 2018 uten registrering i Tobakkssalgsregisteret.

Det nye nasjonale Tobakksalgsregisteret er tilgjengelig på tbr.helsedirektoratet.no fra 1.november. Tobakkssalgsregisteret vil fra 1.januar 2018 gi kommunene en oversikt over salgssteder som kan selge slike varer og hvor kommunen skal føre tilsyn.

Tobakkssalgsregisteret er offentlig, som innebærer at enhver kan søke i registeret. Kommunen kan f.eks. søke på bestemte virksomheter eller alle salgssteder i sin kommune.

Tobakkssalgsregisteret er utviklet i samme løsning som nytt Bevillingsregister etter alkoholloven, blant annet fordi kommunen er bruker av begge registrene. Informasjon om kommunens bruk av ny løsning for Bevillingsregisteret kommer i løpet av året.

Helsedirektoratet
Avdeling miljø og helse

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Utvidet tilsyn med røykeforbudet for e-sigaretter

Fra 1. juli 2017 inkluderte røykeforbudet i tobakksskadeloven (den såkalte «røykeloven») også bruk av e-sigaretter, både med og uten nikotin. Det vil si at det er forbudt å dampe alle steder hvor det er forbudt å røyke. Kommunens tilsynsansvar utvides tilsvarende.

Mer informasjon og veiledning

Helsedirektoratet vil fortløpende utarbeide og publisere veiledning om det nye regelverket på Helsedirektoratet sine nettsider.

Ved spørsmål om regelverket for øvrig som ikke besvares på våre nettsider, ta kontakt med Helsedirektoratet på e-postadresse postmottak@helsedir.no.

For spørsmål knyttet til bruk av Tobakkssalgsregisteret, ta kontakt på registerets e-postadresse tbr@helsedirektoratet.no.

Vennlig hilsen

Jakob Linhave e.f.
avdelingsdirektør

Mari Jonsrud Lindbekk
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Landets kommuner			

Gratangen Harstad Bjerkvik Kvæfjord Lavangen Salangen Skånland

Sør-Troms regionråd

Deres ref.:	Deres dato:	Saksbehandler: **STURLA BANGSTAD**	Telefon: 770 26008	Vår dato: **17.10.2017**	Vår ref.	2017/6087 /

Troms fylkeskommune Postboks 6600 9296 Tromsø

UTTALELSE OM VIKTIGHETEN AV Å BEHOLDE OG VIDEREUTVIKLE RÅ VIDEREGÅENDE SKOLE I KVÆFJORD

Sør-Troms Regionråd støtter planene om å bygge en ny skole i Harstad som samler Stangnes og Heggen videregående skoler i en ny tidsmessig skole plassert sentralt i Harstad.

Sør-Troms Regionråd ber derimot fylkesråd og fylkesting om å bevare og videreutvikle Rå videregående skole i Kvæfjord.

Mange elever i Sør Troms velger Rå fordi det er en liten skole, og vi tror det er viktig at Troms fylkeskommune velger å beholde de gjenværende små skolene i fylket, for å ha den gode miksen med både store og små skoler. Dette er jo også helt i tråd med fylkesrådets tiltredelses erklæring, der det står at de skal videreutvikle den desentraliserte skolestrukturen i fylket.

Rå videregående skole er kjent for å ha et godt miljø, hvor alle elevene blir sett og tatt vare på. Dette gjenspeiler seg også i at skolen har gode resultater både på karakterer og frafall. Skolen har også langvarig kompetanse på å ta seg av elever som har en ballast som gjør at de ikke er såkalte ordinære elever.

I umiddelbar nærhet til skolen ligger Kvæfjord ungdomssenter, KUS (senter for ungdommer med utfordringer, som kommer fra et ganske stort geografisk område). Ungdomssenteret beskriver beliggenheten på Borkenes som akkurat passe sentralt/usentralt i forhold til fristelser for disse elevene, samt at samarbeidet med Rå vgs. er meget godt.

Noen elever fra KOA (Kvæfjord opplevelse og aktivitet) er også elever på Rå vgs. En del av disse elevene har også behov for nærhet og kontakt i et mindre og begrenset miljø. Skolen har det siste året ca. 30 flere elever enn året før. Fra 175 til 205 elever.

Skolens programområder:

Idrettslinja: Kort vei med gangavstand til oppdatert stadion/idrettsplass, i tillegg til idrettshall og svømmehall. Naturen tett på med godt prepparerte skiløyper om vinteren og tur- og orienteringsløyper om sommeren, samt kort vei til alpin skibakke. For tiden stor søking til idrettsfag.

Restaurant- og matfag: Fylkeskommunen har for få år siden investert i nye og moderne undervisningslokaler, i tillegg har skolen egen stor kjøkkenhage rett ved kjøkkenbygget hvor elevene får delta i planting/høsting og tilbereding av produktene «Fra jord til bord».

Besøksadresse: Asbjørn Selsbanesgt. 9 Harstad
Postadresse: Postmottak 9479 Harstad
Telefon: 77 02 60 08 Mobil: 47 71 10 40
E-post: post@strr.no sturla.bangstad@strr.no
Hjemmeside: www.strr.no

Naturen rundt skolen er i gangavstand hvor urter, bær og sopp kan sankes, i tillegg til en fiskerik fjord rett ved.
Harstad er jo kjent som gourmet-byen i Nord-Norge, og mange av fagfolkene som sørger for det har sin fagbakgrunn fra Rå vgs.
Helse og oppvekstfag: Det er god søking til Helse- og oppvekstfag nå, og flere søker til Rå vgs. fordi det er en liten skole. Skolen ligger i omsorgskommunen Kvæfjord, og det er over tid etablert et godt samarbeid med kommunen knyttet til praksisplasser for elevene og lærlingeplasser.

Hverdagslivstrening, spesialundervisning og tilrettelagt undervisning: Dette er en sammensatt gruppe der ordinær klasseromsundervisning for mange elever ikke blir den rette undervisningsform. Disse blir etter behov penset over mot alternative arenaer som undervisning i friluft, verksted, spesialrom samt at skolen over lang tid har etablert samarbeid med eksterne aktører i bygda. Kystlaget gir tilbud til en gruppe, med variert aktivitet innenfor det maritime feltet. Flere bønder med «inn på tunet konseptet», Olaåsen gård og ridesenter og Kunstrom 7 ved Trastad Samlinger er noen av disse. Rå vgs. har over tiår utviklet erfaring på å ivareta elever som har behov for ulike tilrettelagte løsninger.

Innføringsklassen: Tilbudet er et forkurs til ordinær videregående skole som gis til ungdom med kort botid i landet, med spesielt fokus på norsk og samfunnsfag. Vi tror også denne elevgruppa tjener på å være i et mindre miljø hvor et positivt og inkluderende menneskesyn/elevsyn er tydelig. Også denne gruppen får tilbud av kystlaget om å lære kystkultur, med roing, fisking, skjæring av filet og tilbereding av fangst. Dette er en ypperlig måte å drive integrering og samtidig lære norsk og få en innføring i kystkultur og sjølberging/matauke.

Rå er også lærebedrift: Det er velkjent at en del elever ikke får læreplass etter endt skolegang. Særlig utfordrende er dette for elever som ikke går for full måloppnåelse (lærekandidater), disse får et kompetansebevis, mens de øvrige kalles lærlinger, og får et fagbrev. For å bøte på mangelen på læreplasser er Rå vgs. godkjent lærebedrift i flere fag; Anleggsgartnerfaget, Barne- og ungdomsarbeiderfaget, Matfag, og IT. Dette lar seg gjøre fordi skolen har fagfolk, fasiliteter, egne arenaer og gode kontakter i næringsliv og nærmiljø, slik at elevene kan få den praksis og opplæring som skal til. I høst var overgangen fra ungdomsskole til videregående på 100% i Kvæfjord, mye takket være Rå vgs.

Skolen etablerer nå også samarbeid med Makerspace, som har til formål å fremme skaperglede og entreprenørskap. Etableringen vil være kompatibel med alle skolens programområder.

Skolen er vertskap for Norsk landbruksrådgivnig-Nordland, med gode faglige ringvirkninger for RM, og Stamplantestasjonen for Nord- Norge som også er lokalisert til skolen.

Sør- Troms Regionråd mener at det er viktig at Troms fylke velger å beholde de gjenværende små skolene, deriblant Rå vgs. slik at elever som ønsker det kan velge å gå på en mindre skole. Dette vil også være med å sørge for en helhetlig god skolestruktur i Troms.

Med hilsen

Dag Sigurd Brustind
Leder

Sturla Bangstad
Daglig leder

Dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Kopi til:

Lavangen kommune		9357	TENNEVOLL
Ibestad kommune		9450	HAMNVIK
Salangen kommune		9350	SJØVEGAN
Kvæfjord kommune	Bygdevegen 26	9475	Borkenes
Skånland kommune	Postboks 240	9439	Evenskjer
Gratangen kommune		9470	GRATANGEN

KREFTFORENINGEN

Gratangen kommune
Nergårdveien 2
9470 GRATANGEN

Oslo, 26. oktober 2017

Takk for at dere bryr dere

Tusen takk for gaven deres på kr. 5 000,- til årets Krafttak mot kreft!

Bidraget deres vil gå til å gjøre livene bedre for de som lever med en uhelbredelig kreftsykdom, for at de skal få leve lengst mulig og oppleve god smertelindring, omsorg og livskvalitet.

En betydelig andel av pengene vi samler inn under aksjonen vil i løpet av året deles ut til noen av landets ledende forskningsmiljøer. Stadig nye gjennombrudd i forskningen resulterer i bedre behandlingsmetoder og bedre medisiner. Det betyr at flere blir friske av sin kreftsykdom. Men forskning er også viktig for dem som i dag *ikke* kan bli friske. Bedre livsforlengende behandling kan bety flere dager til livet, og at dagene som er igjen, blir gode. Takk for at dere er med på å skape slike viktige gjennombrudd.

For mange med uhelbredelig kreft er ensomheten en ekstra vond belastning. Å komme sammen med likesinnede, eller å få hjelp av en kreftkoordinator til å finne gode omsorgstilbud i kommunen, kan bety et løft i en tung hverdag. Derfor skal pengene fra Krafttak mot kreft også gå til å videreutvikle våre gode møteplasser og tilbud til pasienter og pårørende.

Livet med uhelbredelig kreft inneholder så mye mer enn sykdom, og menneskene bak sykdommen er så mye mer enn bare pasienter. Takk for at dere er med på å gjøre uhelbredelig levelig.

Sammen skaper vi håp.

Vennlig hilsen
Kreftforeningen

Anne Lise Ryel
generalsekretær

NORDKRAFT

Gratangen kommune
Årstein
9470 Gratangen

Deres ref.	Deres dato	Arkivnr.	Vår ref.	Narvik, 13.07.2017
		511	Torbjørn Sneve	

Hesjeberg kraftverk fisjon og overføring til nytt selskap

Viser til tidligere korrespondanse vedrørende Hesjeberg kraftverk, herunder tillatelse til opprettelse av punktfester, konsesjon etter jordloven m.v.

Hesjeberg kraftverk er nå fisjonert ut fra Nordkraft Prosjekt AS, org nr 986 055 959 til Hesjeberg AS, org nr 819 138 702.

Dette til orientering.

Med hilsen
Nordkraft Prosjekt AS

Torbjørn Sneve
Sjef prosjektutvikling vann

NORDKRAFT AS

POSTADRESSE: Postboks 55, 8501 Narvik
BESØKSADRESSE: Teknologiveien 2, 8517 Narvik
TELEFON: 08517
post@nordkraft.no
WEB: www.nordkraft.no
FORETAKSNR: 986 947 884 MVA

LAVANGEN KOMMUNE
LOABÁGA SUOHKAN

Dato: 19.09.2017
Vår ref.: 17/268-3367/17
Deres ref.:
Arkivkode: 056
Saksbeh.: Evy Hansen, tlf.: 77176545
www.lavangen.kommune.no

MELDING OM POLITISK VEDTAK - SKYBASERT IKT-LØSNING FINANSIERING

Kommunestyret behandlet saken i møte 14.09.2017 sak 27/17. Følgende vedtak ble fattet:

1. K4 kommunene gjennomfører Polarsky prosjektet innenfor en investeringsramme på kr 7.110.000,-. Investeringen inkluderer utgifter til trepunktsløsning.
2. Investeringen fordeler seg over år på følgende måte:
   a. kr 3.574.700,- i år 2017,
   b. kr 3.452.300,- i år 2018,
   c. kr 302.500,- i år 2019.
3. Utgiften deles likt på hver kommune med følgende beløp pr år:
   a. kr 1.224.600,- i år 2017,
   b. kr 1.183.800,- i år 2018,
   c. kr 133.800,- i år 2019.

[redacted] Lavangen kommune dekker sin del av investeringsutgiftene på kr 2.553.200,- ved opptak av lån på kr. 2 500 000,- med en løpetid på 10 år.
5. Investeringen innarbeides i budsjett og økonomiplan.
6. Det vil på et senere tidspunkt fremmes egen finansieringssak for nødvendige investeringer i egen kommune .

Med hilsen
LAVANGEN KOMMUNE
RÅDMANNEN
Evy Hansen
førstesekretær

Kopi til:
Salangen kommune
Gratangen kommune
ALR

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunene
Longyearbyen lokalstyre

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/2285-77	26. september 2017

Ikrafttredelse av ny lov om eierseksjoner

Ny lov om eierseksjoner trer i kraft 1. januar 2018 (med unntak av § 9). I dette brevet vil departementet orientere kort om de endringene kommunene som seksjoneringsmyndighet bør være spesielt oppmerksomme på.

Den nye loven bygger på:

- NOU 2014: 6 Revisjon av eierseksjonsloven
- Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner
- Innst. 308 L (2016-2017) om Lov om eierseksjoner fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomité.

Frem til ikrafttredelsen skal departementet jobbe med å lage forskrifter til loven. Et forslag vil snart bli sendt på offentlig høring. Departementet jobber også med å lage et rundskriv til loven. Rundskrivet er først og fremst tenkt som et hjelpemiddel for de som arbeider med seksjoneringssaker i kommunene, hos fylkesmennene og hos tinglysingsmyndigheten.

1. Ny struktur og mer moderne språk

Selv om 1997-loven erstattes av en helt ny lov, videreføres det materielle innholdet i stor grad. Loven har imidlertid fått en ny systematikk og en ny oppbygning, og språket er modernisert i de fleste paragrafene. For eksempel er det gammeldagse ordet «begjæring» erstattet av det mer moderne og brukervennlige «søknad».

Tydeligere regler om hvilke oppgaver kommunen har i en seksjoneringssak, skal gjøre det lettere å være saksbehandler i kommunen.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59

www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Avdeling
Bolig- og bygningsavdelingen

Saksbehandler
Cecilie Ingjerd Karlson
22 24 72 41

2. Saksbehandlingsfrister og gebyr

Loven innfører tidsfrister for kommunens behandling av seksjoneringssaker. Saksbehandlingsfristen vil bli tolv uker (§ 14). Regelen er nærmere omtalt i Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner kapittel 13.

Kommunene får mulighet til å kreve gebyrer som dekker de faktiske kostnadene (selvkostprinsippet), jf. § 15. Regelen er omtalt i Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner kapittel 14.

3. «Koblingsregel» for bolig

Kommunene får en ny og viktig oppgave i å samordne sin rolle som seksjoneringsmyndighet og plan- og bygningsmyndighet.

En søker som oppfyller vilkårene i eierseksjonsloven har etter dagens lov krav på seksjoneringstillatelse til bolig, selv om kommunen som plan- og bygningsmyndighet mener seksjonen ikke oppfyller kravene til egen boenhet etter plan- og bygningslovgivningen. Det kan for eksempel være fordi det vil være i strid med plan å opprette flere boenheter på eiendommen, eller det kan være at seksjonen ikke har tilstrekkelige brannskiller.

Situasjonen oppstår fordi plan- og bygningsloven stiller andre, flere og strengere krav til boenheter enn de kravene eierseksjonsloven stiller for å opprette en boligseksjon.

Konsekvensen kan da bli at en seksjon er lovlig opprettet til boligformål etter eierseksjonsloven selv om den ikke lovlig kan brukes som boenhet etter plan- og bygningsloven. Slike «ulovlige» seksjoner blir omsettelige og kan pantsettes med risiko for tap for både kjøpere og panthavere dersom det på et senere tidspunkt blir avdekket at seksjonen ikke fylte kvalitetskravene til boenheter i plan- og bygningslovens forstand.

Gjennom en ny regel som kobler eierseksjonslovens vilkår for å opprette en boligseksjon mot plan- og bygningslovens regler om når det oppstår søknadsplikt for selvstendig boenhet, skal det i fremtiden ikke være mulig å opprette boligseksjoner det ikke er lov å bo i (§ 7 tredje ledd). Departementet understreker at regelen ikke gir kommunene hjemmel til å kreve oppgraderinger til dagens kvalitetskrav for boliger bare fordi eieren ønsker å dele opp en eiendom i seksjoner. Regelens nærmere rekkevidde er omtalt i Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner kapittel 9.6. Vi ber om at kommunene setter seg inn i hvordan bestemmelsen er å forstå, slik at vi unngår misforståelser om dens anvendelsesområde.

4. Seksjoneringstidspunktet er flyttet

Seksjoneringstidspunkt er flyttet fra igangsettingstillatelse til rammetillatelse (§ 8). Regelen er omtalt i Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner kapittel 11.

5. Oppmåling av eventuelt uteareal

Oppmålingsforretning for utendørs tilleggsdel kan nå som hovedregel skje i form av såkalt «kontorforretning», det vil si uten oppmøte, oppmåling og merking i terrenget, forutsatt at tilleggsdelen er entydig definert i kartmaterialet ved hjelp av koordinater. Det er ikke lenger et krav at utearealets avgrensning er synlig i terrenget som en entydig forlengelse av sameiets bygninger. Den enklere fremgangsmåten skal kunne benyttes i alle tilfeller forutsatt at tegningsmaterialet blir utarbeidet med nødvendig kvalitet. Eventuell klarlegging av yttergrenser mot naboeiendom, må i utgangspunktet fortsatt skje med oppmøte, oppmåling og merking i terrenget.

6. Tydeligere regler om parkeringsareal

Loven har en ny bestemmelse om parkering i eierseksjonssameier (§ 7). Regelen innebærer at kommunen i seksjoneringssaken bare skal kontrollere at det er opprettet så mange parkeringsplasser som plangrunnlaget og byggetillatelsen krever, og at det for øvrig skal være opp til utbygger å bestemme hvordan parkeringsplassene skal organiseres, fordeles og disponeres. En konsekvens av regelen er at kommunen ikke kan kreve at parkeringsplasser skal seksjoneres til fellesareal, slik departementet er kjent med at noen kommuner gjør i dag. Regelen er omtalt i Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner kapittel 9.9.4.5.

7. Parkeringsplasser for personer med nedsatt funksjonsevne

Loven har en ny bestemmelse som skal sikre at parkeringsplasser som er tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne, faktisk gjøres tilgjengelige for disse personene (§ 26 annet ledd). Kommunen får vetorett mot eventuelle endringer i vedtekter som skal sikre rettighetene. Regelen er omtalt i Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner kapittel 9.9.4.5.

8. Leiers kjøperett er ikke videreført

Reglene om leiers kjøperett er ikke videreført i den nye loven. For kjøperett som er utløst før 1. januar 2018, gjelder imidlertid reglene i lov 23. mai 1997 nr. 31 om eierseksjoner kapittel III selv om kjøperetten ikke er gjort gjeldende. Begrunnelsen for opphevelsen kan leses i Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner kapittel 6.

9. Sammenslåing av eierseksjonssameier

Loven legger til rette for at to eller flere eierseksjonssameier kan slå seg sammen til ett eierseksjonssameie på en enklere måte enn i dag (§ 21 fjerde ledd). Regelen er omtalt i Prop. 39 L (2016-2017) Lov om eierseksjoner kapittel 22.

Med hilsen

Harald Assev (e.f.)
avdelingsdirektør

Cecilie Ingjerd Karlson
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Marianne Winther Riise	77 64 20 42	08.11.2017	2017/6211	620
		Deres dato	Deres ref.	
		03.10.2017		

Nordreisa kommune
Gratangen kommune
Salangen kommune
Lenvik kommune
Tromsø kommune
Balsfjord kommune

Tildeling av midler - Tilskuddsordning for kompensasjon av kommunenes utgifter i 2016 knyttet til forberedelse av bosetting av enslige mindreårige flyktninger som ikke ble bosatt

Det vises til Fylkesmannen mail av 5. oktober med informasjon om ovennevnte tilskuddsordning.

Fylkesmannen ble bedt om å fordele midler på aktuelle kommuner i sitt fylke. Fylkesmannen i Troms ble tildelt en ramme på kr. 884 600.

På bakgrunn av grunnlagstall fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) og kommunenes egne tilbakemeldinger har Fylkesmannen fordelt potten på kr. 884 600 som følger:

Kommune	Kompensasjonsbeløp pr. kommune (kroner)
Nordreisa	68 700
Gratangen	114 500
Salangen	91 600
Lenvik	108 220
Tromsø	432 880
Balsfjord	68 700
Sum Troms	884 600

Midlene vil bli utbetalt over rammetilskuddet i desember 2017.

Fylkeshuset, Strandvegen 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø
Telefon: 77 64 20 00
Telefaks: 77 64 21 39
Avdeling
Justis- og kommunalavdelingen
fmtrpostmottak@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/troms

I henhold til tilskuddsordningens retningslinjer, pkt. 5.2, er det ikke krav om særskilt rapportering.

Med hilsen

Marianne Hovde
ass. kommunaldirektør

Marianne Winther Riise
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

Tenk miljø – velg digital postkasse fra Digipost eller e-Boks på www.norge.no

KOMMUNESEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Alle landets kommuner

Vår referanse:	17/00707-10
Arkivkode:	0
Saksbehandler:	Lise Spikkeland
Deres referanse:	
Dato:	10.10.2017

Ytringsfrihet og varsling - en veileder for kommuner og fylkeskommuner

Ytringskultur og varsling har stor oppmerksomhet i kommuner og fylkeskommuner. Det er viktig å jobbe aktivt og målrettet for å sikre en god ytringskultur som også gjør det trygt å ytre seg kritisk om forhold i egen virksomhet.

En god ytringskultur og gode rutiner rundt varsling er viktig for lokaldemokratiet. Det er også med på å sikre gode tjenester, et godt arbeidsmiljø og god samhandling mellom ledere og medarbeidere.

Ledere på alle nivå har et stort ansvar for å legge til rette for et godt ytringsklima der det oppleves trygt å ta opp kritikkverdige forhold

KS har i høst utgitt en veileder; "Ytringsfrihet og varsling – veileder for kommuner og fylkeskommuner". KS håper veilederen vil være nyttig i arbeidet med å utvikle åpne kommuner, og sender vedlagt her to eksemplarer til hver kommune og fylkeskommune.

Med vennlig hilsen

Lasse Hansen
Administrerende direktør

Tor Arne Gangsø
Områdedirektør Arbeidsliv

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	17/2407-8	27. oktober 2017

Nye kommune- og fylkesnummer fra 1. januar 2020

Stortinget vedtok 8. juni 2017 sammenslåing av 111 kommuner til 43 nye kommuner og 13 fylkeskommuner til 6 nye fylkeskommuner. Vedtakene ble fattet ved behandling av Prop. 96 S (2016–2017) *Endringer i kommunestrukturen* og Prop. 84 S (2016–2017) *Ny inndeling av regionalt folkevalt nivå*, jf. Innst. 386 S (2016–2017) og Innst. 385 S (2016–2017).

Statistisk sentralbyrå (SSB) har i brev 1. september 2017 gitt departementet et forslag til nye fylkesnummer og kommunenummer fra 1. januar 2020. Hovedprinsippet er at det fastsettes nye nummer til nye sammenslåtte kommuner og fylkeskommuner. Sammenslåing av fylkeskommuner gjør det nødvendig å fastsette nye kommunenummer til alle kommunene i det nye fylket, da de to første sifrene i et kommunenummer er fylkesnummer. Det er ikke ønskelig med gjenbruk av nummer, det vil si at et nummer betyr forskjellige ting på forskjellige tidspunkt. SSB foreslår likevel at det gis unntak for de fire største bykommunene, Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger, da konsekvensene av nummerbytte for disse er størst. Dette innebærer at disse fire kommunene kan beholde kommunenummer ved *kommune*sammenslåing.

Fastsettelse av nye kommune- og fylkesnummer

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsetter, i tråd med forslaget fra SSB, nye fylkesnummer til fylkeskommuner som er vedtatt slått sammen, nye kommunenummer til alle kommuner som er vedtatt slått sammen, og nye kommunenummer til kommuner i fylker som er vedtatt slått sammen.

Følgende nye fylkesnummer gjelder fra 2020:

- Sammenslåing av Østfold, Akershus og Buskerud får fylkesnummer 30
- Sammenslåing av Hedmark og Oppland får fylkesnummer 34

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8112 Dep 0032 Oslo postmottak@kmd.dep.no	Akersg. 59 www.kmd.dep.no	22 24 90 90 Org no. 972 417 858		Stein Ove Pettersen 22 24 60 26

- Sammenslåing av Vestfold og Telemark får fylkesnummer 38
- Sammenslåing av Aust-Agder og Vest-Agder får fylkesnummer 42
- Sammenslåing av Hordaland og Sogn- og Fjordane får fylkesnummer 46
- Sammenslåing av Troms og Finnmark får fylkesnummer 54

Vedlagt følger listen over nye kommunenummer som gjelder fra 1. januar 2020.

Fastsettelsen innebærer at Trondheim og Stavanger ikke får nytt kommunenummer i 2020 som en følge av de vedtatte kommunesammenslåingene. Bergen får nytt kommunenummer i 2020, som en følge av den vedtatte fylkessammenslåingen av Hordaland og Sogn og Fjordane, på samme måte som Trondheim får nytt kommunenummer fra 2018 som en følge av sammenslåingen av Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag.

I Vestfold er det fire kommuner som allerede har fått nye kommunenummer i kommunereformen: Sandefjord i 2017 og Larvik, Færder og Holmestrand i 2018. Sandefjord, Larvik og Færder får igjen nytt kommunenummer i 2020, som en følge av den vedtatte fylkessammenslåingen av Vestfold og Telemark. Holmestrand slår seg sammen med Sande fra 2020, og får derfor nytt kommunenummer fra 2020.

Det er tidligere fastsatt at Trøndelag får fylkesnummer 50 fra 2018, og at alle kommunene i begge Trøndelagsfylkene derfor får nye kommunenummer fra 2018. Kommuner i Trøndelag som slår seg sammen i 2020, får nytt kommunenummer i 2020, med unntak av sammenslåingen av Trondheim og Klæbu, som beholder kommunenummeret Trondheim får i 2018.

Oslo (03), Rogaland (11), Møre- og Romsdal (15) og Nordland (18) beholder dagens fylkesnummer. Kommuner i disse fylkene som ikke er vedtatt slått sammen, får ikke nye kommunenummer.

Med hilsen

Mari Jacobsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Stein Ove Pettersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Fylkesmannen i Buskerud
Fylkesmannen i Finnmark
Fylkesmannen i Hedmark
Fylkesmannen i Hordaland
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkesmannen i Nordland
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Fylkesmannen i Rogaland
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Fylkesmannen i Telemark
Fylkesmannen i Troms
Fylkesmannen i Vestfold
Fylkesmannen i Østfold
Kommunesektorens organisasjon

Adresseliste

Agdenes kommune	Rådhuset	7316	LENSVIK
Akershus fylkeskommune	Postboks 1200 Sentrum	0107	OSLO
Alstahaug kommune	Rådhuset	8805	SANDNESSJØEN
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Alvdal kommune		2560	ALVDAL
Andøy kommune	Postboks 187	8483	ANDENES
Aremark kommune	Rådhuset	1798	AREMARK
Arendal kommune	Postboks 780 Stoa	4809	ARENDAL
Asker kommune	Postboks 353	1372	ASKER
Askim kommune	Postboks 2003	1802	ASKIM
Askvoll kommune	Postboks 174	6988	ASKVOLL
Askøy kommune	Postboks 323	5323	KLEPPESTØ
Audnedal kommune	Rådhuset	4525	KONSMO
Aukra kommune	Kommunehuset	6480	AUKRA
Aure kommune	Postboks 134	6689	AURE
Aurland kommune	Vangen 1	5745	AURLAND
Aurskog-Høland kommune	Rådhusveien 3	1940	BJØRKELANGEN
Aust-Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Austevoll kommune	Kommunehuset	5392	STOREBØ
Austrheim kommune	Sætremarka 2	5943	AUSTRHEIM
Averøy kommune	Postboks 152 Bruhagen	6538	AVERØY
Balestrand kommune	Kong Beles veg 20	6899	BALESTRAND
Ballangen kommune	Postboks 44	8546	BALLANGEN
Balsfjord kommune	Rådhusgata 11	9050	STORSTEINNES
Bamble kommune	Pb. 80	3993	LANGESUND
Bardu kommune	Postboks 401	9365	BARDU
Beiarn kommune	Moldjord	8110	MOLDJORD
Berg kommune	Skaland	9385	SKALAND
Bergen kommune	Postboks 7700	5020	BERGEN
Berlevåg kommune	Torget 4	9980	BERLEVÅG
Bindal kommune	Rådhuset	7980	TERRÅK
Birkenes kommune	Postboks 115	4795	BIRKELAND
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	VIKESÅ
Bjugn kommune	Rådhuset	7160	BJUGN
Bodø kommune	Postboks 319	8001	BODØ
Bokn kommune	Boknatun	5561	BOKN
Bremanger kommune	Postboks 104	6721	SVELGEN

Brønnøy kommune	Rådhuset	8905	BRØNNØYSUND
Buskerud fylkeskommune	Postboks 3563	3007	DRAMMEN
Bygland kommune	Kommunehuset	4745	BYGLAND
Bykle kommune	Rådhuset	4754	BYKLE
Bærum kommune	Rådhuset	1304	SANDVIKA
Bø kommune	Postboks 83	3833	BØ I TELEMARK
Bø kommune	Rådhuset	8475	STRAUMSJØEN
Bømlo kommune	Kommunehuset	5430	BREMNES
Båtsfjord kommune	Postboks 610	9991	BÅTSFJORD
Dovre kommune	Kongsv. 4	2662	DOVRE
Drammen kommune	Engene 1	3008	DRAMMEN
Drangedal kommune	Gudbrandsvei 7	3750	DRANGEDAL
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Dønna kommune	Solfjellsjøen	8820	DØNNA
Eid kommune	Rådhusvegen 11	6770	NORDFJORDEID
Eide kommune		6490	EIDE
Eidfjord kommune	Simadalsvegen 1	5783	EIDFJORD
Eidsberg kommune	Ordfører Voldens vei 1	1850	MYSEN
Eidskog kommune	Postboks 94	2230	SKOTTERUD
Eidsvoll kommune	Rådhusgata 1	2080	EIDSVOLL
Eigersund kommune	Postboks 580	4379	EGERSUND
Elverum kommune	PB 403	2418	ELVERUM
Enebakk kommune	Prestegårdsveien 4	1912	ENEBAKK
Engerdal kommune	Engerdalsveien 1794	2440	ENGERDAL
Etne kommune	Postboks 54	5591	ETNE
Etnedal kommune	Kyrkjevegen 10 Bruflat	2890	ETNEDAL
Evenes kommune	Postboks 43	8539	BOGEN I OFOTEN
Evje og Hornnes kommune	Evjemoen	4735	EVJE
Farsund kommune	Postboks 100	4552	FARSUND
Fauske kommune	Postboks 93	8201	FAUSKE
Fedje kommune	Stormarkvegen 49	5947	FEDJE
Fet kommune	Postboks 100	1901	FETSUND
Finnmark fylkeskommune	Fylkeshuset	9815	VADSØ
Finnøy kommune	Rådhuset	4160	FINNØY
Fitjar kommune	Postboks 83	5418	FITJAR
Fjaler kommune	Postboks 54	6961	DALE I SUNNFJORD
Fjell kommune	Postboks 184	5342	STRAUME
Flakstad kommune		8380	RAMBERG
Flatanger kommune	Postboks 24	7770	FLATANGER

Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50	4400	FLEKKEFJORD
Flesberg kommune	Postmottak	3623	LAMPELAND
Flora kommune	Markegata 51	6900	FLORØ
Flå kommune	Kommunehuset	3539	FLÅ
Folldal kommune		2580	FOLLDAL
Forsand kommune	Kommunehuset	4110	FORSAND
Fosnes kommune	Servicekontoret	7856	JØA
Fredrikstad kommune	Postboks 1405	1602	FREDRIKSTAD
Frogn kommune	Postboks 10	1441	DRØBAK
Froland kommune	Osedalen	4820	FROLAND
Frosta kommune	Alstad	7633	FROSTA
Fræna kommune	Rådhuset	6440	ELNESVÅGEN
Frøya kommune	Postboks 152	7261	SISTRANDA
Fusa kommune	Postboks 24	5649	EIKELANDSOSEN
Fyresdal kommune	Kommunehuset	3870	FYRESDAL
Førde kommune	Postboks 338	6802	FØRDE
Gamvik kommune	Postboks 174	9770	MEHAMN
Gaular kommune		6973	SANDE I SUNNFJORD
Gausdal kommune	Vestringsvegen 8	2651	ØSTRE GAUSDAL
Gildeskål kommune	Postboks 54	8138	INNDYR
Giske kommune	Rådhuset	6050	VALDERØYA
Gjemnes kommune	Kommunehuset	6631	BATNFJORDSØRA
Gjerdrum kommune	Pb 10	2024	GJERDRUM
Gjerstad kommune	Kommunehuset	4980	GJERSTAD
Gjesdal kommune	Rettedalen 1	4330	ÅLGÅRD
Gjøvik kommune	Postboks 630	2810	GJØVIK
Gloppen kommune	Grandavegen 9	6823	SANDANE
Gol kommune	Gamlevegen 4	3550	GOL
Gran kommune	Rådhusvegen 39	2770	JAREN
Grane kommune	Industriveien 2	8680	TROFORS
Granvin herad	Postboks 13	5733	GRANVIN
Gratangen kommune	Årstein	9470	GRATANGEN
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Grong kommune	Postboks 162	7871	GRONG
Grue kommune	Postboks 173	2261	Kirkenær
Gulen kommune		5966	EIVINDVIK
Hadsel kommune	Rådhusgata 5	8450	STOKMARKNES
Halden kommune	Postboks 150	1751	HALDEN
Halsa kommune	Liabø	6683	VÅGLAND
Hamar kommune	Postboks 4063	2306	HAMAR

Hamarøy kommune	Kommunehuset	8294	HAMARØY
Hammerfest kommune	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
Haram kommune	Storgata 19	6270	BRATTVÅG
Hareid kommune	Rådhusplassen 5	6060	HAREID
Harstad kommune	Postmottak	9479	HARSTAD
Hasvik kommune	Postboks 43	9593	BREIVIKBOTN
Hattfjelldal kommune	O.T.Olsens vei 3 A	8690	HATTFJELLDAL
Haugesund kommune	Postboks 2160	5504	HAUGESUND
Hedmark fylkeskommune	Postboks 4404 Bedriftssenteret	2325	HAMAR
Hemne kommune	Trondheimsveien 1	7200	KYRKSÆTERØRA
Hemnes kommune	Sentrumsveien 1	8646	KORGEN
Hemsedal kommune	Kommunehuset	3560	HEMSEDAL
Herøy kommune	Postboks 274	6099	FOSNAVÅG
Herøy kommune	Kommunehuset	8850	HERØY
Hitra kommune	Rådhuset	7240	HITRA
Hjartdal kommune	Sauland	3692	SAULAND
Hjelmeland kommune	Vågen	4130	HJELMELAND
Hobøl kommune	Elvestadveien 1000	1827	HOBØL
Hof kommune	Hofslundveien 5	3090	HOF
Hol kommune	Ålmannvegen 8	3576	HOL
Hole kommune	Viksveien 30	3530	RØYSE
Holmestrand kommune	Postboks 318	3081	HOLMESTRAND
Holtålen kommune	Hovsletta	7380	ÅLEN
Hordaland fylkeskommune	Postboks 7900	5020	BERGEN
Hornindal kommune	Postboks 24	6761	HORNINDAL
Horten kommune	Pb 10	3191	HORTEN
Hurdal kommune	Minneåsvegen 3	2090	HURDAL
Hurum kommune	Nordre Sætrevei 1	3475	SÆTRE
Hvaler kommune	Storveien 32	1680	SKJÆRHALDEN
Hyllestad kommune	Hyllestad kommunehus	6957	HYLLESTAD
Hægebostad kommune	Birkeland	4595	TINGVATN
Høyanger kommune	Postboks 159	6991	HØYANGER
Høylandet kommune	Administrasjonsbygget	7977	HØYLANDET
Hå kommune	Postboks 24	4368	VARHAUG
Ibestad kommune	Rådhuset	9450	HAMNVIK

Inderøy kommune	Vennalivegen 7	7670	INDERØY
Iveland kommune	Birketveit	4724	IVELAND
Jevnaker kommune	Kirkegata 6	3520	JEVNAKER
Jondal kommune	Kommunehuset	5627	JONDAL
Jølster kommune	Kommunehuset	6843	SKEI I JØLSTER
Karasjok kommune	Raddeviessogeaidnu 4	9730	KARASJOK
Karlsøy kommune	Rådhuset	9130	HANSNES
Karmøy kommune	Statsråd Vinjes gate 25	4250	KOPERVIK
Kautokeino kommune	Bredbuktnesvn. 6	9520	KAUTOKEINO
Klepp kommune	Postboks 25	4358	KLEPPE
Klæbu kommune	Postboks 200	7541	KLÆBU
Kongsberg kommune	Postboks 115	3602	KONGSBERG
Kongsvinger kommune		2226	KONGSVINGER
Kragerø kommune	Pb. 128	3791	KRAGERØ
Kristiansand kommune	Postboks 417 Lund	4604	KRISTIANSAND S
Kristiansund kommune	Postboks 178	6501	KRISTIANSUND N
Krødsherad kommune		3536	NORESUND
Kvalsund kommune	Rådhusv. 18	9620	KVALSUND
Kvam herad	Grovagjelet 16	5600	NORHEIMSUND
Kvinesdal kommune	Nesgata 11	4480	KVINESDAL
Kvinnherad kommune	Rådhuset	5470	ROSENDAL
Kviteseid kommune	Kviteseidgata 13	3850	KVITESEID
Kvitsøy kommune		4180	KVITSØY
Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES
Kvænangen kommune	Burfjord	9161	BURFJORD
Kåfjord kommune	Postboks 74	9148	OLDERDALEN
Lardal kommune	Svarstadtunet 15	3275	SVARSTAD
Larvik kommune	Postboks 2020	3255	LARVIK
Lavangen kommune	Nessveien 7	9357	TENNEVOLL
Lebesby kommune	Postboks 38	9790	KJØLLEFJORD
Leikanger kommune	Skrivarvegen 7	6863	LEIKANGER
Leirfjord kommune	Kommunehuset	8890	LEIRFJORD
Leka kommune	Lekatun	7994	LEKA
Leksvik kommune	Kommunehuset	7120	LEKSVIK

Lenvik kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Lesja kommune	Kommunehuset	2665	LESJA
Levanger kommune	Postboks 130	7601	LEVANGER
Lier kommune	PB 205	3401	LIER
Lierne kommune	Administrasjonsbygget	7882	NORDLI
Lillehammer kommune	Postboks 986	2626	LILLEHAMMER
Lillesand kommune	Postboks 23	4791	LILLESAND
Lindesnes kommune	Postboks 183 Vigeland	4524	LINDESNES
Lindås kommune	Felles postmottak Kvernhusmyrane 20	5914	ISDALSTØ
Lom kommune	Sognefjellsveien 6	2686	LOM
Loppa kommune	Parkveien 1-3	9550	ØKSFJORD
Lund kommune	Moiveien 9	4460	MOI
Lunner kommune	Sandsvegen 1	2740	ROA
Lurøy kommune	Rådhuset	8766	LURØY
Luster kommune	Rådhuset	6868	GAUPNE
Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL
Lyngen kommune	Strandveien 24	9060	LYNGSEIDET
Lærdal kommune	Postboks 83	6886	LÆRDAL
Lødingen kommune	Postboks 83	8411	LØDINGEN
Lørenskog kommune	Postboks 304	1471	LØRENSKOG
Løten kommune	Postboks 113	2341	LØTEN
Malvik kommune	Postboks 140	7551	HOMMELVIK
Mandal kommune	Postboks 905	4509	MANDAL
Marker kommune	Postboks 114	1871	ØRJE
Marnardal kommune	Rådhuset	4534	MARNARDAL
Masfjorden kommune	Sandnes	5981	MASFJORDNES
Meland kommune	Postboks 79	5906	FREKHAUG
Meldal kommune	Kvamsveien 2	7336	MELDAL
Melhus kommune	Rådhuset	7224	MELHUS
Meløy kommune	Gammelveien 5	8150	ØRNES
Meråker kommune	Rådhuset	7530	MERÅKER
Midsund kommune	Midsund	6475	MIDSUND
Midtre Gauldal kommune	Rådhuset	7290	STØREN
Modalen kommune	Mo	5729	MODALEN
Modum kommune	Postboks 38	3371	VIKERSUND
Molde kommune	Rådhusplassen 1	6413	MOLDE
Moskenes kommune	Rådhuset	8390	REINE
Moss kommune	Postboks 175	1501	MOSS

Møre og Romsdal fylkeskommune	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Målselv kommune	Kommunehuset	9321	MOEN
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Namdalseid kommune	Gløttvegen 2	7750	NAMDALSEID
Namsos kommune	Postboks 333 Sentrum	7801	NAMSOS
Namsskogan kommune		7890	NAMSSKOGAN
Nannestad kommune	Teiealleen 31	2030	NANNESTAD
Narvik kommune	Postmottak	8512	NARVIK
Naustdal kommune	Postboks 43	6806	NAUSTDAL
Nedre Eiker kommune	Postboks C	3051	MJØNDALEN
Nes kommune	Postboks 114	2151	ÅRNES
Nes kommune	Rukkedalsvegen 46	3540	NESBYEN
Nesna kommune	Movegen 24	8700	NESNA
Nesodden kommune	Postboks 123	1451	NESODDTANGEN
Nesseby kommune	Rådhuset	9840	VARANGERBOTN
Nesset kommune	Kommunehuset	6460	EIDSVÅG I ROMSDAL
Nissedal kommune	Kommunehuset	3855	TREUNGEN
Nittedal kommune	Pb 63	1483	SKYTTA
Nome kommune	Ringsevja 30	3830	ULEFOSS
Nord-Aurdal kommune	Boks 143	2901	FAGERNES
Norddal kommune	Postboks 144	6211	VALLDAL
Nord-Fron kommune	Nedregate 50	2640	VINSTRA
Nordkapp kommune	Postboks 403	9751	HONNINGSVÅG
Nordland fylkeskommune	Prinsens gate 100	8048	BODØ
Nord-Odal kommune	Herredsveien 2	2120	SAGSTUA
Nordre Land kommune	Postboks 173	2882	DOKKA
Nordreisa kommune	Postboks 174	9156	STORSLETT
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Seilmakergata 2	7735	STEINKJER
Nore og Uvdal kommune	Sentrum 16	3630	RØDBERG
Notodden kommune	Postboks 193	3672	NOTODDEN
Nærøy kommune	Idrettsvegen 1	7970	KOLVEREID

Nøtterøy kommune	Postboks 250 Borgheim	3163	BORGHEIM
Odda kommune	Opheimsgata 31	5750	ODDA
Oppdal kommune	Inge Krokanns vei 2	7340	OPPDAL
Oppegård kommune	Postboks 510	1411	KOLBOTN
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626	LILLEHAMMER
Orkdal kommune	Postboks 83	7301	ORKANGER
Os kommune	Rytrøa 14	2550	OS I ØSTERDALEN
Os kommune	Postboks 84	5202	OS
Osen kommune	Kommunehuset	7740	STEINSDALEN
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Oslo kommune	Rådhuset	0037	OSLO
Osterøy kommune	Rådhuset	5282	LONEVÅG
Overhalla kommune	Svalivn. 2	7863	OVERHALLA
Porsanger kommune	Rådhuset	9712	LAKSELV
Porsgrunn kommune	Pb. 128	3901	PORSGRUNN
Radøy kommune	Radøyvegen 1690	5936	MANGER
Rakkestad kommune	Postboks 264	1891	RAKKESTAD
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO I RANA
Randaberg kommune	Postboks 40	4096	RANDABERG
Rauma kommune	Vollan 8 A	6300	ÅNDALSNES
Re kommune	Postboks 123	3164	REVETAL
Rendalen kommune	Postmottak kommunehuset	2485	RENDALEN
Rennebu kommune	Kommunehuset	7391	RENNEBU
Rennesøy kommune	Postboks 24	4159	RENNESØY
Rindal kommune	Rindalsvegen 17	6657	RINDAL
Ringebu kommune	Hanstadgata 4	2630	RINGEBU
Ringerike kommune	Pb 123 Sentrum	3502	HØNEFOSS
Ringsaker kommune	Postboks 13	2381	BRUMUNDDAL
Rissa kommune	Rådhusveien 13	7100	RISSA
Risør kommune	Postboks 158	4952	RISØR
Roan kommune		7180	ROAN
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 Sentrum	4001	STAVANGER
Rollag kommune		3626	ROLLAG
Rygge kommune	Larkollveien 9	1570	DILLING
Rælingen kommune	Postboks 100	2025	FJERDINGBY
Rødøy kommune	Postboks 93	8185	VÅGAHOLMEN
Rømskog kommune	Kommunehuset	1950	RØMSKOG
Røros kommune	Bergmannsgata 23	7374	RØROS

Røst kommune	Rådhuset	8064	RØST
Røyken kommune	Katrineåsveien 20	3440	RØYKEN
Røyrvik kommune	Kommunehuset	7898	LIMINGEN
Råde kommune	Skråtorpveien 2 A	1640	RÅDE
Salangen kommune	Postboks 77	9355	SJØVEGAN
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	ROGNAN
Samnanger kommune	Kommunehuset	5650	TYSSE
Sande kommune	Postboks 300	3071	SANDE I VESTFOLD
Sande kommune	Rådhuset	6084	LARSNES
Sandefjord kommune	Postboks 2025	3202	SANDEFJORD
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	SANDNES
Sandøy kommune	Harneshaug	6487	HARØY
Sarpsborg kommune	Postboks 237	1702	SARPSBORG
Sauda kommune	Postboks 44	4201	SAUDA
Sauherad kommune	Idunsvoll 3	3812	AKKERHAUGEN
Sel kommune	Botten Hansens gt 9	2670	OTTA
Selbu kommune	Gjelbakken 15	7580	SELBU
Selje kommune		6740	SELJE
Seljord kommune	Brøløsvegen 13 A	3840	SELJORD
Sigdal kommune		3350	PRESTFOSS
Siljan kommune	Postboks 16	3749	SILJAN
Sirdal kommune	Tonstadvegen 28, Rådhuset	4440	TONSTAD
Skaun kommune	Postboks 74	7358	BØRSA
Skedsmo kommune	Postboks 313	2001	LILLESTRØM
Ski kommune	Postboks 3010	1402	SKI
Skien kommune	Postboks 158	3701	SKIEN
Skiptvet kommune	Postboks 115	1806	SKIPTVET
Skjervøy kommune	Postboks 145	9189	SKJERVØY
Skjåk kommune	Moavegen 30	2690	SKJÅK
Skodje kommune	Rådhuset	6260	SKODJE
Skånland kommune	Postboks 240	9439	EVENSKJER
Smøla kommune	Postboks 34	6571	SMØLA
Snillfjord kommune	Krokstadøra	7257	SNILLFJORD
Snåsa kommune	Sentrum	7760	SNÅSA
Sogn og Fjordane fylkeskommune	Fylkeshuset, Askedalen 2	6863	LEIKANGER
Sogndal kommune	Postboks 153	6851	SOGNDAL
Sokndal kommune	Gamleveien 20	4380	HAUGE I DALANE
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Solund kommune	Kommunehuset	6924	HARDBAKKE

Songdalen kommune	Postboks 53	4685	NODELAND
Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND
Spydeberg kommune	Stasjonsgata 35	1820	SPYDEBERG
Stange kommune	Postboks 214	2336	STANGE
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	STAVANGER
Steigen kommune	Leinesfjord	8283	LEINESFJORD
Steinkjer kommune	Postboks 2530	7729	STEINKJER
Stjørdal kommune	Postboks 133	7501	STJØRDAL
Stord kommune	Postboks 304	5402	STORD
Stordal kommune	Kommunehuset	6250	STORDAL
Stor-Elvdal kommune	Pb 85	2481	KOPPANG
Storfjord kommune	Hatteng	9046	OTEREN
Strand kommune	Postboks 115	4126	JØRPELAND
Stranda kommune	Øyna 13	6200	STRANDA
Stryn kommune	Tonningsgata 4	6783	STRYN
Sula kommune	Postboks 280	6039	LANGEVÅG
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	SAND
Sund kommune	Postboks 23	5371	SKOGSVÅG
Sunndal kommune	Postboks 94	6601	SUNNDALSØRA
Surnadal kommune	Bårdshaugvegen 1	6650	SURNADAL
Sveio kommune	Postboks 40	5559	SVEIO
Svelvik kommune	P.b. 40	3061	SVELVIK
Sykkylven kommune		6230	SYKKYLVEN
Søgne kommune	Postboks 1051	4682	SØGNE
Sømna kommune	Vik	8920	SØMNA
Søndre Land kommune	Hovsbakken 1	2860	HOV
Sør-Aurdal kommune	Tingvollbakkin 15	2930	BAGN
Sørfold kommune	Rådhuset	8226	STRAUMEN
Sør-Fron kommune	Kommunevegen 1	2647	SØR-FRON
Sør-Odal kommune	Øgardsvegen 2	2100	SKARNES
Sørreisa kommune	Storveien 20	9310	SØRREISA
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2350 Sluppen	7004	TRONDHEIM
Sørum kommune	Postboks 113	1921	SØRUMSAND
Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	KIRKENES
Tana kommune	Rådhusveien 24	9845	TANA
Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Time kommune	Postboks 38	4349	BRYNE
Tingvoll kommune	Kommunehuset	6630	TINGVOLL

Tinn kommune	Postboks 14	3661	RJUKAN
Tjeldsund kommune	Rådhuset	9444	HOL I TJELDSUND
Tjøme kommune	Rødsgata 36	3145	TJØME
Tokke kommune	Storvegen 60	3880	DALEN
Tolga kommune	Kommunehuset	2540	TOLGA
Torsken kommune		9380	GRYLLEFJORD
Tranøy kommune	Kommunehuset	9304	VANGSVIK
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296	TROMSØ
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Trondheim kommune	Postboks 2300 Sluppen	7004	TRONDHEIM
Trysil kommune	Postboks 200	2421	TRYSIL
Træna kommune	Postboks 86	8770	TRÆNA
Trøgstad kommune	Postboks 34	1861	TRØGSTAD
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Tydal kommune	Ås	7590	TYDAL
Tynset kommune	Torvgata 1	2500	TYNSET
Tysfjord kommune	Postboks 104	8591	KJØPSVIK
Tysnes kommune	Rådhuset	5685	UGGDAL
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	AKSDAL
Tønsberg kommune	Postboks 2410	3104	TØNSBERG
Ullensaker kommune	Postboks 470	2051	JESSHEIM
Ullensvang herad		5780	KINSARVIK
Ulstein kommune	Postboks 143	6067	ULSTEINVIK
Ulvik herad	Skeiesvegen 3	5730	ULVIK
Utsira kommune	Postboks 63	5547	UTSIRA
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Vaksdal kommune	Konsul Jebsens gate 16	5722	DALEKVAM
Valle kommune	Postboks 4	4747	VALLE
Vang kommune	Kommunehuset - Tyinvegen 5161	2975	VANG I VALDRES
Vanylven kommune	Rådhuset	6143	FISKÅ
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Vefsn kommune	Postboks 560	8651	MOSJØEN
Vega kommune	Gladstad	8980	VEGA
Vegårshei kommune	Administrasjonsbygget	4985	VEGÅRSHEI
Vennesla kommune	Postboks 25	4701	VENNESLA
Verdal kommune	Postboks 24	7651	VERDAL
Verran kommune	Liavegen 1	7790	MALM

Vest-Agder fylkeskommune	Postboks 517 Lundsiden	4605	KRISTIANSAND S
Vestby kommune	Postboks 144	1541	VESTBY
Vestfold fylkeskommune	Svend Foyns gate 9	3126	TØNSBERG
Vestnes kommune	Rådhuset	6390	VESTNES
Vestre Slidre kommune	Slidrevegen 16	2966	SLIDRE
Vestre Toten kommune	Postboks 84	2831	RAUFOSS
Vestvågøy kommune	Postboks 203	8376	LEKNES
Vevelstad kommune	Kommunehuset	8976	VEVELSTAD
Vik kommune	Postboks 134	6891	VIK I SOGN
Vikna kommune	Postboks 133 Sentrum	7901	RØRVIK
Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1	5580	ØLEN
Vinje kommune	Vinjevegen 192	3890	VINJE
Volda kommune	Stormyra 2	6100	VOLDA
Voss kommune	Postboks 145	5701	VOSS
Værøy kommune	Værøy kommune	8063	VÆRØY
Vågan kommune	Rådhuset	8305	SVOLVÆR
Vågsøy kommune	Postboks 294	6701	MÅLØY
Vågå kommune	Edv. Stormsveg 2	2680	VÅGÅ
Våler kommune	Kjosveien 1	1592	VÅLER I ØSTFOLD
Våler kommune	Vålgutua 251	2436	VÅLER I SOLØR
Øksnes kommune	Postboks 33	8439	MYRE
Ørland kommune	Postboks 401	7129	BREKSTAD
Ørskog kommune	Rådhuset	6240	ØRSKOG
Ørsta kommune	Dalevegen 6	6153	ØRSTA
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702	SARPSBORG
Østre Toten kommune	Postboks 24	2851	LENA
Øvre Eiker kommune	Postboks 76	3301	HOKKSUND
Øyer kommune	Kongsvegen 325 Tingeberg	2636	ØYER
Øygarden kommune	Øygarden rådhus	5337	RONG
Øystre Slidre kommune	Tingvang, Bygdinvegen 1989	2940	HEGGENES
Åfjord kommune	Øvre Årnes 7	7170	ÅFJORD
Ål kommune	Torget 1	3570	ÅL
Ålesund kommune	Postboks 1521	6025	ÅLESUND
Åmli kommune	Gata 5	4865	ÅMLI

Åmot kommune	Rådhuset, Torget 1	2450	RENA
Årdal kommune	Statsråd Evensensveg 4	6885	ÅRDALSTANGEN
Ås kommune	Postboks 195	1431	ÅS
Åseral kommune	Gardsvegen 68	4540	ÅSERAL
Åsnes kommune	Rådhusgata 1	2270	FLISA

Kommune nummer 2017	Kommunenavn	Nye kommune nummer 2020
Sammenslåing av Østfold, Akershus og Buskerud - 30		
0101	Halden	3001
	Sammenslåing av Moss og Rygge	3002
0105	Sarpsborg	3003
0106	Fredrikstad	3004
	Sammenslåing av Drammen, Svelvik og Nedre Eiker	3005
0604	Kongsberg	3006
0605	Ringerike	3007
0111	Hvaler	3011
0118	Aremark	3012
0119	Marker	3013
	Indre Østfold	3014
0127	Skiptvet	3015
0128	Rakkestad	3016
0135	Råde	3017
0137	Våler (Østf.)	3018
0211	Vestby	3019
	Sammenslåing av Ski og Oppegård	3020
0214	Ås	3021
0215	Frogn	3022
0216	Nesodden	3023
0219	Bærum	3024
	Sammenslåing av Asker, Røyken og Hurum	3025
	Sammenslåing av Aurskog -Høland og Rømskog	3026
0228	Rælingen	3027
0229	Enebakk	3028
0230	Lørenskog	3029
	Sammenslåing av Skedsmo, Fet og Sørum	3030
0233	Nittedal	3031
0234	Gjerdrum	3032
0235	Ullensaker	3033
0236	Nes (Ak.)	3034
0237	Eidsvoll	3035
0238	Nannestad	3036
0239	Hurdal	3037
0612	Hole	3038
0615	Flå	3039
0616	Nes (Busk.)	3040
0617	Gol	3041
0618	Hemsedal	3042
0619	Ål	3043
0620	Hol	3044

0621	Sigdal	3045
0622	Krødsherad	3046
0623	Modum	3047
0624	Øvre Eiker	3048
0626	Lier	3049
0631	Flesberg	3050
0632	Rollag	3051
0633	Nore og Uvdal	3052

Sammenslåing av Hedmark og Oppland - 34

0402	Kongsvinger	3401
0403	Hamar	3403
0501	Lillehammer	3405
0502	Gjøvik	3407
0412	Ringsaker	3411
0415	Løten	3412
0417	Stange	3413
0418	Nord-Odal	3414
0419	Sør-Odal	3415
0420	Eidskog	3416
0423	Grue	3417
0425	Åsnes	3418
0426	Våler (Hedm.)	3419
0427	Elverum	3420
0428	Trysil	3421
0429	Åmot	3422
0430	Stor-Elvdal	3423
0432	Rendalen	3424
0434	Engerdal	3425
0436	Tolga	3426
0437	Tynset	3427
0438	Alvdal	3428
0439	Folldal	3429
0441	Os (Hedm.)	3430
0511	Dovre	3431
0512	Lesja	3432
0513	Skjåk	3433
0514	Lom	3434
0515	Vågå	3435
0516	Nord-Fron	3436
0517	Sel	3437
0519	Sør-Fron	3438
0520	Ringebu	3439
0521	Øyer	3440
0522	Gausdal	3441
0528	Østre Toten	3442

0529	Vestre Toten	3443
0532	Jevnaker	3444
0533	Lunner	3445
0534	Gran	3446
0536	Søndre Land	3447
0538	Nordre Land	3448
0540	Sør-Aurdal	3449
0541	Etnedal	3450
0542	Nord-Aurdal	3451
0543	Vestre Slidre	3452
0544	Øystre Slidre	3453
0545	Vang	3454

Sammenslåing av Vestfold og Telemark - 38

0701	Horten	3801
	Sammenslåing av Holmestrand og Sande	3802
	Sammenslåing av Tønsberg og Re	3803
0710	Sandefjord	3804
	Larvik	3805
0805	Porsgrunn	3806
0806	Skien	3807
0807	Notodden	3808
	Færder	3811
0811	Siljan	3812
0814	Bamble	3813
0815	Kragerø	3814
0817	Drangedal	3815
0819	Nome	3816
	Sammenslåing av Bø (Telem.) og Sauherad	3817
0826	Tinn	3818
0827	Hjartdal	3819
0828	Seljord	3820
0829	Kviteseid	3821
0830	Nissedal	3822
0831	Fyresdal	3823
0833	Tokke	3824
0834	Vinje	3825

Sammenslåing av Aust-Agder og Vest-Agder - 42

0901	Risør	4201
0904	Grimstad	4202
0906	Arendal	4203
	Sammenslåing av Kristiansand, Songdalen og Søgne	4204
	Mandal,Marnardal og Lindesnes	4205
1003	Farsund	4206
1004	Flekkefjord	4207

0911	Gjerstad	4211
0912	Vegårshei	4212
0914	Tvedestrand	4213
0919	Froland	4214
0926	Lillesand	4215
0928	Birkenes	4216
0929	Åmli	4217
0935	Iveland	4218
0937	Evje og Hornnes	4219
0938	Bygland	4220
0940	Valle	4221
0941	Bykle	4222
1014	Vennesla	4223
1026	Åseral	4224
	Sammenslåing av Audnedal og Lyngdal	4225
1034	Hægebostad	4226
1037	Kvinesdal	4227
1046	Sirdal	4228

Rogaland - 11

	Sammenslåing av Stavanger,Finnøy og Rennesøy	1103
	Sammenslåing av Sandnes og Forsand	1108

Sammenslåing av Hordaland og Sogn og Fjordane - 46

1201	Bergen	4601
	Sammenslåing av Flora og Vågsøy	4602
1211	Etne	4611
1216	Sveio	4612
1219	Bømlo	4613
1221	Stord	4614
1222	Fitjar	4615
1223	Tysnes	4616
1224	Kvinnherad	4617
	Sammenslåing av Jondal, Odda og Ullensvang	4618
1232	Eidfjord	4619
1233	Ulvik	4620
	Sammenslåing av Granvin og Voss	4621
1238	Kvam	4622
1242	Samnanger	4623
	Sammenslåing av Os og Fusa	4624
1244	Austevoll	4625
	Sammenslåing av Sund, Fjell og Øygarden	4626
1247	Askøy	4627
1251	Vaksdal	4628
1252	Modalen	4629
1253	Osterøy	4630

	Sammenslåing av Meland, Radøy og Lindås	4631
1264	Austrheim	4632
1265	Fedje	4633
1266	Masfjorden	4634
1411	Gulen	4635
1412	Solund	4636
1413	Hyllestad	4637
1416	Høyanger	4638
1417	Vik	4639
	Sammenslåing av Balestrand, Leikanger og Sogndal	4640
1421	Aurland	4641
1422	Lærdal	4642
1424	Årdal	4643
1426	Luster	4644
1428	Askvoll	4645
1429	Fjaler	4646
	Sammenslåing av Gaular, Jølster, Førde og Naustdal	4647
1438	Bremanger	4648
	Sammenslåing av Selje og Eid	4649
1445	Gloppen	4650
1449	Stryn	4651

Møre og Romsdal - 15

Sammenslåing av Molde, Nesset og Midsund	1506
Sammenslåing av Ålesund, Ørskog, Skodje, Haram og Sandøy	1507
Sammenslåing av Volda og Hornindal	1577
Sammenslåing av Norddal og Stordal	1578
Sammenslåing av Fræna og Eide	1579

Trøndelag - 42

Sammenslåing av Trondheim og Klæbu	5001
Sammenslåing av Steinkjer og Verran	5006
Sammenslåing av Namsos,Namdalseid og Fosnes	5007
Sammenslåing av Hemne, Halsa og deler av Snillfjord	5055
Sammenslåing av Hitra og deler av Snillfjord	5056
Sammenslåing av Ørland og Bjugn	5057
Sammenslåing av Åfjord og Roan	5058
Sammenslåing av Orkdal,Agdenes,Meldal og deler av Snillfjord	5059
Sammenslåing av Vikna, Nærøy, Leka og Bindal	5060

Nordland - 18

Sammenslåing av Narvik, Ballangen og deler av Tysfjord	1806
Sammenslåing av Hamarøy - Hábmer og Divtasvuodna - Tysfjord	1875

Sammenslåing av Troms og Finnmark - 54

1902	Tromsø	5401
1903	Harstad	5402
2012	Alta	5403
2002	Vardø	5404
2003	Vadsø	5405
	Sammenslåing av Hammerfest og Kvalsund	5406
1911	Kvæfjord	5411
	Sammenslåing av Skånland og Tjeldsund	5412
1917	Ibestad	5413
1919	Gratangen	5414
1920	Loabák - Lavangen	5415
1922	Bardu	5416
1923	Salangen	5417
1924	Målselv	5418
1925	Sørreisa	5419
1926	Dyrøy	5420
	Sammenslåing av Tranøy, Torsken, Berg og Lenvik	5421
1933	Balsfjord	5422
1936	Karlsøy	5423
1938	Lyngen	5424
1939	Storfjord - Omasvuotna - Omasvuono	5425
1940	Gáivuotna - Kåfjord - Kaivuono	5426
1941	Skjervøy	5427
1942	Nordreisa	5428
1943	Kvænangen	5429
2011	Guovdageaidnu - Kautokeino	5430
2014	Loppa	5432
2015	Hasvik	5433
2018	Måsøy	5434
2019	Nordkapp	5435
2020	Porsanger - Porsáŋgu - Porsanki	5436
2021	Kárášjohka - Karasjok	5437
2022	Lebesby	5438
2023	Gamvik	5439
2024	Berlevåg	5440
2025	Deatnu - Tana	5441
2027	Unjárga - Nesseby	5442
2028	Båtsfjord	5443
2030	Sør-Varanger	5444

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	16/3671-15	30. oktober 2017

Alminnelig høring - forslag til forskrift om sentral godkjenning av planforetak

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender med dette på alminnelig høring forslag til forskrift om frivillig sentral godkjenning av planforetak. Forskriften har hjemmel i plan- og bygningsloven §§ 12-16 og 12-17 som trådte i kraft 1. juli 2017.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår med dette bestemmelser om hvilke kvalifikasjoner planforetak må ha for å få en sentral godkjenning; både krav til utdanningsnivå, utdanningsretning og praksis. Videre gis det bestemmelser om seriøsitetskrav, krav til kvalitetssikringsrutiner, samt bestemmelser om saksbehandlingen knyttet til godkjenningsordningen. Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) er foreslått å administrere ordningen. Godkjenning som planforetak er en frivillig ordning, og det er ikke knyttet noen rettslige konsekvenser opp mot hvorvidt et foretak har en slik godkjenning eller ikke. Ordningen har bl.a. som formål at det skal bli enklere å vise et foretaks kompetanse innen planfaget samt å heve nivået på de private planforslag som sendes til kommunene.

Høringsuttalelser skal avgis digitalt på regjeringen.no. Dette gjøres under «Send inn høringssvar» på www.regjeringen.no/2576676. Alle kan avgi høringsuttalelse. Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med øvrige høringsuttalelser. Vi ber om at høringsuttalelser sendes innen mandag 29. januar 2018.

Med hilsen

Kari Strande (e.f.)
avdelingsdirektør

Veslemøy Faafeng
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8112 Dep	Akersg. 59	22 24 90 90		Veslemøy Faafeng
0032 Oslo		Org no.		22 24 59 40
postmottak@kmd.dep.no	www.kmd.dep.no	972 417 858		

Adresseliste:

Departementene

Direktoratet for byggkvalitet
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Fylkesmennene
Jernbanedirektoratet
Konkurransetilsynet
Regelrådet
Sivilombudsmannen

Fylkeskommunene

Kommunene

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
Nord universitet
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Stavanger
Universitetet i Tromsø
Høgskolen i Oslo og Akershus
Høgskolen i Sørøst-Norge
Høgskulen på Vestlandet

Advokatforeningen
Arkitektenes fagforbund
Arkitektbedriftene i Norge
Boligbyggelaget USBL
Boligbyggelaget OBOS
Boligprodusentenes forening
Byggeindustriens landsforening
Byggmesterforbundet
Geoforum
Huseiernes landsforbund
IngeniørNytt
Kommunesektorens organisasjon (KS)
NKF-byggesak
Norges Bygg- og Eiendomsforening
Norges Huseierforbund

Norges ingeniør- og teknologorganisasjon
Norges juristforbund
Norsk Byggtjeneste AS
Norsk Eiendom
Norsk Huseierforening
Norsk Kommunalteknisk Forening
Norske arkitekters landsforbund
Norske Boligbyggelags Landsforbund

HØRINGSNOTAT

Forslag til forskriftsbestemmelser om sentral godkjenning for planforetak

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Høring med forslag til forskriftsbestemmelser om sentral godkjenning for planforetak.

Høringsfrist: 29.01.2018

INNHOLD

1. Høringsnotatets hovedinnhold 4
1.1. Innledning 4
1.2. Hovedinnhold 4
2. Bakgrunnen for høringsnotatet 4
2.1. Departementets arbeid med å effektivisere planprosessen 4
2.2. Lovbestemmelsene om sentral godkjenning i pbl. §§ 12-16 og 12-17 4
2.2.1. Nærmere om kravet til planfaglig kompetanse 6
2.2.2. Nærmere om øvrige vilkår for godkjenning 7
2.3. Øvrige bestemmelser i plandelen av pbl. om planfaglig kompetanse 7
3. Forslag til forskriftsbestemmelser om en frivillig sentral godkjenning for planforetak 10
3.1. Kravet til planfaglig kompetanse – utdanningsretninger og utdanningsnivå 10
3.2. Kravet til seriøsitet og kvalitetssikringssystemer m.m. 11
3.2.1. Generelt 11
3.2.2. Informasjonsinnhenting 12
3.2.3. Registrering i Enhetsregisteret 12
3.2.4. Skatt 13
3.2.5. Merverdiavgift 13
3.2.6. Forskuddstrekk – skatt for ansatte 15
3.2.7. Arbeidsgiveravgift 15
3.2.8. Arbeidstaker - arbeidsgiverregisteret 16
3.2.9. Arbeids- og lønnsvilkår (HMS-krav) og HMS-erklæring 16
3.2.10. Forsikring 16
3.2.11. Revisjon av kvalitetssikringssystemer 17
3.3. Bestemmelser om saksbehandlingen 17

3.3.1. Tilbaketrekking og bortfall av godkjenning 18

4. Økonomiske og administrative konsekvenser 19

5. Merknader til forskriftsbestemmelsene 19

6. Forslaget til forskriftsbestemmelser 25

1. Høringsnotatets hovedinnhold

1.1. Innledning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender på høring forslag til forskriftsbestemmelser om en frivillig sentral godkjenningsordning for planforetak som utarbeider private planforslag. Forskriftsbestemmelsene har hjemmel i de nye bestemmelsene om sentral godkjenning i plan- og bygningsloven §§ 12-16 og 12-17 som ble foreslått ved Prop. 149 L (2015-2016) Endringer i plan- og bygningsloven (mer effektive planprosesser, forenklinger mv.). Stortinget har vedtatt bestemmelsene, jf. Innst. 181 L (2016-2017) og lovvedtak 56 (2016-2017) og bestemmelsene trådte i kraft 1. juli 2017. Forskriftsbestemmelser om sentral godkjenning trenger imidlertid ikke være på plass selv om lovbestemmelsene i §§ 12-16 og 12-17 har trådt i kraft.

1.2. Hovedinnhold

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår med dette bestemmelser om hvilke kvalifikasjoner planforetak må ha for å få sentral godkjenning; både krav til utdanningsnivå, utdanningsretning og praksis. Videre gis det bestemmelser om seriøsitetskrav, krav til kvalitetssikringsrutiner, samt bestemmelser om saksbehandlingen knyttet til godkjenningsordningen. Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) er foreslått å administrere ordningen, mens klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett også skal være klageinstans for vedtak om godkjenning for planforetak. Det gis også bestemmelser om gebyr, samt overgangsbestemmelser knyttet til ordningen. Godkjenning som planforetak er en frivillig ordning, og det er ikke knyttet noen rettslige konsekvenser (rettigheter eller plikter) opp mot hvorvidt et foretak har en slik godkjenning eller ikke. Ordningen har bl.a. som formål at det skal bli enklere å vise et foretaks kompetanse innen planfaget samt å heve nivået på de private planforslag som sendes til kommunene.

Departementet vil vurdere om forskriften skal samordnes med andre aktuelle forskriftsbestemmelser knyttet til plandelen i plan- og bygningsloven eller om det skal gis en egen forskrift om frivillig sentral godkjenning for planforetak.

2. Bakgrunnen for høringsnotatet

2.1. Departementets arbeid med å effektivisere planprosessen

Planlegging blir stadig mer komplekst og omfattende. Kravene til effektiv og rask planlegging er høye, og ressursene til planlegging er knappe. For å kunne effektivisere planleggingen, er det viktig at alle aktører med roller i planprosesser er i stand til å samarbeide effektivt. De må ha grunnleggende planfaglig kompetanse og også raskt kunne sette seg inn i lover og forskrifter, samtidig som de også har enkel tilgang til veiledning og praksis.

2.2. Lovbestemmelsene om sentral godkjenning i pbl. §§ 12-16 og 12-17

Formålet med ordningen med frivillig sentral godkjenning for planforetak er å effektivisere planprosessen og å øke kvaliteten på reguleringsplanforslagene som sendes inn til kommunene. Dette vil også bidra til mer fokus på hva som skal være innholdet i

planleggerutdanningen i Norge. Samtidig vil ordningen kunne bidra til at det blir enklere for planforetak å vise sin kompetanse overfor oppdragsgiver.

De nye lovbestemmelsene om sentral godkjenning lyder som følger:

"§ 12-16. Sentral godkjenning for planforetak

Sentral godkjenning for planforetak gis til foretak som er kvalifisert til å utarbeide reguleringsplaner. Godkjenning gis når foretaket kan dokumentere at det oppfyller krav fastsatt i forskrift.

Departementet kan gi forskrift om krav for å få sentral godkjenning, herunder krav om nødvendige kvalifikasjoner, betalt skatt og merverdiavgift, oppfyllelse av krav i arbeidsmiljøloven, allmenngjøringsloven og revisjon av kvalitetssikringssystemer.

Departementet kan gi forskrift om at den sentrale godkjenningen også kan inneholde opplysninger om foretakenes forsikringer, godkjenninger foretakene har etter andre ordninger mv.

Departementet kan gi forskrift om behandlingen av søknader om sentral godkjenning, tilbaketrekking, ordningens omfang og organisering, tidsfrister for behandling av søknader om sentral godkjenning og konsekvenser av fristoverskridelse. Departementet kan gi forskrift om innholdet i registeret over sentralt godkjente foretak. Departementet kan gi forskrift om gebyr for sentral godkjenning. Gebyret skal ikke overskride selvkost.

Sentral godkjenning for planforetak gis av det godkjenningsorganet som departementet bestemmer. Vedtak om godkjenning registreres i et sentralt, åpent register.

§ 12-17. Tilbaketrekking av sentral godkjenning for planforetak

Sentral godkjenning for planforetak skal trekkes tilbake dersom godkjent foretak ikke lenger innehar de nødvendige kvalifikasjonene for å ha godkjenning for planforetak. Før det treffes vedtak om tilbaketrekking, skal foretaket gis varsel med frist til å uttale seg. Når særlig formildende hensyn gjør seg gjeldende, kan tilbaketrekking av sentral godkjenning for planforetak likevel unnlates. Ved mindre alvorlige overtredelser kan det gis advarsel."

Det følger av bestemmelsene at sentral godkjenning for planforetak skal gis til foretak som er kvalifisert til å utarbeide reguleringsplaner. Vilkårene for å anses kvalifisert gis i forskrifts form. Det må kunne dokumenteres at alle vilkårene er oppfylt før godkjenning gis. En forskrift vil bl.a. kunne inneholde krav om nødvendige kvalifikasjoner, betalt skatt og merverdiavgift, oppfyllelse av krav i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven og revisjon av kvalitetssikringssystemer. Det gis også en hjemmel til å innføre adgang til å vise opplysninger om foretakenes forsikringer og andre offentlige godkjenninger. Bestemmelsene tilsvarer i hovedsak pbl. § 22-3 første ledd som gjelder for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett.

Det kan også gis forskriftsbestemmelser om behandlingen av saker om sentral godkjenning; søknader om sentral godkjenning, tilbaketrekking, ordningens omfang og organisering, tidsfrister for behandling av søknader om sentral godkjenning og konsekvenser av fristoverskridelse. Departementet kan også gi forskrift om innholdet i registeret over sentralt godkjente foretak samt gebyr. Gebyret skal ikke overskride selvkost. Bestemmelsene tilsvarer i hovedsak pbl. § 22-3 tredje ledd som gjelder for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet generelle retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. Retningslinjene er tatt inn i rundskriv H-3/14. Selv om retningslinjene retter seg mot kommunale tjenester, mener departementet at de kan ses hen til også for beregning av gebyr for betalingstjenester hos Direktoratet for byggkvalitet.

Sentral godkjenning for planforetak gis av det godkjenningsorgan som departementet bestemmer. Vedtak om godkjenning registreres i et sentralt, åpent register. Bestemmelsen tilsvarer i hovedsak pbl. § 22-1 andre ledd som gjelder for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett.

Sentral godkjenning for planforetak skal trekkes tilbake dersom godkjent foretak ikke lenger innehar de nødvendige kvalifikasjoner. Foretaket skal få et varsel med frist til å uttale seg. Når særlig formildende hensyn gjør seg gjeldende, kan tilbaketrekking likevel utelates. Ved mindre alvorlige overtredelser kan det gis advarsel.

2.2.1. Nærmere om kravet til planfaglig kompetanse

De nærmere spesifikasjonene av innholdet i kravet til utdanning og praksis skal skje i forskrifts form. Enkelte føringer for forskriftsarbeidet er imidlertid skissert i Prop. 149 L (2015-2016) side 40:

"Arealplaner blir i dag utarbeidet av personell med ulik fagbakgrunn. Årsaken til dette er plan- og bygningslovens vide spenn av oppgaver og hensyn som skal ivaretas. Planlegging er derfor en typisk tverrfaglig aktivitet. Det forutsetter god samfunnsforståelse hos alle involverte, forståelse for innhold og utforming av plandokumenter i form av planbeskrivelse, planprogram, konsekvensutredning, krav til planers innhold mv, bruk av planteknisk verktøy (IKT) samt krav til standardisert teknisk fremstilling av arealrettede planer og anvendelse av digitale verktøy, herunder geografiske informasjonssystemer (GIS), i planfremstilling. Fagkyndige må ha kunnskap om hvordan planer utarbeides og hvordan planprosesser skal gjennomføres. Mer konkret innebærer dette kunnskap om følgende: plansystemet, planprosessene og prosessledelse, plankart med kravspesifikasjon for utveksling av digitale plandata, utarbeidelse av planbestemmelser, utarbeidelse av planbeskrivelse og metodeanvendelse, kommunale bestemmelser og retningslinjer, nasjonale og regionale retningslinjer samt planutforming.

En godkjenningsordning må derfor nødvendigvis favne vidt med hensyn til hvilken fagkompetanse den skal dekke. Følgende utdanningskategorier er de mest vanlige innen arealplanlegging i kommunene: Ingeniører, natur- og miljøforvaltere, arealplanleggere, arkitekter, sivilingeniører, landskapsarkitekter, samfunnsvitere, samfunnsplanleggere og jordskiftekandidater. Ingeniører, natur- og miljøforvaltere og arealplanleggere utgjør den største andelen."

Tiltaksklasser passer ikke like godt inn i en sentral godkjenningsordning for planforetak som i ansvarsrettsordningen etter byggesaksforskriften gitt med hjemmel i pbl. § 22-3. Det er vanskelig å finne gode parametere for hvilke reguleringsplaner som er enkle og hvilke som er mer komplekse. Samtidig vil en ordning med tiltaksklasser kunne virke unødvendig og kompliserende for planforetak.

Overgangsbestemmelser vil være viktig for ikke å utestenge etablerte planforetak fra ordningen. Selv om ordningen med sentral godkjenning er en frivillig ordningen uten

rettslige konsekvenser, vil ordningen være viktig for planforetak for enklere å kunne dokumentere sin kompetanse overfor oppdragsgivere.

2.2.2. Nærmere om øvrige vilkår for godkjenning

Forskriftsbestemmelser om sentral godkjenning for planforetak vil altså kunne inneholde bl.a. krav om nødvendige kvalifikasjoner, seriøsitetskrav som betalt skatt og merverdiavgift og oppfyllelse av krav i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven, i tillegg til krav om kvalitetssikringssystemer.

Det er også gitt en hjemmel til å innføre adgang til å vise opplysninger om foretakenes forsikringer og andre offentlige godkjenninger.

Opplysningene må vise foretakenes evne og vilje til lovlydig drift og det må kunne hentes inn opplysninger som er konkrete, etterprøvbare og så langt som mulig oppdaterte. Dette gjelder krav om betalt skatt og merverdiavgift, oppfyllelse av krav i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven og ev. andre forhold. I tillegg kan det fastsettes krav om revisjon av kvalitetssikringssystemer.

En sentral godkjenning skal vare i tre år og kan fornyes dersom foretaket kan dokumentere at det fortsatt tilfredsstiller vilkårene for godkjenning. Den sentrale godkjenningsordningen skal ikke vurdere forhold som andre myndigheter er ansvarlige for og allerede har vurdert.

Det ble lagt til grunn at det må legges opp til en kostnadseffektiv og minst mulig ressurskrevende innhenting og behandling av opplysningene i godkjenningsordningen. Siktemålet har vært å etablere ordninger som sikrer en automatisert overføring av oppdaterte opplysninger. Mest mulig like regler som for bestemmelsene om ansvarsrett vil gjøre det enklere å praktisere ordningen, samtidig som flere av foretakene er aktuelle for godkjenning innen begge områdene.

2.3. Øvrige bestemmelser i plandelen av pbl. om planfaglig kompetanse

Pbl. § 12-3 omhandler krav til detaljregulering, og lyder:

"Detaljregulering brukes for å følge opp kommuneplanens arealdel og eventuelt etter krav fastsatt i en vedtatt områderegulering. Detaljregulering kan skje som utfylling eller endring av vedtatt reguleringsplan.

Private, tiltakshavere, organisasjoner og andre myndigheter har rett til å fremme forslag til detaljregulering, herunder utfyllende regulering, for konkrete bygge- og anleggstiltak og arealendringer, og til å få kommunens behandling av og standpunkt til reguleringsspørsmålet som tas opp i det private forslaget.

Private forslag må innholdsmessig følge opp hovedtrekk og rammer i kommuneplanens arealdel og foreliggende områdereguleringer.

Reguleringsplan skal utarbeides av fagkyndige."

Slik bestemmelsen lyder kan alle fremme forslag til detaljregulering. Dette omfatter også endringer og forslag for å fylle ut og detaljere gjeldende regulering. Med «alle» menes private og offentlige tiltakshavere, dvs. enkeltpersoner, foretak, organisasjoner, forskjellige typer myndighetsorganer mv. Kommunen kan også selv utarbeide en

detaljregulering. Retten til å fremme forslag til reguleringsplan gjelder alle typer planformål. Med rett til å fremme forslag til reguleringsplan menes at forslagsstiller har et rettskrav på at forslaget (som må oppfylle visse minstekrav til framstilling, jf. § 12–1 siste ledd) skal tas imot og gis en behandling og vurdering i kommunen.

Forslag til detaljregulering skal innholdsmessig følge opp hovedtrekk og rammer i godkjent arealdel til kommuneplan eller områderegulering. Detaljreguleringen skal vise hvordan den bidrar til å gjennomføre disse planene. Dersom forslag til detaljregulering ikke er i tråd med kommuneplanens arealdel eller områderegulering, kan kommunen la være å fremme forslaget på dette grunnlaget. Kommunen kan også kreve at forslagsstiller utreder konsekvensene av de endringer som planen medfører for å ta planen opp til behandling.

Finner ikke kommunen grunn til å fremme det private forslaget, skal forslagsstiller underrettes ved brev. Er forslaget i samsvar med kommuneplanens arealdel eller områderegulering, kan forslagsstiller kreve avslaget forelagt kommunestyret. Det er vanlig praksis at det er dialog om det innsendte planforslaget mellom forslagstiller og administrasjonen, og at planforslag og bestemmelser som legges frem til behandling dermed er bearbeidet med hensyn til den helheten kommunen skal ivareta. Det lykkes ikke alltid i slike dialoger å oppnå full enighet om eventuelle behov for endringer i planforslaget. God planpraksis er da at administrasjonen synliggjør i saken hvor det er uenighet, og begrunner hvorfor de anbefaler andre løsninger enn det forslagstiller har lagt frem. Kommunen overtar ansvaret for videre behandling av planforslaget idet kommunen beslutter at planforslaget skal sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, jf. plan- og bygningsloven § 12-11.

Siste ledd i bestemmelsen i § 12-3 fastslår at reguleringsplaner skal utarbeides av fagkyndige. Kravet knyttes til utarbeiding av private planforslag. Det er ikke fastsatt hvilken utdannings- eller fagbakgrunn som må oppfylles for å tilfredsstille det gjeldende lovkravet. Departementet har heller ikke gitt retningslinjer om dette, men overlatt til hver enkelt kommune å vurdere hva som er tilstrekkelig fagkompetanse i det enkelte tilfelle. Kravet om fagkompetanse omfatter også konsekvensutredninger etter pbl. § 4-2. Det vises til *Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven* av 21. juni 2017 nr. 854 som i § 17 tredje ledd som fastslår at "Utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk og utføres av personer med relevant faglig kompetanse."

For kommunene sin del er det fastsatt i § 3–2 at kommunene skal ha tilgang til nødvendig planfaglig kompetanse for utarbeiding av egne planforslag. Formålet med bestemmelsen er å sikre en kvalitativ standard på planene. Det følger av gjeldende retningslinjer for statens styring av kommunene (veileder H-2277 B) pkt. 4.4.5, at staten skal være tilbakeholden med å stille særskilte kompetansekrav til kommunens personell:

"Regler om at kommunesektoren må ansette særskilt definert personell og sørge for nødvendig opplæring og etterutdanning bør i utgangspunktet ikke innføres. Når kommunesektoren er tillagt ansvaret for å løse en oppgave, vil kommunene og fylkeskommunene også være ansvarlig for å ansette eller på annen måte skaffe tilgang til nødvendig og tilstrekkelig personell med relevant kompetanse."

2.4. Forholdet til tjenesteloven

Tjenesteloven gjennomfører tjenestedirektivet i norsk rett. Å utarbeide planforslag for andre er en tjeneste som i utgangspunktet omfattes av tjenestelovens virkeområde. Tjenesteloven §

6 definerer en "tillatelsesordning" i bokstav f) som *"enhver fremgangsmåte som krever at tjenesteyteren eller tjenestemottakeren skal henvende seg til ansvarlig myndighet for å få en uttrykkelig eller stilltiende avgjørelse om adgang til eller utøvelse av tjenestevirksomhet."*

Tjenesteloven fastslår bl.a. i § 9 at retten til å starte og utøve tjenestevirksomhet ikke kan gjøres betinget av krav som direkte eller indirekte innebærer forskjellsbehandling på grunnlag av statsborgerskap, bosted eller etableringsstat. Tjenesteloven har videre bestemmelser om hvilke krav som kan stilles til tjenesteytere som yter grenseoverskridende tjenester. Tjenesteloven § 10 inneholder bl.a. bestemmelser om vilkår for krav om tillatelse til å starte og utøve tjenestevirksomhet. Bestemmelsen lyder som følger i første ledd:

"Krav om tillatelse til å starte og utøve tjenestevirksomhet eller kriteriene for å gi tillatelse gjelder bare hvis tillatelsesordningen eller kriteriet

a) verken direkte eller indirekte innebærer forskjellsbehandling på grunnlag av statsborgerskap, bosted eller etableringsstat,
b) er begrunnet ut fra tvingende allmenne hensyn, og
c) er egnet og nødvendig for å oppnå formålet med tillatelsesordningen eller kriteriet."

I tillegg har tjenesteloven § 16 bestemmelser om retten til å yte grenseoverskridende tjenester:

En tjenesteyter etablert i en annen EØS-stat har rett til å yte tjenester her i riket.

"*Krav som gjøres gjeldende overfor tjenesteyter må*

a) verken direkte eller indirekte forskjellsbehandle på grunnlag av statsborgerskap, bosted eller etableringsstat,
b) være begrunnet i hensyn til offentlig orden og sikkerhet, folkehelsen eller miljøvern, og
c) være egnet og nødvendig for å oppnå formålet med kravet."

Som følge av at ordningen med sentral godkjenning skal være en frivillig ordning uten rettslige konsekvenser, kan ikke departementet se at ordningen strider mot bestemmelser i tjenesteloven. Slik departementet ser det, vil ordningen være velegnet for hovedformålet, nemlig å sikre en raskere og mer forutsigbar planprosess samt å høyne kvaliteten på planforslag som sendes til kommunen. Både vilkår knyttet til plankompetanse samt vilkår knyttet til seriøsitet vil være viktig for å kunne gi et foretak sentral godkjenning. Det er imidlertid et grunnleggende prinsipp at disse vilkårene ikke må være strengere enn nødvendig, og at de dermed skal stå i forhold til det man ønsker å oppnå med ordningen. Departementet mener at man med den ordningen som foreslås i inneværende høringsnotat, har lagt seg på et rimelig nivå for ordningen sett som helhet.

Når det gjelder forholdet til bestemmelsen i pbl. § 12-3 om at reguleringsplaner skal utarbeides av fagkyndige, står denne bestemmelsen for seg, slik den også har gjort tidligere. Det fremkommer i Prop. 149 L (2015-2016) i de spesielle merknadene til § 12-16 side 77 at *"Pbl. § 12-3 siste ledd fastslår at reguleringsplaner skal utarbeides av fagkyndige. Departementet har ikke gitt retningslinjer om dette, men overlatt til hver enkelt kommune å vurdere hva som er tilstrekkelig fagkompetanse i det enkelte tilfelle. Innføringen av den frivillige godkjenningsordningen er ikke ment å endre kommunenes praktisering av § 12-3 siste ledd. En sentral godkjenning må imidlertid kunne anses tilstrekkelig, men ikke nødvendig, for å oppfylle kravene i § 12-3 siste ledd*." Kommunen må altså fortsatt kunne foreta en selvstendig og konkret vurdering av om vilkåret i § 12-3 siste ledd er oppfylt.

3. Forslag til forskriftsbestemmelser om en frivillig sentral godkjenning for planforetak

3.1. Kravet til planfaglig kompetanse – utdanningsretninger og utdanningsnivå

Arealplaner blir i dag utarbeidet av personell med ulik fagbakgrunn. Årsaken til dette er plan- og bygningslovens vide spenn av oppgaver og hensyn som skal ivaretas. Planlegging er derfor en typisk tverrfaglig aktivitet. Fagkyndige må ha kunnskap om hvordan planer utarbeides og hvordan planprosesser skal gjennomføres. Mer konkret innebærer dette kunnskap om følgende: plansystemet, planprosessene og prosessledelse, kravspesifikasjoner for utforming av plankart og utveksling av digitale plandata, utarbeidelse av planbestemmelser, utarbeidelse av planbeskrivelse og metodeanvendelse, kommunale bestemmelser og retningslinjer, nasjonale og regionale retningslinjer, utarbeidelse av planprogram og konsekvensutredninger. Planfaglig kompetanse kan nødvendigvis ikke omfatte alle fagtema som blir berørt i en reguleringsplan og godkjenning som planforetak gir ikke nødvendigvis kompetanse til selv å utrede alle tema som kan være relevant i konsekvensutredninger og ROS-analyser. Plankonsulenten vil ha et ansvar for å bringe inn andre fagkyndige der det er relevant.

En godkjenningsordning må derfor nødvendigvis favne vidt med hensyn til hvilken planfaglig kompetanse den skal dekke. Følgende utdanningskategorier er de mest vanlige innen arealplanlegging i kommunene: Ingeniører, natur- og miljøforvaltere, arealplanleggere, arkitekter, sivilingeniører, landskapsarkitekter, samfunnsvitere, samfunnsplanleggere og jordskiftekandidater. Ingeniører, natur- og miljøforvaltere og arealplanleggere utgjør den største andelen.

I rapporten "*Planleggerutdanning i Norge*" utarbeidet av det nasjonale forskningskonsern NORUT 2014 for Forum for utdanning i samfunnsplanlegging (FUS), er det opplyst at det finnes flere varianter av planleggerutdanninger i Norge, både slike som har hovedvekten på areal, landskap og fysisk utforming, og utdanninger der den faglige profilen først og fremst er knyttet til forståelsen av planprosesser og av de samfunnsmessige rammevilkårene som planleggingen skal virke innenfor og forandre. Noen studiesteder har sitt tyngdepunkt på bachelor-nivå og utdanner mange, andre har prioritert masternivå og utdanner færre. Flere av institusjonene tilbyr også doktorgradsprogrammer og etter- og videreutdanningsprogrammer.

Det er i utgangspunktet foretakets samlede faglige kvalifikasjoner som skal legges til grunn ved kvalifikasjonsvurderingen. Når det gjelder de konkrete krav til utdanningsnivå og praksis må det imidlertid være slik at minst én person besitter de nødvendige kvalifikasjonene.

Når det gjelder utdanningsnivå, mener departementet at både utdanning på bachelor- og masternivå må være tilstrekkelige kvalifikasjonskrav, men at det i tillegg må stilles ulike krav til hvor mange års praksis som er nødvendig for de aktuelle utdanningsnivåene. Bachelornivå tilsvarer 180 studiepoeng, mens masternivå tilsvarer 300 studiepoeng. Etter departementets oppfatning er utdanning i seg selv ikke et tilstrekkelig kriterium for godkjenning. Departementet ser for seg en ordning der en bachelorutdanning vil innebære krav til lenger praksis; om lag 5 års relevant praksis, og der en masterutdanning vil innebære krav til noe kortere praksis; om lag 2 års relevant praksis. Praksis kan være

opparbeidet ved at foretaket har hatt relevante oppdrag. Slike referanseprosjekter må kunne dokumenteres og være av relativt ny dato. Departementet mener det må legges opp til en mest mulig ensartet praksis, og antar at grensen for hvor lang tid som ligger innenfor bestemmelsen bør gå ved ca. 10-15 år. Videre må planpraksis både fra privat og offentlig virksomhet i prinsippet være likestilt. Det bør gis nærmere veiledning om hvordan praksis-kravet skal praktiseres.

Som følge av kompleksiteten og omfanget av planfaget, foreslår departementet i utgangspunktet ikke at utdanning på fagskolenivå med 120 studiepoeng vil være tilstrekkelig til å oppfylle vilkårene i en godkjenningsordning, men ønsker høringsinstansenes syn på dette.

Departementet foreslår at det stilles krav om at utdanningen er relevant, dvs. at den dekker det reelle faglige behovet for planlegging etter plan- og bygningsloven. Ingeniør er et eksempel på en utdanning som inneholder mange ulike fagretninger, der enkelte av disse klart ikke ligger innenfor hva som må anses relevant for planlegging etter plan- og bygningsloven. Departementet forutsetter at det utarbeides veiledning som legges til grunn for den nærmere vurderingen og praktiseringen av "relevant"-kravet.

I søknad om sentral godkjenning for planforetak skal foretaket dokumentere at det har nødvendige kvalifikasjoner. Utdanning og praksis fra annen EØS-stat skal aksepteres på lik linje med norsk.

3.2. Kravet til seriøsitet og kvalitetssikringssystemer m.m.

3.2.1. Generelt

For å bidra til økt tillit og styrking av ordningen med sentral godkjenning, er det innført en lovhjemmel som åpner for forskriftsbestemmelser om at frivillig sentral godkjenning ikke utelukkende skal baseres på foretakenes faglige kvalifikasjoner. Også opplysninger som har generell samfunnsmessig interesse og er egnet til å vise foretakenes evne og vilje til lovlydig drift, skal inngå som vilkår for sentral godkjenning. Tilleggsvilkårene går altså ut på at virksomheten må oppfylle lovpålagte krav til virksomheten gitt i annen lovgivning. Vilkårene vil kunne bidra til økt tillit til sentralt godkjente foretak.

Forskriftsbestemmelsene kan bl.a. inneholde krav om betalt skatt og merverdiavgift, oppfyllelse av krav i arbeidsmiljøloven, allmenngjøringsloven og opplysninger om foretakenes forsikringer, godkjenninger foretakene har etter andre ordninger mv, jf. plan- og bygningsloven § 12-16. Siden bestemmelsen bruker ordet "herunder", må det innebære at opplistingen av mulige krav ikke er uttømmende.

I tillegg til seriøsitetskrav, kan det stilles krav til revisjon av kvalitetssikringssystemer.

Departementet legger til grunn at ordningen kan utvikles over tid, blant annet når det gjelder hvilke opplysninger sentral godkjenning skal baseres på, detaljeringsgrad og metode for innhenting av informasjon fra andre myndigheter. Det er imidlertid viktig at vilkårene ikke blir mer inngripende enn nødvendig for at ordningen skal få sin tiltenkte effekt. Departementet foreslår derfor kun et minimum med seriøsitetskrav. Dersom det senere blir aktuelt med endringer i ordningen må konsekvenser for bl.a. Skatteetaten som skal levere ut opplysningene utredes nærmere.

3.2.2. Informasjonsinnhenting

Opplysninger som skal danne grunnlaget for nye seriøsitetsvilkår, må være konkrete, etterprøvbare og knyttet til driften av foretaket. De må dessuten være tilstrekkelig oppdaterte slik at de gir et korrekt bilde av foretakets virksomhet.

Opplysningene vil være en nødvendig forutsetning for å få innvilget og beholde sentral godkjenning. Den sentrale godkjenningsordningen skal ikke foreta en egen vurdering av opplysningene fra andre myndigheter, men basere seg på særmyndighetenes opplysninger og vurderinger. I utgangspunktet skal manglende oppfyllelse av tilleggsvilkårene føre til automatisk avslag på søknad om sentral godkjenning. Manglende oppfyllelse vil etter forslaget også føre til bortfall av gitt sentral godkjenning.

Opplysningene om skatte- og avgiftsforhold med videre skal innhentes fra aktuelle særmyndigheter/kontrollorganer av den sentrale godkjenningsordningen. Høringsforslaget innebærer i utgangspunktet ikke en utvidet dokumentasjonsplikt for foretakene. Det vil likevel kunne være mulig at foretakene må dokumentere at det er tegnet lovpålagt yrkesskadeforsikring og frivillig ansvarsforsikring dersom de ønsker dette synliggjort i det sentrale godkjenningsregisteret.

Forskriftsforslaget legger opp til at den sentrale godkjenningsordningen innhenter nødvendige opplysninger direkte fra de aktuelle myndigheter. Forslaget vil innebære at det i noen grad innhentes personopplysninger fra offentlige registre, særlig i tilfellene der foretakene er enkeltpersonforetak eller andre ansvarlige selskap, og personopplysningsregelverket vil derfor komme til anvendelse. Behandlingsgrunnlaget for personopplysninger fremgår direkte av forskriften. Ved å søke om sentral godkjenning gir foretakene et samtykke til at de aktuelle opplysninger innhentes. Opplysningene som hentes inn vil imidlertid ikke være sensitive opplysninger, jf. personopplysningslova § 2 nr. 8.

Departementet anser at innhenting av opplysninger om foretak som søker om sentral godkjenning kan hjemles særskilt i forskriften, og vil da være et vilkår for å søke godkjenning. Opplysninger om skatte- og avgiftsforhold er også underlagt taushetsplikt etter skatteforvaltningsloven § 3-1 uavhengig av om de gjelder privatpersoner eller foretak. For å sikre at nødvendige opplysninger kan hentes inn er det derfor nødvendig med unntak fra taushetsplikten. Forskriften gir direktoratet fullmakt til innhenting av opplysninger, slik at Skattedirektoratet kan utlevere opplysninger om foretakene uten hinder av taushetsplikten. Fullmakt til innhenting av relevant informasjon vil ha en varighet på 3 år. Innhenting av opplysninger skal kunne skje både i forbindelse med søknad om sentral godkjenning, søknad om fornyelse, ved direktoratets tilsyn med foretakene samt ved verifisering i løpet av godkjenningsperioden.

At foretak gjennom søknaden aksepterer forskriftens regler om innsyn i opplysninger som er knyttet til foretakets økonomiske anliggender, vil i seg selv fremme seriøsitet. Registeret over godkjente foretak vil vise at de oppfyller kravene i lov og forskrift. Registeret vil imidlertid ikke vise noen detaljer om foretaket, som regnskapstall eller lignende.

3.2.3. Registrering i Enhetsregisteret

Departementet foreslår at det skal være et vilkår at et sentralt godkjent foretak er være registrert i Enhetsregisteret. Foretak fra annen EØS-stat eller land omfattet av WTO-avtalen

som ikke er registrert i Enhetsregisteret, må være registrert i tilsvarende enhetsregister eller bransjeregister i annen EØS-stat.

3.2.4. Skatt

Betalt skatt kan inngå som et tilleggsvilkår i den sentrale godkjenningsordningen. Den mest aktuelle skattetypen vil være inntektsskatt. Betalingsvilje og -evne må være knyttet til foretaket.

I Norge er det skatteplikt for personer og selskaper hjemmehørende i riket. Foretak og personer som ikke er hjemmehørende her, plikter å svare skatt av inntekt av virksomhet som utøves og drives i Norge.

Aksjeselskap, statsforetak og interkommunalt selskap er egne skattesubjekter. Ansvarlige selskap (ANS), for eksempel enkeltpersonforetak og ansvarlige selskap med delt ansvar, er ikke egne skattesubjekter. Deltakere i ansvarlige selskap lignes hver for seg som person, for sin andel av selskapets formue og inntekt. I inntektsskatt for ansvarlige selskaper kan det inngå skatt fra personens arbeidsinntekt, kapitalinntekt, virksomhetsinntekt, pensjonsskatt/ytelsesskatt og tilfeldig inntekt. For ansvarlige selskap vil derfor et vilkår om betalt inntektsskatt ikke nødvendigvis bare referere seg til foretaksvirksomheten. Skatten kan også påvirkes av personlige forhold som ikke er relatert til driften av foretaket.

Departementet foreslår å legge inntektsskatt til grunn som seriøsitetsvilkår også for ansvarlige selskap. Person og foretak er nært knyttet sammen i ansvarlige selskaper. Deltakerne har et ubegrenset og personlig ansvar for selskapets forpliktelser, og vilkåret om betalt skatt vil derfor være relevant som seriøsitetsindikator også for denne type selskap.

Departementet foreslår et vilkår om at sentralt godkjente foretak ikke skal ha forfalt og ubetalt skatt. Vilkåret er ment å gi opplysninger om foretakets vilje og evne til å betale forfalt skatt.

Vilkåret gir ingen indikasjon på foretakets seriøsitet før et skattefastsettingsår er avsluttet og skatt er forfalt. Først da vil eventuelle forfalte, ubetalte skattekrav vises.

Siden enkeltpersonforetak betaler personskatt, kan opplysningene om inntektsskatt være basert på en eventuell tidligere næringsvirksomhet. Opplysninger kan vise til skatteforhold i fortiden som ikke nødvendigvis har relevans for den driften søknad om sentral godkjenning gjelder, og seriøsiteten i det nye foretaket. Motsatt kan tidligere skatteforhold ha relevans på lik linje med tidligere praksis fra tidligere arbeidsforhold i andre foretak.

Høringsforslaget forutsetter en jevnlig oppdatering av opplysninger som tilsier at nyetablerte foretak vil fanges opp så snart foretakets første skattefastsettingsår er utløpt.

3.2.5. Merverdiavgift

I henhold til plan- og bygningsloven § 12-16 annet ledd kan departementet gi forskrift om at "betalt merverdiavgift" er et vilkår for å få sentral godkjenning. Bestemmelsen legger imidlertid opp til at det er mulig å stille flere krav enn de oppramsede i og med at uttrykket "herunder" er benyttet. Departementet foreslår et ekstra tilleggsvilkår for sentral

godkjenning som omfatter registrering i Merverdiavgiftsregisteret og innlevering av skattemelding for merverdiavgift.

Etter merverdiavgiftsloven § 3-1 skal det beregnes merverdiavgift ved omsetning av varer og tjenester. Foretak skal være registrert i Merverdiavgiftsregisteret, jf. merverdiavgiftsloven § 2-1, levere skattemelding for merverdiavgift til fastsatte terminer og svare merverdiavgift av virksomheten. Svalbard har unntak for merverdiavgift etter merverdiavgiftsloven § 1-2.

Foretak skal registreres i Merverdiavgiftsregisteret før oppstart av virksomheten. Registreringsplikten omfatter også utenlandske foretak som har omsetning i Norge.

Plikten til registrering i Merverdiavgiftsregisteret inntrer når et foretak har avgiftspliktig omsetning som overstiger 50.000,- kr. i løpet av en periode på 12 måneder, jf. merverdiavgiftsloven § 2-1. Det er grunn til å anta at de fleste foretak som er aktuelle for sentral godkjenning, har høyere omsetning enn 50.000 over 12 måneder og derfor vil være merverdiavgiftspliktige. Det foreligger imidlertid også en adgang til forhåndsregistrering før omsetningsgrensen er nådd, jf. merverdiavgiftsloven § 2-4.

Flere virksomheter som drives av samme eier, skal registreres i Merverdiavgiftsregisteret som ett avgiftssubjekt. Dette innebærer at det kan være vanskelig å se om opplysningene er knyttet til det aktuelle foretaket som søker sentral godkjenning. Opplysningene vil derfor ikke nødvendigvis si noe om seriøsiteten i det konkrete foretaket, men mer generelt om hvordan eieren driver sine virksomheter.

Sentral godkjenning er en foretaksgodkjenning og samtlige vilkår for godkjenning skal være oppfylt av foretaket. Dersom merverdiavgift skal inngå som tilleggsvilkår for sentral godkjenning, vil ikke forhold knyttet til foretaket alene være avgjørende for oppfyllelse av vilkåret. Eiers øvrige virksomheter vil også kunne få betydning. Det følger av merverdiavgiftsloven § 2-2 første ledd at flere virksomheter som drives av samme eier, skal registreres i Merverdiavgiftsregisteret som ett avgiftssubjekt. Utgangspunktet er at avgiftsplikten påligger og må vurderes selvstendig i forhold til hvert enkelt rettssubjekt.

Departementet anser at registrering i Merverdiavgiftsregisteret for registreringspliktige foretak er en relevant seriøsitetsindikator, selv om mange foretak som søker sentral godkjenning ikke nødvendigvis er egne avgiftssubjekter, og foreslår derfor dette som et vilkår for godkjenning. Registreringen er en lovpålagt plikt og en nødvendig forutsetning for å oppfylle foretakets avgiftsforpliktelser. Dette tilsier at det bør være mulig å legge til grunn økonomiske forhold knyttet til eiers virksomheter under ett der foretaket ikke er eget avgiftssubjekt.

Merverdiavgift skal i utgangspunktet beregnes og betales med 6 terminer årlig. Det foreligger innleveringsplikt av skattemelding for merverdiavgift i alle terminer, også i terminer uten omsetning eller anskaffelser. Siden det er krav om beregning og betaling av merverdiavgift 6 ganger årlig, vil nyetablerte foretak etter kort tid kunne vise til at skattemelding for merverdiavgift er innlevert. Det samme gjelder foretak som har fusjonert, fisjonert eller av andre årsaker har fått nytt organisasjonsnummer.

Skattemeldingen for merverdiavgift danner grunnlaget for beregning av merverdiavgift. Foretak som innleverer skattemelding, viser vilje til å innordne seg avgiftssystemet og drive innenfor lovlige rammer. Innlevering av skattemelding bør derfor inngå som en del av tilleggsvilkåret om merverdiavgift. Opplysninger om registrering og innlevering av

skattemelding er ikke alene tilstrekkelig til å kartlegge om foretaket driver lovlig. Merverdiavgiften må også være betalt. Det foreslås at vilkåret om merverdiavgift også knyttes til at foretaket ikke har forfalt, ubetalt merverdiavgift. Samlet gir opplysningene om foretakets oppfyllelse av kravene i merverdiavgiftsloven et bilde av foretakets evne og vilje til overholdelse av regelverket og indikerer om foretaket driver seriøst.

3.2.6. Forskuddstrekk – skatt for ansatte

Det foreslås at forskuddstrekk av skatt for ansatte inngår i de nye tilleggsvilkårene. For å inneha sentral godkjenning skal foretak ikke ha forfalt, ubetalt forskuddstrekk.

Rapportering av lønns- og ansettelsesforhold til Skatteetaten, NAV og Statistisk sentralbyrå (SSB) er samlet i den såkalte a-meldingen. A-meldingen har erstattet blant annet terminoppgave og årsoppgave for arbeidsgiveravgift, og forskuddstrekk og melding til Aa-registeret til NAV. A-melding skal sendes inn hver måned av alle som utbetaler lønn, pensjon og andre ytelser. A-meldingen inneholder opplysninger om lønn og ytelser, i tillegg til status på alle arbeidsforhold. Enkeltpersonforetak uten ansatte skal ikke levere a-melding. A-meldingen sendes elektronisk gjennom foretakets lønnssystem, fra foretakets regnskapsfører eller registreres direkte på AltInn.

Som arbeidsgiver har man ansvar for å beregne og innbetale forskuddstrekk for ansattes skatt. Dette gjelder også for utenlandske foretak fordi arbeidstakeren plikter å svare skatt til Norge for arbeid utført i Norge. Forskuddstrekk beregnes av brutto lønn til de ansatte. Forskuddstrekk skal betales hver måned.

Det er ikke krav om forskuddstrekk for enkeltpersonforetak uten ansatte. Siden ikke enkeltpersonforetak plikter å betale forskuddstrekk, er det ikke hensiktsmessig å innføre et krav om at forskuddstrekk skal være betalt. Derimot er det mulig å innføre som vilkår at det ikke skal foreligge forfalt, ubetalt forskuddstrekk. Selv om kravet kun får betydning for foretak som er omfattet av reglene om forskuddstrekk, bør det omfattes av de nye tilleggsvilkårene. Forskuddstrekk av skatt for ansatte har stor betydning i et seriøsitetsperspektiv, blant annet for å fange opp svart arbeid.

3.2.7. Arbeidsgiveravgift

Departementet foreslår også at et krav for å få godkjenning er at et foretak ikke skal ha utestående forfalt arbeidsgiveravgift.

Som arbeidsgiver har man ansvar for å beregne og innbetale arbeidsgiveravgift. Arbeidsgiveravgiften beregnes av brutto lønn til de ansatte. Etter utgangen av hver kalendermåned skal det sendes inn a-melding hvor beregnet arbeidsgiveravgift fremgår. Arbeidsgiveravgiften skal betales i seks terminer, det vil si hver annen måned.

Arbeidsgiveravgiften i Norge er regionalt differensiert i ulike avgiftssoner. Satsen er lavere i distriktene enn i sentrale strøk. Hvilken sats arbeidsgiver skal benytte, vil variere fra kommune til kommune. Noen områder krever ikke arbeidsgiveravgift (f.eks. Finnmark og halve Troms).

Det er ikke krav om arbeidsgiveravgift for foretak som ikke har ansatte. Siden ikke alle foretak plikter å betale arbeidsgiveravgift, er det ikke hensiktsmessig å innføre et krav om at arbeidsgiveravgift skal være betalt. Derimot er det mulig å kreve at det ikke skal foreligge forfalt, ubetalt arbeidsgiveravgift. Selv om kravet kun får betydning for foretak

som er omfattet av reglene om arbeidsgiveravgift, bør det omfattes av de nye tilleggsvilkårene. Arbeidsgiveravgift har stor betydning i et seriøsitetsperspektiv, blant annet for å fange opp svart arbeid.

3.2.8. Arbeidstaker - arbeidsgiverregisteret

Det fremmes også forslag om at den sentrale godkjenningen i sitt register viser antallet ansatte innmeldt i Aa-registeret. Aa-registeret inneholder informasjon om arbeidsforhold i Norge. Arbeidsgiverne har plikt til å rapportere til registeret i a-meldingen. Registeret eies og forvaltes av NAV. Aa-registeret gir oversikt over hvilke arbeidstakere som er ansatt hos den enkelte arbeidsgiver. A-meldingen sendes elektronisk minst en gang i måneden. Enkeltpersonforetak uten ansatte skal ikke registreres i Aa-registeret.

Departementet mener at en registrering i Aa-registeret ikke har stor betydning som seriøsitetsindikator for sentral godkjenning. Det at et foretak har registrert få eller mange ansatte i registeret, vil i seg selv ikke være avgjørende for lovlig drift. Dessuten vil ikke enkeltpersonforetak kunne vise til registrering i registeret. Vilkåret vil derfor i liten grad gi indikasjon på om foretaket driver i samsvar med regelverket. Opplysning om antall ansatte innmeldt i Aa-registeret vil imidlertid kunne være relevant informasjon for kontraktspartnere ved valg av leverandør ved å bidra til å gi et mer fullstendig inntrykk av foretaket. En synliggjøring av dette vil øke attraktiviteten til sentralt godkjente foretak. Dette taler for at opplysningene bør fremgå av det sentrale godkjenningsregisteret og bidra til å styrke tilliten til godkjenningsordningen, og departementet foreslår derfor at dette inngår som et seriøsitetsvilkår i ordningen.

3.2.9. Arbeids- og lønnsvilkår (HMS-krav) og HMS-erklæring

Det fremkommer i pbl. § 12-16 at det kan stilles vilkår om oppfyllelse av krav i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven for å få sentral godkjenning. Arbeids- og lønnsvilkår, herunder allmenngjøring av tariffavtaler, er regulert i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven. Det finnes imidlertid i dag ingen fullstendig eller oppdatert oversikt over foretak som oppfyller kravene i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven. Departementet ser det slik at oppfyllelse av krav i arbeidsmiljøloven og allmenngjøringsloven ikke er godt nok egnet til å benyttes som vilkår for godkjenning for planforetak.

En HMS-erklæring er en egenerklæring som bekrefter at foretaket oppfyller lovbestemte krav innen helse, miljø og sikkerhet. Erklæringen gir uttrykk for at foretaket har evne og vilje til å overholde sine forpliktelser. Tidligere krav om fremleggelse av HMS-erklæring ved offentlige anbud ble imidlertid opphevet, og departementet foreslår derfor ikke en slik bestemmelsen for sentral godkjenning av planforetak.

3.2.10. Forsikring

Den nye bestemmelsen i pbl. § 12-16 annet ledd åpner for at departementet kan gi forskrift om at den sentrale godkjenningen også kan inneholde opplysninger om foretakenes forsikringer. Disse opplysningene kan imidlertid ikke være et vilkår for sentral godkjenning, men vil være en frivillig mulighet for foretakene til å synliggjøre i det sentrale godkjenningsregisteret at foretak har relevante forsikringer.

At foretak innehar nødvendige og relevante forsikringer gir en indikasjon på at foretaket ønsker å drive næringsvirksomhet innenfor lovlige og trygge rammer og at foretaket er

seriøst. De forsikringer som vil være aktuelle i forbindelse med sentral godkjenning, er yrkesskadeforsikring og ansvarsforsikring. Yrkesskadeforsikring skal ivareta arbeidstakere ved arbeidsulykker/yrkesskade. Ansvarsforsikring skal dekke erstatningsansvar for skade foretaket påfører byggherren eller tredjemann. Opplysninger om forsikringsforhold må dokumenteres av foretaket dersom foretaket ønsker at det skal synliggjøres i godkjenningsregisteret.

Yrkesskadeforsikring er en lovpålagt personforsikring. Alle arbeidsgivere plikter å tegne yrkesskadeforsikring for sine ansatte til dekning av yrkesskade og yrkessykdom. Forsikringsplikten omfatter norske og utenlandske arbeidsgivere i Norge. Yrkesskadeforsikringen dekker skade og sykdom på arbeidstaker i arbeidstid i henhold til lov om yrkesskade og forskrift om standardisert erstatning.

Ansvarsforsikring er ikke obligatorisk. En ansvarsforsikring dekker det rettslige ansvaret en bedrift kan pådra seg i henhold til norsk rett for skade på person eller ting. For en oppdragsgiver vil ansvarsforsikring gi en økonomisk trygghet dersom uforutsette hendelser inntreffer.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at et sentralt godkjent foretak kan velge om det skal fremgå av det sentrale godkjenningsregisteret at foretaket har tegnet yrkesskadeforsikring og ansvarsforsikring.

3.2.11. Revisjon av kvalitetssikringssystemer

Byggesaksforskriften har bestemmelser om krav til kvalitetssikring for foretak som søker om sentral godkjenning for ansvarsrett i kapittel 10. Foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett skal ha rutiner innenfor eget ansvarsområde som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven. Rutiner for kvalitetssikring skal omfatte en rekke forhold som er listet opp i bestemmelsen. Disse gjelder bl.a. rutiner for å dokumentere relevante krav gitt i pbl, rutiner for å ivareta plikter/oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon, rutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter seg til, rutiner for å behandle avvik fra krav gitt i pbl, rutiner for oppbevaring av dokumentasjon, organisasjonsplan og rutiner for å sikre at foretaket har nødvendige kunnskaper om krav gitt i pbl.

Departementet foreslår at det innføres bestemmelser om kvalitetssikring tilpasset planforetak. Gjennom systemrevisjoner og verifikasjoner skal det offentlige føre tilsyn med planforetakets etablerte internkontrollsystem, og konstatere at systemet fungerer i praksis. Planforetaket har selv et fortløpende ansvar for revisjon av systemet. Målet er å få til en basis for det planfaglige arbeidet som klart understreker virksomhetens selvstendige og absolutte ansvar for å følge lover og forskrifter. Internkontrollen vil kreve ryddighet og orden fra planforetakets side. Systemkravene kan innarbeides i foretakets ordinære kvalitetssystem og behøver således ikke fungere som et separat system. For foretak som fra før har sentral godkjenning for ansvarsrett, vil implementeringen av systemkravene for planleggingsdelen etter plan- og bygningsloven bli et integrert tillegg i kvalitetssystemet for ansvarsrett.

3.3. Bestemmelser om saksbehandlingen

I henhold til pbl. § 12-16 tredje ledd kan departementet gi forskrift om behandlingen av søknader om sentral godkjenning, tilbaketrekking, ordningens omfang og organisering, tidsfrister for behandling av søknader om sentral godkjenning og konsekvenser av

fristoverskridelse. Departementet kan også gi forskrift om innholdet i registeret og gebyr som ikke skal overskride selvkost.

Departementet foreslår at Direktoratet for byggkvalitet administrerer ordningen med sentral godkjenning av planforetak, herunder registeret over foretak med sentral godkjenning. I tillegg foreslår departementet at klagenemnda for saker om sentral godkjenning for ansvarsrett også får ansvaret for å behandle klager etter forskrift om sentral godkjenning for planforetak. Departementet ber om innspill fra høringsinstansene på om klagenemnda bør utvides med én representant fra brukersiden for planforetak eller om klagenemnda skal bestå slik den er sammensatt i dag. Klagenemnda består av totalt syv medlemmer, og nemndas leder skal være jurist. Videre består nemnda av seks medlemmer med en representant fra hver av følgende grupperinger: søkere og prosjekterende, kontrollerende, utførende bygg og anlegg, utførende bygg og anlegg på arbeidstakersiden, brukerinteresser på tiltakshaversiden og brukerinteresser i det offentlige. Dersom man velger en ordning der nemnda består slik som i dag, bør medlemmet for de prosjekterende kunne anses for å ivareta planforetaksiden. Dette forutsetter at vedkommende har kompetanse både fra prosjektering og arealplanlegging. Det kan reises spørsmål ved om utgiftene til et ekstra medlem i nemnda kan forsvare utgiftene til en egen representant, sett i forhold til det begrensede antallet planforetak det er snakk om. I forslaget til forskrift som fremkommer nedenfor, er det foreslått at nemnda utvides med én representant.

Det foreslås også at nemnda endrer navn slik at navnet også dekker dens funksjon som klagenemnd for planforetak. Direktoratet for byggkvalitet behandler i dag saker om sentral godkjenning for ansvarsrett, fornyelse og tilbaketrekking av sentral godkjenning, og det vil være naturlig at direktoratet får tilsvarende funksjon for sentral godkjenning for planforetak.

Søknad om sentral godkjenning med relevant dokumentasjon må sendes til Direktoratet for byggkvalitet. Saksbehandlingsfrist skal være 4 uker. Tillatelse anses ikke gitt selv om saksbehandlingsfristen er utløpt. Sentral godkjenning gis som et vedtak, etter en vurdering fra den sentrale godkjenningsordningen. Godkjenningen gis for tre år av gangen. Søknad om fornyelse sendes til Direktoratet for byggkvalitet innen to måneder før utløpet av godkjenningsperioden.

3.3.1. Tilbaketrekking og bortfall av godkjenning

I henhold til pbl. § 12-17 kan sentral godkjenning trekkes tilbake dersom godkjent foretak ikke lenger innehar nødvendige kvalifikasjoner. Før det treffes vedtak om tilbaketrekking skal foretaket gis varsel med frist for å uttale seg. Tilbaketrekking kan likevel unnlates når særlig formildende hensyn gjør seg gjeldende. Ved mindre alvorlige overtredelser kan det gis advarsel.

Når Direktoratet for byggkvalitet får opplysninger om at foretaket ikke oppfyller seriøsitetsvilkårene etter § 4, skal foretaket varsles om at sentral godkjenning faller bort hvis forholdet ikke er rettet innen 2 uker fra varselet er mottatt. Sentral godkjenning skal være attraktivt for foretakene, og det vil kunne oppfattes som en ulempe hvis sentral godkjenning faller bort uten at foretaket kjenner til det. Det er imidlertid viktig at reglene om sentral godkjenning er så oversiktlige og enkle som mulig, og det er liten grunn til å ha en full saksbehandling med en vurdering av overtredelsen når vilkårene er brutt. Det foreslås at Direktoratet for byggkvalitet sender varsel til foretaket om at det løper en frist for å rette opp forholdet når direktoratet får opplysninger om at et foretak har brutt

kriteriene. Det må opplyses om at sentral godkjenning faller bort hvis forholdet ikke er rettet innen fristen. Departementet foreslår at det fattes et vedtak om bortfall av sentral godkjenning, men at dette skjer uten ytterligere vurdering etter fristens utløp hvis forholdet ikke er rettet opp. Dette er et vedtak som kan påklages til klagenemnda. Klagerett er et sentralt element i rettssikkerheten for foretakene.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

I Prop. 149 L (2015-2016) Endringer i plan- og bygningsloven (mer effektive planprosesser, forenklinger mv.) påpekes det at den nye ordningen vil føre med seg enkelte administrative og økonomiske byrder for foretakene første gang man søker godkjenning, men deretter blir byrden mindre. Den sentrale godkjenningsordningen for ansvarsrett hos Direktoratet for byggkvalitet finansieres i dag med et gebyr på kr 3.100,- per år for hvert godkjent foretak. Ordningen er selvfinansierende. Departementet legger til grunn at det blir samme gebyrer for planforetak som for foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett.

Det må antas at mange av foretakene som vil søke godkjenning som planforetak allerede har sentral godkjenning for ansvarsrett. For disse foretakene vil det ikke påløpe ekstra årlige kostnader, utover et behandlingsgebyr i forbindelse med søknaden (kr. 3.100,-). Det legges til grunn at gebyrene følger Finansdepartementets rundskriv om gebyr- og avgiftsfinansiering (R-112/15). Regjeringen vil komme tilbake med endelig forslag om gebyrfastsettelsen i forbindelse med statsbudsjettet.

Departementet vil vurdere om det er behov for å gi Direktoratet for byggkvalitet en engangsbevilgning for å få dekket oppstartskostnadene med den nye godkjenningsordningen. Direktoratet for byggkvalitet vil også få merarbeid knyttet til saksbehandlingen av ordningen samt oppstartsarbeid i forbindelse med opplæring av medarbeidere og eventuell utarbeiding av veiledningsmateriell. Kostnadene til etableringen av ordningen vil bli dekket innenfor departementets vanlige budsjettrammer. Selv om ordningen vil føre til noe økt byråkrati, mener departementet at godkjenningsordningen samlet sett vil kunne gi administrative besparelser for kommunene og bidra til økt kvalitet i planforetakene, noe som også vil være til fordel for tiltakshaver. Ordningen vil virke effektiviserende på planprosessen og øke kvaliteten på de private planforslagene som sendes kommunene. Kommunene vil kunne spare mye tid og arbeid i forhold til i dag fordi antallet mangelfulle og kvalitetsmessig dårlige planforslag vil kunne gå ned.

Ordningen med sentral godkjenning av planforetak vil også innebære noe merarbeid for aktuelle myndigheter i forbindelse med innhenting av opplysninger knyttet til seriøsitetsvilkårene. Departementet legger imidlertid til grunn at slik informasjonsinnhenting i stor grad kan automatiseres og knyttes opp mot eksisterende systemer, slik at det ikke vil kreve nye økonomiske bevilgninger. Opplysninger som innhentes vil være de samme som allerede innhentes gjennom løsningen for sentral godkjenning for ansvarsrett i henhold til eksisterende avtale mellom DiBK og Skatteetaten.

5. Merknader til forskriftsbestemmelsene

Til § 1 Kvalifikasjonskrav

Bestemmelsen fastslår at i søknader om sentral godkjenning skal planforetaket dokumentere nødvendige kvalifikasjoner og praksis. Praksis kan dokumenteres ved referanseprosjekter eller på annen måte. Det fremgår uttrykkelig at forskriften gjelder for foretak som utarbeider private planforslag. Planforslag som skal ivareta offentlige interesser, og som skal gjennomføres med bevilgninger over offentlige budsjetter, regnes ikke som et privat planforslag.

Veiledning knyttet til godkjenningsordningen vil kunne gi nærmere retningslinjer for hvordan referanseprosjekter skal dokumenteres, herunder hvor langt tilbake i tid et referanseprosjekt kan anses å være relevant. Veiledning vil også kunne si noe nærmere om hvilken stillingsprosent den ansatte må ha for at planforetaket skal kunne anses å oppfylle forskriftens krav til kvalifikasjoner.

Til § 2 Krav til utdanning og praksis

Første ledd fastslår hvilket utdanningsnivå og hvor mange år med relevant praksis minst én ansatt i et planforetak må ha. Vurderingen knytter seg til det aktuelle foretaket registrert som ett organisasjonsnummer og én juridisk person. Foretaket kan også være et norskregistrert utenlandsk foretak (NUF). Det er angitt to alternativer vilkår: a) utdanning på bachelornivå med 180 studiepoeng eller tilsvarende og fem års relevant praksis eller b) utdanning på masternivå med 300 studiepoeng eller tilsvarende og to års relevant praksis. Når det gjelder praksis så kan dette være opparbeidet ved at foretaket har hatt relevante oppdrag. Slike referanseprosjekter må kunne dokumenteres. Departementet mener det må legges opp til en mest mulig ensartet praksis, og antar at grensen for hvor lang tid som ligger innenfor bestemmelsen bør gå ved ca. 10-15 år. Videre må planpraksis både fra privat og offentlig virksomhet i prinsippet være likestilt. Praksis må være opparbeidet etter endt utdanning.

Annet ledd angir hvilke alternative utdanningsretninger som aksepteres som en del av relevant utdanning angitt i første ledd: ingeniør, natur- og miljøforvalter, arealplanlegger, arkitekt, sivilingeniør, landskapsarkitekt, samfunnsviter, samfunnsplanlegger eller jordskiftekandidat. Det er i tillegg angitt "eller tilsvarende" som innebærer at det må foretas en konkret vurdering av den aktuelle utdanningen.

Tredje ledd fastslår at utdanning og praksis fra annen EØS-stat skal aksepteres på lik linje med tilsvarende norsk utdanning og praksis. Både utdanning og praksis fra planlegging utenfor en EØS-stat kan også anses relevant, men forutsetter en nærmere vurdering.

Til § 3 Organ for sentral godkjenning for planforetak

Første ledd fastslår at Direktoratet for byggkvalitet administrerer ordningen med sentral godkjenning av planforetak, herunder registeret over foretak med sentral godkjenning og innehar i tillegg sekretariatsfunksjonen for klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett. Direktoratet for byggkvalitet behandler saker om sentral godkjenning, fornyelse, tilbaketrekking og bortfall av sentral godkjenning, overtredelsesgebyr, og forbereder klagesaker for nemnda. Direktoratet for byggkvalitet har også ansvaret for ordning med sentral godkjenning for ansvarsrett.

Annet ledd fastslår at Direktoratet for byggkvalitet fører tilsyn med sentralt godkjente foretak, og kan i den forbindelse kreve fremlagt dokumentasjon. Bestemmelsen gir altså hjemmel for DiBK til å føre tilsyn med planforetakene. Nødvendig dokumentasjon vil være dokumentasjon som knytter seg til de ulike vilkårene for sentral godkjenning og som er

avgjørende for å kunne vurdere og vilkårene er oppfylt. Dokumentasjon kan også kreves fremlagt av klagenemnda for sentral godkjenning.

Til § 4 Seriøsitetsvilkår for sentral godkjenning for planforetak

Første ledd fastsetter hvilke seriøsitetsvilkår som skal være oppfylt for foretak som ønsker sentral godkjenning:

a. Foretaket skal være registrert i Enhetsregisteret. Foretak fra annen EØS-stat eller land omfattet av WTO-avtalen som ikke er registrert i Enhetsregisteret, må være registrert i tilsvarende enhetsregister eller bransjeregister i annen EØS-stat.
b. Hvis foretaket er registreringspliktig, skal det være registrert i merverdiavgiftsregisteret, jf. merverdiavgiftsloven § 2-1, og skal ha levert pliktig skattemelding for merverdiavgift de siste seks månedene.
c. Foretaket skal ikke ha forfalt og ubetalt:

    1. skatt,
    2. forskuddstrekk,
    3. arbeidsgiveravgift eller
    4. merverdiavgift.

Annet ledd fastslår at antall ansatte som foretaket har innmeldt i Aa-registeret, jf. forskrift om arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret § 5, skal innhentes og vises i det sentrale godkjenningsregisteret for foretak som søker om og innehar sentral godkjenning. Ordningen innebærer ikke at det knytter seg vilkår til hvor mange ansatte et foretak må ha for å få sentral godkjenning.

Tredje ledd inneholder bestemmelser om tilgang til opplysninger fra offentlig myndigheter og fastslår at for foretak som innehar eller søker om sentral godkjenning eller fornyelse av sentral godkjenning, kan godkjenningsmyndigheten innhente informasjon direkte fra relevant myndighet. Informasjonen skal brukes i vurderingen av hvorvidt sentral godkjenning kan innvilges, og vil ikke bli utlevert til andre. Informasjonen vil bli hentet gjentatte ganger i perioden for godkjenning for å verifisere at vilkårene for sentral godkjenning fremdeles er oppfylt. Innsynet i informasjonen gjelder fra søknad om sentral godkjenning og ut godkjenningsperioden. For opplysninger som ikke kan hentes inn elektronisk kan godkjenningsmyndigheten kreve at dokumentasjon vedlegges søknaden.

Fjerde ledd fastslår at Direktoratet for byggkvalitet til enhver tid kan påse at sentralt godkjente foretak oppfyller vilkårene i denne bestemmelsen.

Til § 5 Tilleggsopplysninger for sentral godkjenning for planforetak

Første ledd gir en bestemmelse om tilleggsopplysninger som kan inngå i registeret etter ønske fra foretaket selv. Det kan fremgå av det sentrale godkjenningsregisteret at foretaket har dokumentert at det er tegnet yrkesskadeforsikring og ansvarsforsikring.

Annet ledd fastslår at Direktoratet for byggkvalitet til enhver tid kan påse at opplysningene er korrekte. Hvis direktoratet finner at opplysningene ikke lenger er korrekte, skal de fjernes fra det sentrale godkjenningsregisteret.

Til § 6 Kvalitetssikringsrutiner for oppfyllelse av plan- og bygningsloven

Bestemmelsen fastslår at foretak som søker sentral godkjenning skal ha rutiner som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven og gir nærmere bestemmelser om hvilke rutiner slik kvalitetssikring skal omfatte:

a. rutiner for å identifisere, ivareta, herunder verifisere, og dokumentere oppfyllelse av relevante krav i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
b. rutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg
c. rutiner for å identifisere, behandle og lukke avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
d. rutiner for å ivareta registrering, versjonshåndtering, videreformidling og oppbevaring av dokumentasjon som viser at krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven er oppfylt
e. organisasjonsplan
f. rutiner for å sikre at foretaket har nødvendige og oppdaterte kunnskaper om krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som er relevante for foretaket
g. rutiner for å sikre jevnlig gjennomgang og oppdatering av kvalitetssikring.

Til § 7 Dokumentasjon for oppfyllelse av kvalitetssikringsrutiner

Bestemmelsen følger opp § 6 som inneholder bestemmelser om hvilke rutiner kvalitetssikringen skal omfatte og fastslår at foretaket ved søknad om sentral godkjenning skal bekrefte at det oppfyller krav til kvalitetssikringsrutiner. Foretaket skal også bekrefte at det vil bruke tilstrekkelige kvalitetssikringsrutiner for å løse de oppgavene det påtar seg. Dokumentasjonen kan kreves fremlagt i en nærmere angitt form som viser hvordan kravene er ivaretatt.

Til § 8 Søknad om sentral godkjenning for planforetak

Første ledd inneholder bestemmelser om selve søknaden om godkjenning og fastslår at den skal sendes elektronisk til Direktoratet for byggkvalitet. Søknaden skal vedlegges dokumentasjon som viser at kravene i denne forskriften er oppfylt

Annet ledd fastslår at søknad og vedlegg som ikke er utferdiget på norsk, svensk eller dansk skal vedlegges en oversettelse til ett av disse språkene.

Til § 9 Saksbehandlingsfrist for søknad om sentral godkjenning for planforetak

Første ledd angir saksbehandlingsfristen for søknad om sentral godkjenning til å være 4 uker. Fristen skal regnes fra det tidspunktet søknaden er mottatt.

Annet ledd fastslår at tillatelse ikke anses gitt selv om saksbehandlingsfristen er utløpt. Bakgrunnen for bestemmelsen er at det vil virke mot ordningens hensikt dersom sentral godkjenning skal anses gitt dersom saksbehandlingsfristen utløper. Som følge av at en sentral godkjenning ikke har rettslige konsekvenser, vil et foretak som har søkt om denne godkjenningen i utgangspunktet ikke lide noe direkte tap som følge av en overskridelse av saksbehandlingsfristen.

Til § 10 Godkjenningens varighet. Fornyelse

Første ledd fastslår at sentral godkjenning for planforetak gis for tre år av gangen. Sentral godkjenning gis i form av et vedtak.

Annet ledd fastslår at søknad om fornyelse sendes til Direktoratet for byggkvalitet innen to måneder før utløpet av godkjenningsperioden. Oversittes denne fristen kan det kreves innsendt ordinær førstegangssøknad.

Tredje ledd fastslår at sentral godkjenning for planforetak fornyes dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstiller de vilkår som gjelder på fornyelsestidspunktet.

Til § 11 Tilbaketrekking av sentral godkjenning for planforetak

Første ledd fastslår at sentral godkjenning for planforetak skal trekkes tilbake når vilkårene for godkjenning ikke lenger foreligger eller foretaket gjennom sin praksis har vist at det ikke har vist seg skikket til å være kvalifisert for godkjenning. Sentral godkjenning kan altså trekkes tilbake dersom foretaket gjentatt, eller på en alvorlig måte, har utført oppdrag på en mangelfull eller lovstridig måte. Det kan f.eks. ha vist seg i praksis at foretaket har medvirket til saksbehandlingsfeil eller at foretaket har unnlatt å følge krav til konsekvensutredninger.

Annet ledd fastslår at ved vurdering av om ny godkjenning skal gis, skal det legges vekt på om feilen eller mangelen er rettet.

Tredje ledd fastslår at varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning for planforetak skal sendes skriftlig til foretaket. Foretaket skal gis en frist på minst to uker fra varselet er sendt til å uttale seg.

Til § 12 Bortfall av sentral godkjenning for ansvarsrett ved forhold i strid med § 4

Første ledd fastslår at når Direktoratet for byggkvalitet får opplysninger om at foretaket ikke oppfyller vilkår etter § 4, skal foretaket varsles om at sentral godkjenning faller bort hvis forholdet ikke er rettet innen 2 uker fra varselet er mottatt.

Annet ledd fastslår at dersom forholdet ikke er rettet ved fristens utløp, fatter Direktoratet for byggkvalitet vedtak om bortfall av sentral godkjenning ved fristens utløp.

Tredje ledd fastslår at når foretaket igjen oppfyller vilkårene i § 4, gjenopprettes sentral godkjenning automatisk uten ytterligere vurdering.

Til § 13 Register over foretak med sentral godkjenning for planforetak

Første ledd fastslår at register over foretak med sentral godkjenning for planforetak skal inneholde opplysninger om godkjenningens varighet. Det skal kun fremgå hvorvidt foretaket har sentral godkjenning eller ikke, ikke at foretaket har ansatte med bachelor eller master-utdanning e.l.

Annet ledd fastslår at registeret på hensiktsmessig måte skal være tilgjengelig for brukere og publikum. Dette innebærer at det kan være hensiktsmessig at registeret gjøres tilgjengelig åpent på internett.

Til § 14 Gebyr for sentral godkjenning

Første ledd fastslår at for sentral godkjenning for planforetak skal det betales et gebyr som skal dekke kostnadene knyttet til den sentrale godkjenningsordningen. Følgende gebyrer kan fastsettes:

a. Behandlingsgebyr for søknad om sentral godkjenning for planforetak.
b. Årsgebyr for å inneha sentral godkjenning for planforetak.
c. Gebyr for behandling av søknad om fornyelse av sentral godkjenning for planforetak.

Det betales ikke ekstra årsgebyr eller gebyr for fornyelse dersom foretaket også innehar sentral godkjenning for ansvarsrett. Plan- og bygningsloven § 12-16 fastslår at gebyret ikke skal overskride selvkost. Bestemmelsene tilsvarer i hovedsak plan- og bygningsloven § 22-3 tredje ledd som gjelder for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett.

Det betales ikke eget gebyr for klage.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet generelle retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. Retningslinjene er tatt inn i rundskriv H-3/14. Selv om retningslinjene retter seg mot kommunale tjenester, mener departementet at de kan ses hen til også for beregning av gebyr for betalingstjenester hos Direktoratet for byggkvalitet.

Annet ledd fastslår at gebyrene etter første ledd fastsettes av departementet, dvs. Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Til § 15 Klage. Klagenemnd

Første ledd fastslår at vedtak om sentral godkjenning for planforetak, herunder vedtak om tilbaketrekking, kan påklages av parter og andre med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningslovens bestemmelser om rettslige klageinteresse.

Annet ledd fastslår at klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett er klageinstans for enkeltvedtak om sentral godkjenning for ansvarsrett truffet av Direktoratet for byggkvalitet, og skal på tilsvarende måte fungere som klagenemnd for klager etter denne forskrift, jf. forskrift om byggesak av 26. mars 2010 nr. 488 § 13-10.

Til § 16 Overgangsbestemmelse

Første ledd fastslår at for planforetak som er etablert før forskriftens ikrafttredelse, vil forskriften § 2 først tre i kraft tre år etter ikrafttredelsen. § 2 inneholder vilkårene for krav til utdanning og praksis.

Annet ledd fastslår at ved førstegangs godkjenning av planforetak kan det gis godkjenning selv om utdanningskravene etter § 2 ikke er oppfylt. Foretaket må imidlertid kunne dokumentere praksis som knytter seg til ansatte som fortsatt er i foretaket. Utdanningskravene eller dokumentert påbegynt utdanning må være oppfylt før førstegangs fornyelse av godkjenningen kan innvilges. Dette innebærer at dersom utdanningskravene ikke er oppfylt ved førstegangs fornyelse, må det dokumenteres at en av de ansatte har påbegynt relevant utdanning, jf. § 2, eller så må foretaket ha ansatt en person med relevant utdannelse.

Til § 17 Ikrafttredelse og endring av forskrift om byggesak

Forskrift om byggesak §§ 13-1 og 13-10 annet og tredje ledd foreslås endret slik at Klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett endrer navn til også å omfatte

planforetak samtidig som nemnda utvides med ytterligere én representant til å omfatte planforetaksiden.

6. Forslaget til forskriftsbestemmelser

Forskrift om frivillig sentral godkjenning av planforetak etter plan- og bygningsloven §§ 12-16 og 12-17

§ 1 *Kvalifikasjonskrav*

I søknad om sentral godkjenning for foretak som utarbeider private planforslag, skal planforetaket dokumentere at det har de nødvendige faglige kvalifikasjoner og praksis som følger av § 2 nedenfor. Praksis kan dokumenteres ved referanseprosjekter eller på annen måte.

§ 2 *Krav til utdanning og praksis*

Planforetak skal ha en eller flere ansatte med bestått eksamen innen følgende alternative utdanningsnivåer og antall år relevant praksis:

a. utdanning på bachelornivå med 180 studiepoeng eller tilsvarende, og fem års relevant praksis
b. utdanning på masternivå med 300 studiepoeng eller tilsvarende, og to års relevant praksis.

I tillegg må utdanningen være relevant og innenfor en av følgende utdanningsretninger eller tilsvarende:

a. ingeniør
b. natur- og miljøforvalter
c. arealplanlegger
d. arkitekt
e. sivilingeniør
f. landskapsarkitekt
g. samfunnsviter
h. samfunnsplanlegger
i. jordskiftekandidat.

Utdanning og praksis fra annen EØS-stat skal aksepteres på lik linje med tilsvarende norsk utdanning og praksis.

§ 3 *Organ for sentral godkjenning for planforetak*

Direktoratet for byggkvalitet administrerer ordningen med sentral godkjenning av planforetak, herunder registeret over foretak med sentral godkjenning og innehar i tillegg sekretariatsfunksjonen for klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett. Nærmere bestemmelser om klagenemnda fremgår også av § 15.

Direktoratet for byggkvalitet fører tilsyn med sentralt godkjente foretak, og kan i den forbindelse kreve fremlagt dokumentasjon. Dokumentasjon kan også kreves fremlagt av klagenemnda for sentral godkjenning.

§ 4 *Seriøsitetsvilkår for sentral godkjenning for planforetak*

Følgende vilkår skal være oppfylt for foretak som søker om og innehar sentral godkjenning:

a. Foretaket skal være registrert i Enhetsregisteret. Foretak fra annen EØS-stat eller land omfattet av WTO-avtalen som ikke er registrert i Enhetsregisteret, må være registrert i tilsvarende enhetsregister eller bransjeregister i annen EØS-stat.
b. Hvis foretaket er registreringspliktig, skal det være registrert i merverdiavgiftsregisteret, jf. merverdiavgiftsloven § 2-1, og skal ha levert pliktig skattemelding for merverdiavgift de siste seks månedene.
c. Foretaket skal ikke ha forfalt og ubetalt:

    1. skatt,
    2. forskuddstrekk,
    3. arbeidsgiveravgift eller
    4. merverdiavgift.

Antall ansatte som foretaket har innmeldt i Aa-registeret, jf. forskrift om arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret § 5, skal innhentes og vises i det sentrale godkjenningsregisteret for foretak som søker om og innehar sentral godkjenning.

For foretak som innehar eller søker om sentral godkjenning eller fornyelse av sentral godkjenning, kan godkjenningsmyndigheten innhente informasjon som nevnt i 1. og 2. ledd direkte fra relevant myndighet. Informasjonen skal brukes i vurderingen av hvorvidt sentral godkjenning kan innvilges, og vil ikke bli utlevert til andre. Informasjonen vil bli hentet gjentatte ganger i perioden for godkjenning for å verifisere at vilkårene for sentral godkjenning fremdeles er oppfylt. Innsynet i informasjonen gjelder fra søknad om sentral godkjenning og ut godkjenningsperioden. For opplysninger som ikke kan hentes inn elektronisk, kan godkjenningsmyndigheten kreve at dokumentasjon vedlegges søknaden.

Direktoratet for byggkvalitet kan til enhver tid påse at sentralt godkjente foretak oppfyller vilkårene i denne bestemmelsen.

§ 5 *Tilleggsopplysninger for sentral godkjenning for planforetak*

Etter ønske fra sentralt godkjent foretak kan det fremgå av det sentrale godkjenningsregisteret at foretaket har dokumentert at det er tegnet yrkesskadeforsikring og ansvarsforsikring.

Direktoratet for byggkvalitet kan til enhver tid påse at opplysningene er korrekte. Hvis direktoratet finner at opplysningene ikke lenger er korrekte, skal de fjernes fra det sentrale godkjenningsregisteret.

§ 6 *Kvalitetssikringsrutiner for oppfyllelse av plan- og bygningsloven*

Foretak som søker sentral godkjenning skal ha rutiner som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven. Rutiner for kvalitetssikring skal omfatte:

a. rutiner for å identifisere, ivareta, herunder verifisere, og dokumentere oppfyllelse av relevante krav i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven
b. rutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg
c. rutiner for å identifisere, behandle og lukke avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven

d. rutiner for å ivareta registrering, versjonshåndtering, videreformidling og oppbevaring av dokumentasjon som viser at krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven er oppfylt
e. organisasjonsplan
f. rutiner for å sikre at foretaket har nødvendige og oppdaterte kunnskaper om krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som er relevante for foretaket
g. rutiner for å sikre jevnlig gjennomgang og oppdatering av kvalitetssikring.

§ 7 *Dokumentasjon for oppfyllelse av kvalitetssikringsrutiner*

Foretaket skal ved søknad om sentral godkjenning bekrefte at det oppfyller krav til kvalitetssikringsrutiner. Foretaket skal bekrefte at det vil bruke tilstrekkelige kvalitetssikringsrutiner for å løse de oppgavene det påtar seg. Dokumentasjonen kan kreves fremlagt i en nærmere angitt form som viser hvordan kravene er ivaretatt.

§ 8 *Søknad om sentral godkjenning for planforetak*

Søknad om sentral godkjenning sendes elektronisk til Direktoratet for byggkvalitet. Søknaden skal vedlegges dokumentasjon som viser at kravene i denne forskriften er oppfylt

Søknad og vedlegg som ikke er utferdiget på norsk, svensk eller dansk skal vedlegges en oversettelse til ett av disse språkene.

§ 9 *Saksbehandlingsfrist for søknad om sentral godkjenning for planforetak*

For søknad om sentral godkjenning for planforetak skal saksbehandlingsfrist være fire uker.

Tillatelse anses ikke gitt selv om saksbehandlingsfristen er utløpt.

§ 10 *Godkjenningens varighet. Fornyelse*

Sentral godkjenning for planforetak gis for tre år av gangen.

Søknad om fornyelse sendes til Direktoratet for byggkvalitet innen to måneder før utløpet av godkjenningsperioden. Oversittes denne fristen kan det kreves innsendt ordinær førstegangssøknad.

Sentral godkjenning for planforetak fornyes dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstiller de vilkår som gjelder på fornyelsestidspunktet.

§ 11 *Tilbaketrekking av sentral godkjenning for planforetak*

Sentral godkjenning for planforetak skal trekkes tilbake når vilkårene for godkjenning ikke lenger foreligger eller foretaket gjennom sin praksis har vist at det ikke har vist seg skikket til å være kvalifisert for godkjenning.

Ved vurdering av om ny godkjenning skal gis, skal det legges vekt på om feilen eller mangelen er rettet.

Varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning for planforetak skal sendes skriftlig til foretaket. Foretaket skal gis en frist på minst to uker fra varselet er sendt til å uttale seg.

§ 12 *Bortfall av sentral godkjenning for ansvarsrett ved forhold i strid med § 4*

Når Direktoratet for byggkvalitet får opplysninger om at foretaket ikke oppfyller vilkår etter § 4, skal foretaket varsles om at sentral godkjenning faller bort hvis forholdet ikke er rettet innen 2 uker fra varselet er mottatt.

Dersom forholdet ikke er rettet ved fristens utløp, fatter Direktoratet for byggkvalitet vedtak om bortfall av sentral godkjenning ved fristens utløp.

Når foretaket igjen oppfyller vilkårene i § 4, gjenopprettes sentral godkjenning automatisk uten ytterligere vurdering.

§ 13 *Register over foretak med sentral godkjenning for planforetak*

Register over foretak med sentral godkjenning for planforetak skal inneholde opplysninger om godkjenningens varighet.

Registeret skal på hensiktsmessig måte være tilgjengelig for brukere og publikum.

§ 14 *Gebyr for sentral godkjenning*

For sentral godkjenning for planforetak skal det betales et gebyr som skal dekke kostnadene knyttet til den sentrale godkjenningsordningen. Følgende gebyrer kan fastsettes:

a. Behandlingsgebyr for søknad om sentral godkjenning for planforetak.
b. Årsgebyr for å inneha sentral godkjenning for planforetak.
c. Gebyr for behandling av søknad om fornyelse av sentral godkjenning for planforetak.

Det betales ikke ekstra årsgebyr eller gebyr for fornyelse dersom foretaket også innehar sentral godkjenning for ansvarsrett.

Gebyrene etter første ledd fastsettes av departementet.

§ 15 *Klage. Klagenemnd*

Vedtak om sentral godkjenning for planforetak, herunder vedtak om tilbaketrekking, kan påklages av parter og andre med rettslig klageinteresse.

Klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett er klageinstans for enkeltvedtak om sentral godkjenning for ansvarsrett truffet av Direktoratet for byggkvalitet, og skal på tilsvarende måte fungere som klagenemnd for klager etter denne forskrift, jf. forskrift om byggesak av 26. mars 2010 nr. 488 § 13-10.

§ 16 *Overgangsbestemmelse*

For planforetak som er etablert før forskriftens ikrafttredelse, vil forskriften § 2 først tre i kraft tre år etter ikrafttredelsen.

Ved førstegangs godkjenning av planforetak kan det gis godkjenning selv om utdanningskravene etter § 2 ikke er oppfylt. Foretaket må imidlertid kunne dokumentere praksis som planforetak. Utdanningskravene eller dokumentert påbegynt utdanning må være oppfylt før førstegangs fornyelse av godkjenningen kan innvilges.

§ 17 *Ikrafttredelse og endring av forskrift om byggesak*

Forskriften trer i kraft xx.xx.xxxx

Fra samme tidspunkt endres forskrift om byggesak av 26. mars 2010 nr. 488 §§ 13-1 og 13-10.

Overskriften i § 13-1 endres til:

Organ for sentral godkjenning for ansvarsrett *og planforetak*

§ 13-1 første ledd skal lyde:

Direktoratet for byggkvalitet administrerer ordningen med sentral godkjenning av foretak, herunder registeret over foretak med sentral godkjenning, jf. § 13-7, og innehar i tillegg sekretariatsfunksjonen for klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett *og planforetak*. Direktoratet for byggkvalitet behandler saker om sentral godkjenning, fornyelse og tilbaketrekking av sentral godkjenning og om overtredelsesgebyr, jf. plan- og bygningsloven § 22-1, § 22-4 og denne forskrift.

§ 13-10 annet og tredje ledd skal lyde:

Klagenemnda for sentral godkjenning for ansvarsrett *og planforetak* er klageinstans for enkeltvedtak om sentral godkjenning for ansvarsrett truffet av Direktoratet for byggkvalitet.

Klagenemnda skal bestå av totalt *åtte* medlemmer. Nemndas leder skal være jurist. Videre skal det være seks medlemmer med en representant fra hver av følgende grupperinger:

a) søkere og prosjekterende
b) kontrollerende
c) utførende bygg og anlegg
d) utførende bygg og anlegg, arbeidstakersiden
e) brukerinteresser på tiltakshaversiden
f) brukerinteresser i det offentlige
g) planforetak.

From: Knudsen Robin Andre <robin.andre.knudsen@securitas.no>
Sent: Tuesday, October 31, 2017 10:58 AM
To: Torill Hansen
Subject: Orientering om tilsynsordning - Tobakk
Attachments: Orientering om tilsynsordning.pdf

Hei

For noen uker siden sendte helsedirektoratet brev til alle kommuner med informasjon om den nye tilsynsordningen samt forskrifter som trer i kraft fra 26. oktober 2017.

Det som er nytt, er at alle steder som selger tobakksvarer skal kontrolleres minst én gang årlig. Kommunen skal årlig utføre minst to ganger så mange tilsyn som det er salgssteder i kommunen.

Vi vil tilby denne tjenesten til Gratangen kommune mot et tillegg på kr 150,- pr kontroll på alle salgs- og skjenkesteder der det selges tobakksvarer og vi allerede utfører salgs- og skjenkekontroller.

Andre steder som for eksempel kiosker, bensinstasjoner, serveringssteder osv. som vi ikke utfører noe kontroller på, tar vi samme prisen som for en salgskontroll.

Vedlagt følger orientering om tilsynsordning.

Jeg vil ta kontakt med dere i førstkommende uke.

Robin Andre Knudsen
Objektleder

Securitas AS
Postboks 454, 8506 NARVIK
Besøksadresse: Kongensgt. 14-18.

Mobiltelefon: +47 916 60 529 Sentralbord: 02452
Email: robin.andre.knudsen@securitas.no

Vi tilbyr alt av sikkerhet for din bedrift. Les mer på: www.securitas.no

Disclaimer: The contents of this e-mail message (including any attachments hereto) are confidential to and for the use of the recipient to whom it is addressed only. If you receive this transmission in error, please notify the sender of this immediately and delete the message from your system. Any distribution, reproduction or use of this message by someone other than recipient is not authorized and may be unlawful.

Tilbud på tilsynsordning

Lov om vern mot tobakksskader (den såkalte «røykeloven»)

Alle virksomheter som selger tobakk skal registrere seg i Tobakkssalgsregisteret innen 31.desember 2017. Det er ikke tillatt å selge tobakksvarer mv. etter 1.januar 2018 uten registrering i Tobakkssalgsregisteret. Kommunen skal fra 1. januar 2018 føre tilsyn med registrerte salgssteder.

Hvert sted skal kontrolleres minst én gang årlig. Kommunen skal årlig utføre minst to ganger så mange tilsyn som det er salgssteder i kommunen. Salgsstedet plikter å gi kommunens kontrollører tilgang til lokaler, herunder varelager, nødvendige opplysninger, vareprøver og annen relevant bistand.

Securitas gjennomfører bevillingskontroller for 150 kommuner i Norge, og har allerede tilrettelagt for gjennomføring av denne type kontroll. Som landsdekkende leverandør kan vi utføre denne tjenesten i hele Norge.
Vi skreddersyr en prismodell for den enkelte kommune basert på eventuelle eksisterende eller nye avtaler. Målsetningen er å finne effektive og kostnadsbesparende løsninger.

Securitas har et web-basert rapporteringssystem for dokumentasjon av gjennomførte kontroller. Kontrollørene rapporterer direkte ved tjenesteutførelse gjennom en fastsatt rapportmal. Alle rapporter blir lagret, og kan senere benyttes i forbindelse med dokumentasjon, statistikk, opplæring etc.

Salgskontroll Tobakk

Kunde: Test Kommune
Objekt: Rema 1000
Kontrollør: 12410

Starttidspunkt: 04.09.2017 18:00
Sluttidspunkt:
Avvik avdekket: Nei
Kommentar:

Spørsmål	Svar
Salgskontroll Tobakk	
1. Selger betjening under 18 år tobakksvarer, røykeutstyr, tobakkssurrogater? Tobakksskadeloven § 17	Ikke aktuelt
2. Selges/utleveres tobakksvarer, røykeutstyr, tobakkssurrogater til personer under 18 år?	Nei
3. Ble det avkrevd legitimasjon	☺
4. Er det synlig oppstilling av tobakksvarer, tobakksutstyr, tobakksimitasjoner, tobakkssurrogater	Nei
5. selges det etuier-, esker, omslag, innpakninger og ethvert annet produkt som har til hensikt helt	Nei
6. Er reklameforbudet overholdt?	Ja

Securitas er klare for oppstart av gjennomføring fra og med 1.januar 2018. Ta kontakt med ditt lokale Securitas kontor for mer informasjon.

Med vennlig hilsen

Securitas AS

Bevillingskontroll

Tilbud på tilsynsordning

Lov om vern mot tobakksskader (den såkalte «røykeloven»)

Alle virksomheter som selger tobakk skal registrere seg i Tobakkssalgsregisteret innen 31.desember 2017. Det er ikke tillatt å selge tobakksvarer mv. etter 1.januar 2018 uten registrering i Tobakkssalgsregisteret. Kommunen skal fra 1. januar 2018 føre tilsyn med registrerte salgssteder.

Hvert sted skal kontrolleres minst én gang årlig. Kommunen skal årlig utføre minst to ganger så mange tilsyn som det er salgssteder i kommunen. Salgsstedet plikter å gi kommunens kontrollører tilgang til lokaler, herunder varelager, nødvendige opplysninger, vareprøver og annen relevant bistand.

Securitas gjennomfører bevillingskontroller for 150 kommuner i Norge, og har allerede tilrettelagt for gjennomføring av denne type kontroll. Som landsdekkende leverandør kan vi utføre denne tjenesten i hele Norge.
Vi skreddersyr en prismodell for den enkelte kommune basert på eventuelle eksisterende eller nye avtaler. Målsetningen er å finne effektive og kostnadsbesparende løsninger.

Securitas har et web-basert rapporteringssystem for dokumentasjon av gjennomførte kontroller. Kontrollørene rapporterer direkte ved tjenesteutførelse gjennom en fastsatt rapportmal. Alle rapporter blir lagret, og kan senere benyttes i forbindelse med dokumentasjon, statistikk, opplæring etc.

Salgskontroll Tobakk

Kunde: Test Kommune
Objekt: Rema 1000
Kontrollør: 12410
Starttidspunkt: 04.09.2017 18:00
Sluttidspunkt:
Avvik avdekket: Nei
Kommentar:

Spørsmål	Svar
Salgskontroll Tobakk	
1. Selger betjening under 18 år tobakksvarer, røykeutstyr, tobakkssurrogater? Tobakksskadeloven § 17	Ikke aktuelt
2. Selges/utleveres tobakksvarer, røykeutstyr, tobakkssurrogater til personer under 18 år?	Nei
3. Ble det avkrevd legitimasjon	☺
4. Er det synlig oppstilling av tobakksvarer, tobakksutstyr, tobakksimitasjoner, tobakkssurrogater	Nei
5. selges det etuier-, esker, omslag, innpakninger og ethvert annet produkt som har til hensikt helt	Nei
6. Er reklameforbudet overholdt?	Ja

Securitas er klare for oppstart av gjennomføring fra og med 1.januar 2018. Ta kontakt med ditt lokale Securitas kontor for mer informasjon.

Med vennlig hilsen

Securitas AS

Bevillingskontroll

Filen ble ikke funnet. Den er enten slettet, eller sjekket ut.

IMDi
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Gratangen kommune
Nergårdveien 2
9470 GRATANGEN

Deres ref: Vår ref:: 16-00421-7 Dato: 02.11.2017

Bosetting av flyktninger i 2018

Norske kommuner har de siste årene gjort en formidabel innsats med bosetting og kvalifisering av flyktninger. Bosetting er første skritt i integreringsprosessen i kommunen. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) takker Gratangen kommune for deres innsats i dette arbeidet.

De siste prognosene viser at det er behov for å bosette 4 400 flyktninger i Norge i 2018, inkludert 150 enslige mindreårige. Årsaken til redusert behov for bosetting er at færre søker asyl i Norge.

Det betyr at kun om lag halvparten av kommunene som har bosatt flyktninger de siste årene, er bedt om å bosette flyktninger i 2018. Kommunene som får anmodning om bosetting er spurt om å bosette langt færre enn tidligere.

På bakgrunn av nåværende prognoser og lavere bosettingsbehov, er det ikke behov for å anmode Gratangen kommune om å bosette flyktninger i 2018.

Avgjørelsen er tatt i samråd med KS.

Det er forventet 27 000 deltakere i introduksjonsprogram mot slutten av 2017. Antallet er historisk høyt. Flyktningene skal raskt over i arbeid eller utdanning og bli aktive deltakere i deres lokalsamfunn. Skal vi lykkes i dette arbeidet har kommunene en helt sentral rolle. IMDi ser derfor fram til fortsatt godt samarbeid med Gratangen kommune om integrering av flyktninger.

Med hilsen
for Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Dulo Dizdarevic
regiondirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk og trenger derfor ikke signatur.

IMDi Postboks 8059 Dep. 0031 Oslo | Tollbugata 20, 0031 Oslo | Telefon: 24 16 88 00 | Telefaks: 24 16 88 01
E-post: post@imdi.no | Organisasjonsnummer: 987 879 696 | www.imdi.no

Statens vegvesen

Adresseinformasjon fylles inn ved
ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Behandlende enhet:	Saksbehandler/telefon:	Vår referanse:	Deres referanse:	Vår dato:
Region nord	Anne-Cathrine S Skaar / 77617056	17/70606-3		06.11.2017

Vedtak om tospråklig skilting av samiske stedsnavn – endring av eksisterende skilting i Midtre Hålogaland

Vegavdelingene i Region Nord fikk i april 2017 i oppdrag å kartlegge eksisterende stedsnavnskilt/vegvisningsskilt for å avklare hvor det skal skiltes flerspråklig. Det ble besluttet at alle steder som krever flerspråklig skilting i henhold til regelverket skal være skiltet innen april 2019.

I Vegavdeling Midtre Hålogaland har det de siste 5 år vært fattet noen vedtak om flerspråklig skilting av stedsnavn – blant annet i Narvik kommune, Harstad kommune, Lavangen kommune, Skånland kommune og Evenes kommune. Midtre Hålogaland består av kommunene; Narvik, Ballangen, Vestvågøy, Moskenes, Flakstad, Harstad, Kvæfjord, Gratangen, Salangen, Lavangen, Evenes, Tjeldsund, Skånland, Ibestad, Sortland, Andøy, Øksnes, Bø, Hadsel, Lødingen og Vågan. Eksisterende stedsnavnskilt og vegvisningskilt i disse kommunene er kontrollert opp mot stedsnavnregisteret hos Statens kartverk, og det er foretatt en vurdering vedrørende tospråklig skilting, som følger;

I tillegg til lover/konvensjoner/forskrifter som regulerer bruken av samisk språk – blant annet FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, den Europeiske Menneskerettighetskonvensjon, barnekonvensjonen, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter art. 1 og 27, FNs konvensjon mot rasediskriminering, UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarv, ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater og minoritetsspråkpakten, lov om Norges nasjonale institusjoner for menneskerettigheter, Grunnloven §108 og §92, sameloven §1-5 og kap.3, forskrift om forvaltningsområdet for samisk språk, stadnamnlova, kommuneloven §3 og forskrift om

Postadresse
Statens vegvesen
Region nord
Postboks 1403
8002 BODØ

Telefon: 22 07 30 00

firmapost-nord@vegvesen.no

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Fjordgt. 5
9405 HARSTAD

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

skrivemåte av stadnamn – så reguleres språkbruk på offentlige trafikkskilt av vegtrafikkloven § 5 og skiltforskriften § 29 og 35.

Vedtak om skrivemåte av stedsnavn fattes med hjemmel i stadnamnlova § 5 etter reglene i forskrift om skrivemåte av stadnamn § 9, mens kommunens offisielle tospråklige navn (kommunenavn) vedtas i henhold til reglene i kommuneloven § 3 nr. 3. Flerspråklig navn på fylkeskommuner følger av fylkesnavnene etter lov om forandring av rikets inddelingsnavn. Adressenavn fastsettes etter lov om eigedomsregistrering og forskrift om eiendomsregistrering. Stadnamnlova § 5, fastsetter hvem som er vedtaksmyndighet for stedsnavn og rett skrivemåte. Når skrivemåten er vedtatt og navnet er innført i stedsnavnregisteret i henhold til stadnamnlova § 12 og forskrift om skrivemåte av stadnamn, kan Statens vegvesen komme inn som skiltmyndighet på riks- og fylkesveg, og fatte vedtak etter skiltforskriften og vegtrafikkloven.

Forvaltningsområdet for samisk språk er fastsatt i forskrift om forvaltningsområdet for samisk språk 17.06.2005 nr. 657 § 1 jf. sameloven § 3-1. Kommunene som pr. april 2017 er omfattet av forvaltningsområde for samisk språk er; Karasjok, Kautokeino, Nesseby, Porsanger, Tana, Kåfjord, Lavangen, Tysfjord, Røyrvik og Snåsa. I det samiske språkforvaltningsområdet har samiske stedsnavn dobbelt lovvern, fordi både samelovens språkregler og stedsnavnloven lovbeskytter bruk av samiske stedsnavn i det offentlige. For et område som er omfattet av forvaltningsområdet for samisk språk, skal det skiltes på samisk og norsk, dersom det er bestemt at det skal skiltes med stedsnavn på offentlige skilt. Vilkårene i stadnamnlova § 9, 2.ledd er da oppfylt. For kommuner som ikke er innlemmet i forvaltningsområdet for samisk språk vil det være en skjønnsmessig vurdering om vilkårene i stadnamnlova § 9, 2 ledd er oppfylt. Vilkåret som må være oppfylt er at samiske og kvenske stedsnavn som blir brukt blant folk som bor fast på eller har næringsmessig tilknytning til stedet, skal til vanlig brukes av det offentlige på kart, skilt, i register sammen med eventuelt norsk navn. Ved vurderingen av om et bestemt stedsnavn nyttes blant folk som bor fast på og/eller har næringsmessig tilknytning til stedet, vil det at navnet er innført i stedsnavnregisteret kunne sies å indikere at så er tilfelle. At noen «bor fast» på stedet innebærer at de må ha regelmessig tilknytning til stedet over lengre tid. Dette gjelder også «næringsmessig tilknytning» til stedet, f.eks. for flyttsamer og fiskere.

I samisk forvaltningsområde skal rekkefølge på skilt være samisk-norsk – kvensk jf. forskrift om skrivemåte av stadnamn § 7. Utenfor samisk forvaltningsområde fastsetter vedtaksorganet rekkefølgen. Ved fastsettelse av rekkefølgen skal det tas hensyn til språkbruken på stedet.

I stadnamnlova § 9 står det at når skrivemåten av et stedsnavn er fastsatt og innført i stedsnavnregisteret, så skal navnet brukes av eget tiltak av de som er nevnt i stadnamnlova § 1, 3. ledd (stat, fylkeskommune og kommune samt selskap som det offentlige eier fullt ut). Det organet som gjør stedsnavnvedtak skal underrette partene i saken, kommune, fylkeskommune og statlige organer som skal bruke navnet i tjenesten jf. forskrift om skrivemåte av stadnamn § 9. Vedtaksorganet kan være kommunen, fylkeskommunen eller Statens kartverk.

I stadnamnlova § 9 og forskrift om skrivemåte av stadnamn §7, sammenholdt med retningslinjer fastsatt med hjemmel i skiltforskriften § 35 (N300), er det satt begrensninger på hvor mange visningsmål det er krav om at det skiltes til. Dersom det av praktiske årsaker er vanskelig å skilte på flere språk, så må det foretas et valg mellom å skilte på norsk, samisk eller kvensk. Begrensningene er satt med bakgrunn i trafikksikkerhetsmessige og skilttekniske årsaker.

På skiltoppsett i vegkryss og rundkjøringer kan være mange visningsmål, hvor det av trafikksikkerhetsmessige og skilttekniske årsaker er mindre rom for å skilte flerspråklig. Formålet med vegvisningen er å lede trafikantene fra start fram til reisemålet, fremme en sikker og effektiv trafikkavvikling, medvirke til å differensiere vegnettet, gi trafikantene beskjed om hvor de er, og gi trafikantene en bekreftelse på at de er på rett veg. Vegvisningsskilt må utformes og plasseres slik at de kan oppfattes og leses mens de er i trafikantens synsfelt, og slik at trafikanten har tilstrekkelig tid til å foreta nødvendige valg (feltskifte, nedbremsing, avsvingning) på en sikker og velordnet måte (lesbarhetskravet). Vegvisere i et kryss skal følge opp all informasjon som er gitt på eventuelle foregående forvarsler (orienteringstavler, serviceskilt og samleskilt). Når et vegvisningsmål først er vist, må dette gjentas i den etterfølgende vegvisningsskilting på en konsekvent måte, inntil målet er nådd (kontinuitetskravet). For å forenkle skiltplanleggingen, er det gitt regler for maksimal informasjonsmengde på vegvisningsskilt.

I retningslinjer er fastsatt at det på stedsnavnskilt kan benyttes tre språk, mens for orienteringstavler, vegvisere og avstandsskilt bør det ikke benyttes mer enn to språk. I områder med flerspråklig skilting hvor det er fastsatt både fjern- og regionalmål, bør vanligvis bare ett av disse målene benyttes. Fjernmål vil i praksis være navn på større byer ved eller bortenfor vegens endepunkter. Regionaltrafikk er trafikk mellom kommuner innenfor et fylke eller mellom nærliggende fylker. Visningsmål for regionaltrafikk er, foruten byene, ofte større tettsteder eller andre godt kjente stedsnavn. Noen vegruter har både fjernmål og regionalmål. Det er kun det høyeste prioriterte stedsnavnet som skal benyttes på fjern og regionalmål dvs. at det ikke skal skiltes på flere språk på disse skiltene. Det høyest prioriterte stedsnavnet kan være norsk, samisk eller kvensk.

Ellers gjelder generelle regler for maks antall visningsmål. En forenklet framstilling er at det maksimalt antall visningsmål som kan benyttes på samme skiltoppsett er fem. Hvis skiltoppsettet inneholder skiltenheter eller felt med forskjellig farge, økes maksimalt antall visningsmål til totalt seks. Hvis skiltoppsettet inneholder mer enn seks symboler (inkl. vegruteskilt), reduseres antall visningsmål til fire (fem hvis felt med avvikende farge). Hvis skiltoppsettet inneholder mer enn ti symboler, reduseres antall visningsmål til tre (fire hvis flere farger). I tillegg gjelder at tabellskilt kan ha maks to visningsmål eller linjer pr. skiltenhet, og diagramskilt o.l. kan ha maks fire visningsmål eller linjer pr kjøreretning (pilretning). Disse reglene kan følges hvis skiltene er synlige på god avstand. På steder hvor det ikke er mulig å få lang nok lesetid på grunn av vanskelige siktforhold eller fordi det benyttes flere skilt med kort avstand imellom, må det benyttes færre visningsmål enn det som er angitt som hovedregel.

Gul vegvisning (stedsnavn) har forrang til fordel for hvit vegvisning (virksomhetsvisning), noe som betyr at en i noen tilfelle vil måtte fjerne visning til virksomheter for å få plass til skilting av stedsnavn på flere språk. Fjerning av hvit vegvisning til virksomheter skal imidlertid behandles etter reglene for enkeltvedtak, selv om vedtakene i og for seg er vedtak av en lokal forskrift. Krav til forhåndsvarsling i forvaltningsloven § 16 må oppfylles før fjerningsvedtak kan fattes. Et slikt fjerningsvedtak vil det være anledning til å klage på etter forvaltningsloven §§ 28-36, og av praktiske og økonomiske grunner vil det gjerne besluttes at klagen skal ha oppsettende virkning jf. forvaltningsloven § 42.

Samlet betyr reglene om maksimal informasjonsmengde at dette vedtaket ikke vil omfatte skilting på to språk på gule vegvisningsskilt der maksimal informasjonsmengde vil overskrides. Fjern- og regionalmål vil heller ikke skiltes på to språk. Alle eksisterende blå stedsnavnskilt som har vedtatt flerspråklige navn etter stedsnavnloven vil skiltes på to språk. Dette vedtaket innebærer kun et tillegg til eksisterende skilt som er satt opp, og inneholder derfor ikke en vurdering av om nye stedsnavnskilt bør settes opp. På flere steder der det skal settes opp skilt på tospråk vil hele skiltoppsettet måtte byttes ut, og endres. Godkjent skrivemåte er også kontrollert for disse stedsnavnene, og noe av eksisterende skilting byttes ut også med hensyn til skrivemåte for disse.

Med hjemmel i skiltforskriften § 29 jf. vegtrafikkloven § 5 fattes samlevedtak for oppsett av tospråklige vegvisningskilt i Midtre Hålogaland, i henhold til vedlagte skiltplan under. Vedtaket omfatter også nedtaking av en del eksisterende skilting som byttes ut med nye skilt. Teksthøyde på de skilt som skal settes opp i henhold til dette vedtaket skal være minimum 140 mm der fartsgrensen er 60 km/t eller lavere og minimum 175 mm der fartsgrensen er 80 km/t eller lavere.

Dette er et vedtak av en lokal forskrift jf. forvaltningsloven § 2, 1.ledd, c). Vedtaket kan derfor ikke påklages etter forvaltningsloven §§ 28-36. Det er heller ikke anledning til å be om overprøving etter skiltforskriften § 31 for denne type vedtak.

Byggleder orienteres ved kopi av dette vedtaket, og sørger for gjennomføring av skiltingen.

Skiltplan:

1853, Fv. 724 hp 01 km 2, 915- Kvitfors/Snoalta - eksisterende skilting:

Skilt nr. 713 settes opp og, utformes som følger:

1853, Fv. 724, hp 01 km 5,590– Troms fylke/Romssa fylka– eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1853, E10 hp 04 km 7, 840- Skilt nr. 701 «Snubba» skal fjernes og erstattes med skilt nr. 727 – eksisterende skilting;

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

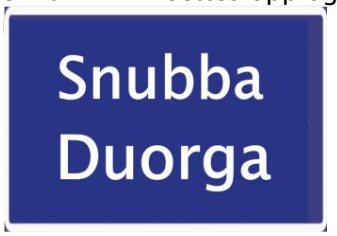

1853, E10 hå 04 km 10, 585 – Snubba/Duorga- eksisterende skilting;

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1853, E10 hp 04 km 8,450 – Skilt nr. 701 «Snubba» skal fjernes– eksisterende skilting;

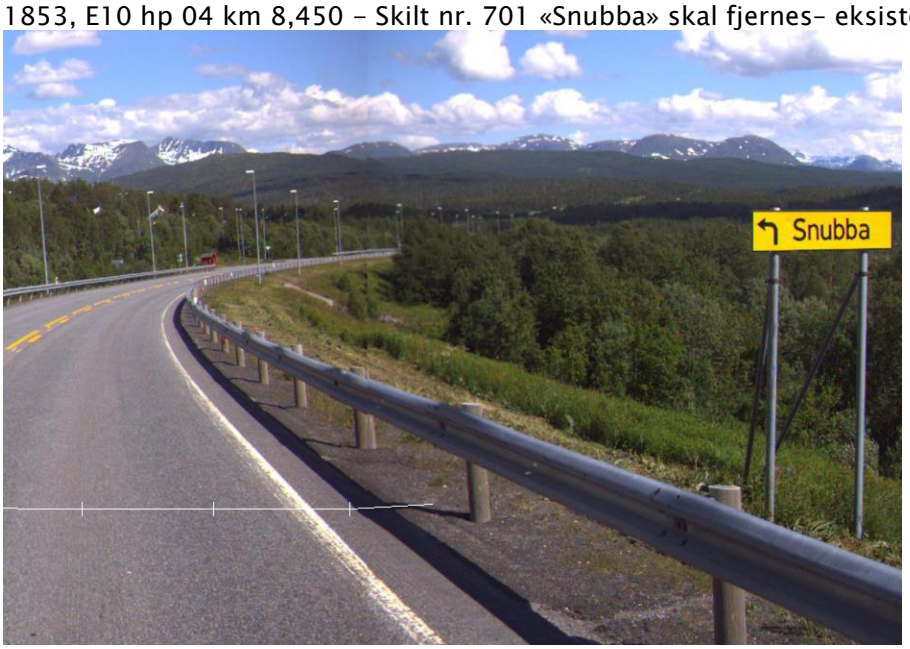

1853, E10 hp 06 km 12, 070 – Kvitfors/Snoalta– eksisterende skilting;

Hele skiltoppsettet må byttes ut. Samisk friluftsmuseum er lokalisert 4,5 km fra dette vegkrysset fv. 724/E10. Det er dermed ikke i henhold til retningslinjer med serviceskilt som forvarsler dette tilbudet på E10. Serviceskilt som viser symbol av campingbil er heller ikke i

tråd med retningslinjer. I henhold til retningslinjer i N300 del 5 kan forvarsling med blå eller brune serviceskilt anvendes dersom anlegget har direkte avkjørsel (privat avkjørsel) fra den vegen det skiltes på eller anlegget har avkjørsel fra sideveg (for eksempel fylkesveg) mindre enn 200 meter fra kryss med den veg det skiltes på. Skiltingen på E10 hp 06 km 13, 670 og 13, 070 og 11, 680 tas ned og erstattes med forvarsel med skilt nr. 701 på E10 hp 06 km 11, 680 og km 12, 290. Ved bruk av symbol 640.10 (severdighet) så skal vegvisningsskiltet være brunt. Dette er dermed ikke et fjerningsvedtak når det gjelder eksisterende skilting til Samisk friluftsmuseum, men et vedtak om fornying av eksisterende skilting, slik at skiltingen er i tråd med dagens retningslinjer. Eksisterende kryssvegvisning for samtlige visningsmål bør erstattes med tabellvegviser, slik at skiltoppsettet blir tilstrekkelig synlig. Skiltforskriften § 29 gir skiltmyndigheten hjemmel til å sette opp og ta ned offentlige trafikkskilt.

Skilt nr. 711 settes opp på E10 hp 06 km 11, 980 og km 12, 110 og utformes som følger:

Ved km 12, 110:

Ved km 11, 980;

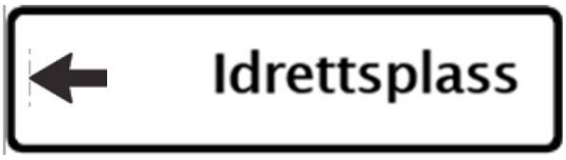

1853, E10 hp 06 km 12, 290 – Kvitfors/Snoalta – eksisterende skilting;

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

1853, E10 hp 06 km 11, 680 – Kvitfors/Snoalta – eksisterende skilting:

Blå serviceskilt tas ned, og erstattes med følgende skiltoppsett:

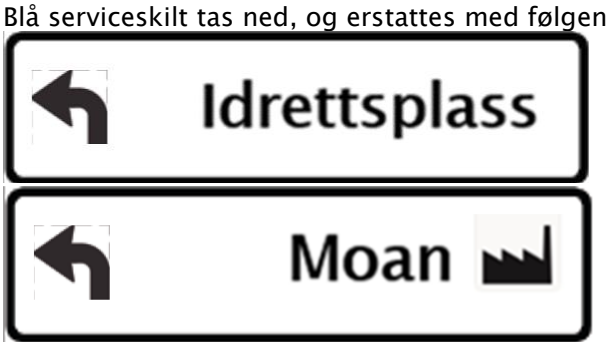

1913, fv. 824 hp 01 km 0,005 – Troms fylke/Romssa fylka – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1913, fv. 825 hp 01 km 16, 750 – Sandemarka/Sáttiidvuopmi– eksisterende skilting:

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

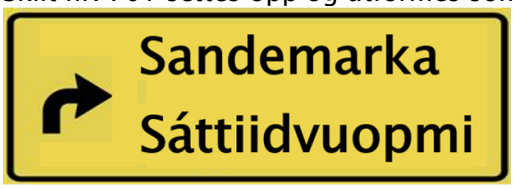

1913, fv. 825 hp 01 km 17, 000 – Sandemarka/Sáttiidvuopmi– eksisterende skilting;

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

1913, fv. 825 hp 01 km 16, 900 – Sandemarka/Sáttiidvuopmi – eksisterende skilting;

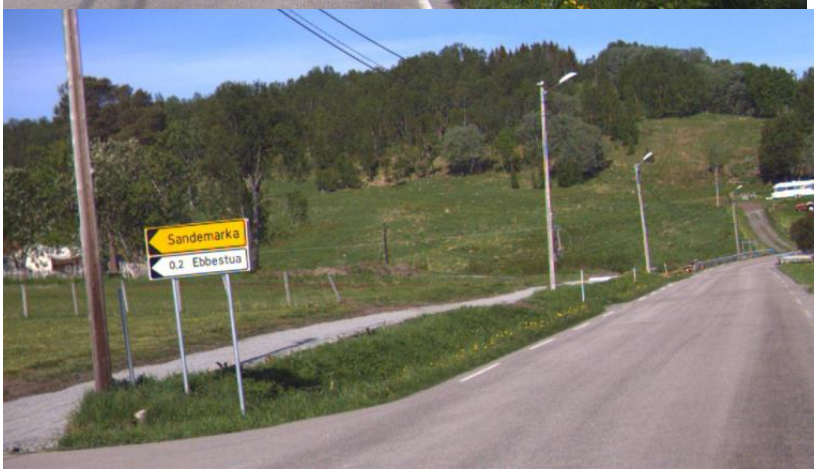

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

1919, fv. 825 hp 05 km 15, 280 – Labergsdalen/Gálavuopmi – eksisterende skilting;

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

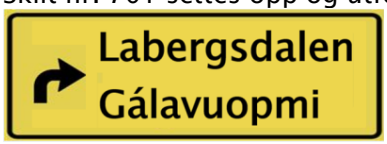

1919, fv. 825 hp 05 km 15, 670 – Labergsdalen/Gálavuopmi – eksisterende skilting;

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

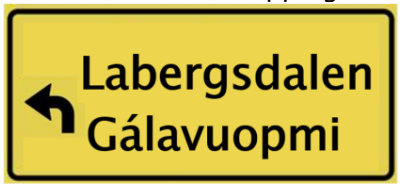

1919, fv. 825 hp 05 km 15, 480 – Labergsdalen/Gálavuopmi – eksisterende skilting;

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

1903, rv. 83 hp 02 km 9,890 – Sørrollnes/Orjješ–Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 703 settes opp og utformes som følger:

1903, rv. 83 hp 02 km 10, 054 – Sørrollnes/Orjješ-Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 719 settes opp som erstatning for visningsmål til Sørrollnes på eksisterende portal. Skiltet utformes som følger:

1903, rv. 83 hp 02 km 10, 118 – Sørrollnes/Orjješ-Rállegeahči- eksisterende skilting:

Skilt nr. 719 settes opp som erstatning for visningsmål til Sørrollnes på eksisterende portal. Skiltet utformes som følger:

+ på kommunal veg – Sørrollnes/Orjješ-Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 711 settes opp som erstatning for visningsmål til Sørrollnes på skiltoppsett. Skiltet utformes som følger:

1903, rv. 83 hp 03 km 0, 072 – Sørrollnes/Orjješ-Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 703 settes opp som erstatning for visningsmål til Sørrollnes på eksisterende portal. Skiltet utformes som følger:

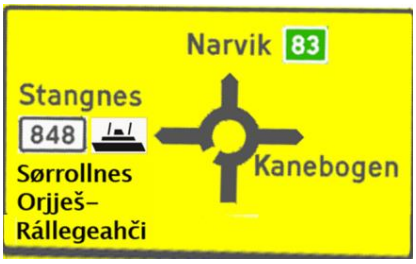

1903, fv. 848, hp 10 km 0, 043 – Sørrollnes/Orjješ-Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 719 settes opp som erstatning for visningsmål til Sørrollnes på eksisterende portal. Skiltet utformes som følger:

1903, fv. 848 hp 10 km 0,103 – Sørrollnes/Orjješ–Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 719 settes opp som erstatning for visningsmål til Sørrollnes på eksisterende vegvisning. Skiltet utformes som følger:

1903, fv. 848 hp 10 km 1, 075 – Sørrollnes/Orjješ–Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 711 settes opp og utformes som følger:

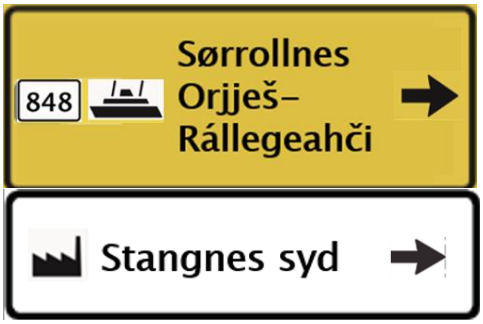

1903, fv. 848 hp 10 km 1, 500 – Sørrollnes/Orjješ–Rállegeahči– eksisterende skilting:

Skilt nr. 711 settes opp som erstatning for visningsmål til Sørrollnes på eksisterende portal. Skiltet utformes som følger:

1805, E6 hp 44 km 6, 950 – Troms fylke/Romssa fylka – eksisterende skilting;

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1805, E10 hp 1, km 0, 145 – Bjørnfjell/Bonjovárri – eksisterende skilting;

1805, E10 hp 1, km 23, 219 – Bjørnfjell/Bonjovárri – eksisterende skilting;

Dette er et variabelt skilt som er kombinert med et permanent vegvisningsskilt. Gul vegvisning anvendes som retningsvisning i tilknytning til vegkryss og rundkjøringer eller som avstandsskilt. Dersom det skal angis at en befinner seg på et sted, så anvendes stedsnavskiltet nr. 727 (blått vegvisningsskilt). Bjørnfjell/Bonjovárri er i stedsnavnregisteret registrert som et fjell i Narvik kommune – se kart under:

I tillegg er Bjørnfjell stasjon registrert i stedsnavnregisteret. Bjørnfjell stasjon er ikke registrert med samisk skrivemåte. Bjørnfjell stasjon ligger ikke på denne strekningen – se kart under:

Eksisterende vegvisningskilt er ikke i tråd med retningslinjer slik det er utformet og plassert. Hele skiltoppsettet er planlagt utskiftet i nær fremtid, og gjennom dette vedtaket vil det permanente vegvisningsskiltet fjernes.

1805, fv. 761 hp 01 km 17, 720 – Sør-Skjomen/Orjješ-Skievvá – eksisterende skilting;

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

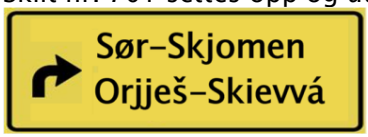

1805, fv. 761 hp 01 km 17, 939 – Sør-Skjomen/Orjješ-Skievvá- eksisterende skilting;

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

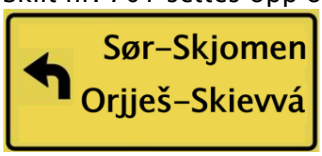

1805, fv. 761 hp 01 km 17, 835 – Sør-Skjomen/Orjješ-Skievvá – eksisterende skilting;

Eksisterende skilting til Statkraft er i strid med retningslinjer. Dette er ikke et skilt som ville vært tillatt oppsatt etter retningslinjer. Utforming er en blanding av en offentlig vegvisningsskilt og et privat reklameskilt. Skiltutforming må derfor endres slik at det er i tråd med retningslinjer. Dette er ikke et fjerningsvedtak, men en endring i eksisterende skilting, slik at den blir i tråd med retningslinjer.

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

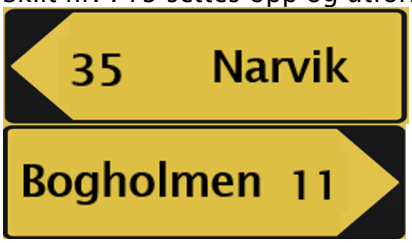

1805, E6 hp 40 km 4, 245 – Håkvik/Ginnasluokta – eksisterende skilting;

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1805, E6 hp 40 km 7, 105 – Håkvik/Ginnasluokta – eksisterende skilting;

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

1805, E6 hp 40 km 4, 465 – Håkvikdalen/Ginnesvuopmi – eksisterende skilting;

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

1805, E6 hp 40 km 4, 725 Håkvikdalen/Ginnesvuopmi – eksisterende skilting;

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

1805, E6 hp 40 km 4, 955 – Håkvikdalen/Ginnesvuopmi – eksisterende skilting;

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

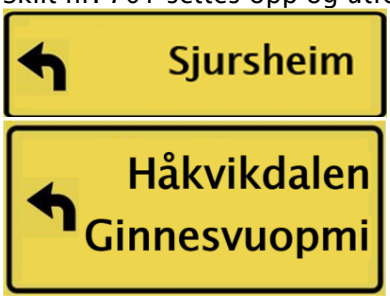

1903, E10 hp 03, km 7, 677 – Sandtorg/Hoalbma – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1903, E10 hp 03, km 10, 435 – Sandtorg/Hoalbma – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1917, fv. 848 hp 04 km 3, 629 – Nord-Rollnes/Nuorta-Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 711 settes opp og utformes som følger:

1917, fv. 848 hp 06 km 0, 034 – Nord-Rollnes/Nuorta-Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 711 settes opp og utformes som følger:

1917, fv. 848 hp 06 km 15, 415 – Sørrollnes/Orjješ–Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

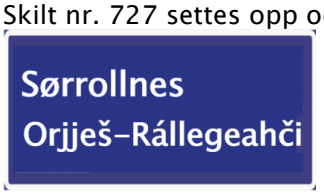

1917, fv. 848 hp 06 km 15, 677 – Sørrollnes/Orjješ–Rállegeahči – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1854, E6, hp 35 km 14, 635 – Kjøpsvik/Gásluokta – eksisterende skilting:

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

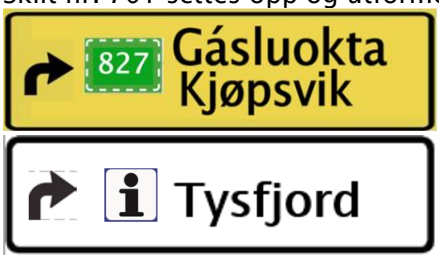

1854, E6, hp 35 km 14, 935 – Kjøpsvik/Gásluokta – eksisterende skilting:

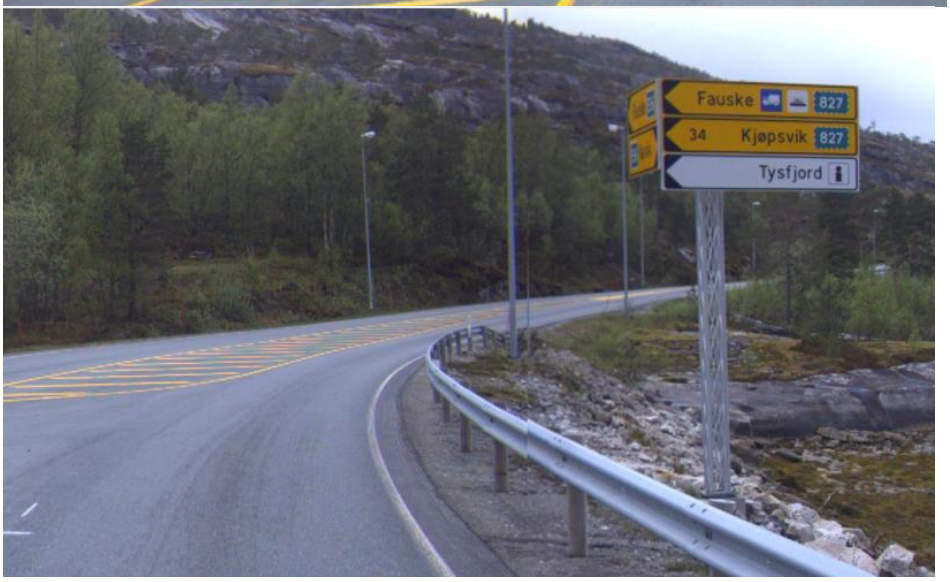

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

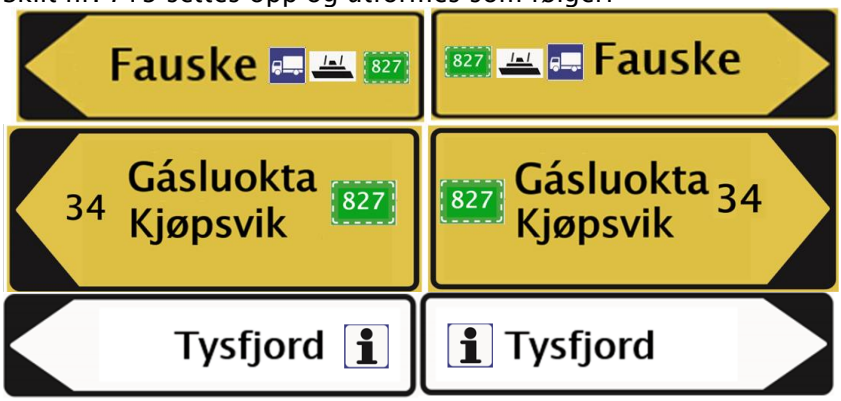

Og som følger:

1854, E6, hp 36 km 0, 040 – Kjøpsvik/Gásluokta – eksisterende skilting:

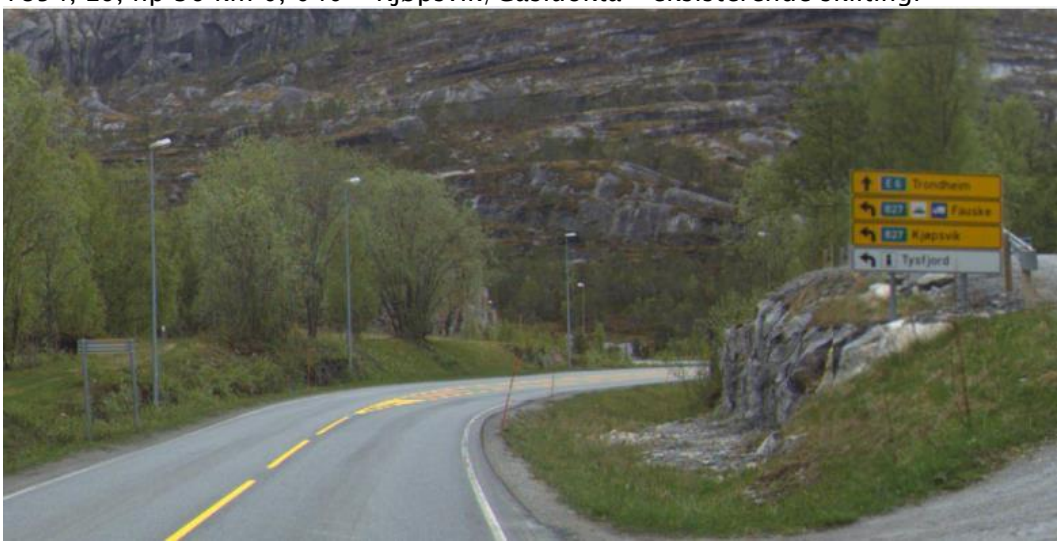

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

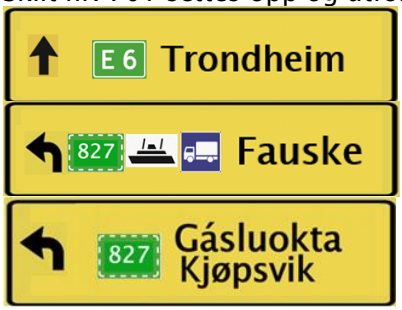

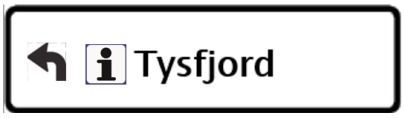

1854, E6, hp 37 km 4, 735 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

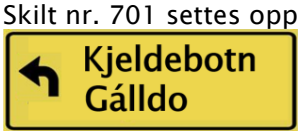

1854, E6, hp 37 km 4, 975 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

1854, E6, hp 37 km 5, 115 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

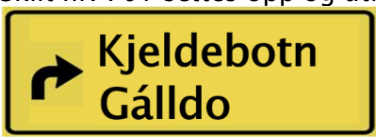

1854, E6, hp 37 km 13, 455 – Ballangen/Bálák – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1854, E6, hp 37 km 14, 575 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 701 settes opp og utformes som følger:

1854, E6, hp 37 km 14, 715 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

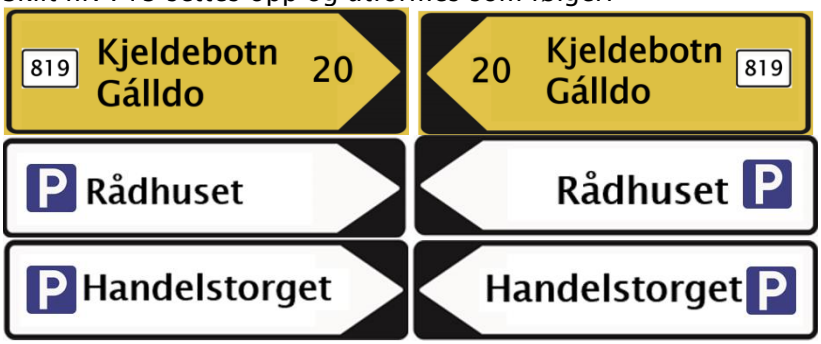

1854, E6, hp 38 km 1, 000 – Ballangen/Bálák – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1854, rv. 827 hp 06 km 33, 065 – Kjøpsvik/Gásluokta – eksisterende skilting:

Skilt nr. 725 settes opp og utformes som følger:

1854, fv. 732 hp 01 km 14, 230 – Ballangen/Bálák – eksisterende skilting:

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

1854, fv. 737 hp 01 km 6, 385 – Ballangen/Bálák – eksisterende skilting:

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

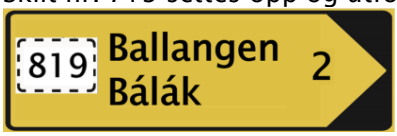

1854, fv. 737 hp 01 km 6, 385 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

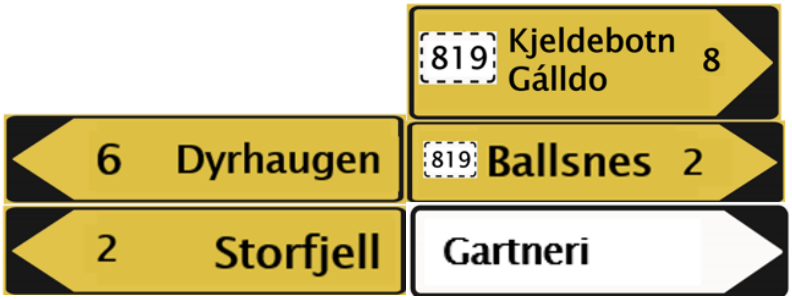

1854, fv. 819 hp 01 km 0, 780 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 725 settes opp og utformes som følger:

1854, fv. 819 hp 01 km 1, 140 – Kjeldebotn/Gálldo og Ballangen/Bálák – eksisterende skilting:

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

1854, fv. 819 hp 01 km 3, 220 – Kjeldebotn/Gálldo og Ballangen/Bálák – eksisterende skilting:

Skilt nr. 713 settes opp og utformes som følger:

Og som følger:

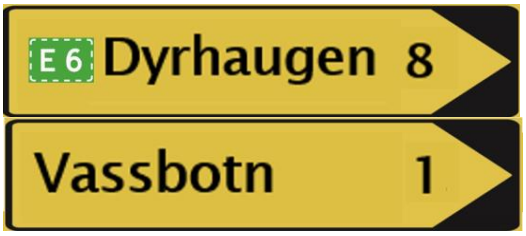

1854, fv. 819 hp 01 km 17, 465 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1854, fv. 819 hp 01 km 19,605 – Ballangen/Bálák – eksisterende skilting:

Skilt nr. 725 settes opp og utformes som følger:

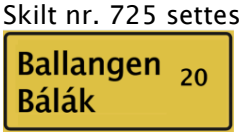

1854, fv. 819 hp 01 km 20, 625 – Kjeldebotn/Gálldo – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

Kartverket mottok 3.5.2017 brev fra Kommunal og moderniseringsdepartemetet om at det samiske parallellnavnet til Sortland kommune er Suorttá suohkan, og at nominativsformen av navnet er Suortá. Kartverket har foreløpig ikke fått melding fra Sortland kommune om at vedtak er fattet for det samiske parallellnavnet for byen Sortland. Foreløpig behandles derfor bare oppsett av skilt for Sortland kommune/Suorttá suohkan.

1870, fv.821, hp 01 km 3, 445 – Sortland kommune/Suorttá suohkan – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1870, fv.822, hp 02 km 9, 765 – Sortland kommune/Suorttá suohkan – eksisterende skilting (ingen skilting i dag:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1870, fv.820, hp 02 km 5, 140 – Sortland kommune/Suorttá suohkan – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1870, fv.82, hp 09 km 13, 910 – Sortland kommune/Suorttá suohkan – eksisterende skilting:

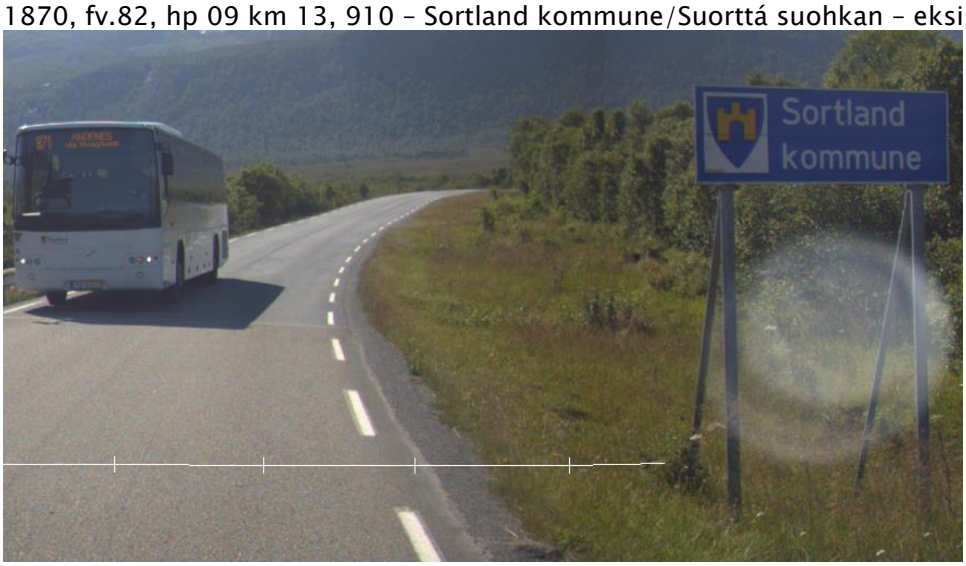

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1870, fv.885, hp 02 km 1, 000 – Sortland kommune/Suorttá suohkan – eksisterende skilting (ingen skilting i dag):

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

1870, Rv.85, hp 08 km 0, 030 – Sortland kommune/Suorttá suohkan – eksisterende skilting:

1920, fv. 141, hp 02 km 0, 205 – Lavangen kommune/Loabága suohkan – eksisterende skilting (feil rekkefølge):

1920, E6 hp 02 km 6, 270 – Lavangen kommune/Loabága suohkan – eksisterende skilting:

1920, E6, hp 04 km 2, 980 – Lavangen kommune/Loabága suohkan – eksisterende skilting:

1920, fv. 84, hp 02 km 8, 570 – Lavangen kommune/Loabága suohkan – eksisterende skilting:

Skilt nr. 727 settes opp og utformes som følger:

Plan og forvaltning
Med hilsen

Jan-Åge Karlsen
seksjonsleder

Skaar Anne-Cathrine S.
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Likelydende brev sendt til
Allan Lorentzen
Jan Lind
Jon-Roger Sørvang
Magne Berg
Shengjie Shen
Solveig Hansen

Kopi
Andøy kommune, Storgata 68, 8480 ANDENES
Ballangen kommune, Postboks 44, 8546 BALLANGEN
Bø kommune i Nordland, 8475 STRAUMSJØEN
Evenes kommune, Postboks 43, 8539 BOGEN I OFOTEN
Flakstad kommune, 8380 RAMBERG
Gratangen Kommune, Årstein, 9470 GRATANGEN
Hadsel Kommune, Rådhusg 5, 8450 STOKMARKNES
Harstad Kommune, Postboks 1000, 9479 HARSTAD
Ibestad Kommune, 9450 HAMNVIK
Kvæfjord kommune, Bygdeveien 26, 9475 BORKENES
Lavangen kommune, Postboks 83, 9358 TENNEVOLL
Lødingen kommune, Postboks 83, 8411 LØDINGEN
Moskenes kommune, 8390 REINE
Narvik Kommune, Serviceboks, 8512 NARVIK
Salangen kommune, Postboks 77, 9355 SJØVEGAN

Skånland kommune, Postboks 2420 , 9439 EVENSKJER
Sortland kommune, Postboks 117, 8401 SORTLAND
Tjeldsund kommune, Rådhuset, 9444 Hol i Tjeldsund
Várdobáiki samisk senter, Bedringens vei 9, 8536 EVENES
Vestvågøy kommune, Postboks 203, 8376 LEKNES
Vågan kommune, Storgata 29, 8305 SVOLVÆR
Øksnes kommune, Storgata 27, 8430 MYRE

DET KONGELIGE
FORSVARSDEPARTEMENT

Statsråden

"MOTTAKERNAVN"
"ADRESSE"

Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:
	2017/2222-3/FD V 2/ERO	27.11.2017

Markering av frigjørings- og veterandagen 8. mai 2018

Frigjøringsdagen og den nasjonale veterandagen markeres over hele Norge hvert år 8. mai. På denne viktige merkedagen minnes vi de som har gitt sitt liv for vår frihet. Vi viser vår støtte og anerkjennelse til alle norske kvinner og menn som har gjort og gjør en innsats for å verne om vår fred og vårt demokrati, hjemme og ute.

Tradisjonen tro vil regjeringens hovedarrangement foregå på Akershus festning. Mange kommuner har også tradisjon for å gjennomføre lokale markeringer. Jeg håper mange kommuner vil markere dagen også i 2018, og at kommunene får til et godt samarbeid med Forsvaret, veteranorganisasjoner, arbeidstakerorganisasjoner i Forsvaret og eventuelt andre forsvarsrelaterte organisasjoner. Det bor veteraner i de fleste kommuner i Norge. Jeg er derfor glad for at det er tradisjon for å invitere veteraner fra både andre verdenskrig og nyere operasjoner til de lokale arrangementene.

Regjeringen har tradisjon for å delta på markeringer på 12 faste steder rundt om i landet 8. mai, jf. oversikten nedenfor. Dersom andre kommuner ønsker regjeringsrepresentasjon til sine markeringer, må en anmodning rettes til Forsvarsdepartementet innen 20. desember 2017. Jeg gjør imidlertid oppmerksom på at regjeringsrepresentasjon vil måtte begrenses til markeringer av særskilte hendelser/jubileer.

Regjeringen vil også i 2018 tildele Regjeringens minnemedalje for innsats under andre verdenskrig. Kriterier/retningslinjer for tildeling og overrekkelse av regjeringens minnemedalje for innsats under andre verdenskrig 1939-1945 følger vedlagt.

Regjeringens mål er at frigjørings- og veterandagen skal være en profilert markering av veteranenes innsats. I 2018 vil det være spesielt fokus på veteraner fra den norske UNIFIL-kontingenten til Libanon (1978-1998).

Postadresse: Postboks 8126 Dep., 0032 Oslo
Kontoradresse: Glacisgata 1, Oslo
Telefon: 23 09 80 00
Org.nr.: 972 417 823

Forsvarsdepartementet ønsker at 8. mai 2018 skal bli en verdig og minnerik dag for våre veteraner og deres nærmeste. Her spiller kommunene en sentral og viktig rolle. Jeg håper derfor at riktig mange kommuner vil markere denne dagen sammen med våre veteraner i 2018.

Med hilsen

Frank Bakke-Jensen

<u>På følgende steder er det tradisjon for regjeringsrepresentasjon 8. mai:</u>
Oslo – Akershus festning og Bygdøynes
Narvik
Bardufoss/Bardu/Sørreisa
Stavanger/Vatneleiren
Bergen
Bodø
Kirkenes
Kongsvinger/Forsvarets veteransenter Bæreia
Lillehammer/Jørstadmoen
Tromsø
Elverum/Rena
Trondheim

Kopi:
Landets fylkesmenn
Forsvaret
Norges veteranforbund for internasjonale operasjoner
Veteranforbundet SIOPS
Norske reserveoffiserers forbund
Veteran møter veteran

Følgende steder er det tradisjon for regjeringsrepresentasjon 8. mai:
Oslo – Akershus festning og Bygdøynes
Narvik
Bardufoss/Bardu/Sørreisa
Stavanger/Vatneleiren
Bergen
Bodø
Kirkenes
Kongsvinger/Forsvarets veteransenter Bæreia
Lillehammer/Jørstadmoen
Tromsø
Elverum/Rena
Trondheim

Kriterier/retningslinjer for tildeling og overrekkelse av regjeringens minnemedalje for innsats under andre verdenskrig 1939-1945

- Minnemedaljen kan tildeles norske og utenlandske militære og sivile som anerkjennelse for innsats under andre verdenskrig.
- Norske og utenlandske militære, samt handelsflåten.
- Sivile. Personer som gjorde en innsats i motstandsbevegelsen, holdningskampen eller under farefullt/belastende redningsarbeid ifb. ulykker/ødeleggelser som følge av krigshandlinger.
- Det kreves at vedkommende bidro i kampen mot aksemaktene eller til støtte for sivilsamfunnet. Redningsarbeid som omfattet fiendens styrker eller norske medløpere kan også regnes med dersom rent humanitære hensyn tilsier det og man selv ikke har deltatt på fiendens side.
- Lokale myndigheter (kommunene) gis i oppdrag å identifisere innbyggere som i henhold til kriteriene bør tildeles minnemedaljen. Innsatsen må bekreftes ved dokumentasjon, tidsvitner eller lokalkunnskap.
- Kommunens innstilling oversendes deretter fylkesmannen som på vegne av staten beslutter tildeling.
- Overrekkelse skal skje på seremonier som avholdes av norske myndigheter eller der norske myndigheter er representert og forestår overrekkelsen. Med norske myndigheter menes primært kommunen (ved ordfører eller bydels leder) eller utenrikstjenesten (ved ambassadør eller stedfortreder). Det er ønskelig at Forsvaret er representert dersom dette er mulig.
- Mottakere av norske eller allierte dekorasjoner for innsats mot aksemaktene er automatisk kvalifiserte mottakere av minnemedaljen.
- Minnemedaljen skal overrekkes deltakeren personlig. Medaljen tildeles ikke post mortem.
- Minnemedaljen kan ikke bæres på uniform.
- Melding med navn, adresse, fødselsdato på mottakere og hvilken innsats de tildeles medaljen for, samt dato når medalje er tildelt sendes hurtigst mulig etter overrekkelsen til FD.
- Medaljen kan bestilles ved å kontakte FD, se epost-adresse under.

Tor Hernes//Prosjektleder Regjeringens minnemedalje
Forsvarsdepartementet
Glacisgata 1, Postboks 8126 Dep, 0032 Oslo
Telefon jobb: 23096136, mobil 93034093
Epost: tor.hernes@fd.dep.no

From: Lena Solvang
Sent: Tuesday, December 5, 2017 1:25 PM
To: Reidun Myrvang
Subject: VS: Informasjon om nye gebyrsatser i alkoholforskriften § 6-2
Attachments: gebyrendring 2017 endelig.docx

Fra: Lena Solvang
Sendt: 1. desember 2017 07:54
Til: Lena Solvang <Lena.Solvang@gratangen.kommune.no>
Emne: VS: Informasjon om nye gebyrsatser i alkoholforskriften § 6-2

Fra: Trykk-Tjenester [mailto:Trykk-Tjenester@helsedir.no]
Sendt: 30. november 2017 14:45
Kopi: Vibeke Halvorsrud Marthinsen <Vibeke.Halvorsrud.Marthinsen@helsedir.no>
Emne: Informasjon om nye gebyrsatser i alkoholforskriften § 6-2

Helsedirektoratet

Til alle landets kommuner og fylkesmenn

Helse- og omsorgsdepartementet vedtok 21. november 2017 endringer i gebyrsatsene i alkoholforskriften § 6-2. Se vedlagte endringsforskrift.
Gebyrene er inflasjonsjustert og avrundet på vanlig måte.

De nye gebyrsatsene trer i kraft 1. januar 2018.

Endringene er meddelt Lovdata for kunngjøring i Norsk Lovtidend.

Med vennlig hilsen

Vibeke H. Marthinsen
Seniorrådgiver
Avdeling levekår og helse
tlf. 810 20 050, dir. 24 16 32 66

Helsedirektoratet
Pb 7000 St Olavs plass, 0130 Oslo, Universitetsgata 2
www.helsedirektoratet.no

Forskrift om endring i forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv.

(Fastsatt 21. november 2017 av Helse- og omsorgsdepartementet med hjemmel i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. § 7-1)

I

I forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. gjøres følgende endringer:

§ 6-2 skal lyde:

§ 6-2. Gebyret skal betales etter følgende satser:

Salg:

- *0,21* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1

- *0,57* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

Skjenking:

- *0,47* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1

- *1,24* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

- *4,09* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.

Bevillingsgebyret utgjør pr. år minimum kr *1630* for salg og kr *5100* for skjenking. Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere. For ambulerende bevilling kan bevillingsmyndigheten kreve et gebyr på inntil kr *360* pr. gang.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2018.

Forskrift om endring i forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv.

(Fastsatt 21. november 2017 av Helse- og omsorgsdepartementet med hjemmel i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. § 7-1)

I

I forskrift 8. juni 2005 nr. 538 om omsetning av alkoholholdig drikk mv. gjøres følgende endringer:

§ 6-2 skal lyde:

§ 6-2. Gebyret skal betales etter følgende satser:

Salg:

- *0,21* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1

- *0,57* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

Skjenking:

- *0,47* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 1

- *1,24* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 2

- *4,09* kr pr. vareliter for alkoholholdig drikk i gruppe 3.

Bevillingsgebyret utgjør pr. år minimum kr *1630* for salg og kr *5100* for skjenking. Bevillingsmyndigheten kan likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere. For ambulerende bevilling kan bevillingsmyndigheten kreve et gebyr på inntil kr *360* pr. gang.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2018.

Denne behandlingen '75/17 Protokoll Styremøte 8-17 30.11.2017' har ingen saksfremlegg.

Denne behandlingen '45/17 Økonomimelding 3/2017' har ingen saksfremlegg.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01300-1
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017

HANDLINGSPROGRAM SPIRE 2018

Innstilling:

1. Kommunestyret godkjenner framlagt Handlingsplan SPIRE 6 – 2018.
2. Planen gjennomføres under de forutsetninger som framgår av kommunens budsjett 2018

Vedlegg:

Handlingsplan SPIRE 6 - 2018

Saksframstilling:

Styret for omstillingsprogrammet SPIRE fattet i møte 01.12.2017 slikt vedtak:

Styret vedtar strategisk handlingsplan SPIRE 6 med de endringer som framkom i møtet, og ber administrasjonen legge planen fram for kommunestyret for endelig vedtak.

Styret vedtar strategisk handlingsplan for 2018 og forutsetter en finansiell ramme på minimum 4 millioner kroner, samt en tidsramme fram til 31. desember 2018.

Handlingsplanen er grundig behandlet i forbindelse med Programstatusvurdering på Svalbard 11.-13.10.2017 og ligger til grunn for styrets vedtak. Styret i sitt vedtak forutsetter at omstillingsprogrammet videreføres i Spire 6 med en samlet ramme på kr 4 mill. finansiert med kr 1 mill. fra kommunen og omstillingsbevilgning kr 3 mill. fra fylkeskommunen. Det er i styrevedtaket og i forarbeidene til styremøtet den 30.11.2017 ikke gjort noen kalkyler som sannsynliggjør at bevilgningsbehovet vil være på dette nivået i avslutningsåret.

Rådmannen har i Budsjett 2018 foreslått at kommunen går inn med kr 500.000 i egenkapital i Spire 6. Det er halvparten av det som har vært forventet i forhold til å opprettholde en totalramme på kr 4 mill. Rådmannen har begrunnet det med at det er knappe økonomiske rammer sett på bakgrunn av kommunen nå kjører forprosjektet Næringsvennlig region som er beregnet sluttført i mars 2018 med følgende resultatmål:

Forprosjektet skal utvikle og etablere et formalisert, regionalt samarbeid om næringsutviklingsarbeid mellom kommunene Bardu, Gratangen, Lavangen og Salangen. Arbeidet skal følge Innovasjon Norge sin PLP-metodikk. Tentativ framdriftsplan for forprosjekt og hovedprosjektet er som vist i tabellen under:

Utviklingsfase	***Gjennomført innen***
Forprosjekt	*Mars 2018*
Hovedprosjekt	*Ikke tatt stilling til*

Flere av samarbeidspartnerne i forprosjekt Næringsvennlig region har gitt uttrykk for at de ønsker en stram framdrift i prosjektet. Det betyr at kommunen må ta stilling til en videreføring i et hovedprosjekt i 2. kvartal 2018. Det kan bety at det allerede på dette tidspunktet må tas stilling til ytterligere ressursinnsats på dette området dels til tjenestekjøp – dels til å kjøpe seg inn i en felles løsning.

Vurdering:

Rådmannen mener at med dagens stramme økonomi vil det være uforsvarlig å finansiere Spire med fullt ut samtidig som kommunen lønner næringsrådgiver i 50% stilling og evt. skal kjøpe seg inn i en videreføring i Næringsvennlig region.

Det er viktig at det er kommunestyret som tar stilling til videreføring av SPIRE etter programperioden. Dersom midlene til finansiering av videreføring ligger i SPIRE, vil det være styret i SPIRE (som forvalter av omstillingsmidlene) som tar stilling til dette. Rådmannen mener at det vil gi god timing i forhold til avslutning av SPIRE å bevilge kr 500.000 nå.

Når det gjelder selve handlingsplanen for 2018, må den kunne sies å være grundig gjennomarbeidet. Det svake punktet i denne planen er at bevilgningsbehovet ikke er godt nok begrunnet. Til sammenligning er kommunens lovpålagte tjenester pålagt et helt annet regime mht. dokumentasjon av bevilgningsbehovet.

Konklusjon:

Handlingsplanen 2018 bør kunne vedtas og legges til grunn for SPIRE sitt arbeid i 2018. Styret har påpekt at gjennomføring av denne planen krever en ramme på kr 4,0 mill. Avhengig av tildeling av økonomisk ramme vil det være opp til styret å justere ambisjonsnivået.

Hovedmålsetting for omstillingsarbeidet 2018:

Å bidra til å skape vekst i antall arbeidsplasser og folketall.

Omstillingsarbeidets resultatmål 2018:

Nye måltall for SPIRE 2013 - 2018 er i 2015 justert opp til totalt **80** nye arbeidsplasser utenom kommunesektoren, dvs 15 nye arbeidsplasser i 2018, samt bidra til at antall innbyggere mellom 20-44 år pr 1 jan 2019 er 300 eller mer.

Omstillingsstyret forutsetter en finansiell ramme på minimum 4 millioner kroner, samt en tidsramme fram til 31. desember 2018.

Kommentar:
Utgangspunkt for arbeidsplasser er akkumulert antall arbeidsplasser oppnådd pr 31.12.2017: 65 arb.pl. Mål for 2018 er dermed brutto 15 nye lønnsomme arbeidsplasser
Familiemål må endres til å øke antall innbyggere mellom 20-44 år med totalt 20 personer ihht SSB.
Kommunestyret Gratangen har vedtatt organisering av det videre næringsutviklingsarbeidet i Gratangen.

Innsatsområde 1: Blå sektor som utviklingsfaktor			
Mål:	***Bidra til å videreutvikle og styrke eksisterende virksomheter slik at det minst etableres 7 nye arbeidsplasser i 2018.***		***Antall arbeids-plasser***
Strategi A	Koble bedrifter i blå sektor sterkere opp mot FoU miljøet i Nord-Norge for innovasjon, nyskaping og utvikling, og ta i bruk nye tilgjengelige verktøy	Olje/mel fabrikk . Skattefunn 1 forskningsoppgaver	4
Strategi F	Følge opp etablering av åkenes kystfiske	Åkenes kystfiske	2
Strategi E	Utvikle samarbeidet mellom blå sektor og reiselivet	Visningssenter åpner jan. 2018, 1 arb pl	1
Strategi C	Astafjord havbruksregion - Initiere og videreutvikle regionale nettverk for samarbeid og utvikling	Også del av Innsatsområde 4	
Strategi B	Sammen med kommune og bedrifter bidra til å videreutvikle infrastruktur	Kommunal oppgave Brattberg må ytterligere ha areal Krever utfylling og lengre planlegging vedr endring av formål og adkomst	
Strategi D	Være døråpner og legge til rette for nyetableringer, også innenfor leverandørindustrien	Dialog om industrivaskehall?	

Innsatsområde 2: Reiseliv og kulturarv			
Mål:	***Bidra til å videreutvikle eksisterende arbeidsplasser, samt bidra til å etablere minst 3 nye arbeidsplasser i 2018.***		***Antall arbeids-plasser***
Strategi A	Stimulere og videreutvikle samarbeidet med Visit Narvik, og i samarbeid med blant annet Visit Narvik bidra til å øke kompetansen blant lokale aktører	Avdekt stort behov for produktdesign, pakketering, mv. Må gjennomføres i 2018 Sikre eksisterende, utvide skuldersesong	
Strategi B	Bidra til å etablere helårlig drift og økt verdiskaping i bryggemiljøet i Foldvik	Sikre eksisterende	
Strategi C	Bidra til å etablere helårlig drift og økt verdiskaping i Nordnorsk Båtmuseum	Prosjektsøknad kommer – 1 sannsynlig i 2018	1
Strategi D	Bidra til utvikling av tilleggsnæringer til landbruket	Oppfølging lokalmatprosjekt, Generasjonsskifte + kompetanseheving (samarb. med landbrukskontoret) Sum 1 – 2 i 2018	1- 2
Strategi E	Sammen med kommunen og lokale aktører bidra til utvikling av infrastruktur	Kollektivtilbud i kommunen for barn og unge samt frivillighetssentralen. Etablere et mulig løyve Sum 1-2 i 2018	2

Innsatsområde 3: Gratangen som bokommune			
Mål:	***Bidra til at antall innbyggere mellom 20-44 år pr 1 jan 2019 er 300 eller mer***		***Antall arbeids-plasser***
Strategi A	Arbeide for å markedsføre mulighetene i Gratangen - Leiemuligheter - Gjennomgangsboliger - Type boliger - Tomter Typer markedsføring	Viktig og prioritert i samfunnsplanen. SPIRE kan forsterke trykket for å peke på mulighetene som ligger i markedsføringen	
Strategi B	Bistå næringslivet til å arbeide for boligutvikling gjennom kontakt mot finansieringskilder og fortelle om markedsetterspørsel etter hus.	Fokus på å få nye virksomheter innen entreprenørbransjen og boligmarkedet	
Strategi C	Sette fokus på utviklingen Harstad/Narvik lufthavn Evenes. Hålogalandbrua åpner i 2018	Utviklingen medfører mye arbeid på Evenes både forsvar og sivilt. Hålogalandsbrua åpner opp for ytterligere pendling MÅ STARTE I 2018 -	
Strategi D	Sammen med kommunen og lokale aktører bidra til utvikling av infrastruktur	Kollektivtilbud i kommunen for barn og unge samt frivillighetssentralen. Etablere et mulig løyve Sum 1-2 i 2018	
Strategi E	Bedre det sosiale aktivitetstilbudet	Gjennom FS synliggjøre muligheter og ha identifisert A-eiere for videreføring	
Strategi F	Involvere ungdom i prosessen med å tilrettelegge og kommunisere Gratangen som bokommune	Ungdomsrådet, filmprosjektet, bolystundersøkelsen, transportprosjektet, Viktig at ungdommen er de som markedsfører	
Strategi G	Etablere gründer/entreprenørskapsprogram i skolen for utvikling av tidlig gründerkompetanse	a. Få engasjert skolen i UE, elevbedrifter, b. Skaffe utplasseringsplasser, praksisplasser, lærlingeplasser,	c.

Innsatsområde 4: Grenseløst samarbeid			
Mål:	**Bidratt til minst 5 nyetableringer og knoppskytinger (org.nr) i 2018 i sum tilsvarende minst 5 arbeidsplasser**		***Antall arbeids-plasser***
	Gjennomført minst 4 kompetansehevende tiltak blant arbeidstakere og bedrifter		
	Opprettholde/pleie samarbeidsarenaer mellom næringsliv, kommune og region		
Strategi D	Tilrettelegge for, samt gi finansiell støtte i tidligfase til grûndere .	VIKTIGSTE BIDRAG UNDER INNSATSOMRÅDE 4	
Strategi A	Vedlikeholde møteplasser for utveksling av erfaring, informasjon og kompetanseheving mellom etablert næringsliv, nye gründere, kommunen og virkemiddelapparatet		
Strategi B	I samarbeid med næringslivet stimulere til rekruttering av arbeidskraft og lærlingeplasser	Merdkanten – kjøres på nytt i 2018 Følge opp traineeprogram Arbeidsmesse 2018? Ikke meldt behov fra næringslivet om rekruttering bortsett fra blå sektor	
Strategi C	Kompetanseheving for næringslivet i henhold til gjennomført kartlegging	Data, styrearbeid, pakketering, Visit Narvik, Skattefunn,	
Strategi E	Aktivt søke og formidle suksessfulle historier som har overføringsverdi for utviklingen av Gratangen		

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00617-5
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017
Kommunestyret	14.12.2017

ETABLERING AV NY BRANNSTASJON I GRATANGSBOTN

Innstilling:

1. Kommunestyret velger å bygge ny brannstasjon i Gratangsbotn i egenregi.
2. Det arbeides videre med kostnadsreduserende tiltak med utgangspunkt i alternativet med redusert antall vognhaller.
3. Rådmannen gis fullmakt til å engasjere nødvendig kompetanse og kapasitet i den videre prosessen.
4. Endelige planer og kostnadskalkyler skal godkjennes av kommunestyret før byggearbeidene kan begynne.

Vedlegg:

Brannstasjon i Gratangsbotn - Modell for anskaffelse Kostnadsnivå, Norconsult, 27.11.2017

Saksframstilling:

Kommunestyret fattet i møte den 22.06.2017 saknr 32/17 slikt vedtak:

1. *Gratangen kommune tar innleverte tilbud fra interessenter på bygging av ny brannstasjon til orientering.*
2. *Rådmann bes om å legge prosjektet med tanke på egenregi ut på offentlig anbud.*
3. *Rådmannen kommer tilbake til saken, når en har grunnlaget fra dette arbeidet ferdig.*

Av kapasitetsmessige årsaker har ikke denne saken fått det forløpet som var forutsatt i kommunestyrets vedtak. Intensjonen med å gå ut med anbudsforespørsel tanke på bygging i egenregi var å få fra et realistisk sammenligningsgrunnlag i forhold til bygging i samarbeid med annen aktør (leie eller sameie). Tanken var å kunne oppnå mer rasjonell utnyttelse av arealer gjennom felles funksjoner.

Dette toget gikk i fra oss på grunn av manglende kontinuitet og kapasitet hos oss ettersom vedståelsesfristene gikk ut. De ble heller ikke forsøkt forlenget.

Erfaringene fra arbeidet med å søke ekstern samarbeidspartner er blandede. I ettertid det synes som om de innkomne tilbudene den gang var gode.

Vi har engasjert Norconsult for å gjøre en mer kvalifisert kalkyle en den som lå til grunn for avsetningen av kr 5,3 mill. på investeringsbudsjettet i 2017. Rapporten fra Norconsult følger som vedlegg og tegner et helt annet og etter rådmannens oppfatning mer realistisk bilde av kostnadene knyttet til investeringen.

Viser til modell for anskaffelsen som Norconsult har utarbeidet kap.4. side 10 -tabell (vedlegg):

Tiltak	Areal	Kostnad ex mva	Kostnad inkl mva	Årlig Kapitalkostnad Amortisert avrundet
Brannstasjon som tegnet	500 m2	13,6 mill	17,0 mill	610 000
Redusere antall vognhaller	-80 m2	-2,0 mill	-2,5 mill	-100 000
Ta ut vaskehall	-70 m2	-1,2 mill	-1,5 mill	-50 000

Forutsetningene for disse beregningene framgår av Norconsult sin rapport. Vi tar ikke noe dypdykk her, men konstaterer bare at vi kan kjenne igjen kostnadsnivåene fra de tallene vi fikk inn fra potensielle samarbeidspartnere før sommeren.

Norconsult påpeker at vi har ikke noen reelle alternativer til bygging i egenregi uten ny anbudsrunde med uforutsigbart utfall.

Vurdering:

Rådmannen mener at nye anbudsrunder med komplekse konsept med tanke på innhold og organisering av eierskap vil kunne skape tilsvarende komplekse prosesser ved evaluering av konkurranse. Risikoen for å gjøre feil i evalueringsprosessene med derav følgene forsinkelser vil ikke være uvesentlig.

Rådmannen anbefaler å følge den enklere linjen å bygge i egen regi. Dette vil gi en enklere planleggings- og byggeprosess.

Konklusjon:

Rådmannen anbefaler å arbeide videre med alternativet med redusert antall vognhaller (kr -2.0 mill.) med sikte på ytterligere kostnadsreduserende tiltak.

Rådmannen gis fullmakt til å engasjere nødvendig kompetanse og kapasitet i den videre prosessen. Det handler i grove trekk om videre planlegging, anbudsinnhenting og evaluering.

Kommunestyret må godkjenne de endelige planene og kostnadskalkylene før byggearbeidene kan begynne.

Gratangen kommune
- et sted å bli glad i

Brannstasjon i Gratangsbotn

Modell for anskaffelse

Kostnadsnivå

Oppdragsnr.: 5165980 **Dokumentnr.:** 2 **Versjon:**
2017-11-27

Norconsult

Oppdragsgiver:	Gratangen kommune
Oppdragsgivers kontaktperson:	Rådmannen
Rådgiver:	Norconsult AS, Teknologiveien 10, NO-8517 Narvik
Oppdragsleder:	Terje Hanssen
Fagansvarlig:	Terje Hanssen
Andre nøkkelpersoner:	Tor Charles Holmgren

	2017-11-27				
Versjon	**Dato**	**Beskrivelse**	**Utarbeidet**	**Fagkontrollert**	**Godkjent**

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Sammendrag

Gratangen kommune har vedtatt å etablere ny brannstasjon i Gratangsbotn. Det har vært gjennomført en drøfting med entreprenører som ikke har ført til avtale om etablering.

Det anbefales at det, på grunnlag av kommunestyrets vedtak i sak 32/17 forberedes konkurranse om etablering av brannstasjon i kommunal regi.

Det anbefales at det avklares planløsning for brannstasjon i samarbeide mellom Gratangen kommune og Ofoten Brann IKS, og at denne legges til grunn for konkurranse om bygging av brannstasjon i kommunal regi.

Budsjett for etablering av ny brannstasjon beregnes ut fra endelig planløsning. Foreliggende forslag til løsning har en antatt kostnadsramme på 13,6 mill ex mva. Dette utgjør kr 27 200 kr/m2 ex mva.

Innholdsfortegnelse

1 Grunnlag **5**

2 Anskaffelse av brannstasjon. **6**

2.1.1 Konkurranse gjennomført 2017 6

2.1.2 Forskrift om offentlige anskaffelser - Vedståelsesfrist 7

2.1.3 Konklusjon om gjennomført konkurranse 7

2.2 Anskaffelse av brannstasjon iht kommunestyrets vedtak i sak 32/17 7

2.3 Framdrift. 8

2.4 Organisering av utbygging og drift. 8

3 Ny brannstasjon – utforming. **9**

4 Kostnader ny brannstasjon. **10**

5 Vedlegg **12**

5.1 Vedlegg 1 – Kommunestyrets vedtak i sak 32/17 12

5.2 Vedlegg 2 – Forslag planløsning Plan 1 – Link Arkitektur 12/10-17 13

5.3 Vedlegg 3 – Forslag planløsning Plan 2 – Link Arkitektur 12/10-17 14

5.4 Vedlegg 4 – Forslag FLYT – Link Arkitektur 12/10-17 15

1 Grunnlag

Anskaffelse av brannstasjon har vært kunngjort som Veiledende kunngjøring 2/2-2017 – vedlegg 1.

Det er mottatt interesse fra 4 leverandører. Av disse har 3 leverandører på ulike grunnlag fremmet forslag til løsninger.

Kommunestyret har i sak 32/17 den 22/6-2017 gjort slikt vedtak

> 1. Gratangen kommune tar innleverte tilbud fra interessenter på bygging av ny brannstasjon til orientering.
>
> 2. Rådmann bes om å legge prosjektet med tanke på egenregi ut på offentlig anbud.
>
> 3. Rådmannen kommer tilbake til saken, når en har grunnlaget fra dette arbeidet ferdig.

Norconsult AS er i møte med Gratangen kommune 31/10-17 gitt i oppdrag å vurdere status for anskaffelsen av brannstasjon i Gratangsbotn, og fremme forslag til

- Strategi for anskaffelse
- Kostnadsoverslag for etablering av brannstasjon, gitt foreliggende forutsettinger

Vurderingene av anskaffelse tar utgangspunkt i kunngjort Veiledende kunngjøring, og de tilbud som er mottatt på dette grunnlaget.

Vurderinger av kostnader tar utgangspunkt i mottatt skisse utarbeidet av Link Arkitektur med aktuelle kostnadsreduserende tiltak.

2 Anskaffelse av brannstasjon.

Norconsult har vært i kontakt med Emptum AS, og herfra mottatt informasjon om gjennomført konkurranse.

2.1.1 Konkurranse gjennomført 2017

Det er gjort en veiledende kunngjøring i Doffin 2 februar 2017.

Anskaffelsen omfattes av Forskrift om Offentlige Anskaffelser, og anskaffelsens omfang medfører at reglene i Del II gjelder for anskaffelsen.

Følgende framkommer av Veiledende kunngjøring:

Gratangen kommune har vedtatt å etablerere ny Brannstasjon som skal lokaliseres i Gratangsbotn.
I sammenheng med etableringen vil det bli vurdert å legge til arealer for andre virksomheter i tilslutning til bygg som skal etableres (Næringsformål).
Gratangen kommune ønsker å komme i kontakt med aktører som evt. kan tenkes å være leietakere i et bygg, eller at kommunen er leietaker i et felles bygg i samhandling med andre aktører.
Virksomheter som ønsker å melde sin interesse for deltagelse i utvikling av bygg med tanke på etablering, kan kontakte Gratangen kommune ved enhetsleder teknisk, Rune Hjallar, på e-post: rune.Hjallar@gratangen.kommune.no eller pr telefon: +47 992 55 968. Eventuelt kan kommunikasjonsmodulen i Mercell benyttes. Eventuelle henvendelser må være Gratangen kommune i hende snarest mulig men ikke senere enn 01.03.017

Det er i kunngjøringen angitt estimert tidspunkt for kunngjøring til 22/6-2017

Det er ikke gjort kunngjøring av konkurranse som angitt i veiledende kunngjøring.

Det ble gjennomført felles møter med aktuelle tilbydere 29 mars og 6 juni, i fasen mellom Veiledende kunngjøring og innlevering av tilbud.

Innleverte tilbud har svært ulike innhold, og kan, slik de foreligger vanskelig sammenstilles. De er i ulikt omfang i henhold til de forutsetninger som er kommunisert.

I veiledende kunngjøring er ikke angitt kvalifikasjonskrav eller tildelingskriterier.

Konkurransen, slik den er gjennomført, er ikke i henhold til forutsetningene i Forskrift om Offentlige Anskaffelser ved at

- Ikke er kunngjort i henhold til forskriftene (kun veiledende kunngjøring)
- Ikke har kvalifikasjonskrav og tildelingskriterier
- Ikke angir en forutsigbar evaluering av tilbudene

- Tilbudene er ufullstendige og i ulikt omfang tilfredsstiller de behov Gratangen kommune har.

Det har ikke vært kontakt mellom Gratangen kommune og tilbyderne etter tilbud er levert. Frist for å levere tilbud var 7 juni 2017.

2.1.2 Forskrift om offentlige anskaffelser - Vedståelsesfrist

§ 20-6.Vedståelsesfrist

(1) Oppdragsgiveren kan fastsette en vedståelsesfrist, som angir hvor lenge tilbudene skal være bindende. Fristen skal ikke settes lenger enn det som er nødvendig.

(2) **Dersom oppdragsgiveren ikke har fastsatt en vedståelsesfrist, gjelder en frist på 30 dager regnet fra utløpet av tilbudsfristen.**

(3) Før utløpet av vedståelsesfristen kan oppdragsgiveren spørre leverandørene som har gitt tilbud, og som ikke er avvist og ikke har fått sine tilbud forkastet etter § 23-11, om å forlenge fristen. Oppdragsgiveren kan også innen rimelig tid etter utløpet av fristen spørre disse leverandørene om å fastholde tilbudet. Vedståelsesfristen kan bare forlenges, og tilbudet bare fastholdes etter utløpet av fristen, når dette ikke fører til en vesentlig endring av grunnlaget for konkurransen eller leverandørens opprinnelige tilbud.

I dette tilfellet var fristen utløpt 7 juli-2017. Det er ikke «innen rimelig tid etter fristens utløp» anmodet om utvidelse av fristen. Tilbudene er derved å oppfatte som «ikke gjeldende», og kan ikke danne grunnlag for videre drøftinger med tilbyderne.

Kommunestyrets vedtak i sak 32/17 gir i tillegg administrasjonen i oppgave å forberede en alternativ prosedyre for anskaffelsen, noe som i seg selv medfører at tilbyderne kan påregne at forholdet blir videreført ved ny konkurranse.

2.1.3 Konklusjon om gjennomført konkurranse

Foreliggende tilbud fra 3 leverandører er ikke lengre gjeldende. Dette både basert på utløpt vedståelsesfrist og kommunestyrets vedtak om forberedelse av anskaffelse etter alternativ prosedyre.

2.2 Anskaffelse av brannstasjon iht kommunestyrets vedtak i sak 32/17

Tidligere gjennomført konkurranse er å oppfatte som terminert, og ny anskaffelse kan forberedes i henhold til kommunestyrets vedtak i sak 32/17.

Før ny konkurranse iverksettes bør Gratangen kommune i samråd med Ofoten Brann IKS avklare plassering og omfang av utbyggingen, da dette gir større forutsigbarhet for tilbyderne, og det kan oppnås fullstendige og sammenlignbare priser for anskaffelsen.

Anskaffelsen vil omfattes av Forskrift om Offentlige Anskaffelser Del II, uavhengig om det kunngjøres som et leieobjekt eller som et ordinært kommunalt bygg.

Anskaffelsen kan følge prosedyre for åpen eller begrenset tilbudskonkurranse.

Det er anledning til å gjennomføre dialog med tilbyderne innenfor begge prosedyreformene dersom dette angis i kunngjøringen.

2.3 Framdrift.

Grovt anslås følgende mulige framdrift for etablering av brannstasjon i Gratangsbotn.

Det kan forventes at avklaring av bygningens omfang og plassering (utarbeidelse av skisseprosjekt/forprosjekt) kan gjennomføres i løpet av tiden fram til 1/2-2018.

Utarbeidelse av konkurransegrunnlag og gjennomføring av konkurranse forventes å kunne gjøres i løpet av 3-4 måneder. Dette medfører at avtale om bygging forventes å kunne inngås ca 1 juni 2018, om kommunestyret vedtar iverksetting. Byggetid på 8-10 måneder vil gi ferdigstilling av brannstasjon 1 kvartal 2019.

2.4 Organisering av utbygging og drift.

Gjennomføring av byggearbeidene vil i dette aktuelle tilfellet utføres ved hjelp av entreprenør(er). Dette enten i form av totalentreprise eller beskrevede entrepriser.

Denne aktuelle bygningstypen kan med fordel gjennomføres som totalentreprise basert på gjennomført avklaring om plassering og omfang, og generell funksjonsbeskrivelse.

Byggekostnadene er uavhengige av hvem som i ettertid framstår som eier. Årlige kapitalkostnader er avhengig av de rentesatser som kan oppnås. Det er grunn til å forvente at Gratangen kommune kan oppnå er rente som er 1,5- 2% lavere enn hva et privat aksjeselskap kan oppnå.

Driftskostnader, strøm, renhold, brøyting, tilsyn etc vil ha samme kostnad uavhengig av hvem som organiserer drifta.

Innenfor bygningens drift kan alle tjenester om ønskelig konkurranseutsettes og utføres i privat regi.

I tidligere konkurranse har det vært lagt til grunn et utgangspunkt om felles bruk av arealer. Dette kan være et godt utgangspunkt for å dele på kostnader ved etablering og bruk. Det vil imidlertid være et potensielt problem knyttet til hvem som skal være primær bruker, og som skal ha prioriterte rettigheter i bygget. Annen bruker, med daglig aktivitet i bygget, vil framstå som primær og prioritert bruker. Det vil derfor kun være hensiktsmessig å ha felles bruk av enkelte deler av bygget.

Gratangen kommune kan, om dette er ønskelig, utvide bygget med tanke på utleie. Det bør i slikt tilfelle foreligge avtale med leietager før det gjennomføres utvidelse av bygget.

3 Ny brannstasjon – utforming.

Til grunn for tidligere konkurranse ligger en skisse utarbeidet av Gratangen kommune.

Gratangen kommune har i samråd med Ofoten Brann IKS og Link Arkitektur AS utarbeidet forslag til utforming. Tegningene følger i vedleggene 2, 3 og 4.

DSB har gitt veiledning til forskrift om brannforebygging. Fra denne følger om utforming

Brannstasjoner og eventuelle depot bør:

- være plassert og innredet slik at stasjonen i det lengste vil være sikret mot brann eller annen ulykke i området
- ha oversiktlig og rask utkjøringsmulighet
- ha gode parkeringsmuligheter for innsatsstyrken (særlig viktig for deltidsstyrker)
- være innrettet for vedlikehold av utstyret
- være frost- og innbruddssikker
- være innrettet for gjennomføring av administrative oppgaver og planlegging og gjennomføring av øvelser
- være tilrettelagt for helse, miljø og sikkerhet f.eks. ved møte-, spise-, innkvarterings- og garderobefasiliteter

Dette medfører at det er få absolutte krav til utforming. Det er imidlertid viktig at de samarbeidende organer som skal ivareta brannsikkerhet deltar i og påvirker utformingen slik at de operative løsninger har god mulighet til rask og god funksjon.

Det er mulig å tilfredsstille de overordnede krav med en enklere løsning enn hva som framkommer av vedlagte tegninger.

4 Kostnader ny brannstasjon.

På grunnlag av mottatte skisser for brannstasjon, utarbeidet av Link Arkitektur er det gjennomført beregninger av byggekostnad på overordnet nivå. Kostnadene er basert på Norconsults kostnadsbase, og er beregnet med ISYCalcus. Det presiseres at beregningen er basert på overordnede skisser og kostnadsmal. Det er ikke gjennomførte tegninger/beregninger.

Kostnadene inneholder ikke tomtekostnader. I forhold til sentrale prisregistre er det gjort et påslag for regionalt kostnadsnivå på 25%.

Bebygget areal er brutto 360 m2, og det er forutsatt brutto140 m2 i 2 etasje. Det er forutsatt enkel utomhus opparbeidelse.

Kostnadene er basert på enkelt bygg med gulv på grunn, vegger i Paroc og våtroms-overflater i vaskehall og vognhall. Enkel utførelse. Det er ikke tatt hensyn til inventar eller verktøy/utstyr/spesiell innredning for brannstasjonens drift.

Nøyere beregning av kostnader kan gjøres når avklaring av omfang og kvalitet foreligger.

Basert på forutsetningene foran forventes utbyggingen av brannstasjon i Gratangsbotn, i henhold til skissene fra Link Arkitektur, å kunne gjennomføres for en investering på 17 mill kr inkl mva. Dette utgjør totalt sett kr 33 800 kr/m2, noe som er i størrelsesorden samme kostnadsnivå som er registrert i tilsvarende utbygginger.

Kommunen vil få refundert sine kostnader til mva, og utbyggingen vil ha et netto investeringsnivå på 13,6 mill kr ex mva (27 200 kr/m2).

Dersom antallet vognhaller reduseres fra 2 til 1 reduseres bygningens brutto areal med 80 m2. Dette vil, ut fra beregnet kostnadsnivå bety en reduksjon på 2,5 mill inkl mva, eller 2,0 mill ex mva.

Dersom det tas ut vaskehall, og denne erstattes av asfaltert overbygget areal, med de konsekvenser dette vil få for drift, forventes en reduksjon i kostnader på 1,5 mill inkl mva, eller 1,2 mill ex mva.

Tiltak	Areal	Kostnad ex mva	Kostnad inkl mva	Årlig Kapitalkostnad Amortisert avrundet
Brannstasjon som tegnet	500 m2	13,6 mill	17,0 mill	610 000
Redusere antall vognhaller	-80 m2	-2,0 mill	-2,5 mill	-100 000
Ta ut vaskehall	-70 m2	-1,2 mill	-1,5 mill	-50 000

Det er i tillegg mulig å redusere tilgjengelig areal i 2 etasje, men dette gir ikke stor effekt på byggekostnadene. Enklest er å la dette arealet være uinnredet.

Det presiseres at de driftsmessige konsekvenser for drift av brannstasjonen av innsparingstiltak er ikke tatt hensyn til.

Kapitalkostnader er basert på 2% renter, og 30 års nedbetalingstid som amortisert. Reelle låneopptak må behandles som serielån.

Nedenfor er vist oversikt over kostnadsberegning. Tegninger fra Link Arkitektur som ligger til grunn for beregningene er vist i vedlegg 2 - 4.

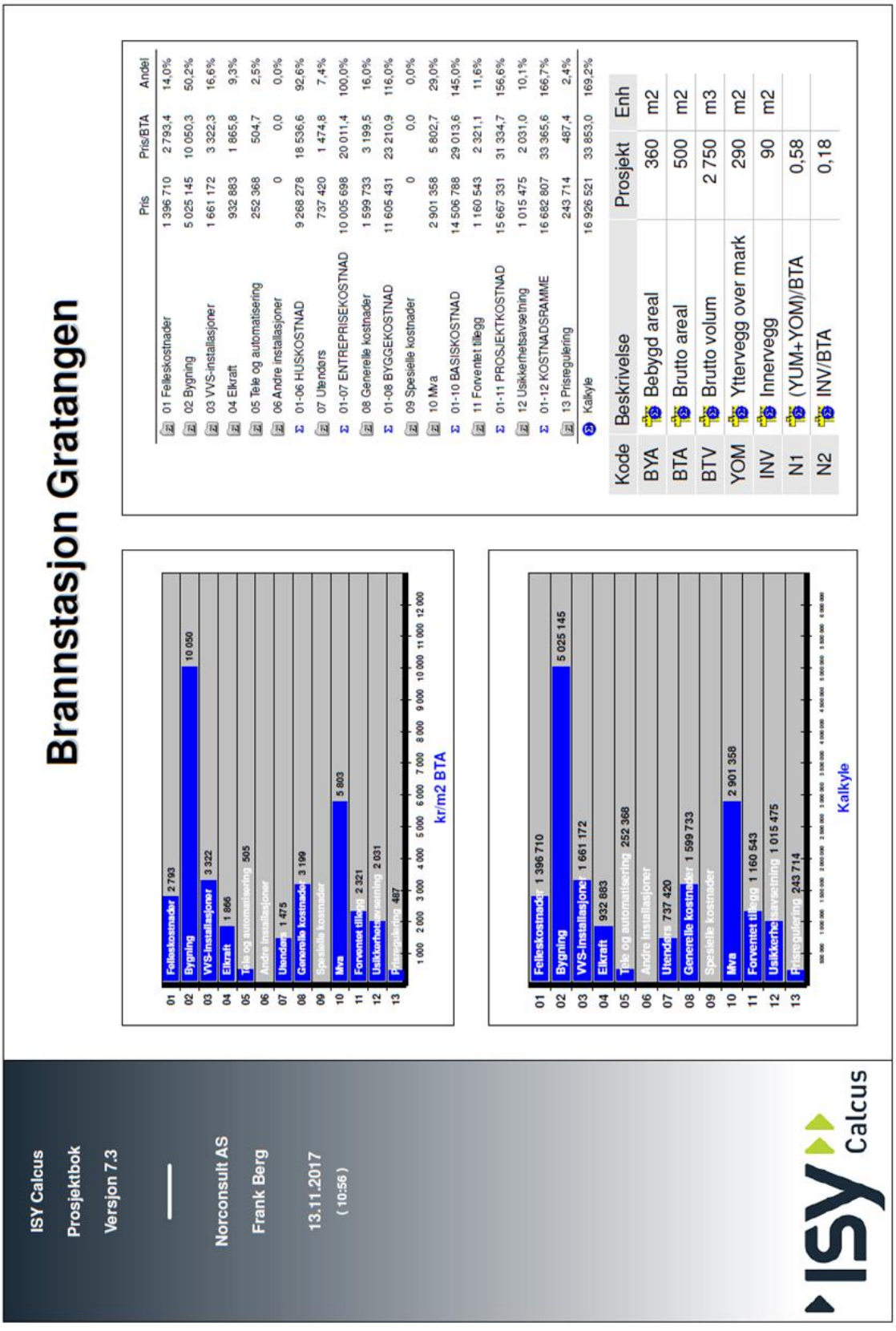

5 Vedlegg

5.1 Vedlegg 1 – Kommunestyrets vedtak i sak 32/17

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00026
Arkivkode
Saksbehandler Rune Hjallar

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	13.06.2017	38/17
2 Kommunestyret	22.06.2017	32/17

17-00617-1 Etablering av ny brannstasjon i Gratangsbotn 203995_1_0

Kommunestyret har behandlet saken i møte 22.06.2017 sak 32/17

Møtebehandling
Steinar Nygård erklærte seg innhabil i saken og fratrer behandling av denne sak.

Ny utarbeidet innstilling fra rådmann:
1. Gratangen kommune tar innleverte tilbud fra interessenter på bygging av ny brannstasjon til orientering.
2. Rådmann bes om å legge prosjektet med tanke på egenregi ut på offentlig anbud.
3. Rådmannen kommer tilbake til saken, når en har grunnlaget fra dette arbeidet ferdig.

Deler av behandlingen i denne sak ble gjort i lukket møte med henvisning til § 23 i Offentlighetsloven, «Unntak av hensyn til det offentlige sin forhandlingsposisjon» og tredje avsnitt i særregel om offentlig anbud, «unntak fra innsyn for tilbud og protokoll til valg av leverandør er gjort» Lukking mellom 14:32 og 14:
Hjemmel:
Kommunestyret vedtar lukking av deler av behandlingen i hht. Kommunelovens § 31 nr.5 med begrunnelse i § 23 i Offentlighetsloven og tredje avsnitt i særregel om offentlig anbud.

Votering
Lukking av møtet enstemmig vedtatt.
Ny utarbeidet innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak
Kommunestyret vedtar lukking av deler av behandlingen i hht. Kommunelovens § 31 nr.5 med begrunnelse i § 23 i Offentlighetsloven og tredje avsnitt i særregel om offentlig anbud.

Vedtak:
1. Gratangen kommune tar innleverte tilbud fra interessenter på bygging av ny brannstasjon til orientering.

---

2. Rådmann bes om å legge prosjektet med tanke på egenregi ut på offentlig anbud.
3. Rådmannen kommer tilbake til saken, når en har grunnlaget fra dette arbeidet ferdig.

5.2 Vedlegg 2 – Forslag planløsning Plan 1 – Link Arkitektur 12/10-17

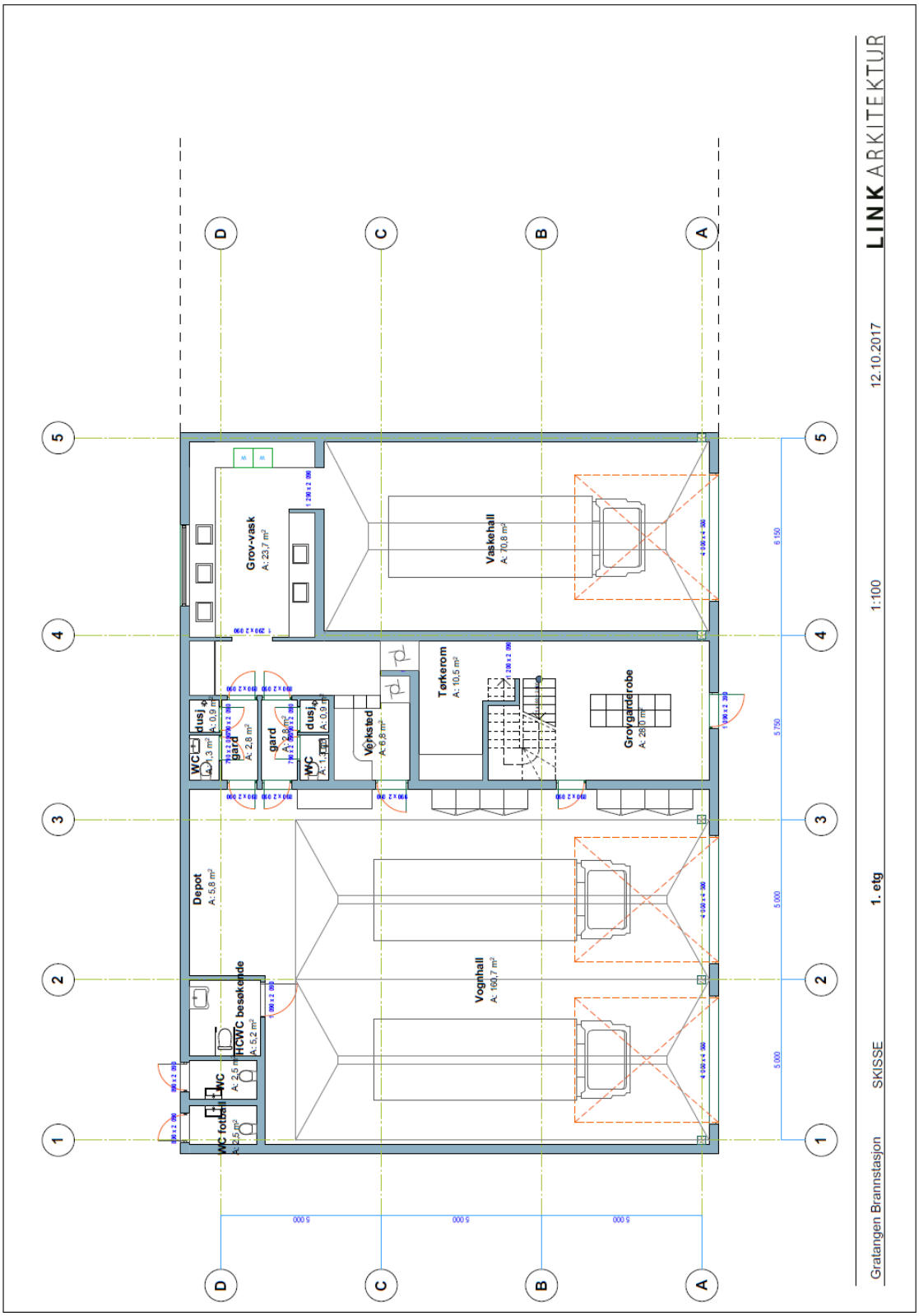

5.3 Vedlegg 3 – Forslag planløsning Plan 2 – Link Arkitektur 12/10-17

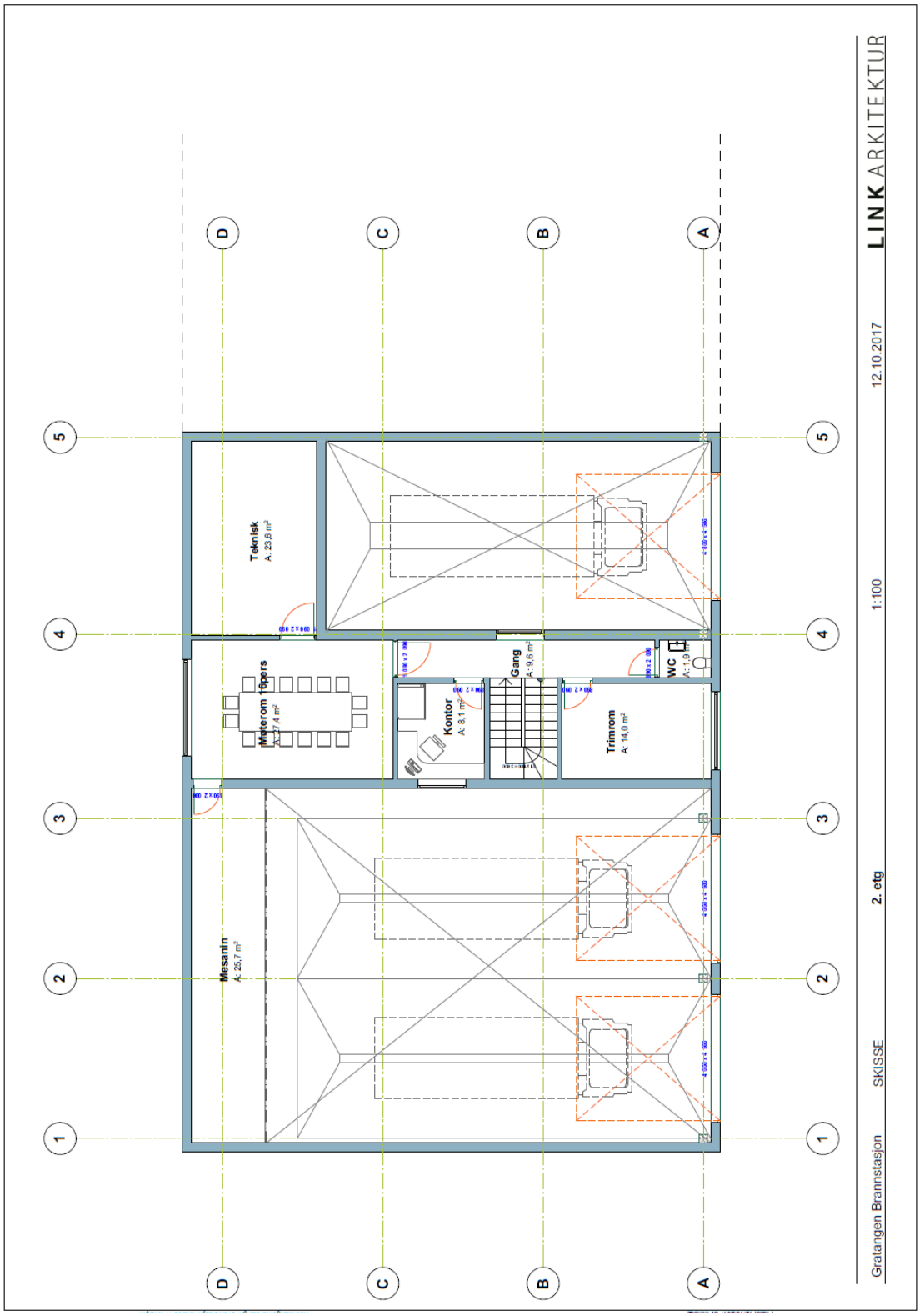

5.4 Vedlegg 4 – Forslag FLYT – Link Arkitektur 12/10-17

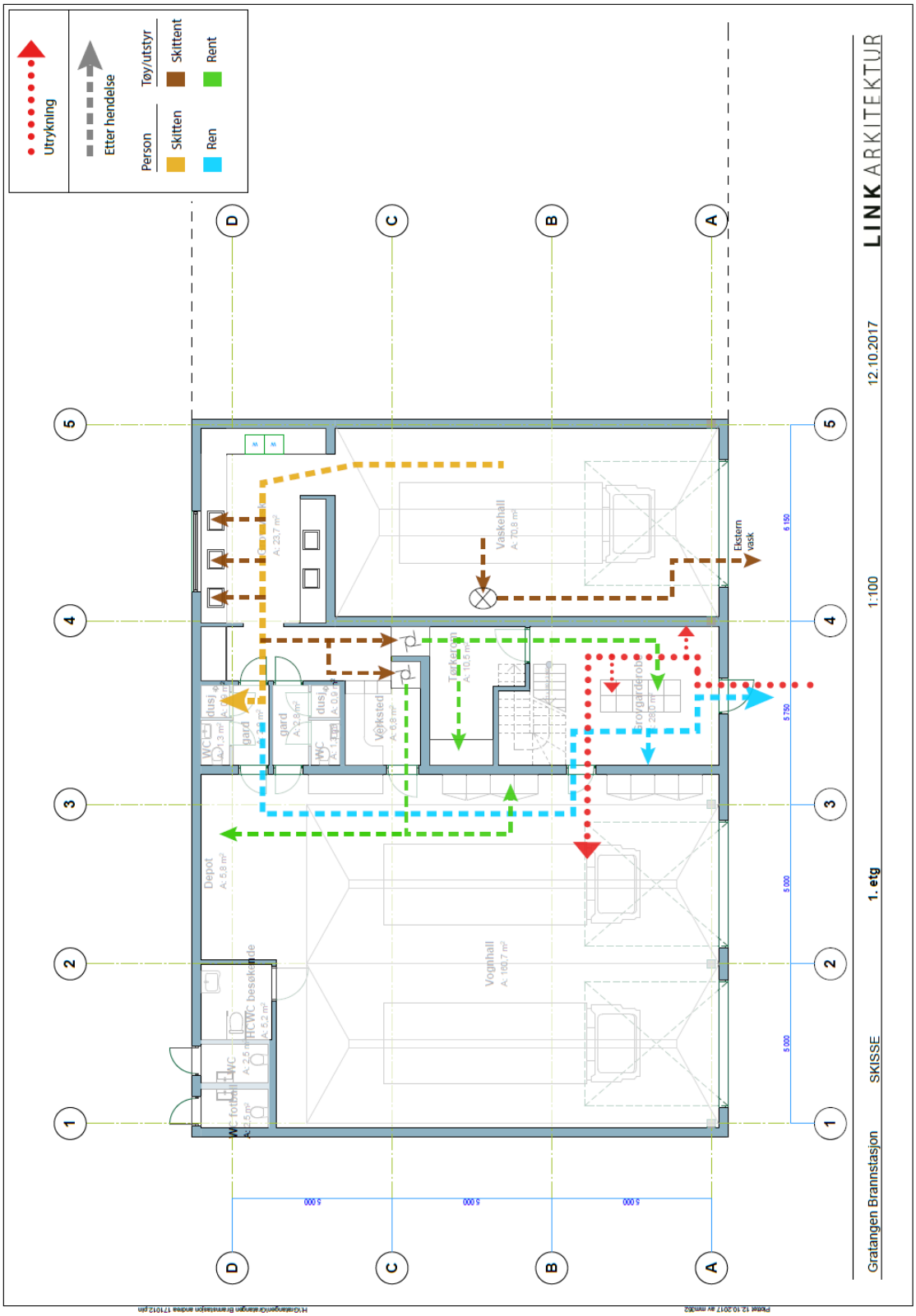

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00309-10
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017
Kommunestyret	14.12.2017

BASSENG I GRATANGEN - MULIGHETER FOR FINANSIERING

Innstilling:

Kommunestyret finner ikke grunnlag for å prioritere investering i svømmebasseng i kommende økonomiplanperiode. Bakgrunnen er tyngende investeringer knyttet til lovpålagte oppgaver innen brann og redning og barnehagesektor.

Administrasjonen bes finne tilfredsstillende løsninger for ivaretagelse av kravet til svømmeundervisning i skolene.

Vedlegg:

Ingen vedlegg.

Saksframstilling:

Kommunestyret behandlet denne saken i møte 22.06.017 saknr. 22/17 og fattet slikt vedtak:

1. *Kommunestyret tar utredningen om basseng i Gratangen til etterretning*
2. *Kommunestyret forutsetter at det arbeides videre med mulighetene for å finansiere prosjektet før det tas stilling til å videreføre utredningen med fase 3 Skisseprosjekt.*

Grunnlaget for behandlingen i kommunestyret den gangen var rapporten Svømmebasseng i Gratangen - mulighetsstudie, Norconsult, 30.05.2017. Rapporten ga svar på de vesentligste spørsmålene som var reist og knyttet til selve bassengprosjektet. Rapporten ga imidlertid ikke grunnlag for å trekke vidtrekkende konklusjoner om mulighetene for realisering eller lokalisering.

Alternat.	Investering	Kapitalkostn. amortisert	Teknisk Driftskostn.	Kommunale transportutg.	Vikar utgifter	SUM Kr/år
0	0	0	= leie 24 000	26 000	10 000	60 000
1 – 12,5m	15 000 000	765 000	1 232 000	12 800	10 000	2 020 000
Forenklet	10 000 000	510 000	1 450 000	12 800	10 000	2 004 000
2 – 12,5m	56 000 000	2 550 000	1 900 000	11 000	10 000	4 471 000
2 – 25 m	85 000 000	3 215 000	2 888 000	11 000	10 000	6 124 000
3 – 12,5m	56 000 000	2 550 000	1 900 000	0	0	4 450 000
3 – 25m	85 000 000	3 215 000	2 888 000	0	0	6 103 000
4 – 12,5m	56 000 000	2 550 000	1 900 000	18 840	10 000	4 478 840
4 – 25m	85 000 000	3 215 000	2 888 000	18 840	10 000	6 131 840

Kilde: Nordconsult, 30.05.2017

Tabellen ovenfor viser nøkkeltallene for de ulike alternativene. Vi skal heller ikke nå dukke ned i detaljene bak tallene. Rådmannens vurdering er imidlertid at kommunen heller ikke i forslag til økonomiplan for kommende periode er i stand til å ta inn noen av alternativene 1 – 4 i budsjettet. Rådmannen pekte derfor på at bør det undersøkes videre om det er mulig å skaffe friske midler til dekning av økte driftskostnader eller til å redusere investeringskostnad og/eller låneopptak.

Det ble i 1999 gitt tilskudd til opprusting av eksisterende anlegg fra Kulturdepartementet med kr 670.000. Departementet kan kreve deler av dette beløpet tilbake dersom anlegget ikke holdes i drift som forutsatt. Med utgangspunkt i dagens dato vil et slikt krav kunne utgjøre omlag kr 270.000.

Vurdering:

Rådmannen har vurdert de mulige alternativene som ble skissert i saksframlegget til kommunestyret den gangen langs følgende linjer:

Redusere prosjektkostnader gjennom redusert prosjektomfang. Utgangspunktet for denne linjen kan enklest være å betrakte de økonomiske konsekvensene av alternativ 1 som er forenklet opprusting av eksisterende basseng. Dette gir driftsutgifter på om lag 2,0 mill.

hvorav 0,5 mill. i amortisering. I kommende økonomiplan periode er det foreslått å investere kr 35 mill. i bygningsmasse knyttet til lovpålagt oppgaver (brannstasjon og barnehage). Amortiseringskostnadene knyttet til disse prosjektene vil med dagen rentenivå komme opp i om lag kr 1,5 mill.

Vurdere å realisere eiendommer (innløsning av festetomter, mm.). Rådmannen har gått gjennom eksisterende eiendomsportefølje og vurdert mulighetene for realisering. Konklusjonen er at det i dag ikke ligger til rette for å realisere eiendommer i et slikt omfang at det kan bidra her.

Vurdere omlegginger i eksisterende drift. Rådmannens stab er nylig ferdig med budsjettgjennomgangen for 2018. Det er lagt fram et stramt budsjett i balanse uten rom for nye tiltak. I forslag til økonomisk handlingsplan 2018-2021 er det pekt på at realisering av barnehage og brannstasjon vi skape behov for innstramming i driftsbudsjettet.

Vurdere å innføre eiendomsskatt. Dette vil kunne gi mellom kr 1,5 og 7 mill. avhengig av grunnlag og forutsetninger. Innføring av eiendomsskatt vil gi helt andre muligheter og åpne for realisering av større investeringsprosjekt.

Konklusjon:

Innføring av eiendomsskatt synes å være den eneste linjen som vil kunne skape rom for investering i et slikt omfang som vi snakker om her uten at det går ut over driften.

Rådmannen vil imidlertid ikke anbefale denne løsningen ettersom eiendomsskatt er omdiskutert og er under press for avvikling.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01286-3
Saksbehandler Ted Okstad

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017

BEREGNING AV ORDINÆRT DRIFTSTILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER 2018

Innstilling:

For barnehageåret 2018 fastsettes ordinært driftstilskudd til private barnehager slik:

Satser for driftstilskudd per plass (100%)	
Barn 0-2 år	237 480
Barn 3-6 år	116 183

Det ytes i tillegg et kapitaltilskudd på kr. 8.600 pr. år, pr. barn omregnet til heltidsplasser.

Det gjøres et fratrekk pr. kvartal tilsvarende det den private barnehagen mottar i direkte økonomisk støtte til betaling av renter og avdrag i det aktuelle kvartalet.

Satser for driftstilskudd er beregnet med bakgrunn i anslag på kommunal deflator på 2,3% for 2017 og 2,6% for 2018. Videre er det lagt til grunn regjeringens forslag til maksimal sats på foreldrebetaling på kr. 2.910. Justeringer i de foreslåtte satsene kan derfor bli foretatt etter at stortinget har behandlet statsbudsjettet for 2018.

Vedtaket kan påklages til Fylkesmannen. Klagefristen er 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

Saksframstilling:

Det fremgår av barnehagelovens § 14 at kommunen har ansvar for å finansiere driften av alle godkjente ikke-kommunale barnehager. Dette skjer ved at kommune hvert år beregner såkalt «driftstilskudd til ordinær drift». Med ordinær drift menes her utgifter som den private barnehagen har til sin kjernevirksomhet. I tillegg til driftstilskudd ordinær drift dekker Gratangen kommune utgifter som den private barnehagen har i forhold til:

- spesialpedagogiske tilbud til barn med særskilte behov
- nødvendige fysiske tilpasninger
- ekstra ressursinnsats til barn med særskilte behov

Disse utgiftene blir dekket etter en nøye faglig vurdering.

Tilskuddet til ordinær drift skal sikre at de ikke-kommunale barnehagene blir behandlet likeverdig med de kommunale barnehagene. Rent konkret blir tilskuddene regnet ut med bakgrunn i driftsregnskapene til de kommunale barnehagene.

Både reglene og fremgangsmåten for disse beregningene er såpass kompliserte at det fra statlig hold er utarbeidet flere rundskriv i tillegg til egen forskrift om hvordan dette gjøres. I tillegg til dette har KS i samarbeid med Private barnehagers landsforbund (PBL) utarbeidet en grundig veileder og et regnearkbasert dataverktøy til hjelp i beregningene. Dataverktøyet har den store fordelen at alle data som blir lagt til grunn i beregningene er både sporbare og etterprøvbare for alle involverte parter. På denne måten bidrar man til at kommunens saksbehandling er både tillitsvekkende og i tråd med gjeldende regelverk.

Gratangen kommune har tatt dette verktøyet i bruk nå i 2017. Ved hjelp av dette verktøyet har man blant annet foretatt korrigeringer og etterberegninger av tilskudd for årene 2014 – 2017. For disse årene har Gratangen kommune mottatt tilbakemelding fra PBL om at korreksjonene var i orden.

Tilskudd til ordinær drift beregnes som et tilskudd pr. barn pr. år. Det beregnes to tilskuddssatser, et for barn mellom 0-2, og en sats for barn mellom 3-6. Disse satsene blir lagt til grunn når kommune utbetaler tilskudd hvert kvartal med bakgrunn i faktisk barnetall (og oppholdstid) fra den private barnehagen.

Gjeldende regelverk sier at man ved beregning av tilskuddssatser skal legge til grunn kommunens regnskap fra 2 år tilbake tid, og årsmeldinger for det samme tidsrommet. Regnskapstallene skal justeres for prisvekst i perioden frem til det året tilskuddet skal utbetales. En annen sentral størrelse i beregningene er også maksimalsats for foreldrebetaling. Både prisjustering (deflator) og maksimalsats for foreldrebetaling er når dette skrives bare anslag, som kan endre seg etter at stortinget vedtar endelig statsbudsjett for 2018.

Ved beregning av tilskuddssatser for 2018 har man benyttet kommuneregnskapet for 2016, og årsmeldingene i de kommunale barnehagene pr. 15.12.2015 og pr. 15.12.2016. Følgende satser gjøres gjeldende for 2018:

Satser for driftstilskudd per plass (100%)	
Barn 0-2 år	237 480
Barn 3-6 år	116 183

I tillegg til tilskudd pr. barn pr. år, skal det også utbetales et særskilt kapitaltilskudd. Satsen er pr. barn pr. år, og er for tiden på 8.600 pr. heltidsplass. Denne satsen er gradert og tar utgangspunkt i hvilket år barnehagen ble godkjent. Det skal også tas hensyn til byggeår. I tidligere tilskuddsberegninger har man lagt til grunn at barnehageeier driver virksomheten i de gamle lokalene etter Nord-Gratangen skole. Det har vært noen tilpasninger i forhold til ny bruk, men ikke i slik grad at lokalene fremstår som «nybygg» eller som «totalrenovert». Utdanningsdirektoratet har i samarbeid med Kunnskapsdepartementet utarbeidet klare kriterier i forhold til hvordan lovverket skal forstås på dette området. Gratangen kommunes praksis ansees å være i tråd med disse bestemmelsene.

Administrasjonen har brukt hele 2017 til å sette seg inn i gjeldende regelverk på dette området. Et sentralt moment i dette arbeidet har vært at Gratangen kommune i forbindelse med avhendelsen av Nord-Gratangen skole inngikk en avtale med barnehageeier om at kommunen skulle betjene et lån på kr. 3.000.000 som NGS Montessori AS opptok i 2014. Lånet skulle brukes til nødvendig opprustning av bygget. Dette er en årlig kommunal utgift på lag kr. 300.000, i tillegg til det ordinære driftstilskuddet. Administrasjonen har vurdert det slik at barnehageeier NGS Montessori AS på denne måten får dekket sin kapitalkostnader to ganger.

I § 11 i forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager fremgår det at:

«Kommunen skal i beregningen av tilskuddet til private barnehagen trekke fra et beløp tilsvarende det andre offentlige tilskudd og indirekte offentlig økonomisk støtte dekker av barnehagens drift-, administrasjonsutgifter og kapitalkostnader»

Administrasjonen har tatt denne saken opp med KS, og har gjennom e-post av 08.08.2017 fått bekreftet at Gratangen kommune har full anledning til å gjøre et fratrekk i ordinært driftstilskudd tilsvarende det beløpet NGS Montessori AS får overført til å dekke sine låneforpliktelser. Det antas at denne bestemmelsen er helt i tråd med at kommunale og private barnehager skal behandles likt.

NGS Montessori AS får utbetalt tilskudd til ordinær drift hvert kvartal. Beløpets størrelse blir fastsatt med bakgrunn i barnetall, oppholdstid og barnas alder på telletidspunktet. Det er i samarbeidsavtalen nedfelt 3 telledatoer:

- 1. kvartal Barnetall pr. 15.12.2017
- 2. – 3. kvartal Barnetall pr. 15.03.2018
- 4. kvartal Barnetall pr. 15.09.2018

Det foreslås at det ved utbetaling av tilskuddene hvert kvartal blir foretatt et fratrekk tilsvarende det som blir utbetalt til dekning av renter og avdrag. Videre må det tas forbehold om endring i kommunal deflator og endelig fastsetting av maksimalsats for foreldrebetaling etter stortingets behandling av statsbudsjett for 2018.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00889-22
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	14.12.2017

BUDSJETT 2018 - HANDLINGSPLAN 2018-2021

Innstilling:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett og handlingsplan 2018-2021 skjema 1A, 1B, 2A og 2B sammen med framlagt forslag til økonomisk hovedoversikt (drift og investering), og betalingsregulativ 2018.

Til finansiering av foreslåtte investeringstiltak i 2018 gis rådmannen fullmakt til å oppta nye lån slik det fremgår av skjema 2A, med en ramme på inntil kr. 24.750.000.

Det opptas kr. 3.000.000 i lån for videre utlån (startlån).

Vedlegg:

Budsjett/handlingsplan 2018-2021 – tekstdelen, 07.12.2017
Budsjett/handlingsplan 2018-2021 – talldelen med

- Detaljert budsjett
- Budsjettskjema 1A - Rådmannens forslag
- Budsjettskjema 1B - Rådmannens forslag
- Budsjettskjema 2A (ettersendes)
- Budsjettskjema 2B (ettersendes)
- Økonomisk hovedoversikt, drift - Rådmannens forslag

Betalingsregulativ 2018

Saksframstilling:

Formannskapet hadde innstillingsmøte 21.11.2017 sak 61/17 og fattet slikt vedtak:

Rådmannens forslag til budsjett og handlingsplan 2018-2021 skjema 1A, 1B, 2A og 2B (versjon framlagt i møte) vedtas lagt ut til offentlig ettersyn sammen med framlagt forslag til økonomisk hovedoversikt og betalingsregulativ 2018.

Hovedutvalgene hadde budsjettet til behandling den 20.11.2017. Det var bare hovedutvalg for Skole, oppvekst og kultur som var beslutningsdyktig og fattet slikt vedtak i sak nr 21/17

Hovedutvalget ber om at 40% fast stilling som ungdomsarbeider innarbeides i budsjettforslaget.

Budsjett forslaget har ligget ute i perioden 23.11.-07.12.2017. Det har ikke kommet inn merknader til budsjettet.

Budsjettet legges derfor fram uendret.

Vurdering:

Konklusjon:

GRATANGEN KOMMUNE

Foto: Karl-Fredrik Normann

BUDSJETT 2018 - HP 2018 - 2021

Talldel

Formannskapets innstilling 21.11.2017

Budsjett 2018 - HP 2018 -2021 (Drift)

Økonomisk hovedoversikt, drift - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Brukerbetalinger	-4 122 211	-3 772 323	-3 928 362	-3 928 362	-3 928 362	-3 928 362
Andre salgs- og leieinntekter	-10 200 486	-10 280 932	-9 748 900	-9 748 900	-9 748 900	-9 748 900
Overføringer med krav til motytelse	-28 522 276	-17 171 713	-15 920 413	-15 920 413	-15 920 413	-15 920 413
Rammetilskudd	-65 035 433	-65 966 000	-66 364 000	-67 264 000	-68 164 000	-69 064 000
Andre statlige overføringer	-9 055 472	-16 589 963	-22 800 780	-22 800 780	-22 800 780	-22 800 780
Andre overføringer	-1 480 043	0	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	-22 524 118	-22 788 000	-22 913 000	-22 913 000	-22 913 000	-22 913 000
Eiendomsskatt	-1 084 504	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000
Andre direkte og indirekte skatter	-18 998	-350 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	**-142 043 541**	**-138 275 931**	**-143 102 455**	**-144 000 436**	**-144 900 435**	**-145 800 434**
Lønnsutgifter	63 474 809	66 171 363	69 871 903	69 355 000	69 254 999	68 685 611
Sosiale utgifter	11 319 008	16 743 714	15 475 613	15 475 613	15 475 613	15 300 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	22 035 581	20 645 957	21 140 301	21 140 319	21 140 319	21 140 319
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	24 834 292	21 476 437	22 405 268	22 405 268	22 405 268	22 405 268
Overføringer	11 319 751	8 226 134	10 919 939	10 919 939	10 919 939	10 919 939
Avskrivninger	6 093 778	6 170 326	6 028 063	6 028 063	6 028 063	6 028 063
Fordelte utgifter	-1 058 534	-834 117	-1 580 703	-1 580 703	-1 580 703	-1 580 703
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	**138 018 685**	**138 599 814**	**144 260 384**	**143 743 499**	**143 643 498**	**142 898 497**
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	**-4 024 856**	**323 883**	**1 157 929**	**-256 937**	**-1 256 937**	**-2 901 937**
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-2 712 506	-2 330 000	-2 120 000	-2 120 000	-2 120 000	-2 120 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-28 430	0	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSINNTEKTER (E)	**-2 740 936**	**-2 330 000**	**-2 120 000**	**-2 120 000**	**-2 120 000**	**-2 120 000**
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	2 231 843	2 965 000	1 975 000	2 460 000	2 760 000	2 790 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 213 995	5 627 700	6 500 000	7 325 000	8 025 000	8 300 000
Utlån	128 175	11 000	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	**8 574 013**	**8 603 700**	**8 475 000**	**9 785 000**	**10 785 000**	**11 090 000**
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	**5 833 077**	**6 273 700**	**6 355 000**	**7 665 000**	**8 665 000**	**8 970 000**
Motpost avskrivninger	-6 093 778	-6 170 326	-6 028 063	-6 028 063	-6 028 063	-6 028 063
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	**-4 285 557**	**427 257**	**1 484 866**	**1 380 000**	**1 380 000**	**40 000**
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	-2 419 721	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-428 261	-1 420 000	-1 380 000	-1 380 000	0
Bruk av bundne fond	-3 408 287	0	-64 866	0	0	0
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	**-5 828 008**	**-428 261**	**-1 484 866**	**-1 380 000**	**-1 380 000**	**0**
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	3 176 721	1 004	0	0	0	40 000
Avsetninger til bundne fond	1 813 891	0	0	0	0	0
SUM AVSETNINGER (K)	**4 990 612**	**1 004**	**0**	**0**	**0**	**40 000**
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	**-5 122 953**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budsjett 2018 - HP 2018 - 2021 (Drift)

Budsjettskjema 1A - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Skatt på inntekt og formue	-22 524 118	-22 788 000	-22 913 000	-22 913 000	-22 913 000	-22 913 000
Ordinært rammetilskudd	-65 035 433	-65 966 000	-66 364 000	-67 264 000	-68 164 000	-69 064 000
Skatt på eiendom	-1 084 504	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-18 998	-350 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Andre generelle statstilskudd	-9 055 472	-16 589 963	-22 800 780	-22 800 780	-22 800 780	-22 800 780
Sum frie disponible inntekter	**-97 718 525**	**-107 050 963**	**-113 504 780**	**-114 402 761**	**-115 302 760**	**-116 202 759**
Renteinntekter og utbytte	-2 712 506	-2 330 000	-2 120 000	-2 120 000	-2 120 000	-2 120 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	2 231 843	2 965 000	1 975 000	2 460 000	2 760 000	2 790 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 213 995	5 627 700	6 500 000	7 325 000	8 025 000	8 300 000
Netto finansinntekter/-utgifter	**5 733 332**	**6 262 700**	**6 355 000**	**7 665 000**	**8 665 000**	**8 970 000**
Dekning av tidl års regnskm merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til bundne avsetninger	1 813 891	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	3 176 721	1 004	0	0	0	40 000
Bruk av tidl års regnskm mindreforbruk	-2 419 721	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	-428 261	-1 420 000	-1 380 000	-1 380 000	0
Bruk av bundne avsetninger	-3 408 287	0	-64 866	0	0	0
Netto avsetninger	**-837 396**	**-427 257**	**-1 484 866**	**-1 380 000**	**-1 380 000**	**40 000**
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-92 822 589	-101 215 520	-108 634 646	-108 117 761	-108 017 760	-107 192 759
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	87 699 636	101 215 520	108 634 646	108 117 761	108 017 760	107 192 759
Merforbruk/mindreforbruk	**-5 122 953**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budsjett 2018 - HP 2018-2021

Budsjettskjema 1B - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
POLITISK VIRKSOMHET	1 621 079	1 851 525	1 888 151	1 888 151	1 888 151	1 888 151
FELLESFUNKSJONER	5 530 619	9 098 653	7 815 568	7 815 568	7 800 568	7 815 568
SENTRALADMINISTRASJON	6 185 073	6 938 321	5 943 876	5 900 000	5 900 000	5 900 793
OPPVEKST OG KULTURADM	0	705 221	902 263	902 263	902 263	902 263
GRATANGEN SKOLE	13 689 214	17 542 990	19 965 474	19 900 000	19 900 000	19 000 000
GRATANGEN BARNEHAGE	8 317 597	8 618 288	7 834 312	7 800 000	7 800 000	7 800 000
KIRKE -KULTUR	3 185 275	3 100 476	3 412 386	3 412 386	3 412 386	3 412 386
NAV GRATANGEN	2 518 194	2 260 252	2 395 822	2 395 822	2 336 617	2 395 822
FLYKTNINGETJENESTE	4 315 268	9 079 134	13 601 057	13 225 797	13 200 000	13 200 000
BARNEVERNTJENESTEN	1 988 533	1 954 244	2 310 061	2 310 061	2 310 061	2 310 061
HELSE OG OMSORGADM	0	634 699	949 971	949 971	949 971	949 971
HELSE	6 876 616	5 820 725	7 463 685	7 463 685	7 463 685	7 463 685
GRATANGSHEIMEN	15 295 313	14 836 411	15 802 836	15 802 836	15 802 836	15 802 836
PU-TJENESTEN	7 251 275	7 950 969	8 256 318	8 256 318	8 256 318	8 256 318
HJEMMETJENESTEN	10 193 989	10 119 488	10 132 344	10 132 344	10 132 344	10 132 344
TEKNISKE TJENESTER	6 127 041	5 656 392	5 793 437	5 793 437	5 793 437	5 793 437
DIVERSE BYGNINGER	812 626	1 784 993	698 751	698 751	698 751	698 751
ASTFJORD KART OG OPPMÅLING	-12	0	0	0	0	0
ASTAFJORD KEMNERKONTOR	-1	0	0	0	0	0
DIVERSE TILSKUDD	-607 615	-650 000	-618 000	-618 000	-618 000	-618 000
AVSKRIVNINGER	-6 019 338	-6 095 886	-5 913 648	-5 913 648	-5 913 648	-5 913 648
DIVERSE PROSJEKTREGNSKAP	422 120	0	0	0	0	0
SUM OVERFØRT TIL SKJEMA 1A	**87 702 866**	**101 206 895**	**108 634 664**	**108 117 761**	**108 017 760**	**107 192 759**

Budsjett 2018 - HP 2018-2021 (investering)

Økonomisk hovedoversikt, investering - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Salg av driftsmidler og fast eiendom	350 000	0	0	0	0	0
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	6 318 996	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	72 300	4 892 500	5 937 500	5 212 500	2 062 500	0
Statlige overføringer	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER (L)	**6 741 296**	**4 892 500**	**5 937 500**	**5 212 500**	**2 062 500**	**0**
Lønnsutgifter	0	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	239 628	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	4 835 392	19 570 000	24 750 000	20 850 000	8 250 000	0
Overføringer	972 300	4 892 500	5 937 500	5 212 500	2 062 500	0
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER (M)	**6 047 320**	**24 462 500**	**30 687 500**	**26 062 500**	**10 312 500**	**0**
Avdragsutgifter	104 700	0	350 000	350 000	350 000	350 000
Utlån	1 430 000	0	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	443 725	0	500 000	500 000	500 000	500 000
Dekning tidligere års udekket	7 036 769	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	2 719	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	713 657	0	0	0	0	0
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER (N)	**9 731 570**	**0**	**1 850 000**	**1 850 000**	**1 850 000**	**1 850 000**
FINANSIERINGSBEHOV (O = M+N-L)	***9 037 594***	***19 570 000***	***26 600 000***	***22 700 000***	***10 100 000***	***1 850 000***
Bruk av lån	8 075 109	19 570 000	24 750 000	20 850 000	8 250 000	0
Bruk av lån (videreutlån)		0	900 000	850 000	800 000	750 000
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	317 951	0	450 000	500 000	550 000	600 000
Overføringer fra driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	483 880	0	500 000	500 000	500 000	500 000
Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	160 654	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING (R)	**9 037 594**	**19 570 000**	**26 600 000**	**22 700 000**	**10 100 000**	**1 850 000**
UDEKKET/UDISPONERT (S = O-R)	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***

Budsjett 2018 - HP 2018-2021

Budsjettsskjema 2A - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Investeringer i anleggsmidler	6 047 321	24 462 500	30 687 500	26 062 500	10 312 500	0
Utlån og forskutteringer	1 430 000		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	443 725		500 000	500 000	500 000	500 000
Avdrag på lån	104 700		350 000	350 000	350 000	350 000
Dekning av tidligere års udekket	7 036 769					
Avsetninger	716 376					
Årets finansieringsbehov	**15 778 891**	**24 462 500**	**32 537 500**	**27 912 500**	**12 162 500**	**1 850 000**
Bruk av lånemidler	8 075 109	19 570 000	24 750 000	20 850 000	8 250 000	0
Bruk av lånemidler (viderelån)			900 000	850 000	800 000	750 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	350 000					
Tilskudd til investeringer						
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	6 636 948		450 000	500 000	550 000	600 000
Kompensasjon for merverdiavgift	72 300	4 892 500	5 937 500	5 212 500	2 062 500	0
Andre inntekter						
Overført fra driftsregnskapet						
Sum ekstern finansiering	**15 134 357**	**24 462 500**	**32 037 500**	**27 412 500**	**11 662 500**	**1 350 000**
Bruk av tidligere års udisponert						
Bruk av avsetninger	644 534		500 000	500 000	500 000	500 000
Sum finansiering	**15 778 891**	**24 462 500**	**32 537 500**	**27 912 500**	**12 162 500**	**1 850 000**
Udekket/udisponert	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Budsjett 2018 - HP 2018-2021 (Investering)

Budsjettsskjema 2B - Formannskapets innstilling 21.11.2017

Ansvar	Beskrivelse (beløp i kr)	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Kommentarer
0.1100	**EDB UTGIFTER**						
0.1100	IKT anskaffelse K4 inkl. sak-/arkivsystem og nettside	2 300 000	1 450 000	100 000			Fiber til sykehjem
0.1100	Mva	575 000	362 500	25 000			
0.1100	Sum	2 875 000	1 812 500	125 000			
0.1110	**Fellesutgifter**						
0.1110	Egenkapitalinnskudd KLP	0	500 000	500 000	500 000	500 000	
0.1110	Sum		500 000	500 000	500 000	500 000	
0.2110	**Gratangsbotn skole**						
0.2110	Utredning samlokalisering skole/barnehage	150 000	500 000	17 500 000	7 500 000		
0.2110	Mva	37 500	125 000	4 375 000	1 875 000		
0.2110	Sum	187 500	625 000	21 875 000	9 375 000		
0.2540	**IDRETTS OG FRILUFTSLIV**						
0.2540	Starte prosessen med ny motorcrossbane	300 000	200 000				
0.2540	Mva	75 000	50 000				
0.2540	Sum	375 000	250 000				
0.2600	**Kirkelig fellesråd**						
0.2600	Fjerning av grantrær på kirkegård Årstein	100 000					
0.2600	Diverse tiltak Kirken	120 000	200 000				Opprusting av kirken og kirkegårder
0.2600	Mva	55 000	50 000				
0.2600	Sum	275 000	250 000				
0.2600	**Kirkelig fellesråd**						
0.2600	Etablering av nye p-plasser Årstein kirke		750 000				
0.2600	Mva		187 500				
0.2600	Sum		937 500				
0.2600	**Kirkelig fellesråd**						
0.2600	Utstyr for drift av kirkegårdene	450 000					
0.2600	Mva	112 500					
0.2600	Sum	562 500					
0.3410	**Hjemmesykepleien**						
0.3410	Carport for hjemmetjenesten		600 000				
0.3410	Mva		150 000				
0.3410	Sum		750 000				
0.4000	**Teknisk etats administrasjon**						
0.4000	Kommuneplanens arealdel	400 000					
0.4000	Mva	100 000					
0.4000	Sum	500 000					

0.4001	**Felles maskinforvaltning**						
0.4001	Gravmaskin		400 000				
0.4001	Mva.		100 000				
0.4001	Sum		500 000				
0.4120	**Brannvesen**						
0.4120	Ny brannstasjon inkl lager for Teknisk	5 300 000	7 500 000	2 500 000			
0.4120	Mva	1 325 000	1 875 000	625 000			
0.4120	Sum	6 625 000	9 375 000	3 125 000			
0.4200	**Kommunale vannverk**						
0.4200	Hovedplan vann	150 000					
0.4200	Omlegging eksisterende vann- avløpsanlegg	350 000	800 000				Omlegging/utvidelse av nye og eksister.
0.4200	Mva	125 000	200 000				
0.4200	Sum	625 000	1 000 000				
0.4200	**Kommunale vannverk**						
0.4200	Vann og kloakk Boligstiftelsen/Årstein	300 000					
0.4200	Mva	75 000					
0.4200	Sum	375 000					
0.4300	**Kommunale veger**						
0.4300	Utbedring Øseveien	500 000	200 000				
0.4300	Forstøtningsmurer langs kommunale veger	250 000	200 000				Ikke gjennomført i 2017
0.4300	Utbedring Kvernmoveien	500 000	200 000				
0.4300	Mva	312 500	150 000				
0.4300	Sum	1 562 500	750 000				
0.4300	**Kommunale veger**						
0.4300	Reasfaltering og asfaltlapping	1 000 000	750 000	750 000	750 000		
0.4300	Målere - matepunkter-strømmålere for veilys	950 000	3 000 000				
0.4300	Trafikktiltak - siktrydding, skilting	0	200 000				
0.4300	Mva	487 500	987 500	187 500	187 500		
0.4300	Sum	2 437 500	4 937 500	937 500	937 500		
0.4301	**Gang og sykkelsti**						
0.4301	Gratangsbotn (gang- og sykkelveg, utvidelse, regulering)	100 000					
0.4301	Mva	25 000					
0.4301	Sum	125 000					
0.4452	**INDUSTRI OG NÆRINGSOMRÅDER**						
0.4452	Utbedring kai i Hellarbogen	100 000	250 000				Lys og div. vedlikehold
0.4452	Utvikling av Hellarbogen og Langmyra næringsområder	500 000	800 000				Grunnborring og omlegging av vei
0.4452	Fjerning av båt Hellarbogen	0	300 000				
0.4452	Mva	150 000	337 500				
0.4452	Sum	750 000	1 687 500				
0.4470	**ANDRE TILTAK BOLIGSEKTOREN**						
0.4470	Planlegge nye boligområder ihht arealplanen	500 000	500 000				Ikke gjennomført i 2017
0.4470	Regulering Øse	200 000	50 000				Etterarbeid
0.4470	Mva	175 000	137 500				
0.4470	Sum	875 000	687 500				
0.4470	**Andre tiltak boligsektoren**						
0.4470	Innløsning ifbm reguleringer	300 000	1 000 000				
0.4470	Mva	75 000	0				
0.4470	Sum	375 000	1 000 000				
0.5100	**Komunehuset**						
0.5100	Opprusting på kommunehuset	150 000	100 000				
0.5100	Mva	37 500	25 000				
0.5100	Sum	187 500	125 000				
0.5210	**Gratangsbotn skole**						
0.5210	Rehab./utskifting av varmeanlegg Gratangsb. skole	1 500 000	2 500 000				
0.5210	Varslingsanlegg	0	100 000				
0.5210	Riving av hus	0	200 000				
0.5210	Utbedring uteareal	0	100 000				
0.5210	Mva	375 000	725 000				
0.5210	Sum	1 875 000	3 625 000				

0.5211	**Svømmehall**						
0.5211	Svømmehall	1 500 000					
0.5211	Mva	375 000					
0.5211	Sum	1 875 000					
0.5221	**Årstein barnehage**						
0.5221	Div utbedringer Årstein barnehage	200 000	200 000				
0.5221	Mva	50 000	50 000				
0.5221	Sum	250 000	250 000				
0.5310	**Gratangsheimen**						
0.5310	Div utbedringer Gratangsheimen	200 000	1 000 000				Utbedring rom, tak, dører
0.5310	Mva	50 000	250 000				
0.5310	Sum	250 000	1 250 000				
0.5311	**HELSESENTERET BYGG**						
0.5311	Omsorgsboliger helsehuset	1 200 000	700 000				Opprusting og standardheving
0.5311	Mva	300 000	175 000				
0.5311	Sum	1 500 000	875 000				
0.7011	**Utlån**						
0.7011	Startlån		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	
0.7011	Avdrag på startlån		350 000	350 000	350 000	350 000	
0.7011	Sum		1 350 000	1 350 000	1 350 000	1 350 000	
	Summer	**24 462 500**	**32 537 500**	**27 912 500**	**12 162 500**	**1 850 000**	

Kontroll (årets totalsum)	24 462 500	32 537 500	27 912 500	12 162 500	1 850 000
Investeringer (med mva)	24 462 500	29 687 500	26 062 500	10 312 500	0
Investeringer (uten mva)	0	1 000 000	0	0	0
Egenkapitalinnskudd	0	500 000	500 000	500 000	500 000
Utlån	0	1 350 000	1 350 000	1 350 000	1 350 000
SUM	**24 462 500**	**32 537 500**	**27 912 500**	**12 162 500**	**1 850 000**
Differanse	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1000	**POLITISK VIRKSOMHET**						
1.10300	EKSTRAHJELP	1 528	0	0	0	0	0
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	2 537	0	0	0	0	0
1.10800	GODTGJØRELSE ORDFØRER	772 359	809 846	840 215	840 215	840 215	840 215
1.10810	GODTGJØRELSE VARAORDFØRER	33 000	40 492	42 011	42 011	42 011	42 011
1.10820	MØTEGODTGJØRELSE KOMMUNESTYRE	47 250	40 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.10830	MØTEGODTGJØRELSE FORMANNSKAP	12 000	72 132	20 000	20 000	20 000	20 000
1.10840	GODTGJ.LEDERE HU/ANDRE UTVALG	13 500	12 000	14 000	14 000	14 000	14 000
1.10850	MØTEGODTGJ. HU/ANDRE UTVALG	46 096	21 000	49 000	49 000	49 000	49 000
1.10860	TAPT ARBEIDSFORTJ.	78 178	52 500	80 500	80 500	80 500	80 500
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	150 053	168 000	174 300	174 300	174 300	174 300
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	616	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	59 237	62 015	64 772	64 772	64 772	64 772
1.11000	KONTORUTGIFTER	1 065	12 458	12 458	12 458	12 458	12 458
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	14 356	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1.11150	MATVARER	0	2 000	0	0	0	0
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	47 871	19 287	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	5 000	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	2 912	0	0	0	0	0
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0
1.11400	ANNONSERING	2 738	18 906	0	0	0	0
1.11430	REPRESENTASJON	7 233	4 421	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11431	GAVER VED REPRESENTASJON	2 591	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11450	REKLAME	0	15 000	0	0	0	0
1.11461	TV-OVERFØRING KOMMUNESTYRE	62 500	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
1.11500	KURS ANSATTE	5 212	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	4 081	19 938	15 000	15 000	15 000	15 000
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	1 205	0	0	0	0	0
1.11510	KURS FOLKEVALGTE	9 750	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	37 872	43 444	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	0	20 000	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	13 517	0	15 000	15 000	15 000	15 000
1.11900	LEIE AV LOKALER	3 000	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	7 019	0	0	0	0	0
1.12700	JURIDISK BISTAND	62 172	20 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.13552	KONTINGENT ANDRE	6 500	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	1 592	0	0	0	0	0
1.13703	KONSULENTTJENESTER	31 519	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.13704	REF TAPT ARB.FORTJENESTE	30 800	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	31 814	35 228	39 365	39 365	39 365	39 365
1.15010	FORSINKELSESRENTER	1 073	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 604 746**	**1 645 667**	**1 643 621**	**1 643 621**	**1 643 621**	**1 643 621**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-31 814	-35 228	-39 365	-39 365	-39 365	-39 365
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-7 382	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-39 196**	**-35 228**	**-39 365**	**-39 365**	**-39 365**	**-39 365**
	Netto POLITISK VIRKSOMHET	**1 565 550**	**1 610 439**	**1 604 256**	**1 604 256**	**1 604 256**	**1 604 256**

1001	**KOMMUNEREFORMEN**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10860	TAPT ARBEIDSFORTJ.	3 420	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	174	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	47 287	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	11 822	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**62 703**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-11 822	0	0	0	0	0
1.18000	RAMMETILSKUDD	-42 000	0	0	0	0	0
1.18100	ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-84 400	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-138 222**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto KOMMUNEREFORMEN	**-75 519**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

1010	**STORTINGSKOMMUNEVALG**						
1.10400	OVERTID	0	25 000	0	0	0	0
1.10570	ANDRE TREKKPL.GODTGJØRELSER	0	15 000	0	0	0	0
1.10850	MØTEGODTGJ. HU/ANDRE UTVALG	0	25 000	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	5 500	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	0	2 831	0	0	0	0
1.11000	KONTORUTGIFTER	0	15 000	0	0	0	0
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	1 500	0	0	0	0	0
1.11400	ANNONSERING	0	30 000	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	0	25 000	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	0	10 000	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	15 000	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	45 000	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 500**	**213 331**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	-45 000	0	0	0	0
	Sum inntekter	**0**	**-45 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto STORTINGSKOMMUNEVALG	**1 500**	**168 331**	**0**	**0**	**0**	**0**
1020	**KONTROLLUTVALG**						
1.10840	GODTGJ.LEDERE HU/ANDRE UTVALG	0	5 000	0	0	0	0
1.10850	MØTEGODTGJ. HU/ANDRE UTVALG	0	0	17 200	17 200	17 200	17 200
1.10860	TAPT ARBEIDSFORTJ.	0	0	18 000	18 000	18 000	18 000
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	0	255	1 795	1 795	1 795	1 795
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	0	4 000	0	0	0	0
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	2 360	2 000	500	500	500	500
1.11510	KURS FOLKEVALGTE	0	0	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	1 500	3 000	3 000	3 000	3 000
1.12640	KJØP AV TJENESTER	0	30 000	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	0	0	134 400	134 400	134 400	134 400
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	4 915	33 725	33 725	33 725	33 725
	Sum utgifter	**2 360**	**47 670**	**228 620**	**228 620**	**228 620**	**228 620**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	-4 915	-33 725	-33 725	-33 725	-33 725
	Sum inntekter	**0**	**-4 915**	**-33 725**	**-33 725**	**-33 725**	**-33 725**
	Netto KONTROLLUTVALG	**2 360**	**42 755**	**194 895**	**194 895**	**194 895**	**194 895**
1040	**ARBEIDSMILJØUTVALG**						
1.11250	VELFERDSTILTAK ANSATTE	0	10 000	45 000	45 000	45 000	45 000
1.11500	KURS ANSATTE	0	5 000	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	11 250	11 250	11 250	11 250
	Sum utgifter	**0**	**15 000**	**56 250**	**56 250**	**56 250**	**56 250**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-11 250	-11 250	-11 250	-11 250
	Sum inntekter	**0**	**0**	**-11 250**	**-11 250**	**-11 250**	**-11 250**
	Netto ARBEIDSMILJØUTVALG	**0**	**15 000**	**45 000**	**45 000**	**45 000**	**45 000**

1830	**ELDRERÅD**						
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	7 000	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	1 861	0	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11510	KURS FOLKEVALGTE	0	3 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	84	500	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 945**	**15 500**	**21 000**	**21 000**	**21 000**	**21 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-84	-500	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-84**	**-500**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto ELDRERÅD	**1 861**	**15 000**	**21 000**	**21 000**	**21 000**	**21 000**

1850	**UNGDOMSRÅDET**						
1.11000	KONTORUTGIFTER	0	0	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11150	MATVARER	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	750	750	750	750
1.14720	FRITIDSTILTAK	0	0	20 000	20 000	20 000	20 000
	Sum utgifter	**0**	**0**	**23 750**	**23 750**	**23 750**	**23 750**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-750	-750	-750	-750
	Sum inntekter	**0**	**0**	**-750**	**-750**	**-750**	**-750**
	Netto UNGDOMSRÅDET	**0**	**0**	**23 000**	**23 000**	**23 000**	**23 000**

1030	**REVISJON**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.12710	KONSULENTTJENESTER	143 825	65 000	0	0	0	0
1.13750	KJØP FRA IKS - REVISJONSTJ.	315 000	325 000	331 000	331 000	331 000	331 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	35 956	16 500	0	0	0	0
	Sum utgifter	**494 781**	**406 500**	**331 000**	**331 000**	**331 000**	**331 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-35 956	-16 500	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-35 956**	**-16 500**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto REVISJON	**458 825**	**390 000**	**331 000**	**331 000**	**331 000**	**331 000**

1100	**EDBUTGIFTER**						
1.11000	KONTORUTGIFTER	26 871	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
1.11340	NETTDRIFT	162 377	300 000	260 000	260 000	260 000	260 000
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	474	0	0	0	0	0
1.11462	DRIFTSUTGIFTER HJEMMESIDE	8 100	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.11500	KURS ANSATTE	0	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	19 257	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11965	VISMA DRIFT/VEDLIKEHOLD	390 444	450 000	450 000	450 000	450 000	450 000
1.11970	IBM SYSTEMER	-39 005	0	0	0	0	0
1.11979	ANDRE FAGSYSTEMER	43 285	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	65 287	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	13 830	0	0	0	0	0
1.12023	NYTT ØKONOMISYSTEM	18 947	68 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.12400	SERVICEAVTALER	12 240	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.12710	KONSULENTTJENESTER	675	0	0	0	0	0
1.13534	KJØP AV TJ. INTERKOMM. SAMARB.	1 209 169	1 412 000	1 304 400	1 304 400	1 304 400	1 304 400
1.13703	KONSULENTTJENESTER	2 625	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	176 665	360 862	245 000	245 000	245 000	245 000
1.15900	AVSKRIVNINGER	1 363 971	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
	Sum utgifter	**3 475 212**	**4 170 862**	**3 859 400**	**3 859 400**	**3 859 400**	**3 859 400**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-176 665	-360 862	-245 000	-245 000	-245 000	-245 000
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-9 690	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-186 355**	**-360 862**	**-245 000**	**-245 000**	**-245 000**	**-245 000**
	Netto EDBUTGIFTER	**3 288 857**	**3 810 000**	**3 614 400**	**3 614 400**	**3 614 400**	**3 614 400**

1110	**ANDRE FELLESUTGIFTER**						
1.10100	FAST LØNN	127 046	127 092	130 891	130 891	130 891	130 891
1.10501	ANNEN LØNN-TREKKPL.GODTGJØRELSE	483	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	-1 441 568	25 154	25 860	25 860	25 860	25 860
1.10980	PREMIEAVVIK	-353 453	-670 000	-1 670 000	-1 670 000	-1 670 000	-1 670 000
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	-67 016	7 765	7 994	7 994	7 994	7 994
1.10995	ARB.GIVER AVG. AV PREMIEAVVIK	-18 027	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
1.11000	KONTORUTGIFTER	71 764	125 737	70 000	70 000	70 000	70 000
1.11010	KOPIERINGSUTGIFTER	3 758	85 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	25 503	7 500	24 000	24 000	24 000	24 000
1.11030	FAGLITTERATUR	4 680	0	0	0	0	0
1.11150	MATVARER	11 755	5 500	12 000	12 000	12 000	12 000
1.11151	MATVARER PERSONALET	12 953	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	6 914	0	3 000	3 000	3 000	3 000
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	304	0	0	0	0	0
1.11250	VELFERDSTILTAK ANSATTE	8 012	44 361	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	8 705	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	252	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 408	26 616	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	163 100	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000
1.11305	KOPIERING	5 536	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	132 887	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.11330	GEBYR BANKTJENESTER O.L.	33 533	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11340	NETTDRIFT	34 277	0	0	0	0	0
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	876	0	0	0	0	0
1.11400	ANNONSERING	6 468	0	0	0	0	0
1.11405	TELEANNONSER/TELEFONKATALOGER	49 270	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11410	STILLINGSANNONSER	118 560	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
1.11431	GAVER VED REPRESENTASJON	42 880	0	0	0	0	0
1.11450	REKLAME	96 630	0	0	0	0	0
1.11460	INFONETT	5 370	0	0	0	0	0
1.11462	DRIFTSUTGIFTER HJEMMESIDE	60 522	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	15 125	62 571	60 000	60 000	60 000	60 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	5 000	0	0	0	0
1.11654	STIPEND	7 847	44 197	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	0	5 000	3 000	3 000	3 000	3 000
1.11800	STRØM	546	0	0	0	0	0
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	0	20 000	0	0	0	0
1.11852	PERSONALFORSIKRING	85 921	316 000	316 000	316 000	316 000	316 000
1.11860	ANDRE FORSIKRINGER	22 617	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11900	LEIE AV LOKALER	8 400	0	0	0	0	0
1.11952	AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER O.L	2 876	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	72 155	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	44 762	21 464	20 000	20 000	20 000	20 000
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	22 023	0	0	0	0	0
1.12200	LEIE/LEASING AV IT-UTSTYR	2 230	0	0	0	0	0
1.12210	LEIE/LEASING AV KONTORMASKINER	65 279	20 000	30 000	30 000	30 000	30 000
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	47 797	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	110 286	200 000	150 000	150 000	150 000	150 000
1.12410	REPERASJONER	3 882	0	0	0	0	0
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	791	0	0	0	0	0
1.12700	JURIDISK BISTAND	0	46 135	46 135	46 135	46 135	46 135
1.12705	FORSIKRINGSMEGLING	79 007	78 000	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	113 236	0	0	0	0	0
1.13502	IKAT	117 391	110 000	125 000	125 000	125 000	125 000
1.13535	BEDRIFTSHELSETJENESTE	171 100	202 728	175 000	175 000	175 000	175 000
1.13550	KONTINGENT KS	122 408	126 000	130 000	130 000	130 000	130 000
1.13551	KONTINGENT LVK	0	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
1.13552	KONTINGENT ANDRE	52 274	153 040	153 040	153 040	153 040	153 040
1.13553	OU-KONTINGENT	100 362	0	128 000	128 000	128 000	128 000
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	55 084	0	57 000	57 000	57 000	57 000
1.13703	KONSULENTTJENESTER	9 258	60 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	337 373	275 644	216 784	216 784	216 784	216 784
1.14710	TAP PÅ FORDRINGER OG GARANTIER	524 695	0	0	0	0	0
1.14744	TILSK. DRIFT AV STUDIO MIN	108 405	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
1.14748	TILSK. REGIONRÅDET	0	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000
1.15010	FORSINKELSESRENTER	1 090	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Sum utgifter	**1 457 602**	**2 057 504**	**900 704**	**900 704**	**900 704**	**900 704**
1.16000	EGEN-/BRUKERBETALING	-2 045	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
1.16521	ANDRE AVG.PL. INNTEKTER	-7 022	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-337 373	-275 644	-216 784	-216 784	-216 784	-216 784
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-4 800	0	0	0	0	0
1.18905	TILFELDIGE INNTEKTER	-10 697	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-361 937**	**-281 644**	**-222 784**	**-222 784**	**-222 784**	**-222 784**
	Netto ANDRE FELLESUTGIFTER	**1 095 665**	**1 775 860**	**677 920**	**677 920**	**677 920**	**677 920**

1115	**BREIBANDSUTBYGGING**						
1.11340	NETTDRIFT	96 236	0	162 000	162 000	162 000	162 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	40 500	40 500	40 500	40 500
	Sum utgifter	**96 236**	**0**	**202 500**	**202 500**	**202 500**	**202 500**
1.16500	ANNET AVG.PL. SALG VARER/TJENE	-219 200	-324 000	-324 000	-324 000	-324 000	-324 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-40 500	-40 500	-40 500	-40 500
	Sum inntekter	**-219 200**	**-324 000**	**-364 500**	**-364 500**	**-364 500**	**-364 500**
	Netto BREIBANDSUTBYGGING	**-122 964**	**-324 000**	**-162 000**	**-162 000**	**-162 000**	**-162 000**

1870	**FRIVILLIGHETSSENTRALEN**						
1.11150	MATVARER	1 547	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	137	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	105	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	61	0	0	0	0	0
1.14749	TILSKUDD	150 000	515 000	542 000	542 000	542 000	542 000
	Sum utgifter	**151 850**	**515 000**	**542 000**	**542 000**	**542 000**	**542 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-61	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Sum inntekter	**-61**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto FRIVILLIGHETSSENTRALEN	**151 789**	**515 000**	**542 000**	**542 000**	**542 000**	**542 000**

1990	**TILL.BEV. OG NYE BEV**						
1.10100	FAST LØNN	0	1 556 769	1 480 000	1 480 000	1 480 000	1 480 000
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	342 490	296 000	296 000	296 000	296 000
1.10930	PENSJON LÆRERE	0	72 000	72 000	72 000	72 000	72 000
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	0	100 534	94 248	94 248	94 248	94 248
1.14500	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	2 500	0	0	0	0	0
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	11 000	0	0	0	0	0
1.14710	TAP PÅ FORDRINGER OG GARANTIER	0	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
1.14770	FØDSELSGAVER	75 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
1.14902	ANDRE TILL.BEV.	0	165 000	165 000	165 000	165 000	165 000
	Sum utgifter	**88 500**	**2 341 793**	**2 212 248**	**2 212 248**	**2 212 248**	**2 212 248**
	Netto TILL.BEV. OG NYE BEV	**88 500**	**2 341 793**	**2 212 248**	**2 212 248**	**2 212 248**	**2 212 248**

3610	**AVEKST**						
1.13506	ASTAFJORD VEKST AS	571 037	590 000	600 000	600 000	600 000	600 000
	Sum utgifter	**571 037**	**590 000**	**600 000**	**600 000**	**600 000**	**600 000**
	Netto AVEKST	**571 037**	**590 000**	**600 000**	**600 000**	**600 000**	**600 000**

1200	**SENTRALADM DRIFT**						
1.10100	FAST LØNN	3 964 838	3 044 873	2 710 572	2 710 572	2 710 572	2 710 572
1.10200	SYKEVIKARER	157 284	20 000	0	0	0	0
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	50 262	34 700	50 000	50 000	50 000	50 000
1.10300	EKSTRAHJELP	15 779	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10501	ANNEN LØNN-TREKKPL.GODTGJØRELSE	1 020	0	0	0	0	0
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	5 124	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	732	0	0	0	0	0
1.10895	LØNN/FP VED DØD	30 817	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	793 525	609 199	545 772	545 772	545 772	545 772
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	4 466	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	218 810	189 147	168 625	168 625	168 625	168 625
1.11000	KONTORUTGIFTER	1 625	0	0	0	0	0
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	16 301	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500
1.11030	FAGLITTERATUR	1 450	0	0	0	0	0
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	102	0	0	0	0	0
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	689	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	15 429	32 000	22 000	22 000	22 000	22 000
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-5 124	0	0	0	0	0
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	3 602	9 000	7 000	7 000	7 000	7 000
1.11400	ANNONSERING	1 000	0	0	0	0	0
1.11410	STILLINGSANNONSER	16 961	0	0	0	0	0
1.11431	GAVER VED REPRESENTASJON	1 050	0	0	0	0	0
1.11460	INFONETT	1 387	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	36 203	10 092	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	4 183	20 648	15 000	15 000	15 000	15 000
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	1 449	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	15 370	59 241	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	422	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	3 482	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11800	STRØM	8 954	0	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	57 200	0	0	0	0	0
1.11952	AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER O.L	702	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	8 882	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	12 253	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	4 948	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	3 990	0	0	0	0	0
1.12700	JURIDISK BISTAND	750	0	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	1 050	0	0	0	0	0
1.13552	KONTINGENT ANDRE	3 150	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	54 595	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	41 367	16 000	9 875	9 875	9 875	9 875
1.15010	FORSINKELSESRENTER	69	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**5 556 148**	**4 055 400**	**3 589 344**	**3 589 344**	**3 589 344**	**3 589 344**
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	-2 154	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-801 232	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-41 367	-16 000	-9 875	-9 875	-9 875	-9 875
1.17500	REFUSJON FRA ANDRE KOMMUNER	-765 814	-818 000	-778 000	-778 000	-778 000	-778 000
1.17711	TE/KAFFETREKK PERSONALE	-12 030	-16 500	-16 500	-16 500	-16 500	-16 500
1.19400	BRUK AV DISPOSISJONSFOND	0	-428 261	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-1 622 597**	**-1 278 761**	**-804 375**	**-804 375**	**-804 375**	**-804 375**
	Netto SENTRALADM DRIFT	**3 933 551**	**2 776 639**	**2 784 969**	**2 784 969**	**2 784 969**	**2 784 969**

1210	**ØKONOMIAVDELINGEN**						
1.11000	KONTORUTGIFTER	2 149	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11291	INNFORDRINGSUTGIFTER	25 068	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.12405	KJØP AV TJENESTER	10 000	0	0	0	0	0
1.13534	KJØP AV TJ. INTERKOMM. SAMARB.	2 032 153	2 252 074	2 360 000	2 360 000	2 360 000	2 360 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	11 299	4 000	375	375	375	375
	Sum utgifter	**2 080 669**	**2 277 574**	**2 381 875**	**2 381 875**	**2 381 875**	**2 381 875**
1.16900	FORDELTE UTGIFTER/INTERNSALG	-64 272	-90 000	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-11 299	-4 000	-375	-375	-375	-375
	Sum inntekter	**-75 571**	**-94 000**	**-120 375**	**-120 375**	**-120 375**	**-120 375**
	Netto ØKONOMIAVDELINGEN	**2 005 098**	**2 183 574**	**2 261 500**	**2 261 500**	**2 261 500**	**2 261 500**

4991	**NÆRINGSARBEID**						
1.10100	FAST LØNN	205 885	270 791	275 348	275 348	275 348	275 348
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	40 748	53 500	54 400	54 400	54 400	54 400
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	595	800	800	800	800	800
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	12 150	16 580	16 859	16 859	16 859	16 859
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0
1.11400	ANNONSERING	4 654	0	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	14 850	0	0	0	0	0
1.13552	KONTINGENT ANDRE	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.13703	KONSULENTTJENESTER	13 669	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	20 793	0	0	0	0	0
1.14510	OVERFØRING TIL SPIRE	0	0	500 000	500 000	500 000	500 000
1.14750	ANDRE NÆRINGSFORMÅL	0	350 000	0	0	0	0
1.15010	FORSINKELSESRENTER	2 804	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Sum utgifter	**366 148**	**741 671**	**897 407**	**897 407**	**897 407**	**897 407**
1.17014	TILSKUDD FRA NÆRINGSFONDET	-50 000	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-22 849	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-20 793	0	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-15 384	0	0	0	0	0
1.18905	TILFELDIGE INNTEKTER	-7 825	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-116 851**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto NÆRINGSARBEID	**249 297**	**741 671**	**897 407**	**897 407**	**897 407**	**897 407**
2000	**OPPVEKST OG KULTURADM**						
1.10100	FAST LØNN	0	550 000	707 472	707 472	707 472	707 472
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	121 000	141 494	141 494	141 494	141 494
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	0	34 221	43 297	43 297	43 297	43 297
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	0	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	0	5 000	5 000	5 000	5 000
	Sum utgifter	**0**	**705 221**	**902 263**	**902 263**	**902 263**	**902 263**
	Netto OPPVEKST OG KULTURADM	**0**	**705 221**	**902 263**	**902 263**	**902 263**	**902 263**
2100	**Skoler**						
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	13 300	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	3 325	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**16 625**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-3 325	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-3 325**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto Skoler	**13 300**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
2105	**GRUNNSKOLE FLYKTNINGEBARN**						
1.10100	FAST LØNN	24 065	10 000	625 606	625 606	625 606	625 606
1.10200	SYKEVIKARER	45 468	0	0	0	0	0
1.10310	ENGASJEMENTER	1 238 077	900 000	400 874	400 874	400 874	400 874
1.10400	OVERTID	0	20 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	0	81 200	81 200	81 200	81 200
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 292	1 000	1 328	1 328	1 328	1 328
1.10930	PENSJON LÆRERE	131 730	160 000	98 880	98 880	98 880	98 880
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	69 845	60 000	62 112	62 112	62 112	62 112
1.11050	FRITT SKOLEMATRIELL	117 671	54 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.11055	UNDERVISNINGSMATERIELL	32 023	10 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11710	SKOLESKYSS	3 462	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11730	EKSKURSJONER	11 025	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	105 759	0	0	0	0	0
1.13300	KJØP AV FYLKESKOMM. TJENESTER	66 667	0	0	0	0	0
1.13730	KJØP UNDERVISNINGSTJENESTER	93 796	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	43 894	15 000	17 500	17 500	17 500	17 500
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	36 000	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 020 774**	**1 300 000**	**1 437 500**	**1 437 500**	**1 437 500**	**1 437 500**
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-3 813 824	-285 000	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-112 818	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-43 894	-15 000	-17 500	-17 500	-17 500	-17 500
1.19400	BRUK AV DISPOSISJONSFOND	0	-1 000 000	-1 420 000	-1 420 000	-1 420 000	-1 420 000
	Sum inntekter	**-3 970 536**	**-1 300 000**	**-1 437 500**	**-1 437 500**	**-1 437 500**	**-1 437 500**
	Netto GRUNNSKOLE FLYKTNINGEBARN	**-1 949 762**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
2110	**GRTBOTN SKOLE**						
1.10100	FAST LØNN	6 883 169	6 854 108	7 131 418	7 131 418	7 131 418	7 131 418
1.10111	FUNKSJONSLØNN LÆRERE	164 710	182 217	199 428	199 428	199 428	199 428
1.10230	VIKARLØNN LÆRERE	262 645	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	183 710	0	0	0	0	0
1.10400	OVERTID	370	0	0	0	0	0
1.10501	ANNEN LØNN-TREKKPL.GODTGJØRELSE	1 091	0	0	0	0	0
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	1 200	0	0	0	0	0
1.10510	LÆRLINGER	100 862	100 000	250 000	250 000	250 000	250 000
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	1 133	0	0	0	0	0
1.10571	LØNN SENSORER/EKSAMENSINSP.	3 236	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	111 563	186 427	212 586	212 586	212 586	212 586
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	10 136	0	0	0	0	0
1.10930	PENSJON LÆRERE	741 755	1 016 020	1 060 938	1 060 938	1 060 938	1 060 938
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	409 635	435 730	462 026	462 026	462 026	462 026
1.11000	KONTORUTGIFTER	31 680	58 049	58 049	58 049	58 049	58 049
1.11010	KOPIERINGSUTGIFTER	10 527	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	598	0	0	0	0	0
1.11030	FAGLITTERATUR	3 122	0	0	0	0	0
1.11050	FRITT SKOLEMATRIELL	57 547	144 633	100 000	100 000	100 000	100 000
1.11055	UNDERVISNINGSMATERIELL	79 723	72 369	72 369	72 369	72 369	72 369
1.11150	MATVARER	2 161	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	4 330	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 495	0	0	0	0	0
1.11291	INNFORDRINGSUTGIFTER	1 720	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	941	0	0	0	0	0
1.11305	KOPIERING	3 640	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	10 816	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.11320	MOBILTELEFON	191	0	0	0	0	0
1.11340	NETTDRIFT	32 779	150 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	150	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	6 843	30 340	30 340	30 340	30 340	30 340
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	12 073	0	0	0	0	0
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	3 823	0	0	0	0	0
1.11514	OPPHOLDSUTG. HØRSELHEMMEDE	3 433	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	17 405	19 962	19 962	19 962	19 962	19 962
1.11654	STIPEND	12 239	0	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	39 638	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	5 519	0	0	0	0	0
1.11710	SKOLESKYSS	554 626	764 871	664 871	664 871	664 871	664 871
1.11730	EKSKURSJONER	34 450	69 962	69 962	69 962	69 962	69 962
1.11851	FORSIKR.AV BARN I SKOLE/B.HAGE	2 313	18 853	18 853	18 853	18 853	18 853
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	5 500	0	0	0	0	0
1.11965	VISMA DRIFT/VEDLIKEHOLD	52 338	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	9 694	8 871	8 871	8 871	8 871	8 871
1.12032	LÆREMIDLER	2 054	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
1.12200	LEIE/LEASING AV IT-UTSTYR	4 631	0	0	0	0	0
1.12210	LEIE/LEASING AV KONTORMASKINER	10 920	0	0	0	0	0
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	2 164	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	23 176	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.12715	TOLKETJENSTE	825	0	0	0	0	0
1.13540	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	0	80 000	0	0	0	0
1.13542	GJESTEELEVER I ANDRE KOMMUNERS SKOLE	77 058	65 000	85 000	85 000	85 000	85 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	126 977	115 599	104 072	104 072	104 072	104 072
1.15010	FORSINKELSESRENTER	938	0	0	0	0	0
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	26 000	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**10 151 272**	**10 655 011**	**10 930 745**	**10 930 745**	**10 930 745**	**10 930 745**
1.16900	FORDELTE UTGIFTER/INTERNSALG	-2 500	0	0	0	0	0
1.17000	DIV. STATLIGE TILSKUDD	-360 753	0	0	0	0	0
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-59 727	-353 000	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-460 431	0	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-126 977	-115 599	-104 072	-104 072	-104 072	-104 072
1.17310	LÆRLINGETILSKUDD	-12 500	0	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
1.17325	REF. DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN	-26 000	0	0	0	0	0
1.17500	REFUSJON FRA ANDRE KOMMUNER	-978 916	-256 000	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-1 150	0	0	0	0	0
1.17705	REF.KRAV UTDANNINGSFORBUNDET	-222 500	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
1.18903	GAVER	-20 000	0	0	0	0	0
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-9 669	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-2 281 123**	**-874 599**	**-744 072**	**-744 072**	**-744 072**	**-744 072**
	Netto GRTBOTN SKOLE	**7 870 149**	**9 780 412**	**10 186 673**	**10 186 673**	**10 186 673**	**10 186 673**

2111	**SFO GRTBOTN**						
1.10100	FAST LØNN	245 337	377 167	409 350	409 350	409 350	409 350
1.10230	VIKARLØNN LÆRERE	0	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	69 664	0	0	0	0	0
1.10400	OVERTID	2 945	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	57 140	81 116	86 875	86 875	86 875	86 875
1.10930	PENSJON LÆRERE	1 763	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	19 234	24 903	26 837	26 837	26 837	26 837
1.11050	FRITT SKOLEMATRIELL	5 803	15 570	15 570	15 570	15 570	15 570
1.11150	MATVARER	5 595	7 608	20 000	20 000	20 000	20 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	2 370	7 033	8 893	8 893	8 893	8 893
1.14710	TAP PÅ FORDRINGER OG GARANTIER	3 672	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**413 523**	**543 397**	**597 525**	**597 525**	**597 525**	**597 525**
1.16002	FORELDREBET. SFO	-60 612	0	0	0	0	0
1.16008	ANDRE BRUKERBETALINGER	-3 486	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-2 370	-7 033	-8 893	-8 893	-8 893	-8 893
	Sum inntekter	**-66 468**	**-7 033**	**-8 893**	**-8 893**	**-8 893**	**-8 893**
	Netto SFO GRTBOTN	**347 055**	**536 364**	**588 632**	**588 632**	**588 632**	**588 632**

2112	**SPESUNDERVISNING GRUNNSK**						
1.10100	FAST LØNN	86 505	0	190 000	190 000	190 000	190 000
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	0	38 000	38 000	38 000	38 000
1.10930	PENSJON LÆRERE	8 557	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	4 848	0	11 628	11 628	11 628	11 628
1.13534	KJØP AV TJ. INTERKOMM. SAMARB.	0	541 500	0	0	0	0
1.13540	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	950 834	0	1 020 000	1 020 000	1 020 000	1 020 000
1.14743	ANDRE OVERFØR. TIL PRIVATE	0	410 000	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 050 744**	**951 500**	**1 259 628**	**1 259 628**	**1 259 628**	**1 259 628**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17500	REFUSJON FRA ANDRE KOMMUNER	-42 612	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-42 612**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto SPESUNDERVISNING GRUNNSK	**1 008 132**	**951 500**	**1 259 628**	**1 259 628**	**1 259 628**	**1 259 628**
2122	**MORGAN MONTESSORI SKOLE**						
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	118	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	6	0	0	0	0	0
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	175	0	0	0	0	0
1.11514	OPPHOLDSUTG. HØRSELHEMMEDE	5 095	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	2 795	0	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	3 667	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	470	0	0	0	0	0
1.11710	SKOLESKYSS	435 880	600 000	520 000	520 000	520 000	520 000
1.11714	REISEUTG. HØRSELH. IKKE OPPG.PL.	108 489	30 000	110 000	110 000	110 000	110 000
1.12032	LÆREMIDLER	1 118	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	2 065 837	2 740 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	44 621	16 000	550 000	550 000	550 000	550 000
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	301 725	0	300 000	300 000	300 000	300 000
	Sum utgifter	**2 969 996**	**3 386 000**	**3 680 000**	**3 680 000**	**3 680 000**	**3 680 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-44 621	-16 000	-550 000	-550 000	-550 000	-550 000
	Sum inntekter	**-44 621**	**-16 000**	**-550 000**	**-550 000**	**-550 000**	**-550 000**
	Netto MORGAN MONTESSORI SKOLE	**2 925 375**	**3 370 000**	**3 130 000**	**3 130 000**	**3 130 000**	**3 130 000**
2410	**VOKSENOPPLÆRING**						
1.10100	FAST LØNN	359 486	379 353	379 353	379 353	379 353	379 353
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	42	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	616	800	800	800	800	800
1.10930	PENSJON LÆRERE	39 377	59 958	59 958	59 958	59 958	59 958
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	20 376	22 446	22 446	22 446	22 446	22 446
1.11050	FRITT SKOLEMATRIELL	6 585	54 961	54 961	54 961	54 961	54 961
1.11055	UNDERVISNINGSMATERIELL	627	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	2 666	0	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	877	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	2 294	5 545	5 545	5 545	5 545	5 545
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	550	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	86	0	0	0	0	0
1.11710	SKOLESKYSS	6 873	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	2 100	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	14 009	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	4 985	7 220	16 740	16 740	16 740	16 740
1.15010	FORSINKELSESRENTER	50	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**461 599**	**542 283**	**551 803**	**551 803**	**551 803**	**551 803**
1.16200	AVGIFTSFRITT SALG	-185	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-4 985	-7 220	-16 740	-16 740	-16 740	-16 740
1.18100	ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-1 032 125	-535 063	-535 063	-535 063	-535 063	-535 063
	Sum inntekter	**-1 037 295**	**-542 283**	**-551 803**	**-551 803**	**-551 803**	**-551 803**
	Netto VOKSENOPPLÆRING	**-575 696**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

5210	**GRTBOTN SKOLE BYGG**						
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	25 916	0	0	0	0	0
1.10400	OVERTID	4 798	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10750	LØNN RENHOLD	661 393	710 330	695 330	695 330	695 330	695 330
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	102 156	140 339	137 339	137 339	137 339	137 339
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 129	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	39 032	43 384	42 466	42 466	42 466	42 466
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	15 630	35 488	20 488	20 488	20 488	20 488
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	3 037	3 214	3 214	3 214	3 214	3 214
1.11800	STRØM	302 045	142 079	142 079	142 079	142 079	142 079
1.11840	PELLETS TIL OPPVARMING	37 895	157 600	57 600	57 600	57 600	57 600
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	27 355	41 000	31 000	31 000	31 000	31 000
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	141 956	166 464	146 464	146 464	146 464	146 464
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	11 546	0	12 000	12 000	12 000	12 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	2 954	0	0	0	0	0
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	0	26 000	0	0	0	0
1.12020	PROGRAMVARE	0	2 000	0	0	0	0
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	1 372	20 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.12318	FORSIKR.SKADE GRATANGSBOTN SKOLE	470 521	0	0	0	0	0
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	203 425	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	138 846	92 000	204 498	204 498	204 498	204 498
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	94 425	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	10 427	0	0	0	0	0
1.13507	110-SENTRAL NARVIK	2 750	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	312 971	109 025	87 786	87 786	87 786	87 786
1.15900	AVSKRIVNINGER	1 230 689	1 230 000	1 230 000	1 230 000	1 230 000	1 230 000
	Sum utgifter	**3 842 268**	**3 008 923**	**2 905 264**	**2 905 264**	**2 905 264**	**2 905 264**
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-54 037	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-312 971	-109 025	-87 786	-87 786	-87 786	-87 786
1.17715	FORSIKRINGSOPPGJØR	-420 521	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-787 529**	**-109 025**	**-87 786**	**-87 786**	**-87 786**	**-87 786**
	Netto GRTBOTN SKOLE BYGG	**3 054 739**	**2 899 898**	**2 817 478**	**2 817 478**	**2 817 478**	**2 817 478**

5211	**NORD-GRATANGEN SKOLE**						
1.11800	STRØM	5 795	40 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	6 021	34 267	8 000	8 000	8 000	8 000
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	5 300	46 693	10 000	10 000	10 000	10 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	2 795	89 173	5 000	5 000	5 000	5 000
1.15900	AVSKRIVNINGER	0	186 754	0	0	0	0
	Sum utgifter	**19 911**	**396 887**	**33 000**	**33 000**	**33 000**	**33 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-2 795	-89 173	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
	Sum inntekter	**-2 795**	**-89 173**	**-5 000**	**-5 000**	**-5 000**	**-5 000**
	Netto NORD-GRATANGEN SKOLE	**17 116**	**307 714**	**28 000**	**28 000**	**28 000**	**28 000**

2210	**GRTBOTN BARNEHAGE**						
1.10100	FAST LØNN	1 991 441	2 225 050	1 807 847	1 807 847	1 807 847	1 807 847
1.10170	KVELDS- NATTILLEGG	87	0	0	0	0	0
1.10200	SYKEVIKARER	51 435	0	0	0	0	0
1.10210	FERIEVIKARER	36 484	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	50 521	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.10400	OVERTID	20 448	29 000	29 000	29 000	29 000	29 000
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	0	0	0	0	0
1.10510	LÆRLINGER	55 990	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	268	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	408 157	460 086	377 465	377 465	377 465	377 465
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	4 164	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	133 505	142 093	116 602	116 602	116 602	116 602
1.11000	KONTORUTGIFTER	3 700	7 542	7 542	7 542	7 542	7 542
1.11010	KOPIERINGSUTGIFTER	3 296	0	0	0	0	0
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	3 399	0	0	0	0	0
1.11030	FAGLITTERATUR	1 481	0	0	0	0	0
1.11050	FRITT SKOLEMATRIELL	910	0	0	0	0	0
1.11055	UNDERVISNINGSMATERIELL	1 004	0	0	0	0	0
1.11100	MEDISINSK FORBRUKSMATRIELL	445	0	0	0	0	0
1.11150	MATVARER	48 368	41 866	41 866	41 866	41 866	41 866
1.11151	MATVARER PERSONALET	8 712	19 470	19 470	19 470	19 470	19 470
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	1 817	0	0	0	0	0
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	2 902	0	0	0	0	0
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	500	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 289	8 873	8 873	8 873	8 873	8 873
1.11291	INNFORDRINGSUTGIFTER	0	8 873	8 873	8 873	8 873	8 873
1.11310	TELEFONUTGIFTER	5 339	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0
1.11340	NETTDRIFT	8 790	0	0	0	0	0
1.11400	ANNONSERING	0	1 774	1 774	1 774	1 774	1 774
1.11500	KURS ANSATTE	10 870	13 309	13 309	13 309	13 309	13 309
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	1 311	0	0	0	0	0
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	706	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	3 628	12 000	12 000	12 000	12 000	12 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	6 260	7 800	7 800	7 800	7 800	7 800
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	915	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	630	0	0	0	0	0
1.11740	ANNEN TRANSPORT	15 673	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	13 473	0	0	0	0	0
1.11851	FORSIKR.AV BARN I SKOLE/B.HAGE	0	1 109	1 109	1 109	1 109	1 109
1.11952	AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER O.L	135	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	6 177	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	43 183	23 068	23 068	23 068	23 068	23 068
1.12022	INVENTAR OG UTSTYR	243	0	0	0	0	0
1.13540	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	6 000	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	25 666	20 929	27 650	27 650	27 650	27 650
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	1 000	0	0	0	0	0
1.15010	FORSINKELSESRENTER	193	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 980 515**	**3 102 842**	**2 584 248**	**2 584 248**	**2 584 248**	**2 584 248**
1.16000	EGEN-/BRUKERBETALING	-335 266	-354 970	-354 970	-354 970	-354 970	-354 970
1.16001	KOSTPENGER BARNEHAGE	-44 502	-41 866	-41 866	-41 866	-41 866	-41 866
1.16012	KOSTPENGER ANSATTE	-14 009	-19 470	-19 470	-19 470	-19 470	-19 470
1.17000	DIV. STATLIGE TILSKUDD	-12 873	0	0	0	0	0
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-30 500	0	0	0	0	0
1.17040	REFUSJON FRA NAV	-113 200	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-7	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-25 666	-20 929	-27 650	-27 650	-27 650	-27 650
1.17310	LÆRLINGETILSKUDD	-12 500	0	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-4 115	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-27 967	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-620 605**	**-437 235**	**-443 956**	**-443 956**	**-443 956**	**-443 956**
	Netto GRTBOTN BARNEHAGE	**2 359 910**	**2 665 607**	**2 140 292**	**2 140 292**	**2 140 292**	**2 140 292**
2220	**ÅRSTEIN BARNEHAGE**						
1.10100	FAST LØNN	1 960 566	1 907 268	2 010 333	2 010 333	2 010 333	2 010 333
1.10200	SYKEVIKARER	69 480	0	0	0	0	0
1.10210	FERIEVIKARER	5 732	32 000	17 000	17 000	17 000	17 000
1.10220	FRIDAGSVIKARER	1 615	0	0	0	0	0
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	15 323	40 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1.10400	OVERTID	20 105	11 000	11 000	11 000	11 000	11 000
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	201	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	390 925	393 288	405 704	405 704	405 704	405 704
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	2 514	0	2 700	2 700	2 700	2 700
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	106 379	121 560	125 549	125 549	125 549	125 549
1.11000	KONTORUTGIFTER	1 630	8 396	8 396	8 396	8 396	8 396
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	915	0	0	0	0	0
1.11030	FAGLITTERATUR	1 047	0	0	0	0	0
1.11100	MEDISINSK FORBRUKSMATRIELL	60	0	0	0	0	0
1.11150	MATVARER	51 281	41 206	41 206	41 206	41 206	41 206
1.11151	MATVARER PERSONALET	12 614	14 850	14 850	14 850	14 850	14 850
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	2 852	0	0	0	0	0
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	539	0	0	0	0	0
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	427	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 865	7 959	7 000	7 000	7 000	7 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11310	TELEFONUTGIFTER	1 604	7 097	7 000	7 000	7 000	7 000
1.11400	ANNONSERING	3 454	1 774	4 000	4 000	4 000	4 000
1.11500	KURS ANSATTE	6 685	12 117	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	4 016	0	0	0	0	0
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	517	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	5 954	2 251	2 251	2 251	2 251	2 251
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	4 550	5 640	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	1 825	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	770	0	0	0	0	0
1.11740	ANNEN TRANSPORT	1 000	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	13 815	0	0	0	0	0
1.11851	FORSIKR.AV BARN I SKOLE/B.HAGE	839	1 109	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	22 377	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	4 969	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	14 509	31 053	16 053	16 053	16 053	16 053
1.13518	KJØP AV KOMMUNALE TJENESTER	310 206	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	21 374	30 000	24 628	24 628	24 628	24 628
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	1 000	0	0	0	0	0
1.15010	FORSINKELSESRENTER	148	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**3 065 682**	**2 968 568**	**3 024 670**	**3 024 670**	**3 024 670**	**3 024 670**
1.16000	EGEN-/BRUKERBETALING	-281 539	-356 961	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
1.16001	KOSTPENGER BARNEHAGE	-35 257	-41 206	-41 206	-41 206	-41 206	-41 206
1.16012	KOSTPENGER ANSATTE	-13 662	-14 850	-14 850	-14 850	-14 850	-14 850
1.17000	DIV. STATLIGE TILSKUDD	-12 873	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-90 818	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17110	REFUSJON FØDSELSPENGER	-273 275	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-21 374	-30 000	-24 628	-24 628	-24 628	-24 628
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-1 500	0	0	0	0	0
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-12 500	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-742 798**	**-443 017**	**-380 684**	**-380 684**	**-380 684**	**-380 684**
	Netto ÅRSTEIN BARNEHAGE	**2 322 884**	**2 525 551**	**2 643 986**	**2 643 986**	**2 643 986**	**2 643 986**

2230	**MYRLHAUGEN BARNEHAGE**						
1.16000	EGEN-/BRUKERBETALING	32	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**32**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto MYRLHAUGEN BARNEHAGE	**32**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

2212	**SPESUNDERVISNING BARNEHAGER**						
1.13518	KJØP AV KOMMUNALE TJENESTER	312 058	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	616 421	714 924	714 924	714 924	714 924	714 924
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	178 731	178 731	178 731	178 731
	Sum utgifter	**928 479**	**914 924**	**1 093 655**	**1 093 655**	**1 093 655**	**1 093 655**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-178 731	-178 731	-178 731	-178 731
	Sum inntekter	**0**	**0**	**-178 731**	**-178 731**	**-178 731**	**-178 731**
	Netto SPESUNDERVISNING BARNEHAGER	**928 479**	**914 924**	**914 924**	**914 924**	**914 924**	**914 924**

2240	**NGS MONTESSORI BARNEHAGE**						
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	1 858 684	1 400 000	1 290 000	1 290 000	1 290 000	1 290 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	322 500	322 500	322 500	322 500
	Sum utgifter	**1 858 684**	**1 400 000**	**1 612 500**	**1 612 500**	**1 612 500**	**1 612 500**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-322 500	-322 500	-322 500	-322 500

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Sum inntekter	**0**	**0**	**-322 500**	**-322 500**	**-322 500**	**-322 500**
	Netto NGS MONTESSORI BARNEHAGE	**1 858 684**	**1 400 000**	**1 290 000**	**1 290 000**	**1 290 000**	**1 290 000**

5220	**GRTBOTN BARNEHAGE BYGG**						
1.10200	SYKEVIKARER	9 805	0	0	0	0	0
1.10210	FERIEVIKARER	2 915	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.10750	LØNN RENHOLD	106 008	103 590	103 590	103 590	103 590	103 590
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	20 939	20 906	20 866	20 866	20 866	20 866
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	6 567	6 451	6 449	6 449	6 449	6 449
1.11000	KONTORUTGIFTER	498	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	10 481	0	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	278	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	305	24 000	4 000	4 000	4 000	4 000
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	320	480	480	480	480	480
1.11800	STRØM	41 690	44 000	44 000	44 000	44 000	44 000
1.11910	HUSLEIER	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000	280 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	3 933	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	832	0	0	0	0	0
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	874	0	0	0	0	0
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	271	18 400	18 400	18 400	18 400	18 400
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	18 568	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	9 010	10 720	12 000	12 000	12 000	12 000
1.15010	FORSINKELSESRENTER	156	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**513 450**	**510 547**	**501 785**	**501 785**	**501 785**	**501 785**
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-19 601	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-9 010	-10 720	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
	Sum inntekter	**-28 611**	**-10 720**	**-12 000**	**-12 000**	**-12 000**	**-12 000**
	Netto GRTBOTN BARNEHAGE BYGG	**484 839**	**499 827**	**489 785**	**489 785**	**489 785**	**489 785**

5221	**ÅRSTEIN BARNEHAGE BYGG**						
1.10200	SYKEVIKARER	8 261	0	0	0	0	0
1.10210	FERIEVIKARER	2 624	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
1.10750	LØNN RENHOLD	106 601	140 792	120 792	120 792	120 792	120 792
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	18 616	28 696	24 616	24 616	24 616	24 616
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	821	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	6 873	8 847	7 620	7 620	7 620	7 620
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	3 664	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 028	4 436	4 436	4 436	4 436	4 436
1.11310	TELEFONUTGIFTER	552	0	0	0	0	0
1.11400	ANNONSERING	3 024	0	0	0	0	0
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	240	324	324	324	324	324
1.11800	STRØM	29 546	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	4 680	11 091	6 091	6 091	6 091	6 091
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	23 038	32 000	23 000	23 000	23 000	23 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	4 423	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	1 644	0	0	0	0	0
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	3 813	24 904	4 904	4 904	4 904	4 904
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	29 753	40 000	43 821	43 821	43 821	43 821
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	1 074	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	4 777	0	5 000	5 000	5 000	5 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	11 759	19 490	18 109	18 109	18 109	18 109
1.15900	AVSKRIVNINGER	65 721	65 721	65 721	65 721	65 721	65 721
	Sum utgifter	**332 532**	**420 301**	**373 434**	**373 434**	**373 434**	**373 434**
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-2 379	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-11 759	-19 490	-18 109	-18 109	-18 109	-18 109
	Sum inntekter	**-14 138**	**-19 490**	**-18 109**	**-18 109**	**-18 109**	**-18 109**
	Netto ÅRSTEIN BARNEHAGE BYGG	**318 394**	**400 811**	**355 325**	**355 325**	**355 325**	**355 325**
5222	**MYRLANDSHAUGEN BHBYGG**						
1.11800	STRØM	-202	0	0	0	0	0
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	1 361	0	0	0	0	0
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	5 246	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	1 312	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**7 717**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.16203	ANDRE AVG.FRIE INNTEKTER	-2 000	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-1 312	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-3 312**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto MYRLANDSHAUGEN BHBYGG	**4 405**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
2400	**MUSIKKSKOLE**						
1.10100	FAST LØNN	261 896	273 323	273 323	273 323	273 323	273 323
1.10111	FUNKSJONSLØNN LÆRERE	0	10 124	10 124	10 124	10 124	10 124
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	195	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	50 303	56 227	54 000	54 000	54 000	54 000
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	616	0	700	700	700	700
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	15 964	17 324	17 246	17 246	17 246	17 246

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11000	KONTORUTGIFTER	1 368	3 546	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11055	UNDERVISNINGSMATERIELL	0	2 662	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	3 162	6 327	2 982	2 982	2 982	2 982
1.11860	ANDRE FORSIKRINGER	8 215	0	8 500	8 500	8 500	8 500
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	0	1 500	0	0	0	0
1.13552	KONTINGENT ANDRE	7 588	5 000	7 500	7 500	7 500	7 500
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	1 000	1 000	1 000	1 000
	Sum utgifter	**349 307**	**376 033**	**379 375**	**379 375**	**379 375**	**379 375**
1.16008	ANDRE BRUKERBETALINGER	-43 388	-41 000	-44 000	-44 000	-44 000	-44 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
	Sum inntekter	**-43 388**	**-41 000**	**-45 000**	**-45 000**	**-45 000**	**-45 000**
	Netto MUSIKKSKOLE	**305 919**	**335 033**	**334 375**	**334 375**	**334 375**	**334 375**

2500	**KULTURKONTOR**						
1.10100	FAST LØNN	81 291	228 329	239 820	239 820	239 820	239 820
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	12 990	45 111	47 381	47 381	47 381	47 381
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	103	0	0	0	0	0
1.10930	PENSJON LÆRERE	481	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	4 838	13 946	14 647	14 647	14 647	14 647
1.11000	KONTORUTGIFTER	0	3 662	3 662	3 662	3 662	3 662
1.11150	MATVARER	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11310	TELEFONUTGIFTER	4 659	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
1.11400	ANNONSERING	0	2 546	2 546	2 546	2 546	2 546
1.11460	INFONETT	0	887	887	887	887	887
1.11500	KURS ANSATTE	5 050	1 018	1 018	1 018	1 018	1 018

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	0	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	5 091	5 091	5 091	5 091	5 091
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	48	500	500	500	500	500
1.11900	LEIE AV LOKALER	600	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	610	0	0	0	0	0
1.13540	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	9 600	0	0	0	0	0
1.13552	KONTINGENT ANDRE	2 700	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	72 718	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	4 367	9 702	5 400	5 400	5 400	5 400
1.14500	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	0	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.14704	FRIE KULTURMIDLER	89 500	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.14720	FRITIDSTILTAK	6 000	0	0	0	0	0
1.14721	KULTURTILTAK	6 336	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**301 891**	**451 492**	**461 652**	**461 652**	**461 652**	**461 652**
1.16207	SALG NARVIKFRONTEN 1940 BOK (A KR 200,-)	-3 230	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**-3 230**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.16501	SALG AV GRATANGSKALENDER/ANNONSER	-54 241	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-4 367	-9 702	-5 400	-5 400	-5 400	-5 400
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-3 500	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-62 108**	**-34 702**	**-30 400**	**-30 400**	**-30 400**	**-30 400**
	Netto KULTURKONTOR	**236 553**	**416 790**	**431 252**	**431 252**	**431 252**	**431 252**

2501	**KULTURMINNEPLAN**						
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	5 016	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.12710	KONSULENTTJENESTER	47 073	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	11 768	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**63 857**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-11 768	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-11 768**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto KULTURMINNEPLAN	**52 089**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

2510	**BIBLIOTEK**						
1.10100	FAST LØNN	200 307	228 329	247 157	247 157	247 157	247 157
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	732	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	69	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	33 635	45 111	48 830	48 830	48 830	48 830
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	467	800	800	800	800	800
1.10930	PENSJON LÆRERE	481	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	12 020	13 987	15 137	15 137	15 137	15 137
1.11000	KONTORUTGIFTER	1 623	8 871	8 871	8 871	8 871	8 871
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	7 326	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
1.11150	MATVARER	516	0	0	0	0	0
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	419	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	400	6 051	6 051	6 051	6 051	6 051
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	0	500	500	500	500	500
1.11310	TELEFONUTGIFTER	2 032	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-732	0	0	0	0	0
1.11340	NETTDRIFT	35 832	58 800	50 000	50 000	50 000	50 000
1.11500	KURS ANSATTE	0	6 541	6 541	6 541	6 541	6 541

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	874	4 361	4 361	4 361	4 361	4 361
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	487	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	750	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	7 908	0	0	0	0	0
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	2 482	0	0	0	0	0
1.12030	KJØP AV BØKER M.V. FOLKEBIBL.	55 413	52 725	52 725	52 725	52 725	52 725
1.12210	LEIE/LEASING AV KONTORMASKINER	9 262	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	80	0	0	0	0	0
1.13540	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	1 629	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	14 878	14 683	21 731	21 731	21 731	21 731
1.15010	FORSINKELSESRENTER	748	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**389 638**	**462 259**	**484 204**	**484 204**	**484 204**	**484 204**
1.16200	AVGIFTSFRITT SALG	0	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-14 878	-14 683	-21 731	-21 731	-21 731	-21 731
	Sum inntekter	**-14 878**	**-15 683**	**-22 731**	**-22 731**	**-22 731**	**-22 731**
	Netto BIBLIOTEK	**374 760**	**446 576**	**461 473**	**461 473**	**461 473**	**461 473**

2520	**KULTURVERN**						
1.11800	STRØM	3 303	0	0	0	0	0
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	-2 298	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	745	0	0	0	0	0
1.14743	ANDRE OVERFØR. TIL PRIVATE	74 340	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
	Sum utgifter	**76 090**	**75 000**	**75 000**	**75 000**	**75 000**	**75 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-745	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-745**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Netto KULTURVERN	**75 345**	**75 000**	**75 000**	**75 000**	**75 000**	**75 000**

2530	**INTERKOMMBYGDEBOKSAMARB**						
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	195	0	0	0	0	0
1.13504	INTERKOMM-BYGDEBOKSAMARB.	24 165	0	0	0	0	0
1.13534	KJØP AV TJ. INTERKOMM. SAMARB.	0	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	49	0	0	0	0	0
1.14710	TAP PÅ FORDRINGER OG GARANTIER	141 067	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**165 476**	**50 000**	**50 000**	**50 000**	**50 000**	**50 000**
1.16202	SALG ASTAFJORD BYGDEBØKER	-8 032	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-49	0	0	0	0	0
1.18905	TILFELDIGE INNTEKTER	-141 067	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-149 148**	**-3 500**	**-3 500**	**-3 500**	**-3 500**	**-3 500**
	Netto INTERKOMMBYGDEBOKSAMARB	**16 328**	**46 500**	**46 500**	**46 500**	**46 500**	**46 500**

2540	**IDRETTS OG FRILUFTSAKT**						
1.13540	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	18 507	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.15900	AVSKRIVNINGER	137 513	137 513	137 513	137 513	137 513	137 513
	Sum utgifter	**156 020**	**147 513**	**147 513**	**147 513**	**147 513**	**147 513**
	Netto IDRETTS OG FRILUFTSAKT	**156 020**	**147 513**	**147 513**	**147 513**	**147 513**	**147 513**

2550	**PARK OG GRØNTANLEGG**						
1.11940	LEIE AV GRUNN/FESTEAVGIFTER	0	1 109	1 109	1 109	1 109	1 109
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	2 248	0	0	0	0	0
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	42 000	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	86 000	0	50 000	50 000	50 000	50 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	32 562	0	12 500	12 500	12 500	12 500
	Sum utgifter	**162 810**	**1 109**	**63 609**	**63 609**	**63 609**	**63 609**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-32 562	0	-12 500	-12 500	-12 500	-12 500
	Sum inntekter	**-32 562**	**0**	**-12 500**	**-12 500**	**-12 500**	**-12 500**
	Netto PARK OG GRØNTANLEGG	**130 248**	**1 109**	**51 109**	**51 109**	**51 109**	**51 109**

2560	**UNGDOMSKLUBB**						
1.11000	KONTORUTGIFTER	0	1 109	1 100	1 100	1 100	1 100
1.11150	MATVARER	6 893	500	500	500	500	500
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	670	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	485	0	0	0	0	0
1.11260	VELFERDSTILTAK BRUKERE	3 818	0	0	0	0	0
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	248	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	25 000	21 025	21 025	21 025	21 025
1.11330	GEBYR BANKTJENESTER O.L.	280	0	0	0	0	0
1.11340	NETTDRIFT	15 510	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	355	0	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	916	0	0	0	0	0
1.11740	ANNEN TRANSPORT	12 500	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	17 110	13 409	18 971	18 971	18 971	18 971
1.11910	HUSLEIER	49 700	46 578	52 000	52 000	52 000	52 000
1.11952	AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER O.L	608	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	10 525	3 327	3 327	3 327	3 327	3 327
1.13552	KONTINGENT ANDRE	1 150	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	9 849	3 227	11 231	11 231	11 231	11 231

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14710	TAP PÅ FORDRINGER OG GARANTIER	100	0	0	0	0	0
1.14720	FRITIDSTILTAK	0	20 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.14721	KULTURTILTAK	1 021	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**131 738**	**113 150**	**158 154**	**158 154**	**158 154**	**158 154**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-9 849	-3 227	-11 231	-11 231	-11 231	-11 231
1.17501	REF GRATANGEN	-10 400	0	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-25 800	0	0	0	0	0
1.19000	RENTER AV BANKINNSKUDD	-3	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-46 052**	**-3 227**	**-11 231**	**-11 231**	**-11 231**	**-11 231**
	Netto UNGDOMSKLUBB	**85 686**	**109 923**	**146 923**	**146 923**	**146 923**	**146 923**

2570	**ØVRIGE KULTURFORMÅL**						
1.11400	ANNONSERING	11 000	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	292	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	773	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	6 207	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	4 449	3 000	250	250	250	250
1.14721	KULTURTILTAK	9 858	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	16 000	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**48 579**	**44 000**	**41 250**	**41 250**	**41 250**	**41 250**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-4 449	-3 000	-250	-250	-250	-250
1.17300	REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNEN	-16 000	0	0	0	0	0
1.17504	REF SALANGEN	-4 320	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-24 769**	**-3 000**	**-250**	**-250**	**-250**	**-250**
	Netto ØVRIGE KULTURFORMÅL	**23 810**	**41 000**	**41 000**	**41 000**	**41 000**	**41 000**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
2600	**GRTKIRKELIG FELLESRÅD**						
1.11800	STRØM	0	0	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	0	4 600	4 600	4 600	4 600	4 600
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	7 150	0	20 000	20 000	20 000	20 000
1.12800	KJØP/ERVERV AV GRUNN	20 554	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	116 980	151 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.13740	ARBEID GRAVER KIRKEGÅRD	58 365	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	22 692	8 300	20 000	20 000	20 000	20 000
1.14722	TILSK. TIL KIRKELIG ADM.	1 249 202	1 280 432	1 325 247	1 325 247	1 325 247	1 325 247
1.14724	TILSKUDD TIL KIRKEGÅRDER/GRAVLUND	35 400	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 510 343**	**1 444 332**	**1 429 847**	**1 429 847**	**1 429 847**	**1 429 847**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-22 692	-8 300	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
	Sum inntekter	**-22 692**	**-8 300**	**-20 000**	**-20 000**	**-20 000**	**-20 000**
	Netto GRTKIRKELIG FELLESRÅD	**1 487 651**	**1 436 032**	**1 409 847**	**1 409 847**	**1 409 847**	**1 409 847**

2610	**ANDRE RELGIØSE FORMÅL**						
1.14725	TILSK. TIL ANDRE RELIGIØSE FOR	97 428	45 000	105 000	105 000	105 000	105 000
	Sum utgifter	**97 428**	**45 000**	**105 000**	**105 000**	**105 000**	**105 000**
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-31 902	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-31 902**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto ANDRE RELGIØSE FORMÅL	**65 526**	**45 000**	**105 000**	**105 000**	**105 000**	**105 000**

5250	**ELIBORG**						
1.10200	SYKEVIKARER	0	2 000	0	0	0	0
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	0	2 000	0	0	0	0
1.10750	LØNN RENHOLD	15 003	35 430	35 430	35 430	35 430	35 430

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	8 675	7 086	7 086	7 086	7 086
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	765	2 453	2 168	2 168	2 168	2 168
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	748	500	500	500	500	500
1.11310	TELEFONUTGIFTER	424	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	77 344	66 015	80 000	80 000	80 000	80 000
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	9 449	11 180	12 000	12 000	12 000	12 000
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	54 499	49 398	55 000	55 000	55 000	55 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	7 668	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	53 055	24 873	35 000	35 000	35 000	35 000
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	5 457	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	7 997	5 774	5 774	5 774	5 774	5 774
1.13507	110-SENTRAL NARVIK	2 921	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	35 962	31 516	36 445	36 445	36 445	36 445
1.14706	DIVERSE TILSKUDD	30 000	0	0	0	0	0
1.15900	AVSKRIVNINGER	4 417	4 418	4 418	4 418	4 418	4 418
	Sum utgifter	**305 709**	**249 232**	**278 821**	**278 821**	**278 821**	**278 821**
1.16310	LEIEINNTEKTER KOMMUNALE BYGG	-61 535	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
1.17012	TILSKUDD INNOVASJON NORGE	-19 357	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-35 962	-31 516	-36 445	-36 445	-36 445	-36 445
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-30 000	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-146 854**	**-111 516**	**-116 445**	**-116 445**	**-116 445**	**-116 445**
	Netto ELIBORG	**158 855**	**137 716**	**162 376**	**162 376**	**162 376**	**162 376**

3300	**SOSIALKONTOR**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10100	FAST LØNN	429 895	452 157	443 695	443 695	443 695	443 695
1.10200	SYKEVIKARER	121 774	0	0	0	0	0
1.10201	SVANGER- OMSORGSVIKARER	0	110 291	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	321	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	103 835	113 596	87 660	87 660	87 660	87 660
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	744	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	26 988	34 478	27 099	27 099	27 099	27 099
1.11000	KONTORUTGIFTER	12 353	0	0	0	0	0
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	14 024	0	0	0	0	0
1.11030	FAGLITTERATUR	346	0	0	0	0	0
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	2 413	0	2 500	2 500	2 500	2 500
1.11310	TELEFONUTGIFTER	4 644	0	4 800	4 800	4 800	4 800
1.11320	MOBILTELEFON	0	3 400	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	5 975	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	6 827	5 000	8 000	8 000	8 000	8 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	8 430	6 000	8 500	8 500	8 500	8 500
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	4 959	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	1 622	0	0	0	0	0
1.11851	FORSIKR.AV BARN I SKOLE/B.HAGE	265	0	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	64 540	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
1.11965	VISMA DRIFT/VEDLIKEHOLD	34 134	29 600	29 600	29 600	29 600	29 600
1.11976	SOSIAL 2000	30 908	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	0	3 549	3 549	3 549	3 549	3 549
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	11 004	0	0	0	0	0
1.13000	KJØP AV STATLIGE TJENESTER	0	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	18 111	8 914	10 112	10 112	10 112	10 112
1.15010	FORSINKELSESRENTER	1 434	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**905 546**	**1 132 985**	**991 515**	**991 515**	**991 515**	**991 515**
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-14 000	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-131 645	-110 291	0	0	0	0
1.17110	REFUSJON FØDSELSPENGER	-28 161	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-18 111	-8 914	-10 112	-10 112	-10 112	-10 112
	Sum inntekter	**-191 917**	**-119 205**	**-10 112**	**-10 112**	**-10 112**	**-10 112**
	Netto SOSIALKONTOR	**713 629**	**1 013 780**	**981 403**	**981 403**	**981 403**	**981 403**

3306	**UTDRUS- OG PSYKISK HELSEARBEID**						
1.14705	TILT.VEDR. SOSIALE TJENESTER	1 000	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-1 000	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-1 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3310	**SOSIALE TJENESTER**						
1.10100	FAST LØNN	-3 014	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	37	0	0	0	0	0
1.10890	INTRODUKSJON-/KVALIF.STØNAD	270 269	225 000	420 000	420 000	420 000	420 000
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	-787	11 475	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	471	0	0	0	0	0
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	346	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	43	0	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	6 900	0	0	0	0	0
1.12100	LEIE/LEASING AV BILER	3 803	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14730	BIDRAG TIL LIVSOPPHOLD	928 310	606 269	606 269	606 269	606 269	606 269
1.14731	BIDRAG BOUTGIFTER	615 691	338 000	338 000	338 000	338 000	338 000
1.14732	BIDR. BARNEHAGEUTGIFTER	10 367	25 150	25 150	25 150	25 150	25 150
1.15010	FORSINKELSESRENTER	116	0	0	0	0	0
1.15210	SOSIALE UTLÅN	0	11 000	0	0	0	0
1.15220	SOSIALE UTLÅN	128 175	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 960 727**	**1 216 894**	**1 389 419**	**1 389 419**	**1 389 419**	**1 389 419**
1.17040	REFUSJON FRA NAV	-103 171	0	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-70 190	0	0	0	0	0
1.19210	MOTTATTE AVDRAG PÅ SOSIALLÅN	-28 430	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-201 791**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto SOSIALE TJENESTER	**1 758 936**	**1 216 894**	**1 389 419**	**1 389 419**	**1 389 419**	**1 389 419**

3317	**UNGDOM I VEKST- NAV-PROSJEKT**						
1.14000	OVERFØRING TIL STATEN	109 087	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**109 087**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-109 087	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-109 087**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3320	**EDRUSKAPSVERN**						
1.13701	KONTROLL AV ALKOHOLOMSETN.	22 474	29 578	25 000	25 000	25 000	25 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	5 619	7 395	6 250	6 250	6 250	6 250
	Sum utgifter	**28 093**	**36 973**	**31 250**	**31 250**	**31 250**	**31 250**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-5 619	-7 395	-6 250	-6 250	-6 250	-6 250
	Sum inntekter	**-5 619**	**-7 395**	**-6 250**	**-6 250**	**-6 250**	**-6 250**
	Netto EDRUSKAPSVERN	**22 474**	**29 578**	**25 000**	**25 000**	**25 000**	**25 000**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
3313	**GJELDSNETTVERK**						
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	4 618	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**4 618**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-4 618	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-4 618**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3321	**KOMPETANSE- OG INNOVASJONSTILSK BPA**						
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	90 000	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**90 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-90 000	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-90 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
3100	**FLYKTNINGETJ**						
1.10100	FAST LØNN	372 761	445 415	0	0	0	0
1.10400	OVERTID	-315	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	170	0	0	0	0	0
1.10890	INTRODUKSJON-/KVALIF.STØNAD	1 390 851	1 691 333	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	72 884	88 000	0	0	0	0
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	616	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	21 084	169 562	0	0	0	0
1.11000	KONTORUTGIFTER	978	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	5 000	0	0	0	0	0
1.11340	NETTDRIFT	735	1 500	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	0	10 000	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	8 503	10 000	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11700	DRIVSTOFF/OLJE	0	16 800	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	50	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	41 327	100 000	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	442 050	473 500	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	2 006	0	0	0	0	0
1.11961	TV-LISENS NAV	15 315	21 800	0	0	0	0
1.11965	VISMA DRIFT/VEDLIKEHOLD	15 250	14 400	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	8 638	158 000	0	0	0	0
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	0	2 000	0	0	0	0
1.12022	INVENTAR OG UTSTYR	34 240	0	0	0	0	0
1.12100	LEIE/LEASING AV BILER	0	50 000	0	0	0	0
1.12715	TOLKETJENSTE	5 125	10 000	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	15 747	25 400	0	0	0	0
1.14732	BIDR. BARNEHAGEUTGIFTER	0	20 000	0	0	0	0
1.14734	BIDR.INV./UTSTYR FLYKTNINGEBOL	0	100 000	0	0	0	0
1.14735	BIDR. LIVSOPPH. FLYKTNINGER	50 500	100 000	0	0	0	0
1.14736	BIDR. BOUTG. FLYKTNINGER	14 250	15 000	0	0	0	0
1.14760	OVERFØRING	0	30 000	0	0	0	0
1.15010	FORSINKELSESRENTER	387	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 518 152**	**3 552 710**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	-358 983	-551 076	0	0	0	0
1.17000	DIV. STATLIGE TILSKUDD	-81 450	0	0	0	0	0
1.17040	REFUSJON FRA NAV	-7 335	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-30 834	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-15 747	-25 400	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Sum inntekter	**-494 349**	**-576 476**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto FLYKTNINGETJ	**2 023 803**	**2 976 234**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**	**1 000 000**

3150	**GRATANGEN BOFFELESSKAP**						
1.10100	FAST LØNN	1 271 871	5 515 000	4 875 000	4 875 000	4 875 000	4 875 000
1.10170	KVELDS- NATTILLEGG	109 682	872 000	872 000	872 000	872 000	872 000
1.10171	LØRDAGS- SØNDAGSTILLEGG	46 470	388 000	401 592	401 592	401 592	401 592
1.10172	HELG- HØYTIDSTILLEGG	0	549 000	549 000	549 000	549 000	549 000
1.10200	SYKEVIKARER	0	317 000	200 000	200 000	200 000	200 000
1.10210	FERIEVIKARER	0	143 000	200 000	200 000	200 000	200 000
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	31 165	166 000	166 000	166 000	166 000	166 000
1.10300	EKSTRAHJELP	0	82 000	82 000	82 000	82 000	82 000
1.10400	OVERTID	0	215 000	125 000	125 000	125 000	125 000
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	1 530	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	497	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	251 589	1 234 000	1 494 118	1 494 118	1 494 118	1 494 118
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 501	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	87 430	472 000	457 200	457 200	457 200	457 200
1.11000	KONTORUTGIFTER	309	20 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.11100	MEDISINSK FORBRUKSMATRIELL	0	0	1 500	1 500	1 500	1 500
1.11140	MEDIKAMENTER	332	0	0	0	0	0
1.11150	MATVARER	49 223	230 000	445 000	445 000	445 000	445 000
1.11151	MATVARER PERSONALET	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	0	0	4 000	4 000	4 000	4 000
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	7 882	14 000	17 472	17 472	17 472	17 472

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11214	KJØP VAREKLÆR	9 783	0	0	0	0	0
1.11260	VELFERDSTILTAK BRUKERE	855	0	300 000	300 000	300 000	300 000
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	1 300	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	311	150 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.11310	TELEFONUTGIFTER	0	24 000	0	0	0	0
1.11410	STILLINGSANNONSER	0	40 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11500	KURS ANSATTE	6 543	0	30 000	30 000	30 000	30 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	9 599	0	0	0	0	0
1.11700	DRIVSTOFF/OLJE	4 482	42 000	60 000	60 000	60 000	60 000
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	0	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	305	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	210	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	11 610	30 000	72 000	72 000	72 000	72 000
1.11820	OLJE/VED TIL OPPVARMING	5 098	0	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11910	HUSLEIER	125 090	600 000	800 000	800 000	800 000	800 000
1.11952	AVGIFTER, GEBYRER, LISENSER O.L	0	0	13 000	13 000	13 000	13 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	41 470	0	135 000	135 000	135 000	135 000
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	37 013	0	0	0	0	0
1.12032	LÆREMIDLER	3 592	0	0	0	0	0
1.12100	LEIE/LEASING AV BILER	24 667	242 000	262 000	262 000	262 000	262 000
1.12415	SNØBRØTINGSAVTALER	0	0	20 000	20 000	20 000	20 000
1.12715	TOLKETJENSTE	0	0	3 000	3 000	3 000	3 000
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	141 810	660 000	600 000	600 000	600 000	600 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	65 865	233 000	522 625	522 625	522 625	522 625
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	0	91 000	91 000	91 000	91 000	91 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14712	LOMMEPENGER/AKTIVITETSPENGER	0	0	384 000	384 000	384 000	384 000
1.14730	BIDRAG TIL LIVSOPPHOLD	8 633	200 000	0	0	0	0
1.15010	FORSINKELSESRENTER	96	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 357 813**	**12 564 000**	**13 370 507**	**13 370 507**	**13 370 507**	**13 370 507**
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	0	-60 000	0	0	0	0
1.17110	REFUSJON FØDSELSPENGER	0	0	-246 825	-246 825	-246 825	-246 825
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-65 865	-233 000	-522 625	-522 625	-522 625	-522 625
1.18100	ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-1 466 240	-12 271 000	-13 792 000	-13 792 000	-13 792 000	-13 792 000
	Sum inntekter	**-1 532 105**	**-12 564 000**	**-14 561 450**	**-14 561 450**	**-14 561 450**	**-14 561 450**
	Netto GRATANGEN BOFFELESSKAP	**825 708**	**0**	**-1 190 943**	**-1 190 943**	**-1 190 943**	**-1 190 943**

3330	**BARNEVERNSTJENESTEN**						
1.10400	OVERTID	624	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	1 407	0	0	0	0	0
1.10531	LØNN AVLASTNING	12 899	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.10550	LØNN FOSTERHJEM	663 388	546 000	746 000	746 000	746 000	746 000
1.10551	ARB.GODTGJØRELSE BESØKSHJEM	38 400	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.10570	ANDRE TREKKPL.GODTGJØRELSER	3 100	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	14 300	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	36 711	4 044	41 361	41 361	41 361	41 361
1.11030	FAGLITTERATUR	569	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	1 600	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	5 026	0	0	0	0	0
1.11515	KURS FOSTERGJEM	0	14 000	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	32 810	3 400	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11658	UTG.GODTGJ. OMSORG/FOSTERHJEM	269 668	0	0	0	0	0
1.11659	UTG.GODTGJ.BESØKSHJEM	20 150	0	0	0	0	0
1.11706	SAMVÆR FOSTERBARN	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	1 118	0	0	0	0	0
1.12405	KJØP AV TJENESTER	79 160	0	75 000	75 000	75 000	75 000
1.12700	JURIDISK BISTAND	10 765	0	0	0	0	0
1.13002	KJØP AV TJENESTE	46 226	105 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.13534	KJØP AV TJ. INTERKOMM. SAMARB.	692 972	913 500	1 253 700	1 253 700	1 253 700	1 253 700
1.13540	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	35 919	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.13552	KONTINGENT ANDRE	255	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	82 100	156 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	7 728	0	43 750	43 750	43 750	43 750
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	27 260	0	0	0	0	0
1.14732	BIDR. BARNEHAGEUTGIFTER	45 500	18 000	63 000	63 000	63 000	63 000
1.14737	ETABLERING FOSTERBARN	0	38 000	0	0	0	0
1.14760	OVERFØRING	0	3 500	0	0	0	0
1.14761	OVERFØRING	0	17 500	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 115 355**	**1 954 244**	**2 493 811**	**2 493 811**	**2 493 811**	**2 493 811**
1.17040	REFUSJON FRA NAV	-20 400	0	0	0	0	0
1.17041	ANNEN REFUSJON	-98 694	0	-140 000	-140 000	-140 000	-140 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-7 728	0	-43 750	-43 750	-43 750	-43 750
	Sum inntekter	**-126 822**	**0**	**-183 750**	**-183 750**	**-183 750**	**-183 750**
	Netto BARNEVERNSTJENESTEN	**1 988 533**	**1 954 244**	**2 310 061**	**2 310 061**	**2 310 061**	**2 310 061**

3000	**HELSE OG OMSORGADM**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10100	FAST LØNN	0	495 000	713 677	713 677	713 677	713 677
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	108 900	99 000	99 000	99 000	99 000
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	0	30 799	30 294	30 294	30 294	30 294
1.11500	KURS ANSATTE	0	0	85 000	85 000	85 000	85 000
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	0	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	0	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.13708	FARMASØYTISK TILSYN	0	0	12 000	12 000	12 000	12 000
	Sum utgifter	**0**	**634 699**	**949 971**	**949 971**	**949 971**	**949 971**
	Netto HELSE OG OMSORGADM	**0**	**634 699**	**949 971**	**949 971**	**949 971**	**949 971**

3200	**HELSESTASJON**						
1.10100	FAST LØNN	513 806	510 614	566 222	566 222	566 222	566 222
1.10400	OVERTID	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	289	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	7 840	110 765	103 123	103 123	103 123	103 123
1.10910	PENSJON SYKEPLEIERE	112 294	101 000	111 999	111 999	111 999	111 999
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 232	2 050	2 050	2 050	2 050	2 050
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	34 680	37 201	40 208	40 208	40 208	40 208
1.11000	KONTORUTGIFTER	175	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	1 080	0	0	0	0	0
1.11030	FAGLITTERATUR	436	0	0	0	0	0
1.11055	UNDERVISNINGSMATERIELL	150	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
1.11100	MEDISINSK FORBRUKSMATRIELL	1 619	4 436	4 436	4 436	4 436	4 436
1.11101	INNKJØP VAKSINER	12 710	13 309	13 309	13 309	13 309	13 309
1.11150	MATVARER	656	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11151	MATVARER PERSONALET	263	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	477	0	0	0	0	0
1.11210	TEKSTILER M.V.	0	500	500	500	500	500
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	539	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	40	3 309	3 309	3 309	3 309	3 309
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	824	0	0	0	0	0
1.11340	NETTDRIFT	0	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
1.11500	KURS ANSATTE	2 871	5 545	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	8 962	11 636	11 636	11 636	11 636	11 636
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	0	1 109	1 109	1 109	1 109	1 109
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	2 053	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
1.11800	STRØM	41 220	0	0	0	0	0
1.11975	PROFDOC. HELSESTASJON	26 336	33 380	33 380	33 380	33 380	33 380
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	0	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
1.12090	MEDISINSK UTSTYR	0	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
1.12200	LEIE/LEASING AV IT-UTSTYR	492	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	2 142	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	2 092	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
1.12640	KJØP AV TJENESTER	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.12715	TOLKETJENSTE	1 920	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
1.13000	KJØP AV STATLIGE TJENESTER	1 181	0	0	0	0	0
1.13707	TILSKUDD KRISESENTER	109 664	110 147	110 147	110 147	110 147	110 147
1.13720	DRIFTSTILSKUDD JORDMOR HRM	43 733	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000
1.13723	DRIFTSTILSKUDD JORDMOR	64 374	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	22 184	15 000	21 983	21 983	21 983	21 983
1.14749	TILSKUDD	5 000	0	0	0	0	0
1.15010	FORSINKELSESRENTER	67	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 023 401**	**1 106 501**	**1 169 911**	**1 169 911**	**1 169 911**	**1 169 911**
1.16008	ANDRE BRUKERBETALINGER	0	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
1.16270	SALG AV MEDISINER	0	-500	-500	-500	-500	-500
1.16271	INNTEKTER VAKSINASJON	-20 520	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-6 188	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-22 184	-15 000	-21 983	-21 983	-21 983	-21 983
	Sum inntekter	**-48 892**	**-41 500**	**-48 483**	**-48 483**	**-48 483**	**-48 483**
	Netto HELSESTASJON	**974 509**	**1 065 001**	**1 121 428**	**1 121 428**	**1 121 428**	**1 121 428**

3205	**FRISKLIVSSENTRALEN**						
1.10100	FAST LØNN	0	253 789	258 639	258 639	258 639	258 639
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	444	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	50 200	51 159	51 159	51 159	51 159
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	23	15 503	15 799	15 799	15 799	15 799
1.11000	KONTORUTGIFTER	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11055	UNDERVISNINGSMATERIELL	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11150	MATVARER	0	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11310	TELEFONUTGIFTER	0	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
1.11500	KURS ANSATTE	0	5 000	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	1 493	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	168	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	7 223	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	2 887	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	1 228	0	0	0	0	0
1.11900	LEIE AV LOKALER	0	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	64 330	0	0	0	0	0
1.12022	INVENTAR OG UTSTYR	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	3 750	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	17 458	0	3 500	3 500	3 500	3 500
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	40 000	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**139 004**	**347 492**	**352 097**	**352 097**	**352 097**	**352 097**
1.16221	ANDRE INNTEKTER	0	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
1.17000	DIV. STATLIGE TILSKUDD	-40 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-30 000	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-17 458	0	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
1.17300	REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNEN	-50 000	0	0	0	0	0
1.17500	REFUSJON FRA ANDRE KOMMUNER	-4 687	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-142 145**	**-103 000**	**-106 500**	**-106 500**	**-106 500**	**-106 500**
	Netto FRISKLIVSSENTRALEN	**-3 141**	**244 492**	**245 597**	**245 597**	**245 597**	**245 597**

3210	**HELSETJENESTE FLYKTNINGEBARN**						
1.10300	EKSTRAHJELP	160 110	220 000	200 000	200 000	200 000	200 000
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	165	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	48 400	40 000	40 000	40 000	40 000
1.10910	PENSJON SYKEPLEIERE	36 273	0	0	0	0	0
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	383	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	10 148	13 688	12 240	12 240	12 240	12 240
1.11000	KONTORUTGIFTER	64	0	0	0	0	0
1.11030	FAGLITTERATUR	313	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11150	MATVARER	487	0	0	0	0	0
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	92	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	58	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	2 671	0	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	2 200	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	160	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	9 911	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	1 145	0	0	0	0	0
1.12715	TOLKETJENSTE	27 130	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	691	0	8 000	8 000	8 000	8 000
	Sum utgifter	**252 001**	**321 088**	**299 240**	**299 240**	**299 240**	**299 240**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-691	0	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
	Sum inntekter	**-691**	**0**	**-8 000**	**-8 000**	**-8 000**	**-8 000**
	Netto HELSETJENESTE FLYKTNINGEBARN	**251 310**	**321 088**	**291 240**	**291 240**	**291 240**	**291 240**

3220	**LEGETJENESTEN**						
1.10100	FAST LØNN	2 026 507	1 725 106	2 148 020	2 148 020	2 148 020	2 148 020
1.10200	SYKEVIKARER	167 008	0	0	0	0	0
1.10210	FERIEVIKARER	18 718	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	1 879	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.10300	EKSTRAHJELP	16 970	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	15	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	332 810	306 238	382 158	382 158	382 158	382 158
1.10910	PENSJON SYKEPLEIERE	95 077	46 700	55 200	55 200	55 200	55 200
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 951	0	2 000	2 000	2 000	2 000
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	128 977	109 294	135 271	135 271	135 271	135 271
1.11000	KONTORUTGIFTER	9 616	26 871	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	3 992	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
1.11030	FAGLITTERATUR	214	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
1.11100	MEDISINSK FORBRUKSMATRIELL	144 664	170 337	150 000	150 000	150 000	150 000
1.11140	MEDIKAMENTER	63 146	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
1.11150	MATVARER	207	0	0	0	0	0
1.11151	MATVARER PERSONALET	242	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	1 403	500	500	500	500	500
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	10 325	0	0	0	0	0
1.11214	KJØP VAREKLÆR	0	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
1.11220	SPESIELLE PASIENTUTGIFTER	200	0	0	0	0	0
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	212	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	39	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	20 421	18 000	18 000	18 000	18 000	18 000
1.11310	TELEFONUTGIFTER	2 707	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	0	-4 392	-4 392	-4 392	-4 392	-4 392
1.11320	MOBILTELEFON	1 827	7 640	7 640	7 640	7 640	7 640
1.11340	NETTDRIFT	46 208	28 000	28 000	28 000	28 000	28 000
1.11350	HELSERADIONETT	36 574	61 479	40 000	40 000	40 000	40 000
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	18 475	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11405	TELEANNONSER/TELEFONKATALOGER	8 055	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11410	STILLINGSANNONSER	9 900	0	0	0	0	0
1.11450	REKLAME	35 900	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	0	11 091	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	4 030	25 309	25 309	25 309	25 309	25 309
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	0	4 436	4 436	4 436	4 436	4 436
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	1 159	0	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	5 650	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11740	ANNEN TRANSPORT	966	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
1.11800	STRØM	7 465	0	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	52 200	35 000	55 000	55 000	55 000	55 000
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	6 498	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	27 490	0	0	0	0	0
1.11974	PROFDOC. LEGEKONTOR	43 298	36 580	45 000	45 000	45 000	45 000
1.11979	ANDRE FAGSYSTEMER	0	12 000	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	21 162	36 509	30 000	30 000	30 000	30 000
1.12022	INVENTAR OG UTSTYR	979	0	0	0	0	0
1.12090	MEDISINSK UTSTYR	44 530	17 744	40 000	40 000	40 000	40 000
1.12100	LEIE/LEASING AV BILER	7 148	0	0	0	0	0
1.12200	LEIE/LEASING AV IT-UTSTYR	3 936	0	0	0	0	0
1.12210	LEIE/LEASING AV KONTORMASKINER	1 105	0	0	0	0	0
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	0	5 500	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	3 500	2 000	4 000	4 000	4 000	4 000
1.12600	KJØP AV RENHOLDSTJENESTER	5 421	1 500	16 000	16 000	16 000	16 000
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	9 742	0	0	0	0	0
1.12715	TOLKETJENSTE	9 165	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.13002	KJØP AV TJENESTE	97 040	0	0	0	0	0
1.13516	KJØP LEGEVAKT FAM	1 204 897	1 193 000	1 243 000	1 243 000	1 243 000	1 243 000
1.13519	ØYEBLIKKELIG HJELP PLASS	343 000	0	350 000	350 000	350 000	350 000
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	424 870	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000
1.13712	PRAKSISKOMP. LEGEVIKAR	214 480	0	214 480	214 480	214 480	214 480
1.13721	BASISTILSKUDD LEGE HRM	0	289 016	0	0	0	0
1.13801	FARMASØYTISK TILSYN	0	6 786	0	0	0	0
1.14000	OVERFØRING TIL STATEN	132 425	0	132 425	132 425	132 425	132 425
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	128 948	102 422	211 787	211 787	211 787	211 787
1.15010	FORSINKELSESRENTER	108	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**6 005 451**	**4 799 566**	**5 878 734**	**5 878 734**	**5 878 734**	**5 878 734**
1.16003	EGENANDEL LEGE	0	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
1.16008	ANDRE BRUKERBETALINGER	-416 572	-300 000	-400 000	-400 000	-400 000	-400 000
1.16270	SALG AV MEDISINER	-43 193	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000	-65 000
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	0	0	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
1.17013	REFUSJON HELFO	-1 362 631	-700 000	-880 000	-880 000	-880 000	-880 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-153 397	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-128 948	-102 422	-211 787	-211 787	-211 787	-211 787
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	0	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000	-90 000
	Sum inntekter	**-2 104 741**	**-1 297 422**	**-1 761 787**	**-1 761 787**	**-1 761 787**	**-1 761 787**
	Netto LEGETJENESTEN	**3 900 710**	**3 502 144**	**4 116 947**	**4 116 947**	**4 116 947**	**4 116 947**

3230	**FYSIOTERAPITJENESTEN**						
1.13000	KJØP AV STATLIGE TJENESTER	7 424	0	0	0	0	0
1.13711	DRIFTSTILSK. FYSIOTERAPEUT	340 739	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.13719	ENGASJEM. V/TILPLIKTING	155 500	170 000	170 000	170 000	170 000	170 000
1.13722	DRIFTSTILSKUDD FYSIOTERAPI HRM	231 595	590 000	590 000	590 000	590 000	590 000
	Sum utgifter	**735 258**	**760 000**	**760 000**	**760 000**	**760 000**	**760 000**
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	-70 140	-72 000	-72 000	-72 000	-72 000	-72 000
1.17013	REFUSJON HELFO	8 271	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-61 869**	**-72 000**	**-72 000**	**-72 000**	**-72 000**	**-72 000**
	Netto FYSIOTERAPITJENESTEN	**673 389**	**688 000**	**688 000**	**688 000**	**688 000**	**688 000**

5311	**HELSESENTERET BYGG**						
1.10200	SYKEVIKARER	2 796	1 000	0	0	0	0
1.10210	FERIEVIKARER	0	3 000	0	0	0	0
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	1 484	19 000	0	0	0	0
1.10750	LØNN RENHOLD	139 702	137 835	137 835	137 835	137 835	137 835
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	27 627	35 384	27 567	27 567	27 567	27 567
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	8 540	10 008	8 436	8 436	8 436	8 436
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	0	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	2 873	0	0	0	0
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	0	1 236	0	0	0	0
1.11800	STRØM	215 296	200 548	200 548	200 548	200 548	200 548
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	29 069	31 631	31 631	31 631	31 631	31 631
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	174 112	135 000	175 000	175 000	175 000	175 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	3 875	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	0	16 873	16 873	16 873	16 873	16 873
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	4 267	20 000	0	0	0	0
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	76 827	42 474	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	182 855	7 500	262 927	262 927	262 927	262 927
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	38 450	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	21 129	0	0	0	0	0
1.12416	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTER	29 555	0	0	0	0	0
1.12700	JURIDISK BISTAND	9 405	0	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	7 200	0	0	0	0	0
1.13750	KJØP FRA IKS - REVISJONSTJ.	0	10 000	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	79 570	96 724	98 105	98 105	98 105	98 105
1.15900	AVSKRIVNINGER	167 628	158 602	158 602	158 602	158 602	158 602
	Sum utgifter	**1 219 387**	**935 688**	**1 123 524**	**1 123 524**	**1 123 524**	**1 123 524**
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	-31 000	-75 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-4 776	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-79 570	-96 724	-98 105	-98 105	-98 105	-98 105
	Sum inntekter	**-115 346**	**-171 724**	**-133 105**	**-133 105**	**-133 105**	**-133 105**
	Netto HELSESENTERET BYGG	**1 104 041**	**763 964**	**990 419**	**990 419**	**990 419**	**990 419**

5330	**TANNLEGEKONTOR**						
1.10750	LØNN RENHOLD	45 427	62 996	62 996	62 996	62 996	62 996
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	13 859	12 599	12 599	12 599	12 599
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	2 317	3 920	3 856	3 856	3 856	3 856
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	0	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	2 219	2 219	2 219	2 219	2 219
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	3 135	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	15 134	13 264	13 264	13 264	13 264	13 264
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	0	10 120	10 120	10 120	10 120	10 120

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	555	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	6 896	3 871	3 871	3 871	3 871
	Sum utgifter	**66 568**	**118 274**	**113 925**	**113 925**	**113 925**	**113 925**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	-6 896	-3 871	-3 871	-3 871	-3 871
1.17300	REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNEN	-50 595	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	Sum inntekter	**-50 595**	**-106 896**	**-103 871**	**-103 871**	**-103 871**	**-103 871**
	Netto TANNLEGEKONTOR	**15 973**	**11 378**	**10 054**	**10 054**	**10 054**	**10 054**

3400	**GRATANGSHEIMEN**						
1.10100	FAST LØNN	7 193 385	7 954 410	7 722 365	7 722 365	7 722 365	7 722 365
1.10170	KVELDS- NATTILLEGG	950 183	898 860	949 786	949 786	949 786	949 786
1.10171	LØRDAGS- SØNDAGSTILLEGG	589 047	531 174	561 637	561 637	561 637	561 637
1.10172	HELG- HØYTIDSTILLEGG	590 358	442 150	486 812	486 812	486 812	486 812
1.10174	VAKTGODTGJØRELSE	16 221	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
1.10200	SYKEVIKARER	524 012	117 000	117 000	117 000	117 000	117 000
1.10201	SVANGER- OMSORGSVIKARER	145 931	0	0	0	0	0
1.10210	FERIEVIKARER	350 248	535 000	535 000	535 000	535 000	535 000
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	28 076	120 000	115 000	115 000	115 000	115 000
1.10300	EKSTRAHJELP	500 870	100 000	96 000	96 000	96 000	96 000
1.10400	OVERTID	336 834	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	1 173 320	1 096 471	1 045 255	1 045 255	1 045 255	1 045 255
	Sum utgifter	**12 402 877**	**11 925 065**	**11 758 855**	**11 758 855**	**11 758 855**	**11 758 855**
1.10910	PENSJON SYKEPLEIERE	682 711	845 677	1 059 602	1 059 602	1 059 602	1 059 602
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	11 370	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	646 765	595 199	650 152	650 152	650 152	650 152
1.11000	KONTORUTGIFTER	12 766	25 377	25 377	25 377	25 377	25 377
1.11100	MEDISINSK FORBRUKSMATRIELL	174 067	227 000	220 000	220 000	220 000	220 000
1.11140	MEDIKAMENTER	237 187	250 681	245 000	245 000	245 000	245 000
1.11150	MATVARER	260	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	7 836	8 776	8 776	8 776	8 776	8 776
1.11210	TEKSTILER M.V.	0	5 307	5 307	5 307	5 307	5 307
1.11212	PAPIR OG PLAST	44 186	39 889	39 889	39 889	39 889	39 889
1.11220	SPESIELLE PASIENTUTGIFTER	8 070	16 846	16 846	16 846	16 846	16 846
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	5 803	0	0	0	0	0
1.11260	VELFERDSTILTAK BRUKERE	2 409	17 614	17 614	17 614	17 614	17 614
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	472	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	4 436	4 436	4 436	4 436	4 436
1.11310	TELEFONUTGIFTER	5 729	0	0	0	0	0
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	6 430	22 017	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	11 008	11 008	11 008	11 008	11 008
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	11 113	0	0	0	0	0
1.11965	VISMA DRIFT/VEDLIKEHOLD	19 291	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	24 533	31 984	25 000	25 000	25 000	25 000
1.12210	LEIE/LEASING AV KONTORMASKINER	8 855	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	1 648	0	0	0	0	0
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	522 312	530 404	525 404	525 404	525 404	525 404
1.12640	KJØP AV TJENESTER	1 002	0	0	0	0	0
1.13001	OPPH.UTSKR.PASIENTER SYKEHUS	76 467	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.13002	KJØP AV TJENESTE	65 689	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	280 925	0	0	0	0	0
1.13708	FARMASØYTISK TILSYN	0	4 480	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	328 681	270 444	287 469	287 469	287 469	287 469
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	0	0	110 000	110 000	110 000	110 000
1.15010	FORSINKELSESRENTER	282	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**3 182 467**	**2 962 139**	**3 306 880**	**3 306 880**	**3 306 880**	**3 306 880**
1.16006	VEDERLAG OPPHOLD	-2 424 039	-2 225 500	-2 395 000	-2 395 000	-2 395 000	-2 395 000
1.16007	VEDERLAG KORTTIDSOPPHOLD	-296 567	-150 000	-213 016	-213 016	-213 016	-213 016
1.17040	REFUSJON FRA NAV	-27 280	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-224 596	0	0	0	0	0
1.17110	REFUSJON FØDSELSPENGER	-252 446	-301 063	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-328 681	-270 444	-287 469	-287 469	-287 469	-287 469
1.18905	TILFELDIGE INNTEKTER	-454	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-3 554 063**	**-2 982 007**	**-2 930 485**	**-2 930 485**	**-2 930 485**	**-2 930 485**
	Netto GRATANGSHEIMEN	**12 031 281**	**11 905 197**	**12 135 250**	**12 135 250**	**12 135 250**	**12 135 250**

3401	**GRATANGSHEIMEN KJØKKEN**						
1.10100	FAST LØNN	676 934	864 048	944 168	944 168	944 168	944 168
1.10171	LØRDAGS- SØNDAGSTILLEGG	42 043	44 830	41 463	41 463	41 463	41 463
1.10172	HELG- HØYTIDSTILLEGG	43 272	44 782	56 322	56 322	56 322	56 322
1.10200	SYKEVIKARER	201 970	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.10210	FERIEVIKARER	35 123	58 000	53 000	53 000	53 000	53 000
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	0	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.10300	EKSTRAHJELP	3 335	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10400	OVERTID	3 603	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	142 993	207 772	222 397	222 397	222 397	222 397
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 232	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	54 679	63 722	68 716	68 716	68 716	68 716
1.11150	MATVARER	593 444	563 825	563 825	563 825	563 825	563 825
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	22 239	18 631	18 631	18 631	18 631	18 631
1.11211	SERVICE- OG KJØKKENUTSTYR	116	16 857	16 857	16 857	16 857	16 857
1.11212	PAPIR OG PLAST	47 920	38 968	38 968	38 968	38 968	38 968
1.11214	KJØP VAREKLÆR	0	3 200	3 200	3 200	3 200	3 200
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	86	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	4 662	0	0	0	0	0
1.11830	GASS	3 800	4 978	4 978	4 978	4 978	4 978
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	6 425	4 436	4 436	4 436	4 436	4 436
1.12200	LEIE/LEASING AV IT-UTSTYR	3 448	0	0	0	0	0
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	15 252	38 000	38 000	38 000	38 000	38 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	114 356	101 246	167 566	167 566	167 566	167 566
	Sum utgifter	**2 016 932**	**2 103 295**	**2 272 527**	**2 272 527**	**2 272 527**	**2 272 527**
1.16240	SALG AV MAT	-538 625	-535 000	-555 000	-555 000	-555 000	-555 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-99 042	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-114 356	-101 246	-167 566	-167 566	-167 566	-167 566
	Sum inntekter	**-752 023**	**-636 246**	**-722 566**	**-722 566**	**-722 566**	**-722 566**
	Netto GRATANGSHEIMEN KJØKKEN	**1 264 909**	**1 467 049**	**1 549 961**	**1 549 961**	**1 549 961**	**1 549 961**

5310	**GRATANGSHEIMEN BYGG**						
1.10100	FAST LØNN	53 104	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10172	HELG- HØYTIDSTILLEGG	3 541	4 050	4 050	4 050	4 050	4 050
1.10200	SYKEVIKARER	5 705	0	0	0	0	0
1.10210	FERIEVIKARER	16 016	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
1.10300	EKSTRAHJELP	4 816	0	0	0	0	0
1.10400	OVERTID	5 313	0	0	0	0	0
1.10750	LØNN RENHOLD	193 603	281 584	358 559	358 559	358 559	358 559
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	50 493	59 952	74 840	74 840	74 840	74 840
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	523	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	16 979	18 441	23 126	23 126	23 126	23 126
1.11100	MEDISINSK FORBRUKSMATRIELL	167	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	6 293	0	0	0	0	0
1.11212	PAPIR OG PLAST	1 652	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	1 109	1 109	1 109	1 109	1 109
1.11800	STRØM	272 417	239 774	239 774	239 774	239 774	239 774
1.11820	OLJE/VED TIL OPPVARMING	0	19 518	0	0	0	0
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	24 171	77 631	25 600	25 600	25 600	25 600
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	221 143	175 161	226 000	226 000	226 000	226 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	4 811	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	33 636	70 647	50 000	50 000	50 000	50 000
1.12022	INVENTAR OG UTSTYR	31 590	0	0	0	0	0
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	6 492	0	0	0	0	0
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	68 266	77 233	77 233	77 233	77 233	77 233
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	119 011	68 617	175 284	175 284	175 284	175 284
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	21 814	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	23 107	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	170 928	190 583	128 944	128 944	128 944	128 944
1.15900	AVSKRIVNINGER	814 742	841 050	841 050	841 050	841 050	841 050
	Sum utgifter	**2 170 333**	**2 141 350**	**2 246 569**	**2 246 569**	**2 246 569**	**2 246 569**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-170 928	-190 583	-128 944	-128 944	-128 944	-128 944
	Sum inntekter	**-170 928**	**-190 583**	**-128 944**	**-128 944**	**-128 944**	**-128 944**
	Netto GRATANGSHEIMEN BYGG	**1 999 405**	**1 950 767**	**2 117 625**	**2 117 625**	**2 117 625**	**2 117 625**

3430	**PU-TJENESTEN**						
1.10100	FAST LØNN	4 983 099	5 169 171	5 187 407	5 187 407	5 187 407	5 187 407
1.10170	KVELDS- NATTILLEGG	727 601	743 585	733 994	733 994	733 994	733 994
1.10171	LØRDAGS- SØNDAGSTILLEGG	389 499	450 505	412 109	412 109	412 109	412 109
1.10172	HELG- HØYTIDSTILLEGG	271 991	317 124	317 124	317 124	317 124	317 124
1.10200	SYKEVIKARER	585 018	267 499	267 499	267 499	267 499	267 499
1.10210	FERIEVIKARER	271 422	309 456	309 456	309 456	309 456	309 456
1.10220	FRIDAGSVIKARER	-27 314	30 996	30 996	30 996	30 996	30 996
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	82 089	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.10300	EKSTRAHJELP	37 406	63 705	63 705	63 705	63 705	63 705
1.10400	OVERTID	10 516	24 999	24 999	24 999	24 999	24 999
1.10500	OMSORGSLØNN	67 980	93 977	82 322	82 322	82 322	82 322
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	4 392	4 392	4 392	4 392	4 392
1.10510	LÆRLINGER	144 092	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	432	0	0	0	0	0
1.10530	STØTTEKONTAKT	115 099	161 315	79 203	79 203	79 203	79 203
1.10531	LØNN AVLASTNING	97 962	172 451	172 451	172 451	172 451	172 451
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	1 170 047	1 243 724	1 473 377	1 473 377	1 473 377	1 473 377

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10910	PENSJON SYKEPLEIERE	0	3 219	3 219	3 219	3 219	3 219
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	7 965	15 357	15 357	15 357	15 357	15 357
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	433 509	485 373	464 856	464 856	464 856	464 856
1.11000	KONTORUTGIFTER	6 393	0	7 000	7 000	7 000	7 000
1.11140	MEDIKAMENTER	598	0	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11150	MATVARER	1 774	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	9 015	0	0	0	0	0
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	3 000	0	0	0	0	0
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	4 654	16 842	16 842	16 842	16 842	16 842
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	168	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
1.11310	TELEFONUTGIFTER	12 029	11 800	12 500	12 500	12 500	12 500
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0
1.11320	MOBILTELEFON	3 370	0	0	0	0	0
1.11340	NETTDRIFT	8 790	4 200	4 200	4 200	4 200	4 200
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	0	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
1.11500	KURS ANSATTE	0	20 545	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	0	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	8 871	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	17 621	21 036	21 036	21 036	21 036	21 036
1.11659	UTG.GODTGJ.BESØKSHJEM	2 880	12 600	12 600	12 600	12 600	12 600
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	0	6 101	6 101	6 101	6 101	6 101
1.11800	STRØM	35 073	28 500	35 073	35 073	35 073	35 073
1.11910	HUSLEIER	392 880	399 754	407 750	407 750	407 750	407 750
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11965	VISMA DRIFT/VEDLIKEHOLD	6 054	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11978	GERICA	0	10 860	10 860	10 860	10 860	10 860
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	10 020	12 000	32 000	32 000	32 000	32 000
1.12700	JURIDISK BISTAND	1 450	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	113 572	112 423	33 919	33 919	33 919	33 919
1.15010	FORSINKELSESRENTER	72	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**10 006 697**	**10 358 609**	**10 388 447**	**10 388 447**	**10 388 447**	**10 388 447**
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	-190 164	-193 314	-198 210	-198 210	-198 210	-198 210
1.17025	REF. KOSTNADSKREVENDE BRUKERE	-1 907 000	-2 100 000	-1 750 000	-1 750 000	-1 750 000	-1 750 000
1.17040	REFUSJON FRA NAV	-4 397	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-427 413	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-113 572	-112 423	-33 919	-33 919	-33 919	-33 919
1.17310	LÆRLINGETILSKUDD	-112 804	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-2 755 350**	**-2 555 737**	**-2 132 129**	**-2 132 129**	**-2 132 129**	**-2 132 129**
	Netto PU-TJENESTEN	**7 251 347**	**7 802 872**	**8 256 318**	**8 256 318**	**8 256 318**	**8 256 318**

3410	**HJEMMESYKEPLEIE**						
1.10100	FAST LØNN	2 943 359	3 211 632	3 404 240	3 404 240	3 404 240	3 404 240
1.10170	KVELDS- NATTILLEGG	151 136	157 844	178 090	178 090	178 090	178 090
1.10171	LØRDAGS- SØNDAGSTILLEGG	146 477	155 836	155 836	155 836	155 836	155 836
1.10172	HELG- HØYTIDSTILLEGG	140 634	178 823	178 823	178 823	178 823	178 823
1.10200	SYKEVIKARER	178 667	40 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.10210	FERIEVIKARER	86 091	140 000	135 000	135 000	135 000	135 000
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	20 579	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
1.10300	EKSTRAHJELP	15 065	60 000	55 000	55 000	55 000	55 000
1.10400	OVERTID	62 547	55 000	55 000	55 000	55 000	55 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	22	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	334 531	387 684	451 114	451 114	451 114	451 114
1.10910	PENSJON SYKEPLEIERE	348 042	413 351	386 036	386 036	386 036	386 036
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	5 881	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	207 671	246 331	258 519	258 519	258 519	258 519
1.11000	KONTORUTGIFTER	6 287	7 058	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11100	MEDISINSK FORBRUKSMATRIELL	50 441	48 000	46 000	46 000	46 000	46 000
1.11150	MATVARER	406	0	0	0	0	0
1.11151	MATVARER PERSONALET	1 025	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	1 462	0	0	0	0	0
1.11214	KJØP VAREKLÆR	253	0	0	0	0	0
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	9 215	0	0	0	0	0
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	464	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	2 049	8 873	7 000	7 000	7 000	7 000
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	128	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	6 375	0	0	0	0	0
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0
1.11320	MOBILTELEFON	18 626	16 386	16 386	16 386	16 386	16 386
1.11340	NETTDRIFT	0	1 500	0	0	0	0
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	28	0	0	0	0	0
1.11410	STILLINGSANNONSER	4 240	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	10 047	10 045	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	281	7 731	7 731	7 731	7 731	7 731

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	9 688	6 654	6 654	6 654	6 654	6 654
1.11700	DRIVSTOFF/OLJE	85 481	88 000	88 000	88 000	88 000	88 000
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	49 428	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.11702	VEDLIKEH. AV EGNE TRANSP.MIDL.	2 051	0	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	2 405	0	0	0	0	0
1.11725	FLYTTEGODTGJØRELSE IKKE OPPG.PLIKT	8 125	0	0	0	0	0
1.11852	PERSONALFORSIKRING	0	32 260	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	1 410	12 436	2 436	2 436	2 436	2 436
1.11965	VISMA DRIFT/VEDLIKEHOLD	6 054	0	0	0	0	0
1.11978	GERICA	0	24 000	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	17 209	5 545	5 545	5 545	5 545	5 545
1.12100	LEIE/LEASING AV BILER	274 574	354 073	300 000	300 000	300 000	300 000
1.12400	SERVICEAVTALER	15 005	0	0	0	0	0
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	5 582	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1.13503	GIV	15 628	63 648	30 000	30 000	30 000	30 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	145 291	159 706	127 233	127 233	127 233	127 233
1.15010	FORSINKELSESRENTER	246	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**5 390 206**	**5 967 416**	**6 015 643**	**6 015 643**	**6 015 643**	**6 015 643**
1.16005	BRUKERBET. HJEMMETJENESTER	495	0	0	0	0	0
1.16011	VEDERLAG TRYGGHETSALARMER	-42 186	-70 000	-45 000	-45 000	-45 000	-45 000
1.16221	ANDRE INNTEKTER	-2 750	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-344 762	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-145 291	-159 706	-127 233	-127 233	-127 233	-127 233
	Sum inntekter	**-534 494**	**-229 706**	**-172 233**	**-172 233**	**-172 233**	**-172 233**
	Netto HJEMMESYKEPLEIE	**4 855 712**	**5 737 710**	**5 843 410**	**5 843 410**	**5 843 410**	**5 843 410**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
3411	**HJEMMEHJELP**						
1.10100	FAST LØNN	251 865	233 386	235 329	235 329	235 329	235 329
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	1 218	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	44 752	46 164	46 544	46 544	46 544	46 544
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	984	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	15 227	14 257	14 376	14 376	14 376	14 376
1.11500	KURS ANSATTE	0	1 545	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	17 073	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	720	1 664	1 664	1 664	1 664	1 664
	Sum utgifter	**331 839**	**317 016**	**317 913**	**317 913**	**317 913**	**317 913**
1.16005	BRUKERBET. HJEMMETJENESTER	-93 282	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-294	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-93 576**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**
	Netto HJEMMEHJELP	**238 263**	**217 016**	**217 913**	**217 913**	**217 913**	**217 913**

3412	**VAKTMELDRE OG UFØRE**						
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	77 135	0	0	0	0
1.12405	KJØP AV TJENESTER	36 310	103 901	0	0	0	0
1.12630	ASVO-UTKJØRING MAT	118 931	0	200 000	200 000	200 000	200 000
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	53 332	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	52 143	35 884	50 000	50 000	50 000	50 000
	Sum utgifter	**260 716**	**216 920**	**250 000**	**250 000**	**250 000**	**250 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-52 143	-35 884	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	Sum inntekter	**-52 143**	**-35 884**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**	**-50 000**
	Netto VAKTMELDRE OG UFØRE	**208 573**	**181 036**	**200 000**	**200 000**	**200 000**	**200 000**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
3420	**PSYKIATRI**						
1.10100	FAST LØNN	1 047 766	1 090 362	1 108 035	1 108 035	1 108 035	1 108 035
1.10170	KVELDS- NATTILLEGG	635	0	0	0	0	0
1.10171	LØRDAGS- SØNDAGSTILLEGG	29 742	38 326	28 310	28 310	28 310	28 310
1.10172	HELG- HØYTIDSTILLEGG	37 524	34 742	34 742	34 742	34 742	34 742
1.10200	SYKEVIKARER	44 012	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.10210	FERIEVIKARER	23 457	50 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	3 176	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.10300	EKSTRAHJELP	3 633	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.10400	OVERTID	10 193	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.10530	STØTTEKONTAKT	51 301	52 600	52 600	52 600	52 600	52 600
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	210 754	264 526	249 517	249 517	249 517	249 517
1.10910	PENSJON SYKEPLEIERE	0	6 160	6 160	6 160	6 160	6 160
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 940	0	2 000	2 000	2 000	2 000
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	73 448	80 923	80 138	80 138	80 138	80 138
1.11000	KONTORUTGIFTER	852	0	0	0	0	0
1.11150	MATVARER	256	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	5 735	5 735	5 735	5 735	5 735
1.11500	KURS ANSATTE	3 618	20 097	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	0	18 853	18 853	18 853	18 853	18 853
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	2 820	2 884	2 884	2 884	2 884	2 884
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	705	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	279	0	0	0	0	0
1.13506	ASTAFJORD VEKST AS	172 620	168 000	168 000	168 000	168 000	168 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	1 859 142	328 500	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	283	6 775	1 434	1 434	1 434	1 434
	Sum utgifter	**3 578 156**	**2 218 483**	**1 848 408**	**1 848 408**	**1 848 408**	**1 848 408**
1.17025	REF. KOSTNADSKREVENDE BRUKERE	-309 000	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-29 418	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-283	-6 775	-1 434	-1 434	-1 434	-1 434
	Sum inntekter	**-338 701**	**-6 775**	**-1 434**	**-1 434**	**-1 434**	**-1 434**
	Netto PSYKIATRI	**3 239 455**	**2 211 708**	**1 846 974**	**1 846 974**	**1 846 974**	**1 846 974**

3450	**OMSORGSLØNN**						
1.10100	FAST LØNN	0	282 000	0	0	0	0
1.10500	OMSORGSLØNN	175 219	0	175 230	175 230	175 230	175 230
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	66 477	56 400	56 400	56 400	56 400
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	8 936	18 801	17 258	17 258	17 258	17 258
	Sum utgifter	**184 155**	**367 278**	**248 888**	**248 888**	**248 888**	**248 888**
	Netto OMSORGSLØNN	**184 155**	**367 278**	**248 888**	**248 888**	**248 888**	**248 888**

3413	**BPA HJEMMETJENESTEN**						
1.10100	FAST LØNN	821 445	1 244 579	1 030 954	1 030 954	1 030 954	1 030 954
1.10170	KVELDS- NATTILLEGG	63 444	102 749	89 184	89 184	89 184	89 184
1.10171	LØRDAGS- SØNDAGSTILLEGG	41 609	66 206	65 904	65 904	65 904	65 904
1.10172	HELG- HØYTIDSTILLEGG	17 791	72 886	68 836	68 836	68 836	68 836
1.10200	SYKEVIKARER	13 773	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.10210	FERIEVIKARER	13 164	70 000	150 000	150 000	150 000	150 000
1.10300	EKSTRAHJELP	1 282	0	0	0	0	0
1.10400	OVERTID	699	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10500	OMSORGSLØNN	164 184	87 500	57 500	57 500	57 500	57 500
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	152 977	320 166	281 860	281 860	281 860	281 860
1.10910	PENSJON SYKEPLEIERE	5 409	9 204	9 530	9 530	9 530	9 530
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 121	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	66 142	101 353	90 158	90 158	90 158	90 158
1.14743	ANDRE OVERFØR. TIL PRIVATE	58 050	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 421 090**	**2 088 643**	**1 857 926**	**1 857 926**	**1 857 926**	**1 857 926**
1.17025	REF. KOSTNADSKREVENDE BRUKERE	-126 000	-832 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-22 842	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-148 842**	**-832 000**	**-200 000**	**-200 000**	**-200 000**	**-200 000**
	Netto BPA HJEMMETJENESTEN	**1 272 248**	**1 256 643**	**1 657 926**	**1 657 926**	**1 657 926**	**1 657 926**

5312	**OMSORGSLEILIGHETER**						
1.10400	OVERTID	1 515	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	77	0	0	0	0	0
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	2 270	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	0	30 725	30 725	30 725	30 725	30 725
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	85 515	102 400	87 000	87 000	87 000	87 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	-253	5 545	0	0	0	0
1.12310	VEDLIKEHOLD AV BOLIGER	0	22 180	0	0	0	0
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	11 304	0	15 000	15 000	15 000	15 000
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	20 905	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	2 200	0	0	0	0	0
1.13750	KJØP FRA IKS - REVISJONSTJ.	0	7 500	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	32 087	0	29 431	29 431	29 431	29 431

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.15900	AVSKRIVNINGER	247 608	247 608	247 608	247 608	247 608	247 608
	Sum utgifter	**403 228**	**415 958**	**409 764**	**409 764**	**409 764**	**409 764**
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	-229 004	-275 100	-275 100	-275 100	-275 100	-275 100
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-32 087	0	-29 431	-29 431	-29 431	-29 431
	Sum inntekter	**-261 091**	**-275 100**	**-304 531**	**-304 531**	**-304 531**	**-304 531**
	Netto OMSORGSLEILIGHETER	**142 137**	**140 858**	**105 233**	**105 233**	**105 233**	**105 233**

5313	**OMSORGSBOLIGER VEKSTHUSET**						
1.11910	HUSLEIER	506 000	660 000	540 000	540 000	540 000	540 000
1.12400	SERVICEAVTALER	2 749	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	165 687	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**674 436**	**660 000**	**540 000**	**540 000**	**540 000**	**540 000**
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	-466 000	-660 000	-540 000	-540 000	-540 000	-540 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-165 687	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-631 687**	**-660 000**	**-540 000**	**-540 000**	**-540 000**	**-540 000**
	Netto OMSORGSBOLIGER VEKSTHUSET	**42 749**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

5340	**ALDERSBOLIGER**						
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	0	5 000	0	0	0	0
1.11800	STRØM	10 943	12 199	12 000	12 000	12 000	12 000
1.11910	HUSLEIER	0	30 000	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	0	5 000	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	3 000	3 000	3 000	3 000
	Sum utgifter	**10 943**	**52 199**	**15 000**	**15 000**	**15 000**	**15 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
	Sum inntekter	**0**	**0**	**-3 000**	**-3 000**	**-3 000**	**-3 000**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Netto ALDERSBOLIGER	**10 943**	**52 199**	**12 000**	**12 000**	**12 000**	**12 000**

4000	**TEKNISK ETAT ADM**						
1.10100	FAST LØNN	659 717	650 914	702 137	702 137	702 137	702 137
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	386	0	0	0	0	0
1.10570	ANDRE TREKKPL.GODTGJØRELSER	43 884	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	118 432	128 600	138 720	138 720	138 720	138 720
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	616	0	616	616	616	616
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	35 521	39 755	42 915	42 915	42 915	42 915
1.11000	KONTORUTGIFTER	5 935	22 000	7 000	7 000	7 000	7 000
1.11010	KOPIERINGSUTGIFTER	8 615	0	0	0	0	0
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	2 865	0	0	0	0	0
1.11030	FAGLITTERATUR	12 936	0	0	0	0	0
1.11150	MATVARER	1 160	0	0	0	0	0
1.11151	MATVARER PERSONALET	3 050	0	0	0	0	0
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	3 610	0	0	0	0	0
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	3 412	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	8 350	0	0	0	0	0
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	1 640	9 000	8 000	8 000	8 000	8 000
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	3 313	8 000	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	9 215	20 208	8 000	8 000	8 000	8 000
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	5 181	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	1 128	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11711	FRI BIL (FRA HRM)	-43 884	0	0	0	0	0
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	12 193	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	5 767	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	2 040	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
1.12100	LEIE/LEASING AV BILER	72 702	84 000	0	0	0	0
1.12200	LEIE/LEASING AV IT-UTSTYR	8 255	0	0	0	0	0
1.12210	LEIE/LEASING AV KONTORMASKINER	23 607	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	7 458	0	0	0	0	0
1.12800	KJØP/ERVERV AV GRUNN	24 191	0	0	0	0	0
1.13540	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	0	8 800	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	21 303	28 000	4 500	4 500	4 500	4 500
1.15010	FORSINKELSESRENTER	14	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 062 612**	**1 005 277**	**922 888**	**922 888**	**922 888**	**922 888**
1.16220	ANDRE GEBYRINNTEKTER	-71 206	-64 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
1.16521	ANDRE AVG.PL. INNTEKTER	-7 435	0	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-141 012	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-21 303	-28 000	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
	Sum inntekter	**-240 956**	**-92 000**	**-81 500**	**-81 500**	**-81 500**	**-81 500**
	Netto TEKNISK ETAT ADM	**821 656**	**913 277**	**841 388**	**841 388**	**841 388**	**841 388**

4001	**FELLES MASKINFORVALTNING**						
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	69	0	0	0	0	0
1.11700	DRIVSTOFF/OLJE	27 011	30 400	27 000	27 000	27 000	27 000
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	24 824	0	25 000	25 000	25 000	25 000
1.11702	VEDLIKEH. AV EGNE TRANSP.MIDL.	10 956	24 000	10 000	10 000	10 000	10 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11703	DRIFT SMÅMASKINER	0	1 200	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	344	0	0	0	0	0
1.11705	MASKINER/UTSTYR GRØNTANLEGG	0	8 000	0	0	0	0
1.11800	STRØM	1 592	2 400	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	0	10 000	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	5 000	8 500	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	0	6 400	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	3 918	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	1 200	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	400	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	11 714	25 500	17 250	17 250	17 250	17 250
1.15900	AVSKRIVNINGER	41 890	41 891	41 891	41 891	41 891	41 891
	Sum utgifter	**128 918**	**158 291**	**134 141**	**134 141**	**134 141**	**134 141**
1.16900	FORDELTE UTGIFTER/INTERNSALG	0	-81 860	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-11 714	-25 500	-17 250	-17 250	-17 250	-17 250
	Sum inntekter	**-11 714**	**-107 360**	**-17 250**	**-17 250**	**-17 250**	**-17 250**
	Netto FELLES MASKINFORVALTNING	**117 204**	**50 931**	**116 891**	**116 891**	**116 891**	**116 891**

4100	**KART OG OPPMÅLING**						
1.11000	KONTORUTGIFTER	13 852	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
1.11292	VEDLIKEHOLD KART	0	70 000	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	1 859	0	2 000	2 000	2 000	2 000
1.12020	PROGRAMVARE	36 514	0	35 000	35 000	35 000	35 000
1.13534	KJØP AV TJ. INTERKOMM. SAMARB.	546 549	597 367	597 203	597 203	597 203	597 203
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	1 672	16 500	13 250	13 250	13 250	13 250

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Sum utgifter	**600 446**	**699 867**	**663 453**	**663 453**	**663 453**	**663 453**
1.16210	OPPMÅLINGSGEBYR IKKE AVG.PL.	-269 714	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000	-120 000
1.16505	GRENSEMERKER AVG.PL. SALG	-5 740	0	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-1 672	-16 500	-13 250	-13 250	-13 250	-13 250
	Sum inntekter	**-277 126**	**-136 500**	**-134 250**	**-134 250**	**-134 250**	**-134 250**
	Netto KART OG OPPMÅLING	**323 320**	**563 367**	**529 203**	**529 203**	**529 203**	**529 203**

4110	**UTESEKSJONEN**						
1.10100	FAST LØNN	577 130	640 283	882 257	882 257	882 257	882 257
1.10110	FAST LØNN E.P.	196 286	0	202 829	202 829	202 829	202 829
1.10174	VAKTGODTGJØRELSE	57 990	0	120 000	120 000	120 000	120 000
1.10400	OVERTID	4 431	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	160 296	126 649	238 522	238 522	238 522	238 522
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 369	0	1 400	1 400	1 400	1 400
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	50 873	39 114	73 695	73 695	73 695	73 695
1.11214	KJØP VAREKLÆR	12 847	0	13 000	13 000	13 000	13 000
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	125	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	6 302	0	6 500	6 500	6 500	6 500
1.11340	NETTDRIFT	6 565	0	7 000	7 000	7 000	7 000
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	0	22 900	0	0	0	0
1.11700	DRIVSTOFF/OLJE	2 422	0	2 500	2 500	2 500	2 500
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	8 021	0	8 000	8 000	8 000	8 000
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	2 114	0	0	0	0	0
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	133	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	9 978	5 700	9 250	9 250	9 250	9 250

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Sum utgifter	**1 096 882**	**834 646**	**1 564 953**	**1 564 953**	**1 564 953**	**1 564 953**
1.16900	FORDELTE UTGIFTER/INTERNSALG	-991 762	-752 257	-1 460 703	-1 460 703	-1 460 703	-1 460 703
1.17040	REFUSJON FRA NAV	-47 570	0	-95 000	-95 000	-95 000	-95 000
1.17041	ANNEN REFUSJON	-47 570	-90 000	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-9 978	-5 700	-9 250	-9 250	-9 250	-9 250
	Sum inntekter	**-1 096 880**	**-847 957**	**-1 564 953**	**-1 564 953**	**-1 564 953**	**-1 564 953**
	Netto UTESEKSJONEN	**2**	**-13 311**	**0**	**0**	**0**	**0**

4120	**BRANNVESEN**						
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	609	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	4 459	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	3 060	0	0	0	0	0
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	14 593	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	24 002	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000
1.11900	LEIE AV LOKALER	18 500	0	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	18 500	39 000	39 000	39 000	39 000	39 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	3 047	0	0	0	0	0
1.12022	INVENTAR OG UTSTYR	13 939	0	0	0	0	0
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	340	0	0	0	0	0
1.13531	INTERKOMM. BRANNVERN	31 827	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	10 233	14 000	0	0	0	0
1.13755	KJØP FRA IKS DER KOMMUNEN ER DELTAKER	1 562 000	1 600 000	1 469 000	1 469 000	1 469 000	1 469 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	4 684	0	6 000	6 000	6 000	6 000
1.15900	AVSKRIVNINGER	58 316	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**1 768 109**	**1 677 000**	**1 538 000**	**1 538 000**	**1 538 000**	**1 538 000**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-4 684	0	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-29 383	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-34 067**	**0**	**-6 000**	**-6 000**	**-6 000**	**-6 000**
	Netto BRANNVESEN	**1 734 042**	**1 677 000**	**1 532 000**	**1 532 000**	**1 532 000**	**1 532 000**

4130	**FEIERVESEN**						
1.13531	INTERKOMM. BRANNVERN	0	360 000	0	0	0	0
1.13534	KJØP AV TJ. INTERKOMM. SAMARB.	121 834	0	0	0	0	0
1.13755	KJØP FRA IKS DER KOMMUNEN ER DELTAKER	356 635	0	365 000	365 000	365 000	365 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	58 066	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**536 535**	**360 000**	**365 000**	**365 000**	**365 000**	**365 000**
1.16400	KOMMUNALE EIEND.AVGIFTER	-257 393	-360 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-58 066	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-315 459**	**-360 000**	**-300 000**	**-300 000**	**-300 000**	**-300 000**
	Netto FEIERVESEN	**221 076**	**0**	**65 000**	**65 000**	**65 000**	**65 000**

4200	**KOMMUNALE VANNVERK**						
1.10100	FAST LØNN	0	214 103	0	0	0	0
1.10174	VAKTGODTGJØRELSE	78 228	62 088	80 000	80 000	80 000	80 000
1.10400	OVERTID	26 155	16 656	36 656	36 656	36 656	36 656
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	12 868	58 231	23 331	23 331	23 331	23 331
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	73	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	5 984	17 905	7 139	7 139	7 139	7 139
1.11310	TELEFONUTGIFTER	4 507	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11800	STRØM	124 253	101 872	126 872	126 872	126 872	126 872

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	23 031	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	3 288	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	14 043	36 000	36 000	36 000	36 000	36 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	5 438	0	0	0	0	0
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	2 308	0	0	0	0	0
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	188 435	224 000	277 534	277 534	277 534	277 534
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	177 802	92 493	172 493	172 493	172 493	172 493
1.12344	UTBEDR. GRATANGSBOTN VANNV.	17 932	0	0	0	0	0
1.12349	VANNPRØVER	115 107	106 000	106 000	106 000	106 000	106 000
1.12400	SERVICEAVTALER	22 996	0	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	20 406	0	24 000	24 000	24 000	24 000
1.13500	KJØP FRA KOMMUNER	21 424	30 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.13703	KONSULENTTJENESTER	14 474	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	108 591	108 591	108 591	108 591
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	5 748	0	0	0	0	0
1.15900	AVSKRIVNINGER	1 214 252	1 209 736	1 214 252	1 214 252	1 214 252	1 214 252
	Sum utgifter	**2 098 752**	**2 204 084**	**2 292 868**	**2 292 868**	**2 292 868**	**2 292 868**
1.16400	KOMMUNALE EIEND.AVGIFTER	-2 002 276	-2 184 603	-2 184 277	-2 184 277	-2 184 277	-2 184 277
1.16410	TILKNYTN.AVGIFT	0	-25 214	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-108 591	-108 591	-108 591	-108 591
	Sum inntekter	**-2 002 276**	**-2 209 817**	**-2 292 868**	**-2 292 868**	**-2 292 868**	**-2 292 868**
	Netto KOMMUNALE VANNVERK	**96 476**	**-5 733**	**0**	**0**	**0**	**0**

4210	**KOMMUNALE KLOAKK - AVLØP**						
1.10100	FAST LØNN	152 185	262 546	84 000	84 000	84 000	84 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10174	VAKTGODTGJØRELSE	78 228	77 939	177 939	177 939	177 939	177 939
1.10400	OVERTID	2 710	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	35 380	69 041	52 388	52 388	52 388	52 388
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	257	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	12 641	20 885	16 031	16 031	16 031	16 031
1.11101	INNKJØP VAKSINER	0	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11310	TELEFONUTGIFTER	332	500	500	500	500	500
1.11360	ANDRE DATAUTGIFTER	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11800	STRØM	56 256	35 000	30 000	30 000	30 000	30 000
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	3 521	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	13 329	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	5 437	0	0	0	0	0
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	79 345	95 000	116 856	116 856	116 856	116 856
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	176 092	64 163	59 163	59 163	59 163	59 163
1.12349	VANNPRØVER	1 670	0	0	0	0	0
1.12400	SERVICEAVTALER	5 824	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.12710	KONSULENTTJENESTER	24 750	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.12800	KJØP/ERVERV AV GRUNN	4 240	0	0	0	0	0
1.13500	KJØP FRA KOMMUNER	21 424	30 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	8 800	0	0	0	0	0
1.13702	TØMMING AV SLAMAVSKILLER	173 563	158 612	158 612	158 612	158 612	158 612
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	75 069	75 069	75 069	75 069
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	37 185	0	0	0	0	0
1.15900	AVSKRIVNINGER	171 846	171 846	171 846	171 846	171 846	171 846
	Sum utgifter	**1 065 015**	**1 051 032**	**1 047 904**	**1 047 904**	**1 047 904**	**1 047 904**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.16400	KOMMUNALE EIEND.AVGIFTER	-1 041 834	-1 032 969	-907 969	-907 969	-907 969	-907 969
1.16410	TILKNYTN.AVGIFT	0	-23 518	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-23 179	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-75 069	-75 069	-75 069	-75 069
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	0	0	-64 866	-64 866	-64 866	-64 866
	Sum inntekter	**-1 065 013**	**-1 056 487**	**-1 047 904**	**-1 047 904**	**-1 047 904**	**-1 047 904**
	Netto KOMMUNALE KLOAKK - AVLØP	**2**	**-5 455**	**0**	**0**	**0**	**0**

4220	**RENOVASJON**						
1.10100	FAST LØNN	74 301	66 509	66 509	66 509	66 509	66 509
1.10400	OVERTID	7 886	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	15 692	13 140	14 140	14 140	14 140	14 140
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	4 992	4 062	4 368	4 368	4 368	4 368
1.11214	KJØP VAREKLÆR	1 838	0	0	0	0	0
1.11420	INFORMASJONSAVIS	1 590	0	0	0	0	0
1.11800	STRØM	1 607	0	0	0	0	0
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	228 103	271 000	306 748	306 748	306 748	306 748
1.13500	KJØP FRA KOMMUNER	21 424	30 000	40 000	40 000	40 000	40 000
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	1 681 322	1 300 757	1 600 757	1 600 757	1 600 757	1 600 757
1.13702	TØMMING AV SLAMAVSKILLER	0	90 000	80 000	80 000	80 000	80 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	420 189	420 189	420 189	420 189
1.14710	TAP PÅ FORDRINGER OG GARANTIER	1 000	0	0	0	0	0
1.15900	AVSKRIVNINGER	45 172	45 172	45 172	45 172	45 172	45 172
	Sum utgifter	**2 084 927**	**1 820 640**	**2 582 883**	**2 582 883**	**2 582 883**	**2 582 883**
1.16400	KOMMUNALE EIEND.AVGIFTER	-1 987 331	-1 822 021	-2 162 694	-2 162 694	-2 162 694	-2 162 694

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-420 189	-420 189	-420 189	-420 189
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-40 501	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-2 027 832**	**-1 822 021**	**-2 582 883**	**-2 582 883**	**-2 582 883**	**-2 582 883**
	Netto RENOVASJON	**57 095**	**-1 381**	**0**	**0**	**0**	**0**
4221	**MILJØSTASJON**						
1.10400	OVERTID	21 590	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	1 101	0	0	0	0	0
1.13709	DRIFT MILJØSTASJON	177 363	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**200 054**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.16520	AVGIFTSPLIKTIG SALG	-130 343	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-130 343**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto MILJØSTASJON	**69 711**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
4230	**SLAMAVSKILLER**						
1.10100	FAST LØNN	0	30 000	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	0	6 600	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	0	1 867	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	4 424	0	0	0	0	0
1.13702	TØMMING AV SLAMAVSKILLER	312 340	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	82 500	82 500	82 500	82 500
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	71 766	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**388 530**	**368 467**	**412 500**	**412 500**	**412 500**	**412 500**
1.16400	KOMMUNALE EIEND.AVGIFTER	-388 530	-368 467	-330 000	-330 000	-330 000	-330 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	0	-82 500	-82 500	-82 500	-82 500
	Sum inntekter	**-388 530**	**-368 467**	**-412 500**	**-412 500**	**-412 500**	**-412 500**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
4300	**KOMMUNALE VEGER**						
1.11800	STRØM	29 990	16 000	31 000	31 000	31 000	31 000
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	250	0	0	0	0	0
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	9 918	12 000	43 821	43 821	43 821	43 821
1.12330	VEDLIKEHOLD AV VEIER	21 018	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
1.12400	SERVICEAVTALER	7 000	0	0	0	0	0
1.12415	SNØBRØTINGSAVTALER	2 159 874	1 983 000	1 983 000	1 983 000	1 983 000	1 983 000
1.12710	KONSULENTTJENESTER	42 146	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	172 424	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
1.13703	KONSULENTTJENESTER	22 500	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	631 213	580 000	597 250	597 250	597 250	597 250
1.15900	AVSKRIVNINGER	57 252	57 252	57 252	57 252	57 252	57 252
	Sum utgifter	**3 153 585**	**3 023 252**	**3 087 323**	**3 087 323**	**3 087 323**	**3 087 323**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-631 213	-580 000	-597 250	-597 250	-597 250	-597 250
	Sum inntekter	**-631 213**	**-580 000**	**-597 250**	**-597 250**	**-597 250**	**-597 250**
	Netto KOMMUNALE VEGER	**2 522 372**	**2 443 252**	**2 490 073**	**2 490 073**	**2 490 073**	**2 490 073**

4301	**GANG- OG SYKKELSTI**						
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	3 885	0	0	0	0	0
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	1 450	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	5 000	0	0	0	0	0
1.13703	KONSULENTTJENESTER	4 940	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	2 848	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**18 123**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-2 848	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Sum inntekter	**-2 848**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto GANG- OG SYKKELSTI	**15 275**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

4310	**VEG OG GATELYS**						
1.11800	STRØM	236 420	160 656	160 656	160 656	160 656	160 656
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	0	18 838	18 838	18 838	18 838	18 838
1.12301	VEDLIKEH. VEI-/GATELYS	31 336	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	18 051	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	76 365	12 500	52 374	52 374	52 374	52 374
	Sum utgifter	**362 172**	**221 994**	**261 868**	**261 868**	**261 868**	**261 868**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-76 365	-12 500	-52 374	-52 374	-52 374	-52 374
	Sum inntekter	**-76 365**	**-12 500**	**-52 374**	**-52 374**	**-52 374**	**-52 374**
	Netto VEG OG GATELYS	**285 807**	**209 494**	**209 494**	**209 494**	**209 494**	**209 494**

4400	**LANDBRUKSKONTORET**						
1.10100	FAST LØNN	398 987	332 265	398 597	398 597	398 597	398 597
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	127	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	75 603	65 645	78 750	78 750	78 750	78 750
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	616	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	23 400	20 294	24 345	24 345	24 345	24 345
1.11000	KONTORUTGIFTER	0	4 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11255	GAVER ANSATTE/ERKJENTLIGHETSGAVER	689	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	2 020	0	0	0	0	0
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11500	KURS ANSATTE	0	8 045	8 000	8 000	8 000	8 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	1 185	12 000	6 000	6 000	6 000	6 000
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	400	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	0	3 710	0	0	0	0
1.13530	VETERINÆRTJENESTER	0	35 000	35 000	35 000	35 000	35 000
1.13533	KJØP AV SKOGBRUKSTJENESTER	0	100 480	100 480	100 480	100 480	100 480
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	505	830	500	500	500	500
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	0	15 600	0	0	0	0
1.14749	TILSKUDD	15 600	0	15 000	15 000	15 000	15 000
	Sum utgifter	**519 132**	**597 869**	**668 672**	**668 672**	**668 672**	**668 672**
1.16220	ANDRE GEBYRINNTEKTER	-82 485	-50 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
1.17000	DIV. STATLIGE TILSKUDD	-1 200	0	0	0	0	0
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-23 179	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-505	-830	-500	-500	-500	-500
	Sum inntekter	**-107 369**	**-50 830**	**-70 500**	**-70 500**	**-70 500**	**-70 500**
	Netto LANDBRUKSKONTORET	**411 763**	**547 039**	**598 172**	**598 172**	**598 172**	**598 172**

4430	**SKOGBRUK**						
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	18 000	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	4 500	0	0	0	0
	Sum utgifter	**0**	**22 500**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	-4 500	0	0	0	0
	Sum inntekter	**0**	**-4 500**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto SKOGBRUK	**0**	**18 000**	**0**	**0**	**0**	**0**

4440	**FISKEFRILUFTVILTSTELL**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10310	ENGASJEMENTER	2 200	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	13	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	113	0	0	0	0	0
1.11000	KONTORUTGIFTER	0	1 200	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	4 800	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	188	3 500	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	18 253	0	10 000	10 000	10 000	10 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	1 500	2 500	2 500	2 500	2 500
	Sum utgifter	**20 767**	**11 000**	**12 500**	**12 500**	**12 500**	**12 500**
1.16000	EGEN-/BRUKERBETALING	-2 166	-9 500	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
1.16013	EGENANDEL LEGE	-14 160	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	-1 500	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
	Sum inntekter	**-16 326**	**-11 000**	**-12 500**	**-12 500**	**-12 500**	**-12 500**
	Netto FISKEFRILUFTVILTSTELL	**4 441**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

4450	**HELLARBOGEN INDUSTRIOMRÅDE**						
1.12400	SERVICEAVTALER	800	0	0	0	0	0
1.12700	JURIDISK BISTAND	35 478	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	9 056	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**45 334**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.16500	ANNET AVG.PL. SALG VARER/TJENE	-186 305	-100 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-9 056	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-195 361**	**-100 000**	**-20 000**	**-20 000**	**-20 000**	**-20 000**
	Netto HELLARBOGEN INDUSTRIOMRÅDE	**-150 027**	**-100 000**	**-20 000**	**-20 000**	**-20 000**	**-20 000**

4452	**INDUSTRI - NÆRINGSOMRÅDER**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11000	KONTORUTGIFTER	525	0	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	112 573	0	40 000	40 000	40 000	40 000
1.12800	KJØP/ERVERV AV GRUNN	525	0	0	0	0	0
1.13703	KONSULENTTJENESTER	19 500	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	33 018	0	10 000	10 000	10 000	10 000
	Sum utgifter	**166 141**	**0**	**50 000**	**50 000**	**50 000**	**50 000**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-33 018	0	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
	Sum inntekter	**-33 018**	**0**	**-10 000**	**-10 000**	**-10 000**	**-10 000**
	Netto INDUSTRI - NÆRINGSOMRÅDER	**133 123**	**0**	**40 000**	**40 000**	**40 000**	**40 000**

4460	**FESTEAVGIFTER**						
1.11000	KONTORUTGIFTER	525	0	0	0	0	0
1.11940	LEIE AV GRUNN/FESTEAVGIFTER	18 898	20 562	27 000	27 000	27 000	27 000
	Sum utgifter	**19 423**	**20 562**	**27 000**	**27 000**	**27 000**	**27 000**
1.16320	FESTEAVGIFTER	-1 006 925	-850 650	-850 650	-850 650	-850 650	-850 650
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-1 050	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-1 007 975**	**-850 650**	**-850 650**	**-850 650**	**-850 650**	**-850 650**
	Netto FESTEAVGIFTER	**-988 552**	**-830 088**	**-823 650**	**-823 650**	**-823 650**	**-823 650**

4470	**ANDRE TILTAK BOLIGSEDKTOREN**						
1.12700	JURIDISK BISTAND	13 050	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	3 263	0	0	0	0	0
1.14741	TILSKUDD TIL ELDRE HUS	300 000	130 000	150 000	150 000	150 000	150 000
1.14746	UTBEDRINGSTILSKUDD ELDRE BOL.	108 500	0	0	0	0	0
1.14749	TILSKUDD	0	60 000	0	0	0	0
	Sum utgifter	**424 813**	**190 000**	**150 000**	**150 000**	**150 000**	**150 000**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-3 263	0	0	0	0	0
1.18105	UTBEDRINGSTILSK. BOLIGER	0	-60 000	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-3 263**	**-60 000**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto ANDRE TILTAK BOLIGSEDKTOREN	**421 550**	**130 000**	**150 000**	**150 000**	**150 000**	**150 000**
4500	**BRATTBERG INSUSTRIPARK**						
1.12710	KONSULENTTJENESTER	2 130	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	533	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 663**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-533	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-533**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto BRATTBERG INSUSTRIPARK	**2 130**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
4990	**NÆRINGSFOND**						
1.14742	NÆRINGSFOND	1 397 039	0	0	0	0	0
1.15510	AVSETNING TIL NÆRINGSFOND	1 355 362	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 752 401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.18300	TILSKUDD FRA FYLKESKOMMUNEN	-1 000 000	0	0	0	0	0
1.18302	TILSKUDD OMSTILLING	-300 000	0	0	0	0	0
1.19001	RENTER AV FONDSINNSKUDD	-55 362	0	0	0	0	0
1.19520	BRUK AV NÆRINGSFOND	-1 397 039	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-2 752 401**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
5100	**KOMMUNEHUSET BYGG**						
1.10200	SYKEVIKARER	7 572	0	0	0	0	0
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	999	25 000	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10750	LØNN RENHOLD	147 136	137 835	147 835	147 835	147 835	147 835
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	28 397	35 824	29 567	29 567	29 567	29 567
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	0	800	800	800	800	800
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	9 182	10 173	9 089	9 089	9 089	9 089
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	23 517	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
1.11280	ANDRE FORBRUKSVARER	479	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 000	4 436	4 436	4 436	4 436	4 436
1.11340	NETTDRIFT	10 815	0	0	0	0	0
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	0	1 109	1 109	1 109	1 109	1 109
1.11800	STRØM	151 317	103 803	153 803	153 803	153 803	153 803
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	20 530	20 357	20 357	20 357	20 357	20 357
1.11950	KOMMUNALE EIENDOMSAVGIFTER	161 103	120 135	160 135	160 135	160 135	160 135
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	11 854	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
1.12300	VEDLIKEHOLD AV UTSTYR	0	7 500	7 500	7 500	7 500	7 500
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	127 768	40 983	40 983	40 983	40 983	40 983
1.12321	KJØP AV VAKTMESTERTJENESTE	19 834	24 000	29 214	29 214	29 214	29 214
1.12340	VEDLIKEHOLD AV ANLEGG	19 381	0	0	0	0	0
1.12610	KJØP AV VASKERITJENESTER	5 358	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	6 656	0	0	0	0	0
1.13750	KJØP FRA IKS - REVISJONSTJ.	0	16 000	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	108 134	76 755	85 219	85 219	85 219	85 219
1.14500	OVERFØRING TIL ANDRE KOMMUNER	85 000	0	0	0	0	0
1.15900	AVSKRIVNINGER	333 367	333 368	333 368	333 368	333 368	333 368
	Sum utgifter	**1 279 399**	**998 078**	**1 063 415**	**1 063 415**	**1 063 415**	**1 063 415**
1.16300	HUSLEIEINNTEKTER	0	-41 000	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.16310	LEIEINNTEKTER KOMMUNALE BYGG	-353 863	-275 000	-353 000	-353 000	-353 000	-353 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-4 776	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-108 134	-76 755	-85 219	-85 219	-85 219	-85 219
	Sum inntekter	**-466 773**	**-392 755**	**-438 219**	**-438 219**	**-438 219**	**-438 219**
	Netto KOMMUNEHUSET BYGG	**812 626**	**605 323**	**625 196**	**625 196**	**625 196**	**625 196**
5201	**ÅRSTEIN GAMLE SKOLE**						
1.11800	STRØM	0	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	0	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
1.12320	VEDLIKEHOLD AV BYGG	0	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	0	1 000	625	625	625	625
	Sum utgifter	**0**	**9 600**	**9 225**	**9 225**	**9 225**	**9 225**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	0	-1 000	-625	-625	-625	-625
	Sum inntekter	**0**	**-1 000**	**-625**	**-625**	**-625**	**-625**
	Netto ÅRSTEIN GAMLE SKOLE	**0**	**8 600**	**8 600**	**8 600**	**8 600**	**8 600**
5390	**69 GR NORDKULTURELL RASTEPLASS**						
1.15900	AVSKRIVNINGER	0	64 955	64 955	64 955	64 955	64 955
	Sum utgifter	**0**	**64 955**	**64 955**	**64 955**	**64 955**	**64 955**
	Netto 69 GR NORDKULTURELL RASTEPLASS	**0**	**64 955**	**64 955**	**64 955**	**64 955**	**64 955**
9600	**ASTAFJORD KART-OPPMÅLING**						
1.10100	FAST LØNN	1 033 573	1 050 151	1 042 585	1 042 585	1 042 585	1 042 585
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	24 341	0	0	0	0	0
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 391	8 784	9 169	9 169	9 169	9 169

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	156	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	198 526	208 194	205 982	205 982	205 982	205 982
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	1 232	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	64 205	64 287	63 789	63 789	63 789	63 789
1.11000	KONTORUTGIFTER	2 100	16 000	16 400	16 400	16 400	16 400
1.11214	KJØP VAREKLÆR	3 220	8 000	8 200	8 200	8 200	8 200
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	22 000	22 500	22 500	22 500	22 500
1.11292	VEDLIKEHOLD KART	0	40 280	41 287	41 287	41 287	41 287
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	216	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	14 345	14 000	14 350	14 350	14 350	14 350
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 393	-3 292	-3 374	-3 374	-3 374	-3 374
1.11500	KURS ANSATTE	5 745	11 000	16 000	16 000	16 000	16 000
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	3 264	1 000	1 025	1 025	1 025	1 025
1.11700	DRIVSTOFF/OLJE	8 160	20 000	20 500	20 500	20 500	20 500
1.11701	ANDRE DRIFTSUTG. EGNE TRSP.MID	17 461	20 000	20 500	20 500	20 500	20 500
1.11702	VEDLIKEH. AV EGNE TRANSP.MIDL.	15 210	26 000	26 650	26 650	26 650	26 650
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	3 813	2 000	2 050	2 050	2 050	2 050
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	100	0	1 000	1 000	1 000	1 000
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	2 991	6 000	6 150	6 150	6 150	6 150
1.11910	HUSLEIER	66 782	66 783	68 453	68 453	68 453	68 453
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	8 800	17 000	17 425	17 425	17 425	17 425
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	426	17 008	17 433	17 433	17 433	17 433
1.12020	PROGRAMVARE	300 332	303 000	310 575	310 575	310 575	310 575
1.12210	LEIE/LEASING AV KONTORMASKINER	0	30 000	30 750	30 750	30 750	30 750
1.12710	KONSULENTTJENESTER	0	182 720	187 306	187 306	187 306	187 306

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.13552	KONTINGENT ANDRE	720	1 000	1 025	1 025	1 025	1 025
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	87 531	117 320	178 271	178 271	178 271	178 271
1.15900	AVSKRIVNINGER	74 440	74 440	114 415	114 415	114 415	114 415
	Sum utgifter	**1 937 687**	**2 325 875**	**2 442 616**	**2 442 616**	**2 442 616**	**2 442 616**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-87 532	-117 320	-178 271	-178 271	-178 271	-178 271
1.17501	REF GRATANGEN	-493 247	-591 367	-597 203	-597 203	-597 203	-597 203
1.17503	REF LAVANGEN	-493 249	-592 223	-597 203	-597 203	-597 203	-597 203
1.17504	REF SALANGEN	-789 231	-950 525	-955 524	-955 524	-955 524	-955 524
1.19900	MOTPOST AVSKRIVNINGER	-74 440	-74 440	-114 415	-114 415	-114 415	-114 415
	Sum inntekter	**-1 937 699**	**-2 325 875**	**-2 442 616**	**-2 442 616**	**-2 442 616**	**-2 442 616**
	Netto ASTAFJORD KART-OPPMÅLING	**-12**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9500	**ASTAFJORD KEMNERKONTOR**						
1.10100	FAST LØNN	1 483 170	1 609 856	1 774 607	1 774 607	1 774 607	1 774 607
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	128	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	281 769	318 056	350 606	350 606	350 606	350 606
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	2 366	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	89 725	98 553	108 615	108 615	108 615	108 615
1.11000	KONTORUTGIFTER	31 976	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
1.11020	ABONNEMENT AVISER, TIDSSKRIFTE	5 280	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
1.11030	FAGLITTERATUR	1 079	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	0	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
1.11291	INNFORDRINGSUTGIFTER	68 085	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
1.11300	FRANKERINGSUTGIFTER	87	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	12 250	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	6 673	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	468	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	6 549	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	3 985	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	950	0	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	73 000	73 000	73 000	73 000	73 000	73 000
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	1 831	0	0	0	0	0
1.11970	IBM SYSTEMER	162 985	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	0	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	25 057	0	5 000	5 000	5 000	5 000
1.12400	SERVICEAVTALER	5 590	0	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	21 182	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	68 997	26 500	27 750	27 750	27 750	27 750
	Sum utgifter	**2 353 182**	**2 307 465**	**2 521 078**	**2 521 078**	**2 521 078**	**2 521 078**
1.16220	ANDRE GEBYRINNTEKTER	-85 098	-50 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
1.17100	REFUSJON SYKELØNN	-8 130	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-68 997	-26 500	-27 750	-27 750	-27 750	-27 750
1.17501	REF GRATANGEN	-686 022	-691 360	-769 973	-769 973	-769 973	-769 973
1.17503	REF LAVANGEN	-578 961	-565 296	-623 381	-623 381	-623 381	-623 381
1.17504	REF SALANGEN	-925 975	-974 309	-1 029 974	-1 029 974	-1 029 974	-1 029 974
	Sum inntekter	**-2 353 183**	**-2 307 465**	**-2 521 078**	**-2 521 078**	**-2 521 078**	**-2 521 078**
	Netto ASTAFJORD KEMNERKONTOR	**-1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

6000	**SKATTER SKJENKEAVGIFT**						
1.16204	SKJENKEAVGIFT	-16 030	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.18700	SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE	-22 524 118	-22 788 000	-22 913 000	-22 913 000	-22 913 000	-22 913 000
	Sum inntekter	**-22 540 148**	**-22 813 000**	**-22 938 000**	**-22 938 000**	**-22 938 000**	**-22 938 000**
	Netto SKATTER SKJENKEAVGIFT	**-22 540 148**	**-22 813 000**	**-22 938 000**	**-22 938 000**	**-22 938 000**	**-22 938 000**

6010	EIENDOMSSKATT						
1.18740	EIENDOMSSKATT	-1 084 504	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000	-1 357 000
	Sum inntekter	**-1 084 504**	**-1 357 000**	**-1 357 000**	**-1 357 000**	**-1 357 000**	**-1 357 000**
	Netto EIENDOMSSKATT	**-1 084 504**	**-1 357 000**	**-1 357 000**	**-1 357 000**	**-1 357 000**	**-1 357 000**

6020	KONSESJONSKRAFT						
1.18770	KONSESJONSAVGIFT	-18 998	-350 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
	Sum inntekter	**-18 998**	**-350 000**	**-70 000**	**-70 000**	**-70 000**	**-70 000**
	Netto KONSESJONSKRAFT	**-18 998**	**-350 000**	**-70 000**	**-70 000**	**-70 000**	**-70 000**

6030	RAMMETILSKUDD						
1.18000	RAMMETILSKUDD	-64 993 433	-65 966 000	-66 364 000	-66 364 000	-66 364 000	-66 364 000
	Sum inntekter	**-64 993 433**	**-65 966 000**	**-66 364 000**	**-66 364 000**	**-66 364 000**	**-66 364 000**
	Netto RAMMETILSKUDD	**-64 993 433**	**-65 966 000**	**-66 364 000**	**-66 364 000**	**-66 364 000**	**-66 364 000**

6050	SÆRSKILTE TILSKUDD						
1.17004	RENTE/AVDRAGSKOMP. SYKEHJEM	-562 998	-625 000	-565 000	-565 000	-565 000	-565 000
1.17005	RENTE/AVDR.KOMP. SKOLER	-17 474	0	-17 000	-17 000	-17 000	-17 000
1.17016	RENTE/AVDR.KOMP. KIRKEBYGG	-11 113	0	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
1.18100	ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-122 975	-260 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
1.18102	VERTSKOMMUNJETILSKUDD OMSORGSSENTER	-850 632	-350 000	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.18103	INTEGRERINGSTILSKUDD	-5 383 500	-9 282 000	-8 403 717	-8 403 717	-8 403 717	-8 403 717
	Sum inntekter	**-6 948 692**	**-10 517 000**	**-9 066 717**	**-9 066 717**	**-9 066 717**	**-9 066 717**
	Netto SÆRSKILTE TILSKUDD	**-6 948 692**	**-10 517 000**	**-9 066 717**	**-9 066 717**	**-9 066 717**	**-9 066 717**

7000	**RENTERAKSJEUTBYTTE MV**						
1.15000	RENTER PÅ LÅN	1 960 713	2 690 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
1.15001	RENTER/GEBYR FORMIDL.LÅN	86 393	125 000	125 000	125 000	125 000	125 000
1.15003	PROVISJONER, RENTEUTG. KASSAKREDITT	132 944	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
1.15010	FORSINKELSESRENTER	41 702	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 221 752**	**2 965 000**	**1 975 000**	**1 975 000**	**1 975 000**	**1 975 000**
1.19000	RENTER AV BANKINNSKUDD	-214 169	0	0	0	0	0
1.19001	RENTER AV FONDSINNSKUDD	-219 140	-300 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
1.19002	RENTER ANSVARLIG LÅN	-326 975	-400 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
	Sum inntekter	**-760 284**	**-700 000**	**-500 000**	**-500 000**	**-500 000**	**-500 000**
1.19015	RENTEINNTEKTER ANDRE	-17 901	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**-17 901**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.19020	FORSINKELSESRENTER KOMM.FAKT.	-17 051	-30 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
1.19050	AKSJEUTBYTTE	-1 861 905	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
	Sum inntekter	**-1 878 956**	**-1 630 000**	**-1 620 000**	**-1 620 000**	**-1 620 000**	**-1 620 000**
	Netto RENTERAKSJEUTBYTTE MV	**-435 389**	**635 000**	**-145 000**	**-145 000**	**-145 000**	**-145 000**

7010	**AVDRAG**						
1.15100	AVDRAG PÅ LÅN	6 213 995	5 627 700	6 500 000	6 500 000	6 500 000	6 500 000
	Sum utgifter	**6 213 995**	**5 627 700**	**6 500 000**	**6 500 000**	**6 500 000**	**6 500 000**
	Netto AVDRAG	**6 213 995**	**5 627 700**	**6 500 000**	**6 500 000**	**6 500 000**	**6 500 000**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
7300	**BUNDNE DRIFTSFOND**						
1.19500	BRUK AV BUNDNE KAPITALFOND	-1 392 758	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-1 392 758**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto BUNDNE DRIFTSFOND	**-1 392 758**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
7400	**DISPOSISJONSFOND**						
1.15400	AVSETNING TIL DISPOSISJONSFOND	3 176 721	1 004	0	0	0	0
	Sum utgifter	**3 176 721**	**1 004**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto DISPOSISJONSFOND	**3 176 721**	**1 004**	**0**	**0**	**0**	**0**
7990	**DIV FINANSTRANS**						
1.15800	IKKE DISPONERT OVERSKUDD	5 122 953	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**5 122 953**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.19300	DISP.AV TIDL.ÅRS OVERSKUDD	-2 419 721	0	0	0	0	0
1.19900	MOTPOST AVSKRIVNINGER	-6 019 338	-6 095 886	-5 913 648	-5 913 648	-5 913 648	-5 913 648
	Sum inntekter	**-8 439 059**	**-6 095 886**	**-5 913 648**	**-5 913 648**	**-5 913 648**	**-5 913 648**
	Netto DIV FINANSTRANS	**-3 316 106**	**-6 095 886**	**-5 913 648**	**-5 913 648**	**-5 913 648**	**-5 913 648**
3314	**KOMMRUSARB FAMILIEVEILEDNING**						
1.10100	FAST LØNN	28 814	0	0	0	0	0
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	-18 658	0	0	0	0	0
1.10310	ENGASJEMENTER	337 398	0	0	0	0	0
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 240	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	545	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	18 621	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	781	0	0	0	0	0
1.10930	PENSJON LÆRERE	26 968	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	20 429	0	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	627	0	0	0	0	0
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	190	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	9 059	0	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	127	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	75	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**429 216**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-117 584	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-75	0	0	0	0	0
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-311 558	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-429 217**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto KOMMRUSARB FAMILIEVEILEDNING	**-1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3318	**SAMHANDLING NAV-PROSEKT**						
1.10100	FAST LØNN	240 000	0	0	0	0	0
1.10310	ENGASJEMENTER	245 968	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	87 078	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	26 954	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**600 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-600 000	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-600 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3319	**KOMPETANSEHEVEING RUSPSYKISK HELSE**						
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	7 559	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	762	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	424	0	0	0	0	0
1.11960	LISENSER OG AVGIFTER	2 577	0	0	0	0	0
1.14000	OVERFØRING TIL STATEN	42 068	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	258	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**53 648**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-258	0	0	0	0	0
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-53 390	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-53 648**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
9020	**INTERKOMMUNALT BYGDBOKSAMARBEID**						
1.11850	FORSIKR. BYGN., ANL.,EIENDOM	6 411	0	0	0	0	0
1.11900	LEIE AV LOKALER	27 000	0	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	27 000	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	13 500	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**73 911**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-13 500	0	0	0	0	0
1.17502	REF IBESTAD	-60 411	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-73 911**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
9030	**BIOLOGISK MANGFOLD - KARTLEGGING**						
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	84	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	4	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	1 936	0	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	2 325	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	2 633	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.12710	KONSULENTTJENESTER	31 550	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	9 163	0	0	0	0	0
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	93 467	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**141 162**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-9 163	0	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-32 000	0	0	0	0	0
1.18100	ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-100 000	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-141 163**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto BIOLOGISK MANGFOLD - KARTLEGGING	**-1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9031	**UTREDNINGSARBEID I KOMMUNEREFORMEN**						
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	30 600	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	7 650	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**38 250**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-7 650	0	0	0	0	0
1.18100	ANDRE STATLIGE OVERFØRINGER	-15 600	0	0	0	0	0
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-15 000	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-38 250**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9033	**PROSJEKT JUNKERS 52 I GRATANGEN**						
1.12710	KONSULENTTJENESTER	42 281	0	0	0	0	0
1.13703	KONSULENTTJENESTER	35 896	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	21 982	0	0	0	0	0
1.14700	OVERFØRINGER TIL ANDRE/ PRIVATE	9 750	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**109 909**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-21 982	0	0	0	0	0
1.17300	REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNEN	-87 927	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-109 909**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9035	**OMSTILLINGSPRO SPIRE ÅR 4**						
1.10100	FAST LØNN	856 552	0	0	0	0	0
1.10502	TELEFONGODTGJØRELSE	4 392	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	3 492	0	0	0	0	0
1.10535	HONORARER	73 800	0	0	0	0	0
1.10860	TAPT ARBEIDSFORTJ.	13 097	0	0	0	0	0
1.10900	PENSJON FELLESORDNINGEN	164 387	0	0	0	0	0
1.10912	ULYKKE/GRUPPELIVFORSIKRING	637	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	56 245	0	0	0	0	0
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	39 663	0	0	0	0	0
1.11200	RENGJØRINGSARTIKLER	79	0	0	0	0	0
1.11290	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	613	0	0	0	0	0
1.11310	TELEFONUTGIFTER	3 281	0	0	0	0	0
1.11311	TELEFONUTGIFTER (HRM)	-4 392	0	0	0	0	0
1.11320	MOBILTELEFON	9 570	0	0	0	0	0
1.11400	ANNONSERING	8 450	0	0	0	0	0
1.11405	TELEANNONSER/TELEFONKATALOGER	267	0	0	0	0	0
1.11450	REKLAME	14 719	0	0	0	0	0
1.11500	KURS ANSATTE	52 179	0	0	0	0	0
1.11502	ØVRIG REISE- OPPH.UTGIFTER	66 748	0	0	0	0	0
1.11507	ØVRIGE OPPHOLDSUTGIFTER (HRM)	340	0	0	0	0	0

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	70 485	0	0	0	0	0
1.11700	DRIVSTOFF/OLJE	3 726	0	0	0	0	0
1.11704	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG	43 736	0	0	0	0	0
1.11707	REISEUTG. IKKE OPPG.PLIKTIG (HRM)	4 952	0	0	0	0	0
1.11740	ANNEN TRANSPORT	12 100	0	0	0	0	0
1.11910	HUSLEIER	85 400	0	0	0	0	0
1.12000	INVENTAR OG UTSTYR	32 986	0	0	0	0	0
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	17 862	0	0	0	0	0
1.12710	KONSULENTTJENESTER	310 452	0	0	0	0	0
1.13552	KONTINGENT ANDRE	1 000	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	105 138	0	0	0	0	0
1.14706	DIVERSE TILSKUDD	20 000	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**2 071 956**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17012	TILSKUDD INNOVASJON NORGE	-54 903	0	0	0	0	0
1.17014	TILSKUDD FRA NÆRINGSFONDET	-280 000	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-105 138	0	0	0	0	0
1.17300	REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNEN	-1 542 484	0	0	0	0	0
1.17500	REFUSJON FRA ANDRE KOMMUNER	-87 592	0	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-1 840	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-2 071 957**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto OMSTILLINGSPRO SPIRE ÅR 4	**-1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9034	**PROSJ 69 GR NORD-KULTRASTEPLASS**						
1.15900	AVSKRIVNINGER	64 954	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**64 954**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
	Netto PROSJ 69 GR NORD-KULTRASTEPLASS	**64 954**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9037	**PROSJEKT NORDSTJERNEN**						
1.15500	AVSETNING TIL BUNDNE DRIFTSFON	48 111	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**48 111**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17300	REFUSJON FRA FYLKESKOMMUNEN	-48 111	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-48 111**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9040	**RYDDING AV KULTURLANDSKAP**						
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	3 200	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	800	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**4 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-800	0	0	0	0	0
1.19510	BRUK AV BUNDNE DRIFTSFOND	-3 200	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-4 000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

9041	**KOMPETANSEPROGRAM SPIRE**						
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	7 438	0	0	0	0	0
1.11431	GAVER VED REPRESENTASJON	398	0	0	0	0	0
1.13703	KONSULENTTJENESTER	109 543	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	22 575	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**139 954**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17012	TILSKUDD INNOVASJON NORGE	-117 379	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-22 575	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-139 954**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
9054	**ROS-BEREDSKAP**						
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	470 000	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	117 500	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**587 500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-117 500	0	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-470 000	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-587 500**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
9056	**KADAVAERSØKEKVIPASJER 2016299-3**						
1.10240	ANNEN VIKARLØNN	91 655	0	0	0	0	0
1.10310	ENGASJEMENTER	75 852	0	0	0	0	0
1.10512	UTLØSER BILGODTGJ. TR-/AVG.PL	1 533	0	0	0	0	0
1.10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	8 621	0	0	0	0	0
1.11600	SKYSS- KOSTGODTGJØRELSE	19 414	0	0	0	0	0
1.11651	KLES-/UNIFORMSGODTGJØRELSE	1 000	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	123 468	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	30 867	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**352 410**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17008	REFUSJON FRA FYLKESMANNEN	-315 000	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-30 867	0	0	0	0	0
1.17700	REFUSJON FRA ANDRE/PRIVATE	-6 544	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-352 411**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto KADAVAERSØKEKVIPASJER 2016299-3	**-1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Gratangen Budsjettrapport: Gratangen: Konsekvensjustert budsjett - Formannskapets innstilling 21.11.2017

	Beskrivelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
9060	**SPIRE DIV PROSJEKTER**						
1.11152	BEVERTNING KURS/MØTER	550	0	0	0	0	0
1.11400	ANNONSERING	4 298	0	0	0	0	0
1.12010	INVENTAR OG UTSTYR IT	31 174	0	0	0	0	0
1.13552	KONTINGENT ANDRE	450	0	0	0	0	0
1.13700	KJØP AV_TJ. FRA ANDRE/PRIVATE	64 288	0	0	0	0	0
1.13703	KONSULENTTJENESTER	107 630	0	0	0	0	0
1.14291	MOMSKOMP DRIFT	50 773	0	0	0	0	0
	Sum utgifter	**259 163**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.17014	TILSKUDD FRA NÆRINGSFONDET	-208 390	0	0	0	0	0
1.17291	MOMSKOMP DRIFT	-50 773	0	0	0	0	0
	Sum inntekter	**-259 163**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Netto	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Forslag til KST 14.12.2017

GRATANGEN KOMMUNE

Foto: Alvin Jensvold

BUDSJETT 2018
HANDLINGSPLAN 2018 – 2021

Formannskapets innstilling av 21. november 2017

Innhold

1 INNLEDNING 5

2 ØKONOMISKE FORUTSETNINGER 5

2.1 Forslag til stats- og nasjonalbudsjett for 2017 5

2.2 Frie inntekter 5

2.3 Trekksatser for private skoler 6

2.4 Prisvekst 6

2.5 Egenbetaling 6

2.6 Rente- og avdragsforutsetninger. 6

3 FOKUSOMRÅDER 6

3.1 Omstilling 6

3.2 Flyktningsituasjonen 7

3.3 K4-samarbeidet 7

3.4 Tjenestesamarbeid for øvrig 7

4 HANDLINGSPLAN 8

4.1 Utfordringer 8

4.2 Kommuneplanens samfunnsdel 10

4.3 Hovedprioriteringer 11

4.4 Investeringstiltak 11

5 SEKTOR HELSE OG OMSORG 13

5.1 Gratangsheimen 13

5.2 Hjemmetjenesten 13

5.3 Miljøtjenesten 15

5.4 Legetjenesten 16

5.5 Helsestasjon 16

6 OPPVEKST OG KULTUR 17

6.1 Gratangen skole 17

6.2 SFO Gratangen skole 17

6.3 Montessoriskolen Morgan 17

6.4 Barnehager 18

6.5 Kultur 18

6.6 Bibliotek 19

6.7 Ungdom 19

6.8 VO og flyktninger 19

7 GRATANGEN BOFELLESSKAP 19

8 TEKNISK, NÆRING OG MILJØ 20

8.1 Beskrivelse 20

8.2 Utbyggingsoppgaver 20

8.3 Driftsbudsjettet: 21

8.4 Avgifter 21

8.5 Fordelte utgifter 22

8.6 Veivedlikeholdet 22

8.7 Kaier og bruer 22

8.8 Kirkegård og grøntareal 22

8.9 Gatelys anlegg 22

8.10 Bygningsvedlikeholdet 23

8.11 Kommunale anlegg 23

9 SENTRALE FUNKSJONER 23

9.1 Politisk virksomhet. 23

9.2 Fellesfunksjoner 23

9.3 Sentraladministrasjonen 23

10 K4-FUNKSJONER 24

10.1 Astafjord kemnerkontor 24

10.2 Astafjord kart og oppmåling **24**

11 FORMANNSKAPETS INNSTILLING 24

12 VEDLEGG 24

1 INNLEDNING

Det økonomiske opplegget for Budsjettet for 2018 med Handlingsplan 2018-2021 er basert på at driften føres videre uten vesentlige endringer. Da er det tatt hensyn til endringer i ansvar og oppgaver som følge av sentrale føringer i 2018. Gratangen bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger videreføres med 16 mindreårige flyktninger.

Budsjettet og Handlingsplanen er basert på nitid bearbeiding og gode interne prosesser:

- Regelmessige økonomimeldinger i 2017
- Innspill fra enhetene 26.09.2016
- Møte i utvidet ledergruppe supplert med tillitsvalgte
- Møter i formannskapet hvorav 1 møte forsterket med sektorledere og avdelingsledere/rektor
- Innstillingsmøte i formannskapet 21.11.2017
- Offentlig ettersyn i perioden 22.11.-07.12.2017

Forholdet mellom utgifter og inntekter er i balanse. Aktivitetsnivået er høyt i forhold til inntektene, men vi mener at med god og nøktern økonomistyring skal vi fortsatt kunne gi gode tjenester, i tillegg til god trivsel for innbyggerne.

Det er en utfordring å møte forventningene og et rettighetslovverk med en begrenset økonomisk ramme. Økte krav om rettighetsutløste tjenester må møtes på en hensiktsmessig måte. Forventningene til både kvalitet og volum på tjenestene er store og de individuelle rettighetene blir mer og mer detaljerte.

Kommunen utarbeidet i 2017 kommuneplanens samfunnsdel for 2017-2029 i en bredt anlagt prosess. Planen ble vedtatt i kommunestyrets møte den 28.09.2017. Handlingsdelen av planen er forsøkt innpasset i Økonomiplanens handlingsdel.

2 ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

2.1 Forslag til stats- og nasjonalbudsjett for 2017

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2018 på 4,6 mrd. kroner, tilsvarende 0,9 %. Videre legger regjeringen opp til realvekst i frie inntekter på 3,8 mrd. kr. for sektoren samlet, dette tilsvarer en realvekst på 1,0 %. Årsaken til at veksten i samlede inntekter er lavere enn veksten i de frie inntektene, er at øremerkede tilskudd er foreslått redusert.

For 2018 anslås deflator til 2,6 %. Det er anslått en lønnsvekst i kommunene på 3,0 %, dette utgjør 2/3 i deflator. Anslaget er uendret i forhold til anslaget i RNB 2017. Kommunesektoren er dermed kompensert for anslått pris- og lønnsvekst på 2,6 % innenfor de foreslåtte inntektsrammer for 2018.

2.2 Frie inntekter

Kommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Rammetilskuddet beregnes etter kostnadsnøkler som skal gjøre kommunene i stand til nødvendig tjenestetilbud for innbyggerne. For Gratangen kommune gir de beregnede inntektene en realvekstnedgang på 0,9% fra 2016. Det betyr at lønns- og prisvekst ikke kompenseres fullt ut.

Anslag på frie inntekter 2016	Anslag på oppgave-korrigerte frie inntekter 2016	Anslag på frie inntekter 2017	Anslag på oppgave-korrigert vekst 2016-2017	Vekst regnskap 2016-2017
88 716	88 716	89 277	822	0,9 %

Kilde: Grønt hefte tabell 3-k

2.3 Trekksatser for private skoler

Trekksatser pr elev i private skoler i 2017 er kr 91.300. Gratangen kommune får dermed et trekk i rammetilskuddet med nettovirkning tkr 3.012 (Grønt hefte tabell A-k). Beløpet er basert på telling av elever pr. 1. oktober 2015.

2.4 Prisvekst

Med anslått prisvekst i kommunesektoren i 2017 på 2,5 % (deflator) tilsvarer dette en realvekst på 1,6 % for hele landet samlet. Gratangen kommune får en realvekstnedgang på 0,9 %. Hovedforklaringen er demografiske forhold samt trekk i rammetilskuddet for privat skole.

Forslag for handlingsplan 2018 – 2021 er utarbeidet i 2018 priser. Det er ikke lagt inn prisvekst eller lønnsvekst i planperioden. Det betyr at det i økonomiplanperioden legges opp til at aktivitetsnivået holdes uforandret på 2017-nivå. Rammetilskudd er lagt inn etter prognosemodellen fra KS. Hovedgrunnen til dette er at vi ikke kjenner til hvilke inntekter vi får gjennom statlige overføringer for årene etter 2018. Videre så er nye kostnadsnøkler under utarbeidelse av staten og det er ikke kjent hvilke konsekvenser dette medfører for Gratangen kommune.

2.5 Egenbetaling

Den foreslås å øke de generelle egenbetalingene i tråd med gjeldende regelverk og forskrifter. I formannskapets innstilling er det lagt inn en økning på 2,5 %. Det er i hovedsak egenbetalinger innen pleie- og omsorg som er forskriftsregulert. For VAR er det egne regler for beregning av selvkost. Etter gjennomgang av VAR-området er prisene regulert slik at vann går opp 3%, kloakk går ned 3%, slam går ned 3%, feiing går opp 3% og renovasjon går opp 3,3%.

Foreldrebetaling i barnehagen er satt til makspris på kr. 2 910 pr. måned. Maksprisen er i tråd med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018. For hele året skal det derfor maks betales kr. 32 010 for en fulltidsplass.

Det er på statlig hold innført ulike moderasjonsordninger. Husstander som har en samlet brutto årsinntekt lavere enn kr. 486.750, har krav på redusert foreldrebetaling. I tillegg er det innført en ordning om at alle 3, 4 og 5- åringer som bor i familier med lav inntekt, har rett til 20 timers gratis oppholdstid i barnehagen per uke. Den ordningen gjelder for familier eller husholdninger som har en samlet inntekt på mindre enn 417.000 kroner. Disse kommer i tillegg til den ordinære ordningen om søskenmoderasjon.

I budsjettet er det tatt høyde for å videreføre fri SFO fra 01.01.2016 ved Gratangsbotn skole. Anslått årskostnaden er kr 105 000.

2.6 Rente- og avdragsforutsetninger.

Det internasjonale finansmerkede er fortsatt inne i en lavkonjektur. Utviklingen i rentemarkedet tilsier at renta vil holde seg lav kanskje i flere år framover. I Norge har Norges bank satt styringsrente til et historisk lavt nivå på 0,5 %. Norges Bank sine prognoser viser en svak stigning for styringsrenta fram mot 2021, men fortsatt under 1 % i perioden. For Gratangen kommune betyr det at vi kan budsjettere med lav rente også for 2018 og i resten av planperioden.

3 FOKUSOMRÅDER

3.1 Omstilling

Gratangen kommune fikk i 2013 status som omstillingskommune på bakgrunn av at vi er en kommune med store utfordringer. Omstillingsprogrammet SPIRE skal bidra til utvikling av nærings- og samfunnsliv og har en programperiode på 6 år. Programmet nærmer seg slutten av år 5 og involverer næringsliv, lag og foreninger, kommunens politikere og administrasjon. Kommunen mottar betydelige omstillingsmidler til finansiering av prosjekt og drift av selve

programmet. Evalueringene av programmet er positive. Omstillingsprogrammet har sitt siste år i 2018.

Det gjennomføres nå et systematisk arbeid for å klarlegge hvordan programmet best kan videreføres i en normal kommunal/regional kontekst. Forprosjektet Næringsvennlig region skal etter planen være gjennomført innen mars 2018.

3.2 Flyktningsituasjonen

Den kraftige tilstrømmingen av flyktninger/asylsøkere i slutten av 2015 bremset kraftig opp i 2016 og 2017. Mottaket for enslige mindreårige u/15 år på Gratangen Hotell ble avviklet sommeren 2017.

Kommunen sitt bofellesskap for enslige mindreårige flyktninger har vært i drift siden midten av november 2016. Bofellesskapet har for tiden 16 beboere og 13 ansatte. Bosettingen omfatter 4 boenheter i Orrhågveien samt den såkalte rådmannsboligen. Alle enhetene leies fra boligstiftelsen. Det ble bosatt 8 nye flyktninger i 2017 mens måltallet var å bosette 10 enslige mindreårige flyktninger.

Kommunen har iverksatt opplæringstiltak ved Gratangsbotn skole. Tiltakene vil fortsette i 2018.

Kommunen er av IMDI orientert at vi ikke kan påregne bosetting av nye flyktninger i 2018.

3.3 K4-samarbeidet

De interkommunale tjenestene i K4-samarbeidet fortsetter videre i 2018 slik som i 2017. Arbeidet med etablering av ny felles IKT-løsning er i gang og vil etter planen være på plass i april 2018. Det er forventet at driftskostnadene for denne løsningen vil bli noe lavere en tidligere IKT-løsning.

Kostnadsutviklingen i tjenestene er viser slik utvikling:

Beskrivelse	2015	2016	2017	2018
Astafjord barnevern	674 000	693 000	914 000	1 274 000
Astafjord IKT	1 132 000	1 209 000	1 412 000	1 304 000
Astafjord kart og oppmåling	437 000	546 000	597 000	597 000
Astafjord kemnerkontor	523 000	686 000	691 000	770 000
Astafjord lønn og regnskap	1 379 000	1 346 000	1 561 000	1 589 000
Summer	**4 145 000**	**4 480 000**	**5 175 000**	**5 534 000**

Kostnadene innenfor barnevern viser en urovekkende utvikling.

3.4 Tjenestesamarbeid for øvrig

De viktigste samarbeidsområdene for øvrig er

- Ofoten brann og redning IKS
- Legevaktsamarbeid med Narvik og Ballangen kommuner
- Samarbeid om KAD-senger med Narvik kommune
- Krisesenter i Narvik

Kommunen samarbeider også i stor grad med omkringliggende kommuner om tjenester som felles sentralbord, PP-tjeneste, renovasjon.

Kommunen er innlemmet Nordland politidistrikt, Ofoten politistasjonsområde og hører inn under Salten 110-sentral.

For tiden arbeides det med nye kontorstrukturer for NAV. Kommunen undersøker mulighetene for å legge de sosialfaglige ressursene i en interkommunal samarbeidsavtale mot nord (Lavangen, Salangen, Dyrøy og Bardu) alternativt mot syd (Nye Narvik og Evenes).

4 HANDLINGSPLAN

4.1 Utfordringer

4.1.1 Demografi og befolkningsprognoser

Gratangen har fra 2008 hatt et relativt stabilt innbyggertall på noe over 1100 innbyggere. Aldersgruppen over 67 år har i stor grad hatt samme historiske utviklingen som øvrige innbyggere, men SSB anslår at denne gruppen vil øke fram mot 2030.

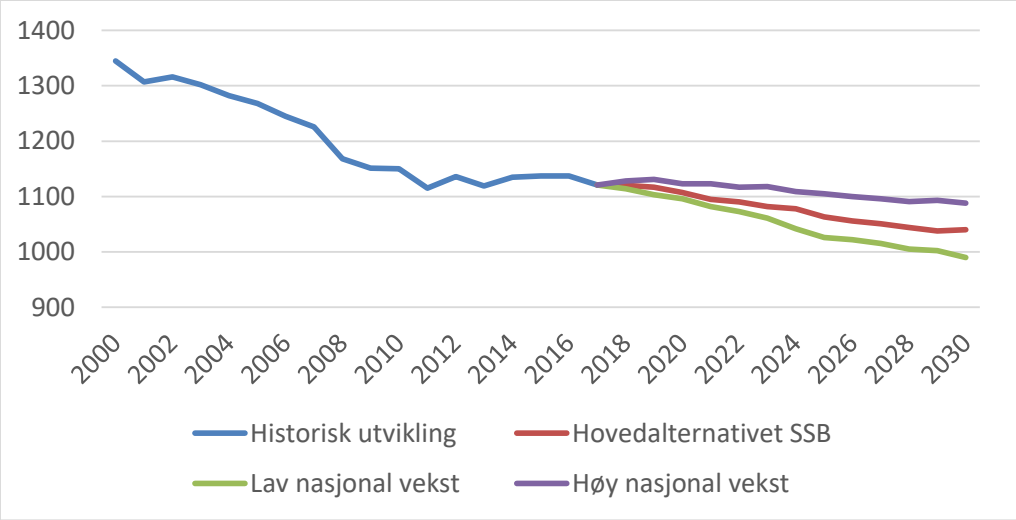

Figur 1 Befolkningsutvikling i Gratangen

Når det gjelder gruppen under 6 år, viser det seg at antallet har stabilisert seg på mellom 50 og 60 barn fra 2008. SSB sin prognose for 2030 er 53 barn under 6 år.

SSB sin analyse baserer seg på nasjonale trender uten at en i stor nok grad vektlegger lokale forhold. Det er særlig to faktorer som her spiller inn i tillegg til kommunens næringssatsing. En ny bru som vil redusere reisetiden vesentlig til Narvik, og nye arbeidsplasser i Bjerkvik hvor Gratangen blir en mulig bo kommune. Boligpolitikk, kollektivløsninger og avgifter knyttet til bruk av egen bli vil også kunne være medvirkende faktorer hvor arbeidstakere vil velge Gratangen som bosettingskommune. Samlet utgjør dette at Gratangen kan bli mer tilgjengelig og mer attraktiv som bostedskommune om riktige tiltak sette inn.

4.1.2 Bosetting og sysselsetting

Det er mange som pendler både inn og ut av kommunen. Innpendlingen har i perioden 2011 til 2015 vært på om lag 70 personer (17 % av de sysselsatte), mens utpendlingen har vært om lag 160 personer (ca. 32% av de yrkesaktive). Siden starten av 2000-tallet har både inn- og utpendlingen økt noe. Fra 2000 til 2015 økte innpendlingen med 68% og utpendlingen med 29 %. Dette er om lag de samme prosentvise fordelingene og utviklingstrendene som sammenlignbare kommuner i regionen har. Utviklingen viser at både innpendling og utpendling øker og følger nasjonale trender. Om en tar bort de 10 største av landets

kommuner har innpendlingen til norske kommuner økt med 53% fra 2000 til 2015, mens utpendlingen i samme periode har økt med 34 %.

Fra 2002 og fram til 2017 har antall arbeidsledige i Gratangen kommune ligger under 20 personer. Andelen arbeidsledige i Gratangen kommune er noe lavere sammenlignet med større kommuner i regionen. Sammenlignet med kommuner i samme størrelsesorden som Gratangen er tallene mer like.

4.1.3 Næringer

Viktige næringer i Gratangen er fiskeforedling, oppdrett, samt bygg- og anleggsvirksomhet. Jordbruk har også en del sysselsatte, men utviklingen er negativ de siste årene. Fiske og fangst har en oppgang.

Hovedvekten av andel sysselsatte jobbet i 2010 innenfor offentlig sektor. I følge NHO sitt NæringsNM for 2014 hadde Gratangen en svært positiv utvikling mot privat næringsaktivitet. Tall for 2015 og 2016 er ikke utarbeidet av NHO.

De fem største private virksomhetene i Gratangen er: Gratanglaks AS, Astafjord Slakteri AS, Ringnotbåten Odd Lundberg og Astafjord Smolt AS. I tillegg er Nordnorsk Fartøyvernsenter også en viktig arbeidsplass i kommunen.

4.1.4 Innvandring

Statistikk fra IMDi (Integrerings og mangfoldsdirektoratet) viser at 13,2 % av befolkningen i 2016 er innvandrere. Landsgjennomsnittet samme år var 13,4 %. Arbeidsinnvandrere utgjør den største delen av prosenten. De fleste innvandrerne kommer fra Polen, Eritrea, Litauen og Sverige. Øst-Europa, Afrika og Norden dominerer derfor.

Om lag 40 % av innvandrerne har universitet eller høgskoleutdannelse, mens ca. 16 % har kun grunnskole. Sysselsettingen blant innvandrere er noe høyre enn hos den øvrige befolkingen. Den høyeste andel sysselsatte finner en blant innvandrer fra Norden og EU-land i Øst-Europa.

4.1.5 Utdanningsnivå

I 2015 hadde om lag 20 % av befolkingen i Gratangen over 16 år høgskole eller universitetsutdanning. Ca. 4 % av disse hadde mer enn 4 år utdanning på høgskole eller universitet. Gjennomsnittet for Troms var samme år ca. 31 % hvorav ca. 9 % hadde mer enn 4 år på en høyere utdanningsinstitusjon. Om en sammenligner med år 2000 har Gratangen og Troms hatt om lag lik økning av denne utdanningsgruppen.

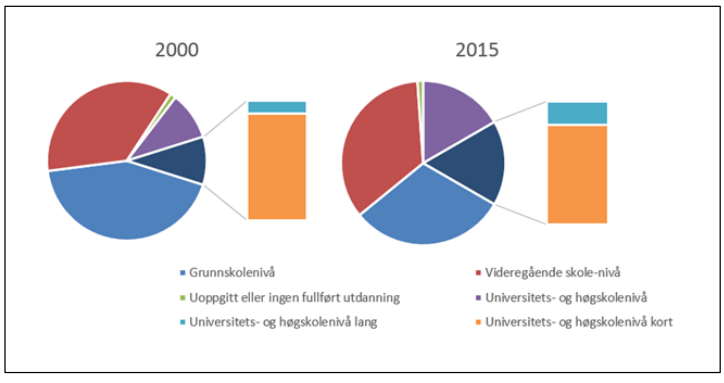

Videre ser en at Gratangen har fått en lavere andel av personer med kun grunnskole i perioden fra år 2000 til 2015, mens andelen med kun videregående skole har økt på lik linje med de med høyere utdanning. Andelen av de med 4 eller flere år på høgskole har også økt.

4.1.6 Levekår

Kommunen er noe overrepresentert innen sykdommer som diabetes, kols, astma, overvekt og hjerte/karsykdommer. Med en lav befolkning vil enkelthendelser kunne slå ut i en slik statistikk, imidlertid er det viktig av kommuneplanen også bidrar til bedre helse i befolkningen.

Forventet levealder for innbyggerne i Gratangen avviker ikke fra sammenlignbare tall for Troms, og om en ser landet forøvrig er levealderne for kvinner noe høyere både i Troms og i Gratangen. Andel uførepensjonister mellom 16 og 66 år er høyrere i Gratangen enn både i Troms og i landet for øvrig. Gjennomsnittet fra år 2010 til 2015 var for Gratangen 18 %, Troms 11 % og landet for øvrig 9 % (kilder: SSB).

4.1.7 Kommuneøkonomi

Kommunen kan vise til en god økonomisk utvikling fram mot 2017, og det har vært viktig å ha stramme økonomiske rammer og nitid oppfølging av virksomheten. Gjeldsgraden er relativt lav.

Det er imidlertid foreslått investeringer i planperioden av et slikt omfang at kommunen må forberede seg på relativt omfattende omprioriteringer.

4.2 Kommuneplanens samfunnsdel

Vår visjon er at Gratangen skal være et levende og inkluderende samfunn der mennesker blir sett, verdsatt og respektert. Våre særtrekk skal være kystkulturen og arbeidet for et bærekraftig miljø. Vi skal tilby gode oppvekstsvilkår og utviklingsmuligheter.

Vår visjon er derfor:

Gratangen kommune – et sted å bli glad i

Kommuneplanen peker på 5 satsingsområder med målsettinger som skal peke i retning av visjonen. Målsettingene våre kan oppsummeres slik

4.2.1 Et levende og inkluderende samfunn

Kommunen skal være en god bokommune – der livskvalitet, gode bomiljø, gode opplevelser, folkehelse, attraktive fritidstilbud og mangfold gjør kommunen til et godt sted å leve i.

4.2.2 Kommunikasjon og infrastruktur

Offentlige vei- og kollektivtilbud skal være gode, trygge og sikre slik at det er enkelt å reise innad i kommunen og i bo- og arbeidsmarkedsregionen. Innbyggerne skal ha tilgang til digital infrastruktur som videreutvikles i samsvar med den teknologiske utviklingen.

4.2.3 Næringsutvikling

Gratangen kommune skal ha verdiskaping og arbeidsplasser gjennom et variert næringsliv, der eksisterende bedrifter, primærnæringer og nyetableringer gis mulighet for utvikling gjennom nettverksdannelse, innovasjon og god tilrettelegging

4.2.4 Klima og miljø

Gratangen skal være en kommune som prioriterer miljømessig bærekraft som sikrer dagens innbyggere og kommende generasjoner god livskvalitet.

4.2.5 Kommunen som tjenesteleverandør

Kommunen skal ha et faglig og forsvarlig servicetilbud som imøtekommer innbyggernes og næringslivets behov.

4.3 Hovedprioriteringer

I planperioden er den største innsatsen rettet mot to tunge investeringer som begge faller inn under satsingsområdet **kommunen som tjenesteleverandør**. Disse to prosjektene står for nærmere 75% av satsingen i investeringsbudsjettet:

- Ny brannstasjon er et prosjekt som har meldt seg på med full tyngde etter at samarbeidet med Ofoten brann og redning ble etablert. Nye krav til slik infrastruktur og krav til arbeidsmiljø ligger bak denne prioriteringen. Antatt byggestart i 2018.
- Ny barnehage er en konsekvens av behovet for bedre lokaliteter og behovet for faglig styrking gjennom bygging av større fagmiljø. Prosjektet er under planlegging.

Spesielt sistnevnte investering effekt som berører satsingsområdet **levende og inkluderende samfunn** med forbedring av tjenester rettet mot barn og barnefamilier.

Det gjøres relativt tunge investeringer i **kommunikasjon og infrastruktur**. Det er spesielt prosjektene som handler om gatelys og fortsettelse av asfalteringsprogrammet, som er tyngende her. Disse to prosjektene kan imidlertid ha trivselsmessige effekter som berører satsingsområdet **levende og inkluderende samfunn.**

Det gjøres viktige grep på satsingsområdet **levende og inkluderende samfunn** ved forslag om å sette av midler til anskaffelse av arealer for boliger i Gratangsbotn. Det foreslås også å sette av midler til regulering og klargjøring (vann og kloakk) av disse arealene.

Det foreslås også å sette av midler til opprusting av kommunehuset for å forberede kommunens nye rolle i forbindelse med borgerlige vigsler.

4.4 Investeringstiltak

Det er innarbeidet investeringstiltak til en kostnad på kr 24,8 mill. i 2018 og kr 53,8 mill. i hele perioden. Tiltakene finansieres med lån og tilskudd. Saldo på ubrukte lånemidler utgjør kr 6,4 mill. Tallene i kolonne 1 referer til satsingsområde i kommuneplanens samfunnsdel – ref. forklaring i figur lenger ned.

Omr.	Beskrivelse (beløp i kr)	2018	2019	2020	2021
4.1	Innløsning ifm. reguleringer	1 000 000			
4.1	Omsorgsboliger/helsehuset/legekontor/	700 000			
4.1	Opprusting av kirken og kirkegårdene	200 000			
4.1	Opprusting på kommunehuset	100 000			
4.1	Opprusting Årstein barnehage - tak med overbygg	200 000			
4.1	Planlegge nye boligområder iht. arealplanen	500 000			
4.1	Regulering Øse	50 000			
4.1	Starte prosessen med ny motorcrossbane	200 000			

4.1	Utbedring uteareal - Gratangsbotn skole	100 000			
4.2	Asfaltering og opprusting av veger	750 000	750 000	750 000	
4.2	Etablering av nye p-plasser Årstein kirke	750 000			
4.2	Forstøtningsmurer langs kommunale veger	200 000			
4.2	Montere matepunkter og strømmålere for veilys	3 000 000			
4.2	Restarbeid Kvernmoveien/Gjerdehågveien	200 000			
4.2	Restarbeid Øseveien	200 000			
4.2	Trafikktiltak - Siktrydding, skilting,	200 000			
4.3	Fjerning av båt Hellarbogen	300 000			
4.3	Opprusting kai i Hellarbogen	250 000			
4.3	Utvikling av Hellarbogen næringsområde	800 000			
4.4	Oppgradering av varmeanlegg Gratangsbotn skole	2 500 000			
4.4	Carport for hjemmetjenesten	600 000			
4.5	Div utbedringer Gratangsheimen	1 000 000			
4.5	Gratangsbotn skole - riving av hus	200 000			
4.5	Gravemaksin m/tillegsutstyr - mindre utstyr.	400 000			
4.5	IKT anskaffelse K4 inkl. sak-/arkivsystem og nettside	1 450 000	100 000		
4.5	Ny barnehage inkl. vurdering av samlokalisering	500 000	17 500 000	7 500 000	
4.5	Ny brannstasjon inkl lager for Teknisk	7 500 000	2 500 000		
4.5	Omlegging eksisterende vann- avløpsanlegg	500 000			
4.5	Omlegging og utvidelse av vann- og kloakkanlegg	300 000			
4.5	Varslingsanlegg for Gratangen skole	100 000			
	Summer	**24 750 000**	**20 850 000**	**8 250 000**	**0**

Prioriterte tiltak ikke gjennomført/ferdigstilt i 2017	
Tiltak i 2018 ihht økonomiplanen som videreføres	
Tiltak som ikke ble valgt i 2017 som bør utføres	
Nye tiltak som bør utføres bl.a. iht. Samfunnsplan	

Fordeling på satsingsområdene framgår av diagrammet nedenfor.

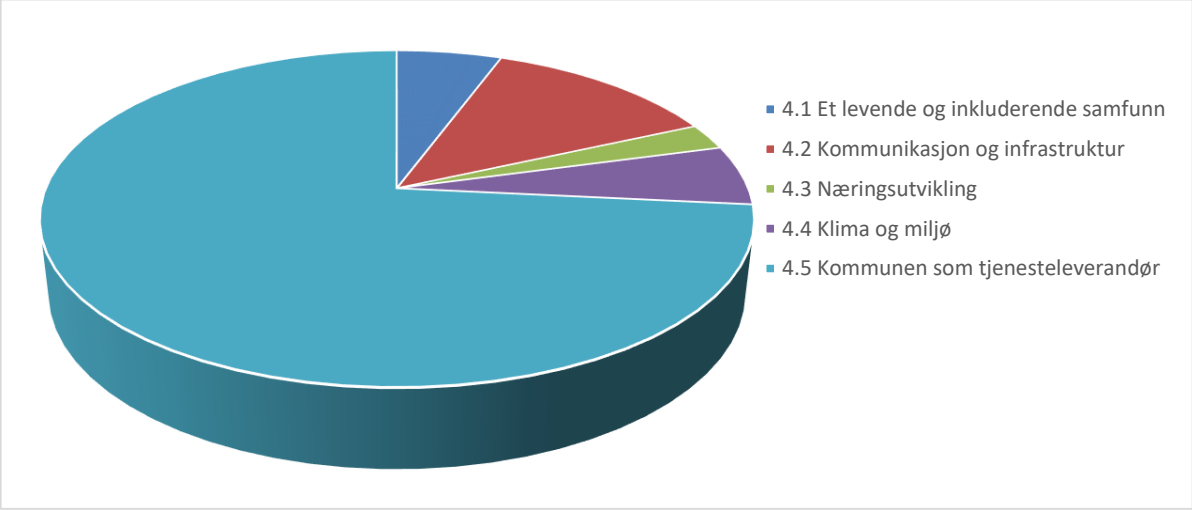

5 SEKTOR HELSE OG OMSORG

5.1 Gratangsheimen

5.1.1 Beskrivelse

Gratangsheimen forvalter lovpålagte oppgaver etter blant annet:

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.
- Lov om pasient og brukerrettigheter
- Lov om helsepersonell.

Gratangsheimen har i dag 17,13 årsverk. Per tiden driftes 15 sykehjemsplasser. Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon i 2016 er i henhold til SSB beregnet til 2825,-. I kommunestyret 22.06.17 ble det vedtatt en forskrift for tildeling av langtidsopphold i sykehjem for Gratangen kommune. Venteliste til langtidsopphold fra juni 2017 har vært fra 0 – 2 personer.

Sykefraværet har vært dalende gjennom året. I siste kvartal var det på 3,9%. Innen utgangen av november var det totalt på året 7%.

5.1.2 Utfordringer

1. Sykepleier – og vernepleiermangel og annen kvalifisert kompetanse.
2. Tilstrekkelig med korttidsplasser til eldre utskrivningsklare pasienter fra spesialisthelsetjenesten.
3. Ivareta sekundærbehovene (livsglede) til de eldre i sykehjemmet.
4. Kompetent og tilstrekkelig nærvær i livets sluttfase.
5. Slitasje på bygget. Behov for oppussing av rom.
6. Behov for kompetanseheving.

5.1.3 Budsjett

Det er utarbeidet en egen sak om rekrutteringstiltak av sykepleiere – og vernepleiere til kommunen. Denne saken vil komme opp i kommunestyret i desember 2017.

Vi har i 2017 fått ferdigstilt omsorgsleiligheter og avlastningsleiligheter på Helsehuset. Dette er gode tilbud til eldre som ikke kan bo hjemme, men samtidig er for friske til sykehjem. Dette kan avhjelpe behovet noe for korttidsplasser.

I budsjettet for 2018 er det lagt inn startavgift for sertifiseringen av Gratangsheimen som livsgledehjem.

Det foreslås også en innvestering på 1.000.000,- for utbedring av rom, tak og dører på sykehjemmet.

I budsjett for 2018 videreføres det ordinære driftsnivået for 2017.

5.2 Hjemmetjenesten

5.2.1 Beskrivelse

Hjemmetjenester tildeles etter:

- lov om kommunale helse – og omsorgstjenester
- lov om pasient og brukerrettigheter.

Hjemmebasert omsorg består av hjemmesykepleie, psykiatrisk sykepleie, rusomsorg og miljøarbeid. Hjemmehjelp og praktisk bistand i form av personlig assistanse. Per tiden har 50 brukere tildelt hjemmesykepleie. Psykiatritjenesten har per tiden tjenestetildeling på 25 brukere.

Hjemmesykepleien har 7,48 årsverk, Psykiatri har 2,45 årsverk, Hjemmehjelp har 0,6 årsverk og BPA har 3,04 årsverk.

Sykefraværet har vært dalende gjennom året. Siste kvartal var det på 3,8% i hjemmetjenesten. Innen utgangen av november var det totalt på året 5,2%. For psykiatritjenesten var det i siste kvartal på 2,2% sykefravær, og totalt innen utgangen av november på 0,6%.

5.2.2 Utfordringer

1. Flere av de ansatte med sykepleier – og vernepleier bakgrunn nærmer seg pensjonsalder. Behov for rekruttering.
2. Ressurs – og kostnadskrevende brukere. Personrettet praktisk bistand i form av brukerstyrt personlig assistanse er et kostnadskrevende tiltak for kommunen.
3. Ustabile brukere og nytilkomne yngre brukere innen rus og psykiatri. Medfører økt behov for mer personell.
4. Behov og krav om koordinator for kreftsyke og pasienter i rehabilitering og habiliteringsfase.
5. Ingen døgntjeneste. Ved behov for tilsyn på natt bidrar personell fra sykehjemmet. Dette gjør sykehjemmet mer sårbar i de tidsrom det er et personale til stede.
6. Behov for kompetanseheving.

5.2.3 Budsjett

Det er utarbeidet en egen sak om rekrutteringstiltak av sykepleiere – og vernepleiere til kommunen. Denne saken vil komme opp i kommunestyret i desember 2017.

Personrettet praktisk bistand i form av brukerstyrt personlig assistanse videreføres i 2018. Det ytes 80% refusjon fra staten for særlig kostnadskrevende helse og omsorgtjenester ved kostnader over 1.235.000,- fra 2018.

Det har vært innvilget tilskudd fra Fylkesmannen for implementering samhandling på rus og psykisk helsefelt. 0,5 årsverk har vært dekket av vernepleier psykiatritjenesten. Dette er utgått. Men en ser behov for videreføring av stillingshjemmelen.

I budsjettet samles midler til kurs for hele sektoren i en kurspott. Sektorleder vil koordinere kompetansehevingen for de ansatte, slik at dette skal komme flest mulig til gode.

I budsjettet foreslås det også å bevilge 600.000,- til bygging av carport for hjemmetjenesten.

Det foreslås også å bevilge 700.000,- for oppgradering og standardheving av omsorgsboliger i helsehuset. Det er behov for å bytte noen vinduer, dører, stikk kontakter og en del inventar til avlastningsleilighetene.

5.2.4 Konsekvenser

I budsjett for 2018 videreføres det ordinære driftsnivået for 2017.

5.3 Miljøtjenesten

5.3.1 Beskrivelse

Tjenesten er regulert av

- lov om kommunale helse – og omsorgstjenester
- lov om pasient – og brukerrettigheter
- forskrift om kvalitet i pleie og omsorgstjenesten.

Tjenesten driftes i dag av 12,62 årsverk. Per tiden er det 11 aktive brukere. Tilbudet omfatter alt fra heldøgnstjeneste til lettere miljøtjenester. Det er varslet om ytterligere behov for tre brukere. Her er tjenesten i kartleggingsfasen.

Sykefraværet har vært dalende det siste året. I siste kvartal var det på 1,6%. Totalt sykefravær innen utgangen av november var på 3,3%.

5.3.2 Utfordringer

1. Rekruttering av miljøterapeuter. Beholde stabilitet blant miljøterapeuter.
2. Bolig med utvikling av fukt og muggskader.
3. Utfordrende kontorplasser
4. Avstand til resten av helsetjenesten.
5. Ressurs – og kostnadskrevende brukere.
6. Behov for kompetanseheving.

5.3.3 Budsjett

Det er utarbeidet en egen sak om rekrutteringstiltak av sykepleiere – og vernepleiere til kommunen. Denne saken vil komme opp i kommunestyret i desember 2017.

Gratangen kommune mottar rammetilskudd fra staten (IS-3/2017) og tilskudd/refusjon jfr. Helsedirektoratets tilskuddordning (IS-4/2017) for personer med psykisk utviklingshemming.

Tre av brukerne faller inn under ordningen for refusjon for kostnadskrevende brukere. Kommunen får refundert 80% av alle lønnskostnader over 1.235.000,- fra 2018.

Dersom en summerer refusjonen for kostnadskrevende brukere og beløpet som regnes inn i rammetilskuddet per registrert psykisk utviklingshemmet – så mottok Gratangen kommune i 2017 kr. 6.240.000,- i statlige midler til Miljøtjenesten.

Det er behov for strakstiltak i Vikarselvveien Bofelleskap for å utbedre skader i boligen. Boligstiftelsen jobber med å hente inn anbud på Mekanisk ventilasjon. Boligen vil bli for liten innen en 5 års periode. En bør derfor gå i gang med å se på alternative løsninger for brukere. Ved å flytte tjenesten nærmere øvrig helsetjeneste kan det også bli muligheter for et tettere samarbeid mellom de ulike enhetene.

Det er lagt inn midler i driftsbudsjettet til utbedring av kontorsituasjonen til de ansatte.

5.3.4 Konsekvenser

I budsjett for 2018 videreføres det ordinære driftsnivået for 2017.

5.4 Legetjenesten

5.4.1 Beskrivelse

Legekontoret forvalter lovpålagte oppgaver etter blant annet:

- Lov om kommunale helse – og omsorgstjenester.
- Akuttmedisinforskriften

Legekontoret har per i dag 2,7 årsverk. Fordelt som 40% stilling som kommuneoverlege, 70% stilling som lege i spesialisering, 100% stilling som helsesekretær og 60% stilling som sykepleier. Legene i kommunen bistår også Narvik interkommunale legevakt med vakter jfr. Legevaktsavtalen.

Legetjenesten har ikke noe sykefravær.

5.4.2 Utfordringer

1. Merforbruk i budsjettåret 2017.
2. Slitasje i lokalene
3. Behov for nye venteromsmøbler
4. Behov for kompetanseheving

5.4.3 Budsjett

For budsjettåret 2018 er det gjort en reduksjon i kommunale stillingshjemler for legestillinger. Det reduseres fra 1,6 årsverk til 1,1 årsverk. Det reelle tilbudet til kommunens innbyggere er likevel ikke svekket. Da den ene legen har en fastlegeavtale med kommunen. Legen leier da kontoret for sin praksis 3 dager i uken. Kommunen betaler basistilskudd og utjamningstilskudd til legen. Budsjettet er dimensjonert for denne ordningen. Ved å ha to leger i drift reduseres behovet for innleie av vikarer ved fravær.

5.4.4 Konsekvenser

I budsjett for 2018 videreføres det ordinære driftsnivået for 2017.

5.5 Helsestasjon

5.5.1 Beskrivelse

Helsestasjonen er regulert av blant annet:

- Lov om kommunale helse – og omsorgstjenester.
- Lov om barn og foreldre.
- FNs barnekonvensjon.
- Forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram

Helsestasjonen har 1 årsverk for helsesøster. Det gis også et driftstilskudd til jordmor. Det er ikke noe sykefravær i denne tjenesten.

5.5.2 Utfordringer

1. Behov for rekruttering av helsesøster til kommunen innen få år. Da den ansatte begynner å nærme seg pensjonsalder. Tjenesten er sårbar i forhold til fravær, men også i forhold til kunnskap om barn og familier i kommunen.
2. Behov for nye venteromsmøbler.

3. Behov for kompetanseheving.
4. Behov for veiledning i utfordrende saker.

5.5.3 Budsjett

For budsjettåret 2018 videreføres driftstilskudd til jordmor.

Det legges opp til fagdager som også skal tilpasses helsestasjonens behov for kompetanseheving.

5.5.4 Konsekvenser

I budsjett for 2018 videreføres det ordinære driftsnivået for 2017.

6 OPPVEKST OG KULTUR

6.1 Gratangen skole

6.1.1 Beskrivelse

Skolen har 9,8 lærerstillinger og 1,5 fagarbeiderstilling. Inspektørstillingen er redusert og omgjort 35% undervisning. Det vil inngå i skolens faste lærerstillinger. Totalt antall årsverk skole 10,15. I tillegg har skolen styrket undervisningen rundt fremmedspråklige elever med to stillinger, 35% stilling tidlig-innsats styrket lese- og skriveopplæring 1.-4. trinn (statlige midler).

For skoleåret 2017/18 har Gratangsbotn skole 73 elever fra 1. til 10. klassetrinn, 12 av disse er mindreårige asylsøkere som tilhører 9. og 10. trinn.

I 2017 er 1. og 2. klasse, 3. og 4. klasse, 5, 6. og 7. klasse sammenslått. 8., 9., og 10. trinn er fulldelt.

Ei 100% lærerstilling er 19,5(60 min) undervisningstimer pr. uke. Lærere over 55 år har mindre undervisningstid. Flere lærere har nådd en alder som utløser rett til å undervise mindre, jfr. HTA.

6.1.2 Utfordringer

Skolelokalene fungerer godt, kontorlokaler og utstyr for lærere er meget bra, på elevsiden er skolen relativt godt utstyrt. Flere elev pc'er er på vei og IKT anses som en ferdighet i læreplanen. Til bassengundervisning leies basseng hos nabokommuner.

6.2 SFO Gratangen skole

SFO har totalt ca. 93% stilling, fordelt på to ansatte. SFO har påmeldt totalt 17 barn. Onsdager er det ikke skole for småtrinnet, da er det mange barn på SFO og det har vært nødvendig å utvide bemanningen. Lønnskostnader, mat og utstyrskostander har dermed økt. SFO tilbyr halv plass og 2 barn med hel plass. Styrket bemanning på SFO for barn med særskilt behov og utvidet rett til SFO.

6.3 Montessoriskolen Morgan

Kommunen har ansvar for spesialundervisning for alle eleven i grunnskolen, uavhengig av om elevene går i offentlig eller privat skolen, og refunderer de faktiske kostnadene etter avtale.

Det er kommunen som fatter vedtak om spesialundervisning. Det forventes at kostnadene til spesialundervisning reduseres noe når nytt skoleår begynner i august 2018.

6.4 Barnehager

6.4.1 Avdeling Gratangsbotn

Gratangsbotn barnehage har grunnbemanning på 3,3 årsverk. Barnehageåret 2017/2018 drives barnehagen som 1-avdelingsbarnehage med 15,3 plasser (4 under 3 år, 8 over 3 år). Bemanningen er styrket med 1 årsverk for å tilrettelegge for barn med tilretteleggingsbehov, hjemlet i barnehageloven §19g. Gratangsbotn barnehage har sin virksomhet i leide lokaler. Leieavtalen utløp 01.12.2016, men fortsetter å gjelde inntil videre. Barnehagen har behov for å fornye leker, bytte ut matter, skifte sand, anskaffe lekeapparater, støydempende plater til veggene

6.4.2 Avdeling Årstein

Årstein barnehage har grunnbemanning på 4,5 årsverk. Barnehageåret 2017/2018 drives barnehagen som 2-avdelingsbarnehage med 21,2 plasser (6 under 3 år, 9 barn over 3 år). Årstein barnehage har sin virksom i kommunalt eid bygg. Barnehagen ble bygget på 1980-tallet. Taket ble skiftet og/eller utbedret i 2017, det er fortsatt behov for ytterligere bygningsmessig vedlikehold. Barnehagen har behov for å fornye leker, matte og flettekurver til leker, skifte sand, anskaffe lekeapparater

6.4.3 Utfordringer

Barnehagesektoren preges av uforutsigbarhet i forhold til antall barn fra år til år, stort sykefravær og høy belastning på ansatte. Denne tendensen ser ut til å fortsette i 2018.

Fra 1.8.17 gjelder ny rammeplan for barnehagene. Ny rammeplan er gitt som forskrift, og stiller strengere krav til barnehagens innhold. Implementering av rammeplanen og kompetanseheving blir sentrale arbeidsoppgaver i 2018. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med Gratangen kommune som barnehagemyndighet i mai 2017. Kommunen har fått pålegg om å innhente bedre informasjon om driften i kommunale og private barnehager. Gratangen kommune har gjennomført tilsyn med barnehagene i oktober 2017. Det arbeides med et forprosjekt som utreder samlokalisert barnehage/skole i Gratangsbotn.

6.4.4 Spesialundervisning barnehage

Posten Spesialundervisning barnehage er knyttet til barn med enkeltvedtak hjemlet i barnehageloven §19a. Kostnadene vil vedvare i 2018. Spesialpedagogisk hjelp utgjør 1,25 årsverk.

6.4.5 NGS Montessori barnehage

NGS Montessori barnehage mottar driftstilskudd fra Gratangen kommune etter statlige bestemmelser. Barnehagen har styrket bemanningen i barnehagen med 1,5 årsverk for å tilrettelegge for barn med tilretteleggingsbehov hjemlet i barnehageloven §19g og §19h. Det søkes om ytterligere styrking av bemanningen.

6.5 Kultur

Kulturkontoret er bemannet med 0,5 årsverk, og har blant annet ansvar for kulturaktiviteter i kommunens regi, behandle søknader om kulturmidler og spillemidler, revidere

kommunedelplan for Folkehelse, idrett og fysisk aktivitet. I 2018 skal kulturkontoret styrke den utadrettede aktiviteten, særlig når det gjelder tiltak for barn og unge. Oppfølging av Kulturminneplan og kommunedelplan for Folkehelse, idrett og fysisk aktivitet er andre viktige arbeidsområder.

Gratangen idrettslag har søkt kommunen om å være med i spleiselag om en 100 % prosjektstilling i tre år hvor hensikten er å ansette en aktivitetsleder/trener i idrettslaget. Kommunen søkes om å bidra med kr 325 000,- i 2017.

6.6 Bibliotek

Biblioteket er bemannet med 0,5 årsverk. I 2018 skal biblioteket jobbe videre med å øke utlånet av bøker, samt legge til rette for forfatterbesøk og andre arrangement.

6.7 Ungdom

Det viktigste kommunale tiltaket for ungdom er drift av ungdomsstua, som er åpen én dag i uka. Driften har i 2016 og 2017 vært finansiert av prosjektmidler, disse opphører ved utgangen av 2017. For 2018 ønsker administrasjonen å øke tilbudet til to dager i uka, og tilsette ungdomsarbeider i fast 40 % stilling. Ungdomsarbeideren er sekretær for ungdomsrådet.

6.8 VO og flyktninger

6.8.1 Voksenopplæring

Kommunen har ikke egen voksenopplæring, men kjøper tjenester fra Sjøvegan videregående skole. Voksenopplæringselevene er voksne med fremmedspråklig bakgrunn. Kostnadene forventes å bli på samme nivå i 2018.

6.8.2 Flyktningtjeneste

Arbeidet med flyktninger er i hovedsak konsentrert om oppfølging av deltakere i introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger, samt samarbeid med NAV om arbeidsrettede tiltak. Det har vært en betydelig reduksjon i bosetting av voksne flyktninger, og IMDI har ikke planer om bosetting av nye flyktninger i Gratangen i 2018.

7 GRATANGEN BOFELLESSKAP

Gratangen bofellesskap har bosatt 16 barn og er 13 ansatte. Budsjettet for 2018 er laget ut i fra disse tallene, og viser et budsjett i god balanse. Det må tas høyde for at uforutsette utgifter kan komme. Ungdommene har sitt månedlige budsjett på kr 5000,- dette inkluderer alle dagligdagse utgifter, mat, klær fritidsaktiviteter osv.

Det er satt av kr 350000,- i budsjett som går til dekning av feriereise og andre aktiviteter som er i regi av bofellesskapet. Dette inkluderer reiseutgifter og lønn til de ansatte på tur, i tillegg så har vi 10 stykker som går i 10 klasse og alle skal være med på klassetur våren 2018. Og da må vi påregne at vi må ha med 1 eller to voksne fra bofellesskapet. Dette vil medføre litt økning av lønnsutgiftene dersom det er behov for vikar i bofellesskapet ved fravær av en eller to ansatte, økningen vil komme i form av kost og losji og reise for de ansatte.

Vi har fem boliger vi betaler husleie på i tillegg til en hybel i Kvæfjord. Ungdommene får flyktningstipend når de starter i videregående skole, men det kreves at de har egen konto. Årsak til at Gratangen kommunen må betale hybelen er at ungdommen ikke får egen

bankkonto og dermed uteblir stipend. Det er ikke kjent at det vil bli flere slike tilfeller høsten 2018.

Guttene er veldig aktive innen idrett og dette medfører ekstra utgifter i forhold til kjøring, det er også en del kjøring på dagtid med henting og bringing til lege, tannlege osv. Dette gjør at vi er nødt til å beregne ekstra kostnader rundt drift av bilene. Vi vil også i 2018 være i behov av 3 biler for å dekke opp behovet. Gratangen bofellesskap har leasing avtale på 2 biler, og vi inngår ikke leasing avtale på en til, vi blir heller å inngå en langtidsleie avtale som gjelder tom august 2018. Det er tatt høyde for dette i budsjettet.

Vi vil ha utgifter til skole pc`er til de som starter i videregående høsten 2018. Derfor er det lagt til grunn utgifter til læringsmateriell.

I forbindelse med at noen må flytte på hybel høsten 2018, vil vi ha kostnader på inventar og utstyr til møblering av hybler til de det måtte gjelde. Det er satt av midler i budsjettet til vedlikehold av bolig, dette gjelder kun dersom det er tilpasninger som må gjøres ut i fra bofellesskapet behov.

Vi vet ikke hva som skjer videre, om det kommer flere bosettinger av enslige mindreårige i løpet av 2018. Budsjettet vil endres etter hvert som behovene i Gratangen bofellesskap endres.

8 TEKNISK, NÆRING OG MILJØ

8.1 Beskrivelse

For å utføre de oppgaver som er tillagt avdelingen har vi følgende bemannings:

- 100 % Sektorleder
- 100 % ingeniør
- Uteseksjon totalt: 100 % Leder uteseksjon, 100% driftsoperatør/vaktmester,
- 175% renhold Gratangsbotn skole, 26,6 Gratangsbotn barnehage, 40% Årstein barnehage, 40% Kommunehuset, 75% Helsehuset, 64% Gratangsheimen, 1% Eliborg og 20% Tannlegekontoret.

Sum personell på kap 1.4: 841,6 %, dvs. 8,42 årsverk.

I tillegg er det 1 person på uteseksjonen på 50% tiltak med medfinansiering fra NAV.

I forhold til de lovpålagte oppgavene er saksbemanningsresursen for lavt dimensjonert, og dette gjør oss sårbar i saker og må i perioder kjøpe tjenester. Uteseksjonen er marginalt bemannet og dermed sårbar ved hendelser/sykefravær.

16 deltidsstillinger innenfor brannvesenet ble overført til Ofoten Brann IKS fom. 1. januar 2016. Gratangens driftstilskudd til Ofoten Brann IKS i 2018 bli på kr. 1.582.000 (113.000 for tjeneste 338 og 1.469.000 for tjeneste 339).

8.2 Utbyggingsoppgaver

For 2018 er det lagt inn flere utbyggingstiltak i forslag til investeringsbudsjett.

Brannstasjon Gratangsbotn, Parkeringsplass Gratangen kirke, rehabilitering av varmeanlegg Gratangsbotn skole, Carport Hjemmetjenesten, tak Gratangsheimen, oppgradering Helsehuset og Gatelys.

Det blir en kapasitetsmessig utfordring å gjennomføre disse prosjektene

8.3 Driftsbudsjettet:

For kap. 1.4 er følgende områder forutsatt egenfinansiert:

- Kap. 1.4130 Feiing
- Kap. 1.4200 Vann
- Kap. 14210 Avløp
- Kap. 1.4220 Renovasjon.

Det er bare for renovasjon, feiing og septiktanktømming at det er et krav om at de områdene skal være selvfinansiert. For vann- og kloakksektoren anbefales det at de er selvfinansiert (dvs. 100 % selvkost), men her er det kommunestyret som vedtar selvkostprosenten.

Slik selvkost viser nå (tall fra regnskap 2016), er det iflg., KOSTRA følgende selvkostprosenter:

- Vann 82,4 %
- Kloakk 98,5 %
- Renovasjon 94,0 %
- Slamrenovasjon 100 %
- Feiing 53,8 %

I budsjettvedtaket for 2018, ble selvkostprosenten økt med 3,0% for renovasjon, 3,3% vann, 3,0% feiing, mens tømming av septiktanker og redusert med 3,0%.

8.4 Avgifter

8.4.1 Vannavgift

Foreslås økt med 3,3 %. Dette medfører følgende avgiftsøkninger: fra 37 kr/m^3 til 38,11 kr/m^3.

For en bolig på 120 m^2 øker avgiften fra 6720,00 kr/år til 6921,60 kr/år. Avgiftsøkning blir da på kr. 201,60 pr år.

8.4.2 Kloakkavgift

Foreslås redusert med 3 %. Dette gir følgende endring: fra 22,40 kr/m^3 til 21,73 kr/m^3.

For en bolig på 120 m^2 reduseres avgiften fra 2688,00 kr/år til 2607,36 kr/år. Avgiftsreduksjonen blir da på kr. 80,64 kr/år.

8.4.3 Renovasjonsavgift

HRS har varslet en økning av renovasjonsavgiften for kommunene. Miljøstasjon får innført kortsystem for levering av grovavfall. HRS har signalisert at bemanningen på miljøstasjonen er lav og at mengde/sorteringskrav vil øke i fremtiden.

For Gratangen kommune medfører dette en økning pr abonnent på kr. 118,-.

8.4.4 Slamrenovasjon

Foreslås redusert med 3 %. Dette medfører at tømmeavgiften reduseres fra kr. 863,00 kr/år til 837 pr år. Avgiftsreduksjonen blir da på kr. 26,-

8.5 Fordelte utgifter

Følgende ansvar skal fordeles på de områder som har initiert utgiftene på posten:

- Kap. 1.4001 Fellesutgifter
- Kap. 1.4110 Uteseksjonen

Følgende områder er overlatt til interkommunalt arbeid, hvor kommunen betaler inn sin andel av kostnadene til drift.

- Kap. 1.4120 Brann
- Kap. 1.4130 Feiing

Kart og oppmåling er tillagt K4 samarbeid hvor Gratangen kommune har ansvar for drifta.

8.6 Veivedlikeholdet

Sommer- og vintervedlikeholdet er konkurranseutsatt i 2016, og det er inngåtte kontrakt for 3 + 1 år. I samsvar med kontraktbestemmelsene skal brøytekontraktene prisjusteres 1 gang pr. år, og SSB's prisindeks for vintervedlikehold skal benyttes.

Vi har fortsatt stort etterslep for utbedringer på kommunale veier. I investeringsbudsjettet er det forslått følgende: Utbedring Kvernmoveien kr.: 200 00,- Øseveien kr.: 200 000,- og forstøtningsmur Laberg og eldrebolig Årstein kr. 200 000,-. Alle tall eks. mva.

Gratangen kommune har vedtatt et asfalteringsprogram på kr.: 750 000,- pr. år.

8.7 Kaier og bruer

Det er gjennomført sertifisert kontroll av alle kaier og bruer i kommunen av Safecontroll. Alle avvik iht. rapportene er utbedret.

Det er foreslått i investeringsbudsjettet kr. 200 000,- for oppgradering av kaia/område i Hellarbogen.

8.8 Kirkegård og grøntareal

Drift og vedlikehold av kirkegårdene ble overført til uteseksjonen fom. 2016. Uteseksjonen ble oppbemannet for å ivareta oppgavene.

Erfaringen viser seg at vi må tilpasse maskinparken bedre. I investeringsbudsjettet for 2018 er det foreslått kr.: 400 000,- eks. mva. til dette formålet.

Grøntanlegg har behov for vikarbruk.

8.9 Gatelys anlegg

HLK stiller krav om målere på alle gatelys i kommunen. Dette blir krevende prosjekt med oppstart i 2018. I investeringsbudsjettet er det avsatt kr.: 3 000 000,-

Drift- og vedlikeholdsbudsjettet synes det virker lavt i forhold til tilstand og antall gatelys.

8.10 Bygningsvedlikeholdet

Kommunale bygg blir vedlikeholdt innenfor de gitte budsjettrammene. Store og plutselige hendelser som oppstår må imidlertid utbedres raskt. I slike tilfeller hvor faren for større bygningsskader kan være aktuell, erstatningsansvar, helsemessige forhold, eller hvor automatisering og styringsenheter blir skadet, vil budsjettdekning komme i andre rekke hvor det søkes inndekket enten ved om disponering av midler innefor eget kapittel, eller ved at det må foretas etterbevilgning.

8.11 Kommunale anlegg

Kommunale anlegg som vann- og avløp driftes også på normal måte. Også her er det fra tid til annen behov for hurtig inngripen for å stoppe lekkasjer og forurensninger. Når slike hendelser skjer blir arbeidet ofte gjort umiddelbart for etterpå å prøve å finne budsjettdekning. Det er derfor vanskelig å forutse eksakte kostnader for drift av vann- og kloakkanleggene.

Spredt boligbygging gir også samme utfordringer som overfor.

9 SENTRALE FUNKSJONER

9.1 Politisk virksomhet.

Politisk virksomhet som omfatter følgende ansvar: Politisk virksomhet (ordfører og folkevalgte), Stortings- og Kommunevalg, Kontrollutvalg, Arbeidsmiljøutvalg og Eldrerådet og Ungdomsrådet. I Budsjett/HP 2018-2021 er driften videreført med utgangspunkt i drift for 2017. Det er gjort endring for kostnader for Stortings- og kommunevalg. Utgiftene er redusert da 2018 ikke er valgår.

9.2 Fellesfunksjoner

Fellesfunksjoner omfatter følgende ansvar: EDB- utgifter, Revisjon, Andre fellesutgifter, Frivillighetssentralen, Tilleggsbevilgninger/nye bevilgninger og Astafjord vekst AS.

Driften videreføres med de endringer som følger av endringer avtaler og løpende kostnader til eksterne tjenester. Her er kostnadene til IKT-drift, både interne og eksterne. Fellesutgifter inneholder ulike utgifter til felles drift. Her budsjetteres også premieavviket. Tilleggsbevilgninger og pott til dekning av lønnsoppgjøret er lagt til fellesfunksjoner. Det er ikke lagt inn noen økning av aktivitet.

9.3 Sentraladministrasjonen

Området *Sentraladministrasjon* består av følgende ansvar: Sentraladministrasjon drift, Økonomiavdelingen, Næringsarbeid.

Sentraladministrasjon drift er drift av servicetorg, rådmann med medarbeidere. Det er her til sammen 6,5 stillinger. Det er ikke lagt inn driftsøkende tiltak. Servicetorget betjener i dag sentralbordet for 4 kommuner inklusive Gratangen kommune. Det er beregnet at sentralbordtjenesten binder opp to årsverk.

Økonomiavdelingen er utgiftene til K4-tjenestene Astafjord skatt- og innfordring og Astafjord Lønn- og regnskap.

Næringsarbeid er lønns- og driftsutgifter til Næringsrådgiver (50%). Næringsfond rapporteres ikke her.

Det skal gjennomføres et omfattende arbeid med kommunens arkiv. Arbeidet ligger etter plan, vesentlig pga. mangel på tilgjengelig kapasitet. Det skal også utarbeides en omfattende arkivplan. Kommunen er pålagt i lov å ha arkiv i forskriftsmessig stand *(FOR-1998-12-11-1193)*. I 2016 vil arkivarbeidet binde opp en betydelig del av personellressursene i servicetorget.

10 K4-FUNKSJONER

10.1 Astafjord kemnerkontor

Astafjord kemnerkontor er en interkommunal tjeneste som ivaretar innfordring av skatter og avgifter til det offentlige, lovpålagt arbeidsgiverkontroll og innfordring av kommunale avgifter. Avdelingen råder i dag over 3,5 årsverk fordelt på 4 stillinger. Årsverkene fordeler seg slik:

- Skatteoppkreverfunksjonen 2,5 årsverk
- Arbeidsgiverkontroll 0,5 årsverk
- Innfordring kommunale krav 0,5 årsverk

I den daglige driften forsøker man å fordele arbeidsoppgavene mest mulig fleksibelt, slik at alle medarbeidere har oversikt og innsikt i avdelingens totale virksomhet. Dette bidrar til å øke kompetansen til den enkelte og til å skape nødvendig motivasjon og interesse for avdelingens samlede arbeidsoppgaver. På denne måten blir avdelingen også mindre sårbar i forhold til fravær.

10.2 Astafjord kart og oppmåling

Denne enheten leverer kart- og oppmålingstjenester til K4-kommunene. Enheten har 2 årsverk hvorav 1 årsverk dekker Gratangen og Lavangen mens 1 årsverk dekker Salangen kommune. Enheten har god kompetanse og representerer en ressurs i forhold til oppgaver på plansiden. Enheten er relativt godt utstyrt med moderne teknologi.

11 FORMANNSKAPETS INNSTILLING

Formannskapet behandlet Budsjett 2018 - Handlingsplan 2018 - 2021 i møte den 21.11.2017 saksnr. 61/17. Behandlingen i Formannskap var slik:

Votering

Ny innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet

Rådmannens forslag til budsjett og handlingsplan 2018-2021 skjema 1A, 1B, 2A og 2B (versjon framlagt i møte) vedtas lagt ut til offentlig ettersyn sammen med framlagt forslag til økonomisk hovedoversikt og betalingsregulativ 2018.

12 VEDLEGG

Budsjett 2018 – talldelen

Budsjett 2018 – betalingsregulativ.

BETALINGSREGULATIV 2018 FOR GRATANGEN KOMMUNE

Rådmannens forslag 21.11.2017

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

Innhold

1. *Foreldrebetaling musikk- og kulturskole, SFO og barnehage* *2*
2. *Vederlag for opphold på Gratangsheimen* *3*
3. *Brukerbetaling hjemmetjenesten* *4*
4. *Vann, avløp, renovasjon, feiing, tømming av septiktanker* *5*
5. *Gebyrer for eiendomsregistrering* *6*
6. *Behandlingsgebyrer byggesaksbehandling* *10*
7. *Overtredelsesgebyrer* *12*
8. *Betalingsregulativ planarbeid* *13*
9. *Kairegulativ Hellarbogen industrikai* *14*
10. *Fellingsavgift* *14*
11. *Husleier* *15*
12. *Purregebyr/erstatning - Gratangen folkebibliotek* *17*

Rådmannens forslag 21.11.2017

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

1. Foreldrebetaling musikk- og kulturskole, SFO og barnehage

Musikk- og kulturskolen	*2017*	*2018*	*Kommentarer*
Individuelle elever pr. år	**kr 2 060**	**kr 2 112**	Økning på 2,5%
Individuelle elever pr. time	**kr 54**	**kr 55**	Økning på 2,5%
Gruppe/kor pr. time	**kr 740**	**kr 759**	Økning på 2,5%

SFO	*2017*	*2018*	*Kommentar*
Hel plass	**kr -**	**kr -**	Gratis SFO
Halv plass (fra 10 timer og nedove/uke)	**kr -**	**kr -**	Gratis SFO
Matpenger hel plass	**kr -**	**kr -**	Gratis SFO
Matpenger halv plass	**kr -**	**kr -**	Gratis SFO

Foreldrebetaling Barnehage	*2017*	*2018*	*Kommentarer*
Pr. mnd 1/1 plass	**kr 2 730**	**kr 2 910**	Stortinget vedtar makspris
Kost pr. mnd 1/1 plass	**kr 302**	**kr 310**	Satsene økes med 2,5% fra 2017 til 2018
Søskenmoderasjon med 30% for barn nr. 2 og 50% for barn nr. 3. I tillegg div. ordninger med gratis kjernetid og redusert foreldrebetaling.			

2. Vederlag for opphold på Gratangsheimen

Forskrift om vederlag for opphold i institusjon m.v.

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 26. april 1995 med endringer 18. desember 1998 med hjemmel i lov av 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 2-3 og § 6-9 og lov av 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester § 11-2

Av inntekter inntil folketrygdens grunnbeløp fratrukket et fribeløp, fastsatt av Kongen, kan det kreves betalt 75% årlig. Betalingen skal begrenses slik at enhver har i behold til eget bruk minst 25% av folketrygdens grunnbeløp i tillegg til fordelen av fribeløpet. Av inntekter utover folketrygdens grunnbeløp betales inntil 85%.Med bakgrunn i Prop. 1 S (2012-2013) for Helse- og omsorgsdepartementet og Stortingets vedtak gjøres følgende endringer i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (FOR 2011-12-16 nr 1349):

Fribeløpet før beregning av vederlag for langtidsopphold i institusjon er kr. 8.000. For korttidsopphold på institusjon er den maksimale egenandelen kommunen kan kreve av tjenestemottaker for tiden kr. 155 per døgn. For det enkelte dag eller nattopphold på institusjon er den maksimale egenandelen kommunen kan kreve fra tjenestemottaker kr. 80.

Maksimal samlet egenandel per måned for praktisk bistand og opplæring utenfor institusjon i husholdninger med samlet skattbar nettoinntekt før særfradrag under 2 G er for tiden kr. 200.

Opphold Gratangsheimen	**2017**	**2018**	***Kommentarer***
Dagopphold	***80**	***80**	*Reguleres i henhold til FOR2011 -12-16 nr 1349
Nattopphold	***80**	***80**	*Reguleres i henhold til FOR2011 -12-16 nr 1349
Døgnopphold	***155**	***155**	*Reguleres i henhold til FOR2011 -12-16 nr 1349
Langtidsopphold beregnes etter forskrift om forskrift om vederlag	*	*	*Reguleres i henhold til FOR2011 -12-16 nr 1349

Kjøkkenet	**2017**	**2018**	***Kommentarer***
Frokost	**kr 69**	**kr 71**	Økning på 2,5%
Kvelds	**kr 69**	**kr 71**	Økning på 2,5%
Middag ansatt/ andre	**kr 120**	**kr 123**	Økning på 2,5%
Middag pensjonister (inkl. utkjøring)	**kr 81**	**kr 83**	Økning på 2,5%

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

3. Brukerbetaling hjemmetjenesten

Forskrift

Husstandens samlede nettoinntekt før særfradrag medregnet hjelpestønad, jfr. forskrift til Lov om sosiale tjenester § 8-3 og § 8-4.

Pris pr. time

Selvkostpris	2017	2018	*Kommentar*
pr. time	**kr 298**	**kr 305**	Økning på 2,5%

Hjemmehjelp	**2017**	**2018**	*Kommentarer*
	Pr. mnd	**Pr. mnd**	
Under 2G	kr 200	kr 200	Fastsettes etter §10 i egenandelsforskriften
Inntekt fra 2G til 3G	kr 729	kr 747	Økning på 2,5%
Inntekt fra 3G til 4G	kr 1 101	kr 1 129	Økning på 2,5%
Inntekt over 4G	kr 1 524	kr 1 562	Økning på 2,5%
Trygghetsalarm (uavhengig av inntekt	kr 1 685	kr 1 727	Økning på 2,5%

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

4. Vann, avløp, renovasjon, feiing, tømming av septiktanker

KLOAKK	Enhet	2017 eks mva	2017 inkl mva	2018 eks mva	2018 inkl mva
	kr/m^3	22,40	28,00	21,73	27,16
	kr/m^2	33,60	42,00	32,59	40,74
Det er innført minsteavgift for husstander med avgift etter målt vannforbruk. Dette medfører også kloakkavgift også måles etter vannforbruk. Minimumsavgift beregnes etter 40 m3 pr år.	Bolig 120 m^2	2 688,00	3 360,00	2 607,36	3 259,20
	40 m^3	888,00	1 110,00	861,36	1 076,70
Tillknytningsavgift kloakk					
Tilkn.avgift beregnes etter bruksareal.	kr/m^2	35,00	43,75	33,95	42,44
Minkning på 3%					

VANN	Enhet	2017 eks mva	2017 inkl mva	2018 eks mva	2018 inkl mva
	kr/m^3	37,00	46,25	38,11	47,64
	kr/m^2	56,00	70,00	57,68	72,10
	Bolig 120 m^2	6 720,00	8 400,00	6 921,60	8 652,00
Det er innført minsteavgift for husstander med avgift etter målt vannforbruk. Dette medfører også kloakkavgift også måles etter vannforbruk. Minimumsavgift beregnes etter 40 m3 pr år.	40 m^3	1 483,00	1 853,75	1 527,49	1 909,36
Tillknytningsavgift Vann					
Tilkn.avgift beregnes etter bruksareal. Kr/m^2 bruksareal		35,00	43,75	36,05	45,06
Økning på 3%					

RENOVASJON	2017 eks mva	2017 inkl mva	2018 eks mva	2018 inkl mva
Årsavgift husstander Sats1 (Liten 140 l + 140 l)	kr 3 572	kr 4 465	kr 3 690	kr 4 612
Årsavgift husstander Sats2 (Medium 140 l + 240 l)	kr 4 285	kr 5 356	kr 4 426	kr 5 533
Årsavgift husstander Sats 3 (Stor 140 l + 360 l)	kr 5 429	kr 6 786	kr 5 608	kr 7 010
Tømming 1000 l. container				
Tømming 1500 l. container				
Tømming 2000 l. container				
Tømming 4500 l. container				
Kjøp av søppeldunk størrelse 140/240/370 L	kr 1 470	kr 1 838	kr 1 519	kr 1 898
KJØP AV NY BIOBaG/MATDUNK I BENK	kr 466	kr 583	kr 481	kr 602
KJØP AV NY BIOBEG/MATDUNK I BENK	kr 421	kr 526	kr 435	kr 544
Økning på 3,3%				

FEIING	2017 eks mva	2017 inkl mva	2018 eks mva	2018 inkl mva
Feieavgift pr. pipe	kr 558	kr 698	kr 575	kr 718
Økning på 3%				

SEPTIKTANK	2017 eks mva	2017 inkl mva	2018 eks mva	2018 inkl mva
Septikavgift kr/tank	kr 863	kr 1 079	kr 837	kr 1 046
Tette tanker kr/tank	kr 317	kr 396	kr 307	kr 384
Engangstømming pr. tank	kr 1 598	kr 4 322	kr 1 550	kr 1 938
Minkning 3%				

5. Gebyrer for eiendomsregistrering

Gebyrer for eiendomsregistrering 2017 for Gratangen kommune						
Satsene er justert opp med 2,5% fra 2017						
5. Gebyrer for arbeider etter matrikkelloven						
(Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:						
			2017		**2 018**	
5.1.Oppretting av matrikkelenhet						
5.1.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn						
areal fra 0 – 500 m²			**kr**	**8 438**	**kr**	**8 649**
areal fra 501 – 2000 m²			**kr**	**12 002**	**kr**	**12 302**
areal fra 2001 m² – økning pr. påbegynt da intil 5 da			**kr**	**2 942**	**kr**	**3 016**
areal fra 5001 m2 - økning pr. påbegynt da			**kr**	**981**	**kr**	**1 006**
For oppm. av fritidseiendom kommer et tillegg for medgått tid/time			**kr**	**981**	**kr**	**1 006**
For punktfeste betales gebyr, dersom det ikke er nødvendig						
med merking og oppmåling i marka.			**kr**	**2 538**	**kr**	**2 601**
For punktfeste som betinger merking og oppmåling i marka						
(markarbeide) betales følgende gebyr.			**kr**	**4 268**	**kr**	**4 375**
Oppretting av grunneiendom og festegrunn						
(tilleggsarealer)						
For oppretting av grunneiendom som tilleggsareal til						
eksisterende eiendommer (areal inntil 500m²), samt						
for frittliggende arealer inntil 100m² til naust, garasje,						
og uthus betales gebyr med 50% av laveste sats under						
punkt 5.1.1						
5.1.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn						
areal fra 0 – 500 m²			**kr**	**4 450**	**kr**	**4 561**
areal fra 501 – 2000 m²			**kr**	**8 402**	**kr**	**8 612**
areal fra 2001 m² – økning pr. påbegynt da			**kr**	**981**	**kr**	**1 006**
5.1.3 Oppmåling av uteareal på eierseksjon						
Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon						
areal fra 0 – 50 m²			**kr**	**3 234**	**kr**	**3 315**
areal fra 551 – 250 m²			**kr**	**3 996**	**kr**	**4 096**
areal fra 551 – 2000 m²			**kr**	**4 799**	**kr**	**4 919**
areal fra 2001 m² – økning pr. påbegynt da.			**kr**	**981**	**kr**	**1 006**
5.1.4 Oppretting av anleggseiendom						
Gebyr som for oppretting av grunneiendom.						
volum fra 0 – 2000 m³			**kr**	**12 003**	**kr**	**12 303**
volum fra 2001 m³ – økning pr. påbegynt 1000m^3.			**kr**	**5 713**	**kr**	**5 856**
5.1.5 Registrering av jordsameie						
Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres						
etter medgått tid kr 850,- pr time						

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

		2017	2018
5.2 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning			
	Viser til 5.1.1, 5.1.2, 5.1.4 og 5.1.5. I tillegg kan komme tilleggsgebyr for å utføre oppmålingsforretning	**kr 2 077**	**kr 2 129**
5.2.1 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering			
	Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 5.1 og 5.2		
5.3 Grensejustering			
5.3.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie			
	Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5% av eiendommens areal.(maksimalgrensen er satta til 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20% av eiendommens areal før justeringen. For grensejustein til veg- el jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.		
	areal fra 0 – 250 m²	**kr 9 267**	**kr 9 499**
	areal fra 251 – 500 m²	**kr 5 365**	**kr 5 499**
5.3.2 Anleggseiendom			
	For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m³		
	volum fra 0 – 250 m³	**kr 9 786**	**kr 10 031**
	volum fra 251 – 1000 m³	**kr 13 861**	**kr 14 208**
5.4 Arealoverføring			
5.4.1 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie			
	Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.		
	areal fra 0 – 500 m²	**kr 8 472**	**kr 8 684**
	areal fra 501 – 2000 m²	**kr 12 003**	**kr 12 303**
	areal fra 2001 m² – økning pr. påbegynt da intil 5 da	**kr 2 943**	**kr 3 017**
	areal fra 5001 m² - økning pr. påbegynt da	**kr 981**	**kr 1 006**

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

		2017	2018
5.4.2 Anleggseiendom			
	For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, -ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammen-føying er tilstede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum		
	volum fra 0 – 250 m³	**kr 10 079**	**kr 10 331**
	volum fra 251 – 500 m³	**kr 14 277**	**kr 14 634**
	volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m³ medfører en økning av gebyret på	**kr 981**	**kr 1 006**
5.5 Klarlegging av eksisterende grense der grensen			
	tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning		
	For inntil 2 punkter	**kr 2 280**	**kr 2 337**
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	**kr 1 097**	**kr 1 124**
6.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke			
	tidligere er koordinatbestemt/ el klarlegging av rettigheter		
	For inntil 2 punkter	**kr 3 807**	**kr 3 902**
	For overskytende grensepunkter, pr. punkt	**kr 1 846**	**kr 1 892**
	Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.		
5.7 Privat grenseavtale			
	For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde	**kr 5 295**	**kr 5 427**
	For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde	**kr 1 435**	**kr 1 471**
	Billigste alternativ for rekvirent velges.		
	Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid.		
5.8 Urimelig gebyr			
	Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan gebyret påklages.		
	Klagen vil da bli behandlet som en vanlig klagesak.		
	Klagen skal være skriftlig.		
5.9 Betalingstidspunkt			
	Gebyret skal kreves inn forskuddsvis.		
	Gebyrkravet rettes mot rekvirent dersom ikke annet avtales. Tinglysingsgebyr og utgifter til merkemateriell vil komme i tillegg til gebyrene etter matrikkelloven		
5.10 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken			
	Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.		
5.11 Utstedelse av matrikkelbrev			
	Matrikkelbrev inntil 10 sider	**kr 175**	**kr 175**
	Matrikkelbrev over 10 sider inntil 20 sider	**kr 350**	**kr 350**
	Fra 20 sider og opp økes med **kr. 10,- pr. side.**		
	Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen		

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

Lokal forskrift under henvisning til matrikkelforskriften § 18:
Forskrift om unntak fra tidsfrister i saker som krever oppmålingsforretning i Gratangen kommune.
Fastsatt av Gratangen kommunestyre 10. Desember 2009 med hjemmel i forskrift av 26. Juni 2009 nr. 864 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) § 18 tredje ledd.
§ 1. Formål
Hensikten med forskriften er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i vinterhalvåret.
§ 2. Utsatt frist for gjennomføring av oppmålingsforretning.
Tidsfristen som er fastsatt i matrikkelforskriften § 18 første ledd løper ikke i perioden 1. November til 15. Mai.
§ 3 Ikrafttreden
Denne forskrift trer i kraft fra 01.01.2010, og når den er offentlig kunngjort.

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

6. Behandlingsgebyrer byggesaksbehandling

2018 BEHANDLINGSGEBYR BYGGESAKER							Økning
							2,50 %
Lovhenvisning/ type		**Sakstype**			**2017**	**2018**	**Merknader**
Boligbygg							
PBL § 20-1a	**Jfr. Pbl § 20-1**	Nybygg bolig enebolig med inntil 2 boenh.			**kr 5 616**	**kr 5 756**	
PBL § 20-1b-g		Nybygg bolig rekkehus med mer enn 2 boenht.			**kr 2 806**	**kr 2 876**	Pris pr. boenhet
Pbl § 20g-l og pbl § 20.2		Tilbygg bolig inntil 50 m2			**kr 2 139**	**kr 2 192**	
Pbl § 20-1b jfr Pbl § 31-2		Tilbygg bolig over 50 m2			**kr 2 139**	**kr 2 192**	
Pbl § 20-1 c		Ombygging restaurering totalrenovering			**kr 2 139**	**kr 2 192**	
		Skifte av vinduer, dører, o.l			**kr 709**	**kr 727**	
Pbl § 20.1		veranda/ altan til bolig			**kr 2 139**	**kr 2 192**	
Hytter og fritidshus							
Pbl § 20-1		Nybygg hytte/fritidshus			**kr 11 476**	**kr 11 763**	
Pbl § 20-1.f	**Fritidshus Jfr Pbl § 30-6**	Tilbygg fritidshus			**kr 4 050**	**kr 4 151**	
Pbl § 20-1.b,f.		Restaurering fritidshus/hytte			**kr 4 050**	**kr 4 151**	
		Veranda o.l til fritidshus/hytte			**kr 1 081**	**kr 1 108**	
Uthus, garasjer, andre bygg o.l							
Pbl § 20-2	**Annen bygning jfr Pbl § 20-1, 30-4 og 30-5**	Uthus, vedsjå o,l inntil 50 m2			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl § 20-2		Garasje inntil 50 m2			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl § 20-3 og Pbl § 20-4		Garasje over 50 m2			**kr 2 622**	**kr 2 688**	
		Restaurering andre bygg			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Driftsbygninger, naust, brygge o.l							
Pbl § 20-2	**Drifts-bygninger Jfr PBL § 30-1**	Plasthaller			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl § 20-2 og		Fjøs og bygg for husdyrhold			**kr 5 144**	**kr 5 273**	
Pbl § 20-2		Fjøs, enkle konstruksjoner			**kr 2 160**	**kr 2 214**	sommerfjøs o.l
Pbl § 20-3		Tilbygg til driftsbygninger i landbruket			**kr 3 335**	**kr 3 418**	
Pbl § 20-2		Naust båthus o.l			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl § 20-1, og Pbl § 20-2	**Jfr PBL § 30-4**	Naust og båthus over 50 m2			**kr 3 540**	**kr 3 629**	
Pbl § 20-1.l		Brygge (driftsbygning fiske)			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl § 20-1 og		Kai, flytebrygge, molo			**kr 3 374**	**kr 3 458**	
Pbl § 20-2		Pelsdyrbur o.l pr m2			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl § 20-1 og Pbl § 20-2	**Jfr Pbl § 30-1 og Pbl § 30-6**	Gjeterbuer, koier o.l. - se hytter/fritidshus			**kr 4 725**	**kr 4 843**	

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

							Økning 2,5%
Lovhenvisning/ type		**Sakstype**			**2017**	**2018**	**Merknader**
Forretningsdrift							
Pbl § 20-1	**Forretnings-bygg Jfr Pbl § 20-1**	Salg/handel					
Pbl § 20-1		Hoteller og overnattingssteder			**kr 7 198**	**kr 7 378**	pluss kopiering/annonsering
Pbl § 20-1		Serveringssteder/kafeer o.l			**kr 7 198**	**kr 7 378**	pluss kopiering/annonsering
Pbl § 20-1		Campinghytter			**kr 7 198**	**kr 7 378**	pluss kopiering/annonsering
Pbl § 20-1		Oppstillingsplasser camp.vogner spikertelt pr. plass			**kr 7 128**	**kr 7 306**	pluss kopiering/annon
Pbl § 20-1		Verksteder/mekaniske arbeider			**kr 7 198**	**kr 7 378**	pluss kopiering/annon
Pbl § 12-11	**Tiltak på eller i grunn, vassdrag-sjøområder**	Oppdrettsanlegg o.l anlegg i sjø og anlegg			**kr 7 198**	**kr 7 378**	pluss kopiering/annonsering
Offentlige bygg, idrett, lag/foreninger							
Pbl § 20-1	**annet jfr Pbl § 20-1**	Kirker/forsamlingshus/bedehus			**kr 7 198**	**kr 7 378**	
		Idrettsbygg			**kr 7 198**	**kr 7 378**	
		Parkeringsanlegg			**kr 7 198**	**kr 7 378**	
		undervisningsbygg			**kr 7 198**	**kr 7 378**	
Annet, i samsvar med plan- og bygningsloven							
Pbl § 12-11 12-14, og § 12.15	**Planer jfr pbl § 12**	Private reguleringsforslag, bebyggelsesplaner, kunngjøringer, moloer, terrengbehandling elveforbygning, småkraftverk og lignende			**kr 7 198**	**kr 7 378**	pluss kopiering/annonsering
Pbl § 20-1 i	**ANNET**	Skilt/reklame			**kr 715**	**kr 733**	
Pbl § 22-3		Ansvarsrett/ lokal godkjenning			**kr 6 789**	**kr 6 959**	Oppjustert sats
		Utskriving av skjøte / leie-kontrakter			**kr 133**	**kr 136**	
		eiendomsopplysninger til banker, meglere og lignende			**kr 1 294**	**kr 1 326**	
Pbl § 27	**Vann og avløp**	Søknad om utslippstillatelse, tilknytning private vannanlegg m.m			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl § 30-4	**veier, terreng anlegg o.l**	Søknad om avkjørseltillatelse, skogsbilvei,parkeringsplass o.l			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl § 31-6	**Bruksendring**	Bruksendring bygg			**kr 2 160**	**kr 2 214**	
Pbl §20-1 e	**jfr Pbl § 21-4**	Rivetillatelse			**kr 2 160**	**kr 2 214**	

7. Overtredelsesgebyrer

OVERTREDELSESGEBYR 2018

Nytt gebyr som erstatter behandlingsgebyrenes bestemmelse om at det skal betales dobbel behandlingavgift dersom arbeidet igansettes uten på forhånd å ha innhentet tillatelse. (Ulovlig avgiftstype da behandlingsavgift ikke er en straffeavgift, men en betalingssats som skal stå i forhold til den gjennomsnittlige tid som går med til byggesaksbehandlingen.)

Hjemmel for å vedta overtredelsesgebyr er i Plan- og bygningslovens kap. 32

I samsvar med Plan- og bygningslovens § 32-8 kan overtredelsesgebyr ilegges den som forsettlig eller uaktsomt igangsetter:

a) prosjekterer eller utfører et tiltak i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov når dette kan føre eller har ført til personskade, vesentlig materiellskade eller skade for miljøet

b) utfører, lar utføre, bruker eller lar bruke tiltak uten at det foreligger nødvendig tillatelse etter denne lov, eller er i strid med vilkårene i slik tillatelse

c) ikke utfører kontroll av tiltak i samsvar med bestemmelser om dette gitt i eller i medhold av denne lov, og gitte tillatelser

d) bruker eller lar bruke byggverk eller del av byggverk eller areal uten at det foreligger nødvendig tillatelse etter denne lov, eller om bruken er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, vedtak eller plan

e) prosjekterer, utfører eller lar utføre eller kontrollerer et tiltak etter § 20-1 uten at arbeidet blir forestått av ansvarlige som er godkjent etter § 22-1 og er tildelt ansvarsrett etter § 21-4 tredje ledd

f) gir uriktige eller villedende opplysninger til plan- og bygningsmyndighetene

g) tross skriftlig pålegg ikke oppfyller vilkår for midlertidig dispensasjon etter § 19-3

h) tross skriftlig pålegg ikke oppfyller plikten etter § 31-3 første ledd første punktum til å holde byggverk og installasjoner i stand

i) ikke etterkommer skriftlig pålegg etter § 31-5 om å fjerne bygning eller rester av bygning eller innretning, eller om å rydde tomta

j) tross skriftlig pålegg ikke oppfyller plikten etter § 28-2 til å treffe sikringstiltak

k) ikke etterkommer skriftlig pålegg etter § 29-6 tredje ledd om å treffe tiltak for å avhjelpe ulempe fra bygningstekniske installasjoner

l) ikke etterkommer særskilt pålegg eller forbud, gitt i medhold av plan- og bygningsloven, når kommunen først skriftlig har gjort ham kjent med at overtredelsesgebyr kan inntre hvis forholdet ikke blir brakt i orden innen en fastsatt frist, og denne frist er oversittet.

Før overtredelsesgebyr ilegges, skal den ansvarlige varsles før overtredelsesgebyr vedtas, og skal gis anledning til å uttale seg innen en frist som ikke skal være kortere enn 3 uker. Forhåndsvarsel skal være skriftlig.

Overtredelsesgebyr ilegges den ansvarlige av plan- og bygningsmyndighetene.
Overtredelses gebyret tilfaller kommunen. Oppfyllelsesfristen er 4 uker fra vedtaket ble truffet, med mindre annet er fastsatt i vedtaket.

Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

8. Betalingsregulativ planarbeid

2018 BETALINGSREGULATIV PLANARBEID				
Betaling for arbeid med digitalisering av kart og planer, opptegning av planer, fremstilling i SOSI-format og lignende kartarbeider som utføres				
Gebyrer og betalingssatser	2017	2017	**2018**	**2018**
	eks. mva	inkl. mva	eks. mva	inkl. mva
Digitalisering av planer				
Teknisk avdeling kan påta seg oppdrag med opptegning av private planforslag. Digitalisering av planer o.l i den grad det er kapasitet til dette i avdelingen Når slikt arbeid påtas, skal arbeidet faktureres etter medgått tid.	787	984	**807**	**1008**
Digitale data for plandata				
Minstegebyr for levering av plandata	831	1 039	**852**	**1065**
Plandata for reguleringsplaner, bebyggelsesplaner og kommuneplaner og delplaner **pr. daa (1000 m2.)**	193	1050	**198**	**247**
Utskrifter av plankart m.m				
Utskrift av plankart i målestokk 1:500 - 1:2000 og utskrift av kommuneplankart i målestokk 1:10000 - 1:50000				
Prisene gjelder fargekopi				
Papirkopi A2 format	104	130	**107**	**133**
Papirkopi A1 format	121	151	**124**	**155**
Papirkopi A0 format	146	183	**150**	**187**
Papirkopi større enn A0 format	221	276	**227**	**283**
Utskrift av kart fra ortofoto (farger)				
Papirkopi A4 format	90	113	**92**	**115**
Papirkopi A3 format	161	201	**165**	**206**
For arbeid med planer, tegninger, og lignende som utføres av teknisk etats personell betales en timesats som for digitalisering av planer.				

9. Kairegulativ Hellarbogen industrikai

Kairegulativ Hellarbogen Industrikai		**2018**				
.						
Det betales et grunnbeløp for alle anløp av fartøyer utover 5 br.reg. tonn, med ei liggetid som overstiger 20 minutter						
Dette er uavhengig av den gods eller varemengde som losses eller lastes over kaia						
	Økning 2017-2018					
1. Grunnbeløp		**2,50 %**	2017	**2018**		
Grunnbeløp			kr 134,74	**kr 138,11**		
2. Enhetspriser, gods, sand og grus			2017	**2018**		
Pris pr. vekt tonn, lik 1000 kg			kr 13,14	**kr 13,47**	Asfalt og lignende	
Pris pr. m^3 volum lik 1000 dm^3			kr 35,22	**kr 36,10**		
Pris pr m^3 sand eller grus			kr 6,82	**kr 6,99**	(13,14 pr. tonn)	
Pris pr vekt skal brukes på alt gods med en egenvekt fra 1,0 og oppover.						
Pris pr m^3 (volum) skal brukes på alt gods med en egenvekt fra 0,99 og nedover.						
3. Timepris for liggetid.						
For liggetid som overstiger 3 timer betales det en pris pr. time. Dette gjelder for fartøy som losser, laster eller ligger ved kai i forbindelse med mekaniske verkstedarbeider						
			2017	**2018**		
Timepris for liggetid			kr 46,96	**kr 48,13**		
4. Særavtaler.						
Større brukere av kaien kan inngå skriftlig særavtale med kaieeieren. Alle priser er eks. mva.						

10. Fellingsavgift

Fellingsavgifter m.m.	2017	**2018**
Fellingsavgift voksen elg	kr 510	**kr 537**
Fellingsavgift elgkalv	kr 300	**kr 316**
Satser blir fastsatt av Miljødirektoratet		

11. Husleier

HUSLEIER 2018

Gratangen kommune har flere forskjellige leiearealer i 3 bygg

Det eneste fellestrekk er at alle arealene i det enkelte bygg har et felles regulativ pr. m2.

Prisen som beregnes for arealet er eksklusiv reinhold og strøm til lys og oppvarming.

Noen arealer har kontraktsbundet avrtale om fast pris og /eller hvordan prisjustering skal gjennomføres. Dette fremgår av underliggende side. Generelt gjelder dette for NAV kontorets leiearealer i kommunehuset, og Posten Distibusjo, som også har en spesialavtale mht. fast leiepris basert på det arealet som de benytter i underetasjen i Helsehuset. Hjemmetjemesten har tatt i bruk noen av lokalene som tidligere har vært utleid til Astafjor Vekst.

Økning i leiepris skal årlig beregnes etter SSBs konsumprisindeks (http://www.ssb.no/kpi/tab-01.html) Tabell 1, med utgangspunkt den 1.juli i året som gikk og som vi er inne i. Formelen for prisstigning i % blir: [100 x (index pr. 1.7. inneværende år / index pr. 1.7. forutgående år) - 100]. Bare for de som har spesialavtale om endring i leiepris f.eks.hvert 3. år, skal ikke denne prisberegningen gjelde. Her benyttes da årets index pr. 1.7, og indeksen pr. 1.7 tre år tilbake i tid for å bergne prisstigningen.

Betalingsregulativ for Gratangen kommune 2018

Følgende leiepriser gjeldende for 2018

BYGG	Areal m2	Pris pr. m2.	Leiepris 2016	SSB index jul.16	SSB index jul.17	Økning i %	**Leiepris 2018**
Prisstigningsformel: [100 x (index pr. 1.7. inneværende år / index pr. 1.7. forutgående				104,50	106,10	1,53	
Offentlige bygg							
Kommune-huset		Årsleie	995				**1010**
Eliborg		Årsleie	702				**713**
Helse-senteret		Årsleie	772				**784**
Omsorgsboliger:							
leilighet 1	70	Månedsleie	6462				**6561**
leilighet 2	40	Månedsleie	3754				**3811**
leilighet 3	40	Månedsleie	3754				**3811**
leilighet 4	38	Månedsleie	3621				**3676**
leilighet 5	32	Månedsleie	3234				**3284**
leilighet 6	38	Månedsleie	3234				**3284**
PU-Boligen		Månedsleie	4364				**4431**

12. Purregebyr/erstatning - Gratangen folkebibliotek

Gebyr og erstatningskrav - Gratangen folkebibliotek

1 gangs varsel er gratis.

2 gangs varsel 30 kroner.

3 gangs varsel 65 kroner.

Om dokumentet da ikke leveres blir det sendt et erstatningskrav. Erstatningskravet faller bort om boka leveres, men låner må betale gebyr som kompensasjon for det merarbeid manglende levering har ført til.

Ubetalt krav medfører inkasso.

Erstatningsbeløp for tapte og innleverte materiale

Bøker for barn/ungdom 200 kr. Fagbøker 300 kr.

Bøker for voksne 300 kr: Fagbøker 400.

Film 200 kr: Serier 300 kr.

Musikk CD: 200kr.

Lydbok: 400 kr

Beløpene er basert på gjennomsnittlige innkjøpsutgifter, bibliotekene kan imidlertid alltid gjøre en vurdering for erstatningskrav basert på objektets reelle innkjøpsverdi. Spesielt verdifullt materiale vil alltid bli vurdert særskilt

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00946-1
Saksbehandler Hege Olsen Richardsen

Saksgang	Møtedato
Administrasjonsutvalget	19.09.2017

REKRUTTERINGSTILTAK FOR SYKEPLEIERE/VERNEPLEIERE

Innstilling:

Administrasjonsutvalget anbefaler at

1. Sykepleiere og vernepleiere som er ansatt i helse- og omsorgssektoren i Gratangen kommune gis
    a. et årlig rekrutteringstilskudd på 40.000,-
    b. en ekstra ferieuke med lønn.
2. Ansatte i Gratangen kommune som tar sykepleier- eller vernepleierstudiet gis ett årlig stipend på 30.000,- med en øvre grense på 120.000,- for hele studiet. Det fastsettes en bindingstid på to år.
3. Rekrutteringsordningene innarbeides i budsjett fra 2018 og iverksettes fra 1. januar 2018 under forutsetning av budsjettmessig dekning.
4. Det søkes Fylkesmannen om midler fra «kompetanseløftet».
5. Virkemiddelordningene evalueres etter to år.

Vedlegg:

Gaski, M., Abelsen, B. & Lie, I. (2016) *Sykepleiere utdannet i Nord Norge – Hvor blir de av?*
Sammendrag rapport – *Sykepleiere utdannet i Nord Norge – Hvor blir de av?*

Saksframstilling:

Gratangen kommune har utfordringer med å rekruttere og beholde sykepleiere og vernepleiere. I kommunen bor det flere sykepleiere som velger å jobbe i nærliggende kommuner. En av årsakene til at de velger en annen kommune som arbeidssted, er lønns – og arbeidsvilkår.

Lavangen kommune tilbyr sykepleiere ett rekrutteringstillegg på 40.000,- årlig og en ekstra ferieuke. Lavangen kommune tilbyr også ansatte som tar sykepleier utdanning 30.000,- i året og inntil 120.000,- for hele studiet. Bindingstiden fastsettes til 2 år etter endt utdanning.

Salangen kommune tilbyr sykepleiere ett rekrutteringstillegg på 40.000,- årlig.

Tillitsvalgte i Gratangen kommune har gitt sterke signaler om at flere av de ansatte innenfor helse og omsorg med sykepleier – og vernepleierutdanning vurderer å søke stillinger i nærliggende kommuner. Alternativt ikke komme tilbake til stillinger de har permisjon fra om ikke Gratangen kommune kan tilby bedre lønns – og arbeidsvilkår.

Ved flere av enhetene begynner de ansatte å nærme seg pensjonsalder. Det er derfor også behov for rekruttering av sykepleiere/vernepleiere til kommunen innen få år.

Vurdering:

Gratangen kommune har ca. 20 sykepleier - og vernepleierstillinger. I dag tilbys de 20.000,- i et årlig rekrutteringstillegg. Ingen tilbys ekstra ferieuke.

Kostnader ved 3 ulike alternativer;

1. Årlig rekrutteringstillegg på 20.000,- medfører ingen endringer i kostnader.
2. Årlig rekrutteringstillegg på 40.000,- medfører en økning i kostnader på 20 x 20.000,- = 400.000,-.
3. Årlig rekrutteringstillegg på 40.000,- og en ekstra ferieuke medfører en økning i kostnader på 20 x 20.000,- = 400.000,- (årlig rekrutteringstilskudd). Ved å regne på en årslønn på 456.500 (max ansiennitet) vil en ekstra ferieuke utgjøre 9500,-. pr. ansatt (Månedslønn 38.000,- : 4 uker = 9500,-). Ved totalt 20 ansatte utgjør en ekstra ferieuke 20 x 9500,- = 190.000,-. Totalt: 400.000,- (rekrutteringstilskudd) + 190.000,- (en ekstra ferieuke) = 590.000,-.

Dersom Gratangen kommune mister sykepleiere og vernepleiere til andre kommuner og vi ikke klarer å rekruttere sykepleiere til stillinger, vil behovet for innleie av sykepleiere og vernepleiere fra vikarbyråer øke. Ved innføringen av samhandlingsreformen har kommunene fått mer alvorlig syke pasienter til kommunen. Det stilles større krav til kompetansen, da pasientens problemstillinger er mer komplekse og krevende.

Ved innleie fra vikarbyråer kan en se for seg følgende månedskostnader;

Ved Trondheim private omsorgstjeneste tar en kr. 600,- for leie av sykepleier per time. En normal arbeidsuke i turnus utgjør 35,5 timer. En måneds leie for en sykepleier utgjør dermed **85.200,-**
(600 kr x 142 t = 85.200,-).

En månedslønn til sykepleier/vernepleier med 40.000,- rekrutteringstillegg og en ekstra ferieuke
Ved å gi sykepleiere og vernepleiere ett årlig rekrutteringstilskudd på 40.000,- og en ekstra ferieuke medfører en månedlig kostnad på **42.125,-.**
(Max ansiennitet 38.000 pr/mnd +
40.000,- årlig rekrutteringstilskudd : 12 = 3333,-/mnd +
En ekstra ferieuke 9500,-/årlig :12 = 792,-/mnd).
Dette vil utgjøre under halvparten av beløpet en må betale ved innleie fra vikarbyråer.

Gratangen kommune har mange dyktige helsefagarbeidere og hjelpepleiere. Det er store muligheter til å rekruttere av disse ansatte for å ta sykepleier eller vernepleierutdanning. Flere er bosatt og etablert i kommunen, og ved endt utdanning er det dermed mulig at flere vil kunne bli stabil arbeidskraft. UiT – Norges arktiske universitet tilbyr sykepleier og vernepleier utdanning på deltid. Studiet går da over 4 år. Den ansatte kan da jobbe noe i kommunen gjennom studietiden. Det vurderes som ett godt rekrutteringstiltak å tilby en stipendordning på 30.000,- årlig til ansatte som tar sykepleier eller vernepleier studiet. Med en øvre grense på 120.000,- for hele studiet. Det er også å anbefale at en fastsetter en bindingstid på 2 år. Stipendordningen for ansatte som tar sykepleier - eller vernepleierstudiet reguleres i budsjett fra 2018 og det søkes Fylkesmannen om midler fra «kompetanseløftet».

Fra 2018 innarbeides utgiftene til lønn og en ekstra ferieuke i budsjettet.

Konklusjon:

Behovet for kontinuitet og forutsigbarhet er viktig for å levere en god faglig helsetjeneste. Dette vil en aldri oppnå med innleie av sykepleiere og vernepleiere fra ulike vikarbyråer. Sett ut i fra et faglig perspektiv er det ønskelig å beholde og rekruttere dyktige sykepleiere og vernepleiere til kommunen. Ved innføring av rekrutteringstilskudd på 40.000,- og en ekstra årlig ferieuke vil den månedlige utgiften bli halvert i forhold til innleie fra vikarbyråer.
Det anbefales derfor sterkt å;

1. Øke det årlige rekrutteringstilskuddet til 40.000,- til sykepleiere og vernepleiere. Samt gi en ekstra ferieuke. Det økte rekrutteringstilskuddet og den ekstra ferieuken iverksettes fra 1. januar 2018.

2. Gi et årlig stipend på 30.000,- til ansatte som tar sykepleier – og vernepleierstudiet. Med en øvre grense på 120.000,- for hele studiet. Stipendordningen for ansatte som tar sykepleier – eller vernepleierstudiet iverksettes fra 1. januar 2018. Ordningen reguleres i budsjett fra 2018. Det søkes Fylkesmannen om midler fra «kompetanseløftet». Det fastsettes en bindingstid på to år.

Virkemiddelordningene evalueres etter 2 år.

NASJONALT SENTER FOR DISTRIKTS MEDISIN

SYKEPLEIERE UTDANNET I NORD-NORGE

Hvor blir de av?

Nasjonalt senter for distriktsmedisin /
Boaittobealmedisiinna našunála guovddáš
UiT Norges arktiske universitet

Margrete Gaski, Birgit Abelsen og Ivar Lie

2016

FORORD

Denne rapporten dokumenterer resultatene fra en studie av hvor det har blitt av sykepleierne som er uteksaminert ved utdanningsinstitusjoner i Nord-Norge i en 15-års periode fra juni 2000 til juni 2014.

Nasjonalt senter for distriktsmedisin (NSDM) har gjennomført studien på oppdrag fra Helse Nord RHF, etter en bestilling fra Samarbeidsutvalget for helseutdanninger i Nord-Norge. Studien er gjennomført av seniorforsker Margrete Gaski og forskningsleder Birgit Abelsen ved NSDM, samt seniorrådgiver Ivar Lie fra Senter for karriere og arbeidsliv ved UiT Norges arktiske universitet.

Vi vil takke Helse Nord RHF for et spennende oppdrag. Videre vil vi takke Samarbeidsutvalget for helseutdanninger i Nord-Norge for gode og nyttige innspill underveis i arbeidet, og Brite Jacobsen og Magne Nicolaisen for gjennomlesing og kommentarer til rapportutkastet.

De feil og mangler som rapporten måtte inneholde, kan ingen andre enn forfatterne lastes for.

Setermoen, 15.12.2016
Margrete Gaski
Seniorforsker/prosjektleder

INNHOLD

Sammendrag 1
1 Innledning 7
1.1 Sykepleierutdanninger i Nord-Norge 7
1.2 Sykepleierarbeidsmarkedet 9
1.3 Betydningen av utdanningssted og oppvekstbakgrunn 10
1.4 Tema og problemstillinger 12
1.5 Rapportens oppbygning 12
2 Metode og datagrunnlag 13
2.1 Registerstudien 13
2.2 Litteraturstudien 17
3 Sykepleiere uteksaminert i perioden 2000-2014 18
3.1 Kjønns- og alderssammensetning og familietyper 18
3.2 Oppvekststed 21
3.3 Studiested og skolekommune 21
4 Studieformer og videreutdanning 23
4.1 Studieformer 23
4.2 Videreutdanning 26
5 Heltids- og deltidsarbeid 29
5.1 I hvilken grad jobber sykepleierne heltid og deltid? 29
5.2 Jobber sykepleiere frivillig eller ufrivillig deltid? 38
6 Yrkesskifter, yrkespassivitet og eldre arbeidstakere 41
6.1 Yrkesskifter og yrkespassivitet 41
6.2 Eldre arbeidstakere 46
7 Hvor arbeider sykepleierne? 49
7.1 I hvilken sektor arbeider sykepleierne? 49
7.2 Hvor arbeider sykepleierne (geografisk arbeidssted)? 52
8 Avslutning 73
8.1 Oppsummering av resultater 73

8.2 Muligheter og begrensninger i datamaterialet 74
8.3 Arbeidskraftreserve i Nordland? 74
8.4 Utdanningskapasiteten i Nord-Norge 75
Litteratur 78
Tabellvedlegg 84

SAMMENDRAG

Sykepleiere utdannet i Nord-Norge – Hvor blir de av?

For å dekke etterspørselen etter kompetent sykepleierarbeidskraft i Nord-Norge, må utdanningskapasiteten være stor nok. Mengden ferdig utdannede sykepleiere er den enkeltfaktoren som i stor grad påvirker tilbudet av sykepleierarbeidskraft. For å møte behovene for sykepleierarbeidskraft i både spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten, og på ulike steder i Nord-Norge, er det imidlertid ikke likegyldig hvor utdanningene er lokalisert og hvor stor utdanningskapasiteten på de ulike utdanningsstedene er.

Problemstillinger

Denne rapporten dokumenterer hvor det har blitt av sykepleierne som er uteksaminert ved utdanningsinstitusjoner i Nord-Norge i en 15-års periode. Studien beskriver:

- kjennetegn ved sykepleiere uteksaminert i perioden juni 2000-juni 2014 (antall, kjønn og alder, oppvekststed, studiested)
- utdanningsløp og studieform inkludert videreutdanning
- heltids- og deltidsarbeid og i hvilken grad sykepleiere jobber ufrivillig deltid
- hvorfor sykepleiere ikke er i jobb
- sektortilhørighet for sykepleierne samt geografiske arbeidssteder ett år, tre år, fem år og 10 år etter utdanning
- sammenhenger mellom oppvekststed, studiested og arbeidssted

Datamateriale og metoder

Rapporten bygger i hovedsak på to typer data. Det er gjort en studie av registerdata basert på innkjøpte mikrodata fra tre ulike registre (arbeidsmarked, befolkning og utdanning) hos Statistisk sentralbyrå (SSB). Datagrunnlaget omfatter alle kandidatene som har avsluttet en treårig sykepleierutdanning (grunnutdanning) ved en av de seks sykepleierutdanningene i Nord-Norge i perioden juni 2000 - juni 2014. Datamaterialet er analysert ved hjelp av statistisk programvare. Registerstudien suppleres av en litteraturstudie som særlig belyser problemstillingene om frivillig eller ufrivillig deltidsarbeid, og om hvorfor noen sykepleiere ikke er i jobb. I analysen benyttes resultater fra begge studiene i en integrert analyse.

Kjennetegn ved sykepleierne utdannet i Nord-Norge

Til sammen 5 730 personer avsluttet en sykepleierutdanning i Nord-Norge i perioden juni

2000 - juni 2014. Antallet sykepleiere utdannet hvert år i Nord-Norge varierte i perioden mellom 291 og 454. Sykepleierne bestod av 88 prosent kvinner og 12 prosent menn. Det var flest nyutdannede sykepleiere i aldersgruppen opp til og med 25 år (39 prosent). En fjerdedel var 36 år eller eldre da de ble sykepleiere. Det var forholdsvis store grupper nyutdannede sykepleiere i de eldste aldersgruppene. Åtte prosent var mellom 41 og 45 år, og sju prosent var 46 år eller eldre da de var ferdige med utdanningen. Andelen nyutdannede sykepleiere i en familietype uten barn var mellom 16 og 30 prosent, bortsett fra kull 2014 hvor hele 58 prosent var i en familietype uten barn.

I analysen av utdanningsløp og studieform er datamaterialet supplert med data fra Databasen for høyere utdanning (DBH). Det er et visst tolkningsrom i disse dataene, men DBH-data peker i retning av at 78 prosent av sykepleierne ble utdannet på ordinære campusutdanninger. De øvrige bestod av 132 som hadde deltatt på desentralisert utdanning i Finnmark, 280 på desentralisert utdanning i Troms, 345 var utdannet på deltidsstudium i Troms, og 555 kom fra desentralisert eller nett- og praksisbasert utdanning i Nordland. 0 til 34 prosent av hvert årskull er utdannet utenom ordinær campusutdanning i perioden 2000-2013, mens andelen i 2014 var på hele 44 prosent.

Fire av ti med en eller annen form for videreutdanning

Halvparten av videreutdanningen som sykepleierne har tatt, gjelder sykepleiefag, 44 prosent er annen videreutdanning for helse- og sosialsektoren, og knapt fire prosent er i kategorien økonomiske og administrative fag. 40 prosent av sykepleierne (46 prosent av de mannlige og 39 prosent av de kvinnelige) er registrert med ett eller flere semester med fag som kan klassifiseres som videreutdanning. Det er tydelige forskjeller på sektorene når det gjelder omfanget av videreutdanning. 48 prosent av de som arbeidet i spesialisthelsetjenesten (per 2014), 34 prosent av de som arbeidet i primærhelsetjenesten og 42 prosent av de som arbeidet i kategorien Annet har videreutdanning. Den største andelen sykepleiere i primærhelsetjenesten med videreutdanning arbeidet i de mest sentrale kommunene (40 prosent). Forskjellene var relativt små mellom de øvrige tre sentralitetsnivåene (33 til 34 prosent). Lavest andel med videreutdanning var blant sykepleierne som arbeidet på Sør-Helgeland (25 prosent) og i Nord-Troms (33 prosent).

Mulig arbeidskraftreserve?

Per oktober 2014 arbeidet to av tre sykepleiere i vårt materiale 30 timers uke eller mer. Disse kategoriserer vi som heltidsarbeidende. I underkant av hver tiende sykepleier arbeidet mindre enn 20 timer per uke. 78 prosent av de mannlige sykepleierne arbeidet heltid, mot kun 64 prosent av kvinnene. Nye kull har i mindre grad enn de første kullene

arbeidet heltid. Denne trenden gjelder både etter ett, fem og ti år. Andelen i heltidsarbeid var lavest fem år etter uteksaminering. Ti år etter endt utdanning har sykepleierne økt sitt heltidsarbeid til å ligge på omtrent samme nivå som de hadde ett år etter endt utdanning. Vi fant liten forskjell i arbeidstid mellom sykepleiere som har barn, og de uten barn. Andelen som arbeidet heltid per oktober 2014, var identisk i de to gruppene. Andelen som arbeidet under 20 timer per uke var større blant sykepleiere uten barn enn blant de med barn.

Andelen som arbeidet heltid var generelt noe høyere blant sykepleierne som arbeidet i primærhelsetjenesten, sammenliknet med de som arbeidet i spesialisthelsetjenesten. Andelen i heltidsarbeid blant sykepleiere som arbeidet i Finnmark og Troms var betydelig høyere sammenliknet med de som arbeidet i Nordland og Sør-Norge. Dette gjaldt særlig blant sykepleierne som arbeidet i spesialisthelsetjenesten. Det er grunn til å anta at det ligger en arbeidskraftreserve i sykepleierne som arbeider i Nordland og Sør-Norge.

Omtrent like mange i primær- og spesialisthelsetjenesten

Per 2014 arbeidet 40 prosent av sykepleierne i vår studie i spesialisthelsetjenesten, 42 prosent i primærhelsetjenesten og ni prosent i kategorien Annet. Andelen som arbeidet i spesialisthelsetjenesten var på topp ett år etter fullført utdanning, og falt med til sammen sju prosentpoeng til 39 prosent 10 år etter at utdanningen var avsluttet. Trenden er den samme i primærhelsetjenesten, men andelen falt mindre (fra 45 til 41 prosent). Andelen som arbeidet i kategorien Annet og andelen utenfor arbeid steg fra ett til 10 år etter avsluttet utdanning.

Midlertidig yrkespassivitet

Til sammen sju prosent av sykepleierne som var i arbeid per 2014, arbeidet utenfor helsetjenesten (sju prosent av de kvinnelige og 12 prosent av de mannlige). Blant de som arbeidet utenfor helsetjenesten, arbeidet 36 prosent i offentlig forvaltning, 24 prosent arbeidet innen undervisning og 10 prosent arbeidet innen varehandel. Totalt var ni prosent av sykepleierne ikke i arbeid per 2014 (ni prosent av kvinnene og sju prosent av mennene). Andelen yrkespassive som ikke hadde barn, varierte mellom 20 og 37 prosent hvert av årene 2000-2014. Våre funn bekrefter tidligere studier som har konkludert med at det også blant godt voksne sykepleiere er vanlig å midlertidig gå ut av arbeidslivet for en kortere eller lengre periode.

Eldre arbeidstakere utgjør en stor arbeidskraftreserve og nasjonale tall har vist at dette er en gruppe som øker i omfang. Sykepleierne i vår studie utgjør imidlertid en forholdsvis ung populasjon. De eldre arbeidstakerne som er omfattet av studien, har tatt utdanning relativt sent i livet, og skiller seg dermed fra gjennomsnittlige eldre sykepleiere. 86

prosent av arbeidstakerne i studien som var i aldersgruppen 55 til 67 år, var i arbeid per 2014. En større andel av de eldre sykepleierne som var i arbeid, arbeidet i primærhelsetjenesten (59 prosent).

Den store majoriteten arbeider i Nord-Norge etter endt utdanning

Andelen sykepleiere som arbeidet i Nord-Norge ett år etter endt utdanning, var 88 prosent. Andelen gikk litt ned over tid, slik at etter tre og fem år var den 85 prosent, og etter 10 år var den 82 prosent. Totalt var det 13 prosent av kandidatene som ble «importert» til sykepleierutdanning i Nord-Norge, enten fra Sør-Norge eller fra utlandet. Blant sykepleierne utdannet i Nord-Norge som var i arbeid per 2014, var det 15 prosent som hadde tatt seg arbeid i Sør-Norge. Dette innebærer at nettoflyttetapet til Sør-Norge per kull utdannet i Nord-Norge utgjør to-tre prosent av et årskull. Sykepleiere utdannet i Sør-Norge er ikke med i vårt materiale, og vi vet ikke om det i denne gruppen er større flytting fra eller til landsdelen.

På basis av en analyse av rekrutteringsregioner til de ulike sykepleierutdanningene, og de etablerte regionrådsområdene, er det definert 14 regioner: Øst-Finnmark, Midt-Finnmark, Vest-Finnmark, Nord-Troms, Tromsøregionen, Midt-Troms, Sør-Troms/Nordre Nordland, Ofoten, Vesterålen, Lofoten, Salten, Indre Helgeland, Helgeland og Sør-Helgeland. Videre analyser på regionnivå av hvilke utdanningssteder som har høyest tilbakevendingsandel til regionene, understreker betydningen av regionale utdanningstilbud. For eksempel arbeidet henholdsvis 68 og 67 prosent av sykepleierne fra Øst-Finnmark og Indre Finnmark som hadde studert i Hammerfest (eller desentralisert i Finnmark), i regionen som de vokste opp i. Til sammenlikning var det henholdsvis 26 og 19 prosent av de fra Øst-Finnmark og Indre Finnmark som hadde studert i Tromsø, som per 2014 arbeidet i regionen som de vokste opp i.

Ulike utdanningstilbud med ulik geografisk funksjon

Basert på analysene som tar utgangspunkt i hvert enkelt utdanningssted, har vi beskrevet fire typer utdanningstilbud med tanke på å fram utdanningstilbudenes ulike geografiske funksjoner. For det første er det de to største utdanningene i Tromsø og Bodø, som har utdannet over halvparten av sykepleiekandidatene. Disse to utdanningen har breiere geografisk rekruttering enn de øvrige utdanningsstedene. Rekrutteringen fra egen region er litt over en tredjedel. For Tromsøs del skjer det imidlertid en kraftig sentralisering av kandidatene. Dette er knyttet til Tromsø som det største sykepleierarbeidsmarkedet i Nord-Norge. Sentraliseringseffekten for utdanningen i Bodø er også tydelig, men kandidatene der velger i større grad å arbeide i andre regioner enn Bodø. Den andre typen utdanningstilbud er de regionale tilbudene i Hammerfest, Harstad og Narvik. Disse har til sammen stått for utdanningen av en tredjedel av sykepleierne i studien. De to siste

er preget av lokal rekruttering i og med at halvparten av kandidatene er rekruttert fra egen region, og selv om Hammerfest har breiere rekruttering i Finnmark, er over 40 prosent rekruttert fra Vest-Finnmark. For disse utdanningsstedene skjer det i mindre grad regional omfordeling av kandidatene, og i større grad forsyner disse det lokale arbeidsmarkedet med sykepleiere. Den tredje typen utdanningstilbud er de desentraliserte og på andre måter fleksible utdanningene med stor spredning på utdanningssteder og lokale tilbud. Her er flere modeller brukt i perioden, fra desentraliserte enkeltkull rundt om i Finnmark, til kontinuerlige tilbud i Troms og Nordland. I sum er det uteksaminert vel 800 kandidater fra slike studier. Disse studiene har svært lokal rekruttering og stor effekt for det lokale arbeidsmarkedet. Den fjerde typen utdanningstilbud er studier på deltid basert på samlinger på studiestedet. Dette er tilbudt sammenhengende ved Høgskolen i Harstad, og for enkeltkull i Bodø og Tromsø. Knapt 500 kandidater er uteksaminert fra slike deltidsstudier, med flertallet i Harstad. De regionale effektene av disse utdanningstilbudene er ikke mulig å følge i dette datamaterialet, da de ikke er skilt fra andre kandidater uteksaminert fra samme studiested. Denne studien bekreftet den regionale effekten av desentralisert utdanning, i form av høy grad av lokal rekruttering til lokalt arbeidsmarked. Rapporten argumenterer derfor for at dersom en skal vurdere regionale endringer i utdanningskapasiteten i nord, er det disse tilbudene som bør styrkes.

1 INNLEDNING

Denne rapporten dokumenterer hvor det har blitt av sykepleierne som er uteksaminert ved utdanningsinstitusjoner i Nord-Norge i perioden fra juni 2000 til juni 2014. Rapporten er laget på bestilling fra Samarbeidsutvalget for helseutdanninger i Nord-Norge, og arbeidet er finansiert av Helse Nord RHF. I innledningen gjøres det rede for hvilke studiesteder for sykepleierutdanning som finnes i Nord-Norge, trekk ved arbeidsmarkedet for sykepleiere, og vi skisserer det kunnskapsmessige utgangspunktet for sammenhenger mellom henholdsvis oppvekststed og utdanningssted og fremtidig arbeidssted. Til slutt presenteres problemstillinger for rapporten og rapportens videre oppbygning.

1.1 Sykepleierutdanninger i Nord-Norge

Sykepleierutdanning foregår ved fem campuser i Nord-Norge. Disse er per 2016 Tromsø, Hammerfest, Narvik og Harstad (tilhørende UiT - Norges Arktiske Universitet), og campus i Bodø (tilhørende Nord Universitet (NU)). Fast desentralisert sykepleierutdanning finnes ved NU (Sandnessjøen, Mo i Rana og Stokmarknes), og ved UiT (Bardufoss, Finnsnes og Storslett). UiT (tidligere Høgskolen i Finnmark) har også hatt desentralisert sykepleierutdanning på ulike steder i Finnmark. I tillegg finnes det varianter av nett- og praksisbasert sykepleierutdanning med varighet på tre eller fire år.

Tabell 1.1: Endringer av institusjonstilhørighet for sykepleierutdanningene i Nord-Norge 2000-2014 samt status i 2016

Campus (og desentraliserte studiesteder)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014		2016
Hammerfest	Høgskolen i Finnmark													UiT			UiT – Norges arktiske universitet
Tromsø (Nordreisa, Lenvik, Målselv)	Høgskolen i Troms								UiT								
Harstad	Høgskolen i Harstad																
Narvik	Høgskolen i Narvik																
Bodø (Mo i Rana, Stokmarknes)	Høgskolen i Bodø											Universitetet i Nordland					Nord Universitet
Sandnessjøen	Høgskolen i Nesna																

Tabell 1.1 gir en oversikt over de ulike campuser og faste desentraliserte studiesteder, samt endringer i institusjonstilhørighet. Den omfatter hele perioden som studien tar utgangspunkt i og inkluderer for oversiktens del også hvordan institusjonstilhørigheten er i dag (2016), med alle sykepleierutdanningene lagt under de to universitetene.

Figur 1.1 viser den geografiske plasseringen av de faste utdanningsstedene for sykepleierutdanning i Nord-Norge, inkludert de faste desentraliserte utdanningene. Figuren viser at utdanningsstedene for sykepleiere er spredt over hele landsdelen, bortsett fra i Midt- og Øst-Finnmark.

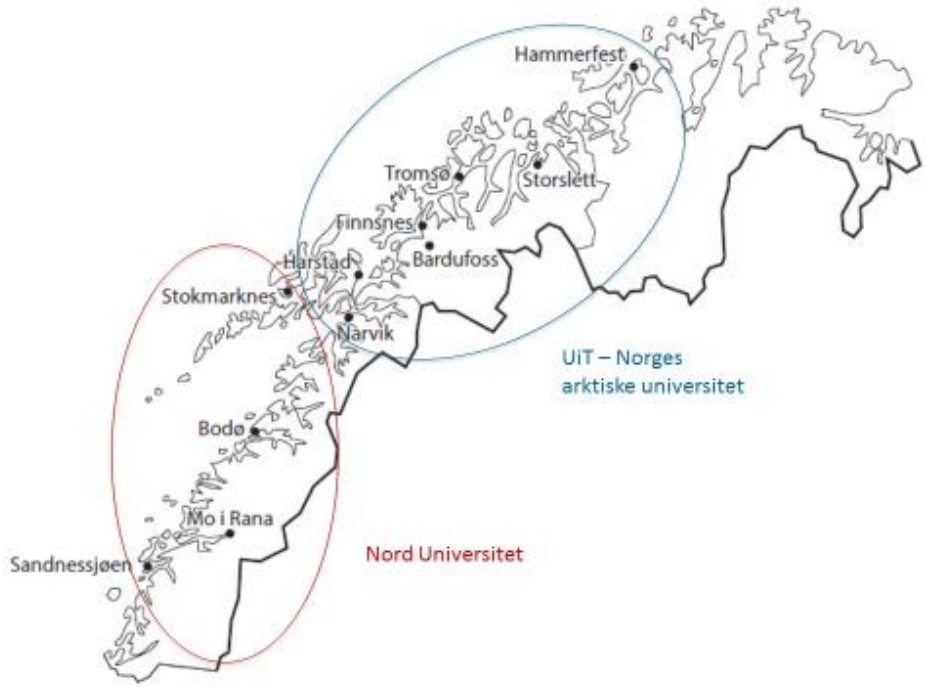

Figur 1.1: Lokalisering og institusjonstilknytning for sykepleierutdanninger i Nord-Norge

I følge Samordna opptak praktiserer UiT Norges arktiske universitet kvotering av søkere med nordnorsk tilknytning. I dag er 80 prosent av studieplassene ved institusjonens sykepleierutdanninger forbeholdt søkere med nordnorsk tilknytning. Innenfor denne kvoten er 10 prosent forbeholdt søkere med samisk tilknytning. Ved tidligere Høgskolen i Tromsø var det tilsvarende kvoter for søkere med nordnorsk og samisk tilknytning. Ved Høgskolen i Finnmark var det en kvote på 80 prosent forbeholdt søkere med tilknytning til Finnmark. Innenfor denne kvoten var 10 prosent forbeholdt søkere med samisk tilknytning.

1.2 Sykepleierarbeidsmarkedet

Sykepleiere er etterspurt i alle typer kommuner, uavhengig av størrelse og sentralitet. Arbeidsmarkedet åpner derfor i utgangspunktet for at sykepleiere i stor grad kan få arbeid der de ønsker å bo. Utviklingen i årsverk i pleie- og omsorgstjenesten i kommunene har steget jevnt fra rundt 70 000 i 1995 til rundt 135 000 i 2014. Generelt har de siste 20 årene skjedd en vridning i arbeidskraften i helse- og sosialtjenesten, i favør av sysselsatte med høyere utdanning (Støren et al. 2016). Med Samhandlingsreformen har det foregått et visst skifte i kommunehelsetjenestens karakter i retning av mer behandling og pleie av kort varighet og mer spesialisert karakter (Abelsen et al. 2014). Dette har krevd økt kompetanse og ført til opprettelse av nye spesialsykepleierstillinger. Hjelpepleierstillinger er omgjort til sykepleierstillinger og andelen sykepleiere har steget fra 16 prosent i 2000, til 20,5 prosent i 2014 (Støren et al. 2016). En studie antyder at det i kjølvannet av Samhandlingsreformen har blitt mer attraktivt å søke seg jobb i kommunehelsetjenesten for nyutdannede sykepleiere (Gautun og Syse 2013).

Samhandlingsreformen har også påvirket kompetansebehovet i spesialisthelsetjenesten. Med redusert liggetid har behovet for pleietjenester blitt redusert. Samtidig er det pekt på et økt behov for spesialisering, spesielt på de store sykehusene (St. meld 47 (2008-2009), Helse Nord 2011). I 1990 utgjorde sykepleierne 33 prosent av totalen innen somatiske tjenester i spesialisthelsetjenesten, mens de i 2014 utgjorde 38 prosent (Støren et al. 2016). Gjennomsnittlig årsvekst per år for gruppen sykepleiere var i spesialisthelsetjenesten på to prosent i perioden 2000-2007 og knapt to prosent i perioden 2010-2014. Utfordringer som gjelder utviklingen av sykepleierkompetanse i Nord-Norge er beskrevet i Strategisk utviklingsplan for Helse Nord (Fase 1 i 2011 og Tiltaksplan i 2014), samt i Kompetanseutfordringer i kjølvannet av Samhandlingsreformen (Helse Nord RHF og KS Nord-Norge, Fase 1 i 2012 og Tiltaksplan i 2013). I spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge har aldersprofilen for sykepleiere endret seg siden 2001, og det har skjedd en viss forskyvning i retning færre yngre og flere eldre arbeidstakere. Samtidig vet vi at sykepleierne er en gruppe med lav alder for avtalefestet pensjonsavgang (Helse Nord 2011).

Med forutsetningene som legges til grunn i Samhandlingsreformen, er det anslått at det totalt sett vil være et underskudd på 23 000 sykepleierårsverk i Norge i 2035, dersom man ikke øker utdanningskapasiteten (Roksvaag og Texmon 2012). Det forventes at det allerede tidlig i perioden vil være en underdekning av sykepleiere, til tross for økt studiekapasitet. Etterspørselsveksten vil være av de høyeste blant alle personellgruppene, spesielt etter 2020 (ibid.). Forutsetningene som ligger til grunn for

beregningene er imidlertid at det ikke skjer endringer i dagens arbeidsordninger, og modellen tar i liten grad høyde for teknologisk utvikling.

I en beregning av bemanningsbehovet i spesialisthelsetjenesten i perioden 2013-2040 (Bråthen et al. 2015), konkluderes det med at det vil bli en svært jevn økning over tid i perioden, hvor avtalte årsverk øker tilsvarende 40,4 prosent. Forutsetningene innebærer at bemanningsbehovet i løpet av perioden øker relativt svakest i fire områder. Dette gjelder blant annet opptaksområdene til Helse Nord (økning på 23,7-29,1 prosent). I helseforetakene arbeider 70 prosent av sykepleierne deltid, og gjennomsnittlig stillingsstørrelse er 70 prosent (www.nsf.no/statistikk). I kommunal sektor er gjennomsnittlig stillingsstørrelse 77 prosent (KS-notat 2014), og turnover for sykepleiere 11,4 prosent per år. Det vil si at det er en mulig stor arbeidskraftreserve knyttet til den store utbredelsen av deltidsstillinger (mer om deltidsarbeid i kapittel 5.1).

Sentrale myndigheter har i vesentlig grad rettet oppmerksomheten mot å ruste kommunehelsetjenesten for å møte rekrutterings- og kompetanseutfordringer (jfr Kompetanseløftet 2015 og St. meld 29 (2012-2013) Morgendagens omsorg). Beregninger viser at kommunene i 2024 vil ha behov for 22 prosent flere sykepleiere enn i 2014. Hadde gjennomsnittlig stillingsstørrelse økt med 0,5 prosentpoeng per år fram mot 2024, ville behovet for antall sykepleiere blitt redusert til 14 prosent. Primærhelsemeldingen (St. meld 26) peker på at veksten i behov for tjenester i kommunene skaper bærekraftutfordringer som gjør det nødvendig å utnytte de samlede ressursene bedre, også sykepleierressursene. Meldingen foreslår nye arbeidsmåter med opprettelse av primærhelseteam og oppfølgingsteam. Sykepleiere antas å skulle fylle sentrale roller i begge typer team. Meldingen bærer bud om at det bør satses mer på forebygging, tilgjengelige tjenester, kompetanse og tverrfaglighet og ikke minst på bedre ledelse og styring av primærhelsetjenesten. Behovet for å arbeide annerledes, smartere og mer tverrfaglig finner vi igjen både i Omsorgsmeldingen (Meld. St. 29) og i meldingen Utdanning for velferd (St. meld 13).

1.3 Betydningen av utdanningssted og oppvekstbakgrunn

Generelt viser flere norske studier om bofasthet og flytting at halvparten av alle 40-åringer bor i den kommunen hvor de vokste opp. Hvis vi bare ser på de 40 åringene som er gift, så bor 70 prosent enten i egen eller ektefellens oppvekstkommune (Sørlie, Aure og Langset 2012). Personer med høy utdanning er mer tilbøyelige til å flytte på seg enn personer uten. De som er under 30 år har en tendens til å flytte fra mindre steder til større (NOU 2011:3).

Både hvilken landsdel man kommer fra og i hvilken landsdel man har studert, spiller en rolle for hvilken landsdel man velger å arbeide i. En studie av legers arbeidssted i Norge

allerede for over 50 år siden (Bertelsen 1963) fant en sammenheng mellom oppvekststed og arbeidssted (landsdel), og mellom utdanningssted og arbeidssted. Det er opp gjennom årene gjort flere studier av hvor det blir av legene som er utdannet i Nord-Norge. Den siste studien (Aaraas et al. 2015) konkluderer med at 51 prosent av legene utdannet ved UiT, arbeider i Nord-Norge. En ny studie viser at sentraliseringen regionalt er sterk (Gaski et al. upubl.). Legene som er utdannet i Tromsø har i stor grad arbeid i Troms, og da spesielt i Tromsøområdet. Vesentlig færre Tromsøutdannede leger arbeider i Finnmark og Nordland.

Det er gjort enkelte studier av hvor det blir av sykepleierne etter utdanning. En studie av rekruttering til arbeidsmarkeder fra ulike velferdsutdanninger ved høgskoler på Vestlandet og i hovedstadsregionen, blant annet fra sykepleierutdanninger, bekrefter at både studiested og oppvekststed spiller en rolle for hvor man arbeider (Gythfeldt og Hagen 2013). Studien viser at begge regioner holder på over 90 prosent av de som vokste opp og studerte i samme region, og at 50-60 prosent av de som ble rekruttert til høgskolen med oppvekst i en annen region, arbeidet i regionen der de studerte. I en studie av sykepleiekandidater fra fem fylker viser Arnesen (2003) at Nord-Norge er den landsdelen som hadde den høyeste egenrekrutteringen til sykepleierutdanningen. Et halvt år etter eksamen var 86 prosent av de nyutdannede sykepleierne bosatt i landsdelen. Sykepleiere hadde noe større tendens til å bli i utdanningsregionen etter endt utdanning, sammenlignet med for eksempel ingeniører. Arnesen fant at Nord-Norge utdannet færre sykepleiere enn det sysselsatte (ibid.).

Studier av hvor det blir av de som har tatt desentralisert sykepleierutdanning (dette startet i 1990 i Troms, 1991 i Finnmark og 1995 i Nordland) viser at en høyere andel av de desentralt utdannede sykepleierne arbeidet i det fylket de tok utdanningen i, sammenlignet med de som tok ordinær sykepleierutdanning (Nilsen et al. 2012, Norbye og Wolff Skaalvik 2013). Studien fra Finnmark (Nilsen et al. 2012) viste at 93 prosent av de som var utdannet desentralisert, og 70 prosent av campusutdannede, fortsatt arbeidet i fylket 4-7 år etter eksamen. Den høyere andelen som ble værende etter desentralisert utdanning forklares med at desentralisert utdanning innebærer at det er mulig å ta utdanning kombinert med å bli boende hjemme med familien. En prosjektrapport etter fem kull med desentralisert sykepleierutdanning i Oppland (Rognstad 2009) bekrefter den høye andelen og finner at 88 prosent av sykepleierne fortsatt bodde i regionen to til 12 år etter at utdanningen var avsluttet (regionen består av Oppland fylke samt Ringsaker kommune i Hedmark).

1.4 Tema og problemstillinger

Følgende tema og problemstillinger er utgangspunktet for rapporten:

1. Beskrive sykepleiere uteksaminert i perioden juni 2000-juni 2014
    a. Antall
    b. Kjønn og alder
    c. Oppvekststed
    d. Studiested
2. Beskrive utdanningsløp og studieform
    a. Heltidsstudium/deltidsstudium
    b. Videreutdanning
3. Heltids- og deltidsarbeid
    a. I hvilken grad jobber sykepleierne heltid og deltid?
    b. Jobber sykepleiere frivillig eller ufrivillig deltid?
4. Dersom ikke i jobb som sykepleier; hvorfor ikke?
5. Hvor arbeider sykepleierne etter fullført utdanning og etter 1 år, 3 år og 5 år og 10 år? Hvilke sammenhenger er det mellom utdanningssted og arbeidssted, og mellom arbeidssted og familie?
    a. Hvor arbeider sykepleierne (sektor)?
    b. Hvor arbeider sykepleierne (geografi)?
        i. I eller utenfor Nord-Norge?
        ii. Er det sammenheng mellom studieform og arbeidssted?

1.5 Rapportens oppbygning

I kapittel to gjøres det rede for metoder og datagrunnlag. Resultatene fra studien rapporteres i kapitlene tre til sju. I kapittel tre beskrives trekk ved de 5730 sykepleierne som er utdannet i Nord-Norge i perioden som vi studerer; alderssammensetning, kjønn, familie med/uten barn, oppvekststed og studiested. Utdanningsløp og studieformer presenteres i kapittel fire. I kapittel fem rapporteres hvordan sykepleierne fordeler seg på heltids- og deltidsarbeid, og vi presenterer studier som har undersøkt i hvilken grad deltidsarbeidet er frivillig. Kapittel seks gir en oversikt over yrkesskifter og yrkespassivitet, og beskriver arbeidssituasjonen til eldre arbeidstakere. I kapittel sju beskrives hvordan sykepleierne skifter mellom arbeid i ulike sektorer, og sammenhenger mellom oppvekststed, utdanningssted og geografiske arbeidssteder. I kapittel åtte diskuterer vi muligheter og begrensninger som ligger i vårt datamateriale, og vi diskuterer noen av våre resultater. Vi stiller spørsmål om sykepleierressursene i Nordland kan utnyttes bedre, og fokuserer på utdanningskapasiteten i landsdelen og hvordan den er fordelt.

2 METODE OG DATAGRUNNLAG

Det er gjort en studie av registerdata basert på innkjøpte mikrodata fra Statistisk sentralbyrå (SSB), og en litteraturstudie som oppsummerer resultater fra andre studier. I analysen benyttes resultater fra begge studiene i en integrert analyse.

2.1 Registerstudien

Hovedstudien i dette prosjektet er en studie basert på registerdata. Datagrunnlaget er et spesialuttrekk sammensatt fra tre ulike registre hos SSB (arbeidsmarked, befolkning og utdanning). Datagrunnlaget omfatter alle kandidatene som har avsluttet en treårig sykepleierutdanning (grunnutdanning) ved en av de seks sykepleierutdanningene i Nord-Norge i perioden juni 2000 - juni 2014.

Registerstudien belyser problemstillingene om hvor mange sykepleiere som er uteksaminert i perioden fordelt på kjønn, alder, hjemsted og studiested, om utdanningsløp og studieform, det vil si heltids- og deltidsstudium og omfang og type videreutdanning, om grader av heltids- og deltidsarbeid, og om bosted og arbeidssted i dag og ett, tre, fem og ti år etter utdanning, og sammenhenger mellom utdanningssted og arbeidssted.

Datamaterialet er analysert ved hjelp av statistisk programvare (IBM SPSS Statistics 23 og 24). I presentasjonen av data er desimaler som hovedregel rundet av til hele tall. Videre presenteres variablene som er registrert på den enkelte kandidat samt andre bakgrunnsvariabler som brukes i analysen.

Bakgrunnsvariabler

Bakgrunnsvariablene består av kjønn (mann eller kvinne), fødselsår, bostedskommune ved fylte 16 år og familietype. Familietype er kategorisert etter om sykepleieren har barn under 18 år eller ikke. En av kategoriene til SSB (partnerskap med/uten barn) angir imidlertid ikke om sykepleieren har barn. Denne kategorien omfatter på det meste sju sykepleiere, og er i vår analyse kodet som sykepleier uten barn. Kategoriene 3-6 er kodet som sykepleier med barn.

Bostedskommune ved 16 års alder er brukt som operasjonalisering av variabelen som beskriver hvor sykepleierne kommer fra. Dette er en sentral variabel i analyser av sammenhenger mellom hvor man kommer fra, hvor man tar utdanning, og hvor man arbeider.

Utdanning og videreutdanning

Utdanningsregisteret er basert på Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS2000[1]). Grunnutdanningen i sykepleie er avgrenset til å omfatte nus2000-kodene 661120 og 661104, den siste ble brukt tidligere. Videreutdanning eller annen utdanning er i denne analysen slått sammen i følgende grupper (nus-koder i parentes):

a. Sykepleiefag lavere nivå, master og phd i sykepleiefag, inkl. jordmor og helsesøster (7611, 8611)
b. Andre helse-, sosial og idrettsfag, master/phd (76 utenom 7611, 86 utenom 8611)
c. Økonomiske og administrative fag, master/phd (74, 84)
d. Annet: Utdanninger i pedagogikk, master/phd (72, 82), samfunnsfag og juridiske fag, master/phd (73, 83), humanistiske og estetiske fag (71,81), naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag (75 og 85).

Studiested og skolekommune er i utgangspunktet registrert hvert semester. I praksis er kun studiested og skolekommune i avgangssemesteret benyttet i analysen.

Heltids-/deltidsarbeid og arbeidssted

Heltids-/deltidsarbeid er registrert per 1. oktober hvert år. Avtalt arbeidstid er det antall arbeidstimer som den ansatte ifølge arbeidskontrakten skal være på arbeid. SSB registrerer dette i tre kategorier; 0-19,9 timer per uke, 20-29,9 timer per uke og 30 timer per uke eller mere. Vi betegner arbeid i minst 30 timer per uke som heltidsarbeid, og de to øvrige kategoriene som deltidsarbeid.

Arbeidssted er i denne studien kategorisert i tre grupper; spesialisthelsetjenesten, primærhelsetjenesten og annet. Detaljene i kategoriseringen fremgår av Tabell 2.1. I utgangspunktet planla vi en inndeling av primærhelsetjenesten i blant annet institusjon, hjemmesykepleie og sosiale tjenester, men dette lot seg ikke gjøre slik som datamaterialet var kodet. Alle de nevnte gruppene er derfor samlet i en kategori.

Siden vi i denne studien har tatt utgangspunkt i næringskoder for å beskrive hvor sykepleierne arbeider, og ikke yrkeskoder, er det gjort forenklinger i analysen av yrkesskifter fra sykepleier og til andre yrker. Arbeid i offentlig administrasjon og forsvar, undervisning og varehandel er kategorisert som arbeid utenfor helsetjenesten, og dermed tolket som å ikke være arbeid som sykepleier.

[1] Barrabés N og GK Østli 2015. Norsk standard for utdanningsgruppering. Revidert 2000 Dokumentasjon. SSB 2015.

Tabell 2.1: Kategorisering av arbeidssteder etter standarder for næringsgruppering

Kategori arbeidssted	Versjon av SN[2]	Standard
Spesialisthelsetjenesten	SN94	85111-85118, 85.122-85.126
	SN2002	85111-85117, 85151, 85122-85127, 85311-85312
	SN2007	861011-86107, 86212-86225
Primærhelsetjenesten (inkl. en rekke sosiale tjenester)	SN94	85.121, 85311-85329, 85141-85146
	SN2002	85141-85146, 85.121, 85.118, 85313-85333
	SN2007	86211, 86901-86904, 87101-87305, 88101-88992, 88998
Annet	SN94	0-80429, 85130, 85147-85200, 90000 -99000
	SN2002	85130, 01000-80429, 85147- 85149, 85200, 85334-85340, 900010-99000
	SN2007	0000-85609, 86905-86909, 86230, 87901-87909, 88993-88997, 88999, 90020-99000
Uoppgitt		00000 (alle år)

Kommuners sentralitet

Kommuners sentralitetsnivå beskriver de muligheter befolkningen i en kommune har for arbeidsreiser til et eller flere tettsteder (Statistisk sentralbyrå 2008). Kommunene er delt i fire nivåer etter folketall (Tabell 2.2 i tabellvedlegget), tilbud av funksjoner og avstand til tettsted. Det innebærer at de nærmeste nabokommunene til tettsteder er plassert på samme nivå som tettstedet. Kommuner på nivå 3 er landsdelssentra (omfatter kun tre kommuner i Nord-Norge), og nivå 2 er noe sentrale kommuner (13 kommuner i Nord-Norge). Kommuner på nivå 0 er de minst sentrale kommunene. Usentrale kommuner er i denne studien forstått som kommuner på nivå 0 eller 1 (71 av 87 nordnorske kommuner).

Inndeling i regioner

Kommunene deles videre inn i rekrutteringsregioner, som et resultat av analysen (se Tabell 2.3 i tabellvedlegget). Denne regioninndelingen er for det første basert på hvilke kommuner den enkelte sykepleierutdanning rekrutterer studenter fra. For det andre er

[2] SN = standard for næringsgruppering http://stabas.ssb.no/ClassificationFrames. Standarden for næringsgruppering (NACE) er endret to ganger i perioden som vår undersøkelse omfatter: SN94 (2000-02), SN2002 (2003-07), SN2007 (2008-14).

det tatt hensyn til de etablerte regionene med regionråd. Regionene som benyttes i analysen er avgrenset slik:

1. Øst-Finnmark: Sør-Varanger, Vadsø, Nesseby, Tana, Vardø, Båtsfjord, Berlevåg, Gamvik, Lebesby
2. Indre Finnmark: Porsanger, Karasjok, Kautokeino
3. Vest-Finnmark: Alta, Hammerfest, Nordkapp, Måsøy, Kvalsund, Hasvik, Loppa
4. Nord-Troms: Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy, Kåfjord, Storfjord, Lyngen
5. Tromsøregionen: Tromsø, Karlsøy, Balsfjord
6. Midt-Troms: Lenvik, Berg, Torsken, Tranøy, Dyrøy, Sørreisa, Målselv, Bardu, Lavangen, Salangen
7. Sør-Troms/Nordre Nordland: Harstad, Kvæfjord, Skånland, Ibestad, Evenes, Tjeldsund, Gratangen
8. Ofoten: Narvik, Ballangen, Tysfjord
9. Vesterålen: Hadsel, Sortland, Øksnes, Bø, Andøy, Lødingen
10. Lofoten: Vestvågøy, Vågan, Flakstad, Moskenes, Værøy, Røst
11. Salten: Bodø, Hamarøy, Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal, Beiarn, Gildeskål, Meløy
12. Indre Helgeland: Rana, Hemnes, Nesna, Lurøy, Grane, Hattfjelldal
13. Helgeland: Alstahaug, Vefsn, Leirfjord, Dønna, Herøy, Træna, Rødøy
14. Sør-Helgeland: Brønnøy, Vevelstad, Vega, Sømna, Bindal

Datakvalitet

Vi antar at datakvaliteten på registerdataene i all hovedsak er god, selv om de i utgangspunktet ikke er registrert for forskningsformål. Vi vet erfaringsmessig at kvaliteten på registreringer om den enkelte kandidat varierer noe fra studiested til studiested og er avhengig av hva studiestedet har rapportert inn hvert år. En svakhet i registreringen gjelder enkelte av kullene som har tatt desentralisert sykepleierutdanning, som ikke er korrekt kategorisert. For å supplere bildet av hvilke studieformer sykepleierne faktisk er utdannet gjennom, er det i kapitlet om studieform brukt data fra Databasen for høyere utdanning (DBH). Data fra Samordna opptak (2010-2013) kompletterer bildet av hvor sykepleiestudentene fra Nord-Norge studerer, med at dette inkluderer studiesteder i Sør-Norge.

Etikk

Det er tatt hensyn til personvern. Datasettet ble anonymisert før det ble utlevert til oss. De enkelte sykepleierne skal ikke være gjenkjennbare i rapporten. Studien er meldt til Personvernombudet for forskning (Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste) og er registrert med prosjektnummer 46796.

2.2 Litteraturstudien

Registerstudien suppleres av en litteraturstudie, som særlig belyser problemstillingene om frivillig eller ufrivillig deltidsarbeid, om hvorfor noen sykepleiere ikke er i jobb, og om sammenhenger mellom familieforhold og arbeidssted.

Grant og Booth (2009) definerer en litteraturstudie som en studie som tar for seg publisert materiale fra nylig eller aktuell litteratur. For hver av underproblemstillingene gjennomførte vi systematiske litteratursøk inspirert av Higgins & Green (2011) og Cooke, Smith & Booth (2012). I hvert tilfelle ble søkespørsmålet definert, og vi utviklet kriterier for å inkludere studier. Vi definerte først selvvalgte søkeord på norsk, med utgangspunkt i gitte problemstillinger, og gjorde litteratursøk basert på dette (breiere enn i de klassiske databasene). Videre formulerte vi emneord på engelsk og gjorde videre litteratursøk. Vi avgrenset til litteratur fra 2000 og nyere, skandinavisk språk og engelsk. Resultatene er analysert og presentert i resultatkapitlene 5 og 6.

3 SYKEPLEIERE UTEKSAMINERT I PERIODEN 2000-2014

Til sammen 5730 personer avsluttet en sykepleierutdanning i Nord-Norge i den knapt 15 år lange studieperioden fra 2000 til og med juni 2014. Tabell 3.1 viser hovedtrekkene ved denne populasjonen. Videre i kapitlet beskrives kjønns- og alderssammensetningen, sykepleiernes oppvekststed, studiested og fordeling på familietyper.

Tabell 3.1: Kjennetegn ved sykepleierne som er utdannet i Nord-Norge i studieperioden

Antall utdannet	Andel kvinner	Alder (gjennomsnitt)	Andel med oppvekst i Nord-Norge
5 730	88 prosent	30,5 år	83 prosent

3.1 Kjønns- og alderssammensetning og familietyper

Antallet sykepleiere som ble utdannet hvert år i Nord-Norge, varierte i studieperioden mellom 291 og 454 (Tabell 3.2). Det var flere studieplasser, men kapasiteten ble ikke utnyttet fullt ut. Andelen mannlige sykepleiere uteksaminert hvert år varierte mellom åtte og 17 prosent.

Tabell 3.2: Antall og andel sykepleiere utdannet i studieperioden, fordelt på kjønn og eksamensår. N=5730.

	Antall menn	Andel menn	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall totalt	Prosent av alle
2000	37	13	254	87	291	5
2001	48	12	362	88	410	7
2002	39	10	338	90	377	7
2003	54	13	345	87	399	7
2004	52	11	402	89	454	8
2005	56	13	387	87	443	8
2006	55	12	392	88	447	8
2007	44	12	328	88	372	7
2008	57	17	284	83	341	6
2009	50	13	340	87	390	7
2010	42	14	259	86	301	5
2011	38	10	338	90	376	7
2012	35	8	383	92	418	7
2013	42	11	340	89	382	7
2014	40	12	289	88	329	6
Total	689	12	5041	88	5730	100,0

Figur 3.1 viser alderssammensetningen på sykepleierne i vår studie. Figuren viser at det var flest nyutdannede sykepleiere i aldersgruppen opp til og med 25 år (39 prosent). Det var forholdsvis store grupper nyutdannede sykepleiere i de eldste aldersgruppene. Åtte prosent var mellom 41 og 45 år, og sju prosent var 46 år eller eldre da de ble ferdige med utdanningen. En drøy fjerdedel (26 prosent) var 36 år eller eldre da de ble sykepleiere.

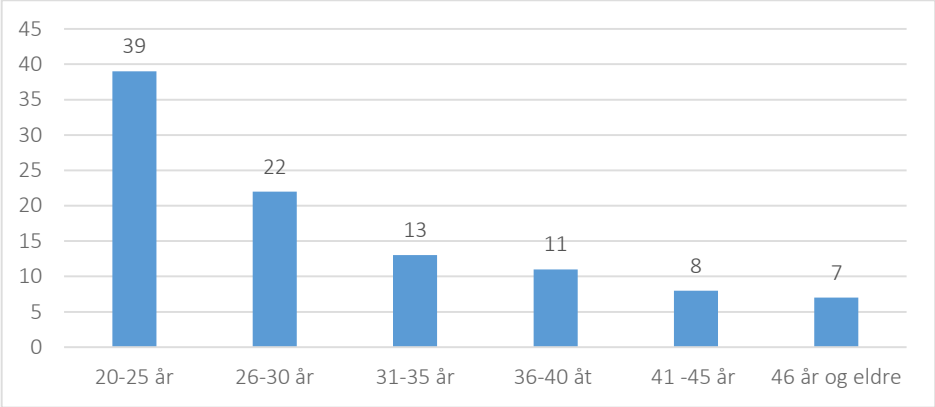

Figur 3.1: Uteksaminerte sykepleiere i Nord-Norge i studieperioden, fordelt på 5-årige aldersgrupper. Prosent.

Gjennomsnittsalderen på ferdigutdannede sykepleiere i studieperioden var 30,5 år. Den var lavest i 2014-kullet (28 år) og høyest i 2004- og 2005-kullet (33 år). Det er i perioden ingen klar trend når det gjelder utviklingen i gjennomsnittsalder ved fullført søkepleierstudie (Figur 3.2).

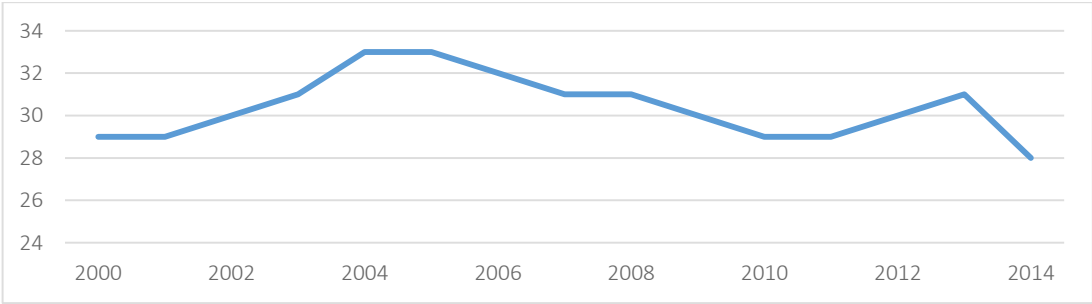

Figur 3.2: Gjennomsnittsalder på nyutdannede sykepleiere i Nord-Norge i studieperioden.

Gjennomsnittsalderen kan i noen grad forklares av studieform (mer om dette i kapitlet om studieform). Aldersspredningen på alle studentkull var stor, med yngste nyutdannede sykepleier på 21 eller 22 år, og eldste som varierte i spennet mellom 52 og 60 år og i ett tilfelle 65 år (se detaljer i Tabell 3.3 i tabellvedlegget).

Figur 3.3 viser at andelen nyutdannede sykepleiere i en familietype uten barn under 18 år var på mellom 16 og 30 prosent til og med 2013. Kull 2014 skilte seg ut, ved at hele 58 prosent var i en familietype uten barn. Dette gjaldt i alle skolekommuner utenom Nesna og Alta, hvor 32-36 prosent var i en familietype uten barn.

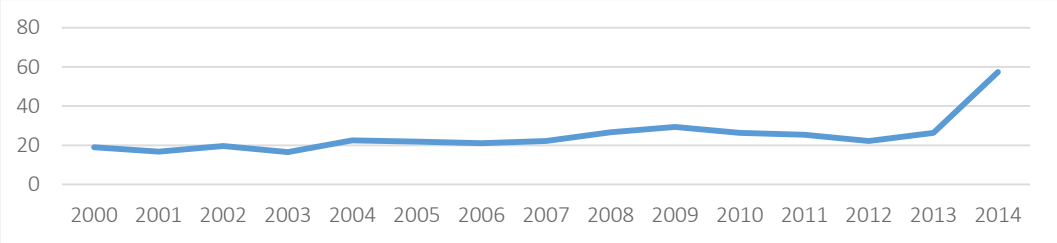

Figur 3.3: Andel nyutdannede sykepleiere i studieperioden i familietype uten barn under 18 år

Figur 3.4 viser hvordan familietypen til de ferdigutdannede sykepleierne har endret seg i årene etter endt utdanning. De tre første kullene hadde størst andel sykepleiere uten barn under 18 år to år etter fullført utdanning. Etter det var det enten to eller tre år etter endt utdanning at de fleste hadde en familietype uten barn under 18 år.

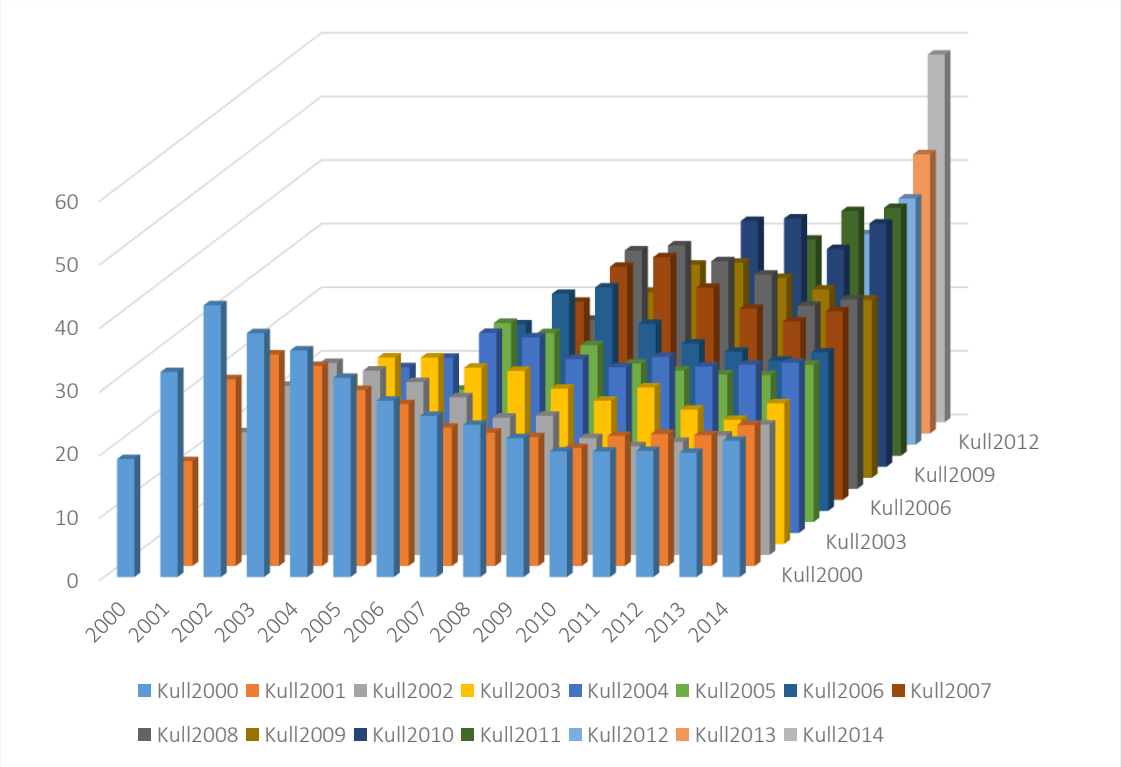

Figur3.4: Familietyper for hvert av årene 2000-2014 for alle kull. Prosent.

3.2 Oppvekststed

I denne studien har vi antatt at bosted ved 16 år er et uttrykk for oppvekststed. 45 prosent av sykepleierne i studien var registrert med oppvekstfylke Nordland, 26 prosent var fra Troms og 12 prosent var fra Finnmark, det vil si at til sammen 83 prosent var fra Nord-Norge (Tabell 3.3). Ti prosent av sykepleierne hadde oppvekstkommune i Norge utenom Nord-Norge, heretter kalt Sør-Norge, tre prosent hadde oppvekststed i utlandet, og for fire prosent var ikke oppvekststed oppgitt.

Tabell 3.3: Oppvekstfylke for sykepleierne. Basert på bostedskommune ved 16 år. N=5730.

	Finnmark	Troms	Nordland	Sør-Norge	Utlandet	Ukjent	Total
Prosent	12	26	45	10	3	4	100
N	687	1 502	2 575	583	148	235	5 730

3.3 Studiested og skolekommune

Sykepleierne i studien er utdannet ved åtte ulike institusjoner i Nord-Norge (Tabell 3.4). Universitetet i Nordland (UiN) og Høgskolen i Bodø (HiB) har utdannet i alt 2106 sykepleiere, mens Universitetet i Tromsø (UiT) og Høgskolen i Tromsø (HiT) har utdannet i alt 1454 sykepleiere. Høgskolen i Harstad (HiH) har utdannet 796 sykepleiere, Høgskolen i Narvik (HiN) har utdannet 581 sykepleiere, Høgskolen i Finnmark (HiF) har utdannet 663 og Høgskolen i Nesna (HiNe) har utdannet 130 sykepleiere. 59 prosent av sykepleierne er utdannet i de to største byene i Nord-Norge; Bodø og Tromsø.

Tabell 3.4 Antall sykepleiere utdannet, fordelt på skolekommuner og utdanningsinstitusjoner. N=5730.

	HiF	HiT/UiT	HiH	HiB/UN	HiNe	HiN	Total (N)	Total (prosent)
Narvik						581	581	10
Alstahaug					130		130	2
Bodø				1 973			1 973	34
Rana				85			85	0
Hadsel				48			48	1
Harstad			796				796	14
Tromsø		1 401					1 401	24
Hammerfest	663	28					691	12
Alta		25					23	0
Total (N)	663	1 454	796	2106	130	581	5 730	100
Total (prosent)	12	25	14	37	2	10	100	

Tabell 3.5 viser skolekommune fordelt på kull. I datamaterialet fra SSB som tabellen bygger på, er ikke korrekt skolekommune for de desentraliserte studiene i Troms (Lenvik, Målselv. Nordreisa) og i Finnmark oppgitt, utenom for det siste studiet i Finnmark som var i Alta. En del av, men ikke alle de desentraliserte kullene i Rana (2002, 2011-2013) og Hadsel (2011-2013), er registrert med korrekt skolekommune i data fra SSB.

Tabell 3.5: Skolekommune ved fullføring, fordelt på kull 2000-2014. N=5730.

	Hammerfest	Alta	Tromsø	Harstad	Narvik	Hadsel	Bodø	Rana	Alstahaug	Total
2000	49		62	37	39		104			291
2001	63		95	36	47		169			410
2002	57		102	56	27		105	29		377
2003	44		118	60	48		127		2	399
2004	56		91	83	38		164		22	454
2005	53		119	50	49		172			443
2006	52		106	61	43		166		19	447
2007	37		106	52	49		114		4	372
2008	41		41	65	42		151		1	341
2009	54		97	54	38		141		6	390
2010	33		72	55	31		92		18	301
2011	16		95	50	33	21	127	18	16	376
2012	60		11	38	31	3	131	26	18	418
2013	51		86	51	37	24	110	11	12	382
2014	25	25	90	48	29		100		12	329
Total	691	25	1 401	796	581	48	1 973	85	130	5 730

4 STUDIEFORMER OG VIDEREUTDANNING

4.1 Studieformer

De fleste sykepleierutdanningene i Nord-Norge foregår med seks semester (tre år) som normert tid, det vil si på heltid. Enkelte av studiene har åtte semester som normert tid. SSBs data om antall semester på sykepleierstudiet viser at 57 prosent av studentene har brukt seks semester på studiene. 20 prosent av sykepleierne har brukt åtte semester på studiene. Data om antall semester for enkelte student er ikke koblet til antall semester som er normert tid for den enkelte. Data viser videre at seks prosent av studentene er registrert med kun fem semester eller mindre. Vi har ikke noen forklaring på hva som forårsaker dette resultatet. Videre ser vi av Tabell 4.1 at sju prosent av sykepleierne har brukt mer enn åtte semester på utdanningen. I gjennomsnitt har studietiden vært på 6,7 semester (median er seks semester).

Tabell 4.1: Antall semester på sykepleierstudiet for sykepleierne i studieperioden(N=5720)

	Antall	Prosent
5 semester eller mindre	361	6
6 semester	3 262	57
7 semester	559	10
8 semester	1 162	20
9 semester eller mer	376	7
Total	5 720	100

Ved å benytte en alternativ datakilde (Databasen for høyere utdanning, DBH) finner vi at det er 5 903 sykepleiere (ferdige kandidater) i perioden 2000-2014. Data for hvert år er noe ulikt registrert i DBH og i vår hovedkilde i denne studien (mikrodata fra SSB). DBH-dataene inkluderer også høsten 2014, noe som våre SSB-data ikke gjør. Data fra DBH gir imidlertid en mer detaljert oversikt over desentraliserte studier enn hva SSBs mikrodata gjør.

Tabell 4.2 er basert på data fra DBH og viser at 132 sykepleiere har deltatt på desentralisert utdanning i Finnmark, og 280 har deltatt på desentralisert utdanning i Troms (Midt-Troms og Nord-Troms). 345 sykepleiere er utdannet gjennom deltidsstudium i Troms (Harstad og Tromsø). I Nordland er 555 sykepleiere utdannet enten på desentralisert eller på nett- og praksisbasert utdanning. (Tabell 4.3 i tabellvedlegget er en mer detaljert versjon av Tabell 4.2, med antall ferdige kandidater fordelt på årene 2000-2014).

Tabell 4.2: Antall ferdige kandidater, sykepleier, total 2000-2014 (Kilde DBH)

Utdanningsinstitusjon	Studieform	Total
Høgskolen i Finnmark (Universitetet i Tromsø fra 2014)	Sykepleier (Hammerfest)	585
	Sykepleier, desentralisert Kirkenes	25
	Bachelor i sykepleie, desentralisert Lakselv	26
	Sykepleier, desentralisert Karasjok	4
	Sykepleier, desentralisert (i Finnmark)	52
	Sykepleier, desentralisert Alta	25
Høgskolen i Tromsø (Universitetet i Tromsø fra 2009)	Sykepleier (campus Tromsø)	1 127
	Sykepleier (desentralisert i Troms)	280
	Sykepleier (deltid under Tromsø)	48
Høgskolen i Harstad	3-årig sykepleierutdanning	527
	Sykepleier, deltid 4 år	297
Høgskolen i Narvik	Sykepleier	584
Høgskolen i Bodø / Universitetet i Nordland fra 2011	Sykepleier	1 768
	Sykepleier deltid/deltid IKT	100
	Sykepleier deltid IKT Rana/Rana/Helgeland	155
	Sykepleier, Stokmarknes / Vesterålen	110
	Sykepleier, Salten	16
	Sykepleier, nett- og praksisbasert	24
Høgskolen i Nesna	Sykepleier, desentralisert/samlingsbasert	150
Sum 2000-2014		5 903

Desentraliserte studier i Finnmark ferdige i 2010 eller før, var på heltid. Utdanningene i Porsanger og Sør-Varanger (ferdig 2012 og 2013) foregikk på deltid. De øvrige desentraliserte og nett-/praksisbaserte studiene har vi ikke sikre opplysninger om varigheten på. Tabell 4.4 viser oppsummering av antatt andel av studentene på tre ulike

studieformer; campusutdanning, desentralisert utdanning og en sammenslått kategori med deltids- og nettbasert utdanning. Det er noe usikkerhet forbundet med kategoriseringen, da den tar utgangspunkt i hvordan utdanningsinstitusjonene har rapportert inn til DBH. Til sammen 1 312 sykepleiere (22 prosent) er utdannet gjennom andre studieformer enn ordinær campusutdanning.

Tabell 4.4: Antall studenter fordelt på ulike studieformer. Per kull 2000-2014. Data fra DBH.

Kull	Campus	Desentralisert	Nett- og praksisbasert/deltid	Total
2000	321	6	0	327
2001	375	37	0	412
2002	250	49	72	371
2003	287	3	135	425
2004	329	56	69	454
2005	291	69	79	439
2006	315	73	59	447
2007	307	33	31	371
2008	327	16	29	372
2009	305	47	20	372
2010	262	18	21	301
2011	263	37	21	321
2012	389	73	13	475
2013	264	61	55	380
2014	306	94	36	436
Total	4 591	672	640	5 903

Figur 4.1 viser hvor stor andel av studentmassen i hvert studiekull som har gått på enten desentralisert studie, nett- og praksisbasert studie eller deltidsstudium. Andelen var høyest i kullene 2002-2006 og 2013-2014.

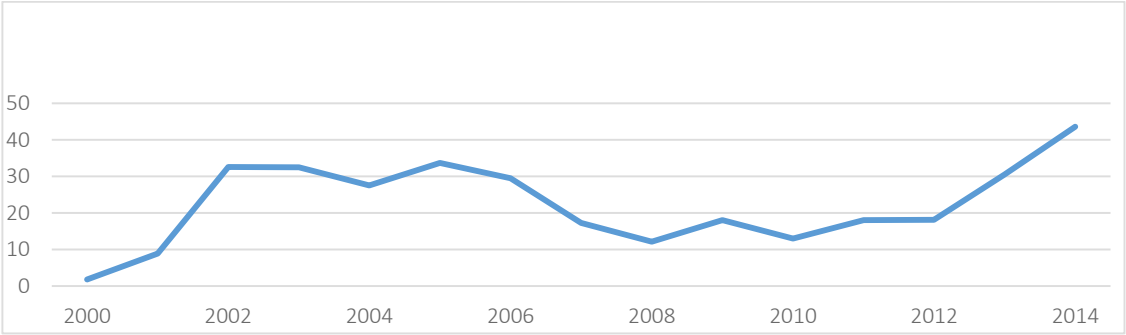

Figur 4.1: Andel studenter på desentraliserte, deltids- og nettbaserte studier per kull. Prosent. Data fra DBH.

4.2 Videreutdanning

Resultater om videreutdanning er rapportert med utgangspunkt i datamaterialet fra SSB. Omfanget av videreutdanning er målt i antallet semester hvor sykepleieren har tatt videreutdanning. Vi kan derfor ikke beskrive resultater i form av antallet studiepoeng eller oppnådd grad.

Omfang av videreutdanning

I datamaterialet er det registrert totalt 7 079 semester hvor sykepleiere har tatt en form for videreutdanning. Halvparten av videreutdanningen gjelder sykepleiefag, 44 prosent av semestrene er annen videreutdanning for helse- og sosialsektoren, og fire prosent av semestrene er i kategorien økonomiske og administrative fag. Til sammen tre prosent av semestrene med videreutdanning er i andre kategorier (Tabell 4.5).

Tabell 4.5: Omfanget av videreutdanning fordelt på fagfelt (antallet registrerte semester med studiepoeng)

Fagfelt	Antall semester totalt	Prosent-andel
Videreutdanning i sykepleiefag (inkl. lavere nivå, master og phd, inkl. jordmor, helsesøster)	3 579	51
Annen videreutdanning for helse- og sosialsektoren inkl. idrettsfag	3 080	44
Økonomiske og administrative fag (master eller phd)	261	4
Samfunnsfag og juridiske fag, lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk, annen utdanning på master eller phd-nivå (humanistiske/estetiske fag, naturvitenskap, primærnæringer)	177	3
Total	7 079	100

I alt var 2284 sykepleiere (40 prosent av sykepleierne i vår studie) registrert med ett eller flere semester med videreutdanning. Det betyr at i snitt så har hver av disse 3 semester med videreutdanning. 46 prosent av de mannlige og 39 prosent av de kvinnelige sykepleierne i vår studie hadde videreutdanning.

Det er tydelige forskjeller mellom sektorene når det gjelder omfanget av videreutdanning. 48 prosent av de som arbeidet i spesialisthelsetjenesten (per 2014), 34 prosent av de som arbeidet i primærhelsetjenesten og 42 prosent av de som arbeidet i kategorien Annet hadde videreutdanning.

Blant de som arbeidet i primærhelsetjenesten, inndelt i to sentralitetsnivå, hadde 33 prosent av de som arbeidet i usentrale kommuner videreutdanning, mot 35 prosent av de som arbeidet i sentrale kommuner. Med utgangspunkt i et firedelt sentralitetsnivå, skilte sykepleierne i de mest sentrale kommunene seg ut (det vil si Tromsøregionen inkludert Balsfjord og Karlsøy), med en andel på hele 40 prosent som hadde videreutdanning (Tabell 4.6). Den samme tendensen gjorde seg gjeldende, og i sterkere grad, i spesialisthelsetjenesten. Halvparten av de som arbeidet i sentrale kommuner hadde videreutdanning, mot 45 prosent i de usentrale kommunene (Tabell 4.6).

Tabell 4.6: Andel sykepleiere med videreutdanning, fordelt på primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten samt sentralitet.

	Andel med videreutdanning i spesialisthelsetjenesten (N= 1 042)		Andel med videreutdanning i primærhelsetjenesten (N=823)	
Minst sentrale kommuner i Nord-Norge	50	45	33	33
Mindre sentrale kommuner i Nord-Norge	40		34	
Noe sentrale kommuner i Nord-Norge	52	51	34	36
Mest sentrale kommuner i Nord-Norge	49		40	
Sør-Norge	445		30	
Total	48		34	

Blant de som arbeider heltid var det en større andel med videreutdanning både i primærhelsetjenesten (37 prosent) og i spesialisthelsetjenesten (53 prosent), enn blant de som arbeider deltid (henholdsvis 28 prosent og 39 prosent).

Sektortilhørighet ser altså ut til å være den faktoren som gir den største variasjonen i videreutdanning, men arbeidskommunens sentralitet spiller også en rolle blant sykepleierne både i primærhelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten. 43 prosent av sykepleierne med grunnutdanning fra Tromsø hadde videreutdanning, det samme gjelder 42 prosent av sykepleierne med grunnutdanning fra Bodø, 39 prosent fra Hammerfest, 38 prosent fra Narvik, 37 prosent fra Harstad, og 32 prosent av de med grunnutdanning i Nesna.44 prosent av de heltidsarbeidende (per 2014) hadde videreutdanning, 33 prosent av de som arbeidet mellom 20 og 30 timer per uke, og 35 prosent av de som arbeidet under 20 timer per uke.

Andelen med videreutdanning var høyest blant sykepleierne som arbeidet i Tromsøregionen (48 prosent) og i Saltenregionen (47 prosent) (Tabell 4.7). Lavest andel med videreutdanning var blant sykepleierne som arbeidet på Sør-Helgeland (25 prosent) og Nord-Troms (33 prosent).

Tabell 4.7: Andel sykepleiere med videreutdanning, fordelt på regioner. N=504.

	Antall sykepleiere i regionen	Andel sykepleiere med videreutdanning
Sør-Helgeland	16	25
Helgeland	247	40
Indre Helgeland	317	33
Salten	882	47
Lofoten	176	31
Vesterålen	247	45
Ofoten	319	38
Sør-Troms/Nordre Nordland	399	38
Midt-Troms	251	36
Tromsøregionen	927	48
Nord-Troms	106	33
Vest-Finnmark	323	37
Indre Finnmark	66	36
Øst-Finnmark	140	41
Total	5226	41
Ikke i arbeid	504	31

5 HELTIDS- OG DELTIDSARBEID

5.1 I hvilken grad jobber sykepleierne heltid og deltid?

Deltidsstillinger er først og fremst et utbredt fenomen ved arbeidsplasser der produksjonstiden avviker fra normalarbeidsdagen, gjerne med døgnkontinuerlig drift og ujevne arbeidstopper, samt ved såkalte kvinnearbeidsplasser (Moland 2013). Norge er blant landene i Europa som har høyest deltidsandel. Kommunesektoren sysselsetter flest deltidsansatte. Innenfor kommunesektoren er omfanget av deltid størst innenfor pleie og omsorg og SFO. Kvinner jobber mer deltid enn menn. Jo høyere utdanning, jo mindre vanlig er det å jobbe deltid. Sykepleiere og kommunalt ansatte musikere representerer her et unntak (Moland 2013).

Det er flere og sammensatte årsaker til at sykepleiere jobber deltid. Noen av de viktigste årsakene som er framhevet i forskningslitteraturen, handler om trekk ved tjenesten, praktisering av lov og avtaleverk, samfunnsnormer og trekk ved sykepleierne.

Omfanget av deltid blant sykepleiere generelt

På Sykepleierforbundets nettsider finnes det tall for 2015 fra KS og Spekter som viser omfanget av deltidsarbeid blant sykepleiere i henholdsvis kommunesektoren og helseforetakene[3]. I kommunesektoren jobbet 65 prosent av sykepleierne og 51 prosent av spesialsykepleierne deltid. Den gjennomsnittlige ansettelsesprosenten per person var 76 prosent blant sykepleierne og 80 prosent blant spesialsykepleierne. I helseforetakene jobbet 60 prosent av sykepleierne og 43 prosent av spesialsykepleierne deltid. Den gjennomsnittlige ansettelsesprosenten per person var 80 prosent blant sykepleierne og 86 prosent blant spesialsykepleierne. Det framgår ikke spesifikt av tallene fra KS og Spekter hvordan deltid er definert. Men vi antar at alle som ikke jobber 100 prosent, er definert som deltidsarbeidere.

Tall fra eldre undersøkelser tyder på at andelen deltidsarbeidende sykepleiere har økt de siste årene. Køber og Vigran (2011) fant med utgangspunkt i tall fra SSBs arbeidskraftundersøkelse at andelen sykepleiere som arbeidet deltid, var 45 prosent i 2010. Blant de som jobbet deltid, oppga 20 prosent at omsorgsoppgaver var årsak til deltidsarbeid, mens en like stor andel oppga at de ikke kunne få heltidsarbeid. Heltidsarbeid ble oppgitt som for krevende for 11 prosent, mens 9 prosent oppga egen sykdom som årsak til deltidsarbeid. Andelen som krysset av for kategorien 'Andre grunner' var rundt 40 prosent.

[3] https://www.nsf.no/vis-artikkel/2625686/17036/Heltid-og-deltid Lastet ned 3. november 2016.

Risberg, Rogdaberg og Rosvold (2000) fant med utgangspunkt i data fra 1997[4], at 13 prosent av de mannlige sykepleierne som var yrkesaktiv, jobbet deltid, mens tilsvarende andel blant kvinnelige sykepleiere var 43 prosent. Gifte kvinnelige sykepleiere jobbet i større grad deltid (61 prosent) sammenliknet med ugifte (39 prosent), skilte (39 prosent) og separerte kvinner (41 prosent). Blant de mannlige sykepleierne var det ikke et tilsvarende mønster. De gifte, mannlige sykepleierne jobbet gjerne noe mindre deltid enn andre mannlige sykepleiere. Blant kvinner mellom 40 og 60 år jobbet 50 prosent deltid, mens andelen var oppe i 69 prosent blant de mellom 60 og 67 år. Hele 72 prosent av gifte, kvinnelige sykepleiere som hadde tre barn eller flere under 10 år, jobbet deltid. Barn påvirket ikke menns tilbøyelighet til deltidsarbeid. Frekvensen av deltidsarbeid ble redusert med videreutdanning og særlig hvis videreutdanningen var innenfor fag som ikke var relatert til helse (som økonomi, ledelse og organisasjonspsykologi).

Abrahamsen (2000) fant i en studie hvor hun studerte yrkeshistorien til alle sykepleiere utdannet i 1977 i en 20 årsperiode etter endt utdanning, at blant kvinnelige sykepleiere startet i overkant av 70 prosent sin sykepleierkarriere med heltidsarbeid, mens 15 prosent valgte deltid. De påfølgende årene skjedde det imidlertid en dramatisk reduksjon i andelen pleiere med heltidsarbeid. Etter fem år var andelen som arbeider deltid tredoblet (45 prosent). Overgangen fra heltids- til deltidsarbeid skjedde gjerne i forbindelse med første eller andre barnefødsel. Deretter stabiliserte omfanget av deltid og heltid seg og endret seg i liten grad gjennom de påfølgende 15 årene.

Utviklingen av sykepleiernes deltidsarbeid

Sykepleieryrket har ikke alltid vært preget av deltidsarbeid (Ingstad og Kvande 2011). På 1950- og 1960-tallet var det i hovedsak de ugifte sykepleierne som arbeidet, og da i hele stillinger. Sykepleiere forlot gjerne arbeidslivet når de giftet seg eller fikk sitt første barn. På midten av 1960-tallet var om lag halvparten av sykepleierne ikke yrkesaktiv (Melby 1990). Det ble gradvis flere som arbeidet deltid utover 1960-årene (Fause og Micaelsen 2002, Melby 1990). I perioden 1965 - 1975 økte etterspørselen etter sykepleiere og den ble i all hovedsak dekket gjennom deltidsstillinger (Abrahamsen 2010). Deltidsarbeid var på den tiden i samsvar med gjeldende norm for kvinners yrkesaktivitet (Melby 1990).

I 1987 ble det gjennomført en arbeidstidsreform hvor normalarbeidstiden for alle arbeidstakere ble redusert med 2,5 timer per uke. Mens industrien la om skiftordningene slik at ansatte fikk fulle stillinger, valgte helsesektoren å ta ut den reduserte arbeidstiden som en ekstra frihelg, uten at turnusene ble lagt om (Amble 2006). Det finnes ingen

[4] Data er hentet fra interne register og statistikkfiler i SSB om utdanning, arbeidsmarked og befolkning. Dataene omfatter personer med godkjent sykepleierutdanning i yrkesaktiv aldre (under 67 år) som var bosatt i Norge per 1. januar 1997.

sentrale avtaler som tilsier at redusert arbeidstid skulle tas ut som redusert helgearbeid. Det var i hovedsak de heltidsansatte som reduserte sitt helgearbeid fra å arbeide annenhver helg til å arbeide hver tredje helg, mens de undersysselsatte deltidsansatte fikk mer helgearbeid (Moland 2013). Før arbeidstidsreformen i 1987 hadde turnusene i helsesektoren i stor grad vært basert på 100-, 75- og 50-prosent stillinger, og det var først etter denne reformen det ble vanlig med mindre stillinger (Amble 2008, NOU 2004).

Etter arbeidstidsreduksjonen i 1987, oppsto en mengde små stillinger – de «grå» stillingene – som ikke var faste og gjerne manglet ansettelseskontrakter. I 1995 vedtok stortinget innstramminger i arbeidsmiljøloven som reduserte omfanget av «grå» stillinger, men som ikke reduserte omfanget av små stillinger (Moland 2013). Det har vokst fram et konglomerat av stillingsbrøker i helsevesenet, hvor det er lyst ut stillinger helt ned til 3,7 prosent (Amble 2008, Kjeldstad og Nymoen 2004, NOU 2004).

Stillingsstrukturen peker seg ut som en sentral faktor for utviklingen av sykepleieres arbeidstidsmønster som har bremset økningen av heltidsarbeid (Abrahamsen 2003). I løpet av de siste tiårene er mange deltidsstillinger blitt omgjort til større deltidsstillinger eller heltidsstillinger, men fortsatt undersysselsetting blant sykepleiere tyder på at endringene i stillingsstrukturen ikke har vært tilstrekkelig for å dekke etterspørselen (Amble 2008). Dale og Østby (2007) hevder at heltidsstillinger i sykehus generelt har blitt svært attraktive. Det er sjelden problemer med å fylle disse, og det er lange ventelister flere steder. Når slike stillinger blir utlyst, har internt ansatte forrang til å få sin stillingsbrøk utvidet.

Ønsker om en heltidskultur

Regjeringen Stoltenberg II etablerte to nasjonale program: «Ufrivillig deltid» i regi av Arbeidsdepartementet og «Saman for ein betre kommune» i regi av Kommunal- og regionaldepartementet som ledd i myndighetenes og partene i arbeidslivets satsing på å redusere omfanget av ufrivillig deltid (Moland 2013). KS og arbeidstakerorganisasjonene Delta, Fagforbundet og Norsk Sykepleierforbund vedtok i 2013 en felles erklæring for arbeidet med å skape en heltidskultur i kommunesektoren hvor en vektlegger lokale løsninger til beste for ansatte og brukere.

Flere kommuner arbeider i dag med å endre arbeidstidsorganiseringen i sykehjem slik at flere kan få hele stillinger (Amble, 2008). Dette gjøres ved turnusendringer med lengre vakter, mer helgejobbing og «heling» av stillinger hvor små stillinger slås sammen til større (Ingstad og Kvande 2011). En annen mulighet er å gi ansatte i deltidsstillinger en fast stillingsbrøk i en vikar-/ressursbank ved siden av turnusstillingen. Helgen pekes ut som hovedproblemet for fremveksten av deltidsstillinger. Det er både vanskelig og dyrt gitt at sykepleierne ikke skal jobbe deltid og ikke mer enn hver tredje helg. Det er

gjennomført mange forsøk med alternative turnuser som fungerer og implementeres noen steder men som ikke tas i bruk andre steder. Nicolaisen (2013) hevder at det ikke finnes noen «quick fix». De gode løsningene handler om seige prosesser med prøving og feiling hvor involvering av de ansatte og tillitsvalgte er særdeles viktig.

Heltids- og deltidsarbeid blant sykepleiere utdannet i Nord-Norge

Vi har konsentrert analysen om heltids- og deltidsarbeid blant sykepleierne utdannet i Nord-Norge i perioden 2000-2014, til de som er i arbeid.

Tabell 5.1 viser at to av tre sykepleiere arbeidet 30 timers uke eller mer per oktober 2014. Disse kategoriserer vi i denne studien som heltidsarbeidende (se kap. 2.1). I underkant av hver tiende sykepleier arbeidet mindre enn 20 timer per uke. De mannlige sykepleierne arbeidet mer enn kvinnene; mens 78 prosent av mennene arbeidet minst 30 timer per uke, gjaldt dette kun 64 prosent av kvinnene.

Tabell 5.1: Heltids- og deltidsarbeid per oktober 2014 blant sykepleierne i studien. Totalt og fordelt på kjønn. Antall og prosent. N=5228

		0-19,9 t/uke	20-29,9 t/uke	30 t /uke +	Total
Menn	N	49	91	500	640
	%	8	14	78	100
Kvinner	N	451	1 182	2 955	4 588
	%	10	26	64	100
Total	**N**	**500**	**1 273**	**3 455**	**5 228**
	%	**10**	**24**	**66**	**100**

Figur 5.1 viser hvor stor andel som hvert år per 1. oktober, arbeidet heltid og deltid. Resultatet for hvert år i Figur 5.1, gjelder de kull som hadde fullført sykepleierutdanningen innen 1. oktober i rapporteringsåret, og de forutgående kullene. Figuren viser at andelen som jobbet 30 timer per uke eller mer, ble noe redusert over tid. Men endringene er små. Andelen som jobbet under 19,9 timer per uke avtok, mens andelen som jobbet mellom 20 og 29,9 timer per uke økte.

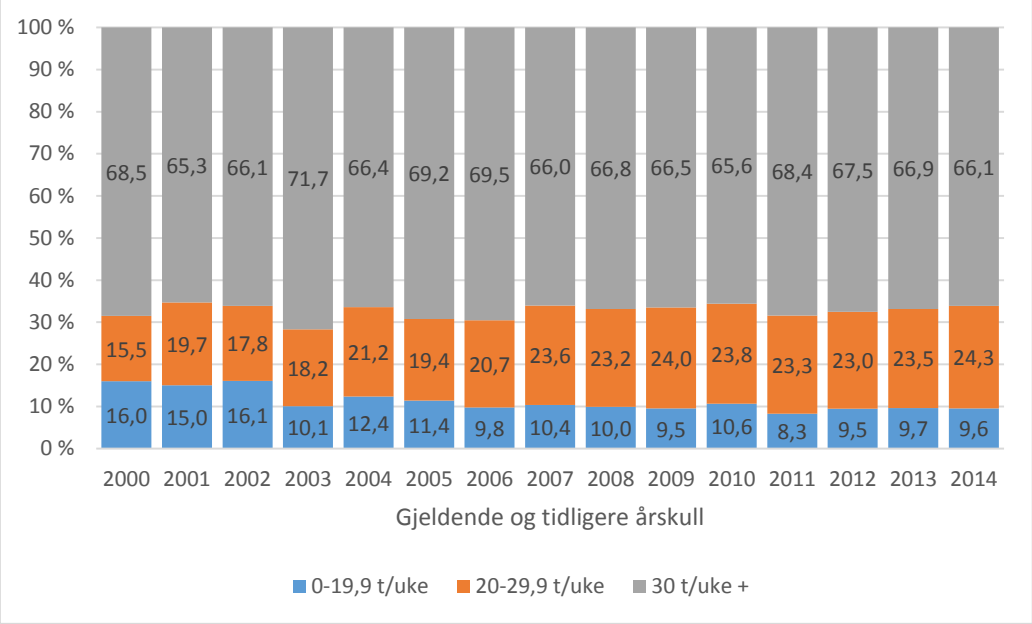

Figur 5.1: Heltids- og deltidsarbeid per 1. oktober i perioden 2000-2014 blant sykepleierne i studien. Prosent.

Endringene vi kan lese ut av Figur 5.1 henger dels sammen med at nyutdannede sykepleiere i den perioden vi har studert, i mindre grad har arbeidet heltid (dvs 30 t/uke eller mer) i sitt første arbeidsår etter endt utdanning og at nye kull sammenliknet med tidligere kull, har fortsatt å redusere sitt heltidsarbeid de første årene etter endt utdanning for så å øke det igjen. Figurene 5.2, 5.3 og 5.4 viser hvordan andelen i heltids- og deltidsarbeid blant ulike kull sykepleiere utdannet i Nord-Norge har endret seg henholdsvis ett, fem og ti år etter uteksaminering. Både etter ett, fem og ti år har trenden gått i retning av en lavere andel i heltidsarbeid i nye kull sammenliknet med eldre kull. Andelen i heltidsarbeid har generelt vært lavest fem år etter uteksaminering. Ti år etter endt utdanning har sykepleierne økt sitt heltidsarbeid til å ligge på omtrent samme nivå som de hadde ett år etter endt utdanning.

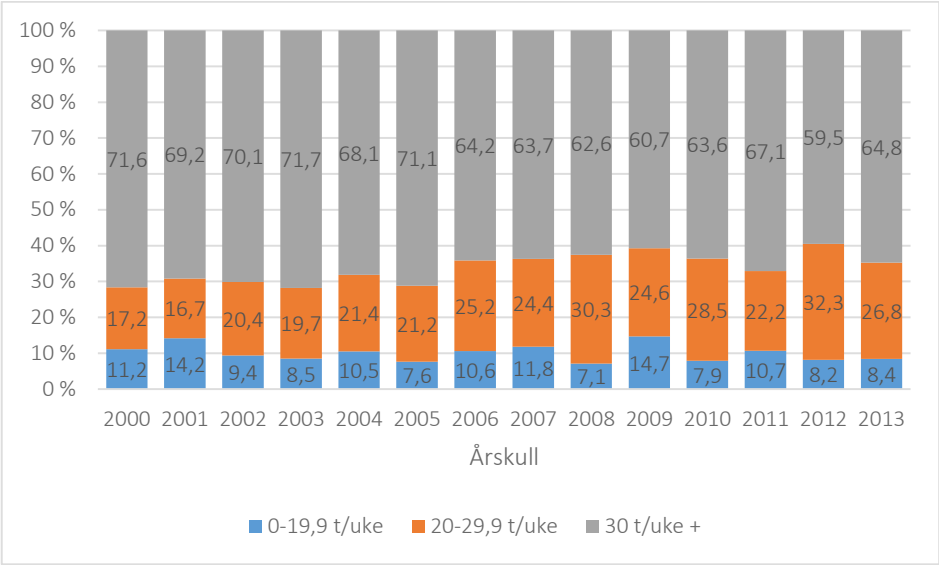

*Figur 5.2: Heltids- og deltidsarbeid per 1.oktober **ett år etter uteksaminering** blant ulike kull sykepleiere utdannet i Nord-Norge i 2000-2013. Prosent.*

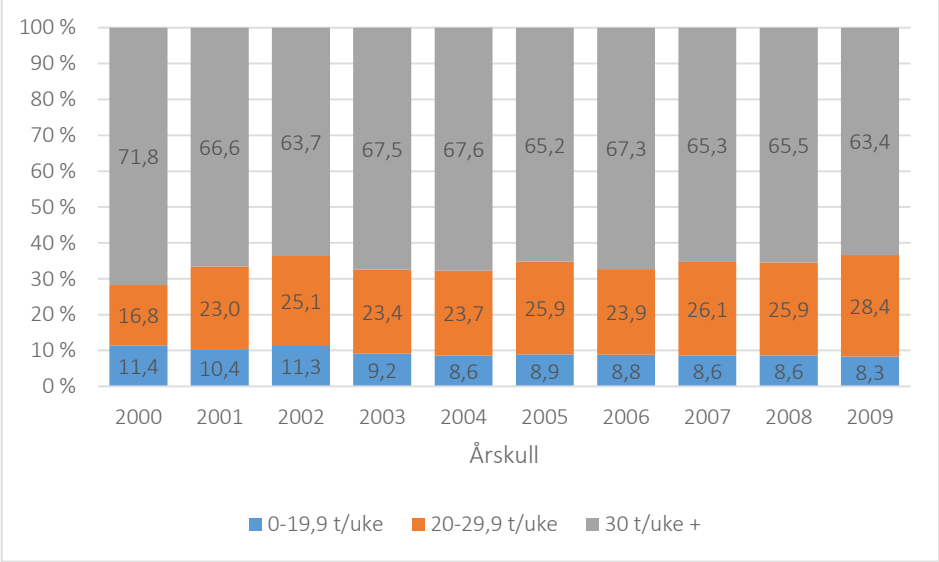

*Figur 5.3: Heltids- og deltidsarbeid per 1.oktober **fem år etter uteksaminering** blant ulike kull sykepleiere utdannet i Nord-Norge i 2000-2009. Prosent.*

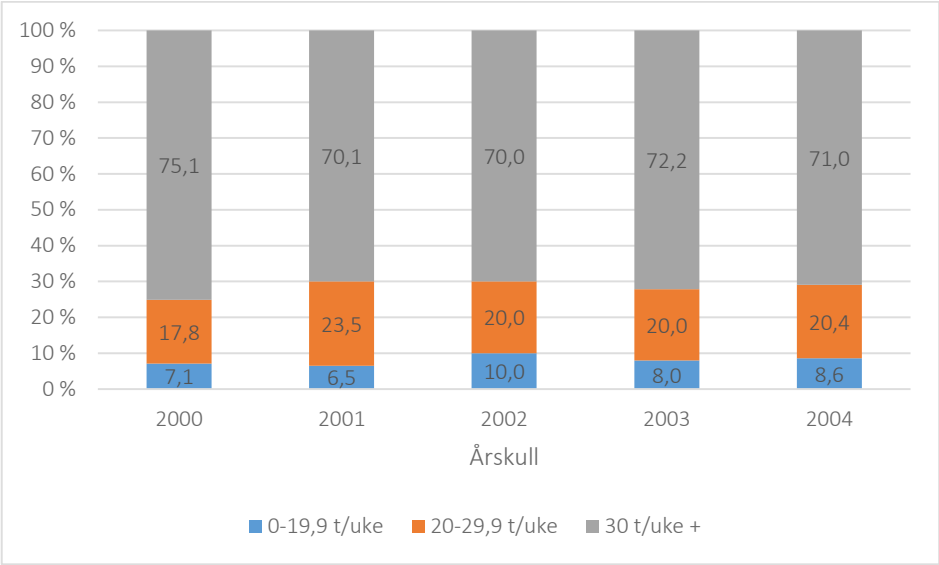

*Figur 5.4: Heltids- og deltidsarbeid per 1.oktober **ti år etter uteksaminering** blant ulike kull sykepleiere utdannet i Nord-Norge i 2000-2004. Prosent.*

Variasjonen i arbeidstid som vi får fram ved å studere hvordan de ulike kullene har arbeidet over tid, kan være utrykk både for en generasjonseffekt (kohorteffekt) og en livsfaseeffekt. Det er nærliggende å anta at man vil finne forskjeller i arbeidstid mellom sykepleiere som har barn og sykepleiere som ikke har barn. Tabell 5.2 omfatter sykepleiere i arbeid og skiller mellom sykepleiere som har barn under 18 år og sykepleiere uten barn. Tabellen viser i hvilken grad sykepleierne arbeidet deltid per 1. oktober de angjeldende år. For hvert år innrulleres et nytt kull med sykepleiere. Linjen som viser 2014 inneholder således alle sykepleiere utdannet i Nord-Norge i undersøkelsesperioden (2000-2014) som var i jobb per 1. oktober 2014. Tallene viser at det per 1. oktober 2014 var liten forskjell i arbeidstid mellom sykepleiere som har barn, og de uten barn. Andelen som arbeidet heltid (dvs. 30 t/uke eller mer), var identisk i de to gruppene. Andelen som arbeidet under 20 timer per uke var faktisk større blant sykepleiere uten barn enn blant de med barn. Tallene i tabellen kan ellers tyde på at det over tid er blitt mer vanlig å arbeide heltid blant sykepleiere som har barn. Det trenges imidlertid mer inngående undersøkelser enn det vi har anledning til å gjøre her, for å slå fast om dette er tilfelle.

Tabell 5.2: Heltids- og deltidsarbeid per 1.oktober i perioden 2000-2014 blant sykepleierne i studien, fordelt på familietyper med og uten barn. Prosent. N=5227

Gjeldende og forut-gående årskull	Familietype med barn				Familietype uten barn			
	0-19,9 t/uke	20-29,9 t/uke	30 t /uke +	Totalt (n)	0-19,9 t/uke	20-29,9 t/uke	30 t /uke +	Totalt (n)
2000	33	15	52	100 (213)	28	8	65	100 (51)
2001	24	21	56	100 (491)	18	12	71	100 (157)
2002	20	19	61	100 (710)	17	14	69	100 (302)
2003	14	20	67	100 (982)	7	13	80	100 (383)
2004	17	23	61	100 (1261)	11	18	72	100 (518)
2005	15	21	64	100 (1579)	12	15	73	100 (617)
2006	12	21	67	100 (1925)	9	19	72	100 (711)
2007	12	26	63	100 (2101)	10	18	73	100 (800)
2008	11	24	65	100 (2311)	9	22	70	100 (895)
2009	10	26	64	100 (2559)	10	21	70	100 (1017)
2010	11	25	62	100 (2820)	11	20	69	100 (1051)
2011	9	25	67	100 (3071)	9	20	71	100 (1140)
2012	10	24	66	100 (3385)	11	19	69	100 (1202)
2013	10	24	66	100 (3641)	10	22	68	100 (1291)
2014	**9**	**25**	**66**	**100 (3634)**	**11**	**23**	**66**	**100 (1593)**

Vi vet fra en tidligere studie at det i kommunesektoren er store forskjeller fylker imellom i andelen heltidsansatte innenfor pleie- og omsorgssektoren (Moland og Lien 2013). Her er det ikke snakk om bare sykepleiere, men også andre yrkesgrupper. I 2012 var ti av de tolv kommunene som på landsbasis hadde flest heltidsansatte, Finnmarkskommuner. Mens kommunene i Finnmark i gjennomsnitt hadde 45 prosent heltidsansatte i pleie- og omsorgsektoren, var tilsvarende andel i Aust-Agder nede i 18 prosent. Heltidsandelen i kommunesektoren i Finnmark har økt systematisk i tiårsperioden fra 2002 til 2012. Vardø og Berlevåg var i 2012 de to eneste kommunene som hadde mer enn 60 prosent heltidsansatte i pleie- og omsorgssektoren. I Finnmark var gjennomsnittlig stillingsprosent i pleie- og omsorgssektoren 79 i 2012, mens den var 61 i Aust-Agder. Moland og Lien (2013) har konkludert med at den viktigste årsaken til resultatene i Finnmark er at både arbeidsgivere og arbeidstakere i sterkere grad enn i landet for øvrig har behov for større og hele stillinger. En stor andel ønsker å jobbe heltid fordi de kan og vil. Arbeidsgivere tilbyr heltidsstillinger fordi de har behov for arbeidskraften. Resultatene fra Finnmark viser at utvikling mot en heltidskultur er mulig. Med bakgrunn i dette, er det i denne undersøkelsen interessant å undersøke om sykepleiere som arbeidet i Finnmark, skiller fra sykepleiere som arbeidet i andre områder.

Tabell 5.3 viser variasjonen i ukentlig arbeidstid blant alle sykepleiere utdannet i Nord-Norge i undersøkelsesperioden som var i arbeid per 1. oktober 2014. Det framgår at to av tre sykepleiere arbeidet det vi kaller heltid (30 t/uke eller mer). Andelen som arbeidet heltid, var noe høyere blant sykepleierne som arbeidet i primærhelsetjenesten, sammenliknet med de som arbeidet i spesialisthelsetjenesten. Andelen som arbeidet heltid, var imidlertid vesentlig høyere blant sykepleierne som var i annet arbeid. Tabell 5.3 viser videre at det er betydelige forskjeller i arbeidstid mellom sykepleiere som arbeidet i Finnmark og Troms, sammenliknet med de som arbeidet i Nordland og Sør-Norge. Dette gjelder særlig blant sykepleierne som arbeidet i spesialisthelsetjenesten. Andelen i heltidsarbeid blant disse, var betydelig høyere i Troms og Finnmark sammenliknet med Nordland og Sør-Norge. Aller høyest var den i Troms hvor 79 prosent arbeidet heltid og lavest var den blant sykepleiere i spesialisthelsetjenesten i Sør-Norge (53 prosent). De geografiske forskjellene var også til stede blant sykepleiere som arbeidet i primærhelsetjenesten, men ikke i samme grad. Her var det Finnmark som hadde den høyeste andelen heltidsarbeidene sykepleiere i primærhelsetjenesten (69 prosent), et resultat i tråd med tidligere forskning, og Sør-Norge som igjen hadde den laveste andelen i heltidsarbeid (62 prosent).

Tabell 5.3: Heltids- og deltidsarbeid per 1. oktober 2014 blant sykepleiere i studien, fordelt på geografisk arbeidssted og sektor. Prosent. N=5 228

Arbeidssted	0-19,9 t/uke	20-29,9 t/uke	30 t /uke +	Total	N
Totalt	**10**	**24**	**66**	**100**	**5 228**
Primærhelsetjenesten	10	25	66	100	2 422
Spesialisthelsetjenesten	9	27	64	100	2284
Annet	13	10	77	100	520
Finnmark	**10**	**17**	**73**	**100**	**529**
Primærhelsetjenesten	9	22	69	100	271
Spesialisthelsetjenesten	12	17	72	100	182
Annet	13	1	86	100	76
Troms	**9**	**17**	**74**	**100**	**1 656**
Primærhelsetjenesten	11	21	68	100	687
Spesialisthelsetjenesten	7	15	79	100	819
Annet	13	11	76	100	149
Nordland	**10**	**29**	**61**	**100**	**2 257**
Primærhelsetjenesten	9	26	65	100	1 163
Spesialisthelsetjenesten	10	37	53	100	901
Annet	15	11	74	100	193
Sør-Norge	**10**	**31**	**60**	**100**	**786**
Primærhelsetjenesten	9	29	62	100	301
Spesialisthelsetjenesten	10	38	53	100	382
Annet	9	13	78	100	102

5.2 Jobber sykepleiere frivillig eller ufrivillig deltid?

Det er ikke mulig å svare på spørsmålet over med utgangspunkt de registerdataene som vi har om sykepleierne utdannet i Nord-Norge. Vi må derfor søke svar i forskningslitteraturen. Køber og Vigran (2011) fant at om lag 90 prosent av de heltidsansatte sykepleiere var fornøyd med sin avtalte arbeidstid, mens tilsvarende tall for de deltidsansatte var om lag 80 prosent. De fleste deltidssysselsatte sykepleierne som ønsket en annen arbeidstid, ønsket lengre arbeidstid. I det undersøkte utvalget var det totalt 16 prosent som ønsket lengre arbeidstid. Denne gruppen betegnes som undersysselsatt.

Næss (2012) har undersøkt omfanget av undersysselsetting, dvs. uønsket deltid, blant personer som fullførte ulike typer profesjonsutdanning vel to og et halvt år etter at de var ferdige med utdanningen. Undersysselsatte ble definert som personer som i undersøkelsesuken hadde en deltidsstilling som hovedstilling, og svarte at grunnen til at de arbeidet deltid var at det ikke var mulig å få full stilling. Gruppene som ble kartlagt var sykepleiere, førskolelærere, allmennlærere, økonomer, ingeniører, sosionomer, barnevernspedagoger, jurister, siviløkonomer og sivilingeniører. Totalt i hele utvalget var 7,5 prosent undersysselsatt. Blant sykepleiere var andelen 21,1 prosent (22 prosent blant kvinner og 13,8 prosent blant menn). Også for barnevernspedagoger, sosionomer og allmennlærere, var det en ikke ubetydelig andel som var undersysselsatt (5-9 prosent). For de øvrige gruppene var undersysselsettingen ubetydelig. De undersysselsatte sykepleiere hadde litt kortere arbeidstid enn de øvrige undersysselsatte. De undersysselsatte hadde i gjennomsnitt 0,38 bistillinger. En del av dem som regnes som undersysselsatt, har trolig totalt sett hatt en arbeidstid tilsvarende full stilling. Undersysselsettingen i hovedstillingen syntes å være relativt permanent for de fleste.

I 2001 kartla Agderforskning arbeidskraftreserven blant sykepleiere i sykehussektoren (Olsen 2002). Undersøkelsen konkluderte med at sykepleierne som jobbet deltid, ikke utgjorde noen stor arbeidskraftreserve. Ved å definere arbeidskraftreserven lik differansen mellom avtalt arbeidstid i dag og ønsket avtalt arbeidstid fant man at arbeidskraftreserven var 1,6 årsverk per 100 årsverk. Ved definere arbeidskraftreserven lik differansen mellom hva den ansatte faktisk jobbet og hva den ansatte ønsket å jobbe fant man en arbeidskraftreserve på under ett årsverk per 100 årsverk.

Deltidskultur og deltidsorientering

Næss (2012) sin studie om undersysselsetting, viser at sykepleiere skiller seg ut med spesielt høy undersysselsetting selv om man kontrollerer for kjønn og andre individkjennetegn. Den høye undersysselsettingen for sykepleiere kan derfor ikke forklares med at dette er en typisk kvinneutdanning eller at det er andre spesielle

kjennetegn ved arbeidskraften i denne utdanningsgruppen, men må skyldes arbeidsorganiseringen med høy bruk av deltidsstillinger. Det store omfanget av deltidsstillinger bidrar både til å tiltrekke seg deltidsorienterte kvinner og å opprettholde en deltidskultur.

Det er vanlig å argumentere for at sykepleieryrket er preget av en deltidskultur (Olsen 2002, Abrahamsen 2002, Gullikstad og Rasmussen 2005, Johansen 2007). Deltidskulturen speiler tradisjonelle holdninger til kvinners yrkesdeltakelse og en forestilling om at den «gode mor» reduserer arbeidstiden for å være hjemme med barna (Abrahamsen 2010). Det er mye som tyder på at deltidsarbeidere i kvinnedominerte yrker ikke stigmatiseres. De har tvert imot like gode utviklingsmuligheter som heltidsarbeidende, og taper ikke i konkurransen med heltidsarbeidende når de interessante arbeidsoppgavene fordeles, ved opprykk, og lignende (Abrahamsen 2002).

Det er to hovedteorier om kvinners arbeidstid: 1) Hakims (2000) preferanseteori om at det først og fremst individuelle preferanser som avgjør kvinners tilknytning til arbeidslivet og 2) en strukturteori hvor kvinners arbeidstilknytning avhenger av de muligheter og begrensninger de møter i arbeidsliv og i samfunnet ellers (Ginn et al. 1996, Crompton og Harris 1998, McRae 2003, Crompton og Lyonette 2005). Strukturteorien understreker betydningen av alternative jobbmuligheter, egne/familiens økonomiske ressurser og tilrettelegging for å kombinere arbeid og familie både på organisasjons- og institusjonelt nivå. Norske studier finner liten støtte for preferanseteorien som forklaring på sykepleieres deltidsarbeid (Abrahamsen 2009).

Det er i tillegg økonomiske argumenter for deltidsarbeid. Ansatte i deltidsstillinger er ofte villig til å arbeide utover den avtalte arbeidstiden. Det gjør at arbeidsgiver unngår overtidsbetaling (Moland og Gautun 2002, Kjeldstad og Nymoen 2004). Mange deltidsansatte gjør at arbeidsgiver kan organisere arbeidet med korte vakter som dekker de mest arbeidsintense periodene i løpet av døgnet. Slik blir deltidsarbeid opprettholdt fordi det gir mulighet for økonomiske innsparinger (Moland og Gautun 2002, Gullikstad og Rasmussen 2004).

Abrahamsen (2010) hevder at videreføringen av deltidskulturen i sykepleieryrket henger sammen med holdninger til deltidsarbeid hos de som rekrutteres inn i yrket. Hun har undersøkt utviklingen i deltidsarbeid blant kvinnelige sykepleiere. Analysen er basert på tre ulike spørreskjemaundersøkelser blant sykepleiere uteksaminert i 1977, 1992 og 2001/2003. Abrahamsen fant signifikante endringer i omfanget av deltidsarbeid. Sykepleiere utdannet i 2001/2003 hadde halvert omfanget av deltid sammenliknet de som var utdannet tidligere. Seks år etter utdanning var deltidsandelen cirka 25 prosent for det yngste kullet (2001/2003), mens den var om lag 50 prosent for de eldste kullene

(1977 og 1992). Blant de yngste kvinnelige sykepleierne (2001/2003) var deltidsarbeid mye mer vanlig enn blant andre høyskoleutdannede, og denne forskjellen økte utover i yrkesløpet. Seks år ut i yrkesløpet var andelen deltid 25 prosent, mens den var om lag 10 prosent for andre høyskoleutdannede kvinner. Blant sykepleiere utdannet i 1977 som hadde to eller flere barn, var det godt over 70 prosent som arbeidet deltid, blant 1992-kullet var andelen vel 50 prosent, for det yngste kullet av sykepleiere cirka 35 prosent, mens prosentandelen for andre høyskoleutdannede kvinner var cirka 20 prosent.

6 YRKESSKIFTER, YRKESPASSIVITET OG ELDRE ARBEIDSTAKERE

Yrkesdeltakelsen i Norge er høy, og sysselsettingen blant kvinner, unge og eldre er på et høyt nivå sammenlignet med andre land (Arbeids- og sosialdepartementet 2016). Arbeidsstyrken er imidlertid i endring, og andelen eldre arbeidstakere øker (ibid.). Det er gjort mange studier i inn- og utland av hvorfor noen sykepleiere ikke er i jobb. I dette kapitlet presenteres våre resultater fra Nord-Norge i lys av disse.

I det første avsnittet presenteres data om sykepleierne som er utdannet i Nord-Norge i perioden 2000-2014 som ikke er i jobb eller som har skiftet yrke, og vi beskriver resultater fra en litteraturstudie om årsaker til at sykepleiere ikke er i jobb. I det andre avsnittet presenteres data fra Nord-Norge om yrkesdeltakelsen blant de eldste sykepleierne i vår studie. Videre beskrives resultater fra en litteraturstudie om inkludering og ekskludering av eldre arbeidstakere, da disse utgjør en stor arbeidskraftreserve og er en gruppe som øker i omfang.

6.1 Yrkesskifter og yrkespassivitet

Resultater fra litteraturstudien viser at ni prosent av nyutdannede sykepleiere angrer valget av utdanning (Førland 2005). Vår studie av sykepleiere utdannet i Nord-Norge omfatter ikke intervjuer eller spørreskjema til hver enkelt, og derfor kan vi verken bekrefte eller avkrefte at såpass mange i vår studie angrer valget av utdanning. Vi har imidlertid undersøkt hvor stor andel som arbeider utenfor helsetjenesten. Vi fant at til sammen sju prosent av sykepleierne som er utdannet i perioden 2000-2014 og som var i arbeid per 2014, arbeidet utenfor helsetjenesten. Abrahamsen (2003) undersøkte en litt lengre periode, og til sammenligning fant hun at ni av ti sykepleiere arbeidet i yrket 20 år etter fullført utdanning. Yrkesavgangen for sykepleiere kan ut fra dette betegnes som lav i Norge.

Blant de i vår studie som arbeidet utenfor helsetjenesten, arbeidet 37 prosent i kategorien offentlig administrasjon og forsvar og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning, 24 prosent arbeidet innen undervisning og 10 prosent arbeidet innen varehandel. De øvrige var spredt på øvrige kategorier i henhold til den nasjonale standarden for yrkesgruppering (Tabell 6.1 i tabellvedlegget).

Sju prosent av de kvinnelige sykepleierne (N=5041) og 12 prosent av de mannlige sykepleierne (N=689) i vårt materiale arbeidet utenfor helsetjenesten. Resultatene bekrefter resultatene til Abrahamsen (2003), som fant at henholdsvis 8 og 15 prosent var i andre yrker enn som sykepleier. Abrahamsen fant at blant de kvinnelige sykepleierne hadde nesten samtlige (sju av åtte prosent) gått inn i undervisning eller forskning. Vår studie fra Nord-Norge (Tabell 6.2) viser imidlertid at kun hver fjerde av kvinnene som

arbeidet utenfor helsetjenesten var gått inn i undervisning eller forskning. Abrahamsen fant at hver tredje av mennene som ikke arbeidet som sykepleier, arbeidet innenfor undervisning, mens våre data viser at kun hver femte av mennene arbeidet innenfor undervisning.

Tabell 6.2: Hvor arbeider sykepleierne som ikke arbeider i helsetjenesten. N=389

Kategori (Standard for næringsgruppering2007)	Menn		Kvinner		Total	
	Antall	*Prosent*	*Antall*	*Prosent*	*Antall*	*Prosent*
O 84 Offentlig administrasjon og forsvar, trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	33	43	109	35	142	37
P 85 Undervisning	15	20	80	26	95	24
Annet	29	38	123	39	152	39
Total	77	100	312	100	389	100

I vår studie fant vi at 42 prosent av de som arbeidet i kategorien Annet hadde videreutdanning. Dette er en lavere andel enn i spesialisthelsetjenesten (48 prosent), og en høyere andel enn i primærhelsetjenesten (34 prosent). Resultatene i vår studie kan derfor ikke uten videre bekrefte resultatet fra Abrahamsen (2003), som fant at et kjennetegn ved de fleste som hadde skiftet yrke, var krav om flere år med videreutdanning

Med utgangspunkt i de 389 sykepleierne som per 2014 arbeidet utenfor helsetjenesten, fant vi at yrkesskiftene forekom utover i hele den delen av yrkesløpet som inngår i vår analyse. Dette innebærer de 15 første årene av yrkesløpet for de eldste kullene, og ett år mindre for hvert av kullene etterpå. Abrahamsen (2003) undersøkte en lengre tidsperiode, og fant at overgangen til andre yrker skjedde jevnt utover i yrkesløpet, men i hovedsak i de første 10 -15 årene.

Yrkespassivitet

Totalt var det per 2014 ni prosent av sykepleierne i vår studie som ikke var i arbeid. Dette gjaldt ni prosent av kvinnene og sju prosent av mennene.

Tabell 6.3 i tabellvedlegget viser hvor stor andel i hvert kull som ikke var i arbeid ett, tre, fem og 10 år etter utdanning. Ett år etter endt utdanning var mellom tre og sju prosent av sykepleierne ikke i arbeid. Tre år etter endt utdanning var andelen økt til mellom fem

og 10 prosent. Etter fem år var andelen økt litt til, til mellom sju og 14 prosent, og etter 10 år var andelen gått ned til mellom åtte og 12 prosent.

Når yrkespassiviteten analyseres sammen med familiestatus (det vil si hvorvidt sykepleieren var i en familie med eller uten barn under 18 år), finner vi at andelen yrkespassive sykepleiere som ikke hadde barn under 18 år lå på mellom 20 og 37 prosent hvert år (Tabell 6.4). Dette tolker vi som at en betydelig andel av yrkespassiviteten ikke er knyttet til omsorg for små barn. Videre viser tabellen at den største andelen av de yrkespassive var 34 år eller yngre. Andelen yrkespassive som var 45 år eller eldre var med ett unntak de første årene (frem til 2010) på mellom fem og 18 prosent. Andelen yrkespassive som var 45 år eller eldre lå de siste fire årene i perioden på over 20 prosent. De siste årene som vi har undersøkt var det imidlertid noen av de yrkespassive som hadde passert 65 år, og sannsynligvis var pensjonister[5].

Tabell 6.4: Kjennetegn ved de yrkespassive (kjønn, andel med barn, alder). Per år.

År	Antall ikke i arbeid	Menn (prosent)	Andel med barn (prosent)	Aldersspredning (prosent)			Total
				-34 år	*35-44 år*	*45 år +*	
2000	7	14	83	57	14	29	207
2001	20	15	84	85	10	5	579
2002	54	9	66	80	11	9	1 011
2003	96	7	66	75	19	6	1 423
2004	124	10	72	73	14	13	1 796
2005	148	9	80	70	24	6	2 241
2006	160	10	75	58	32	10	2 711
2007	267	10	76	57	29	14	3 124
2008	307	11	72	52	35	12	3 462
2009	329	9	71	46	34	17	3 850
2010	342	7	74	50	32	18	4 190
2011	376	9	72	47	32	21	4 498
2012	406	10	71	45	32	23	4 913
2013	445	10	68	41	34	25	5 314
2014	501	10	63	41	33	26	5 730

Våre funn bekrefter mange av resultatene til Abrahamsen (2003). Hun fant at ved hvert årsskifte i den 20 år lange studieperioden var 10–15 prosent av de kvinnelige pleierne ute av arbeidslivet (yrkespassive). Abrahamsen lanserte en forklaring om at kvinnelige

[5] Antall pensjonister (65 år og eldre) blant de yrkespassive var 1 i 2008 og 2009, 0 i 2010, 1 i 2011, 4 i 2012, 10 i 2013 og 2014.

sykepleiere ikke går tilbake til arbeidslivet etter småbarnsperioden. En annen forklaring var at det også blant godt voksne var vanlig å gå ut av arbeidslivet for kortere eller lengre periode.

Sykepleiere som ikke er i arbeid – resultater fra litteraturstudie

Førland (2005[6]) har gått nærmere inn og beskrevet hvordan *de overbeviste*, *de angrende* og *de ambivalente* gir et sammensatt og nyansert sett av begrunnelser for sin holdning til om de ville valgt sykepleierutdanningen hvis de kunne valgt på nytt. En av fem nyutdannede sykepleiere ville ikke valgt denne utdanningen hvis de kunne valgt på nytt, og ni prosent ser ikke for seg en fremtid innen sykepleiefaget ti år frem i tid. Ulike sider ved arbeidssituasjonen oppleves som hovedtema. De angrende pekte på negative faktorer som stort arbeidsmengde og arbeidstyngde, overveldende pasientansvar og stort press om å ta ekstravakter. Studier fra andre land bekrefter at gruppen angrende er stor. I en finsk studie fra et universitetssykehus viser Salminen at en av fire sykepleiere jevnlig tenker på å slutte (Salminen 2012[7]), og 19 prosent har tenkt på tidlig pensjon. North et al. (2005) beskriver turnover i offentlige sykehus i New Zealand, og viser til andre studier som finner at til enhver tid har 30-40 prosent av alle aktive sykepleiere i New Zealand en intensjon om å forlate yrket innen et år, og over halvparten har perioder uten at de arbeider i løpet av de første 11 årene av karrieren.

Van der Heijden et al. (2009)[8] fant i en europeisk studie at ikke-støttende arbeidsmiljø, dårlig kvalitet på lederskapet (= sterkeste prediktor), og høy «work-to-home interference» resulterte i lavere tilfredshet med arbeidet, som videre predikerte sykepleiernes intensjoner om å forlate profesjonen ett år etterpå. Work-to-home interference viste en i tillegg direkte relasjon med turnoverintensjoner. Implikasjoner var at man kan unngå at sykepleiere forlater fra sykepleierarbeid ved å gi bedre sosial støtte på arbeidet, hjelpe dem med å kombinere arbeid og fritid, og forbedre lederskapskvaliteten til deres veiledere. Fra den samme studien fant Laine et al. (2009) at en hypotese om at sykepleiere hadde en større tilbøyelighet til å forlate yrket hvis de erfarte stor grad av usikkerhet om jobben, fikk sterkest støtte blant norske og finske sykepleiere.

En annen europeisk studie viste at det har blitt vanskelig å rekruttere og beholde sykepleiere på grunn av økende arbeidsbyrde, lavere jobbtilfredshet og forholdsvis lav

[6]Spørreskjemastudie fra 2000-kohorten ved seks høgskoler på Vestlandet, til sammen 590 sykepleiere, hvor respondentene med egne ord har beskrevet hvorfor de angrer eller ikke angrer.
[7] Finsk kvantitativ studie N=343 blant sykepleiere i et universitetssykehus.
[8] Nurses early exit (NEXT) -studien i ti europeiske land (ikke Norge), basert på spørreskjema i to runder med ett års mellomrom, 1 187 sykepleiere.

betaling. Det ble pekt på motstridende krav mellom kostnadseffektivitet og kvaliteten på pleie, og individuelle konflikter mellom kjerneaktiviteten pleie og økende administrasjonskrav og annet perifert arbeid (Kirpal 2004)[9]. Aiken et al. (2002)[10] fant i en studie fra California at i sykehus med mange pasienter per sykepleier, hadde sykepleiere en større tendens til å erfare utbrenthet og utilfredshet med jobben. Assosiasjonen var sterk. En svensk studie viste at ulike aspekter ved arbeidsbetingelsene, i hovedsak skiftarbeid, ledelse og profesjonens status, var årsaker både til å forlate sykepleieryrket, og til å vurdere å komme tilbake (Sjøgren et al 2004)[11]. Faktorer i en finsk studie (Salminen 2012[12]) som ble forbundet med intensjoner om å slutte, var lav tilfredshet med jobben, lav forpliktelse til jobben, lav arbeidsevne og lave ferdigheter. Hiscott (1998) studerte i en intervjuundersøkelse fra USA hvorfor majoriteten av sykepleiere byttet jobb minst en gang i løpet av karrieren. Tre av fem oppga at grunnen var personlig; for eksempel at man flyttet med partneren, andre jobbmuligheter eller graviditet. Jobbrelaterte grunner til å skifte arbeid var først og fremst skiftarbeid. Mer enn en av tre oppga flere grunner til å forlate jobben.

Sykefravær

For å komplettere bildet av sykepleiere som ikke er i arbeid, beskrives noen trekk ved sykefraværet i dette avsnittet. Sykefraværet i Norge er høyt, og dobbelt så høyt som gjennomsnittet i OECD. I perioden 2004-2014 har sykefraværet i Norge ligget på mellom 6,4 og 7,5 prosent (Krane 2016). Helsesektoren er blant de sektorer med høyest sykefravær (HOD 2010). Sykefraværet i helsesektoren har i perioden 2004-2014 ligget på mellom 9,1 og 10,1 prosent (Krane 2016). Sykefraværet i pleie- og omsorgssektoren i kommunene har i samme perioden i hovedsak ligget rundt 11 prosent, og med lavest sykefravær i 2005 med 10,2 prosent og høyest sykefravær i 2008 med 11,4 prosent (ibid.).

I følge SSBs fraværsstatistikk i 2014, hadde kvinner 66 prosent flere sykefraværsdager enn menn. Flere tegn tyder på at det verken er belastende arbeidsforhold, eller

[9] Komparativ kvalitativ studie i fire europeiske land (Estland, Frankrike, Tyskland, UK) som inkluderer intervjuer med 166 personer, de fleste sykepleiere, 80 prosent i sykehus, 90 prosent kvinner.
[10]Data omfatter blant annet survey blant 10 184 sykepleiere i Pennsylvania og registerdata.
[11]Basert på to forskningsprosjekter i svenske «county hospitals» på 90-tallet, samt spørreskjema blant 1098 av disse i 2003, hvorav 288 som hadde forlatt sykepleieryrket. Gruppen omfatter 36 % «registered nurses» og resten «assistant nurses», og skiller ikke mellom resultater blant disse.
[12] Finsk kvantitativ studie N=343 blant sykepleiere i et universitetssykehus.

kombinasjonen av ansvar for barn og betalt arbeid, som forklarer forskjellen, men kjønnsforskjeller i helse eller reaksjoner på helseproblemer (Mastekaasa 2016).

6.2 Eldre arbeidstakere

Eldre arbeidstakere utgjør en stor arbeidskraftreserve og nasjonale tall har vist at dette er en gruppe som øker i omfang. Sykepleierne i vår studie utgjør imidlertid en forholdsvis ung populasjon, og få av dem er i kategorien eldre arbeidstakere (definert som 55 år og eldre). De eldre arbeidstakerne som er omfattet av vår studie, har tatt utdanning relativt sent i livet, og skiller seg dermed fra gjennomsnittlige eldre sykepleiere.

85 prosent av arbeidstakerne i vår studie som var i aldersgruppen 55 til 67 år, var i arbeid per 2014 (Tabell 6.5). Av disse var 34 prosent ansatt i spesialisthelsetjenesten, 59 prosent var ansatt i primærhelsetjenesten og 7 prosent var ansatt i Annet. Til sammenligning var 47 prosent av sykepleierne i vår studie og som var i arbeid per 2014, ansatt i spesialisthelsetjenesten, 44 i primærhelsetjenesten og 10 prosent i Annet. Det vil si at det var en relativt stor andel av de eldre sykepleierne som var i arbeid, som arbeidet i primærhelsetjenesten (en mer detaljert tabell med fordeling på alder finnes i tabellvedlegget som Tabell 6.6).

Tabell 6.5: Antall eldre arbeidstakere (55 år +) i spesialisthelsetjenesten, primærhelsetjenesten og annet. N=331.

	Spesialist-helsetjenesten	Primærhelse-tjenesten	Annet	Total i arbeid	Total	Ikke i arbeid (N)
Total	95	166	21	282	331	49
Prosent	34	59	7	100		

I gruppen eldre arbeidstakere (55 år +), arbeidet to av tre på heltid (30 t/uke eller mer). Fordelingen var ganske lik mellom sektorene. En litt større andel (70 prosent) i spesialisthelsetjenesten arbeidet på heltid (Tabell 6.7).

Generelt er det slik at valget om å gå av med pensjon eller fortsette i arbeid, først og fremst påvirkes av helsetilstanden (målt ved sykefravær), tidspunkt for ektefellens pensjonsbeslutning og om man er ansatt hos arbeidsgiver med avtalefestet pensjon (Bråthen og Bakken 2012)[13]. Effekten av helsetilstanden på jobbsannsynligheten har vist seg å være sterkest på de yngste seniorene (ibid.).

[13] Basert på data om arbeidsforhold, arbeidsgiver, sykefravær, inntekt og demografiske variabler, fra 2001 til 2011.

Tabell 6.7: Fordelingen på heltids- og deltidsarbeid blant eldre arbeidstakere (55 år +). Fordelt på sektor. N=282. Prosent (antall i parentes).

	0-19,9 t	20-29,9 t	30 t +	Total
Spesialisthelsetjenesten	13 (12)	18 (17)	70 (66)	100 (95)
Primærhelsetjenesten	11 (19)	24 (39)	65 (108)	100 (166)
Annet	19 (4)	14 (3)	67 (14)	100 (21)
Total	12 (35)	21 (59)	67 (188)	100 (282)

Lotherington og Obstfelder (2014) beskrev inkluderings- og ekskluderingsmekanismer som trer i kraft mot slutten av arbeidslivet på det høyteknologiske sykehuset. De fant at teknologi kan virke både inkluderende og ekskluderende, avhengig av situasjonen. De pekte på en inkrementell ekskluderingsmekanisme; at praksis gradvis endrer karakter uten at sykepleierne får bygd opp kompetanse til å henge med. Ut av dette har de beskrevet den individualiserte ekskluderingsmekanismen; de eldre sykepleierne påtok seg ansvaret for at de ikke lenger hang med enten på grunn av komplisert teknologi eller fordi de var slitne. De reiste altså ikke krav mot arbeidsgiver. Den individualiserte inkluderingsmekanismen bestod av fysisk trening på fritiden for å holde seg i form til å takle arbeidet, og bruk av fritid til å sette seg inn i ny teknologi. Det ble sett på som tabu å bli «gammel» så lenge man stod i arbeid, fordi det betyr at en ikke lenger var på høyde med kravene som stilles i arbeidslivet. Fra Finland fant Salminen (2012) at intensjoner om å gå av med tidligpensjon på universitetssykehus, økte med sykepleiernes alder, skiftarbeid, hvis sykepleieren var mann, lav arbeidsevne, jobbtilfredshet og dårlig kontroll med jobben.

Lotherington og Obstfelder 2014 og en kanadisk studie (Armstrong-Stassen og Stassen 2013), argumenterte for at organisasjoner må forsikre seg om at eldre sykepleiere har muligheten til å oppgradere sine ferdigheter, få nye, og bli adekvat trent i bruk av ny teknologi. Armstrong-Stassen og Stassen argumenterte for å støtte profesjonell utvikling gjennom frigitt tid, dekning av studieavgifter og permisjon til utdanning, og at man ser på jobbdesign og forsikre seg om at eldre sykepleiere til fulle utnytter sine ferdigheter og ekspertise. Lotherington og Obstfelder peker på at en politikk for inkludering av eldre arbeidstakere må være kollektiv, men individualisert. Dermed er det kanskje ikke seniorpolitikk men god ledelse som er svaret på hvordan man kan få eldre sykepleiere til å stå lenger i arbeid.

En FAFO-rapport (Hilsen 2015) beskrev hvordan seniorpolitikken når frem til seniorene i helseforetak. Dette var en evaluering av AFP-samarbeidsforum med utgangspunkt i 306

sluttsamtaler. Kombinasjonen av full opptjening og ønske om mer fritid motiverte til tidligavgang for en del. Mange ønsket at pensjonssystemet hadde hatt sterkere økonomiske insentiver for å kombinere arbeid og pensjon. Det var ønsker om reduserte stillinger, turnusfritak og begrensede arbeidsoppgaver uten lønnstap. Også denne rapporten pekte på at det er et betydelig forbedringspotensiale på ledersiden hvis man ønsker å beholde flere seniorer enn i dag; flere seniorer har ikke hatt samtaler med leder, og dermed ikke diskutert muligheten for å stå lenger i arbeid. Noen ble ikke tilbudt kompetanseutvikling, selv om de ønsket det, fordi yngre arbeidstakere ble foretrukket (Dalen 2014). FAFO-rapporten oppsummerte at til tross for stor trivsel, godt kollegamiljø og meningsfylt arbeid manglet en systematisk seniorpolitikk eller systematisk bruk av personalpolitiske virkemidler for å begrense tidliguttak av pensjon.

En del norske virksomheter har en seniorpolitikk og har etablert ulike tiltak for å motvirke tidlig avgang fra arbeidslivet. Tiltakene benyttes ikke nødvendigvis aktivt. En annen FAFO-rapport viser at kommunene fokuserer primært på økonomiske insentiver eller arbeidstidsreduksjoner (som høyere lønn, bonus, redusert arbeidstid og ekstra ferie) rettet mot alle over en viss alder, enten de har behov for tiltak eller ikke. (Midtsundstad og Bogen 2011)[14]. Slike tiltak kan best beskrives som rettighetsbestemte seniorgoder, og seniorene takker ja, selv om tiltakene har minimal innvirkning på beslutningen om å bli eller gå. Man fokuserer altså lite på skreddersøm og forebygging og effektive tiltak for å redusere tidlig pensjon (ibid.).

Økonometriske analyser (Risberg et al. 2000, Huse 2006) peker på andre virkemidler. Utgangspunktet for Huse (2006) er en teoretisk analyse av sykepleiernes arbeidstilbud, som forklarer en høy alderspensjonsgruppe ved at mange oppfatter markedslønnen som lavere i forhold til sin reservasjonslønn når arbeidet blir mer belastende jo eldre arbeidstakeren blir. Denne typen studier støtter at lønnspolitikk kan brukes i mobilisering av sykepleiernes arbeidskraft.

[14] Analyse av praksis i seks foregangskommuner.

7 HVOR ARBEIDER SYKEPLEIERNE?

I første del av kapitlet presenteres resultater som viser hvilken sektor sykepleierne arbeider i, hvor mange som blir i en sektor og hvor mange som skifter mellom sektorer. I andre del av kapitlet presenteres resultater som dreier seg om geografisk arbeidssted.

7.1 I hvilken sektor arbeider sykepleierne?

Per 2014 arbeidet 40 prosent av sykepleierne i vår studie i spesialisthelsetjenesten (15 prosent menn), 42 prosent arbeidet i primærhelsetjenesten (8 prosent menn), og 9 prosent arbeidet i kategorien Annet.

Tabell 7.1: Hvor mange sykepleiere er utenfor arbeid eller i arbeid i spesialisthelsetjenesten, primærhelsetjenesten, og annet (totaltall for årene 2000-2014). Frekvens og prosent. N=5730.

	Spesialisthelse-tjenesten		Primærhelse-tjenesten		Annet		Ikke i arbeid		Total
År	Frekvens	Prosent	Frekvens	Prosent	Frekvens	Prosent	Frekvens	Prosent	N[15]
2000	83	40	105	51	12	6	7	3	207
2001	254	44	271	47	34	6	20	3	579
2002	686	68	224	22	47	5	54	5	1011
2003	727	51	528	37	72	5	96	7	1423
2004	857	48	735	41	80	4	124	7	1796
2005	1077	48	921	41	92	4	151	7	2241
2006	1257	46	1157	43	134	5	163	6	2711
2007	1344	43	1318	42	194	6	268	9	3124
2008	1453	42	1448	42	253	7	308	9	3462
2009	1571	41	1656	43	293	8	330	9	3850
2010	1739	42	1800	43	308	7	343	8	4190
2011	1903	42	1881	42	337	8	377	8	4498
2012	2032	41	2073	42	399	8,	409	8	4913
2013	2183	41	2211	42	473	9	447	8	5314
2014	2284	40	2422	42	520	1	504	9	5730

[15] I denne tabellen er det tatt utgangspunkt i årskull per 1. oktober hvert år.

Vi har studert arbeidssted til alle sykepleierne som er utdannet innen utgangen av hvert enkelt år (Tabell 7.1). Den viser lave andeler som arbeidet i spesialisthelsetjenesten de to første årene. Som et resultat av sykehusreformen i 2002, og ny standard for næringsgruppering fra 2003, er det store endringer i tallene fra 2001 til 2002 og fra 2002 til 2003. Dette innebærer ikke nødvendigvis store reelle endringer i arbeidssted. Tallene for 2003-2004 er muligens for høye (i 2005 ble det gjennomført en opprydding i registrene (Stølen et al. 2016)). Tabellen viser videre at fra 2003 til 2014 gikk andelen som arbeidet i spesialisthelsetjenesten ned fra 51 til 40 prosent. Andelen som arbeidet i primærhelsetjenesten steg fra 2003 til 2006, for deretter å ligge på et nivå mellom 42 og 43 prosent i resten av perioden. Andelen som arbeidet utenfor de to nevnte sektorene steg mot slutten av perioden, fra laveste andel på fire prosent i 2005 til ni prosent i 2014.

Figur 7.1 viser at andelen som arbeidet i spesialisthelsetjenesten var på topp ett år etter fullført utdanning, og falt så litt for hvert måletidspunkt, til sammen med sju prosentpoeng til 39 prosent 10 år etter utdanning. Også for primærhelsetjenesten var trenden den samme, men andelen minket med kun fire prosentpoeng og endte opp på 41 prosent etter 10 år. Andelen som arbeider utenfor spesialist- og primærhelsetjenesten var lavest etter ett år, og steg for hvert måletidspunkt til 11 prosent 10 år etter fullført utdanning. Andelen som ikke var i arbeid var lavest rett etter fullført utdanning, og steg så for hvert måletidspunkt frem til 10 prosent 10 år etter endt utdanning.

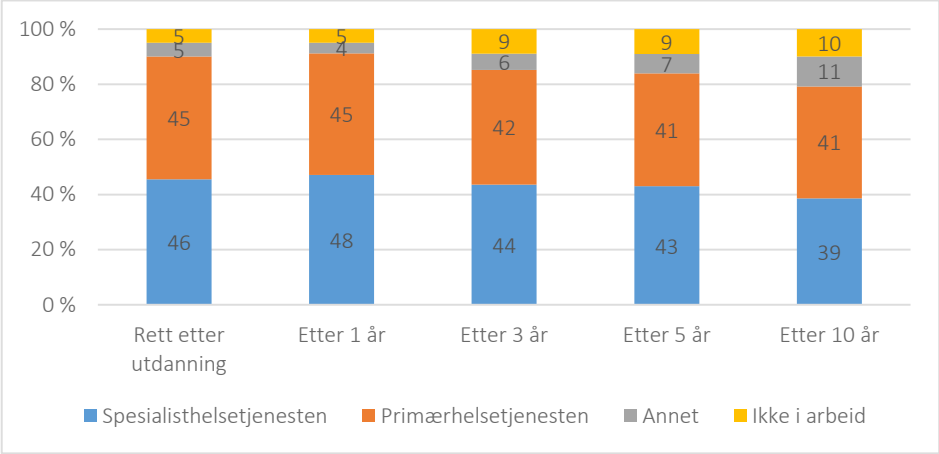

Figur 7.1: I hvilken sektor arbeidet sykepleierne 1, 3, 5 og 10 år etter endt utdanning (N = 5730 rett etter utdanning og N = 1796 etter 10 år)

Hvor mange blir i samme sektor og hvor mange skifter til en annen sektor?

For å illustrere hvor stor andel som har blitt blir værende i en og samme sektor, og hvor stor andel som har skiftet til en annen sektor, har vi i Figur 7.2 tatt utgangspunkt i de fire første årskullene (de som er ferdig utdannet per 1.10.2003). I analysen har vi tatt høyde for at en sykepleier kan være ute av arbeid, og så komme tilbake til samme sektor. Resultatene viser at 46 prosent av de som arbeidet i spesialisthelsetjenesten i 2003, fortsatt arbeidet der i 2014. Avgangen fra spesialisthelsetjenesten foregikk hvert år i hele perioden, men var størst de første årene. Avgangen fra primærhelsetjenesten foregikk i stor grad de første årene sykepleierne var i arbeid, og i sterkere grad enn hva som gjaldt i spesialisthelsetjenesten. Det var en mindre andel (43 prosent) av de som arbeidet i primærhelsetjenesten per 2003, som fortsatt arbeidet der i 2014, sammenlignet med spesialisthelsetjenesten (46 prosent).

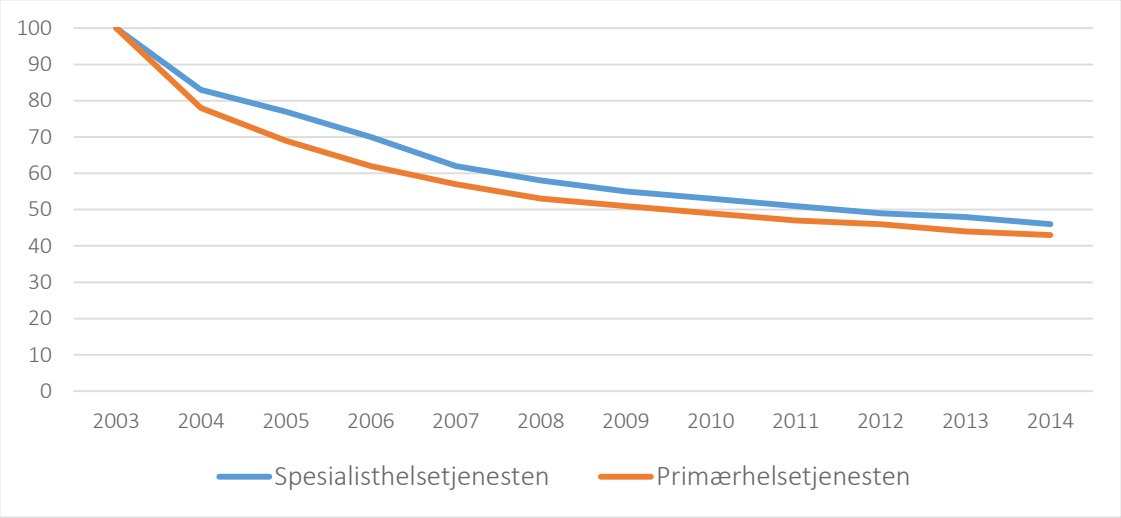

Figur 7.2: Hvor stor andel av 2000- 01- 02- og 03-kullet ble værende i sektoren de arbeidet i per 2003? Spesialisthelsetjenesten (N=1011) og primærhelsetjenesten (N=1496)

7.2 Hvor arbeider sykepleierne (geografisk arbeidssted)?

I dette avsnittet beskrives først hvor stor andel av sykepleierne som arbeidet i Nord-Norge rett etter fullført utdanning og etter ett år, tre år, fem år og 10 år. Videre analyser på regionnivå belyser sammenhengen mellom oppvekststed, utdanningssted og arbeidssted per oktober 2014. De neste analysene tar utgangspunkt i hvert enkelt utdanningssted, og beskriver hvor studentene kommer fra, og hvor de utdannede sykepleierne arbeider.

Andelen sykepleiere som arbeidet i Nord-Norge ett år etter endt utdanning, var 88 prosent. Andelen gikk litt ned over tid, slik at etter tre år og etter fem år var den 85 prosent, etter sju år var den 85 prosent og etter 10 år var den 82 prosent.

Figur 7.3 (og Tabell 7.2 i tabellvedlegget) viser at andelen sykepleiere i hvert kull som arbeidet i Nord-Norge ett år etter utdanning, lå på mellom 84 og 92 prosent. Etter tre år og etter fem år lå andelen som arbeidet i Nord-Norge på 80-90 prosent. Etter sju år lå andelen som arbeidet i Nord-Norge på mellom 81 og 90 prosent. Etter ti år lå andelen som arbeidet i Nord-Norge på mellom 81 og 85 prosent. Andelen av de som var i arbeid og som arbeidet i Nord-Norge, var høyest ett år etter utdanning. Andelen sank i noen kull jo lengre tid det gikk etter utdanning, mens den i kullene 2005-2007 var lavest etter tre år. Andelen som arbeidet i Nord-Norge var lavest i starten av perioden, og høyest blant kullene 2004-2006.

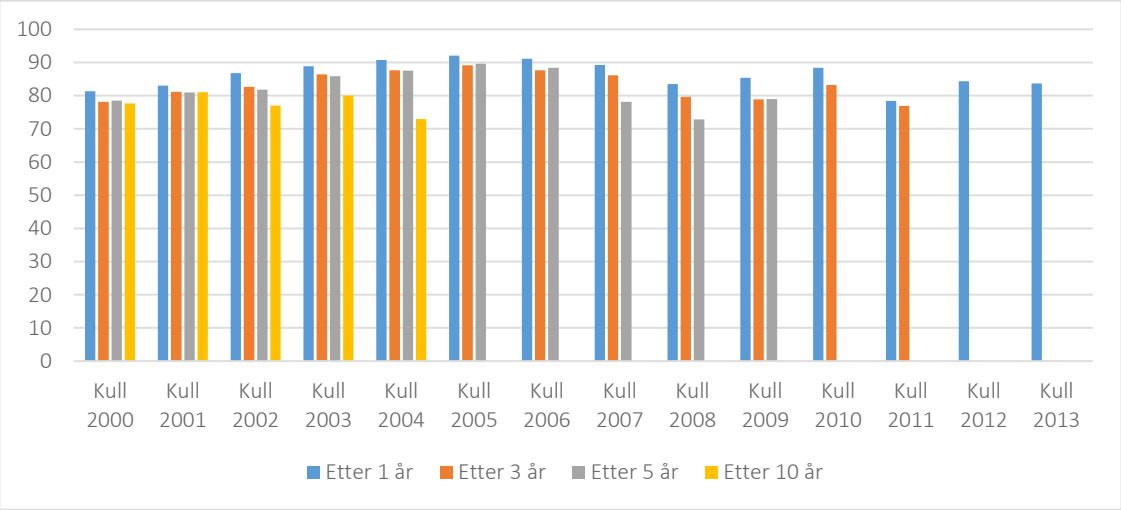

Figur 7.3: Andel av de som var i arbeid (N) som arbeidet i Nord-Norge 1, 3, 5 og 10 år etter utdanning, fordelt på kull.

Analyser av hver region

Videre analyser på regionnivå belyser sammenhengen mellom oppvekststed, utdanningssted og arbeidssted per oktober 2014. Flere detaljer finnes i tabellene 7.3 til 7.16 I tabellvedlegget, som viser antallet sykepleierne med oppvekst i hver enkelt region som har studert ved ulike studiesteder, og i hvilken region de arbeider per 2014.

ØST-FINNMARK

60 prosent av sykepleierne med oppvekststed i Øst-Finnmark, har studert i Hammerfest (inkludert desentraliserte utdanninger i Finnmark), 26 prosent i Tromsø, seks prosent i Bodø, fem prosent i Harstad, og to prosent i Narvik (N=217). Tall fra Samordna opptak for årene 2010-13 viser at to tredeler av de fra Øst-Finnmark som velger å studere sykepleie valgte en utdanning i Nord-Norge, mens det altså var en tredjedel som valgte en utdanning i Sør-Norge[16]. Det er altså noe «lekkasje» sørover i søkningen til sykepleiestudiet fra Øst-Finnmark.

Kun 52 prosent av sykepleiere med oppvekststed i Øst-Finnmark som var i arbeid per 2014, arbeidet i Øst-Finnmark (Tabell 7.3). Tall i parentes viser andelen utdannet på det enkelte studiested som var i arbeid i Øst-Finnmark; andelen var høyest på utdanningssted Hammerfest med 68 prosent, men dette inkluderer også en del som har tatt utdanningen desentralisert i Øst-Finnmark som vi antar har enda høyere tilbakevendingsandel[17]. Blant Øst-Finnmarkingene utdannet i Tromsø, arbeidet kun 26 prosent i Øst-Finnmark i 2014.

INDRE FINNMARK

66 prosent av sykepleierne med oppvekststed i Midt-Finnmark, har studert i Hammerfest (inkludert desentraliserte utdanninger i Finnmark, 30 prosent i Tromsø og til sammen 5 prosent i Harstad, Narvik og Bodø (N=95). Tall fra Samordna opptak til

[16] Basert på spesialutkjøring fra Samordna opptak 2010-13 fordelt på regioner og utdanninger for studenter som hadde møtt til en utdanning. Studenter tatt opp ved lokale opptak er ikke med i disse data, så trolig er andelen lokale studenter noe høyere, og andelen som tar en utdanning i Sør-Norge litt lavere.

[17] En del av de som er registrert med utdanningssted Hammerfest har tatt utdanningen desentralisert i Øst-Finnmark. I Databasen for høyere utdanning (DBH) er registrert et kull på 25 i Kirkenes uteksaminert i 2013, samt at det årene 2001-05 og 2009 totalt er uteksaminert 52 desentralisert i Finnmark. Hvor mange av disse som er uteksaminert i Øst-Finnmark vet vi ikke, men antar at det gjelder en del av disse også. Den høye tilbakevendingsandelen for Hammerfest skyldes derfor delvis de desentraliserte studiene i Øst-Finnmark, uten at vi kan anslå hvor mye som skyldes desentraliserte studier. Det som likevel er sikkert er at tilbakevendingsandelen blant de som faktisk har tatt utdanningen i Hammerfest er vesentlig høyere enn blant de som har tatt utdanningen i Tromsø.

sykepleierutdanninger 2010-13 viser at de fleste fra Indre Finnmark velger en sykepleierutdanning i Nord-Norge, mens knapt 20 prosent tar utdanningen i Sør-Norge.

Blant de 83 som var i arbeid per 2014, arbeidet 54 prosent i Indre Finnmark. 67 prosent av de som studerte i Hammerfest, arbeidet i Indre Finnmark, mens kun 19 prosent av de som studerte i Tromsø, arbeidet i Indre Finnmark. Her er det også slik at noen av de med registrert utdanningssted Hammerfest har tatt utdanningen desentralisert i Indre Finnmark, men antallet er lite. De fleste har tatt utdanningen på campus i Hammerfest. Tilbakevendingsandelen til Indre Finnmark fra Hammerfest er høy[18].

VEST-FINNMARK

78 prosent av sykepleierne med oppvekststed i Vest-Finnmark, har studert i Hammerfest (inkludert desentraliserte utdanninger i Finnmark[19]), 15 prosent har studert i Tromsø, fem prosent i Alta og de resterende åtte prosent har studert i Bodø, Narvik eller Harstad (N= 375). Fra Vest-Finnmark er det ut fra tall for Samordna opptak 2010-13 tre fjerdedeler som velger en utdanning i Nord-Norge, mens en fjerdedel reiser ut av landsdelen for å ta utdanningen.

Blant de 341 som var i arbeid per 2014, arbeidet 69 prosent i Vest-Finnmark. 82 prosent av de som studerte i Finnmark, arbeidet i Vest-Finnmark, noe som er en svært høy andel. Det gjelder i hovedsak de som hadde Hammerfest som studiested, men ser også ut til å gjelde andre studiesteder i Finnmark. Tall for kullet i Alta viste 88 prosent tilbakevending. Det er derimot bare 20 prosent av de som studerte i Tromsø, som har flyttet tilbake til arbeid i Vest-Finnmark.

NORD-TROMS

78 prosent av de som hadde oppvekststed Nord-Troms, studerte i Tromsø (inkludert desentralisert utdanning), seks prosent i Hammerfest, seks prosent i Harstad, fem prosent i Narvik og fire prosent i Bodø (N=206). Tall fra Samordna opptak 2010-13 tyder på at blant de som er fra Nord-Troms tar de aller fleste sykepleieutdanning i Nord-Norge. Bare vel 10 prosent valgte en utdanning i Sør-Norge.

Blant de 188 sykepleierne med oppvekststed Nord-Troms som var i arbeid i 2014, arbeidet 43 prosent i Nord-Troms og 43 prosent i Troms utenom Nord-Troms (de fleste i

[18] Det er registrert ett kull på 4 i Karasjok i 2004, samt altså totalt 52 desentralisert i Finnmark årene 2001-05 og 2009. Antallet som har tatt utdanningen i Indre Finnmark er trolig lite, så tilbakevendingsandelen blant de som har tatt utdanningen på campus i Hammerfest er uansett høy.

[19] Ett kull er registrert utdannet i Alta (2014), men vi antar at også flere av de 52 fra desentraliserte kull 2001-05 og 2009 er utdannet desentralt.

Tromsø). Siden våre data ikke inneholder informasjon om hvem som har tatt desentralisert utdanning i Nord-Troms og hvem som har tatt utdanning på campus i Tromsø, er det vanskelig å anslå effekten av utdanningsstedets betydning for arbeidssted i dette tilfellet. Det er likevel slik at det er utdannet flere kull med studiested i Nord-Troms[20], og blant disse forventer vi at tilbakevendingsandelen er vesentlig høyere enn de 45 prosentene som gjelder alle registrert med utdanningssted i Tromsø. Det betyr også at tilbakevendingsandelen blant det flertallet som har tatt utdanningen på campus i Tromsø er enda lavere enn denne prosentandelen.

TROMSØREGIONEN

82 prosent av de som hadde oppvekst i Tromsøregionen studerte i Tromsø, ni prosent i Harstad, fire prosent i Narvik, fire prosent i Hammerfest og to prosent i Bodø (N=551). De aller fleste tar utdanningen i Nord-Norge, bare knapt 20 prosent fra Tromsøregionen valgte utdanning i Sør-Norge viser tall fra Samordna opptak 2010-13.

Blant de 516 sykepleierne med oppvekststed i Tromsøregionen, arbeidet 81 prosent i Tromsøregionen. 87 prosent av de som studerte i Tromsø, arbeidet i Tromsøregionen, noe som ikke overraskende er den høyeste tilbakevendingsandelen blant sykepleiere utdannet i Nord-Norge. 67 prosent av de fra Tromsøregionen som studerte i Narvik og 58 prosent av de som studerte i Hammerfest arbeidet i Tromsøregionen, så fra disse studiene er det også høy tilbakeflytting til Tromsøregionen som har det største arbeidsmarkedet i nord for sykepleiere.

MIDT-TROMS

66 prosent av de med oppvekst i regionen Midt-Troms studerte i Tromsø eller ved desentralisert utdanning under Tromsø, 17 prosent studerte i Harstad, ni prosent i Narvik, og fem prosent i Bodø. Fra Midt-Troms er det også slik at flertallet velger en utdanning i Nord-Norge, men tall fra Samordna opptak 2010-13 viser at fra denne regionen var det nærmere 40 prosent som valgte en utdanning i Sør-Norge. Inkludert lokale opptak er nok denne andelen litt lavere, men dette er likevel en av regionene i Nord-Norge som har størst «lekkasje» i rekruttering sørover.

[20] Vi har ikke opplysninger om antall kull og antall kandidater som har hatt samlinger i Nord-Troms, bare hvor mange som har tatt utdanning desentralisert i Troms fra HiT og UiT. Totalt er det 280 sykepleiere fordelt på studiesteder i Troms, som er 19 prosent av totalt antall kandidater fra HiT/UiT, så det er trolig et betydelig antall også i Nord-Troms, anslagsvis mellom en tredjedel og halvparten av kandidatene registrert med utdanningssted Tromsø. Tilbakevendingsandelen blant disse er trolig langt over 45 prosent, og dermed er samme andel klart under dette nivået blant de som har tatt utdanningen på campus i Tromsø.

Blant de 325 sykepleierne med oppvekststed Midt-Troms som var i arbeid i 2014, arbeidet 54 prosent i Midt-Troms og 31 prosent arbeidet i øvrige Troms. 66 prosent av de med oppvekst i Midt-Troms som studerte i Narvik, arbeidet i Midt-Troms, mens den samme andelen var 56 prosent blant det som studerte i Harstad. Flest fra Midt-Troms er imidlertid registrert med studiested i Tromsø, og andelen som har vendt tilbake til Midt-Troms er 54 prosent. Desentraliserte studier gjør imidlertid at vi her også må drøfte tilbakevendingsandelen, at den trolig er klart høyere blant de som har tatt utdanningen i Midt-Troms, og dermed klart lavere blant de som har tatt den på campus i Tromsø[21].

SØR-TROMS[22]

77 prosent av de med oppvekst i Sør-Troms studerte i Harstad, 10 prosent studerte i Tromsø, ni prosent studerte i Narvik, og tre prosent studerte i Bodø (N=441). Fra Sør-Troms velger de aller fleste sykepleierutdanning i Nord-Norge, i tall fra Samordna opptak 2010-13 var det bare vel 10 prosent som valgte utdanning i Sør-Norge.

Blant sykepleierne med oppvekst i Sør-Troms som var i arbeid per 2014, arbeidet 64 prosent i Sør-Troms. 74 prosent av de som hadde tatt utdanningen i Harstad, arbeidet i regionen Sør-Troms, noe som er en høy andel. Tilbakevendingsandelen var mye lavere fra Narvik, Tromsø og Bodø.

OFOTEN

81 prosent av de med oppvekst i Ofoten studerte i Narvik, åtte prosent studerte i Bodø, fem prosent i Harstad og fem prosent i Tromsø (N=352). Også fra Ofoten velger de aller fleste sykepleierutdanning i Nord-Norge, bare 10 prosent av studentene registrert i Samordna opptak 2010-13 valgte en utdanning i Sør-Norge.

Blant sykepleierne med oppvekst i Ofoten som var i arbeid i 2014, arbeidet 69 prosent i Ofoten. 76 prosent av de fra Ofoten som hadde tatt utdanningen i Narvik, arbeidet i Ofoten, noe som er en høy andel og på linje med tilsvarende tall for Harstad og Sør-Troms. Tilbakevendingsandelen var 56 prosent av de fra Ofoten som hadde tatt utdanningen i Harstad, mens den var lav fra Bodø og Tromsø.

VESTERÅLEN

53 prosent av de med oppvekst i Vesterålen studerte i Bodø (alternativt Hadsel eller Rana), 21 prosent studerte i Harstad, 18 prosent i Tromsø, fem prosent studerte i Narvik

[21] Totalt 280 har tatt utdanning desentralisert i Troms, og flest tilbud er gitt i Midt-Troms, Vi antar at flertallet av disse har tatt utdanningen der. Det betyr også at det kan være mellom en fjerdedel og en tredjedel av de i tabellen som er registrert med utdanningssted Tromsø som faktisk har tatt utdanningen i Midt-Troms.
[22] Inkluderer også de to små kommunene Tjeldsund og Evenes i Nordland.

og tre prosent i Hammerfest (N=364). Det store flertallet fra Vesterålen velger en sykepleierutdanning i Nord-Norge, ut fra tall fra Samordna opptak 2010-13 var det en fjerdedel som dro sørover for sykepleierutdanning.

Totalt er det 57 prosent av sykepleierne som var fra Vesterålen som har tatt jobb i Vesterålen. Det er data om tre kull som studerte i Hadsel, og andelen som arbeidet i Vesterålen var på hele 85 prosent i disse kullene. Imidlertid vet vi at flere har tatt sykepleieutdanning i Hadsel, men disse er registrert med studiested Bodø[23]. Det forklarer delvis at tilbakevendingsandelen til Vesterålen fra registrert studiested Bodø er så høy som 67 prosent. Vi antar at andelen er høyere blant de som faktisk har tatt utdanningen i Hadsel, og lavere blant de som har tatt den ved campus i Bodø, men kan ikke tallfeste dette. Det er verdt å merke seg at tilbakevendingsandelen fra Harstad også er over halvparten med 56 prosent, og at den er 47 prosent fra Narvik, mens den fra Tromsø bare er 26 prosent.

LOFOTEN

59 prosent av sykepleierne med oppvekst i Lofoten studerte i Bodø (inkludert desentraliserte studier), 13 prosent studerte i Harstad, 12 prosent studerte i Tromsø, ni prosent i Narvik, fem prosent i Hadsel og de øvrige i Hammerfest, Alstahaug og Rana (N=268). Også det store flertallet fra Lofoten velger ifølge tall fra Samordna opptak 2010-13 sykepleierutdanning i Nord-Norge, bare vel 20 prosent velger en utdanning i Sør-Norge.

Totalt er det 53 prosent av sykepleierne som er fra Lofoten som også hadde tatt arbeid i Lofoten. Tilbakevendingsandelen til Lofoten er 57 prosent fra studiested Bodø, som også inkluderer noen som har tatt utdanningen i Hadsel. Blant de få som faktisk er registrert med studiested Hadsel er tilbakevendingsandelen 83 prosent, altså nesten like høyt som i Vesterålen, men antallet er lite. For Lofoten er tilbakevendingsandelen fra Harstad og Narvik på over halvparten (52 prosent), mens den fra Tromsø er bare en fjerdedel.

SALTEN

87 prosent av sykepleierne med oppvekst i Salten studerte i Bodø, fire prosent studerte i Harstad, fire prosent i Tromsø og to prosent i Narvik (N=852). Fra Salten velger også det store flertallet sykepleierutdanning i Nord-Norge. Ut fra tall fra Samordna opptak 2010-13 var det bare knapt 20 prosent som valgte en utdanning i Sør-Norge.

[23] Ifølge Databasen for høyere utdanning (DBH) har totalt 110 sykepleierkandidater blitt uteksaminert fra Hadsel i perioden, mens det er bare 48 av disse som er registrert med studiested Hadsel i perioden 2011-13. Totalt 62 kandidater fra tidligere kull er altså registrert med studiested Bodø, selv om de har studert i Hadsel.

Totalt er det 81 prosent av sykepleierne med oppvekst i Salten og som har tatt utdanning i Nord-Norge, som også arbeider i Salten, altså samme høye andel som de fra Tromsøregionen som arbeider i Tromsøregionen. Blant det store flertallet av disse som også har tatt utdanningen i Salten (Bodø, med noen desentraliserte unntak), er det 86 prosent som arbeider i Salten, også dette på samme høye nivå som tallene for Tromsøregionen. Tilbakevendingsandelen er også høy blant de få som har tatt utdanningen i Narvik (69 prosent), mens den er lavere fra Harstad (46 prosent) og lavest fra Tromsø (26 prosent).

INDRE HELGELAND

83 prosent av sykepleierne fra Indre Helgeland var registrert med studiested Bodø (inkl. noen desentraliserte studier[24]), mens ni prosent var registrert i Rana, tre prosent i Alstahaug/Nesna og tre prosent i Tromsø (N=352). De aller fleste sykepleiestudenter fra Indre Helgeland velger en utdanning i Nord-Norge. I Samordna opptak 2010-13 var det under 20 prosent som valgte en utdanning i Sør-Norge.

Totalt er det 70 prosent av sykepleierne fra Indre Helgeland som ved utgangen av 2014 arbeidet i Indre Helgeland. Dette er en høy andel når en vet at det store flertallet har tatt utdanningen utenfor regionen, primært i Bodø. Det store flertallet er altså registrert med utdanningssted Bodø, og andelen som har vendt tilbake til Indre Helgeland fra Bodø er på hele 73 prosent. Litt av den høye andelen kan skyldes at en del av disse faktisk har tatt utdanningen i Rana, men det gjelder et forholdsvis lite mindretall. Når vi ser på andelen fra Indre Helgeland som er registrert med utdanningen i Rana er det 78 prosent som arbeider i Indre Helgeland. Ut fra dette kan vi tolke at tilbakevendingsandelen for de som faktisk har tatt utdanningen på Campus i Bodø også er høy, og ganske sikkert over 70 prosent.

HELGELAND REGIONRÅDSREGION

57 prosent av sykepleierne med oppvekst i regionen Helgeland var registrert med studiested Bodø (inkl. desentraliserte utdanninger), 28 prosent studerte i Nesna/Alstahaug, åtte prosent i Rana, tre prosent i Tromsø og tre prosent i Narvik (N=290). Fra denne regionen valgte også et betydelig flertall å studere sykepleie i Nord-Norge årene 2010-13 (Samordna opptak). Det var likevel nærmere en tredel som valgte en utdanning i Sør-Norge så noe «lekkasje» sørover er det, spesielt til Trøndelag.

[24] Ut fra tall fra Databasen for høyere utdanning (DBH) er det totalt 155 i perioden 2000-14 som har tatt utdanningen i Rana, mens antallet i dette materialet med registrert utdanningssted Rana er 85. Det innebærer at knapt halvparten av de som faktisk har tatt utdanningen i Rana er registrert i Bodø.

Totalt har 65 prosent av sykepleierne vendt tilbake til Helgeland regionrådsregion, noe som også må sies å være en høy andel tatt i betraktning at flertallet har tatt utdanningen utenfor regionen. Det er en svært høy tilbakevendingsandel på 89 prosent blant de som har tatt utdanningen i regionen, i regi av Høgskolen i Nesna på Alstahaug. Tilbakevendingsandelen på 57 prosent fra Bodø er noe lavere, og dette omfatter også noen som har tatt utdanningen på desentraliserte tilbud i Rana som er registrert i Bodø. Blant de som er registrert på studiested Rana er tilbakevendingsandelen på høye 70 prosent.

SØR-HELGELAND

48 prosent av sykepleierne med oppvekst i Sør-Helgeland var registrert med studiested Bodø (inkl. noen desentraliserte tilbud), 16 prosent i Rana, 20 prosent studerte i Nesna/Alstahaug, seks prosent i Narvik og seks prosent i Tromsø (N=50). Sør-Helgeland er den eneste regionen i nord som sender flere sykepleierstudenter sørover enn nordover. I tallene for Samordna opptak 2010-14 var det to tredeler som valgte en sykepleieutdanning i Sør-Norge, de fleste i Trøndelag, og altså bare en tredel som valgte en utdanning i Nord-Norge. Med lokale opptak kan andelen i nord være litt høyere, men flertallet herfra søker altså likevel sørover.

Dette er en liten region med få kandidater, blant annet fordi mange velger utdanning i Sør-Norge, så vi må være noe mer forsiktige i tolkningen av data. Uansett viser tallene at det er en svært lav andel på 21 prosent som vender tilbake til regionen etter utdanningen fra utdanningsinstitusjoner i Nord-Norge, og tallet for Bodø hvor flest har tatt utdanning er lavere. Tilbakevendingsandelen er derimot 60 prosent blant de som har tatt utdanningen i Alstahaug, men antallet er lite og andelen derfor noe usikker.

OPPSUMMERING ALLE REGIONER

Som en oppsummering av denne gjennomgangen av i hvilken grad sykepleiere vender tilbake til oppvekstregion etter studier ved nordnorske utdanningsinstitusjoner, har vi laget tabellen nedenfor. Et viktig skille går mellom de regioner som har fast sykepleieutdanning, det vil si Vest-Finnmark, Tromsøregionen, Sør-Troms, Ofoten og Salten, og de øvrige regionene. Tilbakevendingsandelen er naturlig nok generelt høyere i de førstnevnte regionene (64-81 prosent) enn i de øvrige regionene (21-70 prosent). Unntaket er de to største regionene på Helgeland som har en tilbakevendingsandel som er på nivå med Harstad, Narvik og Vest-Finnmark. Et utbredt tilbud av desentraliserte sykepleiestudier i Rana og Alstahaug har trolig bidratt til dette. Den samme effekten, om ikke i like stor grad, finner vi også i de fleste av de øvrige regioner med desentraliserte utdanningstilbud.

Tabell 7.17: Oppsummering av i hvilken grad sykepleierne vender tilbake til oppvekstregionen etter sykepleiestudier ved nordnorske utdanningsinstitusjoner.

Oppvekst-region	Sykepleieutdanning	Vanligste studiested	Tilbakevendings-andel fra alle studiesteder i Nord-Norge	Studiested med høyere tilbake-vendingsandel
Øst-Finnmark	Enkeltkull Kirkenes, Vadsø	Hammerfest	52	Hammerfest (68)
Indre Finnmark	Enkeltkull Karasjok	Hammerfest	54	Hammerfest (67)
Vest-Finnmark	Campus Hammerfest, enkeltkull Alta	Hammerfest	69	Alta (88), Hammerfest (82)
Nord-Troms	Enkeltkull Storslett	Tromsø	43	Storslett (?)
Tromsø-regionen	Campus Tromsø	Tromsø	81	Tromsø (87)
Midt-Troms	Enkeltkull Finnsnes, Bardufoss	Tromsø	54	Finnsnes (?), Bardufoss (?)
Sør-Troms	Campus Harstad	Harstad	64	Harstad (74)
Ofoten	Campus Narvik	Narvik	69	Narvik (76)
Vesterålen	Enkeltkull Hadsel	Bodø	57	Hadsel (85), Bodø (67)
Lofoten	Ingen	Bodø	53	Hadsel (83)
Salten	Campus Bodø	Bodø	81	Bodø (86)
Indre Helgeland	Enkeltkull Rana	Bodø	70	Rana (78)
Helgeland	Enkeltkull Alstahaug	Bodø	65	Alstahaug (89), Rana (70)
Sør-Helgeland	Ingen	Trøndelag	21	Alstahaug (60)

Betydningen av regionale utdanningstilbud blir også tydelig når vi ser på hvilke utdanningssteder som gir høyest tilbakevendingsandel. Hammerfests betydning i regionene i Finnmark, sammen med desentraliserte tilbud andre steder i fylket, er tydelig. Videre er det sannsynlig at det samme gjelder de desentraliserte tilbudene i Nord-Troms og Midt-Troms, noe som en tidligere studie har konkludert med (Norbye et al. 2013). Videre er betydningen av Harstad for Sør-Troms og Narvik for Ofoten tydelig på andelen som tar arbeid i egen region. Selv om det mangler noe data for Hadsel er tendensen svært tydelig for dette studiestedet både for Vesterålen og Lofoten.

Betydningen av utdanningene i Rana og Alstahaug vises også tydelig i tilbakevendingsandelen for regionene på Helgeland.

Eksport av sykepleiere fra Nord-Norge?

I dette avsnittet vil vi på grunnlag av datamaterialet i vår studie drøfte i hvilken grad landsdelen «eksporterer eller importerer» sykepleiere. For å kunne gi hele bildet mangler vi imidlertid data om sykepleiere utdannet i Sør-Norge. Tall fra Statistisk sentralbyrå (2011)[25] og Samordna opptak årene 2010-13[26] viser at blant nordnorske studenter som velger å studere sykepleie, tar en knapp fjerdedel (22-24 prosent) utdanningen i Sør-Norge. Hvor stor andel av disse som vender tilbake til landsdelen, og hvor mange sørnorske sykepleiere med utdanning fra Sør-Norge som flytter nordover har vi ikke tall på.

Blant de som hadde tatt sykepleieutdanningen i Nord-Norge i perioden 2000-14, og var i arbeid i ved utgangen av 2014, var det 525 (10,2 prosent) som opprinnelig kom fra Sør-Norge (bosted ved 16 år alder) og 125 (to prosent) som var registrert med oppvekstadresse i utlandet. Totalt var det altså 640 (13 prosent) av kandidatene som ble «importert» til utdanning i Nord-Norge.

Av alle arbeidende sykepleierkandidater utdannet i Nord-Norge, var det 761 (15 prosent) som hadde tatt seg arbeid i Sør-Norge ved utgangen av 2014. Dette innebærer at det er ca. 120 flere sykepleiere som har tatt arbeid i Sør-Norge, enn det var sykepleiere rekruttert fra Sør-Norge eller utlandet. Nettoflyttetapet til Sør-Norge per kull utdannet i Nord-Norge er altså ca. 10 kandidater. Dette nettotapet utgjør bare to til tre prosent av et årskull.

Hvem er det som forlater Nord-Norge etter utdanning og hvem er de utenfra som tar arbeid i landsdelen?

Er det søringene som har studert i Nord-Norge som forlater landsdelen etter utdanning? Data viser at 313 (61 prosent) av søringene som studerte i Nord-Norge, arbeidet i Sør-Norge per 2014 (N=515). Den totale andelen som arbeidet i sør av alle som hadde tatt utdanning i nord var til sammenligning bare 15 prosent. Blant utlendingene er bildet helt annerledes, bare 36 (29 prosent) har tatt arbeid i Sør-Norge (N=125). De øvrige 412 sykepleierne som har forlatt Nord-Norge for å arbeide i Sør-Norge, har altså

[25] Det er 431 studenter fra Nord-Norge per 1.10.2011 på sykepleierutdanning i Norge utenom Nord-Norge, og 1386 studenter fra Nord-Norge på sykepleierutdanning i Nord-Norge (SSB 2011, spesialkjøring). Dette omfatter altså tre kull, det vil si rundt 144 studenter fra Nord-Norge i hvert kull som studerer sykepleie i Sør-Norge.
[26] Basert på spesialutkjøring fra Samordna opptak 2010-14 fordelt på regioner og utdanninger for studenter som hadde møtt til utdanning.

oppvekstbakgrunn fra Nord-Norge. Disse utgjorde bare ni prosent av de som hadde vokst opp i Nord-Norge (N=4394), så blant de fra landsdelen som tar utdanningen i nord blir ni av 10 i nord.

Dersom vi ser på andre bakgrunnsvariabler for hvem som arbeidet i Sør-Norge vs. Nord-Norge er det alder og familieforhold som påvirker signifikant. Andelen som tok arbeid sørpå var 19 prosent blant de under 35 år, mens den var 15 prosent blant de som var 35-44 år og åtte prosent blant de som var 45 år eller eldre (alder i 2014). Blant de som var enpersonshushold var det 24 prosent som tok arbeid sørpå, mens andelen som reiste sørover bare var 12 prosent i flerpersonshushold. Slike signifikante forskjeller finner vi ikke etter kjønn (det store flertallet i begge grupper er kvinner). Andelen som reiser sørover er omtrent den samme blant kvinnelige og mannlige sykepleiere. Det er heller ikke signifikante forskjeller etter skolekommune eller etter oppvekstregion i Nord-Norge. Men to tendenser kan være verdt å nevne, den første litt overraskende: Andelen som har reist sørover var høyest blant de som hadde tatt utdanning i Narvik (19 prosent), altså ikke fra de sørligste utdanningen. Den andre er at andelen som har reist sørover er høyest blant de med oppvekst i den sørligste regionen; Sør-Helgeland (22 prosent), noe som ikke er uventet. Fra alle andre regioner i nord ligger andelen som har reist sørover etter å ha tatt sykepleieutdanning i nord på mellom 7 og 12 prosent i datamaterialet i vår studie.

Vi har også sett på om de som har kommet sørfra eller fra utlandet og tatt utdanning og arbeid i landsdelen, skiller seg fra de nordfra som har tatt utdanning og arbeid i landsdelen. De fra Sør-Norge som har tatt utdanning og arbeid i nord skiller seg ikke signifikant fra de nordfra når det gjelder kjønn, alder eller familietype. Derimot er det slik at de fra utlandet i litt større grad er i aldersgruppen 45 år og eldre, og i litt større grad bor i hushold uten barn. Dette er imidlertid en liten gruppe. Hovedinntrykket er at de som kommer utenfra til Nord-Norge ikke skiller seg vesentlig fra de nordfra.

Analyser fra hvert enkelt utdanningssted

De neste analysene tar for seg hvert enkelt utdanningssted. Fokus er på oppvekstkommune for sykepleiestudentene (definert som bosted ved 16 år) og registrert arbeidssted i 2014, som er rapportert i form av fylke og kommune. Dette er supplert med mer detaljerte analyser av kommuner gruppert til regioner omkring de aktuelle utdanningsstedene. Analysene ser samlet på alle som har fullført sykepleierutdanning i perioden 2000-juni 2014. Vi oppsummerer også i hvilken grad studentene som kom sørfra til sykepleierutdanningene i Nord-Norge arbeider i nord.

HØGSKOLEN I FINNMARK

Flertallet av de utdannede sykepleierne ved Høgskolen i Finnmark (2000-13) og UiT Campus Hammerfest (2014), er utdannet ved Campus Hammerfest (85 prosent), men i tallene er også inkludert desentraliserte kull i Finnmark. I følge databasen for høyere utdanning (DBH) utgjør disse 15 prosent av kullene[27]. Datamaterialet består av 82 menn (12 prosent) og 608 kvinner (88 prosent) (N=690). 67 prosent av dem vokste opp i Finnmark, sju prosent i Troms og tre prosent i Nordland. 13 prosent vokste opp et sted i øvrige Norge, fire prosent i utlandet, og seks prosent er registrert med oppvekststed ukjent[28].

Til sammen av de 615 som var i arbeid i 2014 og som er utdannet i Hammerfest, var det 71 prosent som arbeidet i Finnmark, ni prosent arbeidet i Troms, tre prosent arbeidet i Nordland og 17 prosent arbeidet i Sør-Norge.

Tabell 7.18: Sykepleiere utdannet ved Høgskolen i Finnmark 2000-2014 etter oppvekststed ved 16 års alder (B), arbeidssted 2014 (A), netto endring (A minus B) og prosentvis endring (blå farge indikerer positiv endring, rød farge negativ endring)

Region	Bosted 16 år	Prosent fra	A.sted 2014	Prosent til	Endring A-B	%endring
Øst-Finnmark	120	20 %	102	17 %	-18	-15 %
Indre Finnmark	55	9 %	49	8 %	-6	-11 %
Hammerfest	**130**	**22 %**	**157**	**27 %**	**27**	**21 %**
Alta	75	13 %	77	13 %	2	3 %
Øvrige Vest-Finnmark	42	7 %	26	4 %	-16	-38 %
Nord-Troms	10	2 %	4	1 %	-6	-60 %
Øvrige Troms	28	5 %	52	9 %	24	86 %
Nordland	24	4 %	18	3 %	-6	-25 %
Sør-Norge	77	13 %	101	17 %	24	31 %
Utlandet	25	4 %	0	0 %	-25	-100 %
SUM	**586**	**100 %**	**586**	**100 %**	**0**	**0 %**

[27] Totalt er det ifølge DBH uteksaminert 717 kandidater årene 2000-14 ved Høgskolen i Finnmark. 26 av disse er i våre data registrert utdannet i Alta (desentralisert kull 2014) og er derfor behandlet i eget avsnitt, mens de resterende i våre data er registrert med studiested Hammerfest. Ifølge DBH er det 107 av disse som er uteksaminert ved desentraliserte tilbud, 55 er plassert geografisk (Kirkenes, Lakselv, Karasjok), mens 52 er uplassert geografisk.

[28] Dette er i hovedsak godt voksne personer født på 1950-tallet, som altså mangler bostedsregistrering ved 16 års alder. Når vi ser på hvor de arbeider og hvor de har tatt utdanning vil vi anta at de fleste av disse er fra den samme regionen som utdanningsinstitusjonen, i dette tilfellet Vest-Finnmark. Vi har valgt å holde disse utenfor de geografiske analysene her.

Vi har i tillegg til de tre regionene i Finnmark også skilt mellom de som kom fra Hammerfest (inkl. Kvalsund) og altså kunne ta utdanningen på hjemstedet, de som kom fra Alta, og de fra øvrige Vest-Finnmark. Sykehus- og sykepleierutdanningsregionen Hammerfest har trukket til seg flere sykepleiere enn det er som kommer fra regionen. For Altas vedkommende er det balanse, mens øvrige Vest-Finnmark har avgitt flere sykepleiere enn de har fått tilflyttende.

Blant søringene som tok sykepleierutdanning i Hammerfest, arbeidet 62 prosent i Sør-Norge og 38 prosent i Nord-Norge i 2014, så flertallet reiste altså sørover igjen. Blant de fra utlandet var det imidlertid hele 84 prosent som arbeidet i Nord-Norge, nesten like høy som andelen av kandidatene fra Hammerfest som er nordfra som ble nordpå (90 prosent).

DESENTRALISERT UTDANNING I ALTA 2014

Dette er det eneste desentraliserte kullet ved Høgskolen i Finnmark som er registrert med studiested utenfor Hammerfest, men altså ikke det eneste kullet som faktisk er utdannet utenfor Hammerfest. Kullet består av en mann (3,8 prosent) og 25 kvinner (N=26), og 25 av disse er registrert med eksamensår 2014. 89 prosent hadde oppvekststed Finnmark, fire prosent Troms, mens ingen hadde oppvekst i fra Sør-Norge og to fra utlandet.

Blant de 24 som var i arbeid i 2014, arbeidet 23 (96 prosent) i Finnmark og en person (4 prosent) i Sør-Norge.

Når en ser nærmere på geografisk bakgrunn for dette kullet, viser det at 14 (58 prosent) av de 24 opprinnelig var fra Alta (bosted ved 16 års alder), mens to var fra øvrige kommuner i Vest-Finnmark, tre fra Indre Finnmark, tre fra Øst-Finnmark, en fra Nord-Troms og en fra utlandet. Trolig var flere av de fra andre regioner bosatt i Alta på utdanningstidspunktet, men dette har vi ikke data til å bekrefte.

Hele 18 (75 prosent) av de 24 arbeidet i Alta i 2014, mens tre arbeidet i Indre Finnmark, to i Øst-Finnmark og en sørpå. Dette betyr at det desentraliserte kullet gav god effekt for Alta og Indre Finnmark i form av sykepleiere til disse regionene.

HØGSKOLEN I TROMSØ OG UNIVERSITETET I TROMSØ

Sykepleieutdanningen ved Høgskolen i Tromsø (2000-08) og deretter Universitetet i Tromsø (2009-14) som er registrert med studiested Tromsø omfatter både campusutdanningen i Tromsø, og desentraliserte tilbud i Nord-Troms og Midt-Troms. Det store flertallet er utdannet ved campus (81 prosent) de aller fleste av disse på heltid, men populasjonen omfatter også et betydelig mindretall på til sammen 280 som ifølge

Databasen for høyere utdanning (DBH) er utdannet desentralisert (19 prosent). Ingen av disse registrert med studiested verken i vårt datamateriale eller i DBH.

Populasjonen i dette registerdatasettet består av 148 menn (11 prosent) og 1 253 kvinner (89 prosent). 63 prosent av de som er utdannet ved Høgskolen i Tromsø, hadde oppvekststed i Troms, 12 prosent i Nordland og 10 prosent i Finnmark. 10 prosent hadde oppvekststed i øvrige Norge, to prosent i utlandet, og tre prosent er registrert med ukjent oppvekststed. I Tromsø utdannes det altså en relativt stor gruppe fra de øvrige nordnorske fylkene.

Av de til sammen 1270 som var i arbeid i 2014 og som er utdannet ved Høgskolen i Tromsø eller Universitetet i Tromsø, var det 78 prosent som arbeidet i Troms, tre prosent som arbeidet i Finnmark, fem prosent i Nordland og 12 prosent i Sør-Norge.

Tabell 7.19: Sykepleiere utdannet ved Høgskolen i Tromsø/Universitetet i Tromsø 2000-2014 etter oppvekststed ved 16 års alder, arbeidssted 2014, netto endring og prosentvis endring (blå farge indikerer positiv endring, rød farge negativ endring)

Region	Bosted 16 år	Prosent fra	A.sted 2014	Prosent til	Endring A-B	%endring
Finnmark	124	10 %	40	3 %	-84	-68 %
Nord-Troms	146	12 %	82	7 %	-64	-44 %
Tromsøregionen	**420**	**34 %**	**716**	**58 %**	**296**	**70 %**
Midt-Troms	215	17 %	156	13 %	-59	-27 %
Sør-Troms	40	3 %	15	1 %	-25	-63 %
Nordland	151	12 %	64	5 %	-87	-58 %
Sør-Norge	121	10 %	167	13 %	46	38 %
Utlandet	23	2 %		0 %	-23	-100 %
SUM	**1240**	**100 %**	**1240**	**100 %**	**0**	**0 %**

Blant de utdannet i Tromsø er det Tromsøregionen (inkludert Balsfjord og Karlsøy) som har tiltrukket seg flertallet av kandidatene. Dette er ikke overraskende gitt det store arbeidsmarkedet i både spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten i landsdelens største kommune med omegn. For alle andre regioner i Nord-Norge er nettoresultatet negativt når vi ser det i forhold til kandidatenes oppvekstkommune. For naboregionene Nord-Troms og Midt-Troms er nettotapet på omkring 60 kandidater gjennom hele perioden, mens det for Finnmark og Nordland er litt større.

Som vi så for sykepleierutdanningen i Hammerfest, ser vi også for sykepleierutdanningen i Tromsø at det rekrutteres færre kandidater sørfra enn det er kandidater som reiser sørover til arbeid der. Og i motsetning til for Hammerfest oppveies ikke dette av

utlendinger, da disse utgjør en mindre andel i Tromsø enn Hammerfest. «Lekkasjen» sørover skyldes i noen grad at flertallet (55 prosent) av kandidater sørfra som tar utdanningen i Tromsø, vender sørover igjen til arbeid etter studiene, mens 45 prosent av disse arbeider i Nord-Norge. De fleste (78 prosent) fra utlandet tar arbeid i Nord-Norge.

HØGSKOLEN I HARSTAD

Høgskolen i Harstad var i perioden 2000-14 den tredje største utdanningsinstitusjonen i Nord-Norge når det gjaldt sykepleierutdanning, etter Bodø og Tromsø. Alle er utdannet på campus i Harstad, flertallet i heltidsløp (64 prosent), men et betydelig mindretall i deltidsløp over fire år (36 prosent). Det siste gir mer muligheter også for studenter fra andre steder til å ta utdanningen, og kan fungere som en alternativ modell til desentraliserte studieløp.

Populasjonen består av 80 menn (10 prosent) og 716 kvinner (90 prosent) (N=796). 54 prosent av de som er utdannet i Harstad, hadde oppvekststed i Troms, 25 prosent i Nordland og tre prosent i Finnmark. 10 prosent hadde bosted ved 16 års alder i Sør-Norge, to prosent kom fra utlandet, og seks prosent manglet registrert bosted ved 16 års alder[29].

Tabell 7.20: Sykepleiere utdannet ved Høgskolen i Harstad 2000-2014 etter oppvekststed ved 16 års alder, arbeidssted 2014, netto endring og prosentvis endring (blå farge indikerer positiv endring, rød farge negativ endring)

Region	Bosted 16 år	Prosent fra	A.sted 2014	Prosent til	Endring A-B	%endring
Finnmark	18	3 %	5	1 %	-13	-72 %
Nord-Troms	12	2 %	9	1 %	-3	-25 %
Tromsøregionen	46	7 %	80	12 %	34	74 %
Midt-Troms	54	8 %	44	6 %	-10	-19 %
Sør-Troms	**313**	**46 %**	**330**	**48 %**	**17**	**5 %**
Ofoten	16	2 %	17	2 %	1	6 %
Vesterålen	71	10 %	50	7 %	-21	-30 %
Lofoten	33	5 %	23	3 %	-10	-30 %
Salten	28	4 %	18	3 %	-10	-36 %
Helgeland (hele)	7	1 %	4	1 %	-3	-43 %
Sør-Norge	68	10 %	102	15 %	34	50 %
Utlandet	16	2 %		0 %	-16	-100 %
SUM	**682**	**100 %**	**682**	**100 %**	**0**	**0 %**

[29] Dette er i hovedsak personer født på 1950-tallet, og er altså personer som har tatt sykepleierutdanning i godt voksen alder, og de aller fleste av disse er lokalt rekruttert og lokalt bosatt.

Av de 724 som var i arbeid i 2014 og som er utdannet i Harstad, var det 66 prosent som arbeidet i Troms, 19 prosent arbeidet i Nordland, en prosent arbeidet i Finnmark og 15 prosent i Sør-Norge.

46 prosent av kandidatene er rekruttert fra regionen Sør-Troms, og 48 prosent arbeider i regionen. Sør-Troms har altså fått en liten økning i antallet sett i forhold til antallet som er fra regionen. Til naboregionene Vesterålen, Lofoten og Midt-Troms er det færre kandidater som har kommet tilbake til arbeid enn som var fra regionene, mens det er balanse mellom oppvekst og arbeidssted for Ofoten (men få kandidater).

Blant søringene utdannet i Harstad som var i arbeid i 2014, arbeidet 37 prosent i Nord-Norge, mens 63 prosent hadde tatt arbeid i Sør-Norge. Blant de fra utlandet var forholdet motsatt, flertallet (63 prosent) hadde tatt arbeid i Nord-Norge, men antallet utlendinger som hadde studert i Harstad var lite.

HØGSKOLEN I NARVIK

Også Høgskolen i Narvik har utdannet mange sykepleiere i perioden 2000-14, men litt færre enn Harstad og Hammerfest. Her er imidlertid alle utdannet i vanlige studieløp med studiested Narvik.

Tabell 7.21: Sykepleiere utdannet ved Høgskolen i Narvik 2000-2014 etter oppvekststed ved 16 års alder, arbeidssted 2014, netto endring og prosentvis endring (blå farge indikerer positiv endring, rød farge negativ endring)

Region	Bosted 16 år	Prosent fra	A.sted 2014	Prosent til	Endring A-B	%endring
Finnmark	14	3 %	12	2 %	-2	-14 %
Nord-Troms	10	2 %	6	1 %	-4	-40 %
Tromsøregionen	21	4 %	42	8 %	21	100 %
Midt-Troms	32	6 %	27	5 %	-5	-16 %
Sør-Troms	34	7 %	22	4 %	-12	-35 %
Ofoten	**269**	**52 %**	**248**	**48 %**	**-21**	**-8 %**
Vesterålen	17	3 %	10	2 %	-7	-41 %
Lofoten	21	4 %	16	3 %	-5	-24 %
Salten	16	3 %	24	5 %	8	50 %
Helgeland (hele)	15	3 %	8	2 %	-7	-47 %
Sør-Norge	46	9 %	100	19 %	54	117 %
Utlandet	20	4 %	0	0 %	-20	-100 %
SUM	**515**	**100 %**	**515**	**100 %**	**0**	**0 %**

Populasjonen består av 94 menn (16 prosent) og 487 kvinner (N=581). 65 prosent av dem hadde oppvekststed i Nordland, 16 prosent i Troms og to prosent i Finnmark. Ni prosent av de som er utdannet i Narvik er fra Sør-Norge, fire prosent er fra utlandet og fire prosent er ukjent.

Av de 534 som var i arbeid i 2014 og som er utdannet i Narvik, var det 61 prosent som arbeidet i Nordland og 18 prosent i Troms, to prosent arbeidet i Finnmark, og 19 prosent arbeidet i Sør-Norge.

Over halvparten av kandidatene (52 prosent) hadde vokst opp i Ofoten, mens knapt halvparten (48 prosent) arbeidet der. Rekrutteringen til Narvik/Ofoten er altså like lokal som for Harstad/Sør-Troms, men i motsetning til Harstad/Sør-Troms har Ofoten altså et lite flyttetap ved at færre arbeider der enn det var som kom der fra. Narvik/Ofoten er med det den eneste regionen med sykepleieutdanning i nord som har netto utflytting av kandidater, selv om det ikke gjelder selve Narvik kommune der det er balanse.

Blant søringene utdannet i Narvik som var i arbeid i 2014, var det bare 28 prosent som arbeidet i Nord-Norge, mens 72 prosent tok arbeid i Sør-Norge. Blant utlendingene var det 55 prosent som tok arbeid i nord, og 45 prosent i Sør-Norge. Også blant de som er nordfra var det litt større «lekkasje» sørover; 13 prosent valgte arbeid i Sør-Norge mens 87 prosent tok arbeid i Nord-Norge.

HØGSKOLEN I BODØ OG UNIVERSITETET I NORDLAND

Sykepleierutdanningen i Bodø ved Høgskolen i Bodø (2000-10) og Universitetet i Nordland (2011-14) er den utdanningen i nord som har utdannet flest sykepleiere. Det store flertallet er også her utdannet på campus i Bodø (81 prosent), de fleste i heltidsløp. Men i tillegg kommer desentraliserte og nettbaserte utdanninger i Vesterålen (Hadsel), Indre Helgeland (Rana) og noen få kull i Salten. Omfanget av studier i Vesterålen og Indre Helgeland har vært betydelig, og en del av disse kandidatene er også i vårt materiale registrert med studiested på disse stedene og er behandlet i egne avsnitt nedenfor. Men en del av de desentralisert utdannede, om lag halvparten av dem, er registrert med studiested Bodø og dermed med i dette avsnittet[30].

[30] Totalt er det i Databasen for høyere utdanning registrert 155 kandidater utdannet i Rana, mens vårt materiale har 85 kandidater med Rana som skolekommune. I Hadsel er det i DBH registrert 110 kandidater uteksaminert, mens det i vårt materiale er 48 med Hadsel som skolekommune. I tillegg er 40 kandidater registrert desentralisert i Salten i DBH, mens de i vårt materiale er registrert med studiested Bodø. Totalt betyr det at ca. 170 av de som er registrert med studiested Bodø i vårt materiale faktisk er utdannet desentralisert andre steder i Nordland. Disse utgjør 9 prosent av de som er omtalt i dette avsnittet.

Av nesten 2000 sykepleiere registrert med studiested Bodø er 259 (13 prosent) menn, mens 1714 er kvinner (N=1973). 80 prosent av sykepleierne utdannet i Bodø har vokst opp i Nordland, to prosent i Troms og en prosent i Finnmark. I tillegg er 10 prosent fra Sør-Norge, to prosent fra utlandet og fire prosent hadde uoppgitt bosted ved 16 års alder.

Av de 1815 som var i arbeid i 2014 og som er registrert utdannet i Bodø, var det 82 prosent som arbeidet i Nordland, to prosent i Troms og en prosent arbeidet i Finnmark, mens 15 prosent arbeidet i Sør-Norge.

Tabell 7.22: Sykepleiere utdannet ved Høgskolen i Bodø/Universitetet i Nordland 2000-2014 etter oppvekststed ved 16 års alder, arbeidssted 2014, netto endring og prosentvis endring (blå farge indikerer positiv endring, rød farge negativ endring)

Region	Bosted 16 år	Prosent fra	A.sted 2014	Prosent til	Endring A-B	%endring
Finnmark	25	1 %	13	1 %	-12	-48 %
Troms	44	3 %	45	3 %	1	2 %
Ofoten	28	2 %	22	1 %	-6	-21 %
Vesterålen	152	9 %	126	7 %	-26	-17 %
Lofoten	145	8 %	102	6 %	-43	-30 %
Salten	**686**	**39 %**	**765**	**44 %**	**79**	**12 %**
Indre Helgeland	274	16 %	261	15 %	-13	-5 %
Helgeland	154	9 %	133	8 %	-21	-14 %
Sør-Helgeland	23	1 %	10	1 %	-13	-57 %
Sør-Norge	181	10 %	268	15 %	87	48 %
Utlandet	33	2 %	0	0 %	-33	-100 %
SUM	**1745**	**100 %**	**1745**	**100 %**	**0**	**0 %**

Rekrutteringen er størst fra Salten (39 prosent), og antall og andel som har arbeid i denne regionen i 2014 er økt til 44 prosent. Rekrutteringen er også betydelig fra Vesterålen, Lofoten og Helgelandsregionene, men fra disse regionene rekrutteres det flere enn det er som reiser tilbake til arbeid i regionene. Det er imidlertid nyanseforskjeller, og de to store regionene på Helgeland er nærmere balanse enn Lofoten og Vesterålen. Det skjer altså en sentralisering også i Nordland til det største sykepleierarbeidsmarkedet i fylket, på samme måte som en ser i Troms til Tromsøregionen, om enn ikke i samme grad.

Blant søringene som er registrert utdannet i Bodø, og som er i arbeid, arbeider 38 prosent i Nord-Norge (de fleste i Nordland), mens 62 prosent har flyttet sørover til arbeid i Sør-Norge. Av utlendingene har 67 prosent fått arbeid i nord og 33 prosent i sør.

FAST DESENTRALISERT UTDANNING I HADSEL

Knapt halvparten av de som har tatt sykepleierutdanning i Hadsel er registrert med studiested Hadsel i vårt materiale. Det er seks menn (13 prosent) og 42 kvinner som er utdannet i Hadsel årene med eksamensår 2011-2013 (N=48), altså som del av Universitetet i Nordland. 83 prosent av disse har vokst opp i Nordland, 10 prosent i Sør-Norge og seks prosent i utlandet.

Alle 48 var registrert i arbeid i 2014, og av disse arbeider 94 prosent i Nordland, fire prosent i Sør-Norge og to prosent i Finnmark.

Av de 48 kom de fleste fra Vesterålen (54 prosent) og Lofoten (25 prosent). Dette er de samme regionene som har flest som arbeidet i 2014; Vesterålen med 58 prosent og Lofoten med 31 prosent. Begge de to regionene hadde altså mer enn beholdt sin andel av kandidatene. Disse tallene tyder altså på svært lokal rekruttering til det lokale arbeidsmarkedet i de to regionene. Blant de fem søringene utdannet i Hadsel som er i arbeid, arbeider fire av fem (80 prosent) i Nordland, mens alle tre som er rekruttert fra utlandet arbeider i nord.

FAST DESENTRALISERT UTDANNING I RANA

Vel halvparten av kandidatene som er utdannet i Rana er også registrert med studiested Rana i vårt materiale. Det er fem menn (seks prosent) og 80 kvinner som er registrert utdannet eksamensårene 2002, 2011, 2012 og 2013 (N=85). 88 prosent hadde oppvekststed Nordland, en prosent Troms, to prosent Finnmark og åtte prosent Sør-Norge. En prosent hadde oppvekststed utlandet og to prosent var ukjent.

Blant de 75 som var i arbeid i 2014, arbeidet 91 prosent i Nordland, en prosent i Troms, en prosent i Finnmark og sju prosent i Sør-Norge.

Flest kandidater var fra Indre Helgeland (37 prosent) og regionen Helgeland (27 prosent). Det var også disse to regionene som hadde flest i arbeid i 2014; Indre Helgeland (45 prosent) og Helgeland (27 prosent). Nettoresultatet av denne utdanningen for regionen Indre Helgeland som er vert for utdanningen, er altså positivt. Dette tyder på samme måte og i nesten samme grad som for Hadsel at utdanningen i Rana rekrutterer lokalt til et arbeidsmarked lokalt. Blant de sju søringene utdannet i Rana, arbeidet fem i Nord-Norge i 2014, mens den ene rekruttert fra utlandet også arbeidet i landsdelen.

HØGSKOLEN I NESNA, STUDIESTED SANDNESSJØEN

Høgskolen i Nesna har i hele den aktuelle perioden tilbudt desentralisert eller samlingsbasert sykepleieutdanning lokalisert til Sandnessjøen. Det er 14 menn (11 prosent) og 116 kvinner som er utdannet ved Høgskolen i Nesna fra og med juni 2003,

med samlinger i Sandnessjøen (N=130). 87 prosent hadde oppvekststed i Nordland, ni prosent Sør-Norge, ingen i Troms eller Finnmark, tre prosent i utlandet og to prosent ukjent.

Blant de 123 som var i arbeid i 2014, arbeidet 86 prosent i Nordland, en prosent i Troms og 12 prosent i Sør-Norge. Blant de 10 søringene utdannet ved tilbudene til Høgskolen i Nesna i Sandnessjøen, og som er i arbeid, arbeider tre i Nord-Norge og sju i Sør-Norge, mens to av de tre utlendingene arbeider i Nord-Norge.

OPPSUMMERING AV ANALYSER FRA HVERT ENKELT UTDANNINGSSTED

Når vi oppsummerer resultatene i dette avsnittet, ser vi i praksis tre-fire ulike utdanningstilbud med ulike geografiske funksjoner:

Sykepleierutdanningen i nord domineres av de to største utdanningene i Tromsø og Bodø, som har utdannet over halvparten av sykepleiekandidatene etter år 2000. Disse to utdanningen har breiere geografisk rekruttering enn de øvrige utdanningsstedene, rekrutteringen fra egen region er litt over en tredel, mens resten rekrutteres utenfra. For Tromsøs vedkommende skjer det en kraftig sentralisering av kandidatene, noe som vi antar kan forklares av Tromsøs store sykepleierarbeidsmarked. Sentraliseringseffekten for utdanningen i Bodø er også tydelig, men kandidatene der velger i større grad å vende tilbake til andre regioner. Begge disse utdanningsstedene har i betydelig grad tilrettelagt for desentraliserte og andre fleksible studieløp, men effekten av dette har vi bare kunnet studere for tilbudene fra Høgskolen i Bodø/Universitetet i Nordland i Hadsel og Rana, noe vi kommer tilbake til nedenfor. Det store flertallet, ca. 80 prosent begge steder, har likevel tatt utdanningen som ordinært studium på campus.

Den andre hovedgruppen av sykepleierutdanninger er de regionale tilbudene i Hammerfest, Harstad og Narvik, som til sammen har stått for utdanningen av en tredel av sykepleierne i nord i perioden 2000-14. De to siste er preget av lokal rekruttering i og med at halvparten av kandidatene er rekruttert fra egen region, og selv om Hammerfest har breiere rekruttering i Finnmark, er over 40 prosent rekruttert fra Vest-Finnmark. For disse utdanningsstedene skjer det i mindre grad regional omfordeling av kandidatene, og i større grad rekrutterer utdanningsstedene lokalt og forsyner det lokale arbeidsmarkedet med sykepleiere.

Den tredje hovedgruppen av sykepleierutdanninger er de desentraliserte og på andre måter fleksible utdanningene med stor spredning på utdanningssteder og lokale tilbud. Her er det flere modeller som er brukt i perioden, fra desentraliserte enkeltkull ulike steder i Finnmark, til mer kontinuerlige tilbud i Troms og Nordland. I sum er det uteksaminert vel 800 kandidater fra slike studier. Det er ikke alle disse tilbudene vi har

geografiske data om, men data for kandidatene fra studier i Alta, Hadsel, Rana og Alstahaug viser svært lokal rekruttering og effekt for det lokale arbeidsmarkedet.

Den fjerde gruppen av studier er studier på deltid basert på samlinger på studiestedet. Dette er tilbudt sammenhengende ved Høgskolen i Harstad, og for enkeltkull i Bodø og Tromsø. Knapt 500 kandidater er uteksaminert fra slike deltidsstudier, med flertallet i Harstad. De regionale effektene av disse utdanningstilbudene er ikke mulig å følge i dette datamaterialet, da de ikke er skilt fra andre kandidater uteksaminert samme studiested.

Tabell 7.18: Oppsummering av rekrutteringsandel fra og andel som arbeider i vertsregion og naboregioner. Fordelt på utdanningsinstitusjoner.

Utdannings-institusjon	N kull (DBH)	N kull (fordelt SSB)	Utdannings-sted (-er)	Rekrutteringsandel fra verts- og naboregion (-er)	Andel som arbeider i verts- og naboregion (-er)
Høgskolen i Finnmark (UiT 2014)	692	690	Hammerfest (85%) + desentraliserte studier (15%)	Vest-Finnmark (42) Øst-Finnmark (20) Indre Finnmark (9)	Vest-Finnmark (44) Øst-Finnmark (17) Indre Finnmark (8)
	25	26	Alta	Vest-Finnmark (67)	Vest-Finnmark (75)
Høgskolen i Tromsø (UiT 2009-14)	1455	1401	Tromsø (81%) + desentraliserte studier (19%)	Tromsøreg. (34) Midt-Troms (17) Nord-Troms (12)	Tromsøreg. (58) Midt-Troms (13) Nord-Troms (7)
Høgskolen i Harstad	824	796	Harstad (64% heltid, 36% deltid)	Sør-Troms (46) Vesterålen (10) Midt-Troms (8)	Sør-Troms (48) Vesterålen (7) Midt-Troms (6)
Høgskolen i Narvik	584	581	Narvik	Ofoten (52) Sør-Troms (7) Midt-Troms (6)	Ofoten (48) Midt-Troms (5) Sør-Troms (4)
Høgskolen i Bodø (UiN 2011-14)	1908	1973	Bodø	Salten (39) Indre Helgel. (16) Helgeland (9) Vesterålen (9) Lofoten (8)	Salten (44) Indre Helgel. (15) Helgeland (8) Vesterålen (7) Lofoten (6)
	110	48	Hadsel	Vesterålen (54) Lofoten (25)	Vesterålen (58) Lofoten (31)
	155	85	Rana	Indre Helgel. (37) Helgeland (27)	Indre Helgel. (45) Helgeland (27)
Høgskolen i Nesna	150	130	Alstahaug	Helgeland (63) Indre Helgeland (9) Sør-Helgeland (8)	Helgeland (69) Indre Helgeland (7) Sør-Helgeland (6)

8 AVSLUTNING

Avslutningsvis i denne rapporten som dokumenterer hvor det har blitt av sykepleierne som er utdannet i Nord-Norge i en 15-års periode, vil vi kort oppsummere hovedresultater og diskutere muligheter og begrensninger i datamaterialet som er benyttet. Videre peker vi på hvor i helsetjenesten i Nord-Norge det kan være størst potensiale for å hente ut mere av sykepleierressursen ved å legge til rette for mer heltidsarbeid, før vi til slutt retter oppmerksomheten mot utdanningskapasiteten i Nord-Norge og hvordan denne er fordelt i landsdelen.

8.1 Oppsummering av resultater

I 15-årsperioden som vi har studert, er 5 730 sykepleiere (88 prosent kvinner) utdannet ved ett av de 11 studiestedene i Nord-Norge (campus eller fast desentralisert studiested). En av fire av sykepleierne har tatt videreutdanning; andelen var høyest blant menn og i spesialisthelsetjenesten, og i primærhelsetjenesten var andelen høyest i de mest sentrale kommunene. To av tre av sykepleierne i studien arbeidet heltid; andelen var høyere blant menn og i primærhelsetjenesten. Andelen var høyere i Troms og Finnmark enn i Nordland, og dette gjaldt spesielt de som arbeidet i spesialisthelsetjenesten. Ni prosent av sykepleierne var ikke i arbeid per 2014, og sju prosent arbeidet utenfor helsetjenesten. Andelen sykepleiere som arbeidet i Nord-Norge ett år etter endt utdanning, var 88 prosent, og gikk litt ned over tid til 82 prosent 10 år etter endt utdanning. Nettoflyttetapet til Sør-Norge per kull utdannet i Nord-Norge utgjorde to til tre prosent av et årskull.

Vi har beskrevet fire typer utdanningstilbud med ulike geografiske funksjoner; for det første de to største utdanningene i Tromsø og Bodø, som har breiere geografisk rekruttering enn de øvrige utdanningsstedene, men hvor det også skjer en tydelig sentralisering av kandidatene med hensyn til arbeidssted. For det andre er de regionale tilbudene i Hammerfest, Harstad og Narvik, som er preget av lokal rekruttering og som i større grad forsyner det lokale arbeidsmarkedet med sykepleiere. Den tredje typen utdanningstilbud er de desentraliserte og på andre måter fleksible utdanningene med svært lokal rekruttering og effekt for det lokale arbeidsmarkedet. Den fjerde typen er studier på deltid basert på samlinger på studiestedet, men hvor de regionale effektene ikke har vært mulig å følge i dette datamaterialet. Analyser på regionnivå understreker betydningen av regionale utdanningstilbud, ved at utdanningssteder nært sykepleierens oppvekststed har høyere tilbakevendingsandel når det gjelder arbeidssted. Med utgangspunkt i vårt datamateriale, kan vi imidlertid ikke forklare *hvorfor* sykepleierne utdannet ved regionale utdanningssteder i større grad tar seg arbeid i den regionen der

de vokste opp, sammenlignet med de som har tatt sykepleierutdanning i Bodø eller Tromsø.

8.2 Muligheter og begrensninger i datamaterialet

Hoveddatakilden som er benyttet i denne studien, som er mikrodata fra SSBs utdannings- arbeidsmarkeds- og befolkningsregister, innebærer store muligheter for å studere sammenhenger mellom hvor sykepleierne som er utdannet i Nord-Norge kommer fra, på hvilke steder de er utdannet, og hvor de har tatt seg arbeid. Det er imidlertid en forenkling å anta at bosted ved 16 år er det samme som «hvor de kommer fra». Med en gjennomsnittsalder på 30,5 år for ferdigutdannede sykepleiere og en gjennomsnittlig studietid på 3,4 år, var alderen på søkeren til sykepleierutdanning i gjennomsnitt 27 år. Vi antar derfor at en andel av sykepleierne i vår studie hadde flyttet til et annet sted og at noen av disse hadde etablert seg med familie før de søkte på sykepleierutdanningen. En begrensning ved datamaterialet er dermed at våre data om hvor sykepleierne kommer fra, angir bosted allerede ved 16 års alder. For rundt fire av ti av sykepleierne som startet på sykepleierstudiet da de var 19-22 år, gir imidlertid bostedskommune ved 16 år en veldig god pekepinn på hvor sykepleierne «kommer fra».

Videre viste det seg at datamaterialet fra SSB ikke ga korrekte angivelser av skolekommune for en del av sykepleierne, det vil si rundt tre av fire blant de som har tatt desentralisert utdanning. Analysene av sammenhenger mellom utdanningssted og arbeidssted er derfor «forurenset» av at for eksempel de som har tatt desentralisert utdanning i Troms er registrert med Tromsø som skolekommune. Dette er en konsekvens av at vi har benyttet registerdata som i utgangspunktet ikke er samlet inn med forskning som det primære formål. Med bruk av data fra Databasen fra høyere utdanning har vi imidlertid skaffet oss oversikt over hvilke deler av SSBs data som ikke var korrekte. Det har derfor likevel latt seg gjøre å foreta interessante analyser.

Med data fra kull som var ferdig utdannet helt tilbake til 2000, har dette gitt muligheter for å studere karriereforløpet gjennom 15 år. Andre studier har tidligere funnet at de fleste yrkesskifter skjer i løpet av de 10-15 første årene, og de eldste kullene i våre data er dermed godt egnet til å studere valg av arbeidssteder, yrkesskifter, andelen yrkespassivitet og heltid/deltidsarbeid. De ferskeste kullene kan studeres kun i den første delen av karrieren.

8.3 Arbeidskraftreserve i Nordland?

I likhet med det som er tilfelle blant sykepleiere generelt i Norge, så er det også blant sykepleierne i vår undersøkelse vanlig å arbeide deltid. Vi har referert til tidligere undersøkelser som har vist at de fleste som arbeider deltid, gjør det frivillig. Det er altså ikke dokumentert mye ufrivillig deltid blant sykepleiere generelt. Det vi finner i vår

undersøkelse, er store forskjeller i arbeidstid avhengig av hvor sykepleierne arbeider. Dette kan tyde på at det er forskjeller i arbeidstidskulturen fra sted til sted og mellom sektorene. Sykepleiere som arbeidet i Troms og Finnmark skilte seg ut med en høyere andel i heltidsarbeid sammenliknet med de som arbeidet i Nordland og Sør-Norge. Ulikhetene var særlig store i spesialisthelsetjenesten. Disse forskjellene kan være resultat av et målrettet arbeid mot utvikling av en heltidskultur blant sykepleiere i disse to fylkene - i tråd med nasjonale føringer. Vi har vist til dokumentasjon om et slikt målrettet arbeid i Finnmark. Det er derfor grunn til å anta at det ligger en arbeidskraftreserve i sykepleierne som arbeider i Nordland og Sør-Norge, som kan realiseres med de riktige impulsene. Kan hende finnes det også fortsatt mer å hente ut fra sykepleierressursene i Troms og Finnmark. Det er imidlertid vanskelig å anslå hvor stor denne arbeidskraftreserven er. Til det er våre tall for unøyaktige med arbeidstid kategorisert i tre ulike grupper (0-19,9 t/uke, 20-29,9 t/uke og 30 t/uke eller mer).

8.4 Utdanningskapasiteten i Nord-Norge

Mengden ferdig utdannede sykepleiere er en enkeltfaktor som i stor grad påvirker tilbudet av sykepleierarbeidskraft. For å dekke etterspørselen etter kompetent sykepleierarbeidskraft på ulike steder i Nord-Norge, er det imidlertid ikke likegyldig hvor utdanningene er lokalisert og hvor stor utdanningskapasiteten på de ulike utdanningsstedene er. Vi har derfor lagt vekt på å analysere sammenhenger mellom hvor sykepleierne kommer fra, hvor de er utdannet, og hvor de arbeider.

Nord-Norge har knapt 9,3 prosent av befolkningen i Norge (SSB 1.1.2016), og 10,6 prosent av landets sykepleiere i helse- og sosialtjenesten arbeider i Nord-Norge (SSB, 4. kvartal 2015). Fra utdanningssektorens side er det tidligere anslått at utdanningskapasiteten i Nord-Norge bør ligge på 15 prosent av kapasiteten i landet, knyttet til utfordringer med lekkasje av utdannet personell til de sørlige deler av landet (Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Harstad og Universitetet i Tromsø, 2010). Våre data viser at det totalt var 13 prosent av kandidatene som ble «importert» til sykepleierutdanning i Nord-Norge, enten fra Sør-Norge eller fra utlandet. Blant sykepleierne utdannet i Nord-Norge som var i arbeid per 2014, var det 15 prosent som hadde tatt seg arbeid i Sør-Norge ved utgangen av 2014. Dette innebærer at nettoflyttetapet til Sør-Norge per kull utdannet i Nord-Norge utgjør to-tre prosent av et årskull, eller ca. 10 sykepleiere pr. kull.

De som ikke er med i dette «regnskapet» er de som har tatt sykepleieutdanning i Sør-Norge eller utlandet, og tatt arbeid i Nord-Norge. Vi vet ikke om det blant disse er «nettoimport eller eksport», altså om det er flere av disse som er fra landsdelen enn det er som tar arbeid i landsdelen. Vi antar likevel at nettoeffekten er begrenset, da antall og

andel som flytter mellom landsdeler er begrenset.[31] En studie basert på NIFUs kandidatundersøkelser av nyutdannede sykepleiere uteksaminert i perioden 1995-2000 viste at Nord-Norge den gang mottok litt flere sykepleiere enn det som ble utdannet i landsdelen (Arnesen 2003). Om dette fortsatt er tilfelle vet vi ikke, men det er lite sannsynlig at balansen er vesentlig endret.

På grunnlag av våre tall og resonnementet over kan vi anta at lekkasjen ut av landsdelen er mindre enn tidligere antatt. Utdanningskapasiteten i sykepleierutdanningen ved utdanningsinstitusjoner i de tre nordligste fylkene[32] er for tiden på 12 prosent av landskapasiteten (DBH 2015), altså klart over hva andelen sykepleierne i nord utgjør av det nasjonale arbeidsmarkedet for sykepleiere. Andelen av sykepleierkandidatene som er uteksaminert fra studier i Nord-Norge, varierer litt mer fra år til år, men gjennomsnittet for perioden 2012-15 var på 11,6 prosent (DBH 2015). Utdanningskapasiteten i landsdelen er altså 1-1,5 prosentpoeng over landsdelens andel av sykepleiere i arbeid. Denne «overkapasiteten» utgjør i størrelsesorden 40-50 sykepleiere som gjennomsnitt for hvert kull utdannet i nord i perioden 2000-14. Selv om det skjer en viss reduksjon i andelen av sykepleiere som blir nordpå utover i yrkeskarrieren, er vår vurdering at overkapasiteten i nord er nok til å motvirke lekkasjen sørover.

Vi vet imidlertid at det er en betydelig mangel på sykepleiere i arbeidsmarkedet, både i landsdelen og landet forøvrig. Både i primærhelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten har sykepleierandelen økt. I NAVs bedriftsundersøkelser for de tre nordligste fylkene våren 2016 summerte mangelen på sykepleiere seg til 700 stillinger. Nasjonalt mangler det 3 300 sykepleiere ifølge disse undersøkelsene. Framskrivinger av framtidig kompetansebehov (Stølen et.al 2016, Roksvaag og Texmon 2012), tilsier dessuten at etterspørselen etter sykepleiere vil øke. I et slikt perspektiv er det ønskelig med en betydelig overkapasitet ved utdanningsinstitusjonene i nord, og spørsmålet blir da om dagens overkapasitet er stor nok? Måltallet bør kanskje i et slikt perspektiv også

[31] En indikasjon kan en likevel få ved å se på generelle kandidatundersøkelser fra universiteter og høgskoler i Sør-Norge. Andelen kandidater fra Nord-Norge er lav på de fleste studiesteder i sør, men høyere i Trøndelag (f.eks. ni prosent på NTNU) enn øvrige studiesteder (f.eks. 2-5 prosent ved UiB, UiA, NMBU). Andelen som tar arbeid i Nord-Norge er om lag like lav (2-5 prosent) ved alle institusjoner i Sør-Norge. Det tyder på «lekkasje» fra nord til Trøndelag, men ellers balanse. Om dette også gjelder for sykepleiere vet vi altså ikke, men vi antar at det er større sjanse for en liten negativ effekt enn positiv effekt for Nord-Norge, som kan anslås til i antall være like stor som for de utdannet i Nord-Norge.

[32] Dette tallet er altså fra før de siste fusjonene, og omfatter bare utdanningssteder i de tre nordligste fylkene. Fra 2016 er utdanningen ved Høgskolen i Nord-Trøndelag (HINT) del av Nord Universitet, men denne ligger utenfor landsdelen og kan ikke regnes med i landsdelens utdanningskapasitet.

konkretiseres i absolutte tall, da det både i landsdelen og landet kan være behov for å øke kapasiteten.

En annen drøfting er knyttet til utdanningskapasiteten fordelt på regioner i landsdelen. Utdanningstilbudet domineres i dag av de to store utdanningene i Tromsø og Bodø, og på disse to campus utdannes vel halvparten av sykepleierne. Særlig utdanningen i Tromsø har betydelig sentraliserende effekt, til dels på bekostning av naboregionene i Troms, selv om dette også opplagt er knyttet til arbeidsmarkedet for sykepleiere i Tromsø. Nesten en fjerdedel (23 prosent) av sykepleierne i Nord-Norge arbeider i Tromsøregionen, mens det er en femtedel (20 prosent) i våre kull som har tatt sykepleieutdanning på campus i Tromsø. Salten med Bodø har en femtedel (20 prosent) av sykepleierne i arbeidslivet Nord-Norge, men en tredjedel (32 prosent) har tatt utdanningen der. Når vi ser utdanningskapasiteten i relasjon til sykepleiere i arbeidslivet i Nord-Norge er det derfor naturlig at det er større spredning ut igjen fra Bodø enn fra Tromsø.

De tre regionene med «mellomstore» sykepleierutdanninger, Vest-Finnmark (Hammerfest), Sør-Troms (Harstad) og Ofoten (Narvik) har som Salten med Bodø mindre andel av sykepleierne i arbeidslivet i Nord-Norge (6-8 prosent hver) enn av kandidatproduksjonen (10-13 prosent hver). I de øvrige regionene i Nord-Norge er situasjonen motsatt; kandidatproduksjonen har vært langt lavere og i form av desentraliserte tilbud, og følgelig er regionenes andeler av sykepleiere i arbeidslivet større enn andelen av kandidatproduksjonen i nord. Dersom en skal vurdere regionale endringer i utdanningskapasiteten i nord, er det derfor disse tilbudene som bør styrkes. Som vist i tidligere studier og bekreftet i denne studien, er det en stor regional effekt av desentralisert utdanning i form av høy grad av lokal rekruttering til lokalt arbeidsmarked.

LITTERATUR

Aaraas IJ, Halvorsen P, Aasland OG. Supply of doctors to a rural region: Occupations of Tromsø medical graduates 1979-2012. Medical Teacher 2015; 37(2).

Abelsen B, Gaski M, Nødland SI, Stephansen A. *Samhandlingsreformens konsekvenser for det kommunale pleie- og omsorgstilbudet*. Rapport IRIS – 2014/342. Stavanger: IRIS 2014.

Abrahamsen B. Sykepleiermangel - et resultat av stor yrkesavgang? Søkelys på arbeidsmarkedet 2000; 17, (1). Oslo: Institutt for samfunnsforskning 2000.

Abrahamsen B. Hvorfor utdanne to pleiere for å få en? 2002. Oslo: Pax forlag.

Abrahamsen B. Yrkesavgang blant pleiepersonell. Rapport 11/2003. Institutt for samfunnsforskning, 2003.

Abrahamsen B. Forskjeller i kvinners arbeidstid – et spørsmål om preferanser? Sosiologisk tidsskrift, 2009, 4: 311-332.

Abrahamsen B. Deltidsarbeid på retur? En sammenlikning av tre kull sykepleiere utdannet i 1977, 1992 og 2003. Søkelys på arbeidslivet, 2010, nr 1-2: 5-18.

Aiken LH, Clarke SP, Sloane DM, Sochalski J, Silber JH. Hospital nurse staffing and patient mortality, nurse burnout, and job dissatisfaction. Journal of the American Medical Association 2002; 288 (16): 1987-1994.

Amble N. Innspill – Forsøk med arbeidstidsordninger og arbeidstidsendringer i turnusarbeid. 2006. Oslo: Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

Amble N. Ikke fullt og helt, men stykkevis og delt – om det uønskede deltidsarbeidets vesen. Søkelys på arbeidslivet, 2008, 25 (3): 367–380.

Arbeids- og sosialdepartementet 2016. Arbeidstidsutvalget – Regulering av arbeidstid – vern og fleksibilitet. NOU 2016:1.

Armstrong-Stassen M, Stassen K. Professional development, target-specific satisfaction, and older nurse retention, Career Development International 2013; 18 (7): 673 – 693.

Arnesen C. En analyse av bosettingsmønster og arbeidsmarkedstilpasning blant nyutdannede kandidater. Oslo: NIFU 2003.

Bertelsen IT. Hvor kommer lægene fra og hvor blir de av? Tidsskrift for den norske lægeforening 1963; 83: 861-870.

Bråthen R, Hjelmås G, Holmøy E, Ottersen IH. Bemanningsbehov i spesialisttjenesten mot 2040. Statistisk sentralbyrå rapport 2015/29.

Bråthen M, Bakken F. Seniorer i arbeidslivet – hva påvirker beslutningen om å fortsette i jobb? Arbeid og velferd 2012, 3: 38-48.

Cooke A, Smith D, Booth A. Beyond PICO: The SPIDER Tool for qualitative evidence synthesis. Qualitative Health Research 2012; 22(10): 1435-1443.

Crompton R, Harris F. Gender Relations and Employment: The Impact of Occupation, Work, Employment and Society, 1998, 12: 297–315.

Crompton R, Lyonette C. The New Gender Essentialism – Domestic and Family "Choices" and their Relation to Attitudes, The British Journal of Sociology, 2005, 56: 601–620.

Dahle R, Østby MM. Medisinske vikarbyråer En sikkerhetsventil i et sårbart system? Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. 2007: 4. Oslo: NOVA.

Dalen E. Norsk seniorpolitisk barometer. Ledere. 2014. Ipsos MMI. www.seniorpolitikk.no

Fause Å, Micaelsen A. Et fag i kamp for livet. Sykepleiens historie i Norge. 2002. Bergen: Fagbokforlaget.

Førland O. Overbevisning og anger over utdannings – og yrkesvalg blant nyutdannede sykepleiere 2005. KoWorking paper Haraldsplass diakonale høgskole.

Gaski M, Halvorsen P, Aaraas I, Aasland OG. Utdanner UiT Norges arktiske universitet leger til å arbeid i distrikter? Upublisert.

Ginn J, Arber S, Brannen J, Dale A, Dex S, Elias P, Moss P, Pahl J, Roberts C, Rubery J. Feminist Fallacies: a Reply to Hakim on Women's Employment, British Journal of Sociology, 1996, 7: 167–174.

Gautun H, Syse A. Samhandlingsreformen. Hvordan tar de kommunale helse- og omsorgstjenestene imot det økte antallet pasienter som skrives ut fra sykehusene? Rapport 8, 2013. Oslo: NOVA.

Grant MJ, Booth A. A typology of reviews: an analysis of 14 review types and associated methodologies. Health Information & Libraries Journal. 2009; 26(2): 91-108

Gullikstad B, Rasmussen B. Likestilling eller omstilling? Kjønnsperspektiver på modernisering av offentlig sektor. 2004. Trondheim: SINTEF Teknologiledelse IFIM.

Gythfeldt K, Hagen K. Hva betyr høgskolene for rekruttering av arbeidskraft til egne regioner? Søkelys på arbeidslivet 2013, nummer 3.

Hakim C. Work-Lifestyle Choices in the 21st Century. Preference Theory. 2000. Oxford: Oxford University Press.

Helse- og omsorgsdepartementet. Arbeid for helse. Sykefravær og utstøting I helse- og omsorgssektoren. NOU 2010:13.

Helse Nord RHF. Strategisk utviklingsplan for Helse Nord Fase 1. Bodø: Helse Nord 2011.

Helse Nord RHF, KS Nord-Norge. Kompetanseutfordringer i kjølvannet av samhandlingsreformen. 2012. Bodø: Helse Nord.

Helse Nord RHF, KS Nord-Norge. Kompetanseutfordringer i kjølvannet av samhandlingsreformen. Tiltaksplan. 2013. Bodø: Helse Nord.

Higgins JPT, Green S. Cochrane Handbook for systematic reviews of interventions. Version 5.1.0. The Cochrane Collaboration 2011.

Hilsen AI. Jeg er glad I jobben min. Sluttsamtaler med seniorer i tre helseforetak. Fafo-rapport 2015:03. Oslo: Fafo 2015.

Hiscott RD. Career Paths of Nursing Professionals: A Study of Employment Mobility. McGill-Queen's University Press. Ottawa 1998 (tilgjengelig som ebok). Kap IV Reasons for leaving jobs.

Huse MK. Hvordan mobilisere arbeidskraft fra sykepleiere? Masteroppgave UiO 2006.

Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Harstad og Universitetet i Tromsø. Fusjonsrapport fra arbeidsgruppa helsefag, 2010.

Ingstad K, Kvande E. Må sykepleieryrket være et deltidsyrke? Nordisk sygeplejeforskning, 2011, Vol.1(03), side 206-218.

Johansen B. Fleksibilitet – en utfordrer til mødres deltidsarbeid. I Kvande E og Rasmussen B. Arbeidslivets klemmer. Paradokser i det nye arbeidslivet. 2007. Bergen: Fagbokforlaget.

Kirpal S. Work identities of nurses: between caring and efficiency demands, Career Development International 2004; 9 (3): 274 – 304.

Kjeldstad R, Nymoen EH. Kvinner og menn i deltidsarbeid. Fordeling og forklaringer. 2004: 29. Oslo: Statistisk sentralbyrå.

KS-notat 2014. Rekrutteringsbehov i kommunesektoren fram til 2024.

Krane L. Comparisons of sickness absence patterns, trends and attitudes in the health and care sectors in two municipalities in Norway and Denmark. UiT – Norges arktiske universitet 2015. ISM skriftserie nr. 16.

Køber T, Vigran Å. Arbeidstid blant helsepersonell. Stort omfang av deltidsarbeid. Samfunnsspeilet, 2011: 2. Oslo: Statistisk sentralbyrå.

Laine M, Van der Heijden BIJM, Wickström G, Hasselhorn HM, Tackenberg P. Job insecurity and intent to leave the nursing profession in Europe. The international Journal of Human Resource Management 2009 vol 20(2) 420-438.

Lotherington AT, Obstfelder A. «Du må være ung for å henge med i dag!» - Inkluderings- og ekskluderingsmekanismer på det høyteknologiske sykehuset. Søkelys på arbeidslivet 01-02/2014.

Mastekaasa A. Kvinner og sykefravær. Tidsskrift for velferdsforskning 2016, 2: 125-147

McRae S. Constraints and Choices in Mothers' Employment Careers: A Consideration of Hakim's Preference Theory, British Journal of Sociology, 2003, 5: 317–338.

Melby K. Kall og kamp. Norsk sykepleierforbunds historie. 1990. Oslo: Cappelens Forlag AS.

Meld. St. 13 (2011–2012). Utdanning for velferd. Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Meld. St. 29 (2012–2013). Morgendagens omsorg. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.

Meld. St. 26 (2014-2015). Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.

Meld. St. 47 (2008-2009) Samhandlingsreformen. Rett behandling – på rett sted - til rett tid.

Midtsundstad T, Bogen H. Seniorpolitikk – behov for justering? Analyse av praksis i seks foregangskommuner. Søkelys på arbeidslivet 2011 nr 1-2: 89-106.

Moland LE, Gautun H. Deltid: bidrag eller hemsko for fornyelse av pleie- og omsorgssektoren? Fafo-rapport 2002:395. Oslo: Fafo.

Moland LE. Heltid – deltid – en kunnskapsstatus. Begrunnelser og tiltak for å redusere omfanget av deltid og organisere for heltidsansettelse. Fafo-rapport 2013: 27. Oslo: Fafo.

Moland LE, Lien L. Heltid i nord – hvorfor lykkes Finnmark? Fafo-rapport 2013: 37. Oslo: Fafo.

Nicolaisen H. Løsningen på deltidsutfordringen – ingen «quick fik». Søkelys på arbeidslivet, 2013, nr 1-2: 151-157.

Nilsen G, Huemer, J, Eriksen L. Bachelor studies for nurses organized in rural contexts – a tool for improving the health care services in circumpolar region? International Journal of Circumpolar Health 2012 (71): 17902.

Norbye B, Wolff Skaalvik M. Decentralized nursing education in northern Norway: Towards a sustainable recruitment and retention model in rural arctic health services. International Journal of Cirkumpolar Health, 2013 (72): 22793.

North N, Erasmussen E, Hughes F, Finlayson M, Ashton T, Campbell T, Tomkins S. (2005). Turnover amongst nurses in New Zealand's district health boards: A national survey of nursing turnover and turnover costs. New Zealand Journal of Employment Relations, vol 30, 49-62.

NOU 2011:3. Kompetansearbeidsplasser – drivkraft for vekst I hele landet. Oslo: Kompetansearbeidsplassutvalget.

NOU 2004:29. Kan flere jobbe mer? – deltid og undersysselsetting i norsk arbeidsliv. Oslo: Deltidsutvalget.

Næss T. Undersysselsetting blant profesjonsutdannede: Situasjonen tre år etter fullført utdanning. 2012. Oslo: NIFU.

Olsen TS. Arbeidskraftreserven blant deltidsansatte. FoU-rapport 2002: 3. Kristiansand: Agderforskning.

Risberg T, Rogdaberg G, Rosvold RM. Sykepleiernes tilpasning i arbeidsmarkedet: en kort beskrivelse av teorier og dataregistre. Notater, 2000/23. Oslo: Statistisk sentralbyrå.

Rognstad G Desentralisert høgskoleutdanning – en ressurs for regionene i Oppland fylke. Prosjektrapport om desentralisert sykepleierutdanning i Oppland. Høgskolen i Gjøviks rapportserie, 2009 nr. 8. Gjøvik: Høgskolen i Gjøvik.

Roksvaag K, Texmon I. Arbeidsmarkedet for helse- og sosialpersonell fram mot år 2035. Rapport 14/2012. Oslo: Statistisk sentralbyrå 2012.

Salminen HM. Turning the tide: registered nurses 'job withdrawal intentions in a Finnish university hospital. Journal of Human Resource Management 2012; 10(2): 1-11.

Sjögren K, Fochsen G, Josephson M, Lagerström (2004). Reasons for leaving nursing care and improvements needed for considering a return: a study among Swedish nursing personnel. International Journal of Nursing Studies 2004; 42: 751-758.

Stølen NM, Bråthen R, Hjemås G, Otnes B, Texmon I, Vigran Å. Helse- og sosialpersonell 2000-2014. Faktisk utvikling mot tidligere framskrivinger. Oslo-Kongsvinger: SSB 2016.

Statistisk sentralbyrå. Studenter per 1.10.2011 på helsefaglige utdanninger i Norge, bostedskommune ved 16 år. 2011. (Spesialutkjøring)

Sørlie K, Aure M, Langset B. Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende? Bo- og flyttemotiver de første årene på 2000-tallet. Rapport 2012/22. Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning 2012.

Van der Heijden BIJM, Van Dam K, Hasselhorn HM. Intention to leave nursing: The importance of interpersonal work context, work-home interference, and job satisfaction beyond the effect of occupational commitment. Career Development International 2009; 7: 616 – 635.

TABELLVEDLEGG

Tabell 2.2: Nordnorske kommuners sentralitet (per 2013)

Sentralitet	*Kommuner i Nord-Norge*			*N*	*%*
	Finnmark	*Troms*	*Nordland*		
0: Minst sentrale kommuner	Vardø, Kautokeino, Loppa, Hasvik, Måsøy, Nordkapp, Porsanger, Karasjok, Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Tana, Båtsfjord, Sør-Varanger (14)	Ibestad, Lavangen, Bardu, Salangen, Målselv, Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Torsken, Berg, Lenvik, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen (17)	Bindal, Vega, Herøy, Hattfjelldal, Lurøy, Træna, Rødøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn, Steigen, Hamarøy, Tysfjord, Lødingen, Røst, Værøy, Flakstad, Vestvågøy, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy, Moskenes (24)	55	63
1: Mindre sentrale kommuner	Vadsø, Alta, Hammerfest, Kvalsund, Nesseby (5)	-	Sømna, Brønnøy, Vevelstad, Alstahaug, Leirfjord, Vefsn, Grane, Dønna, Saltdal, Sørfold, Vågan (11)	16	18
2: Noe sentrale kommuner	-	Harstad, Kvæfjord, Skånland, Gratangen (4)	Bodø, Narvik, Nesna, Hemnes, Rana, Fauske, Tjeldsund, Evenes, Ballangen (9)	13	15
3: Sentrale kommuner	-	Tromsø, Balsfjord, Karlsøy (3)	-	3	4
Total	19	24	44	87	100

Forklaring til Tabell 2.3. Kommunene hvor minst 2/3 av sykepleierstudentene rekrutteres til en bestemt skolekommune, er ført opp i andre kolonne. Kommunene som rekrutterer til flere ulike skolekommuner, er ført opp i tredje kolonne, og fordelt på flere skolekommuner (forutsatt minst fire studenter i den enkelte skolekommune). Tabellen har imidlertid ikke et fullstendig datagrunnlag som utgangspunkt. Det er angitt skolekommune som kommunen der campus for utdanningsinstitusjonen er, men ikke nødvendigvis der utdanningen har foregått. Det betyr at studenter som har tatt desentralisert utdanning i Rana og Hadsel utenom årene 2011-2013 (samt 2002 for Rana), står oppført på skolekommune Bodø. Videre er det ikke registrert skolekommune for de desentraliserte utdanningene i Finnmark og Troms.

Det er konstruert en regioninndeling basert på rekrutteringsregionene i Tabell 2.3, hvor det i tillegg er tatt hensyn til de etablerte regionene (regionrådene) slik at henholdsvis Øst-Finnmark, Indre Finnmark og Lofoten er egne regioner selv om skolekommune er Hammerfest og Bodø. På Helgeland er rekrutteringsmønsteret som fremgår av SSBs data uklart, og de etablerte regioninndelingene er benyttet.

Tabell 2.3: Skolekommune ved fullføring og tilhørende bostedskommune ved 16 år (2000-2014)

Skole-kommune	Kommuner hvor minst 2/3 av sykepleierstudentene rekrutteres til skolekommunen	Kommune som rekrutterer til flere ulike skolekommuner (forutsatt minst fire studenter i den enkelte skolekommune)
Bodø	Bodø, Bindal, Sømna, Vevelstad, Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Nesna, Hamnes, Rana, Lurøy, Træna, Rødøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold, Steigen, Røst, Værøy, Moskenes, Flakstad, Hadsel	Brønnøy, Vega, Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Hamarøy, Tysfjord, Lødingen, Vestvågøy, Vågan, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy, Vardø, Alta
Narvik	Narvik, Ballangen	Hamarøy, Tysfjord, Tjeldsund, Evenes, Vestvågøy, Vågan, Gratangen, Lavangen, Bardu, Alta
Alstahaug		Brønnøy, Vega, Herøy, Alstahaug, Leirfjord, Dønna
Rana		Brønnøy, Vega, Herøy, Leirfjord
Hadsel		Vestvågøy, Bø, Sortland, Andøy
Harstad	Harstad, Kvæfjord, Skånland, Ibestad	Hamarøy, Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund, Evenes, Vestvågøy, Vågan, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy, Bardu, Salangen, Sørreisa, Dyrøy, Torsken, Båtsfjord
Tromsø	Tromsø, Målselv, Berg, Lenvik, Balsfjord, Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa	Alstahaug, Lødingen, Vestvågøy, Vågan, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy, Gratangen, Lavangen, Bardu, Salangen, Sørreisa, Dyrøy, Tranøy, Torsken, Kvænangen, Vardø, Vadsø, Kautokeino, Alta, Loppa, Nordkapp, Gamvik, Tana, Båtsfjord
Hammer-fest	Hammerfest, Hasvik, Kvalsund, Måsøy, Porsanger, Karasjok, Lebesby, Berlevåg, Nesseby, Sør--Varanger	Kvænangen, Vardø, Vadsø, Kautokeino, Alta, Loppa, Nordkapp, Tana

Tabell 3.3: Gjennomsnittsalder og aldersspredning i hvert studentkull

	Gjennomsnitts fødselsår	Gjennomsnittsalder på nyutdannede	Spredning (std-avvik)	Eldst	Yngst	N
2000	1971	29	7,1	56	22	291
2001	1972	29	6,8	53	22	410
2002	1972	30	7,4	53	21	377
2003	1972	31	7,9	52	21	399
2004	1971	33	8,9	57	22	454
2005	1972	33	8,9	57	22	443
2006	1974	32	8,6	55	22	447
2007	1976	31	8,2	59	22	372
2008	1977	31	8,5	65	21	341
2009	1979	30	7,8	57	21	390
2010	1981	29	7,1	55	22	301
2011	1982	29	8,0	55	22	376
2012	1982	30	7,8	52	22	418
2013	1982	31	9,1	60	22	382
2014	1986	28	6,9	53	21	329

Tabell 4.3, del 1 (2000-2007): Ferdige kandidater, fordelt på årene 2000-2014. Kilde: DBH

	20000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
HiF (UiT fra 2014)								
Bachelor i sykepleie (Hammerfest)	44	56	45	42	47	34	51	37
Bachelor i sykepleie, desentr Kirkenes								
Bachelor i sykepleie, desentr Lakselv								
Bachelor i sykepleie, desentr Karasjok					4			
Sykepleie, desentr (i Finnmark)		7	12	2	5	16		
DesentrAlta								
HiT (UiT fra 2009)								
Sykepleier (campus Tromsø)	60	65	66	84	91	86	81	89
Sykepleier (desentralisert i Troms)		30	37			33	25	27
Sykepleie (deltid under Tromsø)				33				
HiH								
3-årig sykepleierutdanning	37	38	32	60	54	30	27	24
Sykepleier, deltid 4 år			20	31	28	20	34	28
HiN	39	47	27	47	38	47	43	50
HiB / UiN fra 2011								
Sykepleier	141	169	80	54	99	94	113	107
Sykepleier deltid/deltid IKT				26	20	33	19	2
Sykepleier delt IKT Rana/ Rana /Helgel.			52	45	21	26	6	1
Sykepleier Stokmarknes / Vesterålen					25	20	28	3
Sykepleier Salten								
Sykepleier nett- og praksisbasert								
HiNe								
Sykepleierutdanning, desentralisert	6			1	22		20	3
Sykepleierutdanning, samlingsbasert								
Sum 2000-2014	**327**	**412**	**371**	**425**	**454**	**439**	**447**	**371**
Sum utdannet på desentralisert	6	37	49	3	56	69	73	33
Sum deltid/IKT-utdanning			72	135	69	79		
Sum utdannet på campus	284	337	218	227	275	261	288	283

Forts. Tabell 4.3, del 2 (2008-2014)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	SUM
HiF (UiT fra 2014)								
Bachelor i sykepleie (Hammerf.)	55	31	33	16	34	26	34	585
Bachelor i sykepleie, desentr Kirkenes						25		25
Bachelor i sykepleie, desentr Lakselv					26			26
Bachelor i sykepleie, desentr Karasjok								4
Sykepleie, desentr (i Finnmark)		10						52
DesentrAlta							25	25
HiT (UiT fra 2009)								
Sykepleier (campus Tromsø)	43	65	72	74	84	70	97	1127
Sykepleier (desentralisert i Troms)		32		21	27	2	46	280
Sykepleie (deltid under Tromsø)						14	1	48
HiH								
3-årig sykepleierutdanning	36	34	34	29	25	34	33	527
Sykepleier, deltid 4 år	29	20	21	21	13	17	15	297
HiN	41	38	31	33	31	37	35	584
HiB / UiN fra 2011								
Sykepleier	152	137	92	111	215	97	107	1768
Sykepleier deltid/deltid IKT								100
Sykepleier delt IKT Rana/ Rana /Helgel.							4	155
Sykepleier Stokmarknes / Vesterålen						24	10	110
Sykepleier Salten						11	5	16
Sykepleier nett- og praksisbasert						13	11	24
HiNe								
Sykepleierutdanning, desentralisert	16	5						73
Sykepleierutdanning, samlingsbasert			18	16	20	10	13	77
Sum 2000-2014	**372**	**372**	**301**	**321**	**475**	**380**	**436**	5903
Sum utdannet på desentralisert	16	47	18	37	73	61	94	672
Sum deltid/IKT-utdanning								
Sum utdannet på campus	291	271	228	234	364	230	273	4064

Tabell 6.1: Hvor arbeider de 520 i kategorien Annet (per 2014). Fordelt etter Standard for næringsgruppering 2007. N=520.

	Antall	Prosent
0 Ikke registrert	1	
A (01-02-03) JORDBRUK SKOGBRUK OG FISKE	9	2
B (05-09) BERGVERKSDRIFT OG UTVINNING	5	
C (10-33) INDUSTRI	3	
E (26-289 VANNFORSYNING, AVLØPS OG RENOVASJONSVIRKSOMHET	2	
F (41-43) BYGGE OG ANLEGGSVIRKSOMHET	10	2
G (45-46-47) VAREHANDEL, REPARASJON AV MOTORVOGNER	37	7
H (49-53) TRANSPORT OG LAGRING	18	4
I (55-56) OVERNATTINGS- OG SERVERINGSVIRKSOMHET	5	
J (58-63) INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON	6	
K (64-66) FINANSIERINGS OG FORSIKRINGSVIRKSOMHET	4	
L (68) OMSTNING OG DRIFT AV FAST EIENDOM	6	
M (69-75) FAGLIG, VITENSKAPELIG OG TEKNISK TJENESTEYTING	11	2
N (77-82) FORRETNINGSMESSIG TJENESTEYTING	14	3
O (84) OFF ADM OG FORSVAR, TRYGDEORDNINGER UNDERLAGT OFF FORV	142	27
P 85 UNDERVISNING	95	18
Q (86-88) HELSETJENESTER	131	25
R (90-93) KULTURELL VIRKSOMHET, UNDERH. OG FRITIDSAKTIVITETER	7	
S (94-96) ANNEN TJENESTEYTING	14	3
Total	520	100

Tabell 6.3: Andel yrkespassive per 1.10 etter 1, 3, 5 og 10 år. 2000-2014. Fordelt på kull.

	Etter 1 år	Etter 3 år	Etter 5 år	Etter 10 år	N
Kull 2000	4	7	10	9	207
Kull 2001	4	8	8	9	372
Kull 2002	7	10	14	12	432
Kull 2003	4	5	9	8	412
Kull 2004	5	8	9	9	373
Kull 2005	3	8	7		445
Kull 2006	5	8	8		470

Kull 2007	7	9	8		413
Kull 2008	7	10	10		338
Kull 2009	4	8	9		388
Kull 2010	4	9			340
Kull 2011	7	10			308
Kull 2012	4				415
Kull 2013	7				401

Tabell 6.6: Antall eldre arbeidstakere (55 år +) i spesialisthelsetjenesten, primærhelsetjenesten og annet, fordelt på alder. N=331.

Alder (år i 2014)	Spesialist-helse-tjenesten	Primær-helse-tjenesten	Annet	Total i arbeid	Total	Ikke i arbeid (N)	Ikke i arbeid (%)
68 og eldre	0	0	0	0	3	3	100
67	2	0	0	2	4	2	50
66	0	1	1	2	7	5	71
65	1	3	0	4	4	0	0
64	0	3	0	3	4	1	25
63	2	7	0	9	11	2	18
62	2	11	2	15	19	4	21
61	4	9	0	13	16	3	19
60	9	15	2	26	29	3	10
59	13	7	2	22	25	3	12
58	13	25	1	39	44	5	11
57	12	27	4	43	51	8	16
56	16	26	3	45	49	4	8
55	21	32	6	59	65	6	9
Total	95	166	21	282	331	49	15
Prosent	34	59	7	100			

Tabell 7.2: Andel av de som var i arbeid (N) som arbeidet i Nord-Norge 1, 3, 5, 7 og 10 år etter utdanning, fordelt på kull

	Etter 1 år		Etter 3 år		Etter 5 år		Etter 7 år		Etter 10 år	
Kull		N		N		N		N		N
Kull 2000	81,3	198	75,4	191	78,5	185	78,9	185	78,1	187
Kull 2001	83,0	359	81,2	341	81,3	342	80,7	332	81,1	339
Kull 2002	87,0	399	82,7	388	81,8	374	82,2	378	83,3	354
Kull 2003	88,9	395	86,4	390	85,9	376	86,0	378	85,2	357
Kull 2004	91,3	355	88,0	341	87,9	339	85,7	336	81,5	303
Kull 2005	92,4	432	89,7	407	89,6	414	89,9	388		-
Kull 2006	91,1	449	87,7	432	88,4	432	86,7	407		-
Kull 2007	89,6	383	86,4	374	84,1	353	82,6	350		-
Kull 2008	83,5	315	79,6	304	79,9	279		-		-
Kull 2009	85,4	371	83,5	340	83,5	334		-		-
Kull 2010	88,3	327	87,1	296		-		-		-
Kull 2011	84,6	266	82,2	259		-		-		-
Kull 2012	87,7	383		-		-		-		-
Kull 2013	87,0	361		-		-		-		-
Total	87,6	4993	84,7	4063	84,7	3428	84,6	2754	82,3	1540

Tabell 7.3: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Øst-Finnmark, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel.

	Bodø	Narvik	Harstad	Tromsø	Hammerfest	Alta	Total
Sør-Norge	0	0	3	4	11	0	18
Nordland	6	3	1	1	1	0	12
Troms	0	1	3	31	5	0	40
Vest-Finnmark	0	0	0	2	16	2	20
Indre Finnmark	0	0	0	1	5	0	6
Øst-Finnmark	5 (46)	1 (20)	2 (22)	14 (26)	82 (68)	1	105 (52)
Total	11	5	9	53	120	3	201

Tabell 7.4: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Midt-Finnmark, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel.

	Tromsø	Hammerfest	Alta	Total
Sør-Norge	1	4	0	6
Nordland	0	0	0	0
Troms	13	3	0	18
Vest-Finnmark	3	11	0	14
Indre Finnmark	4 (19)	37 (67)	3	45 (54)
Øst-Finnmark	0	0	0	0
Total	21	55	3	83

Tabell 7.5: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Vest-Finnmark, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel.

	Bodø	Narvik	Harstad	Tromsø	Hammerfest	Alta	Total
Sør-Norge	2	0	0	9	26	1	38
Nordland	7	1	1	3	4	0	16
Troms	1	2	6	28	12	0	49
Vest-Finnmark	3 (23)	5 (63)	0	10 (20)	202 (82)	14 (88)	234 (69)
Indre Finnmark	0	0	0	0	2	0	2
Øst-Finnmark	0	0	0	0	3	1	4
Total	13	8	7	50	247	16	341

Tabell 7.6: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Nord-Troms, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel.

	Bodø	Narvik	Harstad	Tromsø	Hammerfest	Total
Sør-Norge	0	1	0	9	2	12
Nordland	7	2	0	1	0	10
Troms utenom Nord-Troms	2	1	6	70	2	81
Nord-Troms	0	5 (50)	6 (50)	66 (45)	3 (30)	80 (43)
Finnmark	0	1	0	0	3	5
Total	9	10	12	146	10	188

Tabell 7.7: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Tromsøregionen, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel.

	Bodø	Narvik	Harstad	Tromsø	Hammerfest	Total
Sør-Norge	3	1	5	30	3	42
Nordland	4	6	3	4	0	17
Tromsøregionen	3 (30)	14 (67)	25 (54)	365 (87)	11(58)	418 (81)
Troms utenom Tromsøregionen	0	0	13	19	0	32
Finnmark	0	0	0	2	5	7
Total	10	21	46	420	19	516

Tabell 7.8: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Midt-Troms, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel.

	Bodø	Narvik	Harstad	Tromsø	Hammerfest	Total
Sør-Norge	4	3	4	17	0	28
Nordland	5	4	2	4	0	15
Midt-Troms	5 (36)	21 (66)	30 (56)	115 (54)	4	175 (54)
Troms utenom Midt-Troms	0	3	17	78	2	101
Finnmark	0	1	0	1	3	5
Total	14	32	54	215	9	325

Tabell 7.9: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Sør-Troms, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel.

	Bodø	Narvik	Harstad	Tromsø	Total
Sør-Norge	4	6	37	5	49
Nordland	5	10	10	2	27
Sør-Troms	1 (9)	12 (35)	233 (74)	5 (13)	254 (64)
Troms utenom Sør-Troms	1	5	30	28	64
Finnmark	0	1	3	0	4
Total	11	34	313	40	398

Tabell 7.10: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Ofoten, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel.

	Bodø	Narvik	Harstad	Tromsø	Total
Sør-Norge	1	32	1	1	35
Øvrige Nordland	16	11	2	1	30
Ofoten	10 (36)	204 (76)	9 (56)	4 (25)	229 (69)
Troms	1	19	4	10	34
Finnmark	0	3	0	0	4
Total	28	269	16	16	332

Tabell 7.11: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Vesterålen, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel

	Bodø	Narvik	Hadsel	Harstad	Tromsø	Hammer-fest	Total
Sør-Norge	12	3	1	1	6	1	24
Øvrige Nordland	31	5	2	6	0	1	46
Vester-ålen	102 (67)	8 (47)	22 (85)	40 (56)	15 (26)	3 (30)	191 (57)
Troms	6	1	0	23	36	2	68
Finnmark	0	0	1	0	0	3	4
Missing	1				1		2
Total	152	17	26	71	57	10	335

Tabell 7.12: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Lofoten, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel

	Bodø	Narvik	Hadsel	Harstad	Tromsø	Total
Sør-Norge	16	4	0	2	3	26
Øvrige Nordland	43	4	2	3	1	58
Lofoten	83 (57)	11 (52)	10 (83)	17 (52)	7 (25)	130 (53)
Troms	3	2	0	11	17	33
Total	145	21	12	33	28	247

Tabell 7.13: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Salten, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel

	Bodø	Narvik	Alstah./ Nesna	Rana	Harstad	Tromsø	Hammer -fest	Total
Sør-Norge	56	2	0	0	3	8	1	70
Øvrige Nordland	27	3	2	3	2	0	0	38
Salten	590 (86)	11 (69)	3	5	13 (46)	8 (26)	2	632 (81)
Troms	10	0	0	0	10	14	0	34
Finnmark	3	0	0	0	0	1	3	7
Total	686	16	5	8	28	31	6	781

Tabell 7.14: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Indre Helgeland, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel

	Bodø	Narvik	Alstahaug/ Nesna	Rana	Tromsø	Total
Sør-Norge	21	0	2	1	1	25
Øvrige Nordland	51	2	6	4	2	68
Indre Helgeland	199 (73)	3	3 (27)	21 (78)	3	229 (70)
Troms	2	0	0	1	2	6
Finnmark	1	0	0	0	0	1
Total	274	5	11	27	8	329

Tabell 7.15: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Helgeland, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel

	Bodø	Narvik	Alstahaug/ Nesna	Rana	Tromsø	Total
Sør-Norge	19	3	3	1	1	28
Øvrige Nordland	44	2	5	5	1	58
Helgeland	88 (57)	2	68 (89)	14 (70)	3	176 (65)
Troms	3	0	0	0	3	8
Total	154	7	76	20	8	270

Tabell 7.16: Hvor arbeider sykepleiere med oppvekst i Sør-Helgeland, fordelt på utdanningssted. Tall i parentes er prosentandel

	Bodø	Narvik	Alstahaug/ Nesna	Rana	Tromsø	Total
Sør-Norge	5	3	1	0	0	11
Øvrige Nordland	13	0	3	5	0	23
Sør-Helgeland	3 (14)	0	6 (60)	1	0	10 (21)
Troms	1	0	0	0	2	3
Total	22	3	10	7	3	47

Margrete Gaski, Birgit Abelsen og Ivar Lie:
Sykepleiere utdannet i Nord-Norge – Hvor blir de av?
Rapport. Tromsø: Nasjonalt senter for distriktsmedisin, UiT Norges arktiske universitet 2016

SAMMENDRAG AV RAPPORT

For å dekke etterspørselen etter kompetent sykepleierarbeidskraft i Nord-Norge, må utdanningskapasiteten være stor nok. Mengden ferdig utdannede sykepleiere er den enkeltfaktoren som i stor grad påvirker tilbudet av sykepleierarbeidskraft. For å møte behovene for sykepleierarbeidskraft i både spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten, og på ulike steder i Nord-Norge, er det imidlertid ikke likegyldig hvor utdanningene er lokalisert og hvor stor utdanningskapasiteten på de ulike utdanningsstedene er.

Problemstillinger

Denne rapporten dokumenterer hvor det har blitt av sykepleierne som er uteksaminert ved utdanningsinstitusjoner i Nord-Norge i en 15-års periode. Studien beskriver:

- kjennetegn ved sykepleiere uteksaminert i perioden juni 2000-juni 2014 (antall, kjønn og alder, oppvekststed, studiested)
- utdanningsløp og studieform inkludert videreutdanning
- heltids- og deltidsarbeid og i hvilken grad sykepleiere jobber ufrivillig deltid
- hvorfor sykepleiere ikke er i jobb
- sektortilhørighet for sykepleierne samt geografiske arbeidssteder ett år, tre år, fem år og 10 år etter utdanning
- sammenhenger mellom oppvekststed, studiested og arbeidssted

Datamateriale og metoder

Rapporten bygger i hovedsak på to typer data. Det er gjort en studie av registerdata basert på innkjøpte mikrodata fra tre ulike registre (arbeidsmarked, befolkning og utdanning) hos Statistisk sentralbyrå (SSB). Datagrunnlaget omfatter alle kandidatene som har avsluttet en treårig sykepleierutdanning (grunnutdanning) ved en av de seks sykepleierutdanningene i Nord-Norge i perioden juni 2000 - juni 2014. Datamaterialet er analysert ved hjelp av

statistisk programvare. Registerstudien suppleres av en litteraturstudie som særlig belyser problemstillingene om frivillig eller ufrivillig deltidsarbeid, og om hvorfor noen sykepleiere ikke er i jobb. I analysen benyttes resultater fra begge studiene i en integrert analyse.

Kjennetegn ved sykepleierne utdannet i Nord-Norge

Til sammen 5 730 personer avsluttet en sykepleierutdanning i Nord-Norge i perioden juni 2000 - juni 2014. Antallet sykepleiere utdannet hvert år i Nord-Norge varierte i perioden mellom 291 og 454. Sykepleierne bestod av 88 prosent kvinner og 12 prosent menn. Det var flest nyutdannede sykepleiere i aldersgruppen opp til og med 25 år (39 prosent). En fjerdedel var 36 år eller eldre da de ble sykepleiere. Det var forholdsvis store grupper nyutdannede sykepleiere i de eldste aldersgruppene. Åtte prosent var mellom 41 og 45 år, og sju prosent var 46 år eller eldre da de var ferdige med utdanningen. Andelen nyutdannede sykepleiere i en familietype uten barn var mellom 16 og 30 prosent, bortsett fra kull 2014 hvor hele 58 prosent var i en familietype uten barn.

I analysen av utdanningsløp og studieform er datamaterialet supplert med data fra Databasen for høyere utdanning (DBH). Det er et visst tolkningsrom i disse dataene, men DBH-data peker i retning av at 78 prosent av sykepleierne ble utdannet på ordinære campusutdanninger. De øvrige bestod av 132 som hadde deltatt på desentralisert utdanning i Finnmark, 280 på desentralisert utdanning i Troms, 345 var utdannet på deltidsstudium i Troms, og 555 kom fra desentralisert eller nett- og praksisbasert utdanning i Nordland. 0 til 34 prosent av hvert årskull er utdannet utenom ordinær campusutdanning i perioden 2000-2013, mens andelen i 2014 var på hele 44 prosent.

Fire av ti med en eller annen form for videreutdanning

Halvparten av videreutdanningen som sykepleierne har tatt, gjelder sykepleiefag, 44 prosent er annen videreutdanning for helse- og sosialsektoren, og knapt fire prosent er i kategorien økonomiske og administrative fag. 40 prosent av sykepleierne (46 prosent av de mannlige og 39 prosent av de kvinnelige) er registrert med ett eller flere semester med fag som kan klassifiseres som videreutdanning. Det er tydelige forskjeller på sektorene når det gjelder omfanget av videreutdanning. 48 prosent av de som arbeidet i spesialisthelsetjenesten (per 2014), 34 prosent av de som arbeidet i primærhelsetjenesten og 42 prosent av de som arbeidet i kategorien Annet har videreutdanning. Den største andelen sykepleiere i primærhelsetjenesten med videreutdanning arbeidet i de mest sentrale kommunene (40 prosent). Forskjellene var relativt små mellom de øvrige tre sentralitetsnivåene (33 til 34 prosent). Lavest andel med videreutdanning var blant sykepleierne som arbeidet på Sør-Helgeland (25 prosent) og i Nord-Troms (33 prosent).

Mulig arbeidskraftreserve?

Per oktober 2014 arbeidet to av tre sykepleiere i vårt materiale 30 timers uke eller mer. Disse kategoriserer vi som heltidsarbeidende. I underkant av hver tiende sykepleier arbeidet mindre enn 20 timer per uke. 78 prosent av de mannlige sykepleierne arbeidet heltid, mot kun 64 prosent av kvinnene. Nye kull har i mindre grad enn de første kullene arbeidet heltid. Denne trenden gjelder både etter ett, fem og ti år. Andelen i heltidsarbeid var lavest fem år etter

uteksaminering. Ti år etter endt utdanning har sykepleierne økt sitt heltidsarbeid til å ligge på omtrent samme nivå som de hadde ett år etter endt utdanning. Vi fant liten forskjell i arbeidstid mellom sykepleiere som har barn, og de uten barn. Andelen som arbeidet heltid per oktober 2014, var identisk i de to gruppene. Andelen som arbeidet under 20 timer per uke var større blant sykepleiere uten barn enn blant de med barn.

Andelen som arbeidet heltid var generelt noe høyere blant sykepleierne som arbeidet i primærhelsetjenesten, sammenliknet med de som arbeidet i spesialisthelsetjenesten. Andelen i heltidsarbeid blant sykepleiere som arbeidet i Finnmark og Troms var betydelig høyere sammenliknet med de som arbeidet i Nordland og Sør-Norge. Dette gjaldt særlig blant sykepleierne som arbeidet i spesialisthelsetjenesten. Det er grunn til å anta at det ligger en arbeidskraftreserve i sykepleierne som arbeider i Nordland og Sør-Norge.

Omtrent like mange i primær- og spesialisthelsetjenesten

Per 2014 arbeidet 40 prosent av sykepleierne i vår studie i spesialisthelsetjenesten, 42 prosent i primærhelsetjenesten og ni prosent i kategorien Annet. Andelen som arbeidet i spesialisthelsetjenesten var på topp ett år etter fullført utdanning, og falt med til sammen sju prosentpoeng til 39 prosent 10 år etter at utdanningen var avsluttet. Trenden er den samme i primærhelsetjenesten, men andelen falt mindre (fra 45 til 41 prosent). Andelen som arbeidet i kategorien Annet og andelen utenfor arbeid steg fra ett til 10 år etter avsluttet utdanning.

Midlertidig yrkespassivitet

Til sammen sju prosent av sykepleierne som var i arbeid per 2014, arbeidet utenfor helsetjenesten (sju prosent av de kvinnelige og 12 prosent av de mannlige). Blant de som arbeidet utenfor helsetjenesten, arbeidet 36 prosent i offentlig forvaltning, 24 prosent arbeidet innen undervisning og 10 prosent arbeidet innen varehandel. Totalt var ni prosent av sykepleierne ikke i arbeid per 2014 (ni prosent av kvinnene og sju prosent av mennene). Andelen yrkespassive som ikke hadde barn, varierte mellom 20 og 37 prosent hvert av årene 2000-2014. Våre funn bekrefter tidligere studier som har konkludert med at det også blant godt voksne sykepleiere er vanlig å midlertidig gå ut av arbeidslivet for en kortere eller lengre periode.

Eldre arbeidstakere utgjør en stor arbeidskraftreserve og nasjonale tall har vist at dette er en gruppe som øker i omfang. Sykepleierne i vår studie utgjør imidlertid en forholdsvis ung populasjon. De eldre arbeidstakerne som er omfattet av studien, har tatt utdanning relativt sent i livet, og skiller seg dermed fra gjennomsnittlige eldre sykepleiere. 86 prosent av arbeidstakerne i studien som var i aldersgruppen 55 til 67 år, var i arbeid per 2014. En større andel av de eldre sykepleierne som var i arbeid, arbeidet i primærhelsetjenesten (59 prosent).

Den store majoriteten arbeider i Nord-Norge etter endt utdanning

Andelen sykepleiere som arbeidet i Nord-Norge ett år etter endt utdanning, var 88 prosent. Andelen gikk litt ned over tid, slik at etter tre og fem år var den 85 prosent, og etter 10 år var den 82 prosent. Totalt var det 13 prosent av kandidatene som ble «importert» til sykepleierutdanning i Nord-Norge, enten fra Sør-Norge eller fra utlandet. Blant sykepleierne utdannet i Nord-Norge som var i arbeid per 2014, var det 15 prosent som hadde tatt seg

arbeid i Sør-Norge. Dette innebærer at nettoflyttetapet til Sør-Norge per kull utdannet i Nord-Norge utgjør to-tre prosent av et årskull. Sykepleiere utdannet i Sør-Norge er ikke med i vårt materiale, og vi vet ikke om det i denne gruppen er større flytting fra eller til landsdelen.

På basis av en analyse av rekrutteringsregioner til de ulike sykepleierutdanningene, og de etablerte regionrådsområdene, er det definert 14 regioner: Øst-Finnmark, Midt-Finnmark, Vest-Finnmark, Nord-Troms, Tromsøregionen, Midt-Troms, Sør-Troms/Nordre Nordland, Ofoten, Vesterålen, Lofoten, Salten, Indre Helgeland, Helgeland og Sør-Helgeland. Videre analyser på regionnivå av hvilke utdanningssteder som har høyest tilbakevendingsandel til regionene, understreker betydningen av regionale utdanningstilbud. For eksempel arbeidet henholdsvis 68 og 67 prosent av sykepleierne fra Øst-Finnmark og Indre Finnmark som hadde studert i Hammerfest (eller desentralisert i Finnmark), i regionen som de vokste opp i. Til sammenlikning var det henholdsvis 26 og 19 prosent av de fra Øst-Finnmark og Indre Finnmark som hadde studert i Tromsø, som per 2014 arbeidet i regionen som de vokste opp i.

Ulike utdanningstilbud med ulik geografisk funksjon

Basert på analysene som tar utgangspunkt i hvert enkelt utdanningssted, har vi beskrevet fire typer utdanningstilbud med tanke på å fram utdanningstilbudenes ulike geografiske funksjoner. For det første er det de to største utdanningene i Tromsø og Bodø, som har utdannet over halvparten av sykepleiekandidatene. Disse to utdanningen har breiere geografisk rekruttering enn de øvrige utdanningsstedene. Rekrutteringen fra egen region er litt over en tredjedel. For Tromsøs del skjer det imidlertid en kraftig sentralisering av kandidatene. Dette er knyttet til Tromsø som det største sykepleierarbeidsmarkedet i Nord-Norge. Sentraliseringseffekten for utdanningen i Bodø er også tydelig, men kandidatene der velger i større grad å arbeide i andre regioner enn Bodø. Den andre typen utdanningstilbud er de regionale tilbudene i Hammerfest, Harstad og Narvik. Disse har til sammen stått for utdanningen av en tredjedel av sykepleierne i studien. De to siste er preget av lokal rekruttering i og med at halvparten av kandidatene er rekruttert fra egen region, og selv om Hammerfest har breiere rekruttering i Finnmark, er over 40 prosent rekruttert fra Vest-Finnmark. For disse utdanningsstedene skjer det i mindre grad regional omfordeling av kandidatene, og i større grad forsyner disse det lokale arbeidsmarkedet med sykepleiere. Den tredje typen utdanningstilbud er de desentraliserte og på andre måter fleksible utdanningene med stor spredning på utdanningssteder og lokale tilbud. Her er flere modeller brukt i perioden, fra desentraliserte enkeltkull rundt om i Finnmark, til kontinuerlige tilbud i Troms og Nordland. I sum er det uteksaminert vel 800 kandidater fra slike studier. Disse studiene har svært lokal rekruttering og stor effekt for det lokale arbeidsmarkedet. Den fjerde typen utdanningstilbud er studier på deltid basert på samlinger på studiestedet. Dette er tilbudt sammenhengende ved Høgskolen i Harstad, og for enkeltkull i Bodø og Tromsø. Knapt 500 kandidater er uteksaminert fra slike deltidsstudier, med flertallet i Harstad. De regionale effektene av disse utdanningstilbudene er ikke mulig å følge i dette datamaterialet, da de ikke er skilt fra andre kandidater uteksaminert fra samme studiested. Denne studien bekreftet den regionale effekten av desentralisert utdanning, i form av høy grad av lokal rekruttering til lokalt arbeidsmarked. Rapporten argumenterer derfor for at dersom en skal vurdere regionale endringer i utdanningskapasiteten i nord, er det disse tilbudene som bør styrkes.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01280-2
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017
Kommunestyret	14.12.2017

ADMINISTRATIV ORGANISERING SENTRALADMINISTRASJON

Innstilling:

Kommunestyret tar notat om Administrativ organisering i sentraladministrasjonen til etterretning:

1. Evaluering av oppgavefordeling mellom organisasjonens nivåer gjennomføres innen utgangen av januar 2018.
2. Stedfortrederfunksjonen for rådmannen implementeres med ett års funksjonstid. Rekrutteringsutvalget er sektorlederne og rekkefølgen avgjøres på bakgrunn av ansiennitet i sektorlederstillingen.

Vedlegg:

Notat om Administrativ organisering i sentraladministrasjonen datert 28.11.2017

Saksframstilling:

Kommunestyret behandlet sak om administrativ omstilling den 12.05.2016 saknr 39/16 og fattet slikt vedtak:

1. *Kommunestyret ber om at den administrative omorganiseringen gjennomføres langs de linjer som er trukket opp i saksforelegget.*
2. *Omleggingen forutsettes iverksatt innen 01.09.2016.*
3. *Første evaluering av oppgavefordelingen gjennomføres 6 mnd. etter oppstart.*

Som kjent klarte vi ikke å holde denne litt optimistiske framdriftsplanen. Etableringen av Gratangen bofellesskap kom i mellom og krevde mye av rådmannen og staben. Rekruttering av sektorledere var gjennomført ved årsskiftet 2016-17 med tiltredelse i mars/april 2017.

Prosesser med sikte på fordeling av oppgaver stab-sektorledelse-avdelingsledelse ble gjennomført i mai og juni 2017. Prosessen er dokumentert og prinsippene for arbeidsdeling implementert fortløpende.

I vedlagt notat er tatt med mindre endringer som dels er innarbeidet og dels vil bli implementert fra 01.01.2018.

Vurdering:

Rådmannens vurdering er at modellen har fungert godt og at sektorlederne i hovedsak har funnet sin rolle. Vi ser at det nå er nødvendig å foreta den planlagte evalueringen av oppgavefordelingen.

Det er viktig nå å få på plass stedfortrederfunksjonen for rådmannen. Rådmannen forslår at stedfortrederfunksjonen går på rundgang mellom sektorlederne med ett års funksjonstid. Dette kan bidra til å styrke lederkompetansen i organisasjonen.

Konklusjon:

Evaluering av oppgavefordelingen stab-sektorledelse-avdelingsledelse gjennomføres innen utløpet av januar 2018.

Stedfortrederfunksjonen implementeres så snart det er praktisk mulig. Rekkefølgen avgjøres etter ansiennitet.

notat

ADMINISTRATIV ORGANISERING I SENTRALADMINISTRASJON

Hovedtrekk

Kommunens virksomhet organiseres slik

- Tre (3) virksomhetsområder/sektorer: Oppvekst og kultur – Helse og omsorg – Forvaltning og utvikling
- Tre (3) nivåer: Rådmann/stab – Sektorledere – Arbeidsledelse
- Fellestjenestene AKK og AKO legges administrativt som satellitter direkte under rådmannen[1]
- Spire er egentlig kommunal avd. men er gitt status med stor autonomi
- Partnerskapstjenesten NAV legges administrativt som satellitt under rådmannen
- Ansvaret for tjenester i fellestjenester er likevel plassert i virksomhetsområder (AKO i Forvaltning og utvikling, AKK/ALR i «Stab», ABV i Oppvekst og kultur, AIKT i «Stab»)
- Staben skal ha alle støttefunksjoner (personal/lønn, budsjett/regnskap, service, skatt/innfordring)
- Rådgiver personal er arbeidsleder for personale i servicetorget
- Stedfortreder utpekes blant sektorlederne

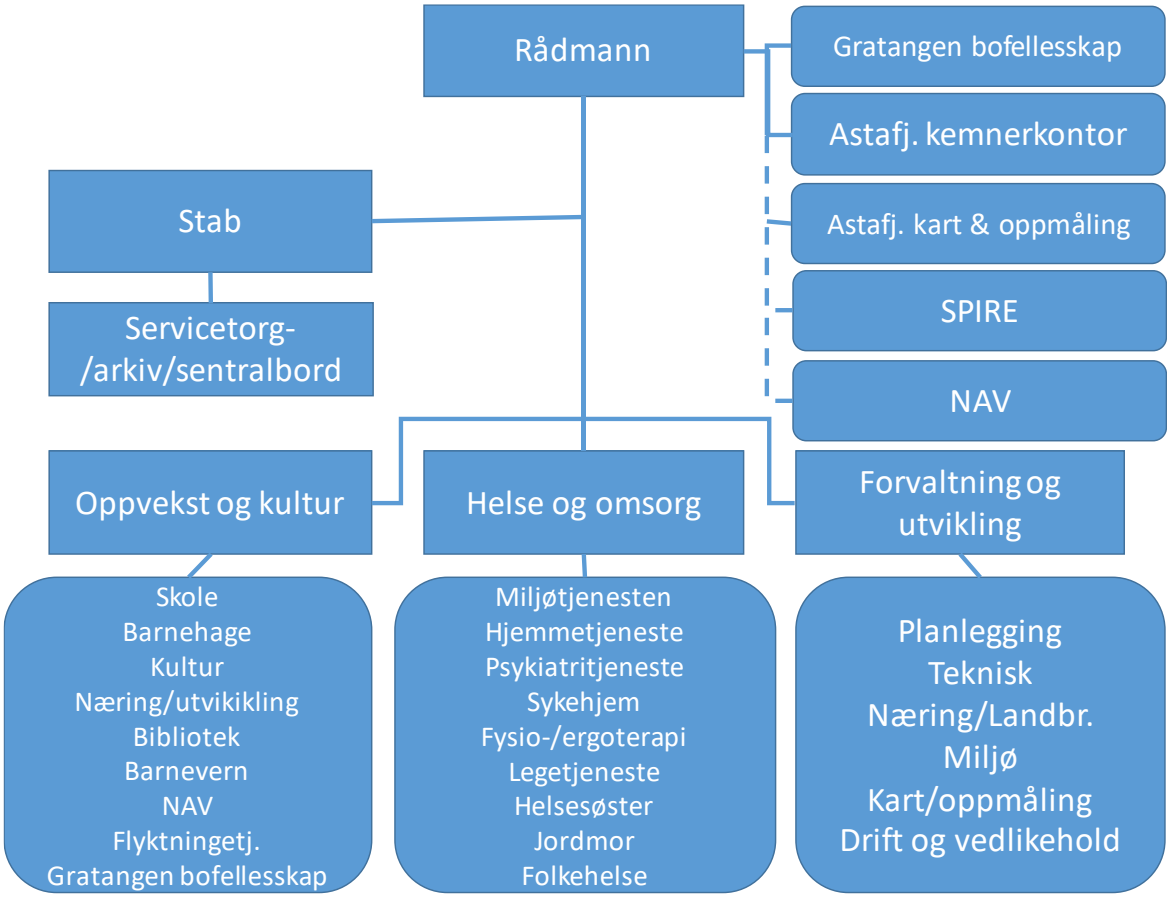

[1] Hjemlet i avtaleverket som ligger til grunn for K4 samarbeidet.

Disse hovedfunksjonene ligger i stab

- Budsjett
- Regnskap
- Personal
- Arkiv
- Registrering og journalføring
- Restanselister
- Sentralbord
- Sekretariat for kommunestyre og formannskap
- Valg til kommunestyre/fylkesting og til Storting/Sameting
- Næringsutvikling generelt
- Redaksjon for hjemmeside
- Redaksjon for intranett

Bemanning i stab

Staben omfatter den sentrale servicefunksjonen og er organisert rett under rådmannen. Stillingene knyttet til Servicetorget har ansvar for servicetorg/arkiv/sentralbord. Personalrådgiver er arbeidsleder på servicetorget.

Beskrivelse	Stillings-%		Nåværende	Kommentarer
	Før	Framtid		
Rådgiver økonomi	50	100	TO	50% fra TH fra 01.12.2017
Rådgiver personal	100	100	RMK	
Arkiv/servicetorg/sentralbord	100	100	LS	
Arkiv/servicetorg/sentralbord	100	50	TH	
Arkiv/servicetorg/sentralbord	100	100	AS	
Sum	450	450		

Stedfortreder rådmann

Denne trer inn i rådmannsfunksjonen ved rådmannens fravær (tjenestereise, ferie, sykdom eller lignende) og andre tilsvarende situasjoner etter avtale med rådmannen. Stedfortrederansvaret omfatter normalt representasjon og avgjørelser i løpende saker av vanlig karakter.

Stedfortreder utpekes blant sektorlederne for ett år av gangen. Rekkefølgen avgjøres på bagrunn av ansiennitet som sektorleder.

Sektorer

Oppvekst- og kultursektor

- Skole
- Barnehage
- Kultur
- Næring og utvikling
- Bibliotek

- Barnevern
- NAV
- Flyktningetjenesten
- Gratangen bofellesskap (fra 01.01.2018)

Helse- og omsorgssektor

- Miljøtjenesten
- Hjemmetjeneste
- Psykiatritjeneste
- Sykehjem
- Fysio-/ergoterapi
- Lege
- Helsesøster
- Jordmor
- Folkehelse

Forvaltnings- og utviklingssektor

- Planlegging
- Teknisk
- Næring/Landbruk
- Miljø
- Kart/oppmåling
- Drift
- Vedlikehold bygg

Møtearenaer

Mandager er satt av til møtedag på kommunehuset. Det er generell møteplikt hvilket betyr at møtene skal prioriteres. Av og til oppstår uforutsette møtekollisjoner. I slike tilfeller skal det informeres.

Ledergruppa

Består av

- Rådmann
- Sektorledere
- Økonomisjef og
- Personalrådgiver

Møtekonsept: Annenhver mandag (like ukenummer kl 0900-1100

Utvidet ledermøte

Består av

- Rådmann
- Sektorledere

- Rådgivere
- Avdelingsledere/rektor/styrer
- Tillitsvalgte

Møtekonsept: Hver 1. mandag i måneden

Mandagsmøtet

Består av

- Rådmann
- Stab/servicetorg
- Sektorledere

Møtekonsept: Hver mandag kl 0830-0900

Hovedutvalgene

Generelt

Det er rådmannen som formelt legger fram sakene for hovedutvalgene og som skal påse at sakene er tilstrekkelig utredet. Rådmannen har møte-, talerett og forslagsrett i utvalgene. Rådmannen delegerer til sektorleder å forberede og legge fram saker for sine respektive hovedutvalg. Det gjelder også møte-, tale- og forslagsretten. Dette gjelder vanlige saker som ikke er av prinsipiell karakter.

I saker der hovedutvalget har innstillingsrett, praktiseres det gjennomgående saksbehandling så langt det er mulig. Avvik fra dette skal drøftes på forhånd. Dette innebærer at sakene ordinært forberedes av sektorleder eller saksbehandler under dennes ledelse. Saken signeres av rådmannen og paraferes av sektorleder.

OKS, 28.11.2017

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00244-15
Saksbehandler Hege Olsen Richardsen

Saksgang	Møtedato
Hovedutvalg for Helse, Sosial og Omsorg	23.11.2017

REVIDERT AVTALE OM KRISESENTERTILBUD

Innstilling:

Kommunestyret vedtar revidert samarbeidsavtale om drift av Narvik og omegn krisesenter for krisesentertilbud til kommunens innbyggere. Samarbeidet er hjemlet i kommuneloven kap. 5 § 28-1a, som administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28-1b

Vedlegg:

Avtale vertskommunesamarbeid krisesenter
Vedtekter styret krisesenteret
Budsjett krisesenteret 2018

Saksframstilling:

Den 01.10.2010 trådte lov om Krisesenter i kraft. Lovens formål er å sikre et godt helhetlig krisesentertilbud til kvinner, menn og barn som er utsatt for vold og/eller trusler om vold i nære relasjoner.

Krisesenteret for Narvik og omegn ble etablert i 1982. Krisesenteret er en ideell organisasjon og en selvstendig juridisk enhet med eget styre. Ved ny krisesenterlov ble drift av krisesenteret en lovpålagt kommunal oppgave. I 2011 ble det inngått et vertskommunesamarbeid med Gratangen, Evenes, Ballangen og Tysfjord kommune med Narvik kommune som vertskommune.

Ved evaluering av gjeldende vertskommuneavtale ble det besluttet å revidere vertskommuneavtalen, samt at det skulle utarbeides en egen samarbeidsavtale mellom Narvik kommune og Narvik og omegn krisesenter. Denne avtalen regulerer hvilke tjenester, organisatoriske og faglig innhold krisesenteret skal ivareta etter krisesenterloven med gjeldende forskrifter. Narvik kommune vil kunne føre tilsyn med at Narvik og omegn krisesenter drifter etter gjeldende lover og forskrifter.

Krisesenteret er et lavterskeltilbud til personer (kvinner, barn og menn) som blir psykisk, fysisk eller seksuelt mishandlet. Krisesenteret er tilgjengelig 24 timer i døgnet, og skal gi et helårig og heldøgns tilbud til personer som trenger beskyttelse. Krisesenteret er også tilgjengelig for funksjonshemmede. Det gis et separat botilbud til menn utenfor senteret, og de gis samme tilbud om veiledning, oppfølging og samtaler med ansatte ved krisesenteret.

Krisesenteret har 2 faste årsverk som er fordelt mellom ei 100% stilling som daglig leder og ei 100% stilling som miljøarbeider. I tillegg har senteret 10 «frivillige vakter» som lønnes med en godtgjørelse med kr. 110,- pr. time. Det er alltid en bakvakt som godtgjøres med kr. 100,- pr. vakt. De frivillige vaktene utfører arbeid som tilsvarer ca. 3,5 årsverk, men til langt lavere driftskostnader for krisesenteret og kommunene.

Krisesenteret har et formalisert samarbeid med enhet økonomi og enhet barnevern og ressursteam i Narvik kommune. Enhetsleder i enhet barnevern og ressursteam har det administrative ansvaret for å ivareta oppfølging og samarbeid med samarbeidskommunene og Narvik og omegn krisesenter.

Daglig leder har over 25 års ansiennitet ved krisesenteret. Hun har videreutdanning i vold og aggresjonsproblematikk. Miljøarbeidere har deltatt i krisesenterutdanning i regi av RVTS. Mange av de frivillige vaktene har lang erfaring fra arbeidet ved krisesenteret. De frivillige vaktene har ulik utdannelsesbakgrunn og mange av de frivillige vaktene har utdanning og yrkeserfaring fra arbeid med barn, ungdom og i psykiatrien. Dermed har krisesenteret opparbeidet seg god realkompetanse innenfor krisesenterarbeid.

Krisesenteret har et godt samarbeid med andre instanser og etater i hjelpeapparatet i kommunen. Det er tjenester som NAV, barnevern, boligkontor og psykiatritjeneste.

Vertskommunesamarbeid er regulert i kommuneloven kapittel 5. Et vertskommunesamarbeid er ikke et eget rettssubjekt, men organisatorisk en del av vertskommunens virksomhet. Regler som gjelder for kommunen som kommune, vil derfor i utgangspunktet også gjelde for kommunen når den opptrer som vertskommune, med mindre annet er bestemt.

§ 28-1 a. Vertskommunesamarbeid

1. En kommune kan overlate utførelsen av lovpålagte oppgaver, herunder delegere myndighet til å treffe vedtak som omtalt i forvaltningsloven §2 første ledd bokstav a (offentlig myndighetsutøvelse) til en vertskommune etter §§ 28-1 b og 28-1 c hvis den aktuelle lov ikke er til hinder for det.

Vertskommunemodellen er en modell for interkommunalt samarbeid for lovpålagte oppgaver. Modellen ivaretar demokratiske og rettssikkerhetsmessige hensyn som gjør seg gjeldende når en kommune skal ivareta et lovpålagt ansvar for en annen kommune.

§ 28-1 b. Administrativt vertskommunesamarbeid

1. En kommune (samarbeidskommune) kan avtale med en annen kommune (vertskommune) at vertskommunen skal utføre oppgaver og treffe avgjørelser etter delegert myndighet fra samarbeidskommunen i enkeltsaker eller typer av saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Narvik og Omegn Krisesenter har over år vist at de drifter faglig godt og gir brukerne et godt faglig og forsvarlig tilbud etter gjeldende lover og forskrifter.
Narvik kommune som vertskommune ønsker å inngå et nytt revidert vertskommunesamarbeid med Gratangen, Evenes, Ballangen og Tysfjord.

Vurdering:

Kommuner har plikt til å sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud som skal kunne brukes av personer som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, jfr. Krisesenterloven §2. Gratangen kommune har hatt et samarbeid med Narvik og omegn krisesenter siden 2011. Dette samarbeidet har fungert godt.

Gratangen kommunes innbyggere har benyttet seg av dette krisesentertilbudet. Både som langtidsbrukere og som dagbrukere.

Kostnadsnøkkelen for dette tilbudet baserer seg på innbyggertall pr. 01.07. Det sendes faktura til samarbeidskommunene på et halvårlig á konto beløp i hht beregnet andel, pr 15.01 og 15.07.

For budsjettåret 2018 er det beregnet at Gratangen kommune skal betale 106.795,-. Dette er omentrent hva kommunen har betalt for å kunne benytte seg av dette tilbudet de forhenværende år. For Gratangen kommune vil det bli atskillig dyrere å opprette et selvstendig krisesentertilbud.

Som bostedskommune til brukere av krisesenteret er vi forpliktet til;

1) Ta ansvar for en helhetlig oppfølging av den enkelte bruker og sikre god samordning med andre deler av bostedskommunens tjenesteapparat.
2) Økonomisk sosialhjelp til livsopphold mens bruker bor på krisesenteret.
3) Når det er aktuelt for en bruker å endre bostedskommune, skal den opprinnelige bostedskommunen dekke følgende kostnader ved bosetting/flytting til en annen kommune:
    - Husleiegaranti i 3 mnd.
    - 1 husleie og evt. etablering dersom bruker fyller vilkår for økonomisk sosial stønad

Krisesenteret har et styre som består av 6 medlemmer som er fordelt slik:

- 4 representanter som er knyttet til og valgt inn i styret fra krisesenteret.
- 1 adm. representant m/vara fra en av samarbeidskommunene som sitter for 2 år av gangen.
- 1 politisk representant m/vara fra Narvik kommune som velges av bystyret for 4 år av gangen.

Gratangen kommune har ikke hatt rollen som adm. Representant i styret, og må derfor påregne å ta denne jobben i perioden 2018 – 2020.

Denne avtalen trer i kraft fra 01.01.18 og vil gjelde til den sies opp av en av partene. Ved oppsigelse gjelder en gjensidig oppsigelsestid på 1 år fra 1. i påfølgende måned.

Konklusjon:

Hovedutvalget for helse, sosial og omsorg anbefaler at Gratangen kommune signerer en samarbeidsavtale med Narvik og omegn krisesenter.

Vertskommunesamarbeid

Felles krisesenter i Ofoten

Narvik og omegn krisesenter

Avtalen er inngått mellom kommunene

Tysfjord, Ballangen, Evenes og Gratangen og Narvik kommune

Ordfører i Narvik	**Dato.....**	**Navn: .....**
Ordfører i Tysfjord	**Dato.....**	**Navn: .....**
Ordfører i Ballangen	**Dato.....**	**Navn: .....**
Ordfører i Evenes	**Dato.....**	**Navn: .....**
Ordfører i Gratangen	**Dato.....**	**Navn: .....**

Avtalen undertegnes i 2 eksemplarer, *ett* til hver av partene.

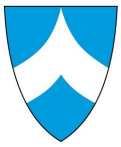

Narvik Tysfjord Ballangen Gratangen Evenes

1 Avtalens grunnlag 3
1.1 Omfang og formål 3
2 Lovhjemmel og myndighet 3
3 Deltakere i samarbeidet 3
4 Beskrivelse av krisesentertilbudet 4
5 Lokalisering 4
6 Økonomi og rapportering 4
6.1 Kostnadsnøkkel – fordeling av utgifter 4
6.2 Rapportering 4
6.3 Regnskap – over-/underforbruk 5
6.4 Internkontroll 5
6.5 Andre forhold 5
7 Formelle arenaer 6
7.1 Krisesenter Styret 6
7.2 Stormøte 6
7.3 Samarbeidsmøter 6
8 Informasjon til innbyggerne 7
9 Tvist 7
10 Avtalens virkningstidspunkt og varighet 7
11 Endringer i kommunestruktur 7

Avtalen erstatter samarbeidsavtalen fra 2011

Narvik Tysfjord Ballangen Gratangen Evenes

Vertskommunesamarbeid i Ofoten mellom Tysfjord, Ballangen, Narvik, Evenes og Gratangen kommune om Krisesentertilbud.

1 Avtalens grunnlag

Denne avtale gjelder administrativt vertskommunesamarbeid innen Krisesentertjenester, med hjemmel i kommuneloven § 28-1a og organisert etter kommuneloven § 28-1b

1.1 Omfang og formål

Avtalen omfatter tjenester for alle innbyggere (barn, unge, voksne, eldre – både kvinner og menn) hjemlet i Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterloven).
Tilbudet skal være tilgjengelig for personer som er utsatt for vold og/eller trusler i nære relasjoner, og som har behov for et trygt og midlertidig botilbud. Tilbudet skal være faglig forsvarlig ihht gjeldende lov - og forskriftskrav, herunder

- ➔ Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets «Veileder til krisesenterloven» med kommentarer til lovbestemmelsene
- ➔ Forskrift om fysisk sikkerhet i krisesentertilbudet

2 Lovhjemmel og myndighet

Denne avtale gjelder administrativt vertskommunesamarbeid innen Krisesentertilbudet, med hjemmel i **kommuneloven kap. 5 § 28-1a og organisert etter kommuneloven § 28-1b.**
Oppgaver og avgjørelsesmyndighet i tilknytning til krisesenter tjenesten er overført til vertskommunen Narvik. Det vil *ikke* bli gjort enkeltvedtak knyttet til brukerne etter denne avtalen som oppholder seg på krisesenteret.

3 Deltakere i samarbeidet

Vertskommune: **Narvik kommune**
Samarbeidskommune: Tysfjord, Ballangen, Evenes og Gratangen kommune**.** Det inngås likelydende avtaler mellom vertskommunen og samarbeidskommunen. Det inngås en samarbeidsavtalen mellom Narvik kommune som vertskommune og Narvik og omegn Krisesenter om drift av tjenestene knyttet til krisesenterloven og gjeldende forskrifter.

Avtalen erstatter samarbeidsavtalen fra 2011

4 Beskrivelse av krisesentertilbudet

Bemanning: Narvik og omegn Krisesenter har pr. 01.01.17 2 årsverk som er fordelt slik:

- ➔ 100 % leder
- ➔ 2 x 0,50 % stilling som miljøarbeider,

samt;

- ➔ Inntil 10 frivillige faste vakter som utfører arbeid tilsvarende ca. 3,5 årsverk.

Krisesentertilbudet er gratis og skal:

- ➔ omfatte et helårs, heldøgns, trygt og midlertidig botilbud
- ➔ et dagtilbud
- ➔ gi brukerne støtte, veiledning/rettledning, hjelp til å ta kontakt med andre deler av tjenesteapparatet
- ➔ omfatte et helårs og heldøgns tilbud der personer kan få råd og rettledning/ veiledning pr telefon
- ➔ gi brukerne oppfølging i re-etableringsfasen

Kvalitet på tjenestene og kompetansekrav i forhold til ansatte skal være i samsvar med lov om Krisesenter med gjeldende forskrifter.

5 Lokalisering

Narvik og omegn Krisesenter er lokalisert i Narvik kommune.

6 Økonomi og rapportering

Narvik kommune har ansvar for å påse at Narvik og omegn Krisesenter sikrer god økonomistyring i tjenesten. Krisesentre har ansvar for regnskapsføring og budsjettering i samråd med vertskommunen Narvik kommune. Narvik kommune utarbeider på bakgrunn av rammeoverføringer og drøftinger i Stormøte 2. halvår (jmf. pkt. 7.1), utkast til neste års driftsbudsjett. Budsjettrammen justeres årlig i samsvar med kommunal deflator.

6.1 Kostnadsnøkkel – fordeling av utgifter

Samarbeidskommunenes andel av netto drifts- og kapitalkostnader beregnes i hht en kostnadsnøkkel basert på innbyggertall pr 01.07. Driftskostnader på adm.oppgaver utført av Narvik kommune på vegne av Krisesentre fordeles mellom kommunene basert på innbyggertall pr. 01.07. Narvik sender faktura til samarbeidskommunene på et halvårlig à konto beløp i hht beregnet andel, pr 15.01. og 15.07.

6.2 Rapportering

Narvik kommune rapporterer årlig til samarbeidskommunene i Stormøte (jf. pkt. 7.1) innen 31.10. Rapportene skal inneholde økonomisk oversikt og prognoser, evt. avvik påpekes og forklares. Rapportene skal gi samarbeidskommunene korrekt grunnlag for rapportering til

KOSTRA. Frist for oversendelse til deltaker kommunene er 01.11. Årsrapport for virksomheten oversendes samarbeidskommunene innen 28.02.

6.3 Regnskap – over-/underforbruk

Endelig oppgjør for regnskapsåret foretas i sammenheng med revisjons bekreftet regnskap. Ubrukte midler som er gitt som gave til Krisesenteret avsettes på bundet fond til bruk etterfølgende år. Dersom endelig regnskap for krisesenteret viser regnskapsmessig underskudd, skal hver enkelt samarbeidskommune sin andel av underskuddet legges til ved à konto betalingen for kommende regnskapsår.

6.4 Internkontroll

Narvik kommune har ansvar for å påse at Narvik og omegn Krisesenter har til enhver tid oppdatert og revidert internkontroll og HMS rutiner. Disse skal være i tråd med det regelverket for drift av tjenesten og for ivaretakelsen av ansatte etter arbeidsmiljøvernloven. Narvik kommune vil kunne gjennomføre kontroll- og tilsyn på Narvik og omegn Krisesenter sin virksomhet.

6.5 Andre forhold

Bostedskommunen har etter krisesenterlova ansvar for en helhetlig oppfølging av den enkelte bruker og for å sikre god samordning[1] av krisesentertilbudet med andre deler av bostedskommunens tjenesteapparat.

Ytelser bruker har krav på under opphold på krisesenteret i henhold til Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven), er også bostedskommunes ansvar. Bostedskommunen har bl.a. ansvar for

- ➔ Økonomisk sosialhjelp til livsopphold mens bruker bor på krisesenteret
- ➔ Når det er aktuelt for en bruker å endre bostedskommune, skal den opprinnelige bostedskommunen dekke følgende kostnader ved bosetting/flytting til annen kommune
  - ➔ Husleiegaranti i 3 mnd

[1] Krav om samordning og samarbeid er nedfelt i lovgrunnlaget for de ulike tjenestene, for eksempel: sosialtjenesteloven § 13, helse- og omsorgstjenesteloven § 3-4 og barnevernloven § 3-2a.

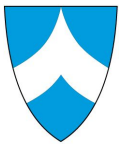

Narvik **Tysfjord** **Ballangen** **Gratangen** **Evenes**

➔ 1. husleie og evt. etablering dersom bruker fyller vilkår for økonomisk sosial stønad.

7 Formelle arenaer

7.1 Krisesenter Styret

Krisesenter har et styre som bestå av 6 medlemmer som er fordelt slik:

- 4 representanter som er knyttet til og valgt inn i styret fra krisesenteret (jf. vedtekter for Krisesenteret)
- 1 administrativ representant m. vara fra en av samarbeidskommunene som sitter for 2 år av gangen (rundgang mellom samarbeidskommunene)
- 1 politisk representant m. vara fra Narvik kommune som velges av bystyret for 4 år av gangen

Styre i Krisesenter har inngått en skriftlig avtale med vertskommune Narvik kommune om drift av Krisesenter jmf. krisesenterloven § 3. Den samarbeidskommunen som skal være representert i krisesenterstyret (gjelder for 2 år av gangen) utpeker sin representant med vararepresentant. Det skal avholdes minimum 3 møter i Krisesenter styre pr. år.

7.2 Stormøte

Leder for Krisesenteret innkaller årlig Stormøte innen oktober med vertskommunen og samarbeidskommunene. Stormøte skal være arena for dialog om faglig og økonomisk drift av krisesenteret i Narvik og omegn. Planer for fremtidig drift og forslag til budsjett for påfølgende år vil bli presentert på stormøte. Stormøte har følgende oppgaver:

- Drøfte samarbeidserfaringer, inkludert driftserfaringer
- Gi råd ved utarbeidelse av virksomhetsplan, budsjett og årsmelding
- Drøfte og godkjenne endringer i retningslinjer for samhandlingen mellom krisesenteret og samarbeidskommunene.
- Oppfølging av internkontroll

Kommunene i samarbeidet kan forelegge saker for Krisesenter sitt styret og /eller i Stormøte som de ønsker uttalelse/råd om, og som de mener har betydning for krisesenterets funksjon, samarbeid og evt. tilbud. Alle samarbeidskommunene forplikter seg til å delta aktivt i oppfølgingen av den enkelte kommunes beboere som til enhver tid oppholder seg ved krisesenteret.

7.3 Samarbeidsmøter

Det legges til rette for *et* fast samarbeid- /fagmøter pr. år mellom leder for Krisesenteret og enhetsleder i Narvik kommune, som er den enhetsleder som Krisesenteret til en hver tid rapportere til. Enhetsleder for økonomi evt. andre vil kunne bli innkalt ved behov. Samarbeidsmøtene skal være en arena for drøfting av faglige og økonomiske spørsmål ved driften av Krisesentre. Ved behov kan det innkalles til flere samarbeidsmøter.

Avtalen erstatter samarbeidsavtalen fra 2011

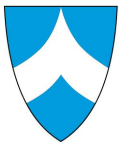

Narvik **Tysfjord** **Ballangen** **Gratangen** **Evenes**

8 Informasjon til innbyggerne

Hver kommune har ansvaret for å informere sine innbyggere om krisesentertilbudet. Styret ved Krisesenteret har ansvar for dokumentasjon og arkivering etter krisesenterloven. Samarbeidskommunene kan på forespørsel få opplysninger om personer som tilhører deres kommune, (jmf. krisesenterloven § 5)

9 Tvist

Dersom det oppstår tvist om forståelse av denne avtalen, skal dette drøftes mellom partene dersom en av partene ber om dette. Om det ikke oppnås enighet avgjøres tvisten ved frivillig voldgift i henhold til tvisteloven § 7-1.

10 Avtalens virkningstidspunkt og varighet

Denne avtalen trer i kraft fra 01.januar 2018 og gjelder inntil den sies opp av en av partene .
Ved oppsigelse, gjelder en gjensidig oppsigelsestid på 1 år fra 1. i påfølgende måned.
Det gis ingen form for økonomisk kompensasjon til samarbeidskommunen dersom den velger og si opp avtalen og tre ut av samarbeidet. Den kommunen som eventuelt trer ut av samarbeidet, er ved uttreden forpliktet til å innbetale restverdi av kapitalkostnaden som vedkommende kommune svarer for.

Hvis det oppstår vesentlige endringer i grunnlaget for avtalen, kan avtalen kreves reforhandlet med 3 måneders varsel.

11 Endringer i kommunestruktur

Avtalen vil være gjeldende også etter kommunesammenslåing fra og med 01.01.2020, men da med nye Narvik kommune som vertskommune for Evenes og Gratangen kommune.

Avtalen erstatter samarbeidsavtalen fra 2011

§ 4 STYRET

Styret har ansvar for drift av Krisesenteret og ansvar for at det drives, etter de vedtekter som til enhver tid gjelder.

4.a Styret består av 1 medlem fra hver gruppe samt daglig leder. Hver arbeidsgruppe velger ett styremedlem og en vararepresentant, seinest på siste gruppemøte før årsmøte. Disse godkjennes av årsmøtet. Skulle ett av disse medlemmene slutte i løpet av valgperioden, er det gruppa sitt ansvar å sørge for valg av nytt styremedlem. For å sikre kontinuitet velges styremedlemmene for 2 år av gangen. 2 styremedlemmer er på valg det ene året, 1-2 det neste.

Styret må ha et minsteantall på 3 medlemmer, men øker antallet arbeidsgrupper øker antallet styrerepresentanter tilsvarende.

Styret velger selv sin leder. Styreleder er daglig leders nærmeste samarbeidspartner.

4.b Styret er beslutningsdyktig når minimum 2/3 er tilstede.

Styreleder har dobbeltstemme ved likt stemmetall unntatt i ansettelsessaker.

Styret avgjør selv hvilke saker som må behandles i gruppene før vedtak kan fattes.

Styret har ansvar for oppfølging av styrevedtak.

Budsjettforslag og fullt økonomiansvar tillegges styret.

Styret har ansvar for å innkalle til og avvikle årsmøtet som skal behandle og godkjenne:

1. Nytt styre.

2. Årsregnskap, årsrapport, styrets beretning, daglig leders rapport fra senteret og rapport fra gruppene.

3. Vedtektsendringer.

Styret har myndighet til å gi fullmakt til daglig leder etter behov.

Styret fungerer som arbeidsgiver for daglig leder og setter opp stillingsinstruks for henne.

4.c Møtehyppighet: etter innkalling fra daglig leder i samarbeid med styreleder.

4.d Styret har også personalansvar ovenfor medlemmene i Krisesenteret. Evt. vurdering av medlemskap skjer i styret. Ved behov gjennomfører styret samtale med medlemmer.

	Kommunenr.	1805	1584	1850	1853	1919	
Folketall 01.07.17	Alle kommuner	Narvik	Ballangen	Tysfjord	Evenes	Gratangen	
Innbyggere	25841	18723	2551	1951	1407	1123	Budsjett Krisesenter 2018
Andel pr kommune	100	0,72	0,10	0,08	0,05	0,04	
		Narvik	Ballangen	Tysfjord	Evenes	Gratangen	
Krisesenter rammetilskudd		1 601 000	215 835	167 692	119 975	97 394	2 201 897
Kroner pr. innbygger rammetilskudd		85,21	85,21	85,21	85,21	85,21	
	7 052						
	59508						
Total ramme krisesenter	2 201 897						-
			20 833	16 186	11 580	9 401	58 000
Kroner pr. innbygger		85	93	93	93	93	
Fordeling budsjett krisesenter 2018							
inkl adm ressurs		1 601 000	236 668	183 878	131 555	106 795	2 259 897
		70,84	10,47	8,14	5,82	4,73	100

			2018 lønn drift	Budsjett
			2018/V:103	2017
Ansvar:		620 NARVIK OG OMEGN KRISESENTER		
	10100	FASTLØNN	871 000	848 828
	10901	PENSJONSINNSKUDD FELLESORDNINGEN	191 620	186 742
	10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	54 194	52 814
	11200	ANNET FORBRUKSMATERIELL/RÅVARER OG TJENE	598 000	567 695
	11852	VAKTHOLD, ALARMSYSTEMER	562 000	533 557
	11900	HUSLEIE, LEIE AV LOKALER OG GRUNN MV	140 000	132 574
	13500	KJØP FRA KOMMUNER	58 500	-
		Sum utgifter	2 475 314	2 322 210
	16900	SALG TIL ANDRE KOMMUNALE ENHETER (INTERNSALG)	-1 740 106	-1 664 000
	17500	REFUSJON FRA KOMMUNER	-735 208	-658 210
		Sum inntekter	-2 475 314	-2 322 210
Fordeling refusjon til krisesenter 2018:				
Ansvar:		620 NARVIK OG OMEGN KRISESENTER	Bud 2018	Narvik	Andre
	10100	FASTLØNN	871 000		
	10901	PENSJONSINNSKUDD FELLESORDNINGEN	191 620		
	10990	ARBEIDSGIVERAVGIFT	54 194		
	11200	ANNET FORBRUKSMATERIELL/RÅVARER OG TJENE	598 000		
	11852	VAKTHOLD, ALARMSYSTEMER	562 000		
	11900	HUSLEIE, LEIE AV LOKALER OG GRUNN MV	140 000		
		Fellesutgifter	2 416 814	1 740 106	676 708
	13500	KJØP FRA KOMMUNER (NAKs adm utg som dekkes av øvri	58 500		58 500
		Sum utgifter	2 475 314	1 740 106	735 208
	16900	SALG TIL ANDRE KOMMUNALE ENHETER (INTERNSALG)	-1 714 697	-1 740 106	-735 208
	17500	REFUSJON FRA KOMMUNER	-751 000		
		Sum inntekter	-2 465 697		
		Sum ansvar: 620 NARVIK OG OMEGN KRISESENTER		0	0

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00091-11
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017
Kommunestyret	14.12.2017

NÆRINGSVENNLIG REGION - REVIDERT FORPROSJEKTPLAN

Innstilling:
Kommunestyret tar til etterretning at forprosjektet gjennomføres etter et forenklet konsept med kortere tidsramme og at det forutsettes full deltagelse fra 4 kommuner.

Vedlegg:
Prosjektplan forprosjekt Næringsvennlig region for kommunene Bardu, Gratangen, Lavangen og Salangen, VERSJON 1.1 – forenklet prosjektplan, Proneo 24.oktober 2017

Saksframstilling:

Gratangen kommune behandlet denne saken i kommunestyret den 28.09.2017 sak 40/17 og fattet slikt vedtak:

Gratangen kommune tar sluttrapporten fra forstudiet Næringsvennlig region til etterretning, og vedtar videreføring av forprosjektet "Næringsvennlig region" sammen med kommunene Bardu, Lavangen og Salangen. Forprosjektet finansieres av Innovasjon Norge, Troms fylkeskommune samt en egenandel fra de deltakende kommuner. Gratangen kommunes egenandel finansieres av omstillingsprogrammet SPIRE. Vedtaket forutsetter positivt vedtak i minimum to av de andre nevnte kommunene.

Etter oppfordring fra deltagende kommuner i prosjektet har laget en revidert prosjektplan, versjon 1.1. Revidert prosjektplan er oversendt til alle som er invitert til alle som har vært involvert i prosessen i Bardu, Gratangen, Lavangen og Salangen kommuner.

Rapporten har vært forelagt Innovasjon Norge som har akseptert den reviderte forprosjektplanen i e-post av 09.11.2017. Innovasjon Norge forutsatte imidlertid at alle 4 kommuner deltar i forproskektet.

Denne planen er vesentlig mindre omfattende enn opprinnelig, både i økonomiske kostnader, tidsramme og aktiviteter som blir gjennomført. Prinsippene for forprosjektet og kritiske faktorer for at prosjektet skal lykkes, vurderes til å være de samme som i opprinnelig versjon 1.0.

Følgende endringer har blitt gjort i den reviderte utgangen:

- Gjennomføringstid redusert fra 6 til 4 måneder – oppstart 1.12.17 og prosjektavslutning 31.3.18
- Reisetid og reisekostnader redusert
- HA0 Prosjektledelse reduseres fra 70 til 50 timer (mindre omfattende plan samt raskere gjennomføring)
- HA1 Kunnskapsgrunnlag (antatt ressursbruk 35 timer) er tatt ut av den nye prosjektplanen. Man anser å ha et godt nok kunnskapsgrunnlag for en kortere og mer kompakt gjennomføring av forprosjektet
- HA2 (Innholdet i næringsutviklingstjenestene) og HA3 (Kompetansebehov i næringsutviklings-tjenestene) slås sammen. Det gjennomføres en felles workshop for de to hovedaktivitetene sammen med næringsutviklingsaktører i regionen. Timeantallet reduseres fra 50+40=90 timer til 50 timer totalt.
- HA3 (Økonomiske rammer) og HA4 (Andre praktiske forhold) slås sammen. Timeantallet reduseres fra 40+80=120 timer til 70 timer totalt. Dette innebærer i praksis at det vil bli brukt lite tid på å utrede og planlegge for en langsiktig struktur, men at man heller går rett over i en pilotfase med mål om å bruke den til organisatorisk læring.
- HA5 Sluttrapport reduseres på grunn av mindre prosjektomfang fra 25 til 15 timer.
- Totalkostnad redusert fra 500.000 til 250.000.

Det er den reviderte forprosjektplanen som er lagt til grunn for behandlingen i Salangen og Bardu kommuner. Vi er orientert om at de andre kommunene er positive til å delta i forprosjektet. Vi regner med å starte opp i desember.

Den reviderte forprosjektplanen ble behandlet av Spire sitt styre den 10.11.2017 sak 62/17. Det ble fattet slikt vedtak:

Styret tar revidert prosjektplan til orientering, og ber administrasjonen legge til rette for oppstart og gjennomføring av prosjektet innenfor planlagt tidsramme.

Det ble i dette møtet orientert om at ordfører går inn i rollen som leder av styringsgruppa. Rådmannen fortsetter i rollen som prosjektansvarlig.

Vurdering:

Rådmannen mener at denne «oppstrammingen» av forprosjektet er bra for oppslutningen om gjennomføringen. Forutsetningen fra Innovasjon Norge om full deltagelse fra 4 kommuner vil neppe få noen praktisk betydning siden alle «er med».

Konklusjon:

Gratangen kommunestyre bør kunne slutte seg til den reviderte forprosjektplanen og den strammere forutsetningen fra Innovasjon Norge om at alle 4 kommuner må delta.

Prosjektplan forprosjekt

Næringsvennlig region

for kommunene Bardu, Gratangen, Lavangen og Salangen

VERSJON 1.1 – forenklet prosjektplan

24.oktober 2017

PROSJEKTANSVARLIG

Ole Kristian Severinsen

Rådmann

Gratangen kommune

PROSJEKTLEDER

Knut Baglo

Proneo AS

proneo

INNHOLDSFORTEGNELSE

1 Mål og rammer 3

1.1 Bakgrunn 3

1.2 Langsiktige effekter 6

1.3 Resultatmål for hovedprosjektet 6

1.4 Resultatmål for forprosjekt 6

1.5 Rammer og avgrensning 7

1.6 Sluttdokumentasjon 7

2 Prosjektorganisering 7

2.1 Prosjektledelse 7

2.2 Øvrige roller og bemanning 8

3 Prosjektoppfølging 9

3.1 Beslutningspunkt 9

3.2 Statusrapportering 9

3.3 Milepæler 10

4 Målgrupper, interessenter og kommunikasjonsstrategi 10

5 Risikovurdering og kvalitetssikring 10

6 Gjennomføring 12

6.1 Hovedaktiviteter 12

6.2 Tids og ressursplaner 14

8 Kontrakter og avtaler 15

8.1 Kontrakter med underleverandører 15

1 Mål og rammer

1.1 Bakgrunn

Verktøyet Næringsvennlig kommune anvendes i dag i enkeltkommuner. Målsettingen er å tilby bedre og mer relevante tjenester overfor lokalt næringsliv, som igjen skal bedre lønnsomheten i næringslivet og føre til flere arbeidsplasser.

Flere kommuner planlegger ulike former for samarbeid om næringsutvikling, og det er behov for et verktøy som kan være til hjelp når næringssamarbeid skal utvikles, etableres og implementeres i en region.

Innovasjon Norge ønsker å utvikle Næringsvennlig region til å bli et verktøy for kommuner, regioner, fylkeskommuner og andre offentlige aktører som arbeider med nærings- og regionutvikling.

Om verktøyet næringsvennlig region (NVR)

Ulike former for offentlige tjenester til næringslivet skal bidra til vekst, økt lønnsomhet og flere arbeidsplasser i bedriftene.

Verktøyet Næringsvennlig region (NVR) er et utviklingsprogram for aktører som jobber med næringsutvikling på regions- og kommunenivå. Verktøyet har sitt utspring i Næringsvennlig kommune (NVK), som er anvendt i flere norske kommuner.

Mange kommuner har planer om mer samarbeid, m.a. på næringsutviklingsområdet, og det er behov for et verktøy som kan være til hjelp når næringssamarbeid skal utvikles og gjennomføres på regionsnivå.

Det er vinteren/våren 2017 gjennomført to pilot-forstudier, henholdsvis på Fosen (7 kommuner) og i Sør-Troms (4 kommuner).

Basert på erfaringer fra de to forstudiene skal det piloteres to forprosjekter i de samme geografiske områder.

Forstudien i Sør-Troms, for kommunene Bardu, Gratangen, Lavangen og Salangen, ble gjennomført i perioden februar til juni 2017. Sluttrapporten ble vedtatt av styringsgruppa i møte den 19. juni. Sluttrapporten skal til politisk behandling i alle fire kommuner i løpet av september og oktober. Eventuelt vedtak om videreføring i et forprosjekt fattes av kommunene.

Målet for forstudien var å etablere forståelse for regionens, kommunenes og andre aktørers roller og oppgaver når det gjelder næringsutvikling, næringslivets behov og regionens ambisjonsnivå og strategier for næringsutvikling.

Basert på denne felles forståelsen, skulle forstudiet utvikle forslag til innhold i og prinsipper for organisering av det regionale næringsarbeidet.

Forstudien kom med følgende konklusjon og anbefaling:

Uavhengig av samarbeidsform og andre praktiske spørsmål bør framtidig samarbeid om næringsutviklingstjenestene i regionen bygge på følgende prinsipper:

- Regionens politiske og administrative ledelse – og næringsutviklingsressursene – må være tydelige på at samarbeid er veien å gå for å bygge et robust næringsutviklingsmiljø. Dagens situasjon med egne kommunale løsninger er for sårbart, lite kostnadseffektivt og gir ikke rom for utvikling av spisskompetanse
- Næringsutviklingsressursene, særlig breddekompetansen, må være tilgjengelig i hele regionen. Breddekompetanse tolkes som bistand til gründere, finansieringsordninger, prosessveiledning, nettverk med mer.
- Næringslivet er tydelige på at næringsutviklingsressursene må gis muligheter til å utvikle spisskompetanse innen næringer/bransjer av stor betydning for regionen. Denne spisskompetanse må ikke nødvendigvis finnes i egen kommune, men må være lett tilgjengelig i regionen
- Landbruksveilederrollen må vurderes bli inkludert som en del av næringsutviklingstjenestene
- Regional forståelse av at kommunene utfyller hverandre godt, både geografisk og næringsmessig, og at næringsmessige innsatsområder/strategier ikke nødvendigvis må ha like stor relevans for alle kommuner – men at de er viktige for regionen
- Selv om det er de fire kommunene i denne studien som har tatt initiativ til et samarbeid, gjør geografien at man bør være åpne for å se på andre samarbeidskonstellasjoner dersom det er hensiktsmessig. Næringslivet er entydige på at kompetanse, nettverk og kvalitet på tjenestetilbud er viktigere enn kommunegrenser i det kommende samarbeidet og har ingen innvendinger mot at andre kommuner enn de fire i denne studien går sammen om et samarbeid.
- For å bli tydeligere på den enkelte kommunes rolle i det regionale næringsutviklingssamarbeidet bør kommunene sørge for å lage/oppdatere egne strategiske næringsplaner der disse mangler eller er mangelfulle
- Man må søke å få enda mer effektiv utnyttelse av næringsutviklingsressursene – i sum må det bli mer næringsutvikling for pengene
- Det anses ikke som klokt å starte prosessen med etablering av eget selskap – samarbeidet må sette seg ytterligere før man går til det skrittet. Etablering av et eget selskap anses heller ikke som avgjørende for det praktiske samarbeidet
- Fylkeskommunen støtter opp om satsingen fordi de er opptatt av at det utvikles robuste og kompetente utviklingsmiljø i regionen

Basert på disse prinsippene anbefaler forstudien følgende organisering av næringsutviklings-arbeidet:

Kommunene Bardu, Gratangen, Lavangen og Salangen etablerer et formelt samarbeid om næringsutviklingsarbeid. Dersom praktiske hensyn tilsier det og kommunene selv ønsker det, bør det kunne vurderes andre samarbeidskonstellasjoner enn dagens fire kommuner.

Samarbeidet må formaliseres og avtalefestes. Både rent samarbeid mellom kommunene og vertskommunemodell er mulig. Forprosjektet må avklare følgende:

- Innholdet i næringsutviklingstjenestene
- Kompetansebehovet i næringsutviklingstjenestene
- Økonomiske rammer og forutsetninger for samarbeidet
- Andre forhold:
    - Samarbeidsform/organisering
    - Ledelse og styring
    - Rolle og ansvarsfordeling

- Kompetanseutvikling
- Lokalisering og tilgjengelighet
- Koordinering av ressurser
- Samarbeid med eksterne, FoU mm

Det etableres foreløpig ikke eget selskap, men dette bør være et alternativ på lang sikt. Både AS og IKS kan være aktuelle selskapsformer.

Forstudien anbefaler en utvikling i tre trinn:

1. Utvikling og implementering av desentralisert løsning, formalisert samarbeid om næringsutviklingsarbeidet i regionen. Varighet 6 mnd. Eget forprosjekt. Eies av de 4 kommunene, Gratangen som omstillingskommune oppdragsgiver. Kan finansieres av Troms fylkeskommune, IN og kommunene
2. Utprøving av desentralisert, formalisert samarbeid om næringsutviklingsarbeidet i regionen. Varighet ett til to år. Hovedprosjekt. Eies av de 4 kommunene i fellesskap. Kan finansieres av kommunene, med støtte fra Troms fylkeskommune.
3. Eventuell etablering av felles næringsutviklingsselskap vurderes, basert på erfaringer fra regionalt samarbeid.

Denne prosjektplanen er et forslag til videreføring i et forprosjekt (trinn 1 i anbefalingen fra forstudie) i Sør-Troms, og er en del av sluttdokumentasjonen.

Prosjektplanen for forprosjektet er basert på konklusjonene og anbefalingene fra sluttrapporten fra forstudien samt den foreløpige konseptbeskrivelse for de ulike fasene i NVR som framstilt i figuren nedenfor:

Faser	Forstudie	Forprosjekt	Hovedprosjekt	
	Strategiutvikling	**Detaljere og forankre**	**Utvikle**	**Gjennomføre**
Formål	Forstå regionens, kommunens og andre næringsaktørers rolle når det gjelder arbeid med næringsutvikling - Hvilke aktører er involvert (politisk og administrativt)? - Hvilken rolle og oppgaver har de? - Hva er ambisjonene og planene for arbeid med næringsutvikling? - Hvordan samarbeider vi i dag? - Hva er behovet til næringslivet? - Variasjon mellom kommuner? Utvikle prinsipper for organisering basert på analyse	Utvikle detaljert organisering: - Regionsnivå - Samarbeidsformer mellom kommunene - Den enkelte kommune Teste, detaljere, forankre og beslutte organisering	Detaljere og bygge ny organisering rundt næringsutviklerrollen i regionen Utarbeide overgangs- og implementeringsplaner Informasjon og kommunikasjon Opplæring	Gjennomføre overgangs- og implementeringsplaner Implementere organisatoriske endringer Evaluere og lære av prosessen – plan for forbedringer
Leveranse	• Analyse av NÅ-situasjonen • Oppsummering av endringsbehov, herunder strategiske implikasjoner for ny organisering • Beslutte prinsipp for ny overordnet vurdering, som man skal jobbe videre med i de neste prosjektfasene • Prosjektplan forprosjekt	• Aktørkart (samlet for regionen) • Organisasjonskart (alle nivå) • Beskrivelse av roller, ansvar og arbeidsdeling (region, kommune -> politisk og administrativt) • Beskrivelse av arbeidsprosesser (overordnet) • Detaljert organisering godkjent • Prosjektplan hovedprosjekt	• Komplette kart for ny organisasjonsstruktur med funksjonsbeskrivelser • Beskrivelse av lederfora • Fullmaktsstruktur • System for måling av resultater • Overgangs- og implementeringsplaner • Planer for opplæring og organisasjonsutvikling	• Ny organisasjon implementert og ansvar overført til linjen • Gjennomført evaluering og identifisert nødvendige tiltak og tilpasninger

Revisjon av prosjektplan – 24. Oktober 2017:

Etter oppfordring fra prosjekteierne er det blitt laget en revidert prosjektplan, versjon 1.1. Denne planen er vesentlig mindre omfattende enn opprinnelig, både i økonomiske kostnader, tidsramme og aktiviteter som blir gjennomført. Prinsippene for forprosjektet og kritiske faktorer for at prosjektet skal lykkes, vurderes til å være de samme som i opprinnelig versjon 1.0.

Følgende endringer har blitt gjort i den reviderte utgangen:

- Gjennomføringstid redusert fra 6 til 4 måneder – oppstart 1.12.17 og prosjektavslutning 31.3.18
- HA0 Prosjektledelse reduseres fra 70 til 50 timer (mindre omfattende plan samt raskere gjennomføring)
- HA1 Kunnskapsgrunnlag (antatt ressursbruk 35 timer) er tatt ut av den nye prosjektplanen. Man anser å ha et godt nok kunnskapsgrunnlag for en kortere og mer kompakt gjennomføring av forprosjektet
- HA2 (Innholdet i næringsutviklingstjenestene) og HA3 (Kompetansebehov i næringsutviklings-tjenestene) slås sammen. Det gjennomføres en felles workshop for de to hovedaktivitetene sammen med næringsutviklingsaktører i regionen. Timeantallet reduseres fra 50+40=90 timer til 50 timer totalt.
- HA3 (Økonomiske rammer) og HA4 (Andre praktiske forhold) slås sammen. Timeantallet reduseres fra 40+80=120 timer til 70 timer totalt. Dette innebærer i praksis at det vil bli brukt lite tid på å utrede og planlegge for en langsiktig struktur, men at man heller går rett over i en pilotfase med mål om å bruke den til organisatorisk læring.
- HA5 Sluttrapport reduseres på grunn av mindre prosjektomfang fra 25 til 15 timer.

1.2 Langsiktige effekter

Utvikling av lønnsomt næringsliv i regionen gjennom økt bevissthet og høyere kvalitet på det offentlige tjenestilbudet til regionalt næringsliv.

1.3 Resultatmål for hovedprosjektet

Etter endt hovedprosjekt skal man ha etablert en organisering av næringsapparatet som legger til rette for bedre offentlige tjenester for næringsutvikling i regionen, gjennom et mer kompetent og mer hensiktsmessig organisert næringsapparat.

Viktige forutsetninger for organiseringen vil blant annet være:

- Tjenester tilpasset næringslivets behov
- Rask saksbehandling, brukervennlige kanaler og god service for næringslivet
- Et tydelig lederskap med klare roller og ansvarsforhold for aktørene i næringsapparatet
- Gode arenaer for samarbeid mellom kommuner/region, forsknings- og utviklingsmiljøer, utdanningsinstitusjoner og næringsliv
- Samsvar mellom ambisjonsnivå, økonomiske ressurser og menneskelige ressurser

1.4 Resultatmål for forprosjekt

Forprosjektet skal utvikle og etablere et formalisert, regionalt samarbeid om næringsutviklings-arbeid mellom kommunene Bardu, Gratangen, Lavangen og Salangen.

Arbeidet skal følge Innovasjon Norge sin PLP-metodikk. Tentativ framdriftsplan for forprosjekt og hovedprosjektet er som vist i tabellen under:

Utviklingsfase	Gjennomført innen
Forprosjekt	Mars 2018
Hovedprosjekt	Ikke tatt stilling til

1.5 Rammer og avgrensning

Oppdraget skal gjennomføres innenfor den angitte kostnadsramme vist i kapittel 7, Økonomi. Angitt tidsramme er 4 måneder.

1.6 Sluttdokumentasjon

Forprosjektets sluttdokumentasjon vil bestå av sluttrapport med følgende innhold:

- Beskrivelse av overordnet arbeidsprosess og forankring
- Oppsummering av det videreutviklede kunnskapsgrunnlaget
- Beskrivelse av ønsket tjenestetilbud/innholdet i tjenestene. Eget notat som oppsummerer innholdet i tjenestene
- Beskrivelse av kompetansebehov i utviklingstjenestene. Eget notat som oppsummerer kompetansebehov i tjenestene
- Økonomiske rammer og finansiering. Eget notat som oppsummerer økonomiske rammer og kostnadsfordeling, egnet til bruk i kommunale vedtaksprosesser
- Andre praktiske forhold. Eget notat som oppsummerer alle praktiske forhold egnet til bruk i kommunale vedtaksprosesser samt avtaleverk som dekker de mest sentrale punkter
- En overordnet anbefaling på hvordan regionen kan jobbe videre med utvikling av næringsutviklerrollen
- Utkast til prosjektplan for hovedprosjekt Næringsvennlig region som vedlegg til sluttrapport.

Forprosjektets sluttdokumentasjon skal til politisk behandling i de fire kommunene. Eventuelt vedtak om videreføring i et hovedprosjekt fattes av kommunene.

NB Sluttdokumentasjon forventes å bli noe mindre omfattende i et forenklet forprosjekt. Blant annet vil økonomiske rammer/finansiering og andre forhold ikke bli beskrevet like inngående. I stedet vil det bli fokus på beskrivelse av pilotfase.

2 Prosjektorganisering

2.1 Prosjektledelse

Prosjektansvarlig er Rådmann Ole Kristian Severinsen i Gratangen kommune. Prosjektleder er Knut Baglo fra Proneo AS.

Prosjektansvarlig er den som har:

- det totale økonomiske ansvar
- ansvar for at prosjektplan og mål er i samsvar
- overordnet kvalitetssikringsansvar
- leder en evt. styringsgruppe

- leder og gjennomfører Beslutningspunktmøtene og skriver protokoll
- følger opp rammene for prosjektet og ekstern informasjon

Prosjektleder har det operative utøvende ansvar for prosjektet og rapporterer direkte til prosjektansvarlig.

2.2 Øvrige roller og bemanning

Tabell 1. Rolle, eierskap, organisasjon og ansvarsområder

Rolle	Eierskap	Organisasjon/Person	Hovedansvarsområde
Prosjekteier	A	Gratangen kommune	Prosjekteier og oppdragsgiver
	A	Bardu kommune	Prosjekteier
	A	Lavangen kommune	Prosjekteier
	A	Salangen kommune	Prosjekteier
Prosjektansvarlig		Ole Kristian Severinsen, Gratangen kommune	
Prosjektdeltakere		Knut Baglo, Proneo AS	Prosjektleder
		Anders Linga, Proneo AS	Prosjektmedarbeider
		Tore Svartås, Proneo AS	Prosjektmedarbeider
		Linda Flaaten Stokkan og Cato Haakseth, Gratangen kommune	Prosjektmedarbeidere
		Christian Ekeland, Lavangen kommune	Prosjektmedarbeider
		Bjørn Nordmo, Astafjord Utvikling/ , Salangen kommune	Prosjektmedarbeider
		NN, Bardu kommune	Prosjektmedarbeider
Styringsgruppe		Ole Kristian Severinsen	Prosjektansvarlig
		Ordfører Bardu - Toralf Heimdal	
		Ordfører Gratangen - Eva Ottesen	
		Ordfører Lavangen - Bernhardt Halvorsen	
		Ordfører Salangen - Sigrun Wiggen Prestbakmo	

A-eier: Hovedinteresse i prosjektet med betydelige ressurser og som stiller store krav til gjennomføring og resultat

B-eier: Interesse i prosjektet og deltar med ressurser og forventer resultat

3 Prosjektoppfølging

3.1 Beslutningspunkt

Tabell 2. Oversikt over beslutningspunkt

BP nr.	Dato	Tema	Dokumentasjon
1	1.desember 2017	Prosjektstart	Prosjektplan godkjent av PA/styringsgruppe
2	31.mars 2018	Prosjektavslutning	Sluttrapport godkjent av PA/styringsgruppe

3.2 Statusrapportering

Det skal gjennomføres månedlige statusmøter mellom Prosjektansvarlig og Prosjektleder. Møtetidspunkter avtales ved oppstart. Statusmøtene skal dokumenteres med enkle møtereferat.

Det tas sikte på minimum to møter i styringsgruppen (avtales ved oppstart). Det bør i tillegg vurderes et eget statusmøte med kommunene, gjerne i form presentasjon til kommunestyrene.

3.3 Milepæler

Tabell 3: Oversikt over beslutningspunkt

Nr.	Dato	Tilstand/Hendelse
01	15.01.18	Gjennomført workshop innhold i tjenestene og kompetansebehov
02	01.03.18	Budsjett med kostnadsfordeling og mandat for pilotfasen klart for behandling i kommunene

4 Målgrupper, interessenter og kommunikasjonsstrategi

Prosjektansvarlig er ansvarlig for ekstern kommunikasjon mens prosjektleder er ansvarlig for intern kommunikasjon i prosjektorganisasjonen.

Tabell 4: Interessentanalyse

Aktør	Aktørens interesse av prosjektet	Grad av påvirkning på prosjektet	Prosjekttiltak/ aktiviteter
Næringslivet i regionen	Tjenestene skal utvikles for næringslivet – og de må være relevante for næringslivet	Stor	Næringslivets behov står sentralt. Fortsatt dialog med næringslivet viktig og må prioriteres høyt.
Regionråd, fylkespolitikere og fylkesadministrasjon	Har et overordnet ansvar for den regionale utviklingen	Middels	Må informeres løpende
Kommunene I regionen	Vil skape mest mulig verdi for næringslivet gjennom å utvikle bedre offentlige tjenester	Stor	Forankringsarbeid I kommunenes politiske/administrative miljø prioriteres høyt
Næringsutviklingsaktører	Det er disse aktørenes roller og ansvar som skal omorganiseres	Stor	Må engasjeres I prosjektarbeidet ved å inngå i prosjektgruppe
FoU- og utdanningsinstitusjoner	De er en del av det offentlige virkemiddelapparatet, om enn mer perifere	Liten	Må informeres

Alle interessenter/målgrupper adresseres i hovedaktivitetene i prosjektet. Egen kommunikasjons-strategi anses dermed ikke nødvendig.

Ordførerne oppfordres om å løpende orientere kommunestyrene om prosessen. Tilsvarende bør rådmennene løpende orientere sine ledergrupper og næringsavdelinger om arbeidet.

5 Risikovurdering og kvalitetssikring

Alle prosjekter er beheftet med risiko – i større eller mindre grad! For å avdekke og redusere risiko er det nødvendig å gjøre en vurdering av faktorer som kan påvirke gjennomføring eller måloppnåelse.

Følgende risikofaktorer vurderes å være de meste kritiske faktorer som kan hindre måloppnåelse i forprosjekt NVR:

- Et reelt ønske om å forbedre organisering av arbeid med næringsutvikling hos politisk og administrativ ledelse innad i kommunene og samlet for regionen
- God samhandling med nasjonalt og regionalt virkemiddelapparat og fylkeskommunen
- At man klarer å bli enige om økonomiske forutsetninger og andre praktiske forhold i det regionale samarbeidet

I tabellen under har vi utarbeidet en oversikt over kritiske faktorer, og hvordan disse bør følges opp for å redusere risikoforhold:

Tabell 5: Risikohåndtering

Kritisk suksessfaktor	**Risiko**	**Kvalitetssikring**
Et reelt ønske om å forbedre organisering av næringsutvikler-rollen hos politisk og administrativ ledelse innad i kommunene og samlet for regionen	Middels	• Prosesser i administrative og politiske miljø på både regions- og kommunalt nivå for å sikre nødvendig forankring og motivasjon for prosessen. Potensielle gevinster må synliggjøres. • Politisk og administrativ ledelse må prioritere deltagelse i prosessen. God informasjon og kommunikasjon om prosjektet underveis.
God samhandling med nasjonalt og regionalt virkemiddelapparat og fylkeskommunen	Lav	• Involvering og innspill fra virkemiddelapparatet og fylkeskommune • Basert på ovenstående – utvikle en samarbeidsmodell for det regionale næringsutviklingssamarbeidet som er i samsvar med regionale og nasjonale utviklingsretninger og føringer
At man klarer å bli enige om økonomiske forutsetninger og andre praktiske forhold i det regionale samarbeidet	Middels	• Avklare økonomiske rammebetingelser, forutsetninger og handlingsrom hos: o Kommunene o Fylkeskommunen o Eventuelle andre aktører • Utvikle samlet budsjett for det regionale næringsutviklingssamarbeidet og omforent kostnadsfordeling • Avklare og formalisere andre praktiske forhold i det regionale samarbeidet

6 Gjennomføring

6.1 Hovedaktiviteter

NVR forstudie vil inneholde hovedaktiviteter som redegjort for i tabellen under.

Tabell 6: Hovedaktiviteter

Nr	Hovedaktivitet	Hensikt	Viktige oppgaver	Forventet resultat
0	Prosjektledelse og forankring	Sikre forankring, engasjement, eierskap og gode prosesser med tanke på å få best mulig resultat i forprosjekt	Etablere prosjekt- og styringsgruppe med representanter fra beslutningstagerne Gjennomføre statusmøter, styringsgruppemøter og prosjektgruppemøter/koordiner-ingsmøter Presentasjon av resultater underveis og i forbindelse med prosjektavslutning Annet informasjons- og kommunikasjonsarbeid	Forankring, engasjement og motivasjon hos beslutningstagere Valgt modell for regionalt næringssamarbeid godt forankret hos alle sentrale parter.
NY 1	Innhold i nærings-utviklings-tjenestene og kompetansebehov	Utvikle relevant innhold, tilpasset næringslivets og regionens behov	Gjennomføre workshop med alle næringsutviklere og representanter fra næringsliv der formålet er å utvikle et innhold i tjenestene tilpasset næringslivets og regionens behov. Kompetansebehov inngår som en viktig del av innholdet. Dokumenteres med notat som oppsummerer innholdet og kompetanebehovet i tjenestene	En beskrivelse av ønsket tjenestetilbud og kompetansebehov tilpasset næringslivets behov – både dagens og framtidas næringsliv
NY 2	Praktisk gjennomføring av pilotfasen	Avklare de praktiske rammene for pilotfasen	Avklare økonomiske rammebetingelser for pilotfasen, herunder også økonomiske bidrag fra - kommunene - Innovasjon Norge - Troms FK Avklare og formalisere de nødvendige praktiske forholdene for pilotfasen. Dokumenteres med notat som oppsummerer økonomiske rammer og kostnadsfordeling egnet til bruk i kommunale vedtaksprosesser	Formalisert og omforent budsjett med finansiering og kostnadsfordeling. Formelle avtaler for pilotfasen på plass.

NY 3	Sluttrapport	Dokumentere gjennomføring av forprosjektet	Utarbeide en kort sluttrapport med følgende tema: • Arbeidsprosess og forankring • Innholdet i tjenestene • Kompetansebehov • Økonomiske rammer og finansiering • Andre praktiske forhold • En overordnet anbefaling på hvordan regionen kan jobbe videre med utvikling av næringsutviklerrollen	Sluttdokumentasjon for forprosjektet. Anbefaling for veien videre (hoved-prosjektet)

6.2 Tids- og ressursplaner

Tabell 7: Tids- og ressursplan

Hovedaktivitet	Tidsplan (mnd)												Ress.bruk
	Nov		Des		Jan		Feb		Mar		Apr		
HA0 Prosjektledelse og forankring													50 timer
HA1 Innhold og kompetansebehov													50 timer
HA2 Planlegge pilotfasen													70 timer
HA 6 Sluttrapport og forslag neste fase													15 timer
Sum timeverk/dagsverk/ukeverk:													185 timer
Statusmøter													
St. gruppe møter													
Milepæler nr		1							2				
Beslutningspunkt	1.12.17										31.3.18		

7 Økonomi

Prosjektledelse ekstern konsulent er beregnet til 185 timer. Proneos timepris er kr 1000,- eks mva, og kostnaden vil etter dette bli 185.000,- eks mva.

I tillegg kommer reisekostnader basert på faktiske utlegg (flybilletter, km godtgjørelse etter statene satser, overnatting/mat og andre utlegg etter regning). Antall reiser anslås til 4 reiser totalt, og reisekostnader er estimert til kr 65.000 inkludert ca 40 timer reisetid.

Tabell 8: Kostnader og finansiering

Kostnader		**Finansiering**	
Kostnadsart	Beløp eks mva	Finansieringstype og kilde	Beløp eks mva
Prosjektledelse, ekstern konsulent	185 000	Innovasjon Norge	125 000
Reisekostnad/reisetid	65 000	Troms fylkeskommune	62 500
		Kommunene	62 500
Sum	**250 000**	**Sum**	**250 000**

Lokale prosjektmedarbeideres og PA/Styringsgruppes tidsbruk kommer i tillegg.

8 Kontrakter og avtaler

8.1 Kontrakter med underleverandører

Det er ikke inngått avtaler ved underleverandører for gjennomføring av forprosjekt.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01182-1
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	07.11.2017

AVHENDING VW E-GOLF

Innstilling:

1. Rådmannen gis fullmakt til å avhende tidligere tjenestebil VW e-Golf snarest mulig.
2. Utkjøp, avhending og underdekning belastes investeringsregnskapet slik:

02100.4001.332 Kjøp av driftsmiddel	185.000
06600.4001.332 Salg av driftsmiddel	150.000 (-)
09100.4001.870 Bruk av lån	35.000 (-)

Vedlegg:

Ingen vedlegg i saken.

Saksframstilling:

Kommunen har en e-Golf som det ikke er relevant anvendelse for. Det er tidligere tjenestebil for sektorleder teknisk, næring og miljø. Bilen er en 2015-modell som har gått omlag 53.000 km. Bilen har hovedsakelig vært brukt til pendling. Vegglader følger med.

Utkjøpspris på leasingavtalen er ca kr 185.000.

Formannskapet fattet slikt vedtak i saken i møte den 07.11.2017:

1. *Tidligere tjenestebil VW e-Golf avhendes snarest mulig.*
2. *Utkjøp, avhending og underdekning belastes investeringsregnskapet slik:*

02100.4001.332 Kjøp av driftsmiddel	*185.000*
06600.4001.332 Salg av driftsmiddel	*150.000 (-)*
09100.4001.870 Bruk av lån	*35.000 (-)*

Saken må behandles av kommunestyret fordi transaksjon inneholder et element kjøp av driftsmiddel over kr 100.000 som burde ha vært innom investeringsbudsjettet.

Vurdering:

Det er rådmannens vurdering at vi ikke har bruk for denne bilen. Den bør derfor avhendes.

Konklusjon:

I følge regnskapsforskriftene må bilen ved utkjøp utgiftsføres i kommunens investeringsregnskap. Analogt må salgssum inntektsføres på samme sted. For å ikke belaste kommunens likviditet unødvendig anbefales det at et eventuelt tap finansieres ved bruk av ubrukte lånemidler. Salgssum er på nåværende tidspunkt ikke klart, men man tar høyde for et tap på inntil 35.000.

Forslag til bokføring vil derfor bli som følger:

02100.4001.332 Kjøp av driftsmiddel	185.000
06600.4001.332 Salg av driftsmiddel	150.000 (-)
09100.4001.870 Bruk av lån	35.00 (-)

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01276-1
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017
Kommunestyret	14.12.2017

KOMMUNAL VIGSEL

Innstilling:

1. Den kommunale vigselsretten ivaretas i Gratangen av ordfører og varaordfører samt ansatt _____.
2. Tilbudet gjøres tilgjengelig for egne innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge
3. Det administrative ansvaret for vigselsordningen delegeres til rådmannen.
4. Kommunestyresalen utstyres slik at den kan benyttes som det vanlige seremonirommet for vigsler.
5. Det bevilges kr 100.000 til nødvendig inventar og utstyr (avsatt på investeringsbudsjettet for 2018)

Vedlegg:

Rundskriv Q-11/2017 datert 21.9.17 Forskrift om kommunale vigsler

Saksframstilling:

Bakgrunn

Stortinget har vedtatt lovendringer i ekteskapsloven som innebærer at borgerlig vigsel nå overføres fra tingretten til kommunen fra 1.1.2018. Kommunen har mottatt rundskriv Q-11/2017 datert 21.9.17 som beskriver endringene som ligger i oppgaveendringen.

Det er Ofoten tingrett som nå foretar vigsler i vårt distrikt. Domstolene innehar vigselsmyndigheten frem til 31.12.2017. Brudefolk som ønsker å inngå borgerlig vigsel i 2018, vil bli henvist til kommunene.

Ordfører og varaordfører er gitt vigselsmyndighet direkte i loven. I tillegg kan kommunestyret selv gi vigselsmyndighet til kommunalt ansatte eller folkevalgte. Kommunestyret må da vurdere behovet og hvem det vil være hensiktsmessig å tildele vigselsoppgaven. Det er ikke krav om særlig kompetanse eller erfaring. I lovforarbeidene blir det uttalt at det kan være hensiktsmessig at det også tilbys vigslere som er politisk nøytrale. Det foreslås at vigselsmyndighet gis til ytterligere en navngitt person.

Vigselsmyndigheten vil opphøre dersom en folkevalgt ikke lenger er folkevalgt eller vigslerens ansettelsesforhold i kommunen avsluttes. Vigselsmyndigheten vil også opphøre dersom kommunestyret trekker tilbake tildelingen. En kommunal vigsler kan gjennomføre en vigsel i hele landet. Uansett hvor vigselen gjennomføres, handler vigsleren på vegne av den kommunen han er folkevalgt eller ansatt i.

Det kan være hensiktsmessig at kommunen gir informasjon om hvem som er vigslere i kommunen på sine nettsider. Det vil gi innbyggerne et godt tilbud, ved at de vet hvem som er vigslere og hvem de kan henvende seg til. Det vil også kunne lette arbeidet for folkeregistermyndigheten og andre myndigheters kontroll av at vigselen er gyldig inngått.

Kommunene plikter å ha et kommunalt vigselstilbud for egne innbyggere og for personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap i Norge, jf. ekteskapsloven § 12 a. Av lovproposisjonen følger det at det er tilstrekkelig at en av brudefolkene er bosatt i kommunen for at plikten gjelder. Kommunen kan velge å tilby vigsler også for brudefolk bosatt i andre kommuner. Kommunenes alminnelige vigselstilbud skal være gratis for kommunens egne innbyggere og for personer som ikke er bosatt i Norge.

Dersom kommunen i tillegg åpner for at vigsler kan skje utenfor kommunens lokaler, utover ordinære åpningstider eller at brudefolk som ikke er bosatt i kommunen, kan kommunen kreve å få dekket merkostnader ved dette. Krav fra kommunen om dekning av slike kostnader må avtales med brudeparet på forhånd.

De som tar kontakt med kommunen om vigsel må få beskjed om at de må ha gyldig prøvingsattest på tidspunktet for ekteskapsinngåelsen, jf. ekteskapsloven § 14 første ledd jf. § 10. Det er folkeregistermyndigheten som utsteder prøvingsattest, og den er gyldig i fire måneder fra utstedelse.

Det borgerlige vigselsformularet, som er en tekst som vigsler leser under seremonien, skal benyttes ved gjennomføring av borgerlige vigsler. Vigselsformularet setter en ramme rundt hva vigselsseremonien skal inneholde. Seremonien kan tilpasses med for eksempel tekst og musikk utover dette, dersom brudefolkene ønsker det. Det er opp til kommunen å vurdere hva de vil tillate av ekstra innhold.

Departementets rundskriv beskriver hvordan melding om vigsel og registrering skal foregå.

Vigselstilbudet skal være gratis for kommunens egne innbyggere og for personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap her. Kommunen kan ta betaling for nødvendige merkostnader dersom kommunen tilbyr vigsel ut over det vanlige tilbudet om tid og sted. Med vanlig tid menes både tidspunktet for vigsel og vigselens varighet. Brudefolkene skal informeres om kostnaden i god tid før vigselen.

Dersom kommunen tilbyr vigsel for andre enn egne innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge, kan kommunen ta betaling for nødvendige kostnader til vigselen. Brudefolkene skal informeres om kostnaden i god tid før vigselen.

Kostnader som kommunen kan kreve dekket av etter forskriften § 2 og § 3 er for eksempel utgifter for vigsler, transport og oppvarming av lokale. Det er ikke anledning for kommunen til å ta betaling ut over dekning av nødvendige (mer)kostnader.

Vigselsrom

I lovforarbeidene har departementet uttalt at det er viktig at kommunen legger til rette for vigselens seremonielle karakter, bl.a. ved bruk av egnede lokaler som har betydning for om seremonien oppleves som høytidelig og verdig. Lokalene må være av en størrelse slik at de kan motta en del gjester.

Det er ønskelig å ha vigselsrom i Gratangen kommunehus. Vigselsrommet vil ha litt sporadisk bruk så det må være et lokale som kan benyttes til andre møter og arrangementer. Kommunestyresalen peker seg naturlig ut som et lokale som med enkle grep kan omformes til et seremonirom ved behov. Det er avsatt midler på investeringsbudsjettet til utrustning som enkelt kan settes inn og dermed endre rommets preg.

Gjennomføring av vigselen:

Statistisk sett vil det i Gratangen kommune gjennomføres ? borgerlige vigsler hvert år. Det legges opp til å gjennomføre vigsel en fredag i måneden. Det er estimert 15 minutter til hver vigsel og det borgerlige vigselsritualet skal brukes. Vigselen gjennomføres i kommunens vigselsrom Det må avtales i det enkelte tilfelle dersom brudeparet har spesielle ønsker i forbindelse med vigselen. Dette må i så fall organiseres av brudefolket.

Dersom brudefolket ønsker en mere personlig seremoni utenom kommunens ordinære lokaler og åpningstid, må dette avtales særskilt med vigsler. Det kan da medføre merutgifter som må dekkes av brudefolket.

Vigselsantrekk

En vigsel er en formell handling forbundet med høytid. Dette krever at den som bistår vigsler er pent kledd. Trekker en sammenligning med tingretten, er vigsler der iført dommerkappe. Et tilsvarende antrekk hos oss kunne være kleskoden mørk dress hvor kvinner bærer kjole eller drakt med skjørt eller bukse. Ved valg av antrekk vektlegges at en velger nøytralt og pent hvor en har respekt for at brudefolket er hovedpersoner.

Hvitt er forbeholdt bruden. Menn bærer mørk eller svart dress med hvit/lys skjorte og slips. Ressurs nummer to har ikke kleskode, men bør være pent kledd. Når ordfører eller varaordfører vier, bæres ordførerkjede. Øvrige vigslere bærer kommunevåpenet på jakkeslaget/kjolen/drakt.

Sekretariat/organisering:

Inngåelse av ekteskap reguleres av bl.a. av ekteskapsloven og forskrift om kommunale vigsler. Det må legges til rette for tilfredsstillende veiledning av brudeparet, at formalitetene er tatt vare på og at nødvendig kommunikasjon med offentlige etater blir gjennomført. Det er

naturlig å legge disse oppgavene til kommunens servicesenter. Det er naturlig at det stilles ressursperson til rådighet også under vigselsseremonien.

Økonomi

Finansiering av oppgaveoverføringen, herunder spørsmålet om overføring av ressurser fra domstolene til kommunene, vil behandles i den ordinære budsjettprosessen, dvs statsbudsjettet for 2018. Det legges opp til at midlene innlemmes i kommunens rammefinansiering.

Merkostnader som påløper for vigsler utenom seremonirommet eller det som naturlig hører inn under en vigsel beregnes i det enkelte tilfelle ut i fra den enkelte situasjon. I første omgang legges det kun opp til vigsler i seremonirommet, dvs uten merkostnader.

Vurdering:

Rådmannens vurdering og konklusjon:

Det må utarbeides en fast rutine/tjenestebeskrivelse for borgerlig vigsel så snart som mulig. Tjenesten samt kontaktopplysninger presenteres på kommunens hjemmeside på lik linje med øvrige tjenester i kommunen.

Servicetorget opprettes som sekretariat for kommunale vigsler. De vil da ta for seg henvendelser fra de berørte og håndtere informasjon og dokumentasjon både før og etter vigselen.

Rådmannen anbefaler at en i første omgang etablerer et vigselstilbud for egne innbyggere og for personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap i Norge (lovens minstekrav).

Konklusjon:

DET KONGELIGE BARNE-
OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Nr.	Dato
Q-11/2017	21. september 2017

Kommunale vigsler

Kort om inngåelse av ekteskap

Ekteskap blir inngått ved at brudefolkene møter for en vigsler. Mens begge er til stede skal de erklære at de ønsker å inngå ekteskap med hverandre. Deretter skal vigsleren erklære dem for ektefolk.

Før ekteskapet kan inngås må ekteskapsvilkårene prøves. Det vil si at det skal kontrolleres at de som skal gifte seg oppfyller vilkårene i ekteskapsloven. Det er folkeregistermyndigheten (skattekontoret) som prøver at ekteskapsvilkårene er oppfylt.

Lovendring

Fra 1. januar 2018 overtar kommunene ansvaret for borgerlige vigsler. Bestemmelsene om inngåelse av ekteskap følger av ekteskapsloven kapittel 3. Lovendringene som er vedtatt er (endringer i kursiv):

§ 12 Vigslere

Vigslere er:

a) prest i Den norske kirke, og prest eller forstander i et registrert trossamfunn, eller seremonileder eller tilsvarende i livssynssamfunn som mottar tilskudd etter lov 12. juni 1981 nr. 64 om tilskott til livssynssamfunn når Kongen har godkjent formen for inngåelse av ekteskap.

b) *ordførere, varaordførere og kommunalt ansatte eller folkevalgte som kommunestyret selv gir slik myndighet.*

c) *utsendt* utenrikstjenestemann, jf. *utenrikstjenesteloven* § 14.

d) *Sysselmannen på Svalbard. Sysselmannen kan delegere vigselsmyndighet til tjenestemenn ved sysselmannskontoret.*

e) særskilt vigsler oppnevnt av departementet i tilfeller der det er behov for det på grunn av lange avstander eller av andre grunner. Oppnevningen gjelder for fire år.

Departementet *kan gi forskrift om* tildeling og tilbaketrekking av vigselsrett for seremonileder eller tilsvarende i livssynssamfunn.

§ 12 a Vigsler i kommunen

Kommunen skal ha et tilbud om vigsel for kommunens innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap i Norge etter kapittel 1.

Departementet kan gi forskrift om kommunalt vigselstilbud med regler om at vigselstilbudet skal være tilgjengelig og om betaling for vigsler.

Vigselsmyndighet i kommunen

Lovendringen innebærer at ordførere, varaordførere og kommunalt ansatte eller folkevalgte som kommunestyret selv gir slik myndighet skal gjennomføre vigsler. Ordførere og varaordførere får en direkte myndighet etter loven. I tillegg kan kommunestyret gi vigselsmyndighet til personer som er ansatt eller folkevalgt i kommunen. Med ansatt menes både fast ansatt og midlertidig ansatt. Kommunen kan også velge å ansette noen for denne oppgaven. Beslutningen om hvem som skal ha vigselsmyndighet, i tillegg til ordfører og varaordfører, skal tas av kommunestyret selv og kan ikke overlates til andre.

Kommunen må selv vurdere hvem som er egnet for oppgaven. Det er ikke krav om særlig kompetanse eller erfaring. I lovforarbeidene[1] blir det uttalt at det kan være hensiktsmessig at det også tilbys vigslere som er politisk nøytrale.

Vigselsmyndigheten vil opphøre dersom en folkevalgt ikke lenger er folkevalgt eller vigslerens ansettelsesforhold i kommunen avsluttes. Vigselsmyndigheten vil også opphøre dersom kommunestyret trekker tilbake tildelingen.

Kommunen må ha oversikt over hvem som til enhver tid er vigslere. At vigsler har vigselsmyndighet er et vilkår for at ekteskapsinngåelsen er gyldig. For å unngå hyppige skifter av hvem som har vigselsmyndighet, og eventuell usikkerhet knyttet til dette, anbefaler departementet at det gis vigselsmyndighet for en lengre periode. Det anbefales også at det ikke tildeles vigselsmyndighet bare for engangstilfeller.

Det kan være hensiktsmessig at kommunen gir informasjon om hvem som er vigslere i kommunen på sine nettsider. Det vil gi innbyggerne et godt tilbud, ved at de vet hvem som er vigslere og hvem de kan henvende seg til. Det vil også kunne lette arbeidet for folkeregistermyndigheten og andre myndigheters kontroll av at vigselen er gyldig inngått.

Vigsler skal sammen med vigselsmeldingen til folkeregistermyndigheten legge ved dokumentasjon for sin vigselsmyndighet, jf. forskrift om registrering og melding av vigsel § 5. Dette innebærer at tildeling av vigselsmyndighet må være skriftlig.

En kommunal vigsler kan gjennomføre en vigsel i hele landet. Uansett hvor vigselen gjennomføres, handler vigsleren på vegne av den kommunen han er folkevalgt eller ansatt i, for eksempel når det gjelder regler for dekning av merutgifter ved vigselen.

[1] Prop. 91 L (2016-2017) Endringer i ekteskapsloven og bustøttelova m.m. (oppgaveoverføring til kommunene)

Dersom kommuner ønsker å inngå interkommunalt samarbeid om vigselsoppgaven, må dette gjøres innenfor reglene i ekteskapsloven og kommuneloven. Dette innebærer blant annet at ordfører og varaordfører i kommunene som samarbeider, fortsatt har vigselsmyndighet og det er kommunestyrene selv som må gi myndighet til ansatte eller folkevalgte i de deltakende kommunene som skal få slik myndighet. Denne oppgaven vil innebære myndighetsutøvelse, og det vil derfor være vertskommunemodellen etter reglene i kommuneloven kapittel 5 A som er egnet samarbeidsmodell.

Tilbud om vigsel

Kommunen har plikt til å ha et tilbud om vigsel for kommunens innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap i Norge, jf. ekteskapsloven § 12 a.

Det er tilstrekkelig at én av brudefolkene er bosatt i kommunen for at plikten gjelder. Hvem som anses å være bosatt i kommunen følger av de alminnelige regler om folkeregistrering av bostedsadresse, jf. folkeregisterloven med forskrifter.

Ekteskapsloven bygger på en forutsetning om at de som oppfyller vilkårene for inngåelse av ekteskap og kravene til prøving, har krav på vigsel i Norge. Det gjelder også personer som bare oppholder seg midlertidig i landet. Kommunenes tilbud om borgerlig vigsel gjelder både for utenlandske brudefolk og for norske statsborgere som er bosatt i utlandet. Disse gruppene skal også få benytte seg av vigselstilbudet i kommunen, uten å måtte betale for dette. En slik ordning er videreføring av praksis fra borgerlige vigsler i domstolene.

Kommunen kan selv bestemme om de vil tilby vigsler for andre kommuners innbyggere.

Forberedelse til vigselen

De som tar kontakt med kommunen om vigsel må få beskjed om at de må ha gyldig prøvingsattest på tidspunktet for ekteskapsinngåelsen, jf. ekteskapsloven § 14 første ledd jf. § 10. Det er folkeregistermyndigheten som utsteder prøvingsattest, og den er gyldig i fire måneder fra utstedelse. Prøvingsattesten gis på bakgrunn av egenerklæring fra begge brudefolkene, forlovererklæring og eventuelle andre dokumenter (oppholdstillatelse/ dokumentasjon på skifte/ anerkjennelse av utenlandsk skilsmisse). Skjemaer finnes på skatteetatens hjemmeside eller hos statlig blankettarkiv. Folkeregistermyndigheten skal på bakgrunn av disse opplysningene prøve om ekteskapsvilkårene etter norsk rett er oppfylt.

Kommunen bør ha rutiner for når vigsel kan avtales med kommunen, for eksempel tidligst fra det tidspunkt det foreligger gyldig prøvingsattest.

Kommunen kan selv bestemme hvor og når de skal tilby vigsler. Det er likevel viktig at tilbudet er tilgjengelig. Tilbudet i kommunen skal dekke etterspørselen på en god måte, jf. forskrift om kommunale vigsler § 1. Departementet legger til grunn at kommunene har rådhus, kommunehus eller andre lokaler som er egnet og kan gjøres tilgjengelige for vigsler.

Gjennomføring av vigselen

I lovforarbeidene har departementet uttalt at det er viktig at kommunen legger til rette for vigselens seremonielle karakter, uavhengig av hvem som gjennomfører vigselen. Rammen

rundt vigselen, som bruk av det borgerlige vigselsformularet og egnet lokale, er av stor betydning for om seremonien oppleves som høytidelig og verdig.

Det borgerlige vigselsformularet, som er en tekst som vigsler leser under seremonien, skal benyttes ved gjennomføring av borgerlige vigsler. Vigselsformularet setter en ramme rundt hva vigselsseremonien skal inneholde. Seremonien kan tilpasses med for eksempel tekst og musikk utover dette, dersom brudefolkene ønsker det. Det er opp til kommunen å vurdere hva de vil tillate av ekstra innhold.

Før vigsel foretas, skal vigsleren motta prøvingsattesten som viser at ekteskapsvilkårene er prøvet, jf. ekteskapsloven § 14. Brudefolkene bør legitimere seg for å godtgjøre at de er de samme personene som det er foretatt prøving for. Til dette kan for eksempel pass, førerkort og bankkort fremlegges. Om legitimasjonen skal godtas, beror på en konkret vurdering.

To vitner må være til stede under seremonien, jf. ekteskapsloven § 11 andre ledd. Dette kan være forloverne eller to andre myndige personer.

Det borgerlige vigselsformularet er vedtatt på bokmål og nynorsk.[2] Det finnes oversettelser til samisk, engelsk, tysk, fransk, spansk og russisk. Alle versjonene kan finnes på Bufdir sine hjemmesider.

Det følger av ekteskapsloven § 14 andre ledd at en vigsler som kjenner til at et vilkår for å inngå ekteskap ikke er oppfylt, ikke skal foreta vigsel. Dersom vigsler finner at det er grunn til tvil om et vilkår er oppfylt, kan vigselen utsettes og brudefolkene pålegges å skaffe bevis for at vilkåret er oppfylt.

Kommunale vigslere har ellers ikke grunnlag for å nekte å gjennomføre en vigsel, jf. ekteskapsloven § 13 og § 14.

Melding om vigsel og registrering

Prøvingsattesten fra folkeregistermyndigheten utgjør også melding om vigsel og vigselsbok (skjema Q-0309). Skjemaets del om Melding om vigsel/ Vigselsbok skal fylles ut av vigsler. Samtlige spørsmål på vigselsmeldingen skal besvares så langt de passer. Brudefolkene og vitnene skal også undertegne vigselsmeldingen. En bekreftet kopi skal returneres til folkeregistermyndigheten senest innen tre dager, jf. forskrift om registrering og melding av vigsel § 4.

Vigsler skal sammen med vigselsmeldingen legge ved dokumentasjon for sin vigselsmyndighet, jf. forskrift om registrering og melding av vigsel § 5. For ordfører og varaordfører er det tilstrekkelig med dokumentasjon på vervet.

En bekreftet kopi av skjemaet gis til brudefolkene og utgjør midlertidig vigselsattest. Endelig vigselsattest utstedes av folkeregistermyndigheten.

Kommunen har ansvar for å føre vigselsbok med oversikt over ekteskap som er inngått i kommunen, jf. forskrift om registrering og melding av vigsel § 1 første ledd bokstav e). Det originale skjemaet "Prøvingsattest/Melding om vigsel/Vigselsbok", som beholdes av vigsler,

[2] https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-01-19-4263?q=vigselsformular

utgjør vigselsboken. Det er ellers ikke spesifikke krav til hvordan vigselsboken skal føres eller oppbevares.

Økonomi

Forskrift om kommunale vigsler har bestemmelser om betaling for vigsler.

Det følger av forskriften § 2 at vigselstilbudet skal være gratis for kommunens egne innbyggere og for personer som ikke er bosatt i Norge, men som fyller vilkårene for å inngå ekteskap her.

Det følger av § 2 andre ledd at kommunen kan ta betaling for nødvendige merkostnader dersom kommunen tilbyr vigsel ut over det vanlige tilbudet om tid og sted. Med vanlig tid menes både tidspunktet for vigsel og vigselens varighet. Brudefolkene skal informeres om kostnaden i god tid før vigselen.

Det følger av § 3 at dersom kommunen tilbyr vigsel for andre enn de som er nevnt i § 2 (egne innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge), kan kommunen ta betaling for nødvendige kostnader til vigselen. Brudefolkene skal informeres om kostnaden i god tid før vigselen.

Kostnader som kan kreves dekket av kommunen etter forskriften § 2 og § 3 er for eksempel utgifter for vigsler, transport og oppvarming av lokale. Det er ikke anledning for kommunen til å ta betaling ut over dekning av nødvendige (mer)kostnader.

Krav om betaling for vigsler etter forskriften § 2 andre ledd og § 3, bør fastsettes i egne bestemmelser, jf. forskriften § 4. Slike bestemmelser bør angi at det kan tas betaling, hvilke type kostnader betalingen skal dekke og hvilke satser som gjelder for de enkelte kostnadene.

Ugyldige ekteskapsinngåelser

En vigsel er av seremoniell karakter, men en vigsel er også en offentligrettslig handling, og vigsler har ansvar for å forvisse seg om at vilkårene for inngåelse av ekteskap er oppfylt.

Ekteskapsloven § 16 har bestemmelser om ugyldige vigsler. For at en ekteskapsinngåelse skal være gyldig må fremgangsmåten i ekteskapsloven § 11 første ledd, jf. § 12, følges. Det innebærer at begge brudefolkene må være til stede under vigselen, og erklære at de ønsker å inngå ekteskap med hverandre, samt at vigsleren må erklære dem for ektefolk. Vigselen vil være ugyldig hvis den er foretatt av en person som ikke har myndighet til å foreta vigsler. Hvis en vigsel blir gjennomført av en kommunalt ansatt eller folkevalgt som ikke har fått myndighet til dette av kommunestyret, vil det innebære at ekteskapet ikke er gyldig.

En vigsel vil også være ugyldig hvis det ikke forelå gyldig prøvingsattest på vigselstidspunktet, jf. ekteskapsloven § 10.

Hvis de formelle reglene for inngåelse av ekteskap ikke er fulgt, innebærer det at ekteskapet ikke anses for å være inngått og ekteskapet vil da heller ikke ha noen rettsvirkninger. Etter begjæring fra en av partene, kan et ugyldig ekteskap likevel godkjennes. Det er Fylkesmannen i Oslo og Akershus som behandler søknader om etterfølgende godkjenning av ugyldige ekteskap. For at fylkesmannen kan gi etterfølgende godkjenning, må det foreligge *«særlige grunner»*, jf. ekteskapsloven § 16 andre ledd. Departementet understreker at adgangen til å gi etterfølgende godkjenning er en unntaksregel.

Departementet oppfordrer på denne bakgrunn vigsler til å være påpasselig med at formalitetene ved vigselen blir fulgt. Vi viser i den forbindelse til den belastningen en ugyldig ekteskapsinngåelse kan medføre for brudefolkene.

Det framgår av ekteskapsloven § 1b at ekteskap skal inngås av egen fri vilje og med eget samtykke. Et ekteskap som ikke er inngått frivillig kan bli kjent ugyldig av domstolene, jf. ekteskapsloven § 16 tredje ledd.

Rettskilder

Lov om ekteskap av 4. juli 1991 nr. 47

Forskrift om kommunale vigsler av 18. september 2017 nr. 1421

Forskrift om registrering og melding av vigsel av 20. november 1992 nr. 854

Forskrift om endring i forskrift om registrering og melding av vigsel av 18. september 2017 nr. 1422

Forarbeidene til lovendringen om overføring av vigselsmyndighet fra domstolene til kommunen finnes i Prop. 91 L (2016-2017), kapittel 3 og Innst. 376 L (2016-2017)

Rundskriv Q-20/2016 om ekteskapsloven

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01279-1
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017
Kommunestyret	14.12.2017

INTERKOMMUNALT PLANSAMARBEID OM KYSTSONEPLAN FOR MIDT- OG SØR-TROMS. DELEGERING AV MYNDIGHET, OG VALG AV REPRESENTANTER TIL INTERKOMMUNALT KYSTSONEPLANUTVALG.

Innstilling:

1. Gratangen kommune vedtar å slutte seg til å delta i interkommunalt plansamarbeid om kystsoneplan for Midt- og Sør-Troms, med forslag til organisering, som beskrevet i forprosjektet «Kystplan Midt- og Sør-Troms II» datert 4.7.2017.

2. Gratangen kommune bevilger inntil kr 100 000,- for å dekke sin andel ved deltakelse i prosjektet.

3. Planmyndighet delegeres i henhold til plan- og bygningslovens §§ 9-1, 9-2 og 9-3, til interkommunalt kystsoneplanutvalg for Midt- og Sør-Troms. Dette utvalg vil da ha myndighet til å varsle planoppstart, vedta planprogram og gjennomføre planprosessen frem til politisk behandling i kommunestyret i Gratangen kommune.

4. Gratangen kommunestyre vedtar at det interkommunale kystsoneplanutvalgets sammensetning består av en representant med vara fra hver medvirkende kommune godtas.

5. Fra Gratangen kommune velges:…… med varamedlem ……. til det interkommunale kystsoneplanutvalget. Utvalget konstituerer seg selv i første møte.

6. Gratangen kommune slutter seg til at Per Kvaale Caspersen er utpekt til kommunens administrative kontaktperson og koordinator for prosessen i Gratangen kommune. Kontaktpersonen skal være bindeledd mellom

Gratangen kommune og prosjektet Kystplan Midt- og Sør-Troms og bidra aktivt i arbeidet med kystsoneplanen.

Vedlegg:

1. Invitasjon
2. Forprosjekt
3. Prosjektsøknad
4. Notat om fordelingsnøkkel

Saksframstilling:

Troms fylkeskommune initierte og finansierte høsten 2011 et treårig prosjekt; Kystplan Troms for å få oppdaterte kystsoneplaner i alle kommuner i Troms. Midt- og Sør-Troms valgte å gå sammen i en felles prosess. Dette ledet frem til at alle kommuner med sjøareal i Midt- og Sør-Troms egengodkjente sine delplaner for sjø høsten 2015 og vinter 2016.

Knapt to år etter vedtak av forrige kystplanprosjekt ser man at planene ikke i tilstrekkelig grad tar høyde for forventet vekst og aktivitet innenfor marine næringen og det er derfor aktuelt å starte en prosess med rullering av planene.

Lenvik kommune tok i desember 2016 initiativ til å starte opp en revidering av kystsoneplanene gjennom et vedtak i Midt-Troms regionråd. Samtlige kommuner i Midt- og Sør-Troms ble invitert med i prosessen, inkl. Målselv som deltok i Tromsø-regionen i forrige runde. De fleste kommunene har stilt seg positiv til å delta i en videre prosess. Det betyr at det kan bli opp til 14 deltakende kommuner i en interkommunal rullering.

Flere kommuner har uttrykt ønske om avklaring av rammevilkår, organisering og prosjektfinansiering før man tar stilling til å delta. Lenvik og Harstad kommune har derfor utarbeidet et forprosjekt med beskrivelse av planprosessen, rammevilkår og organisering. På bakgrunn av forprosjektet er det søkt om støtte fra Troms fylkeskommune til gjennomføring av en rullering. Det legges opp til at de to kommunene Lenvik og Harstad fortsetter som ansvarlige for å gjennomføre hovedprosjektet når det starter opp.

Avklaring av finansiering fra fylkeskommunen har dessverre tatt tid, og saken sendes derfor over til kommunene uten avklaring rundt finansiering. Det er søkt støtte fra Troms fylkeskommune på 3.150.000,- til dekning av prosjektutgifter, vi håper å få innvilget minst 50 %. Basert på prosjektets budsjett og en foreslått fordelingsnøkkel vil kostnaden for Gratangen kommune ikke overskrive kr 100 000,- fordelt på to år.

Forprosjektet forutsetter at man viderefører organiseringsmodellen som ble brukt i forrige runde av Kystplan Midt- og Sør-Troms med et interkommunalt plansamarbeid i henhold til kapittel 9 i plan og bygningsloven. Et slikt samarbeid krever at kommunen delegerer planmyndighet for sjøarealene til et interkommunalt planutvalg. Kommunen velger en representant med vara per kommune til planutvalget. Det interkommunale planutvalget har ansvar for utarbeidelse av planoppstart, planprogram, planforslag og gjennomføring av høring. Planutvalget innstiller direkte til kommunestyrene i de deltakende kommunene. Det endelige planvedtaket gjøres i hver enkelt kommune og kun for eget planområde, jf. §§ 9-2 og 9-3. Det endelige produktet blir sådan ikke en felles plan, men mange enkeltplaner laget over samme mal.

Deltakelse i prosjektet og delegering av planmyndighet må tas opp for politisk behandling i kommunestyrene i de aktuelle kommunene og det må gjøres vedtak om:

- deltakelse i prosjektet med de forpliktelser som det innebærer
- delegering av planmyndigheten til et interkommunalt planutvalg

- valg av en representant med vara per kommune til det interkommunale planutvalg
- å utpeke en administrativ person med ansvar for kommunal saksbehandling og deltakelse i arbeidsmøter

Vurdering:

Kommunene har et stort ansvar for å legge grunnlaget for en bærekraftig og langsiktig forvaltning av sjøarealene i sin kommune. Det gjelder ikke bare for oppdrett, men for alle næringer. Oppdaterte og aktuelle arealplaner for sjøareal er en viktig faktor denne forvaltningen. Knapt to år etter vedtak av forrige kystplan ser man at planene ikke i tilstrekkelig grad tar høyde for forventet vekst og aktivitet innenfor marine næringen. Det er flere gode grunner til å gå i gang med en rullering allerede nå:

- Økt aktivitet gir økt potensiale for konflikter. Dagens bruk av sjøarealene spenner over et bredt spekter av aktiviteter og næringer og nye aktiviteter kommer stadig til.
- Arealplaner knyttet til sjøareal har andre og mer dynamiske utfordringer enn arealplaner på land. Ny teknologi, nye typer aktiviteter, ny kunnskap og nye forvaltningsprinsipp gir stadig nye utfordringer og problemstillinger i forhold til forvaltning av sjøarealene.
- Jevnlig rullering av kommuneplanens arealdel er viktig: Samstemmighet om overordnede prinsipper og mål oppnådd gjennom en bred og grundig planprosess har begrenset varighet.

Lenvik kommune tok i desember 2016 initiativ til å starte opp en revidering av kystsoneplanene gjennom et vedtak i Midt-Troms regionråd. Samtlige kommuner i Midt- og Sør-Troms ble invitert med i prosessen, inkl. Målselv som deltok i Tromsø-regionen i forrige runde. Følgende kommuner stilte seg positive uten forbehold: Dyrøy, Harstad, Lenvik, Målselv, Skånland og Torsken. Det er ikke gjort vedtak i kommunestyrene i alle disse kommunene. Følgende kommuner har stilt seg positive, men med forbehold om endelig vedtak når rammevilkår er endelig avklart: Berg, Gratangen, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Salangen og Tranøy. Sørreisa kommune gav som eneste kommune beskjed om at de ikke ønsker deltakelse i en felles rullering, men har senere omgjort dette. Det betyr at det kan bli opp til 14 deltakende kommuner i en interkommunal rullering.

Flere kommuner har uttrykt ønske om avklaring av rammevilkår, organisering og prosjektfinansiering før man tar stilling til å delta. Lenvik og Harstad kommune har derfor stilt seg i spissen for å utarbeide et forprosjekt som skal lede frem til avklaringer som gjør at man kan realisere en interkommunal revidering av kystsoneplanene i Midt- og Sør-Troms. Forprosjektet gir beskrivelse av faser og oppgaver i planleggingen, organisering, handlingsrom, plantema og forslag til administrative løsninger knyttet til prosjektledelse. Forprosjektet har også fungert som grunnlag for søknad om støtte til finansiering av prosjektet. Forprosjekt og søknad er vedlagt saken.

Det legges opp til at de to kommunene Lenvik og Harstad fortsetter som ansvarlige for å gjennomføre hovedprosjektet når det starter opp. Lenvik kommune vil ha

ansvar for prosjektledelse, prosjektadministrasjon, økonomi og rapportering. Harstad kommune vil ha ansvar for kartproduksjon, kartinnsyn, plandialog og arkivering.

Økonomi

Budsjettet for prosjektet er i stor grad basert på erfaringer fra forrige prosjekt.

Budsjett hovedprosjekt Kystplan Midt- og Sør-Troms	**2017**	**2018**	**2019**	**Sum**
Administrative kostnader vertskommune (kontor, data, regnskap, revisjon ol)	50 000	100 000	100 000	**250 000**
Programlisenser/nettside	30 000	30 000	30 000	**90 000**
Kompetansebygging/formidling/reise	60 000	200 000	110 000	**370 000**
Lønn Prosjektleder inkl, sosiale utg.	300 000	570 000	570 000	**1 440 000**
Lønn prosjektmedarbeider inkl. sosiale utg.		325 000	325 000	**650 000**
Kjøp av eksterne tjenester		200 000		**200 000**
Annonsering	50 000	50 000	50 000	**150 000**
Deltakelse i IKPU/styringsgruppe	240000	300000	120000	**660 000**
Deltakelse folkemøter, innspillgrupper ol.	100000	250000	250000	**600 000**
Arbeidsgruppe kommunalt ansatte 14 kommune	360000	1260000	270000	**1 890 000**
SUM utgifter	1 190 000	3 285 000	1 825 000	6 300 000
SUM egeninnsats som inngår i utgifter	**700 000**	**1 810 000**	**640 000**	**3 150 000**
Finansiering				
Tilskudd fylkeskommunen	490 000	1 475 000	1 185 000	3 150 000
Egeninnsats fra kommunene				3 150 000
				6 300 000

Tabell 1 Budsjett som er grunnlag for søknad til fylkeskommunen.

I budsjettet er kommunenes kostnader knyttet egeninnsats:

1. Deltakelse i interkommunalt planutvalg, dvs reisekostnader og møtegodtgjørelse/tapt arbeidsfortjeneste hvis deltakende politiker ikke er frikjøpt.
2. Innsats i arbeidsgruppe, dvs. bruk av arbeidstid til deltakelse i arbeidsmøter, reisekostnader knyttet til reise til arbeidsmøter og arbeidstid på arbeidsplass til saksutredning, lokal medvirkning ol. Stipulert til ca 5% stillingsprosent over to år.

Disse kostnadene vil variere fra kommune til kommune. Egeninnsats knytte til deltagelse på folkemøter, i innspillgrupper, møter med organisasjoner osv. vil i utgangspunktet ikke koste kommunen noe utover egen deltakelse og evt. arrangørkostnader.

Det er søkt støtte fra Troms fylkeskommune på 3.150.000,- til dekning av prosjektutgifter. Dessverre har saksbehandlingen hos Fylkeskommunen dratt ut til tross for muntlig tilbakemelding om at man ønsker å støtte prosjektet. Det er imidlertid gitt signaler på at man ikke kan dekke hele den omsøkte summen, og at en evt. støtte må komme i flere tilsagn.

Prosjektet har lagt opp til at rullert plan skal være klar for vedtak høsten 2019. Tiden er nå i ferd med å renne ut for en slik tidsplan. Saken oversendes derfor kommunen uten økonomiske avklaring fra fylkeskommunen. Prosjektet vil ikke starte opp før vi har nødvendig økonomisk avklaring, men om kommunen gjør vedtak og velger representanter til interkommunalt planutvalg vil man raskt kunne starte opp arbeidet når en avklaring kommer.

Signalet fra fylkeskommunene er at man ikke vil dekker mer enn 25 % de som er omsøkt. Det betyr at deltakende kommuner må bidra med de resterende 1.575.000,-

I utgangspunktet kan dette beløpet deles likt på de deltakende kommunene (112 500,- pr kommune forutsatt 14 kommuner), men siden kommunene har ulik interesse knyttet til kystsoneplanlegging er det lagt opp til en fordelingsnøkkel basert på maksimal tillatt biomasse for laks i kommunene (MTB).

Oppdrettsareal som er i bruk vil være med på å genere inntekt for kommunen gjennom Havbruksfondet og MTB brukes som utgangspunkt for fordeling av inntekter fra havbruksfondet. Kommuner med stor MTB kan forvente seg større inntekter enn kommuner med lav MTB og vil ha mer igjen for en eventuell fremtidig vekst. Å benytte MTB som grunnlag for fordeling av kostnad virker derfor logisk. For beregningsgrunnlag vises til vedlagt notat.

Tabellen under viser fordeling av kostnadene med et grunnbeløpet på 60 000,- og resterende fordelt basert på MTB hvis alle 14 kommuner deltar. Deltakerbeløpet vil variere fra 60 000 til nesten 200 000.

Kommune	Prosentandel	Grunnsum pr kommune	Variabel sum	Total sum pr. kommune
HARSTAD	19 %	60 000	138 652	198 652
KVÆFJORD	7 %	60 000	49 953	109 953
SKÅNLAND	7 %	60 000	53 548	113 548
IBESTAD	13 %	60 000	97 917	157 917
GRATANGEN	3 %	60 000	24 020	84 020
LAVANGEN	3 %	60 000	22 949	82 949
SALANGEN	3 %	60 000	22 949	82 949
MÅLSELV	0 %	60 000	-	60 000
SØRREISA	1 %	60 000	9 180	69 180
DYRØY	8 %	60 000	56 595	116 595
TRANØY	10 %	60 000	69 893	129 893
TORSKEN	8 %	60 000	57 297	117 297
BERG	7 %	60 000	49 213	109 213
LENVIK	11 %	60 000	82 834	142 834
SUM	100 %	840000	735000	1575000

For Gratangen kommune er kostnadene beregnet til kr 84 020,- Hvis noen kommuner trekker seg kan beløpet bli noe høyere, det vil derfor være klokt å ta høyde for dette i vedtaket.

Rammer for planleggingen

Kystsoneplan er å regne som en del av kommuneplan og gjeldene for sjøarealene i kommunen. Kapitel 11 i plan og bygningsloven setter rammer for planleggingen. En kommunal arealplan skal angi hovedtrekkene i hvordan arealene skal brukes og vernes, og hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. Arealdelen skal utformes i et langsiktig perspektiv og bør være så fleksibel at det er mulig å innpasse nye behov og muligheter innenfor planens rammer (se også kap. 5 i forprosjektet).

Det er relativt få arealformål som kan benyttes i sjøarealer. De mest aktuelle er ferdsel, farled (inkl. havner og småbåthavn), fiske, akvakultur, natur- og friluftsområde. I tillegg kan en del formål knyttet til land være aktuell i forbindelse med områder som ligger i overgangen sjø/land, f.eks. hvor det skal fylles i sjø. Det er verd å merke seg at for arealformål knyttet til sjø er det PBL § 11-11 som gjelder.

Det gir ikke samme mulighet til å knytte bestemmelser om f.eks. fysisk utforming av anlegg slik man kan gjøre til anlegg på land (PBL § 11-10).

Plan og bygningsloven gir anledning til å knytte bestemmelser til miljøkvalitet, miljøoppfølging og – overvåkning (PBL § 11-9 nr. 6 og 8), men ofte vil særlover innenfor en sektor overstyrer plan og bygningsloven. Et sentralt eksempel på dette er regulering av akvakulturanlegg som styres etter en rekke lover og forskrifter: akvakulturloven m/forskrift, matloven, dyrevelferdsloven, havne- og farvannsloven, forurensningsloven og vannressursloven. I akvakulturloven § 6 er det gitt en kompetansefordeling mellom de ulike sektorlovene og sektormyndighetene. Kommunen som planmyndighet bestemmer hvor det er aktuelt å ha akvakulturanlegg, mens det er opp til fylkeskommunen og relevante sektormyndigheter å avgjøre hvem som skal kunne benytte seg av arealet sammen med omfang og vilkår for driften. Kommunen har derfor i realiteten kun kompetanse til å sette av arealformål til akvakultur og bestemme hvilken artsgruppe eller art som kan oppdrettes innfor dette området (se kap.5.2 i forprosjektet).

Det at andre forvaltningsorganer enn kommunen har ansvar for tildeling og drift av akvakulturtillatelser, fiskekvoter osv., fratar ikke kommunene ansvar og myndighet når det gjelder å sikre en god og bærekraftig bruk av sine sjøareal. Dette sikres gjennom at kommuneplaner er pålagt å utføre konsekvensutredning i forhold til akvakulturområder og at alle tiltak i arealplan vurderes i henhold til naturmangfoldloven. Avsetting av områder som er viktige gyte- og oppvekstområder for fisk er med på å sikre at områdene i fremtiden ikke brukes til tiltak som vil være negativ for fiskebestanden.

Planprogrammet vil være førende for planleggingen og skal redegjøre for formålet med planleggingen, medvirkning, hvilke plantemaer som er aktuelle og hvordan konsekvensutredning skal gjennomføres. Planprogrammet skal legges ut til offentlig ettersyn samtidig som planoppstart varsles. Planprogrammet vedtas av planutvalget.

Organisering

Det er aktuelt å videreføre samme organiseringsmodellen som ble brukt i forrige runde av Kystplan Midt- og Sør-Troms. Prosjektet var organisert i form av et interkommunalt plansamarbeid i henhold til kapittel 9 i plan og bygningsloven.

Lovgrunnlaget er i plan og bygningsloven kapittel 9 gjengitt nedfor i kursiv:

Kapittel 9. Interkommunalt plansamarbeid

§ 9-1. Interkommunalt plansamarbeid

To eller flere kommuner bør samarbeide om planlegging etter denne lov når det er hensiktsmessig å samordne planleggingen over kommunegrenser. Samarbeidet kan omfatte alle kommunale plantyper.

Interkommunalt plansamarbeid kan igangsettes som gjennomføring av regional planstrategi. Regional planmyndighet eller statlige myndigheter kan anmode kommunene om å innlede et slikt samarbeid når det anses nødvendig for å ivareta hensyn og løse oppgaver som går ut over den enkelte kommune.

Når det anses nødvendig for å ivareta og løse nasjonale og viktige regionale hensyn og oppgaver, kan departementet pålegge kommuner å inngå i et slikt plansamarbeid. Herunder kan det bestemme organisering av plansamarbeidet, om hvilke oppgaver samarbeidet skal

gjelde og om hvilket geografisk område det skal omfatte. Før slike bestemmelser gis, skal vedkommende kommuner ha hatt anledning til å uttale seg.

§ 9-2. Organisering

Planarbeidet ledes av et styre med samme antall representanter fra hver kommune, med mindre kommunene er enige om noe annet. Med mindre annet er vedtatt av kommunene, fastsetter styret selv regler for sitt arbeid og organiserer planarbeidet slik det finner det hensiktsmessig.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om organisering av interkommunalt plansamarbeid.

§ 9-3. Planprosess og planinnhold

For planprosess og innhold i planene gjelder reglene for vedkommende plantype, jf. kapittel 11 og 12. Hver kommune har ansvar for at saksbehandlingsreglene følges innenfor sitt område.

De deltakende kommuner kan overføre til styret den myndighet til å treffe vedtak om planprosessen som etter loven er lagt til kommunen.

Hvert kommunestyre treffer endelig planvedtak for sitt område.

Et interkommunalt plansamarbeid forutsetter at deltakende kommuner delegerer planmyndigheten til et interkommunalt planutvalg jf. styre i § 9-2. Alle deltakende kommuner skal være likt representert og det foreslås at det velges en representant med vara per kommune. Det interkommunale planutvalget får ansvar for planstart, utarbeide og fastsette felles planprogram og plan, jf. § 9-3.

Planutvalget har videre ansvar for offentlig ettersyn, merknadsbehandling og innstillingsmyndighet til de respektive kommunestyrene. Det endelige planvedtaket gjøres i hver enkelt kommune og kun for eget planområde. Det endelige produktet blir sådan ikke en felles plan, men mange enkeltplaner laget over samme mal.

Erfaringer fra andre interkommunale prosjekter viser at denne modellen er mest effektivt i å lede frem til en endelig plan. Det forutsetter i midlertid god lokale forankring. Det er viktig at den enkelte kommune organiserer sitt interne arbeid (innspill/diskusjoner) slik at det blir god involvering hos kommunen. Den representanten som velges til det interkommunale planutvalget bør ha klare retningslinjer for hvem han/hun skal forholde seg til i for- og etterkant av behandlingen i det interkommunale planutvalget. Om dette skal være lokalt planutvalg, formannskap eller andre. For nærmere beskrivelse av organisering og mandat til interkommunalt planutvalg vises til forprosjektet kap. 3.3 og 4.5

Det bør også utpekes en administrativ representant som har ansvar for deltakelse i arbeidsgruppe og for den kommunale saksbehandlingen. For nærmere beskrivelse av oppgaver og organisering av arbeidsgruppe vises til forprosjektet kap. 3.4 og 4.6

Konklusjon:

Rådmann anbefaler Gratangen kommune å delta i interkommunalt plansamarbeid om kystsoneplan for Midt- og Sør-Troms, med forslag til organisering og gjennomføring, som beskrevet i dette saksfremlegg og i forprosjekt : Kystplan for Midt- og Sør-Troms II datert 4.7. 2017.

Lenvik kommune
PLAN OG TEKNISKE TJENESTER

Til alle mottakere

Deres ref.: Vår ref.: 17/1075 - 23957/17 - P11 &85 Dato: 13.11.2017

Invitasjon til deltakelse i interkommunal rullering av Kystplan Midt- og Sør-Troms

Lenvik og Harstad kommune inviterer herved alle kommuner med kystsone i Midt- og Sør-Troms til å delta i prosjekt «Kystplan Midt- og Sør-Troms II» med mål om interkommunal rullering av kystsoneplaner i Midt- og Sør-Troms.

Bakgrunn

Gjennom et vedtak i Midt-Troms regionråd i desember 2016 ble det tatt initiativ til å starte opp en felles revidering av de kommunale kystsoneplanene. Samtlige kommuner i Midt- og Sør-Troms ble invitert med i prosessen, inkl. Målselv som deltok i Tromsø-regionen i forrige runde. Alle kommunene har stilt seg positive til deltakelse i en interkommunal prosess, men ønsket en nærmere avklaring av rammevilkår. Det betyr at det kan bli opp til 14 deltakende kommuner i prosjektet.

For å avklare rammevilkårene har Lenvik og Harstad kommune utarbeidet et forprosjekt som beskriver de nødvendig tekniske, økonomiske, organisatoriske og personalmessige ressurser for å gjennomføre en interkommunal revidering av kommunedelplan for sjø i Midt- og Sør-Troms.

Lenvik og Harstad kommune har i prosessen med forprosjektet vurdert å ha kapasitet til å stå for den praktiske gjennomføringen av prosjektet. Lenvik kommune og Harstad kommune foreslås derfor å stå som eier av prosjektet og ha ansvar for gjennomføring av prosjektet «Kystplan Midt- og Sør-Troms II». Lenvik kommune vil ha ansvar for prosjektledelse, prosjektadministrasjon, økonomi og rapportering. Harstad kommune vil ha ansvar for kartproduksjon, kartinnsyn, plandialog og arkivering.

Ambisjonen har vært å starte opp planleggingen i løpet av høst 2017, med mulighet for kommunal egengodkjenning av ny kystplan i de enkelte kommuner før årsskifte 2019. Lenvik kommune og Harstad kommune fremmet derfor på vegne av kystkommunen i Midt- og Sør-Troms søknad om 3 150 000,- i støtte fra Troms

fylkeskommune for gjennomføring av en interkommunal planprosess med hensikt å revidere arealplanene for sjøområdene i regionene i juli 2017.

Dessverre har saksbehandlingen hos Fylkeskommunen dratt ut til tross for muntlig tilbakemelding om at man ønsker å støtte prosjektet. Det er imidlertid gitt signaler på at man ikke kan dekke hele den omsøkte summen, og at en evt. støtte må komme i flere tilsagn.

Prosjektet har lagt opp til at rullert plan skal være klar for vedtak høsten 2019. Tiden er nå i ferd med å renne ut for en slik tidsplan. Denne invitasjonen går derfor ut nå sammen med utkast til saksfremlegg kommunene uten at det foreligger økonomiske avklaring fra fylkeskommunen. Forslaget til vedtak baserer seg på delvis finansiering fra Fylkeskommunen og delvis fra kommunene. Prosjektet vil ikke starte opp før vi har nødvendig økonomisk avklaring, men om kommunene gjør vedtak og velger representanter til interkommunalt planutvalg vil man raskt kunne starte opp arbeidet når en avklaring fra Fylkeskommunen kommer.

Signalet fra fylkeskommunene er at man ikke vil dekker mer enn 25 % de som er omsøkt. Det betyr at deltakende kommuner må bidra med de resterende 1 575 000,-. Det er laget et eget notat med forslag til fordeling av kostnadene basert på en fordelingsnøkkel i forhold til maksimal tillatt biomasse for laks i kommunene (MTB).

Deltakelse i prosjektet og delegering av planmyndighet må tas opp for politisk behandling i kommunestyrene i de aktuelle kommunene og det må gjøres vedtak om:

- deltakelse i prosjektet med de forpliktelser som det innebærer
- delegering av planmyndigheten til et interkommunalt planutvalg
- valg av en representant med vara per kommune til det interkommunale planutvalg
- å utpeke en administrativ person med ansvar for kommunal saksbehandling og deltakelse i arbeidsmøter

Det er vedlagt forslag til saksfremlegg som kan benyttes ved kommunens behandling av saken. Det er svært viktig at kommunen gjør likelydende vedtak i forbindelse med delegering av planmyndighet.

Vi håper på deres kommune vi delta og ber om tilbakemelding med vedtak innen 15. januar 2018. For øvrige detaljer for prosjektet viser vi til det vedlagte «Forprosjekt for rullering av kystsoneplan for kystkommuner i Midt- og Sør-Troms» datert 4.7.2017 og vedlagt saksfremlegg.

Ved behov for mer informasjon ta kontakt med marin arealplanlegger Inger Andreassen i Lenvik kommune eller enhetsleder for Areal- og byggesakstjenesten i Harstad Kommune Jan Inge Lakså.

På vegne av Lenvik kommune og Harstad kommune

Med hilsen

Geir Inge Sivertsen
ordfører Lenvik kommune

Bjørn Fredriksen
rådmann i Lenvik kommune

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg:
Utkast til saksfremlegg
Forprosjekt
Notat om fordeling av kostnad
Søknad om støtte

Kopi:
Sør-Troms regionråd
Midt-Troms regionråd

Kystplan Midt- og Sør-Troms II

Forprosjekt for rullering av kystsoneplan for kystkommuner i Midt- og Sør-Troms

04.07.2017

Lenvik kommune

Harstad kommune
Attraktiv hele livet

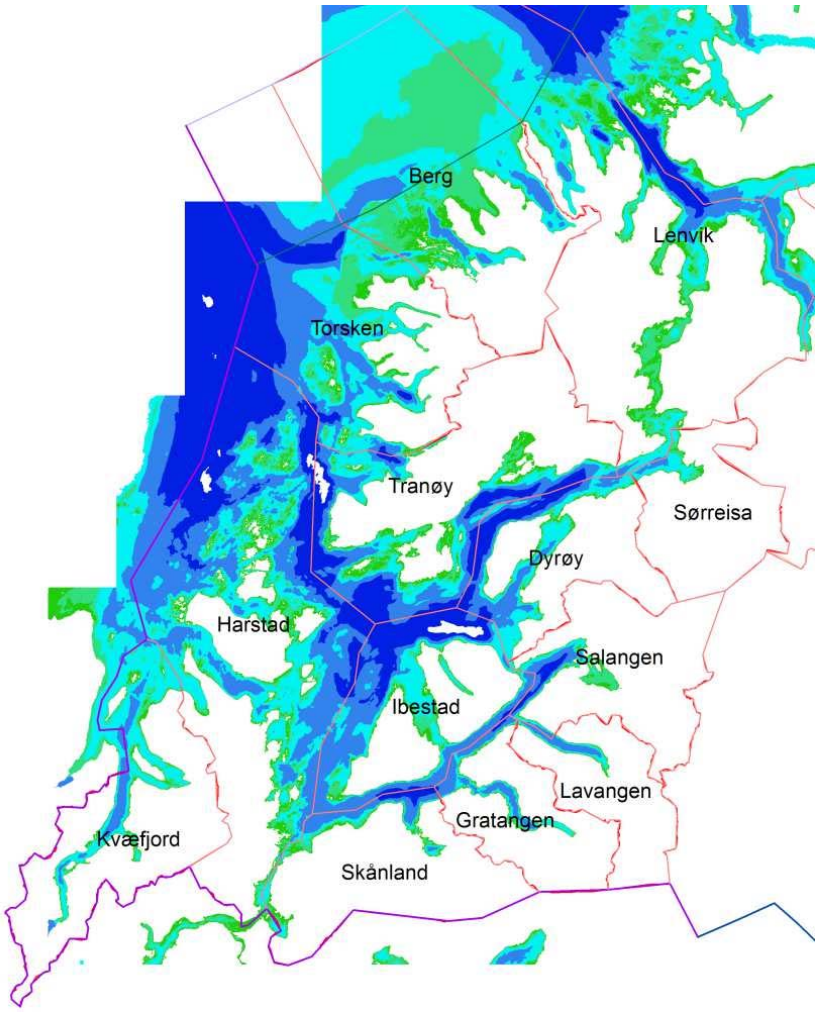

Innholdsfortegnelse

Forprosjekt Kystplan Midt- og Sør-Troms II 3
1 Innledning 3
1.1 Hensikt med planrevisjon 3
2 Bakgrunn for forprosjektet 3
2.1 Forprosjektets mål 4
2.2 Prosjekteier og styring av forprosjekt 4
2.3 Rammer 4
3 Faser og oppgaver i Kystplan Midt- og Sør-Troms II 5
3.1 Forprosjekt 5
3.2 Politisk behandling og bestilling av hovedprosjekt 5
3.3 Konstituering av interkommunal planutvalg 6
3.4 Etablering av arbeidsgruppe 6
3.5 Oppstart og utarbeidelse av planprogram 6
3.6 Medvirkning og innspill 6
3.7 Planutforming 7
3.7.1 Planbeskrivelse m/konsekvensutredning 7
3.7.2 Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse 7
3.7.3 Kart 8
3.7.4 Bestemmelser 8
3.8 Egengodkjenning 8
4 Organisering av Kystplan Midt- og Sør-Troms II 8
4.1 Prosjekteier 9
4.2 Prosjektansvarlig 9
4.3 Prosjektleder 9
4.4 Styringsgruppe (SG) 9
4.5 Interkommunalt planutvalg (IKPU) 10
4.6 Arbeidsgruppe 10
4.7 Uenighet 11
5 Handlingsrom 11
5.1 Arealformål 11
5.2 Bestemmelser 12
5.3 Ansvar for bærekraftig utvikling 13
6 Formål med planarbeidet 13
7 Aktuelle plantema 14
7.1 ROS 14
7.2 Landskap, naturmangfold og kulturminne/kulturmiljø 14
7.3 Friluftsliv, strandsone 14
7.4 Næringsaktivitet 15
7.4.1 Fiske 15
7.4.2 Akvakultur 15
7.4.3 Skjellsand 16
7.4.4 Turisme 16
7.4.5 Dumpingsområder 17
7.5 Forsvar 17
7.6 Transport, samferdsel, havneanlegg 17
7.7 Sammenheng land sjø 17
8 Samarbeidet med Troms Fylkeskommune 17
9 Administrative avklaringer 17
9.1 Kartfremstilling 17
9.2 Regnskap/Revisjon 18
9.3 Arkiv 18
9.4 Rapporteringsansvar 18
10 Fremdriftsplan 18
11 Økonomi og ressursbruk 18

Forprosjekt Kystplan Midt- og Sør-Troms II

1 Innledning

Kommunene i Midt- og Sør-Troms deltok i perioden 2012-2015 i et interkommunalt prosjekt for å revidere kommunens arealplan på sjø. Dette ledet frem til at alle kommuner med sjøareal i Midt- og Sør-Troms egengodkjente sine delplaner for sjø høsten 2015 og vinter 2016. Prosjektet var en del av Kystplan Troms, initiert og finansiert av Troms fylkeskommune. Dette gjør at Troms i dag er i front nasjonalt med sømløse og oppdaterte arealplaner i sjø for hele fylke.

1.1 Hvorfor starte revisjon av Kystplan Midt- og Sør-Troms?

Knapt to år etter vedtak av forrige kystplanprosjekt ser man likevel at planene ikke i tilstrekkelig grad tar høyde for forventet vekst og aktivitet innenfor marine næringen. Det er flere gode grunner til å gå i gang med en rullering allerede nå:

- Samstemmighet om overordnede prinsipper og mål oppnådd gjennom en bred og grundig planprosess har begrenset varighet. Det er derfor på generell basis nødvendig med jevnlig og reel rullering av kommuneplanens arealdel for å sikre tilstrekkelig legitimitet og fleksibilitet.

- Dagens bruk av sjøarealene spenner over et bredt spekter av aktivitet og næringer fra tradisjonelt fiske, fangstbasert oppdrett, turistfiske, hvalsafarier og akvakultur til forsvarets øvinger. Nye aktiviteter som taredyrking og uttak av skjellsand er nye aktiviteter som kan bli aktuelle næringer. Sjøområdene er også viktig som fritids og rekreasjonsområde for lokalbefolkning og tilreisende. Økt aktivitet gir økt potensiale for konflikter.

- Arealplaner knyttet til sjøareal har andre og mer dynamiske utfordringer enn arealplaner på land. Marin sektor i Nord-Norge er i sterk vekst og ny teknologi, nye typer aktiviteter, ny kunnskap og nye forvaltningsprinsipp gir stadig nye utfordringer og problemstillinger i forhold til forvaltning av sjøarealene.

- Fra oktober 2017 deles kysten inn i 13 geografisk avgrensede produksjonsområder for laks og ørret. Produksjonskapasiteten innenfor hvert område vil i fremtiden reguleres basert på områdets miljømessige bærekraft. I første omgang med lakselus som miljøindikator. Samtidig har Mattilsynet endret sine anbefalinger om minsteavstand mellom anlegg. Tilgang til gode og bærekraftige lokaliteter vil være avgjørende for en positiv utvikling for akvakulturnæringen innenfor hvert produksjonsområde.

Kommunene har et stort ansvar for å legge grunnlaget for en bærekraftig og langsiktig forvaltning av sjøarealene i sin kommune. Det gjelder ikke bare for oppdrett, men for alle næringer. Oppdaterte og aktuelle arealplaner for sjøareal er en viktig faktor denne forvaltningen. Ny kystplan vil ha en planhorisont fra 2018-2028.

2 Bakgrunn for forprosjektet

Lenvik kommune tok i desember 2016 initiativ til å starte opp en revidering av kystsoneplanene gjennom et vedtak i Midt-Troms regionråd. Samtlige kommuner i Midt- og Sør-Troms ble invitert med i prosessen, inkl. Målselv som deltok i Tromsø-regionen i forrige runde. Følgende kommuner stilte seg positive uten forbehold: Dyrøy, Harstad, Lenvik, Målselv, Skånland og Torsken. Det er ikke gjort vedtak i kommunestyrene i alle disse kommunene. Følgende kommuner har stilt seg positive,

men med forbehold om endelig vedtak når rammevilkår er endelig avklart: Berg, Gratangen, Ibestad, Kvæfjord, Lavangen, Salangen og Tranøy. Sørreisa kommune gav som eneste kommune beskjed om at de ikke ønsker deltakelse i en felles rullering, men har senere omgjort dette. Det betyr at det kan bli opp til 14 deltakende kommuner i en interkommunal rullering.

Flere kommuner har uttrykt ønske om avklaring av rammevilkår, organisering og prosjektfinansiering før man tar stilling til å delta. Lenvik og Harstad kommune har derfor stilt seg i spissen for et forprosjekt. Forprosjektet skal lede frem til avklaringer som gjør at man kan realisere en interkommunal revidering av kystsoneplanene i Midt- og Sør-Troms kommunene. Flere av kommunene i de to regionene er i sammenslåingsprosesser, men det er forventet at prosjektet er ferdigstilt før kommunesammenslåingsprosessen. Siden planene er sømløse er det ikke problematisk føye disse sammen på et senere tidspunkt. Utfordringen blir evt. for Skånland kommune som planlegger å slå seg sammen med Tjeldsund.

2.1 Forprosjektets mål

Resultatmål.

- Forprosjektet skal kartlegge hva som er nødvendig av tekniske, økonomiske, organisatoriske og personalmessige ressurser for gjennomføre en interkommunal revidering av kommunedelplan for sjø i Midt- og Sør-Troms.
- Forprosjektet skal fungere som underlag for finansieringssøknad til Troms fylkeskommune.
- Forprosjektet skal avklare forventet arbeidsinnsats og finansiering fra deltakende kommuner så langt det er mulig.
- Forprosjektet skal fungere som beslutningsgrunnlag for deltakelse fra de enkelte kommuner.

Effektmål.

- Forprosjektet skal lede frem til finansiering og oppstart av interkommunal revidering av «Kystplan for Midt- og Sør-Troms» i løpet av høst 2017, med mulighet for kommunal egengodkjenning i de enkelte kommuner før årsskifte 2019.

2.2 Prosjekteier og styring av forprosjekt

Lenvik og Harstad kommune har tatt initiativ og står bak forprosjektet. Marin arealplanlegger Inger Andreassen i Lenvik kommune og plansjef Jan Inge Lakså Harstad kommune er kontaktpersoner for forprosjektet.

Styringsgruppe forprosjekt:

- Geir Inge Sivertsen - ordfører Lenvik kommune
- Margrethe Hagerupsen - rådmann i Lenvik kommune
- Marianne Bremnes - ordfører Harstad kommune
- Hugo Tode Hansen - rådmann Harstad kommune

Det legges opp til at de to kommunene Lenvik og Harstad fortsetter som ansvarlige for å gjennomføre hovedprosjektet når det starter opp.

2.3 Rammer

Forprosjektet skal avklare følgende:

- Formålet med rullering, aktuelle plantema, ønskede «planendringer»
- Forslag til prosjektorganisering
    - Organisering av planarbeidet (prosjekteier, styringsgruppe, planutvalg, arbeidsgrupper osv.)

  - Ansvarsfordeling/oppgaveløsing: styringsgruppe, planutvalg, arbeidsgruppe, prosjektleder
  - Konkretisering av forventede leveranser fra hver enkelt kommune
  - Prosjektleders mandat, ansettelsesforhold og ansvarsområde
  - Forventet ressursbruk i deltakerkommunene, personellbruk, reisekostnader, delfinansiering
- Administrative avklaringer/ansvar for
  - Regnskap/Revisjon
  - Arkiv
  - Rapporteringsansvar
- Samarbeidet med Troms Fylkeskommune
  - Tilskudd
  - Medvirkning
  - Leveranser
- IT-løsninger
  - løsning for det karttekniske
  - programløsninger
  - innsynsløsninger
  - medvirkning
- Kostnadsestimat
  - Totalbudsjett
  - Finansiering
  - Kostnadsfordeling (tidsbruk, reisekostnader, direktebidrag)
- Fremdriftsplan
- Avklaring med deltakende kommuner (betingelser, forutsetninger for deltakelse, tilgjengelige ressurser, forpliktende bidrag)

3 Faser og oppgaver i Kystplan Midt- og Sør-Troms II

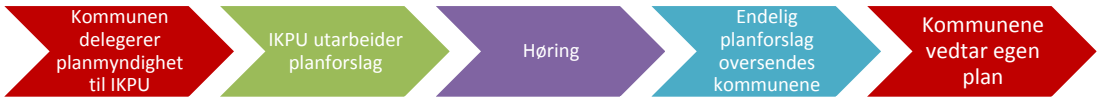

3.1 Forprosjekt

Forprosjektet kartlegger hva som er nødvendig av tekniske, økonomiske, organisatoriske og personalmessige ressurser for å gjennomføre en interkommunal revidering av kommunedelplan for sjø i Midt- og Sør-Troms. I løpet av forprosjektet utarbeides og sendes finansieringssøknad til Troms fylkeskommune.
Forprosjektet skal fungere som beslutningsgrunnlag for deltakelse fra de enkelte kommune og det skal lages saksfremlegg som oversendes alle kommuner. Sør-Troms Regionråd har bedt om et felles møte mellom de to regionrådene etter sommerferien 2017 hvor resultatet av forprosjektet presenteres.

3.2 Politisk behandling og bestilling av hovedprosjekt

Hver enkelt kommune må fatte vedtak i kommunestyre om deltakelse i den interkommunale planprosessen. Kommunestyret må fatte vedtak om å delegere planmyndighet for sjøarealene til et interkommunalt planutvalg jfr. § 9-3 i PBL.

Kommunestyret oppnevner samtidig sin representant med vara til det interkommunale planutvalget. Kommunestyret oppnevner også en administrativ person til å være kontaktperson og deltaker i arbeidsgruppen.

3.3 Konstituering av interkommunal planutvalg

Så snart alle kommuner har fattet vedtak og oppnevnt representanter til interkommunalt planutvalg innkalles planutvalget til møte for konstituering og planutvalget velger leder og nestleder av utvalget. Prosjektleder står for innkalling og møteorganisering.

3.4 Etablering av administrativ arbeidsgruppe

Alle deltakende kommuner må utnevne et fast medlem til arbeidsgruppen. Arbeidsgruppen skal bistå med administrative oppgaver i utforming av plan og ledes av prosjektleder.

3.5 Oppstart og utarbeidelse av planprogram

For alle regionale planer og kommuneplaner skal det som ledd i varsling av planoppstart utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet. Kommuneplaner skal i planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse - konsekvensutredning - av planens virkninger for miljø og samfunn. Planprogrammet må derfor også redegjøre for behovet for utredninger jfr. § 4-2 i PBL.

Planprogrammet skal gjøre rede for:

- formålet med planarbeidet
- planprosessen med frister og deltakere
- opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt
- hvilke alternativer som vil bli vurdert
- behovet for utredninger

Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsling av planoppstart.

I forkant av utarbeidelsen med planprogrammet skal det foretas kartlegging av erfaringene så langt med eksisterende plan.

3.6 Medvirkning og innspill

Medvirkning i planprosesser har flere hensikter. Fra et demokratisk perspektiv er det viktig at alle interesser høres og at det gis mulighet for innspill. Medvirkning kan bidra med viktig kunnskap og fremme kreativitet i planleggingen, og dermed bidra til en bedre plan.

Videre kan medvirkningen bidra til å skape forståelse for at det er ulike interesser i en planprosess, og derigjennom bidra til å redusere konfliktnivået. En godt gjennomført medvirkningsprosess vil kunne bidra til større forankring og oppslutning om planen blant aktørene som er involvert i planprosessen. Når kystsoneplanene er ferdig vedtatte som kommunedelplaner og skal brukes i kommunenes arealforvaltning, er det viktig at både befolkning og næringsliv føler de har et eierskap til planen.

Tidlig dialog og medvirkning fra sektormyndighetene er viktig for å lage en god plan. Erfaringene viser at mange konflikter kan løses gjennom en god dialog med sektormyndighetene. Det bør derfor legges vekt på dialogmøter med sentrale sektormyndigheter i hele prosessen.

Konkret opplegg for medvirkning og innspill vil fremkomme i planprogrammet, men det er naturlig å trekke erfaringer fra forrige prosess og følgende hovedpunkter trekkes frem:

- Åpen digital plandialog, all korrespondanse, innspill, referat og høringsprosesser skal være åpne og digitalt tilgjengelig.
- Lokale medvirkningsprosesser i regi av hver enkelt kommune (eks. folkemøter, kafèdialog, innspillsverksted)
- Innspillgrupper - interkommunale grupper som representerer ulike interessegrupper f.eks.: friluftsliv, turisme, fiskeri, akvakultur.
- Det skal legges særlig vekt på å kartlegge marin næringers behov for endringer i form av nye lokaliteter ol. i planperioden.
- Dialogmøter med sektormyndighetene gjennom hele prosessen.

3.7 Planutforming

Kommuneplanens arealdel samordner viktige behov for vern og utbygging, slik at det blir lettere å utarbeide mer detaljerte planer og raskere å fatte beslutninger i enkeltsaker i tråd med kommunale mål og nasjonal arealpolitikk. Kommuneplanens arealdel fastlegger rammer for arealbruken i kommunen. Kystplan utformes som kommuneplanenes arealdel, gjeldende for kommunenes sjøareal.

Kommuneplanens arealdel skal omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse hvor det framgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer, og overordnede planer for arealbruk, er ivaretatt.

Hver enkelt kommune forventes å levere aktuelt materiale som kan legge føringer for planleggingen: samfunnsplan, kommunedelplaner, overordna ROS-analyser ol..

3.7.1 Planbeskrivelse m/konsekvensutredning

Planbeskrivelse skal beskrive planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området. Planens forhold til andre planer som gjelder for området skal også beskrives. Planbeskrivelsen skal gi et dekkende bilde av hensynene bak planen. Den må også vise hva planen vil medføre av virkninger for berørte parter, interesser og hensyn.

Planbeskrivelsen skal gi en særskilt vurdering og beskrivelse - **konsekvensutredning** - av planens virkninger for miljø og samfunn. Konsekvensutredningen skal utarbeides på grunnlag av fastsatt planprogram, jf. § 4–1. Planforslag med konsekvensutredning skal normalt utgjøre et samlet dokument, men det kan variere hvordan konsekvensutredningen skal presenteres i plandokumentet. Det skal likevel gå klart fram hva som er planens konsekvensutredning. Både enkeltområder, men også planens virknings som helhet skal konsekvensutredes.

3.7.2 Samfunnssikkerhet og risiko- og sårbarhetsanalyse

Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap.

3.7.3 Kart

Plankartet skal lages i digitalt format og følge nasjonal standard. Som grunnkart benyttes offentlige kartgrunnlaget per januar 2017. Plangrense mot land vil i utgangspunktet være felles kystkontur fra Kartverket, men endelig plangrense fastsettes i planprogrammet.

Alle kommuner som deltar i prosjektet forplikter seg til å levere alle relevante arealplaner (reguleringsplaner, kommunedelplaner, arealplaner) som digitaliserte filer til prosjektet (SOSI-filer og tekstfiler).

Den enkelte kommune er ansvarlig for å ivareta sammenhengen med andre kommunale planer og vedtak. Det gjelder spesielt overgangen mellom sjø og land for sitt område.

Endelige plankart leveres den enkelte kommune i digitalt format etter SOSI-standard og som PDF i målestokk mellom 1:20 000 og 1:50 000. Plankartet vil omfatte areal innenfor egen kommunegrense.

3.7.4 Bestemmelser

I utgangspunktet utarbeides felles bestemmelser for hele planområdet. Det vil være rom for lokale tilpasninger av planbestemmelser og retningslinjer som kan utarbeides av den enkelte kommune som en del av prosessen.

3.8 Egengodkjenning

Når IKPU har vedtatt endelig planforslag oversendes det til de enkelte kommuner for endelig vedtak i hver kommune.

Den enkelte kommune står så fritt i forhold til å vedta planen, evt. gjøre endringer i planen innenfor sin egen kommunegrense. Gjør kommunen endringer som ikke har vært på høring eller offentlig ettersyn må disse endringene tas opp til ny behandling etter at nye forslag har vært på høring. En ny høringsrunde etter at planen er oversendt kommunen vil bli den enkelte kommunes ansvar og utføres i egen regi. Eventuelle vesentlige endringer i kartet må utføres av egen kommune.

Hver enkelt kommune er ansvarlig for kunngjøring av endelig vedtatt plan. Kommunene er også ansvarlig for å arkivere alle plandokumenter og kartfiler i eget planarkiv.

Hvis planforslaget omfatter områder hvor det er lagt inn innsigelse fra myndighet med innsigelseskompetanse må kommunene be Fylkesmannen om mekling. Det er en fordel at dette gjøres før kommunen fatter planvedtak. Planen vil ikke være gyldig før alle innsigelser er avklart. Et alternativ er å fatte planvedtak hvor områdene med innsigelse utelates fra planen.

Hvis mekling ikke fører frem og kommunen vil opprettholde sitt standpunkt, må kommunen fatte planvedtak før planen sendes over til kommunaldepartementet for avgjørelse.

4 Organisering av Kystplan Midt- og Sør-Troms II

Det er aktuelt å videreføre organiseringsmodellen som ble brukt i forrige runde av Kystplan Midt- og Sør-Troms. Prosjektet var organiser i form av et interkommunalt plansamarbeid i henhold til kapittel 9 i plan og bygningsloven.

Et slikt samarbeid forutsetter at deltakende kommuner delegerer planmyndigheten til et interkommunalt planutvalg med en representant med vara per kommune. Jfr. §§ 9-2

og 9-3. Det interkommunale planutvalget får ansvar for planstart, utarbeide og fastsette felles planprogram og plan. Planutvalget har videre ansvar for offentlig ettersyn, merknadsbehandling og innstillingsmyndighet til de respektive kommunestyrene. Det endelige planvedtaket gjøres i hver enkelt kommune og kun for eget planområde. Det endelige produktet blir sådan ikke en felles plan, men mange enkeltplaner laget over samme mal.

Erfaringer fra andre interkommunale prosjekter viser at denne modellen er mest effektivt i å lede frem til en endelig plan. Det forutsetter i midlertid god lokale forankring.

4.1 Prosjekteier

Siden den praktiske gjennomføringen av prosjektet vil utføres av ansatte ved Lenvik kommune og Harstad kommune foreslås det at eier av prosjektet og ansvarlig for gjennomføring av prosjektet «Kystplan Midt- og Sør-Troms II» er de to kommunene i felleskap.

4.2 Prosjektansvarlig

En prosjektansvarlig skal ha hovedansvar for daglig drift, med personalansvar, personalledelse, økonomisk ansvar, arkivansvar osv. Som prosjektansvarlig foreslås enhetsleder for Areal- og byggesakstjenesten i Harstad Kommune Jan Inge Lakså.

4.3 Prosjektleder og prosjektmedarbeider

Prosjektleder har det daglige ansvaret for gjennomføring og måloppnåelse samt ansvar for økonomien og rapportering. Marin arealplanlegger Inger Andreassen foreslås som prosjektleder for «Kystplan Midt- og Sør-Troms II». Det utnevnes en prosjektmedarbeider fra Harstad kommune som har ansvar for kartproduksjon og skal bistå prosjektleder.

Mandat: Prosjektleder skal koordinere prosjektet, organisere møter og lede arbeidet med fremstilling av planprogram og plan. Prosjektleder har ansvar for varsling av planstart, gjennomføring av høring av planprogram og planforslag. Prosjektleder skal ha daglig ansvar for økonomi og rapportering. Prosjektleder er sekretær for styringsgruppen og interkommunalt planutvalg. Prosjektleder leder arbeidsgruppen. Prosjektleder er kontaktperson i forhold til mediedekning som gjelder oppstart og fremdrift av prosessen og ellers videreformidling av offentlig tilgjengelig informasjon. Øvrig medieansvar tilfaller leder av IKPU.

Prosjektmedarbeider har ansvar for kartproduksjon, plandialog og arkivering.

4.4 Styringsgruppe (SG)

Det er en fordel å skille administrativ styring av prosjektet og det politiske arbeidet med utarbeiding av plan. Det foreslås derfor at det opprettes en styringsgruppe med ansvar for prosjektet. Styringsgruppen velges av de deltakende kommunene i de respektive regionrådene.

Mandat: Styringsgruppen har ansvar for prosjektets progresjon, finansiering og økonomistyring. Styringsgruppen har ansvar for at prosjektet til en hver tid har de nødvendige ressurser for gjennomføring av prosjektet og har ansvar for engasjement av prosjektleder og evt. annet nødvendig personell til prosjektet.

Gruppens medlemmer: Styringsgruppen bør bestå av 4-6 personer, 2-3 fra hver region + prosjektansvarlig. Det vil være en fordel med minimum en rådmann fra hver

region i styringsgruppen som en link til administrativt råd i de to regionene. Andre aktuelle kandidater er daglig leder i regionrådene, ordførere, kommunalledere.

4.5 Interkommunalt planutvalg (IKPU)

Det interkommunale planutvalget (IKPU) er et politisk oppnevnt styre som skal lede planarbeidet jfr. § 9-2 i PBL. De deltakende kommunene må gjennom vedtak overføre myndighet til å treffe vedtak om planprosessen til det interkommunale planutvalget (§ 9-3 i PBL). IKPU har ansvar for å legge politiske føringer for planens mål og innhold. IKPU vedtar forslag til planbeskrivelse, plankart og bestemmelser, gjennomfører offentlig ettersyn og innstiller endelig planforslag til kommunestyrene. Det er kun kommunestyret i den enkelte kommune som kan foreta egengodkjenning av planen.

Loven fastslår at det skal være samme antall representanter fra hver kommune, med mindre kommunene er enige om noe annet.

Mandat: Det interkommunale planutvalget (IKPU) har ansvar for planprosessen fra planoppstart frem til det foreligger forslag om en endelig plan som kan oversendes kommunene for endelig vedtak. Det interkommunale planutvalget får sitt mandat gjennom at deltakende kommuner vedtar å overføre myndighet til å treffe vedtak om planprosessen til det interkommunale planutvalget (§ 9-3 i PBL).

IKPU har ansvar for å utarbeide og vedta felles planprogram, utarbeide plan, vedta planforslag, gjennomføre høring av plan og foreta korrigeringer av planforslag etter høring. Planutvalget har myndighet til å forhandle frem løsninger som kan få sektormyndighetene til å frafalle innsigelser til planen i perioden fra høring til endelig planforslag. IKPU sender så vedtatt planforslag over til kommunene for egengodkjenning. Hvis det ved IKPUs vedtak av endelig planforslag gjenstår innsigelser som ikke er mulig å avklare gjennom dialog sendes disse over til kommunen sammen med endelig planforslag. Det er kun den enkelte kommune som kan be Fylkesmannen om mekling.

Medlemmene i IKPU har ansvar for kommunikasjon med det politiske miljø i egen kommune. Det er viktig at medlemmene i planutvalget diskuterer planarbeidet i relevante kommunale forum (formannskap, planutvalg og kommunestyre) for å ha god forankring og et godt beslutningsgrunnlag for vedtaksprosessene i det interkommunale planutvalget. Dårlig lokal forankring kan føre til at planen blir forkastet når den kommer til endelig vedtak i kommunestyret.

Medlemmene i IKPU har sammen med administrasjonen i egen kommune en sentral rolle i forhold til medvirkningsprosessen. Det betyr deltakelse på lokale folkemøter eller andre medvirkningsprosesser som det legges opp til i planprogrammet.

Leder av IKPU setter dagsorden for møtene i IKPU og leder møtene. Leder av IKPU har ansvar i forhold til uttalelser om politiske prosesser og vedtak i forhold til Kystplan Midt- og Sør-Troms II. Leder IKPU representere planutvalget i møter med sektormyndigheter ol. eller som planutvalget bestemmer.

Gruppens medlemmer: I forbindelse med kommunenes vedtak om og delegering av planmyndigheten velges samtidig en representant med vara til det interkommunale planutvalget. Oppnevnt medlem bør være en sentral politiker f.eks. ordfører, varaordfører eller leder i kommunens planutvalg.

4.6 Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppen skal bestå av en administrativ kontaktperson fra hver kommune som skal bistå i den praktiske utformingen av plan. Arbeidsgruppen vil være sentral i

utarbeidelse av de faglige vurderingene i utarbeidelse av planbeskrivelse, konsekvensvurdering og ROS-analyse.

Mandat: Arbeidsgruppen har som oppgave å bringe til veie opplysninger, dokumenter og kartgrunnlag for hver kommune (oversikt over reguleringsplaner i/ eller tilknytning til sjø, strategidokumenter ol.). Arbeidsgruppen skal arbeide konkret med utarbeidelse av planprogram og plan gjennom deltakelse på arbeidsmøter. Arbeidsgruppen skal løse konkrete arbeidsoppgaver som f.eks. å utarbeide konsekvensvurderinger for tiltak i hver enkelt kommune. Kontaktpersonen skal i tillegg ivaretatt kommunikasjon mellom administrasjonen i den enkelte kommune og prosjektet. Kontaktpersonen har sammen med kommunens medlem i IKPU ansvar for lokal medvirkningsprosess. Det betyr ansvar for å arrangere lokale folkemøter eller andre medvirkningsprosesser som det legges opp til i planprogrammet.

Gruppens medlemmer: Oppnevn kontaktperson bør være en som til daglig jobber med planprosesser i kommunen.

4.7 Uenighet

Hvis kommunene ikke blir enig om innholdet i et samlet planforslag, kan planutvalget eller den enkelte kommune anmode fylkesmannen eller regional planmyndighet om å mekle.

En kommune kan med tre måneders skriftlig varsel tre ut av plansamarbeidet. De øvrige kommunene kan fortsette plansamarbeidet for det området de dekker.

5 Handlingsrom

Kystsoneplan er å regne som en kommuneplan for sjøarealene i kommunene og kapitel 11 i plan og bygningsloven setter rammer for planleggingen med hvilke typer formål og bestemmelser som kan gis i planen.

5.1 Arealformål

Plan- og bygningsloven § 11-7 setter rammer for hvilke arealformål som kan vises i kommuneplanens arealdel. Som det fremgår av tabellen er det relativt få arealformål som kan benyttes i sjøarealer. I tillegg kan en del formål knyttet til land være aktuell i forbindelse med områder som ligger i overgangen sjø/land, f.eks. hvor det skal fylles i sjø.

Tabell 1. Utdrag av vedlegg I i kart- og planforskriften. Tabellen viser arealformål som kan vises i KP (kommuneplan)

Nr. 6 Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone	**KP**
Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone	6001
Ferdsel	6100
Farleder	6200
småbåthavn	6230
Fiske	6300
Akvakultur	6400
Drikkevann	6500
Naturområde	6600
Friluftsområde	6700
Kombinerte formål i sjø og vassdrag med eller uten tilhørende strandsone	6800

I tillegg til formål er det mulig å avsette hensynssoner av ulike typer jfr. § 11-8 i PBL for eksempel knyttet til forhold som fare og miljørisiko, krav til infrastruktur, hensyn til friluftsliv, hensyn til natur- eller kulturmiljø.

5.2 Bestemmelser

Hvilke bestemmelser som kan knyttes opp til arealformål reguleres av plan og bygningslovens §§ 11-9 til 11. Det er verd å merke seg at for arealformål knyttet til sjø er det PBL § 11-11 som gjelder. Det er derfor ikke mulig å knytte bestemmelser til fysisk utforming av anlegg som ligger i sjø slik man kan på land ut over det som gis rom for i de generelle bestemmelsene.

§ 11-9 som angir hvilke generelle bestemmelser som kan gis uavhengig av arealformål. § 11-9 nr. 1 gir kommunen anledning til å stille krav om reguleringsplan. I «Kystplan for Midt- og Sør-Troms» ble dette benyttet som et grep for kommunen å kunne avklare forhold som gjaldt rasfare og hvit sektor. Ut over dette er det ikke hensiktsmessig å kreve reguleringsplan for aktiviteter som ikke innebærer faste installasjoner.

Selv om plan og bygningsloven gir anledning til å knytte bestemmelser til miljøkvalitet, miljøoppfølging og – overvåkning (§ 11-9 nr. 6 og 8) vil det ofte være særlover som overstyrer plan og bygningsloven. Et sentralt eksempel på dette er regulering av akvakulturanlegg som styre etter en rekke lover og forskrifter: akvakulturloven m/forskrift, matloven, dyrevelferdsloven, havne- og farvannsloven, forurensningsloven og vannressursloven. I akvakulturloven § 6 er det gitt en kompetansefordeling mellom de ulike sektorlovene og sektormyndighetene. Kommunen som planmyndighet bestemmer hvor det er aktuelt å ha akvakulturanlegg, mens det er opp til fylkeskommunen og relevante sektormyndigheter å avgjøre hvem som skal kunne benytte seg av arealet sammen med omfang og vilkår for driften

Akvakulturloven § 6:

Departementet kan etter søknad gi tillatelse til akvakultur dersom:

a) det er miljømessig forsvarlig,

b) kravene i § 15 om forholdet til arealplaner og vernetiltak er oppfylt,

c) avveiningen av arealinteresser etter § 16 er foretatt, og

d) det er gitt tillatelser som kreves etter:

- *lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet m.v.,*
- *lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall,*
- *lov 17. april 2009 nr. 19 om havner og farvann, og*
- *lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann.*

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om tildeling av akvakulturtillatelse, herunder krav til søknad og kriterier for innvilgelse av søknad og gi nærmere bestemmelser om hvilke søknader som skal behandles av fylkeskommunene.

Flere kommuner har i plansammenheng prøvd å utfordre dette ved å stille miljøbestemmelser knyttet til akvakulturanlegg. Norconsult beskriver i sin rapport «Analyse av utfordringer for arealplanlegging etter plan- og bygningsloven i kystnære sjøområder» utarbeidet for KMD noen eksempler på dette:

I interkommunal kystsoneplan for Skjervøy og Nordreisa hadde kommunene ønske om å sette bestemmelser om krav til bruk av bestemte lusemidler og lusenivå knyttet til noen av akvakulturområdene. Fiskeridirektoratet fremmet innsigelse til denne bestemmelsen, og argumenterte med at bruk av medikamenter og lusenivå faller inn under fagmyndighetens ansvar med hjemmel i akvakulturloven med forskrifter. Kommunen har dermed ikke kompetanse til å regulere dette med hjemmel i plan og bygningsloven. Bestemmelsen ble trukket.

Karlsøy kommune ønsket å sette miljøkrav til nye akvakulturområder gjennom interkommunal kystsoneplan for Tromsøregionen. Karlsøy kommunestyre vedtok følgende: "Det er en forutsetning at det kun skal være grønne konsesjoner i de nye lokalitetene." Spørsmålet om kommunen kan ta inn slik planbestemmelse ble vurdert og konklusjonen var at Karlsøy kommune ikke har myndighet til å sette krav til

konsesjoner i de nye akvakulturområdene i kystsoneplanen. Det ble isteden tatt inn en planretningslinje i kystsoneplanen som følger: "Framtidige akvakulturområder i Karlsøy kommune bør benyttes til grønne konsesjoner slik som tildelt av staten i 2014, eller konsesjoner med tilsvarende miljøkrav."

Osterøy kommune har i sin «Kommunedelplan for sjø og strandsona» lagt inn et miljøkrav til bestemte akvakulturareal: «For område Skaftå (VA1 og VA2), Blom (VA3), Heldal (VA9), Øyjordsvika (VA7) og Viknabukta (VA4) skal det vera minimalt med utslepp av organiske partiklar til resipienten (PBL § 11-9, nr.6)». Saken er foreløpig ikke avgjort (planene er fortsatt til høring), men Fiskeridirektoratet og Hordaland fylkeskommune har lagt inn innsigelse til dette punktet basert på at dette er forhold som reguleres av forurensningsloven og dermed ikke er innenfor kommunenes kompetanse.

Selv om § 11-9 i PBL åpner for at kommunen kan lage bestemmelser knyttet til f.eks. miljøkvalitet overstyres dette av fagmyndighetenes ansvar knyttet opp til akvakulturloven med forskrifter. Kommunen har derfor i realiteten kun kompetanse til å sette av arealformål til akvakultur og bestemme hvilken artsgruppe eller art som kan oppdrettes innfor dette området.

5.3 Ansvar for bærekraftig utvikling

Det at andre forvaltningsorganer enn kommunen har ansvar for tildeling og drift av akvakulturtillatelser, fratar ikke kommunene ansvar og myndighet når det gjelder å sikre en god og bærekraftig bruk av de arealer som settes av til akvakultur i arealplanene. Målet om bærekraftig utvikling har vært innarbeidet som et overordnet mål for norsk areal- og ressursforvaltning fra tidlig i 1990-årene og fram til i dag. Kommunenes arealplanlegging er grunnleggende for å ivareta de sentrale målene i politikken for bærekraftig utvikling.

Kommunens fremste redskap til å sikre bærekraftig arealbruk er å vurdere hvilke konsekvenser arealutnyttelsen kan ha for miljø, naturressurser og samfunn før man fastsetter arealbruken. ”Føre var”-prinsippet og prinsippet om at naturens tålegrenser ikke må overskrides, skal legges til grunn for all forvaltningen. Dette sikres gjennom at kommuneplaner er pålagt å utføre konsekvensutredning og at alle tiltak vurderes i henhold til naturmangfoldloven. Et sentralt formål med denne prosessen er at det foretas avveininger mellom ulike interesser som blir berørt av arealbruken, og at den foreslåtte arealdisponeringen ikke innebærer varige og irreversible konsekvenser for miljø og samfunn.

6 Formål med planarbeidet

Arealplanen skal angi hovedtrekkene i hvordan arealene skal brukes og vernes, og hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene. Arealdelen skal utformes i et langsiktig perspektiv. Det innebærer at kystsoneplanen er så fleksibel at det er mulig å innpasse nye behov og muligheter innenfor planens rammer.
Siden Kystplan for Midt- og Sør-Troms er en revidering av gjeldene plan foreslås det at man tar utgangspunkt i forrige plans formål:

Planen skal gi sjøretta næringer mulighet til økt verdiskaping i tråd med prinsippet om bærekraftig utvikling. Eksisterende og fremtidig arealbehov til ulike aktiviteter er i planprosessen veid opp mot

- hverandre
- miljøforhold
- lokale og politiske interesser

- føringer fra myndigheter

Endelig formål vedtas i forbindelse med utarbeidelse av planprogrammet.

7 Aktuelle plantema

Planprogrammet skal redegjøre for hvilke plantema som er aktuelle for planarbeidet og en endelig beskrivelse av plantema besluttes av planutvalget.

7.1 ROS

Plan og bygningsloven krever at det utarbeides risiko- og sårbarhetsanalyser når det utarbeides planer for utbygging jfr. § 4-3. I Sør- og Midt-Troms er utfordringer særlig knyttet til ras som går ut i sjø. Andre aktuelle tema er

- Skipstrafikk
- Klimaendringer og naturulykker
- Fiskesykdommer og oppdrett- ILA og lakselus
- Akutt forurensning

7.2 Landskap, naturmangfold og kulturminne/kulturmiljø

All utbygging påvirker landskapet, naturmiljøet og det eksisterende kulturmiljøet. Det gjelder både selve utbyggingsarealet og områdene rundt. Landskap, natur og kulturminner er også ressurser som kan være grunnlag for verdiskapning og næringsutvikling.

Områder som er vernet på grunn av landskaps-, natur- eller kulturminneverdier og automatisk freda kulturminner skal avsettes i plan som båndlagte områder. Andre områder av verdi for biologisk mangfold, friluftsliv, kulturlandskap eller andre verdifulle areal- og naturressurser i sjø kan avsettes som hensynssoner.

Basert på data fra naturbase.no og andre kjente registreringer ble de viktigste registrerte marine naturområdene satt av enten som formålsområder eller ved hensynsoner. Det er naturlig å føre disse videre i kommende plan. I tilfeller der det er kommet frem nye opplysninger må de vurderes tatt med i ny plan.

Det er dessverre få data knyttet til kulturminner i sjø, og det har derfor vært vanskelig å sette av slike områder. Evt. ny kunnskap bør vurderes i ny planrunde.

Kulturminner på land vil ligge utenfor planområdet, og vil sjelden være fysisk påvirket av tiltak i sjø. Erfaring fra tidligere planprosesser viser at faste installasjoner og anlegg i sjø kan påvirke av opplevelsen av kulturminner og landskap. I den forbindelse kan det være aktuelt med hensynssoner i sjø knyttet til viktige kulturmiljø for eksempel øyvær.

For å kunne vurdere og tilpasse utbygging til det eksisterende landskapet er det nødvendig med metoder som kan visualisere hvordan landskap og kulturmiljø blir påvirket. Troms fylkeskommune kan bidra med metodikk og teknologi for å visualisere hvordan f.eks. oppdrettsanlegg vil være synlig i landskapet.

7.3 Friluftsliv, strandsone

Sjøområdene er viktig som fritids og rekreasjonsområde for lokalbefolkning og tilreisende. Friluftsliv som helsefremmende og trivselsskapende aktivitet skal etter nasjonale føringer vektlegges i arealplanleggingen. Friluftslivets naturgrunnlag og allmennhetens rett til ferdsel og opphold i naturen er sikret gjennom Friluftsloven (Lov

1957-06-28 nr.16) og gjelder i samme grad på land som til sjøs. En del verdifulle arealer for friluftsliv ble avsatt som egne formål eller hensynssoner i forrige plan og bør videreføres. Nye områder av nasjonal og regional verdi kan vurderes tatt inn.

Bevaring av strandsonene er et annet nasjonalt viktig plantema. Landdelen av strandsonen vil ikke være tema for denne planen. Tiltak som i sjø kan likevel være viktig for å redusere presset i strandsonen. Småbåthavner og småbåtanlegg er mindre arealkrevende og et bedre alternativ enn at alle båteiere skal ha eget naust.

7.4 Næringsaktivitet

Marine næringer er et prioritert satsingsområde både nasjonalt og lokalt. Å skape rom for at næringer med marin tilknytning skal få rom for å utvikle seg. Hvilke næringer som vil bli prioritert vil variere fra kommune til kommune.

7.4.1 Fiske

Områder av nasjonal og vesentlig regional betydning for fiskeriene skal synliggjøres i planen. Dette gjelder ikke bare aktive fiskeområder, men også områder som er av betydning for et bærekraftig fiskeri. Viktige gyte- og oppvekstområder er derfor av like stor betydning og bør settes av som fiskeriområder eller naturområder.

Områder satt av i forrige Kystplan var fiske og gyteområder basert på data fra Fiskeridirektoratets kystnære fiskeridata kombinert med tilbakemeldinger og prioriteringer fra fiskeriorganisasjoner. Vurderingen av hvilke områder som var viktige var komplisert. Fiskeri er en dynamisk næring hvor fiske endrer seg fra år til år og verdisetting av viktige fiskeområder mangler gode data. Fiskeridirektoratet har gjennomført ny innsamling av data som vi håper kan være til nytte i ny planprosess.

7.4.2 Akvakultur

Det er nasjonale, regionale og lokale forventninger til fortsatt vekst i oppdrettsnæringen i planområdet. Det er en forutsetning for å ta i bruk et areal til akvakultur at kommunen har satt det av til slik bruk i sin arealplan. Avsetting av nye områder for akvakultur vil derfor være viktig i ny planprosess.

	Lokaliteter for anadrom fisk		Lokaliteter for andre arter	
Kommune	Nye	Eksisterende	Ikke anadrom fisk	Skjell/tare
Harstad	1	9	3	
Kvæfjord	-	5		12
Skånland	-	3		
Ibestad	3	7		
Gratangen	-	4	1	1
Lavangen	-	2		
Salangen	-	3	2	
Sørreisa	1	-		1
Dyrøy	2	4		
Tranøy	1	5	3	
Torsken	4	8		
Berg	1	3	1	
Lenvik	3	8		
Sum	16	62	10	14

Tabell 1 Samleoversikt som viser fordeling av akvakulturlokaliteter i planområdet etter vedtak i alle kommuner av Kystplan Midt- og Sør-Troms.

Laks og ørret

Forrige Kystplan førte til 16 nye lokaliteter for laks og ørret. Av disse lokalitetene var 3 lokaliteter tidligere midlertidige lokaliteter og to lokaliteter var flytting av eksisterende

lokaliteter. Med andre ord er det kun 11 nye lokaliteter. 2-3 ulike søkere pr. lokalitet har vist at de mest attraktive av lokalitetene har vært svært ettertraktet. Det er kun fem av de nye lokalitetene som ikke er tildelt pr. juni 2017. Disse befinner seg i Torsken og Lenvik.
Veksten innenfor oppdrettsnæringen har ikke bare ført til økt etterspørsel etter nye lokaliteter, men også til økt maksimal biomasse pr. lokalitet (MTB). Større biomasse pr. lokalitet setter større krav til lokaliteten. Lokaliteter med større vannutskiftning, sterkere strøm og god dybde er attraktive lokaliteter. Der oppdretterne før prioriterte skjerming for vind og bølger er trenden er at oppdretterne våger seg ut i mer eksponerte områder for å oppnå gode strømforhold.

Regjeringen legger i sitt forslag til nytt vekstsystem for havbruksnæringen opp til 12 produksjonsområder langs kysten. Aktuelt område for Midt- og Sør-Troms strekker seg fra Andfjorden til Malangen. Styring av produksjonskapasitet innenfor dette området vil bli regulert i forhold til miljøindikatorer (lakselus). Område vil vurderes annet hvert år og tillat biomasse i området justeres i forhold miljøstatus. Gode resultat vil gi rom for vekst, dårlige resultat kan føre til reduksjon av produksjonsvolum.

En viktig brikke i forebygging av luseinfeksjon og andre fiskesykdommer er tilgangen på gode lokaliteter med gode strømforhold og god avstand til andre anlegg. Dette aktualiserer både et behov for optimalisering av eksisterende lokalitetene og søking etter nye lokaliteter med mer optimal plassering. Opprettholdelse av dagens produksjonsnivå og fortsatt vekst i oppdrettsnæringen i Midt- og Sør-Troms vil avhenge av at man optimaliserer lokalitetsstrukturen for oppdrett av laks og ørret i fremtiden.

Andre arter
Til tross for at det ble satt av en del områder for andre fiskearter og for skjell og tare var dette ikke et sentralt tema i forrige planleggingsrunde. For å kunne øke verdiskapingen innen hvitfisknæringen er lagring og oppforing av villfanget fisk aktuelt. Det bør derfor være fokus på å finne områder som kan brukes til fangstbasert oppdrett.

Integrert oppdrett (integrert multitrofisk akvakultur)
Anlegg med alger eller skjell som plasseres nært oppdrettsanlegg kan utnytte avfall fra fiskefôringen til vekst. Slike anlegg kan være med på å redusere mengden avfallsprodukter fra anlegg. Det finnes få slike anlegg i Norge i dag, men dette kan bli mer aktuelt i fremtiden. Det bør derfor vurderes hvordan det kan legges til rette for integrert oppdrett på egnede lokaliteter.

7.4.3 Skjellsand

Uttak av skjellsand er ikke en stor næring, men har blitt aktualisert ved at det i løpet av 2017 gjennomføres prøvedrift for å sjekke egnetheten til aktuelle lokaliteter. Pr. i dag er det to lokaliteter innenfor aktuelt planområde hvor det gjøres prøveuttak av korallsand/skjellsand

- Grøtavær, Grytøya (Harstad kommune)
- Hekkingsundet, Hekkingen (Lenvik kommune)

I plan er det mulighet både for å sette av områder for råstoffutvinning på bunn, alternativt hindre uttak ved å sette av formål eller hensynssone med bestemmelser som hindrer uttak.

7.4.4 Turisme

Turistnæringen er en vekstnæring i området. Aktiviteter som turistfiske, hvalsafari, kajakkpadling, havrafting ol. er alle knyttet til sjøarealene. Det finnes ingen egne formål for turistaktiviterer i sjø, men formål som er aktuelt å knytte til slik aktivitet er hensynssoner for friluftsliv, kulturmiljø ol..

7.4.5 Dumpingsområder

I forbindelse med mudring av havner og farleder er det viktig å ha sett av områder som kan brukes til dumping av rene masser. Det vil gjøre det enklere å gjennomføre prosesser knyttet til mudring av havner og farleder.

7.5 Forsvar

Forsvarets skyte- og øvingsområder setter begrensninger for bruk av store deler av sjøarealet i Midt- og Sør-Troms. I forrige planrunde ble forsvaret utfordret på plassering av faste installasjoner i skyte- og øvingsfeltet uten at man fikk gjennomslag for dette. Gitt det store området som beslaglegges er det fortsatt aktuelt å se på muligheten for å oppnå vilkår som gjør det mulig å lokalisere oppdrett innenfor skyte- og øvingsområde.

7.6 Transport, samferdsel, havneanlegg

En av utfordringene som man i stor grad unnlot å ta tak i forrige planrunde var planlegging av småbåthavner og småbåtanlegg.

Småbåthavner og større havneanlegg krever tilknyttet landareal med vei, parkering og areal for andre fasiliteter. Siden landarealer ikke var med i planområdet ble det vanskelig å konsekvensutrede slike store anlegg på en god måte innenfor rammen av kystplan. Forutsatt at kommunen selv sørger for utredning/klarering av landarealene er det aktuelt å vurdere nye områder for havneanlegg.

Mindre småbåtanlegg definert som områder som ligger i tilknytning til eksisterende infrastruktur og bebyggelse på land vil være noe enklere å ta med i plan.

7.7 Sammenheng land sjø

Sammenhengen mellom land og sjø bør være tema for alt kommuneplanarbeid. Det vil bidra til å redusere konflikter i sjø og sjønære områder, og gi en mer forutsigbar utvikling. Industri, nærings-, bo- og hytteområder nær sjø genererer behov for å benytte sjøarealene til avløp, vannforsyning, småbåthavn og ferdsel. Der slike tiltak kommer i eller i nærheten av viktige områder for fiskeri, havbruk eller marint biologiske mangfold kan dette medføre konflikt. I noen tilfeller kan etablering på land medføre konkrete restriksjoner i sjø. Et eksempel er matfiskanlegg for laks som ikke kan etableres nærmer enn 5 km fra lakseslakteri.

8 Samarbeidet med Troms fylkeskommune

En vesentlig forskjell fra forrige planprosess var at den var initiert gjennom Kystplan Troms. Selv om revidering av Kystplan Midt- og Sør-Troms er initiert av kommunene ønsker man at Troms Fylkeskommune vil være en viktig bidragsyter i planprosessen både gjennom finansiering, men også gjennom medvirkning. Troms fylkeskommune har tilgang på betydelige ressurser på analysesiden som vi håper å kunne dra nytte av. Det gjelder både i forhold til konfliktanalyser og 3D-moddelering. Det siste vil være svart aktuelt i forhold til landskapsanalyser.

9 Administrative avklaringer

9.1 Kartfremstilling

Harstad kommune v/planavdeling har ansvar for utarbeidelse av kart og digitalt planinnsyn via Norkarts GISLINE planinnsyn. Harstad kommunes planID blir benyttet i forbindelse med utarbeiding av et felles planforslag og plankart. Etter offentlig ettersyn lages det plankart kommunevis som oversendes respektive kommune for vedtak. Ved

oversendelse til kommunene må hver enkelt kommune sørge for å opprette egen planID.

9.2 Regnskap/Revisjon

Lenvik kommune tar ansvar for regnskap, og Kommrev Nord benyttes som revisor

Hver enkelt kommune har ansvar for å føre timelister over forbrukt tid i tilknytning til prosjektet.

9.3 Arkiv

Harstad kommune har ansvar for arkivering av alle korrespondanse og dokumenter i forbindelse med utarbeidelse av plan.

9.4 Rapporteringsansvar

Prosjektleder har ansvar for all rapportering inkl. sluttrapport og økonomiske rapporter.

10 Fremdriftsplan

Utarbeidelse av planprogram og melding av planstart kan gjøres i desember 2017 forutsatt at de deltakende kommunene gjør vedtak om deltakelse og utnevner medlemmer til interkommunalt planutvalg i løpet av oktober 2017.

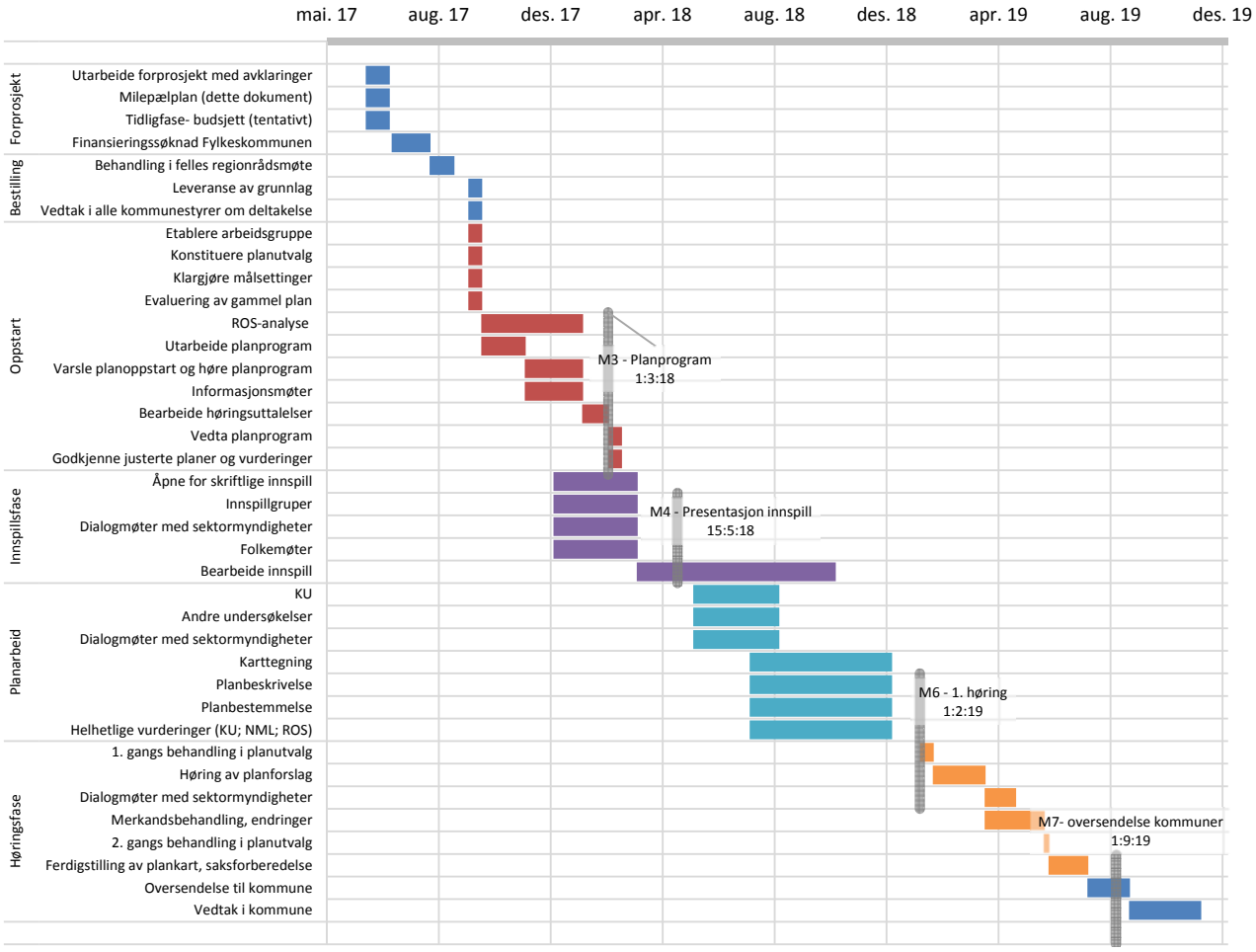

Figur 1 Fremdriftsplan m utvalgte milepæler

Første halvår 2018 vil være preget av arbeid med å få inn innspill fra innspillgrupper og publikum. Det er forventet at man kan presentere det som er kommet inn av innspill i løpet av mai 2018. Bearbeiding av innspill, konsekvensutredning og utforming av første forslag til plan vi prege andre halvår av 2018 og inngangen av 2019. Det er forventet at første forslag til plan kan legges ut på høring våren 2019 og at endelig forslag til plan kan oversendes kommunene i løpet av tidlig høst 2019.

Se vedlagt fremdriftsplan for ytterligere detaljer, inkl. ansvarsfordeling.

11 Økonomi og ressursbruk

Prosjektets finansiering forventes løst som et spleiselag mellom kommunene og fylkeskommunen.

Det forutsettes at det søkes om at 50 % av medgåtte utgifter dekkes av Troms Fylkeskommune.

Kommunene forventes å delta aktivt i planprosessen med egne ansatte, folkevalgte og innbyggere. Det er lagt opp til at det ytes medvirkning tilsvarende 5-10 % stilling administrativt (ca. 300 timer over 2,5 år) og 3-4 % stilling av folkevalgte (120 timer over 2,5 år). Kommunene må selv dekke lønn og godtgjørelse for sine ansatte og folkevalgte.

Hvis fylkeskommunen ikke innvilger omsøkt økonomisk tilskudd kan kommunen vurdere å dekke øvrige utgifter til prosjektleder og prosjektmedarbeider. Dette må avklares før kommunen gjør vedtak om deltakelse.

Tabell 2 Budsjett og finansieringsplan

Budsjett hovedprosjekt Kystplan Midt- og Sør-Troms	**2017**	**2018**	**2019**	**Sum**
Adm.kost vertskommune (kontrokost., data, regnskap, revisjon ol)	50 000	100 000	100 000	**250 000**
Programlisenser/nettside	30 000	30 000	30 000	**90 000**
Kompetansebygging/formidling/reise	60 000	200 000	110 000	**370 000**
Lønn Prosjektleder inkl, sosiale utg.	300 000	570 000	570 000	**1 440 000**
Lønn prosjektmedarbeider inkl. sosiale utg.		325 000	325 000	**650 000**
Kjøp av eksterne tjenester		200 000		**200 000**
Annonsering	50 000	50 000	50 000	**150 000**
Deltakelse i IKPU/styringsgruppe	240000	300000	120000	**660 000**
Deltakelse folkemøter, innspillgrupper ol.	100000	250000	250000	**600 000**
Arbeidsgruppe kommunalt ansatte 14 kommune	360000	1260000	270000	**1 890 000**
SUM utgifter	1 190 000	3 285 000	1 825 000	6 300 000
SUM egeninnsats som inngår i utgifter	700 000	1 810 000	400 000	**3 150 000**

Finansiering				
Tilskudd fylkeskommunen	490 000	1 475 000	1 185 000	3 150 000
Egeninnsats fra kommunene				3 150 000
				6 300 000

Detaljert fremdriftsplan med ansvarsfordeling

U Utfører arbeidet
B Hovedbeslutning
b delbeslutning
a framdriftsansvar
A kompetanseoverføring
R må rådspørres
I må informeres
r kan tilkalles for diskusjon

Nr.	Aktivitet	Start-dato	Slutt-dato	Prosjekteier	Styringsgruppa	Prosjektleder	Prosjektmedarbeider	Arbeidsgruppe	Interkommulat planutv.	Kommunestyrene
M1 Forprosjekt		12.06.2017	07.07.2017	U						
1.1	Utarbeide forprosjekt med avklaringer	12.06.2017	07.07.2017			U				
1.2	Milepælplan (dette dokument)	12.06.2017	07.07.2017			U				
1.3	Tidligfase- budsjett (tentativt)	12.06.2017	07.07.2017			U				
1.4	Finansieringssøknad Fylkeskommunen	10.07.2017			B	U				
M2 Politisk behandling og bestilling av prosjekt										
2.1	Orientering til regionrådene	20.08.2017	15.09.2017							b
2.2	Leveranse beslutningsgrunnlag	20.08.2017				U				
2.3	Vedtak i kommunestyrene om deltakelse	20.08.2017	01.10.2017							B
M3 Oppstart prosjekt										
3.1	Etablere arbeidsgruppe	01.10.2017	15.10.2017			a				
3.2	Konstituere planutvalg	01.10.2017	15.10.2017			a	A		B	
3.3	Utarbeide planprogram	01.10.2017	15.10.2017			a			B	
3.4	Evaluering av gammel plan	01.10.2017	01.04.2017			a		R	R	
3.5	ROS-analyse	15.10.2017	01.02.2018			a		U		
3.6	Utarbeide planprogram	15.10.2017	01.12.2017			U		R	B	
3.7	Varsle planoppstart og høre planprogram	01.12.2017	01.02.2018			a			B	
3.8	Informasjonsmøter	01.12.2017	01.02.2018			a		U	U	
3.9	Bearbeide høringsuttalelser	01.02.2018	01.03.2018			U		r		
3.10	Vedta planprogram	01.03.2018	15.03.2018			a			B	
3.11	Godkjenne justerte planer og vurderinger	01.03.2018	15.03.2018		b	a			B	
M4 Innspillsfase										
4.1	Åpne for skriftlige innspill	01.01.2018	01.04.2018			U		r	R	
4.2	Innspillgruper	01.01.2018	01.04.2018			U		r	R	
4.3	Dialogmøter med sektormyndigheter	01.01.2018	01.04.2018			U		r	R	
4.4	Folkemøter	01.01.2018	01.04.2018			a		U	U	
4.5	Bearbeide innspill	01.04.2018	01.11.2018			U	U			
4.6	Presentasjon av innspill	15.05.2018	15.06.2018			U	U	r	r	
M5 Planarbeid										
5.1	KU	01.08.2018	01.01.2019			a		U		
5.2	Andre undersøkelser	01.08.2018	01.01.2019			U	U			
5.3	Dialogmøter med sektormyndigheter	01.08.2018	01.01.2019			U	U	r	r	
5.4	Karttegning	01.08.2018	01.01.2019			a	U			
5.5	Planbeskrivelse/planbestemmelse	01.08.2018	01.01.2019			U	r	R	B	
5.6	Helhetlige vurderinger (KU; NML; ROS)	01.08.2018	01.01.2019			U	r	R	B	
M6 Høringsfase										
6.1	1. gangs behandling i planutvalg	01.02.2019	15.02.2019			a			B	
6.2	Høring av planforslag	15.02.2019	12.04.2019			U				
6.3	Dialogmøter med sektormyndigheter	12.04.2019	15.05.2019			U	r	r	r	
6.4	Merknadsbehandling, endringer	12.04.2019	15.06.2019			a		R	B	
6.5	2. gangs behandling i planutvalg	15.06.2019	20.06.2019			a		R	B	
6.6	Ferdigstilling av plankart, saksforberedelse	20.06.2019	01.08.2019			U	U	R		
6.7	Oversendelse til kommune	01.08.2019	15.08.2019			U	U			
M7 Politisk behandling i kommunestyrene										
7.1	Egengodkjenning av plan i kommunestyre	01.09.2019	01.12.2019							B
7.2	Kunngjøring av egengodkjent plan							U		
7.3	Evt. avklaring av innsigelser, nye høringer ol.							U		B

Forslag til fordeling av kostnader med rullering av Kystplan Midt- og Sør-Troms

Opprinnelig budsjett ser slikt ut:

Budsjett hovedprosjekt Kystplan Midt- og Sør-Troms	**2017**	**2018**	**2019**	**Sum**
Adm.kost vertskommune (kontrokost., data, regnskap, revisjon ol)	50 000	100 000	100 000	**250 000**
Programlisenser/nettside	30 000	30 000	30 000	**90 000**
Kompetansebygging/formidling/reise	60 000	200 000	110 000	**370 000**
Lønn Prosjektleder inkl, sosiale utg.	300 000	570 000	570 000	**1 440 000**
Lønn prosjektmedarbeider inkl. sosiale utg.		325 000	325 000	**650 000**
Kjøp av eksterne tjenester		200 000		**200 000**
Annonsering	50 000	50 000	50 000	**150 000**
Deltakelse i IKPU/styringsgruppe	240000	300000	120000	**660 000**
Deltakelse folkemøter, innspillgrupper ol.	100000	250000	250000	**600 000**
Arbeidsgruppe kommunalt ansatte 14 kommune	360000	1260000	270000	**1 890 000**
SUM utgifter	1 190 000	3 285 000	1 825 000	6 300 000
SUM egeninnsats som inngår i utgifter	**700 000**	**1 810 000**	**640 000**	**3 150 000**
Finansiering				
Tilskudd fylkeskommunen	490 000	1 475 000	1 185 000	3 150 000
Egeninnsats fra kommunene				3 150 000
				6 300 000

Tabell 1 Budsjett som er grunnlag for søknad til fylkeskommunen.

I dette budsjettet er kommunenes kostnader knyttet egeninnsats:

1. Deltakelse i interkommunalt planutvalg, dvs reisekostnader og møtegodtgjørelse/tapt arbeidsfortjeneste hvis deltakende politiker ikke er frikjøpt.
2. Innsats i arbeidsgruppe, dvs. bruk av arbeidstid til deltakelse i arbeidsmøter, reisekostnader knyttet til reise til arbeidsmøter og arbeidstid på arbeidsplass til saksutredning, lokal medvirkning ol. Stipulert til ca 5% stillingsprosent over to år.

Disse kostnadene vil variere fra kommune til kommune. Egeninnsats knytte til deltagelse på folkemøter, i innspillgrupper, møter med organisasjoner osv. vil i utgangspunktet ikke koste kommunen noe utover egen deltakelse og evt. arrangørkostnader.

Hvis fylkeskommunen ikke dekker mer enn 25 % av kostandene til prosjektet må kommunen bidra med de resterende 1.575.000,-

Forslag til fordelingsnøkkel av

I utgangspunktet kan dette beløpet deles likt på de deltakende kommunene (112 500,- pr kommune forutsatt 14 kommuner). De ulike kommunene har ulik interesse knyttet til kystsoneplanlegging og regionrådet for Midt-Troms har bedt om at man skal se på en eventuell fordelingsnøkkel.

En aktuell fordelingsnøkkel av kostnadene er å forholde seg til kommunenes andel av maksimal tillatt biomasse for laks. Det er mange andre grunner enn oppdrett som er viktig i forhold til kystsoneplanlegging, men oppdrettsareal er direkte med på å genere inntekt for kommunen. MTB brukes også som utgangspunkt for fordeling av inntekter fra havbruksfondet. Kommuner med stor MTB kan forvente seg større inntekter enn kommuner med lav MTB og vil ha mer igjen for en eventuell fremtidig vekst. Kommuner med lav MTB vil ha liten inntekt og har i stor grad heller ikke

mulighet for vesentlig vekst i MTB. Å benytte MTB som grunnlag for fordeling av kostnad virker derfor logisk.

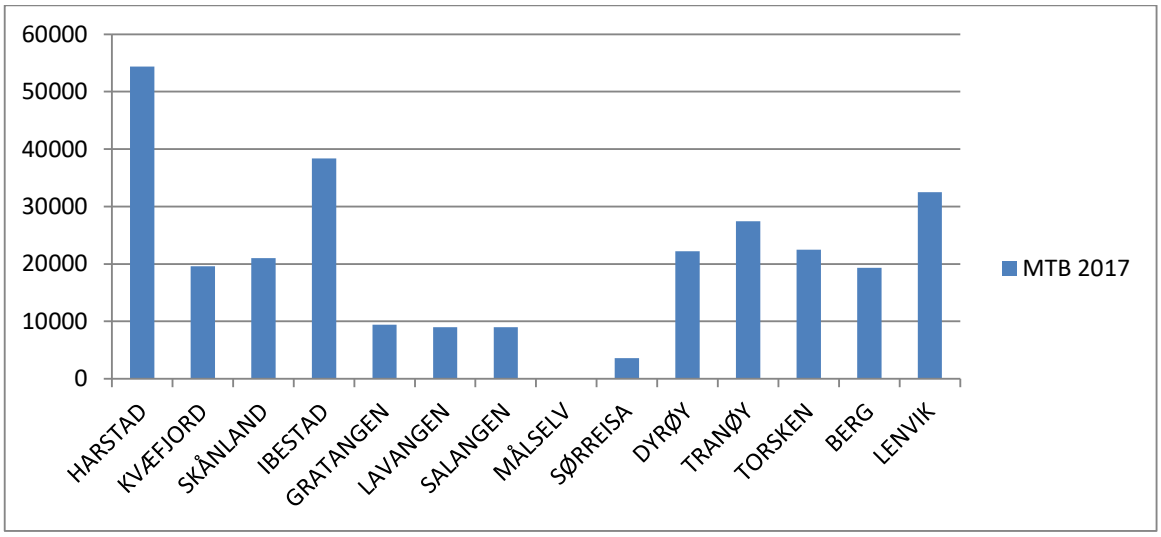

Figur 1 Fordeling av MTB på kommunene i Midt- og Sør-Troms pr 31.10.2017

Harstad kommune har sammen med Ibestad og Lenvik mest MTB. Målselv har ikke noe oppdrett, mens Sørreisa, Gratangen, Salangen og Lavangen har lav MTB.

Kommune	MTB 2017	MTB 2015	Vekst MTB 2015-17	Prosentandel total MTB
HARSTAD	54375	40585	34 %	19 %
KVÆFJORD	19590	19590	0 %	7 %
SKÅNLAND	21000	17000	24 %	7 %
IBESTAD	38400	31200	23 %	13 %
GRATANGEN	9420	9420	0 %	3 %
LAVANGEN	9000	9000	0 %	3 %
SALANGEN	9000	9000	0 %	3 %
MÅLSELV	0	0	0 %	0 %
SØRREISA	3600	3600	0 %	1 %
DYRØY	22195	22135	0 %	8 %
TRANØY	27410	22130	24 %	10 %
TORSKEN	22470	20700	9 %	8 %
BERG	19300	19300	0 %	7 %
LENVIK	32485	24780	31 %	11 %
	288245	248440	16 %	100 %

Tabell 2 MTB i de ulike kommunene i 2015 og 2017

Alle kommuner bør betale et felles grunnbeløp, mens resten blir fordelt basert på MTB. Størrelsen på grunnbeløpet kan diskuteres.

Tabellen under viser et eksempel hvor grunnbeløpet er satt til 60 000,- og resten er fordelt basert på MTB. Deltakerbeløpet vil variere fra 60 000 til nesten 200 000. Høyere grunnsum vil gi mindre forskjell mellom den som bidrar med minst og den som må bidra mest.

Kommune	Prosentandel	Grunnsum pr kommune	Variabel sum	Total sum pr. kommune
HARSTAD	19 %	60 000	138 652	198 652
KVÆFJORD	7 %	60 000	49 953	109 953
SKÅNLAND	7 %	60 000	53 548	113 548
IBESTAD	13 %	60 000	97 917	157 917
GRATANGEN	3 %	60 000	24 020	84 020
LAVANGEN	3 %	60 000	22 949	82 949
SALANGEN	3 %	60 000	22 949	82 949
MÅLSELV	0 %	60 000	-	60 000
SØRREISA	1 %	60 000	9 180	69 180

DYRØY	8 %	60 000	56 595	116 595
TRANØY	10 %	60 000	69 893	129 893
TORSKEN	8 %	60 000	57 297	117 297
BERG	7 %	60 000	49 213	109 213
LENVIK	11 %	60 000	82 834	142 834
SUM	100 %	840000	735000	1575000

Tabell 3 Eksempel på fordeling av deltakelse hvis alle 14 kommuner deltar og det forutsettes en grunnsum på 60 000

Siden vi ikke enda kjenner tilskuddet fra fylkeskommunen og flere kommuner har tatt forbehold om deltakelse ut fra finansiering er det vanskelig å lage en sikker fordeling av kostnader. Om færre kommuner deltar vil kostnadene til prosjektet ikke gå vesentlig ned. Nedenfor er et eksempel på fordelingen om tre kommuner med lav MTB ikke deltar i prosjektet.

Kommune	Prosentandel	Grunnsum pr kommune	Variabel sum	Total sum pr. kommune
HARSTAD	23 %	60 000	208 473	268 473
IBESTAD	16 %	60 000	147 225	207 225
GRATANGEN	4 %	60 000	36 116	96 116
SALANGEN	4 %	60 000	34 506	94 506
MÅLSELV	0 %	60 000	-	60 000
SØRREISA	2 %	60 000	13 802	73 802
DYRØY	9 %	60 000	85 095	145 095
TRANØY	11 %	60 000	105 090	165 090
TORSKEN	9 %	60 000	86 150	146 150
BERG	8 %	60 000	73 996	133 996
LENVIK	14 %	60 000	124 547	184 547
	100 %	660000	915000	1575000

Tabell 4 Eksempel på fordeling hvis færre kommuner deltar (Kvæfjord, Skånland og Lavangen er tatt ut)

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00972-2
Saksbehandler Ragnfrid Masterbakk Karlsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017
Kommunestyret	14.12.2017

AVVIKLING AV LOKAL HEIMEVERNSNEMD.

Innstilling:

Rådmannens innstilling:

1. Heimevernsnemda avvikles og legges ned med virkning fra 1.7.2017

2. Gratangen kommune utpeker …… som representant til å stille i Heimevernsnemda på distriktsnivå. Som vara utpekes……..

Vedlegg:

Skriv inn vedlegg her

Saksframstilling:

I skriv fra forsvarsdepartementet kommer følgende frem:

Avvikling av kommunale heimevernsnemder:

Forsvarsdepartementet viser til Stortingets behandling av Innst. 375 L (2015-2016) til Prop. 102 L (2015-2016) Lov om verneplikt og tjeneste i Forsvaret, forsvarsloven.
Loven er nå sanksjonert og forskriftene er fastsatt ved Kgl. res., datert 16. juni 2017. Lov og forskrift trer i kraft 1. juli 2017, noe som innebærer at samtlige kommunale heimevernsnemder legges ned. Nemdene vil bli erstattet med heimevernsnemder på distriktsnivå. Kommunene gis mulighet til å stille med representanter i nemdene jf. forskrift om råd, utvalg og nemnder i Heimevernet § 2.
Forsvarsdepartementet ber kommunene avvikle de kommunale heimevernsnemdene fra 1. juli 2017.

Forskrift om råd, utvalg og nemnder i Heimevernet § 2.

§ 2.*Rådenes, utvalgenes og nemndenes oppgaver og sammensetning*
Rådene, utvalgene og nemndene kan gi uttalelser og råd i saker som har betydning for Heimevernet.

Landsrådet for Heimevernet oppnevnes av Forsvarsdepartementet og skal være sammensatt av representanter fra relevante

a) landsdekkende organisasjoner for arbeidstakerne
b) landsdekkende organisasjoner for arbeidsgiverne
c) beredskapsorganisasjoner
d) frivillige samarbeidsorganisasjoner
e) organisasjoner for primærnæringene.

Organisasjonene som er representert i Landsrådet for Heimevernet kan oppnevne hver sin representant til distriktsrådene.

Områdeutvalgenes og innsatsstyrkeutvalgenes medlemmer skal velges av og blant dem som til enhver tid gjør tjeneste i Forsvaret.

Heimevernsnemndene oppnevnes av Heimevernet. Politiet skal stille med representanter. Kommunene gis mulighet til å stille med representanter. Heimevernsnemndene kan uttale seg og gi råd om hvem som er skikket til tjeneste i Heimevernet.

Representanter for Heimevernet skal delta i alle råd, utvalg og nemnder.

Det skal oppnevnes personlige varamedlemmer for alle representantene i alle rådene, utvalgene og nemndene.

Vurdering:

Men bakgrunn i sanksjon av lov og ny forskrift til råd, utvalg og nemder i Heimevernet legges heimevernsnemden ned og kommunestyret peker ut representant som kan stille i områdenemda for Heimevernet.

Konklusjon:

Se innstilling

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01183-5
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	05.12.2017
Kommunestyret	14.12.2017

ANSKAFFELSE AV TILBUDT EIENDOM

Innstilling:

1. Kommunestyret vedtar å anskaffe eiendommen Kampevollveien 35, 9470 Gratangen til fremforhandlet pris kr _____
2. Det tas forbehold om at kommunen gis konsesjon for kjøp av eiendommen.

Vedlegg:

Verditakst for landbrukseiendom, takstmann Olav Sørensen, 28.09.2017 (legges fram i møte)

Saksframstilling:

Formannskapet behandlet denne saken i møte den 07.11.2017 saknr 60/17 og fattet slikt vedtak:

Formannskapet er positiv til anskaffelse av eiendommen 50/32.

1. *Det forutsettes at det forhandles med hjemmelshaver av naboeiendom 56/10 om makeskifte.*
2. *Grunnforholdene på eiendommen undersøkes.*

Kommunen har fått tilbud om å kjøpe landbrukseiendommen Kampevollveien 35 i Gratangsbotn (gnr 50, bnr 32 Gratangen). Det er Erna Svendsen og Marius Svendsen (dødsbo) som selger eiendommen. Det foreligger takst på eiendommen med antatt markedsverdi kr 750.000.

Gratangen kommune er blitt tilbudt eiendommen ved direkte henvendelse fra Erna Svendsen. Eiendommen er beliggende sør for det området som tidligere er vurdert av kommunen.

Utmarksteiger felles med naboeiendommen inngår i den tilbudte landbrukseiendommen.

Vurdering:

Områdets beskaffenhet

Eiendommen ligger i skrånende terreng med terrasseformasjoner. Våningshuset er normalt vedlikeholdt mens uthus og mindre bygninger har forfalt.

Verdi

Den antatte markedsverdi er satt til kr 750.000. Gjennom forhandlinger vil det avklares om reelt nivå for denne eiendommen.

Risiko

Det antas at grunnen i området består av stabile morenemasser. Eiendommen ligger iht. NVE atlas i løsmasse område innenfor marin grense. Deler av eiendommen kan være flomutsatt. Det er imidlertid ikke gjort konkrete grunnundersøkelser. Mer faglige vurderinger av dette bør gjøres.

Plansituasjon

Eiendommen ligger i uregulert område. I arealplanen er området disponert til LNF. Området er interessant for regulering til boligformål. Det er realistisk oppnå omdisponering av arealet til boligformål.

Off. anskaffelse

Etter anskaffelsesforskriftens § 2-4 framgår det at anskaffelsesloven og -forskriften ikke gjelder for kontrakter om «erverv eller leie av jord, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom, eller om rettigheter til slik eiendom».

Konklusjon:

Kommunen burde arbeide videre med mulighetene for å anskaffe denne eiendommen. Parallelt burde det undersøkes muligheter for anskaffelse av naboeiendommen gjennom makebytte der rettigheter hjemmel til utmarksteiger inngår.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01219-2
Saksbehandler Nine Grib

Saksgang	Møtedato
Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	23.11.2017
Kommunestyret	14.12.2017

RETNINGSLINJER KULTURMIDLER - JUSTERING HØSTEN 2017

Innstilling:
Retningslinjer for kulturmidler vedtas med foreslåtte justeringer

Vedlegg:
Retningslinjer for kulturmidler med justeringer

Saksframstilling:
Nye retningslinjer for kulturmidler for Gratangen kommune ble vedtatt høsten 2016. Etter å ha jobbet med retningslinjene i et år ser administrasjonen behov for noen mindre justeringer.

1. Saksbehandlingen tas ut av regionalforvaltning.no siden systemet er vanskelig å tilpasse til denne type søknader. Det har ikke vært mulig å lokalisere et bedre system så foreløpig anvendes egne søknadsskjema som publiseres på hjemmesiden til kommunen
2. Fordeling av budsjetterte kulturmidler mellom «kulturmidler drift» og «åpne kulturmidler» delegeres til hovedutvalget for skole oppvekst og kultur.

Vurdering:

Konklusjon:

GRATANGEN KOMMUNE
KULTUR

RETNINGSLINJER FOR KULTURMIDLER FOR GRATANGEN KOMMUNE

Vedtatt av Kommunestyret i Gratangen 23 Februar 2016 saksnummer 6/17

GRATANGEN KOMMUNE HAR FØLGENDE TILSKUDDSORDNINGER FOR KULTUR:

A. KULTURMIDLER - DRIFT
B. ÅPNE KULTURMIDLER
   I. Prosjekter/arrangementer
   II. Barn og unge

BAKGRUNN FOR TILSKUDDSORDNINGENE:

Målet med offentlig kulturpolitikk er at den skal stimulere til kvalitet, styrke felles kultur og komme flest mulig mennesker til gode, (jf. St.meld. Nr.61). Viktige virkemidler er gode tilskuddsordninger som sikrer bredden og mangfoldet vi ønsker, og som er i tråd med kommunens langsiktige planer for kulturlivet.

TILSKUDDSRAMME:

- Størrelsen på kulturmidlene blir vedtatt hvert år i budsjettet av kommunestyret i Gratangen, ~~kommunestyret~~ Hovedutvalget for skole, oppvekst og kultur spesifiserer fordelingen mellom «Kulturmidler – drift» og «Åpne kulturmidler»

TILDELING AV MIDLER:

- Søknader på «Kulturmidler – drift» behandles av kulturkontoret.
- Søknader på «Åpne kulturmidler» behandles av Hovedutvalget for skole, oppvekst og kultur.
  - Prioritert område for «Åpne kulturmidler» fastsettes av hovedutvalget senest 2 måneder før søknadsfristen.

UTBETALING AV KULTURMIDLER

- Kulturavdelingen foretar utbetaling av kulturmidler-drift innen 15. april i søknadsåret.
- Åpne kulturmidler utbetales når tiltaket er gjennomført og rapportert på rapporteringsskjema publisert på kommunens hjemmeside~~regionalforvaltning.no~~.

GENERELLE KRAV:

- Tilskudd og overføringer til lag, foreninger og organisasjoner betinger at kommunen gis full innsynsrett i bruken av midlene, og gir kontrollutvalget adgang til å føre kontroll med hvordan midlene forvaltes.
- Når søknadene vurderes, prioriteres tiltak som stimulerer til aktivitet for barn og unge
- Tiltak som ikke blir gjennomført må meldes kulturkontoret.
- Søknaden må være innsendt på søknadsskjema publisert på kommunenes hjemmeside~~via regionalforvaltning.no~~.
- Mangelfullt utfylte søknader blir ikke behandlet.
- Søknader innsendt etter fristen må vente til neste tildelingsrunde.

A: KULTURMIDLER – DRIFT

SØKNADSFRIST 1. MARS

FORDELING AV MIDLER:
1/3 grunnstøtte fordeles likt på alle lag som søker 1/3 fordeles på totalt antall betalende medlemmer 19 år eller eldre 1/3 fordeles på antall betalende medlemmer under 19 år

KRITERIER FOR TILSKUDD TIL «KULTURMIDLER – DRIFT»

- Tilskuddet gis til lag og foreninger, ikke privatpersoner, som har kultur som formål eller som en viktig del av sine aktiviteter. Det er det utvidete kulturbegrepet som legges til grunn.
- Politiske eller religiøse grupperinger faller utenom ordningen.
- Hvert hoved-lag må samordne søknadene fra sine undergrupper/lag, og sende det inn samlet i én felles søknad.
- Fordelingen skjer etter mal beskrevet i ruten ovenfor.
- Søknaden fylles ut på regionalorvaltning.no og må inneholde:
  - opplysninger om søker
  - opplysninger om styrets sammensetning
  - eventuelle undergrupper
  - aktiviteter
  - aktive medlemmer etter aldersgrupper
  - medlemskontingent (eventuelt spesifisert for ulike grupper/aldersgrupper)
  - info om eiendommer/anlegg, hvis aktuelt (for idrettslag oppdatert anleggsregister)
  - vedlegg:
    1. Siste reviderte godkjente regnskap.
    2. Årsberetning.
    3. Inneværende års budsjett.
    4. Medlemslister med fødselsår.

B: ÅPNE KULTURMIDLER

SØKNADSFRISTER 1. MARS OG 1. SEPTEMBER

I. PROSJEKTER/ARRANGEMENTER	***II. BARN/UNGE***
Kan tildeles:	***Kan tildeles:***
Arrangementer, prosjekter, utgivelser, studie/reisestipend, utviklings- og forsøksvirksomhet med kulturformål	Aktivitetsskapende tiltak for eller av/med barn/unge under 20 år

KRITERIER ÅPNE KULTURMIDLER:

- Åpne kulturmidler kan gis til enkeltpersoner, institusjoner, grupper og organisasjoner i Gratangen. Unntaksvis kan utflyttede gratangsværinger, prosjekter som gjennomføres av andre i Gratangen eller utgivelser med tilknytning til Gratangen støttes. (Gratangen kommune kan ikke stå som søker men kan være samarbeidspartner).
- Prosjektet kan ikke være gjennomført før søknadsfristen.
- Søknaden må inneholde en prosjektbeskrivelse og søknadsbeløp. Budsjett må legges ved. Søknadsskjema og maler finnes på kommunens hjemmeside~~- Søknaden registreres via regionalforvaltning.no~~
- Rapport og regnskap, samt eventuelt produkt, må sendes inn ~~via regionalforvaltning.no~~på rapporteringsskjema før utbetaling.
- Prioritering:
  - Nyskapende tiltak

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00562-8
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017
Kommunestyret	14.12.2017

PLANPROGRAM FOR DELPLAN FOR IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV

Innstilling:
Planprogram for delplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv godkjennes

Vedlegg:
Planprogram for delplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Saksframstilling:

Forslag til Planprogram for delplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv her vært på høring med høringsfrist 30.8.17. Det har ikke innkommet uttalelser eller innspill til planprogrammet.

Vurdering:

Planprogrammet avklarer rammene for planarbeidet og skal vedtas av kommunestyret etter at det har vært på høring. Gratangen kommune hadde en plan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet for perioden 2011-2013. Det er denne planen som nå revideres. I etterkant av forrige planperiode er folkehelse tenkt som et overgripende tema som skal inngå i alle kommunale og regionale planer. Planen som nå skal utarbeides er derfor kalt Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Det er kort tid til å ferdigstille arbeidet dersom det skal være mulig å søke om spillemidler til anlegg i Gratangen. Fristen for å sende søknader til Troms fylkeskommune for 2018 er 15. januar, og det forutsettes at tiltakene det søkes om er prioritert i anleggsoversikten i planen. Administrasjonen legger derfor opp til at Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv legges fram til førstegangs behandling i kommunestyret 14.12.17. Temaplan for turstier og turløyper for Gratangen følger Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som vedlegg, og behandles samtidig. Det gjennomføres et åpent møte om delplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, Sti og løyplanen og forslag til motorcrossbane, på Ungdomshuset på Årstein mandag 20.11.17 kl. 18.00 til 20.00.

Konklusjon:

Planprogram for delplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv legges fram til politisk behandling.

Gratangen kommune

Planprogram for kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018 -2021

Om planprogram og kommunedelplan

Kommunedelplan for Folkehelse, Idrett og Fysisk aktivitet 2011-2013 er gått ut og skal revideres i henhold til plan- og bygningsloven.

I henhold til Plan og bygningsloven skal det utarbeides et planprogram som grunnlag for planarbeidet for alle regionale planer og kommuneplaner. Dette gjelder også for kommunedelplaner. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegget for medvirkning.

En kommunedelplan er en betegnelse for en plan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder (sektorer). Det kan utarbeides en kommunedelplan for et hvert tema eller virksomhetsområde hvor dette er hensiktsmessig. Det er kommunestyret som avgjør om det skal settes i gang arbeid med en separat kommunedelplan, eller om det aktuelle temaet i stedet skal tas opp innenfor en samlet kommuneplan.

Det er et krav fra Kulturdepartementet at alle kommuner skal ha utarbeidet et plandokument som omfatter anleggsplaner både i kommunal regi og i regi av lag og foreninger, dersom det skal kunne søkes om spillemiddeltilskudd.

1. Innledning

Fysisk aktivitet og det sosiale aspektet ved å delta i organisert eller uorganisert fritidstilbud i sitt eget nærmiljø er en viktig faktor i livet til mange av kommunens innbyggere. Dette gjelder både barn, voksne og eldre, og både funksjonsfriske og funksjonshemmede. Gratangen kommune må være bevisst sin rolle som tilrettelegger for det arbeidet det frivillige Gratangen gjør på dette området.

Det offentlige har også et ansvar for å tilrettelegge og hjelpe for å ta de riktige valgene i forhold til egen helse, og ikke minst sørge for at denne evnen kommer automatisk med i fremtidige generasjoner.

Dette er det kommunedelplanen skal legge en strategi for, med utgangspunkt i kommunens visjon «Gratangen, Et sted å bli glad i»

2. Tidsavgrensning

Arbeidet vil bli utført fra juni 2017 og til utgangen av året.

Planen har en tidshorisont på fire år: 2018-21. Handlingsdelen i planen vil bli rullert årlig, i forbindelse med prioritering av spillemiddelsøknader.

Planen vil bli politisk gyldig i fire år etter vedtak i Kommunestyret. Arbeid på dette feltet vil i mange tilfeller gi resultat i et lengre perspektiv. Planen vil derfor i sine langsiktige målsetninger og tiltak gjelde for en tolvårsperiode (2018-2029).

3. Definisjoner

Planens område er idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Idrett forstås som aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet innebærer egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter.

Friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring, naturopplevelse og fysisk aktivitet.

4. Bakgrunn

Kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv har en todelt hensikt. Den skal inneholde Gratangen kommunes målsettinger og strategier for bygging av og tilrettelegging for anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Planen skal også fungere som et styringsverktøy ved tildeling av kommunale og fylkeskommunale midler innenfor feltet.

5. Føringer

Statlig idretts-, frilufts- og helsepolitikk gir de viktigste formelle rammene for planen. Sammen med fylkeskommunale føringer og målene i kommuneplanens arealdel og samfunnsdel skal disse føringen danne grunnlaget for kommunedelplanen.

Fylkeskommunale planer

- Kartlegging av viktige friluftsområder i Troms
- Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfiske 2016-2027
- Regional plan for idrett og anlegg for fysisk aktivitet (under utarbeidelse)

Lovverk - og bestemmelser

- Friluftsloven
- Kulturloven
- Plan- og bygningsloven
- Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Andre føringer

- Stortingsmeldinger
- Rikspolitiske føringer
- Veileder for kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet

6. Formål

Målet med planarbeidet er at kommunen i samarbeid med ulike aktører skal få en oversikt hovedutfordringene innenfor dette feltet:

- Hvilke anlegg og området for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er det behov for?
- Hvilke andre tiltak er det behov for?

Planen skal inneholde tydelige innsatsområder, mål og tiltak.

Arbeidet med kommunedelplanen skal bidra til å:

- Gjennomføre ei plan- og målstyrt utbygging av anlegg, og tilrettelegging av områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Avklare de ulike aktørenes oppgaver, ansvar og økonomiske forpliktelser ved utbygging og drift av anlegg om områder for idrett og friluftsliv.

7. Status

I forbindelse med planarbeidet vil det være behov for å skaffe oppdatert innsikt i og oversikt over følgende:

- Aktivitetsoversikt
- Aktivitetsbehov
- Eksisterende anlegg
- Anleggsbehov
- Helseutfordringer i befolkningen
- Befolkningsframskrivinger

I arbeidet med å hente inn disse opplysninger blir dialog med lag og foreninger sentral, samt bruk av nasjonale verktøy som kommunebarometeret og statistikk fra SSB.

8. Hovedtema i planen

Hvilke hovedtema planen skal ta for seg, vil bli endelig fastlagt når status og de aktuelle behovene er kartlagt.

Kulturdepartementet har følgende minstekrav til planens innhold:

- Målsetting for kommunens satsing på idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet
- Målsetting for anleggsutbygging og sikring av arealer for idrett og friluftsliv
- Resultatvurdering av forrige plan
- Vurdering av langsiktige og kortsiktige behov for anlegg og aktivitet¨
- Redegjørelse for sammenhengen med andre planer i kommunen
- Prioritert handlingsprogram for utbygging av idretts- og friluftsanlegg

- Oversikt over forventede kostnader knyttet til drift og vedlikehold av planlagte anlegg
- Uprioritert liste over langsiktige behov for anlegg
- Lokalisering av eksisterende anlegg, områder for friluftsliv og arealbehov for planlagte anlegg og friluftsområder (kartfestet)

9. Organisering og prosess

Det legges opp til en organisering som er tilpasset kommunens ressurser og hva som er realistisk å gjennomføre.

- Prosjektlederansvaret ligger hos kulturkonsulenten.
- Gratangen frivilligsentral inngår i arbeidsgruppe sammen med prosjektlederne.
- De ulike etatene involveres på avdelingsnivå gjennom avdelingsmøter, og med særskilte møter med ansatte som jobber spesielt med tilrettelegging for økt fysisk aktivitet.
- Teknisk etat involveres som veiledere planprosessen.

10. Medvirkning

Det vil bli lagt vekt på medvirkning fra lag og foreninger og ulike interesseorganisasjoner for å sikre en best mulig plan. Kommunen har spesielt ansvar for sikre aktiv medvirkning fra grupper som har behov for særskilt tilrettelegging for å delta, herunder barn og unge. Det legges opp til at hovedtyngden i medvirkningsopplegget skjer tidlig i planprosessen.

Følgende organer skal på bakgrunn av sitt mandat ha planen til behandling:

- Ungdomsrådet: Skal arbeide med alt som berører ungdom og ungdoms levekår i Gratangen kommune, herunder fritids-, kultur-, bo- og arbeidstilbud.
- Rådet for eldre og funksjonshemmede: Skal sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i arbeidet med saker som er særlig viktig for dem.
- Idrettsrådet: Et fellesorgan for idretten i kommunen, som skal arbeide for best mulige forhold for idretten i kommunen.

Det vil bli lagt til rette for at lag og foreninger skal kunne medvirke i den innledende kartlegginga på en enkel og god måte.

Det gjennomføres et eller flere møter med lag og foreninger for å sikre at alle kan komme med innspill til planen.

I tillegg blir det gjennomført høring av planforslaget etter bestemmelsene i Plan- og bygningsloven § 11-14 og § 5-2.

11. Fremdrift

Kommunen tar sikte på planvedtak i Kommunestyret innen 10. desember 2015.

Det er satt opp følgende framdriftsplan:

- Juni 2017 : Planprogrammet behandles i planutvalget og sendes på høring
- Juni-juli: Høring planprogram
- September: Stadfesting av planprogram i kommunestyret
- September-november: Planarbeid (datainnhenting, medvirkningsprosesser, arbeidsgruppemøter)
- November: Planen behandles i planutvalget og legges ut på høring
- November-desember: Høring plan
- Januar 2018: Avsluttende planarbeid
- Januar 2018: Planen vedtas i Kommunestyret

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00562-12
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	14.12.2017

KOMMUNDELPLAN FOR IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV - FØRSTE GANGS BEHANDLING

Innstilling:

1. Forslag til kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021 med handlingsplan, samt vedlegget Sti og løypeplan for Gratangen, vedtas sendt på høring.

2. Høringsfrist er 31. januar 2018

Vedlegg:

Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021
Handlingsplan
Sti og løypeplan for Gratangen

Saksframstilling:

Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er grunnlaget for at lag og foreninger kan søke om spillemidler til idrettsanlegg og nærmiljøanlegg. I planen skal det være en oversikt over alle anlegg i kommunen, samt en prioritert oversikt over nye anlegg. Utkast til plan ble sendt til lag og foreninger i kommunen 13.11.17 og det ble samtidig invitert til åpent møte 20.11.17. I møtet ble hovedtrekk i planen presentert, samt innholdet i Sti og løypeplan for Gratangen og resultat av utredning om mulig lokalisering av motorcrossbane.
Lag og foreninger er også oppfordret til å sende inn oppdatert status for eksisterende anlegg, samt informasjon om nye anlegg som er under planlegging og/eller eksisterende anlegg som planlegges rehabilitert i løpet av planperioden (2018-2021). I tillegg har administrasjonen tidligere kartlagt status for flere av anleggene.

Det er gjennomført en rekke forbedringer av sti og turveier i kommunen de seneste årene, og det planlegge flere tiltak i Sti og løypeplanen. Tiltakene er i hovedsak stiutbedring og merking. Det er også utplassert gapahuker, som er finansiert av friluftsmidler via Midtre Hålogaland friluftsråd.

Når det gjelder idrettsanlegg og nærmiljøanlegg er det få nye planer. Kommunen har mottatt søknad fra Nattmålslettveien Skogeierforening som søker spillemidler til å anlegge turvei og gapahuk. Utover dette er det ikke kommet nye søknader.

Vurdering:

Det er et krav at kommunen har en gjeldende kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv dersom det skal være mulig å søke om spillemidler til idrettsanlegg og nærmiljøanlegg i Gratangen. I kommende periode er det flest planer for ytterligere tilrettelegging for friluftsliv. Det er også behov for opprusting av flere av de eksisterende anleggene, samt at arbeidet med å oppdatere status for anleggene som er registrert i anleggsoversikten må fortsette.

Konklusjon:

Forslag til Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv legges fram for første gangs behandling.

Gratangen kommune

Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Handlingsprogram 2018-2021

1.1 Prioritert handlingsplan for aktivitetstiltak (4 år)

NR	NAVN	STATUS	KOSTNAD
1	Motorcrossbane, Langmyra	Utredes	Ikke prissatt
2	Aktivitetspark, Årstein sentrum	Planlegges	Ikke prissatt

1.2 Handlingsplan over aktivitetstiltak fra lag og organisasjoner (4 år)

NR	NAVN	STATUS	KOSTNAD
1	Oppgradering Nattmålsslettveien	Søknad	Kr 475 000,-
2	Gapahuk Litjesletta	Søknad	Kr 110 000,-

1.3 Uprioritert handlingsplan over aktivitetstiltak (10 – 12 år)

NR	NAVN	STATUS	KOSTNAD
1	Svømmebasseng	Planlegges/oppgraderes	
2	Foldvikøya - badeplass	Statlig sikres	
3	Årstein - badeplass	Statlig sikres	
4	Elvenes våtmarksområde	Statlig sikres	
5	Finnesletta (naturmangfold)	Statlig sikres	

Temaplan for turstier og turveier 2018 - 2022

Gratangen kommune
- et sted å bli glad i

Besøksadr.
Kongensgate 49
8512 Narvik

Postadr.:
co/ Narvik kommune, postboks 64, 8512 Narvik
www.halogaland-friluftsrad.no

Organisasjonsnr.
959469059

Bankkonto
6370 05 09046

Fakturaadresse
v/ Narvik kommune
Fakturamottak
Postboks 8993
7439 Trondheim

Forsidebilde: Årstein, september 2017. Foto: R. Sandøy

Innhold

BAKGRUNN 3
PROSESS OG METODE 3
PLANSTATUS 4
TURKULTUR I GRATANGEN 5
KARTLAGTE TURRUTER 7
LØYPENETT OG LØYPEKATEGORIER 9
TRASÉER og TRASÉVALG 11
PROFILERING, INFORMASJON OG MARKEDSFØRING 11
DRIFT OG VEDLIKEHOLD 12
TRAFIKKSIKKER PARKERING LANGS HOVEDVEINETTET 14
TOALETTER I FRILUFTSOMRÅDER 15
HANDLINGSPLAN 16
KILDER OG LITTERATUR 18
Vedlegg 1 Løypekategorier 19
Vedlegg 2 Kriterier for prioritering av traséer 21
Vedlegg 3 Finansieringsmuligheter og tilskuddsordninger 22
Vedlegg 3B Løype- og infrastrukturfond Utkast til retningslinjer (etter modell fra Sirdal kommune) ..24

BAKGRUNN

Sammenhengende og attraktive sti- og løypesystem er viktig infrastruktur i samfunnet. Grønne lunger mellom boligbebyggelse, butikker, skoler, nærturområder og viktige servicefunksjoner er viktig del av bærekraftig arealforvaltning i kommunene. Disse områdene skal være tilgjengelig for allmenheten som møtepunkter og for lek og rekreasjon. Tilrettelegging for differensierte stier, løyper og ferdselsveger vil være viktig. Sti- og løypenettet bør forvaltes slik at det ivaretar opplevelsesverdier, hensyn til kulturmiljø, biologisk mangfold og ulike brukergrupper av utmarka.

Gjennom Friluftsmeldinga Meld. St. 18 (2015–2016) Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet ønskes det å legge til rette for at flere skal gis mulighet til friluftsliv, og slik bidra til friluftsliv og naturopplevelser som kilde til bedre helse og høyere livskvalitet. Meldinga ble vedtatt i 2016 og omfatter tiltak og føringer innenfor både motivering og rekruttering til friluftslivsaktiviteter, og innenfor forvaltning av arealer for friluftsliv. Friluftsliv i nærmiljøet skal prioriteres, og barn og unge er prioriterte målgrupper. I satsninga på nærfriluftsliv er det viktig å ta vare på og videreutvikle grønnstrukturer i byer og tettsteder. Kommunene skal legge til rette for at befolkninga har mindre enn 500 meter fra bolig til nærmeste grøntområde eller turveinett.

Organiserte kampanjer og digital markedsføring av friluftsliv, skilting av stier, osv. har ført mange nye brukere ut i naturen. Som følge av denne økninga, er slitasje og sikkerhet kommet opp som nye behov, slik at friluftsmyndighetene ikke bare bør tenke bedre tilrettelegging, men også forebygging og reparasjon av skader og konflikter. Dette forsterker behovet for at myndighetene får satt stier og løyper i system.

PROSESS OG METODE

For å kartfeste, synliggjøre og sikre/tilrettelegge infrastruktur for allmennhetens friluftsliv, besluttet Ofoten friluftsråd i 2014 å invitere medlemskommunene til en felles satsing med sti- og løypeplaner. Formålet var å sikre attraktiv infrastruktur for folkehelse og trivsel samt for reiselivsutvikling. 4.7.2014 sendte friluftsrådet brev til medlemskommunene med invitasjon til å bli med på en stisatsing og utarbeide sti- og løypeplaner i regionen. Gratangen, Tjeldsund og Narvik kommune responderte positivt og bevilget egenandel som foreslått i prosjektplanen.

Saksnr.	*Arkivkode*	*Etat/Avd/Saksb*	*Deres ref.*	*Dato*
14/774-12	C20	KUL//AKA		17.09.2014

MELDING OM POLITISK VEDTAK - FELLES STI OG LØYPEPLAN 2014-2017

Fra møtet i Planutvalget den 09.09.2014, saksnr 16/14.

De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Gratangen kommune slutter seg til Ofoten friluftsråds utarbeidelse av temaplan for stier og løyper for medlemskommunene i vår region. Det forutsettes at de øvrige kommuner slutter seg til planarbeidet i henhold til prosessplanen.
Temaplanen bør ivareta intensjoner i øvrig planarbeid for Gratangen kommune.
Gratangen kommune bevilger kr. 50.000,- til formålet. Beløpet belastes konto 2.51.00.013.
Under forutsetning at dette fondet kan brukes til dette formål.

Rett utskrift

André Selnes
kontormedarbeider

Organisering
Arbeidet ble startet opp høsten 2014 med kulturkonsulenten som er administrativ representant til friluftsrådet som prosjektansvarlig. Prosessen ble restartet i 2016 med systematisk kartlegging fra nyåret 2017.

Prosjekteier:	Gratangen kommune
Prosjektansvar:	Rita Roaldsen, frisklivskoordinator
Prosjektleder:	Ragnhild Sandøy, Midtre Hålogaland friluftsråd
Rutebeskrivelser:	Rita Roaldsen, Sverre Nordmo, Arild Åkenes, m fl.
Kart:	Bjørn Forselv

Frivillige lag og grunneiere er invitert til åpne møter og til å komme med innspill.
Der man ønsker å øke graden av tilrettelegging, bør man til enhver tid tilstrebe og få til grunneieravtaler, muntlige eller skriftlige.

Gjennom skilting av løypene og utgivelsen av turguiden «10 turmål i Gratangen» ble rutene for 30-trimmen gått gjennom. I tillegg til arbeidsmøter administrativt, har det vært møter med lag og foreninger 29.4.15, 19.12.16, 14.3.17. For å få et bredere grunnlag arrangerte Gratangen kommune 10.1. 2017 et åpent innspillmøte på Årstein. Oppmøtet var godt fra lag og foreninger, og det kom gode innspill. Det har vært flere arbeidsmøter undervegs, og det er kommet innspill i ettertid. Innspillene er tatt med i statusrapporten. Det er ikke mottatt innspill der noen ser for seg å bidra økonomisk.

PLANSTATUS

Planen består av plandokument og statusrapport og inngår som del av kommunens plansystem og planstrategi. Temaplanen må sees i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel samt kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (2018-2021) som inngår i vedtatt planprogram.

Virkninger av planen
Sti- og løypeplan er en temaplan. Det vil si at den ikke er juridisk bindende, men skal være retningsgivende for kommunens saksbehandling og forvaltning av arealer og ressurser. Planen skal legges til grunn i framtidige planprosesser.

De registrerte turruter og turområder bør arkiveres i kommunens database og i nasjonal database. Med tanke på prioritering av spillemidler til idrettsanlegg og friluftslivsanlegg vil prioritert tiltaksdel inngå i kommunedelplanen for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

Formålet med planen
Sikre gode turstier og turveier og øke attraktiviteten for innbyggere og tilreisende.

- å identifisere klassiske turstier og turveier og avdekke behov for tiltak
- å sikre attraktive turområder og turruter mot omdisponering for framtida
- å vektlegge lik utforming og naturvennlig tilrettelegging, også når det gjelder informasjon.
- å legge fram beslutningsgrunnlag for prioriteringer av anlegg og tiltak for lek og friluftsliv

Delmål

- Gi oversikt, vurdere og beskrive standarden på eksisterende sti– og turveinett
- Foreslå nye stier og veier som bør etableres
- Avklare grunneier og avtaleforhold
- Foreslå løsninger vedrørende ansvar og oppgavefordeling mellom kommune og frivillige organisasjoner om tilrettelegging, oppgradering, drift og vedlikehold
- Foreslå finansiering
- Definere ulike kategorier stier og turveier
- Angi standard for skilting og merking

Generelt
Erfaringsvis kreves det om man skal legge til rette for friluftsliv, bidra til å kanalisere ferdselen og ivareta naturen et differensiert nett av stier, løyper og ferdselsveger. Det er viktig at løypenettet videreutvikles slik at det ivaretar opplevelsesverdier, hensyn til kulturmiljø, biologisk mangfold og andre brukere av utmarka. Håndbøker i miljøhensyn og tilpasning av tilrettelegging beskriver dette.

Tilrettelegginga må være varsom og tilpasses natur og terrengformer samt kulturminner og gamle kulturspor. For at sår i terrenget i anleggsfasen skal forsvinne etter en viss tid, bør det tilstrebes å bruke naturmaterialer. Gamle stier og veger bør framstå som vakre minner om tidligere tiders bruk og med minst mulig inngrep.

TURKULTUR I GRATANGEN

I marka
Gå i marka, sa man tidligere. I marka tilsvarer i utmarka. Å *gå i bærmarka*, da er man på bærtur. Ellers forbinder vi gjerne begrepet *marka* med store friluftsområder med skoger og vatn og prepararte skiløyper. Gjennom friluftspolitikken på nasjonalt nivå er vi blitt kjent med begrep som *bymark, markaforvaltning*, *markagrense* og *markaloven*. I Gratangen er tur også forbundet med båtkultur, fiske på fjorden.

Fjorden og fjellet
Gratangen er en fjord omkransa av mange og bratte fjell og daler og skar som ender i grensefjellene mot riksgrensa i øst. Øse er et gammelt knutepunkt i fjellet midtveis mellom Bjerkvik og Fjordbotn.

Ikoner
Gratangsfjellet er et begrep i regionen; både som fjellovergang og som utgangspunkt for toppturer og vandringer på ski og til fots. På 30-tallet blei Gratangen turiststasjon etablert ved Riksvei 50 og med

nærhet til Storfossen og Meelvfossen, panoramautsikt til fjorden og tilgang til gamle ferdselsveier og Narvik og Omegn Turistforenings hyttenett i fjellet. Årsteinhornet, Leigas og Spanstinden er landemerker og kjente toppturmål som også oppsøkes av mange utenbygds,

I Statusrapporten er 21 av de klassiske turrutene i kommunen beskrevet. Lysløypene er nevnt, men siden det ikke er lagt fram data er de ikke beskrevet.

KARTLAGTE TURRUTER

Område	Stier/ Turmål		Gradering	Km	Løypelag
	Norsk	Samisk			
Hilleshamn-Tjuvskjær-Foldvik	Hilleshamnvatnet	Hilssájávri	Blå	3,5	Hilleshamn bygdelag
	Foldvikvatnet	Girkojávri	Blå	6,0	UL Astøingen
	Eidevatnet	Áidejávri	Blå	6,0	Dudalens venner
Sortebekk-Laberg	Botnvatnet		Blå	4,0	Laberg grendelag
	Labergdalen	Gálavuopmi			Labergdalen veilag
	Lysløype				Gratangen idrettslag
Straumsnes-Sandnes-Elvenes					
	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5km fra Øse, 2,5 km Dole-mittveien.	Gratangen JFF
Fjordbotn-Moan-Fjordbotnmark	Fjordbotneidet	Jalgesáidi	Rød	10,2 3,0 km fra hotellet	Fjordbotn-Moan grunneierlag
	Årsteinhornet		Svart	7,0 km	
	Ressmålsberget		Grønn	2 - 3 km	
	Ileveien		Grønn	2,4 km	Elvenes utmarkslag
	Meelvfossen		Grønn	1,0 km	
	Gamle Rv 50		Blå	5,0	Gratangen kommune
	Lysløype		Grønn	1,0-5,0	
Fjellhøgda-Holtås-Kvernmo	Snolke	Snulkie	Blå	3,0 km	Gratangen JFF
	Bjørnarvatnet		Grønn	2,0 km	LHL Gratangen
	Lysløype		Blå		
	Lortvatnet-Stormyra	Boksajeaggi	Blå		
	Gratangsfjellet				Utfartsparkering
Øse	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5,0 evt. 2,5 km	Gratangen JFF
	Labergdalen		Blå		Laberg grendelag
	Øse				Utfartssted parkering
Åkenes-Årstein	Skiftegammen		Blå	5,5 km	UL Idun
	Kåta		Grønn	2,0 km	
	Kråholla		Rød	3,2 km Rundtur: 9,0 km	Åkenes tur og grunneierlag
	Hammar'n		Grønn	2,0 km	UL Idun
	Årsteinhornet		Svart	5 – 6 km	UL Idun
	Lysløype				UL Idun
Hesjeberg-Skifte	Rennelvvatnet		Rød	7,0 km	Hesjeberg utmarkslag
	Skiftegammen		Grønn	2,0 km	Hesjeberg utmarkslag
Myrlandshaugen - Grøsnes	Blåfjellet m Vetten		Rød	5,2 km	UL Idyl
	Kyststi		Grønn		
Løvdal- Selnes	Belnesvatnet		Blå	3,0 km	UL Nordlys
	Lysløype				UL Nordlys

Den enkelte løype er beskrevet i statusrapporten med kart og beskrivelse. De ruter som mangler bør beskrives i neste omgang.

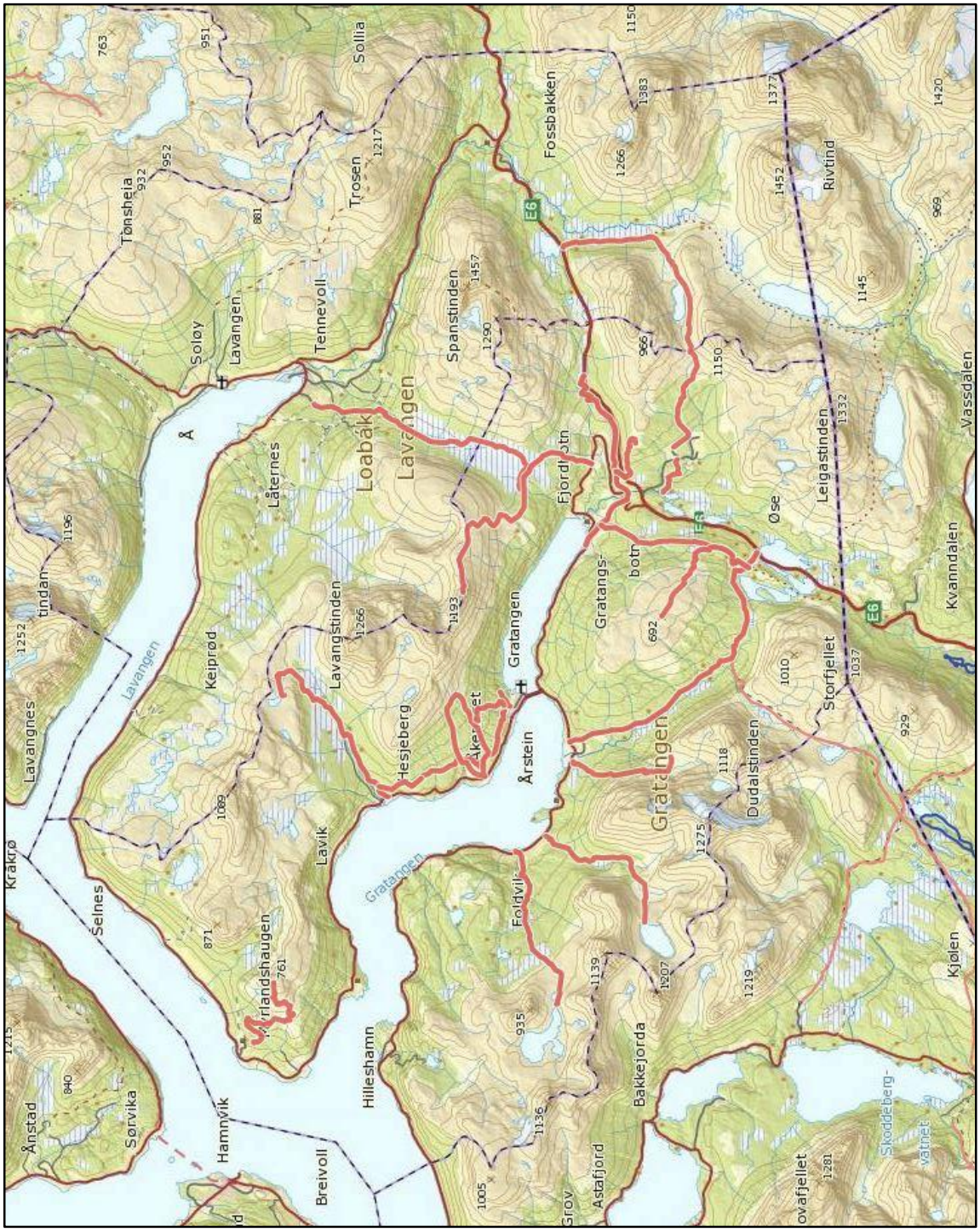
Sollia
Fossbakken
Trosen
Tønsheia
Tennevoll
Soløy
Lavangen
Spanstinden
Rivtind
Loabåk
Lavangen
Låternes
Fjordbotn
Øse
Leigastinden
Vassdalen
Kvanndalen
Gratangsbotn
Gratangen
Keiprød
Lavangstinden
Hesjeberg
Årstein
Storfjellet
Dudalstinden
Lavangnes
Krakrø
Selnes
Lavik
Gratangen
Foldvik
Kjølen
Hillesham
Bakkejorda
Hamnvik
Breivoll
Astafjord
Sørvika
Ånstad
Skoddeberg-vatnet
E6

LØYPENETT OG LØYPEKATEGORIER

Sti- og løypenettet i regionen består av forskjellige stier, turveier, anleggsveier, landbruksveier, hytteveier, lysløyper så vel som gamle ferdselsveier. Sti- og løypenettet vil delvis kunne fungere som langrennsløyper om vinteren. Selv om denne planen er avgrenset til og i hovedsak gjelde turstier og turveier, er det ved prioritering av tiltak lagt stor vekt på at løypene også skal kunne brukes på vinteren.

Klassifiseringa av sti- og løypenettet tar utgangspunkt i tilrettelegging og standard. Evt. lysanlegg, vinterbruk eller tilpasning til bestemte grupper kommer som spesifikasjoner til hovedinndelinga. Inndelinga omfatter stier for sommerbruk, skiløyper, veier, spesialløyper og belyste stier og løyper. Under anleggsgrad og vedlikehold beskrives stiens eller løypas standard og retningslinjer for vedlikehold og vinterpreparering.

I denne planen opererer vi med turveier og turstier som hovedkategori for barmark. Enkelte turstier fungerer også som skiløyper og krever noe ekstra tilrettelegging om sommeren. Vi har derfor også tatt med kategorien for turløyper (ski). Å legge turvei og skiløype i samme trase minsker belastninga på naturen.

Kyststier er et nasjonalt satsingsområde som bør være menegt aktuelt i Gratangen som kystkulturaktør i mange tiår.

Øse har vært et knutepunkt med camping, hyttegrend og utfartssted. Alpinanlegg på Øse turiststasjon ble etablert på 1980-tallet. Det er et potensiale å legge til rette ulike løyper med Øse som utgangspunkt.

Spesielt om krigsminneløyper

Krigsminneprosjektet har vært et fellesprosjekt mellom Salangen, Lavangen og Gratangen kommune i samarbeid med Midtre Hålogaland friluftsråd. Målet var å forvalte historiene og minner i regionen tilknytta 60 dagers krigen i april 1940 og utbruddet av 2. verdenskrig i Norge. Det er lagt vekt på å tilrettelegge turløyper som følger i soldatenes fotspor.

De fire krigsminneløyper som er skiltet og sammen utgjør et løypenettverk er:
- Foldvik-Øse
- Tennevoll-Fjordbotneidet i Gratangsbotn
- Kolbanskardet-Fossbakken-Lapphaugen
- Sjøvegan-Tennevoll (Tennevoll-Einarmyra fullført)

Gamle Rv 50 fra Gratangsfjellet til Storfossen er ikke skiltet.

Ved å legge til rette med informasjonstavler og skilting vil ei krigsminneløype i Fjordbotn kunne bli et fint tilbud, også for bevegelseshemmede i rullestol.

TRASÉER og TRASÉVALG

Det finnes et spekter av stier, gamle ferdselsveier og skispor med ulik grad av tilrettelegging. Det er bufe, grunneiere og andre frivillige som har bidratt til dette.

Det er behov for å skaffe oversikt over dagens situasjon og sette disse traséene inn i et system, slik at Gratangen kommune til enhver tid har oversikt og kan prioritere nye tiltak og samtidig sørge for at ruter som allerede er etablert og har blitt opparbeidet over år blir ivaretatt på en god måte.

Gjennom Frisklivssentralen ble stiene fra 30-trimmen skilta i 2016. Merking, vedlikehold og oppgradering av disse og andre vandreruter skjer i samarbeid med det enkelte løypelag. Planen tar ikke for seg løypenettet til DNT.

Prioritering av traséer i løypeplanes tiltaksdel bør bygge på en rekke kriterier:

- Nærhet til befolkningskonsentrasjon
- Estetikk
- Løypestruktur
- Kulturminner og historie
- Gamle ferdselsveier
- Spesielle attraksjoner og interesser
- Nye grupper
- Vanskelighetsgrad
- Flerbruk
- Grad av opparbeiding
- Grunneiers ønsker

PROFILERING, INFORMASJON OG MARKEDSFØRING

Informasjon

Ulike turplanleggere er vurdert med tanke på å markedsføre turstiene og turveiene i kommunen. Det fins flere portaler, som UT.no til Den norske turistforening, DNT, Godtur.no til Statskog m. fl.. Det er gratis å legge inn ruter på portalene, og brukerne kan laste ned kart, rutebeskrivelsen og GPS filer av rutene.

I framtida vil Kartverkets digitale kart tjenester være løsninga, da bygd på de data om stier og løyper som er lagt i den nasjonale turrute databasen. Utfra den erfaring vi nå har, anbefales at data om traséene som er kvalitetssikret av lokalkjente, legges inn i Kartverkets Rettikartet.no

Skilting, gradering og merking

God brukervennlighet og sikkerhet i løypenettet fordrer god skilting og merking.

Standarden til det nasjonale Turskiltprosjektet er tatt i bruk i store deler landet, fra 2015 også i Ofoten og Sør-Troms. Ved starten av hver sti/turvei bør det stå ei informasjonstavle med kart som viser ruta og tilhørende høydeprofil. Skilt om «Husk båndtvangen» bør monteres ved løypestart. Løypene graderes med fargekoder ut fra vanskelighetsgrad, og graderinga tydeliggjøres med farge på piktogram på retningsskiltene. Merking underveis utføres med maling (punktmerking), varding og merkepåler i hht. retningslinjene i Turskiltprosjektet. Merking bør være diskret, og det bør være mulig å se fra merke til merke uansett hvilken vei man går. Som tommelfingerregel kan det gitt vanlige forhold, merkes med avstand 50 meter. Prinsipper for skilting og merking av turstier og turveier i Midtre Hålogaland er sammenfattet i vedlegg.

Gratangen kommune har fått midler fra Gjensidigestiftelsen og Troms fylkeskommune til å sette opp oppstarttavler ved 16 turveier i perioden 2016-2018. Tavlene er produser med bilder, kart og rutebeskrivelse. Løypene inngår i «Ti på tu i Gratangen» og har medført at langt flere bruker løypene enn før . Et viktig tiltak i folkehelseperspektiv.

Tiltak

- De klassiske turrutene som er registrert legges inn i kartverkets database for turruter slik at de framkommer i Kartverkets grunnkart.
- Løyper og områder som er ivaretatt og lagt til rette skal skiltes og merkes i hht. nasjonal standard
- Lokale retningslinjer skal sikre at skilting og tilrettelegging skje på en naturvennlig måte.

DRIFT OG VEDLIKEHOLD

Status

Med unntak av skogsveger og lysløyper har ingen stier og løyper i Gratangen hatt en ansvarlig løypeholder. Ansvar for forvaltning og drift bør avklares. Kjennskapen til lysløypene er sparsom.

Flerbruk av offentlig infrastruktur

I de fleste kommuner og spesielt i bykommuner fungerer infrastrukturen til VAR-anlegg som viktig grønnstruktur der turruter og skiløyper følger vannledninger, demninger osv. Gravplassene er ofte vakre grøntanlegg med god parkeringskapasitet. Det er et stort potensiale for kommunene i å utvikle flerbruk med estetikk, parkering og løypetraséer, etablering av rimelige løsninger for f. eks. toaletter for publikum i vannrensestasjoner og avløpsstasjoner.

Private skianlegg

Det er flere eldre lysløypeanlegg, se oversikten under.

Løype	**Løypeeier**	**Lengde, km**	
Årstein	UL Idun		
Laberg	Gratangen idrettslag		
Løvdal	UL Nordlys	3,0	
Fjordbotn			
Kvernmo	Gratangen skilag	2,8	

Løypene er utdaterte og er ikke i drift. Gratangen skilag er nedlagt.

Driftsoppgaver

I tillegg til skilting og informasjon, består det praktiske vedlikeholdet av turstier og turveier av:

- Ettersyn og rensk av grøfter og stikkrenner - rutinemessig etter vårløysinga og ekstreme nedbørsituasjoner
- Skjøtsel og beskjæring av busker og kratt langs traséen
- Klipping og slått av gras i løypetraséen
- Slått av kanter og sideareal
- Ettersyn og planering/høvling av gruslagt trasé
- Ettersyn og kontroll av lysarmatur og lamper, sikringsskap og sikringer
- Trakking og preparering av skispor

Mindre anlegg (turstier med tilhørende installasjoner som skilt, grinder, gjerdeklyvere, etc.) ivaretas av lag og foreninger. Vedlikeholdet av turstier består i hovedsak av kvisting, rydding (herunder også søppel), merking samt sjekk av bruer, stikkrenner, klopper, gjerdeklyvere, skilt, o. l.

Forebygging av slitasje og erosjon
Terrenget i regionen er bratt, og slitasje og flomvatn gir fort erosjon og skade i gamle naturstier. Beste vedlikehold er å sørge for at gamle stikkrenner er åpne.

De siste årene er slitasje som følge av organisert friluftsliv og stisykling i sårbare områder blitt et tema. Dette understreker behovet for oversikt og ikke minst, avklaring av forvaltningsansvar for de ulike turrutene bygdenært og i fjellet.

Infrastruktur
Det er via Troms fylkeskommunes finansieringsordninger til friluftstiltak og skilting og merking av løyper mulig å få finansiering av infrastruktur som gapahuk, bord, benker, klopper, med mer. Midtre Hålogaland friluftsråd er en viktig samarbeidspartner for å styrke tilrettelegging for friluftsliv.

Utfordring
Turveier, lysløyper evt. skiløyper med tilhørende installasjoner burde ideelt driftes og vedlikeholdes av kommunen og inngå i kommunenes årlige internkontroll. Slik er det ikke i dag. Det er en utfordring å etablere ordninger som sikrer vedlikehold av stier og løyper, både i nærmiljøet og i marka.

Tiltak
Kommunene bør bruke ressurser på å oppmuntre/motivere frivillige lag til å utføre vedlikehold, evt. også større oppgraderingsarbeider. Slikt bør foregå som skrevne avtaler mellom kommunen som oppdragsgiver og den enkelte organisasjon.

Kommunen skal være behjelpelig med søknader fra lag og foreninger om finansiering av friluftstiltak for å skilte, merking og vedlikeholde turløypene

Som en del av informasjonsstrategien er det ønskelig at alle ruter som tilrettelegges registreres med GPS og beskrives. Prosjekter som har fått tilskudd skal også meldes inn i rettikartet.no før tilskudd utbetales. Kartverket vil da fange opp at her er en varig sti som da registreres inn i grunnlagskartet.

Det er viktig å finne løsning for vedlikehold av gamle RV 50 som turløype/ krigsminneløype. Det er særskilt behov for å sjekke og oppgradere lysløypene. Videre bør man finne traséer som tåler sykling.

Vedlikeholdsplan
Det bør utarbeides vedlikeholdsplaner om drift, vedlikehold og informasjon for alle tursti og turveiprosjekter. Kommunen bør se til at det skjer.

TRAFIKKSIKKER PARKERING LANGS HOVEDVEINETTET

Utfartsparkering langs E6

I Gratangen som i landsdelen forøvrig går mange turruter utfra hovedvegnettet og strekninger langs mellomriksveger, riksveger og fylkesveger som til tider er svært trafikkbelastede. Det er også mange severdigheter og fotosteder langs de samme strekningene.

Statens vegvesen har i lang tid tatt ansvar for vedlikehold av utfartsparkering og rasteplasser langs riks- og fylkesveger samt langs E6 på Øse, Gratangsfjellet og Lapphaugen.

Turfolk er viktige trafikanter på lik linje med andre trafikanter langs veg. Da Statens vegvesen i 2014 annonserte at de vil avslutte vintervedlikehold på Bjørnfjell fom. sesongen 2015, vakte det reaksjoner.

Det er en allmenn oppfatning at vegholder plikter å sørge for trafikksikker for parkering også for trafikanter som ferdes med sikte på utfart og friluftsliv slik det tilrettelegges for brukere som trailere, bobiler, utsiktsplasser, mm.

Vegvesenet skal fortsatt brøyte til attraksjoner. I februar 2015 var det ikke brøyta fram til minnesmerket «Narvik 1940" langs E6 på Øse, Gratangen kommune.

Parkeringsplassene langs E6 blir vedlikeholdt av Statens vegvesen. Statens vegvesen har så vidt vi kjenner til ikke varslet endringer av vedlikeholdspraksis på de parkeringsplasser de vedlikeholder langs E6. Behovet for trafikksikker parkering for allmennheten og spesielt toppturturister har økt de siste årene, hele vinterhalvåret.

Tiltak

Den etablerte praksis for vedlikehold bør videreføres.
Status og behov for skilting og brøyting langs statlige og kommunale veger for å ivareta allmennheten i regionale utfartsområder bør kartlegges systematisk.

TOALETTER I FRILUFTSOMRÅDER

Status og behov

Med stadig flere brukere av friluftslivs- og grøntrådene og mange som ferdes og oppholder seg over tid er det et behov for hygieniske og lett tilgjengelige toalettløsninger. I vår tid er det påbudt med løsninger for funksjonshemmede. I Gratangen kommune fins ikke noen tilgjengelige toalett i friluftsområder.

Alternative løsninger

Klassiske utedo er gode løsninger på møteplasser i marka.

På Vestlandet og Sørlandet har man gode erfaringer med toaletter i forbindelse med pumpestasjoner og andre VAR-anlegg som er bygd i tilknytning til løyper og friluftsområder i strandsonen. Dette gjøres ofte i et samarbeid mellom et interkommunalt friluftsråd og en medlemskommune. I pumpestasjoner eller rensestasjoner er det avløp, elektrisitet og vatn, og det ligger til rette for flerbruk med der man bygger toalett som avdelt celle med egen inngang i enden av VAR-anlegget. Kommunene vil slik få på plass relativt rimelige toaletter når de likevel bygger et VAR-anlegg.

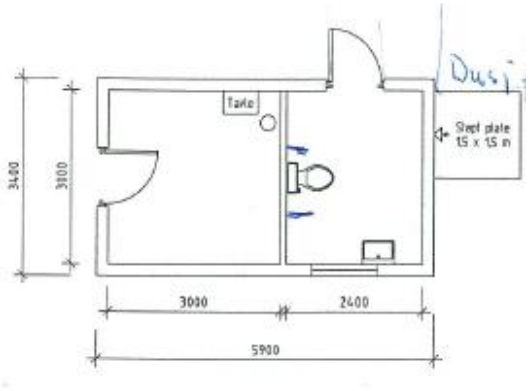

Tegning av type mindre pumpestasjon med anlegg av handicap-toalett i en ende av bygget. Bergen og omland friluftsråd.

Merkostnadene for slike små toalett har vanligvis dreid seg om vel kr. 100 000, og friluftsrådene kan bidra med finansiering av merutgiftene. Opptil 50 % av kostnadene HC-toalett i friluftsområder kan finansieres via Spillemiddelordninga, dekket innenfor ordninga for nærmiljøanlegg. Kravet til lokal egenandel ivaretas så gjennom totalbudsjettet ved VAR-anlegget.

Tiltak

Publikumstoalett bør vurderes i tilknytning til VAR-anlegg. Mulighetene bør være med i planlegginga fra starten, ellers vil kostnadene øke betraktelig.

HANDLINGSPLAN

Visjon
I Gratangen - fjordbygdene mellom fjord og fjell - skal alle ha tilgang til vandring i 500 meter gangavstand fra der de bor.

Utfordringer
Grøntområder, gamle ferdselsveier, utfartsområder og sammenhengende sti- og løypenett er viktig allmenninger og infrastruktur for allmennhetens ferdsel og naturopplevelser. Gode stier og løyper langs fjord og til fjells er enkle tiltak og suksesskriterier for trivsel og folkehelse og for å etablere/ beholde status som attraktive turistmål.

Mål
Gratangen skal sikre allsidige muligheter for friluftsliv gjennom et velorganisert og tilrettelagt sti og løypenett i samarbeid mellom kommune, vegvesen, grunneiere og frivillige lag og foreninger.
Fjorden skal være et aktivum for vandring, sykling og båtliv.
Det skal være veier fra fjord til fjells i alle bygdene.
Det skal være tilgjengelig turruter for rullestol og barnevogn.

Kartlegging og kunnskaper
Kartlegginga viser at de klassiske stiene i Gratangen ikke er sikret, hverken med driftsavtaler eller gjennom plan- og bygningsloven. Det er mindre krøtter i marka, og mange stier og vandringsløyper gror igjen. Gamle Rv 50 blir ikke vedlikeholdt.

Det er viktig å samle data om tur- og friluftsruter. Data om ulike kategorier turruter og løyper bør lagres i nasjonal database. Lysløypene må vies særskilt oppmerksomhet i administrasjonen.

Om alle turrutene arkiveres med geometri som gpx-filer og i skjema med registrerte egenskaper, er neste skritt konvertering og innlegging i database. Det anbefales at rutene legges inn med unike nummer og kodede egenskaper på exel-skjema som er utviklet for formålet av friluftsrådene i Nordland sammen med Nordland fylkeskommune. Da vil Gratangen kommune sikre seg data om turruter som kan implementeres i Nasjonal database for tur- og friluftsruter med produktspesifikasjon og sosi-standard i hht. Kartverkets produktspesifikasjon TurFriluftsruter_2-5-1 (sosi 4.5). Databasen gir muligheter for avledende produkter; temakart som informasjon i planprosesser, turkart, informasjonsplakater, turistkart, og mye mer.

Prioriteringer

Lavterskel turruter og friluftsområder for vandringer
Bygdenære turmål
Turruter og naturstier fra fjorden til fjellet

Historiske ferdselsveier
- Gamle ferdselsveier
- Krigshistoriske løyper
- Gamle Rv 50

Spesialløyper
- Lysløyper og langrennsløyper
- Skogsveger/Løyper for stisykling
- Temaløyper

Utfartsområder og parkering
Sikre trafikksikker parkering for klassiske turruter og spor fra riks- og fylkesveg strekninger.

Styringsmuligheter og virkemidler

Plan- og bygningsloven
Sammenhengende sti- og løypenett bør sikres i kommuneplanens arealdel.

Det er en politisk utfordring å sørge for at stinettet ikke blir skadelidende av utbygging i reguleringsplaner og dispensasjonssøknader.

På Årstein er det laget en egen plan for universell utforming av sentrumsområdet med sti til fjorden. Her er det store muligheter for å etablere en attraktiv sti langs fjorden, f. eks. mellom brua og kommunesenteret.

Forvaltning og drift
Turruter og skiløyper ivaretas av lag og foreninger. Gratangen kommune har ansvar for løyper/turveger ved bebyggelsen i Årstein og i Fjordbotn og for gamle Rv 50. Kommunalt driftstilskudd bør gis til frivillige lag for skilting og skjøtsel av turruter og preparering av skiløyper bør knyttes til avtaler med kommunen.

Handlingsplan

For å gi en ryddig oversikt over tiltakene som er spilt inn til planen, har vi delt opp kommunen i geografiske områder (ut fra hvor ruta starter). Det bør prioriteres tiltak innenfor disse basert på en helhetlig vurdering. Det vises til kriteriene som bør legges til grunn ved prioritering.

For å utløse statlige og regionale midler forutsettes lokal egenandel. Gratangen kommune har svak økonomi og har derfor problemer med å utløse statlig og fylkeskommunal finansiering for friluftsanlegg. For å kunne komme i posisjon bør kommunen

- Inngå avtaler med grunneierne om leie evt. kjøp av områder, atkomster og turruter
- Søke statlige tilskudd til sikring av viktige friluftslivsområder (Områder av regional/ nasjonal betydning gis opptil 100 % finansiering)
- Opprette et kommunalt løypefond for å sikre etablering og tilrettelegging av løyper

Det er en fordel med rangering av turveiprosjekter, turstiprosjekter og andre anlegg, spesielt når det er flere anlegg som det søkes om midler til. Prioritering av stier og løyper er ikke foretatt i temaplanen, fordi Gratangen er en kommune med få innbyggere og søknader om tilskudd vil komme fra lag og foreninger. Prioritering kommer inn som egen prioritering i kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse (idrett og friluftsliv).

Forskjellen på idrettsanlegg og turruter er at turløyper er i all hovedsak egneorganisert aktivitet. Idrettsanlegg er organisert trening /aktivitet. Ut i fra bestemmelser står kommuner fritt om de vil lage to prioriteringer en for anlegg som det er egenorganisert aktivitet og en for anlegg med organisert aktivitet.

KILDER OG LITTERATUR

Håndbøker og retningslinjer

Friluftsliv der folk bor. Miljødirektoratets nærmiljøsatsing. M-307 2015

Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv, Direktoratet for naturforvaltning, håndbok 27-2006

Veileder Tilrettelegging av turveier, løyper og stier, Kultur – og kirkedepartementet, 2008

Merkehåndboka. Håndbok for tilrettelegging og merking av turruter i fjellet, skogen og langs kysten, Den Norske Turistforening, Forbundet KYSTEN, Friluftsrådenes Landsforbund, 2013.

Manual. Turskiltprosjektet, 2014.

Stier å stole på. Friluftsliv – de viktige detaljene. Norges Handikapforbund, 2012

St.meld. nr. 39 (2000-2001) Friluftsliv - Ein veg til høgare livskvalitet

T-1534 / 2013 Nasjonal handlingsplan for statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder

M-462 Friluftsliv for alltid. Statlig sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder. Miljødirektoraratet, 2015

T-1535 / 2013 Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv. En satsing på friluftsliv i hverdagen; 2014–2020

V-0798 B Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet

Kommunale planer, vedtatte og foreslåtte
Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens arealdel

Registreringer, beskrivelser og verdifastsettinger

Forselv, Bjørn: På tur i Narvik og omegn, 2008. På tur i Narvik og omegn II, 2010 og På tur i Narvik og omegn III, 2011, Bjørn.

Forselv, Bjørn: Topper i Ofoten og Sør-Troms, 2014.

Nordheim, Kent Hugo: Kugo.no med rutebeskrivelser av fjell i Troms over 1.000 moh.

10 turmål i Gratangen. Midtre Hålogaland friluftsråd og Gratangen kommune, 2016

Rutebeskrivelser

Krigsminneprosjektet

Vedlegg 1 Løypekategorier

Sti- og løypenettet i regionen består av en rekke forskjellige stier, turveier, anleggsveier, landbruksveier, hytteveier, lysløyper så vel som gamle ferdselsveier. Sti- og løypenettet vil delvis kunne fungere som langrennsløyper om vinteren. Selv om denne planen er avgrenset til og i hovedsak gjelde turstier og turveier, er det ved prioritering av tiltak lagt stor vekt på at løypene også skal kunne brukes på vinteren.

I denne planen opererer vi med turveier og turstier som hovedkategori for barmark. Enkelte turstier fungerer også som skiløyper og krever noe ekstra tilrettelegging om sommeren. Vi har derfor også tatt med kategorien for turløyper (ski) i planen, ikke minst fordi det å legge tursti og skiløype i samme trase minsker belastninga på naturen.

Turveier
Turveier er flerfunksjonelle traséer med høy utnyttingsgrad for ferdsel til fots, med sykkel, barnevogn eller rullestol. De har stor grad av opparbeiding, gir god framkommelighet, må tåle kjøring med vedlikeholdsmaskiner og skal ha en fast og jevnt toppdekke. Partier kan være spesielt tilrettelagt for rullestol/ rulleski gjennom asfaltering. Veiene er ryddet, merket og skiltet. Helårsbruk er ønskelig.
Ved asfaltering min. 4m bredde, asfaltbredde 2,5 m, resten grus.
Hvis skiløype, min. 4 m helst 5-6 m (plass til preparering)

Nærmere spesifikasjoner:

Lys	Bør være belysning
Bredde	Anbefalte mål: samlet ryddebredde (bruksbredde + kanter) 4-5 m. Bruksbredde 2,5-3 m. Andre mål kan benyttes
Min. lengde	2 km (1 km i spesielle tilfeller).
Avtaleperiode	40 år skriftlig avtale, 25 år i spesielle tilfeller
Krav om tinglysing	Ja

Turstier
Turstier er primært for ferdsel til fots. Traséen er ryddet, merket og med begrenset opparbeiding. Turstien er oftest knyttet til natur– og friluftsområder og framkommelighet i forhold til en vanlig sti, er forbedret ved at overvatn er leda bort, det er bygd klopper/mindre bruer og kavler.
Normalt ingen belysning. Dersom ski er aktuelt - bearbeid grunnen

Nærmere spesifikasjoner

Lys	Kan være belysning
Bredde	Anbefalte mål: Samlet ryddebredde (bruksbredde + kanter) 2 m. Bruksbredde 1-1,5 m. Andre mål kan benyttes
Min. lengde	Ingen krav
Avtaleperiode	20 år skriftlig avtale, 10 år i spesielle tilfeller
Krav om tinglysing	Nei

Turløyper (ski)

Turløyper er traséer for turgåere på ski som er ryddet og gjort godt framkommelig for skiløpere og for løypemaskiner og nødvendig vedlikeholdsutstyr. De har større grad av opparbeiding av grunn enn en tursti (god bæreevne), har jevnt toppdekke og er normalt grøftet/har stikkrenner.
Solid og godt drenert underbygging
Ikke tilrettelagt for trening eller konkurranser.

Nærmere spesifikasjoner

Lys	Bør være belysning
Bredde	Samlet ryddebredde (bruksbredde + kanter) 6-8 m. Bruksbredde 3-4 m andre mål kan benyttes.
Min. lengde	2 km
Avtaleperiode	40 år skriftlig avtale, 25 år i spesielle tilfeller
Krav om tinglysing	Ja

Kyststier

er tilrettelagt, merket og skiltet slik at det skal være mulig å gå eller sykle lengre strekninger langs fjorden. Kyststier merkes av kommunene eller av lokale lag, vanligvis etter avtale med grunneieren. Kyststiene kan ha ulik grad av tilrettelegging, men går gjerne innom båthavner, badeplasser og fiskeplasser.

Annen infrastruktur i tilknytning til traséer

I tillegg til turstier og turveier er det aktuelt med andre prosjekter som eks. bruer, lysløyper, mindre parkeringsplasser, skilting, aktivitetsløyper, raste- og bålplasser, gapahuker, fotosteder, teltplasser, badeplasser, utsiktspunkter, toalettanlegg, etc. For utøvelse og standard for tilrettelegging henvises det til Kultur og kirkedepartementets veileder, 2008.

Vedlegg 2 Kriterier for prioritering av traséer

Nærhet til befolkningskonsentrasjon
90 % av turfolket velger stier og løyper framfor å gå i terrenget. Dette gir muligheter til å lede publikum utenfor sårbare naturområder og beiteområder. Det bør være et mål å begrense reiseavstand til stier og turveier. Nærhet til befolkningskonsentrasjoner (hus eller hytter) et viktig kriterium ved prioriteringer. I utfartsområder er muligheter for parkering viktig.

Estetikk
Løyper som framstår som attraktive visuelt sett, bør prioriteres. Dette kan være løyper

- langs elver, vatn eller fosser
- i skogen
- med flott utsikt og panorama
- med spesielle fjellformasjoner eller geologiske attraksjoner
- som gir følelse av å være i inngrepsfri natur

Løypestruktur
Rundløyper er bedre enn løyper der man må gå samme vei tur-retur. Løyper som linker med andre stier gir valgmuligheter. Gode atkomster og korridorer for å komme inn og ut på hovedstien er bra.

Kulturminner og historie
Løyper der man kan knytte opp historier eller sagn gjør en tur spennende. De fleste har glede av kulturminner langs ruta om det finnes informasjon langs traséer i tilknytning til kulturhistoriske miljø.

Gamle ferdselsveier
Slike løyper finnes det mange av i Gratangen.

Spesielle severdigheter og interesser
Severdigheter innen flora, fauna, geologi, jordbruk, industri, o.l. er kriterier for utvelgelse.

Nye grupper
Utstyrsbaserte aktiviteter øker. En ny trafikantgruppe i naturen er terrengsykling som utøves med fart og kan gi risiko for trafikkfarlige situasjoner. Sykling gir stor slitasje på myke naturstier, spesielt i fuktig eller bratt terreng. Dette har gått ut over klassiske vandreruter mange steder.

Vanskelighetsgrad
Erfaringsvis går gamle stier alltid på beste trasé, og gamle vandrestier, spesielt stier i bratt terreng, bør derfor gis særskilt beskyttelse. Nye stier bør ikke tilrettelegges i for bratt terreng.

Flerbruk
Trasévalg må planlegges for tilrettelegging for flest mulig brukere og funksjoner. Dette kan være:

- Trasé som stimulerer til aktivitet for alle, spesielt utrente og personer med funksjonsnedsettelser
- Skiløype der det er naturlig
- Traséer for gående, de med barnevogn og joggere

Dette er i hht. Kultur- og kirkedepartementets veileder for tilrettelegging av turveier, løyper og stier.

Grad av opparbeiding
Stier som er lette og rimelige å opparbeide og vedlikeholdes, bør prioriteres.

Grunneiers ønsker
Samarbeid med grunneiere vektlegges, og sikring og stell av eksisterende ruter bør prioriteres.

Vedlegg 3 Finansieringsmuligheter og tilskuddsordninger

Her følger en kort oversikt over aktuelle tilskuddsordninger som kan være aktuelle ved tilrettelegging av stier, turveier og turløyper i Gratangen.

Kommunens økonomiplan
Bodø og Tromsø kommune har i sine økonomiplaner avsatt 4,5 millioner pr år til anlegg og tilrettelegging av turstier og turveier i byen og utmarka. En avsetning av denne typen ville gitt Narvik muligheter på lik linje med Bodø og Tromsø (Bodømarka og Tromsømarka) til å søke finansiering av statlige og fylkeskommunale tilskuddsordninger. Gratangen kommune økonomiske situasjon er i dag ikke slik at dette er mulig, her må man se på andre løsninger som f. eks. utbyggingsavtaler, Løype- og infrastrukturfond.

Utbyggingsavtaler for utbyggingsområder inkludert oppdrett og fritidsbebyggelse
Utbyggingsavtaler skal ha som formål å sikre at det etableres nødvendige felles tiltak.
En avtale om utbygging skal bidra til å sikre at det etableres infrastruktur i og i tilknytning til det planlagte området og ellers legge til rette for tiltak som gir mulighet for felles utnyttelse.
Utbyggingsavtalen inngås med grunnlag i vedtatt reguleringsplan, men forhandlingene om en utbyggingsavtale bør samkjøres med prosessen knyttet til reguleringsplanen

Løype- og infrastrukturfond (utbyggingsavtaler)
Det bør etableres et eget fond som knyttes til alle utbyggingsavtaler der utbygger forplikter seg til å overføre et fast beløp til finansiering av tilrettelegging for ski- og turløyper. Det vil være naturlig at løypeprosjekter skissert i denne planen blir delfinansiert fra et slikt fond ved iverksetting.
Se vedlegg Løypefond etter modell fra Sirdal kommune

Kraftutbygging - midler til fiske-, fritids- og rekreasjonsmuligheter
Der dert er foretatt kraftutbygging i vassdrag e.l. bør det etableres fond der konsesjonæren må yute midler som er øremerket tiltak som styrker fiske-, fritids- og rekreasjonsmulighetene innenfor kommunen og dens omkringliggende distrikter.

I Narvik har f. eks. Sildvikmidlene siden 2013 vært på kr. 760 000 pr år. Sildvikfondet kan være en aktuell løsning for å sikre lokal egenandel for å utløse tilskudd fra Spillemidler og andre statlige ordninger. Bruk av fondet vil kreve politisk godkjenning.

Spillemidler
Tilskuddsordninger fordeler en del av overskuddet i Norsk Tipping til idrett og fysisk aktivitet, og omfatter ordinære anlegg, nærmiljøanlegg og anlegg for friluftsliv i fjellet og ved sjøen. Prosjektene det søkes om spillemidler til skal være prioritert i plan for idrett og fysisk aktivitet. Søknadsfrister varierer med type søknad, og elektronisk søknadsskjema finnes på idrettsanlegg.no
Tilskudd til friluftslivstiltak
Det finnes en rekke statlige og fylkeskommunale tilskuddsordninger der kommunene og frivillige organisasjoner kan søke.

SMIL-midler
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL-midler) har bl.a. som formål å ivareta natur- og kulturminneverdiene i landbrukets kulturlandskap. Aktuelle tiltak kan være tilrettelegging for bedre tilgjengelighet og opplevelser i landskapet. Midlene forvaltes over Landbruksdepartementets budsjett til tiltak i regi av eiere/drivere av landbrukseiendommer. Søknadene behandles og innvilges på fylkesnivå.
I Gratangen kommune har denne ordninga vært benyttet i liten grad.

Grasrotandelen

Kulturdepartementet bestemmer hvem som kan motta grasrotmidler. For at en organisasjon skal motta midler fra Grasrotandelen, må den være registrert i Frivillighetsregisteret, som er en del av Brønnøysundregisteret, og godkjent som grasrotmottaker. En grasrotmottaker må drive regional eller lokal virksomhet. Mer informasjon om registrering i Frivillighetsregisteret.
Retningslinjene for Grasrotandelen fastsettes av forskrift fra Kultur- og kirkedepartementet.
Ved spill på Norsk Tippings terminalspill Multix og Instaspill er Grasrotandelen 10 % av spilleinnsatsen etter fradrag for gevinster. Dette beregnes hver dag, og fordeles til spillernes grasrotmottakere.
Grasrotandelen gjelder for alle Norsk Tippings spill, bortsett fra Flax, Extra og Belago.

Vedlegg 3B Løype- og infrastrukturfond

Utkast til retningslinjer (etter modell fra Sirdal kommune)

Formål - prosjekt/tiltak det kan søkes midler til:

Midler som gjennom utbyggingsavtaler er avsatt på løypefondet er tenkt brukt ved gjennomføring av større løypetiltak som har nytte for flere utbyggingsområder og der utbygger(e) deltar i finansieringa. Midler fra fondet skal gå til fysisk tilrettelegging av ski- og turløyper.

Hvem kan søke:

Utbyggere/foretak/organisasjoner som kan dokumentere at de har rettigheter til å gjennomføre større løypetiltak i henhold til beskrivelsen ovenfor kan søke.
Det forutsettes at søker/utbygger har nødvendige grunneieravtaler på plass og at gjeldene lovverk og prosedyrer følges.

Søknadsprosedyre og behandling:

1. oktober settes som fast årlig søknadsdato. Det blir opplyst om dette i god tid på kommunens nettside/facebook side og annonsering i aviser.
Etter fristens utløp vil søknader bli vurdert ut fra gjeldende retningslinjer av den nedsatte arbeidsgruppen.

Tildeling av tilskudd foretas av komité for oppvekst, omsorg og kultur. Kommunen skal ikke stå for gjennomføring, kun tildele tilskudd.

Større prosjekt, der det kan være aktuelt å søke om spillemidler, skal tas med i den årlige rulleringa av handlingsprogrammet i plan for idrett og fysisk aktivitet.

Midler fra løypefondet skal brukes til felles tiltak i det aktuelle nærområdet som søknaden/utbyggingsavtalene gjelder for.

Dersom prosjekt/tiltak som har fått midler fra løypefondet ikke blir igangsatt innen 2 år fra tildelingsdato, går midlene tilbake til løypefondet og vil kunne brukes til andre prosjekt. Midler fra løypefondet utbetales først etter at dokumenterte utgifter er forelagt kommunen. Gruppa som skal vurdere søknader i forhold til løypefondet, suppleres med næringssjef, en person fra arealforvaltning og en representant fra næringsforeningen.

Gratangen kommune

Kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021

Planforslag til første gangs behandling, desember 2017

Innholdsfortegnelse

1 Om grunnlaget for rullering av kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet 3
1.1 Formålet med planen 3
2 Begrepsavklaring 4
3 PLANPROSESSEN 5
3.1 Planlegging etter plan- og bygningsloven 5
3.2 Revisjon og rullering 5
3.3 Samordning med øvrig kommunalt planarbeid 6
3.4 Medvirkning 6
4 MÅLSETTING 6
4.1 Statlige føringer 6
4.2 Andre føringer 7
4.2.1 Føringer fra Troms fylkes kommune 7
4.2.2 De arealpolitiske retningslinjene er: 7
4.2.3 Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk har følgende mål: 7
4.3 Gratangen kommunes målsetting 8
4.3.1 Kommunale aktører 8
4.3.2 Eksterne aktører 9
5 VIRKEMIDLER 10
5.1 Sikring av arealer 10
5.2 Kompetanse 10
5.3 Økonomiske virkemidler 10
5.4 Informasjonsarbeid 11
6 Resultatvurdering av forrige plan 12
6.1 Anleggsutbygging 12
7 KARTLAGTE TURRUTER 13
8 Situasjonsbeskrivelse 15
8.1 Aktivitetsoversikt 15
8.1.1 Anleggsoversikt - spillemiddelanlegg ..... **Error! Bookmark not defined.**
8.1.2 Anleggsoversikt øvrige anlegg ..... **Error! Bookmark not defined.**
8.2 Statistisk grunnlag 15
9 ANALYSE AV BEHOV FOR AKTIVITET OG ANLEGG 16
9.1 Helseutfordringer ..... **Error! Bookmark not defined.**
9.2 Aktivitetstilbud 17
9.3 Anleggsbehov 17
10 Anleggsoversikt 18

10.1 Kommuneanlegg 18
10.2 Nærmiljøanlegg 18
10.3 Statlig sikring av friluftsområde 19
11 KART 19
11.1 Nærmiljøanlegg 19
11.2 Ordinære anlegg 19

1 Om grunnlaget for rullering av kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet

Gratangen kommunestyre har i planstrategi for 2016-2019 vedtatt revisjon av Delplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet 2010-2013. Delplanen skal gi retning til kommunens arbeid innenfor folkehelse, idrett og fysisk aktivitet, og er grunnlaget for at det kan søkes om spillemidler til anlegg i Gratangen.

Kommunedelplan for Folkehelse, idrett og fysisk aktivitet har en todelt hensikt. Den skal inneholde Gratangen kommunes målsettinger og strategier for bygging av og tilrettelegging for anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Den skal i tillegg inneholde kommunens målsettinger og strategier for folkehelsearbeidet.

Det er et krav fra Kulturdepartementet om at alle kommuner skal ha utarbeidet et plandokument som omfatter anleggsplaner både i kommunal regi og i regi av lag og foreninger. Planen skal fungere som et styringsverktøy ved tildeling av kommunale og fylkeskommunale midler, og er dessuten en betingelse for tildeling av stønad i form av spillemidler. Gratangen kommunes plan har siden 2009 også vært et styringsverktøy for målrettet folkehelsearbeid i kommunen. Folkehelseområdet er nå et eget planområdet, og behandles ikke direkte i denne planen. Imidlertid er folkehelseperspektivet også ivaretatt her.

1.1 Formålet med planen

Målet med planarbeidet er at kommunen i samarbeid med ulike aktører skal få en oversikt over hovedutfordringene innenfor dette feltet:

- Hvilke anlegg og områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er det behov for?

Planen skal inneholde tydelige innsatsområder, mål og tiltak.

Arbeidet med kommunedelplanen skal bidra til å:

- Gjennomføre en plan- og målstyrt utbygging av anlegg, og tilrettelegging av områder for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.
- Systematisere bruk av fysisk aktivitet i kommunenes helsefremmende, forebyggende og rehabiliterende arbeid.
- Avklare de ulike aktørenes oppgaver, ansvar og økonomiske forpliktelser ved utbygging og drift av anlegg om områder for idrett og friluftsliv.

2 Begrepsavklaring

Det er en rekke begreper som benyttes av sektormyndigheter og andre innenfor folkehelse, idrett og fysisk aktivitet, og for å unngå misforståelser er det her en oversikt over de viktigste begrepene i planen:

- Idrett forstås som aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten.
- Fysisk aktivitet innebærer egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter.
- Friluftsliv defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse.
- Helse handler om å være i stand til å mestre hverdagens behov, og ikke bare fravær av sykdom.
- Departementet opererer med en tredelt definisjon av begrepet idrettsanlegg:
    - Nærmiljøanlegg skal være fritt tilgjengelig for allmennheten og beregna på egenorganisert fysisk aktivitet. Anleggene skal primært være tilrettelagt for barn og unge, men også tilgjengelig for lokalbefolkninga forøvrig. Et nærmiljøanlegg skal hovedsakelig ligge i tilknytning til bo- og oppholdsområder i kommunen.
    - Ordinære anlegg er de tilskuddsberettiga anlegg som fremgår av" Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og friluftsliv". De ordinære stønadsberettiga anleggstypene er hovedsakelig nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for idrettsorganisasjonene. De tekniske kravene til mål og utforming tar utgangspunkt i de enkelte særforbunds konkurranseregler.
    - Nasjonalanlegg er idrettsanlegg som tilfredsstiller tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser.
- Frilufts- og friområder brukes ofte som fellesbetegnelser på grønne områder tilgjengelige for fri allmenn ferdsel, og kan defineres nærmere slik:
    - Friluftsområder er store, oftest uregulerte områder som omfattes av allemannsretten. Områdene benyttes til turliv, jakt, fiske, trim og aktiv trening. I kommuneplanens arealdel er friluftsområdene oftest vist som LNFR-områder (landbruks-, natur-, frilufts- og reindriftsområder).
    - Friområder dekker avgrensa områder med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for allmennhetens uhindrede rekreasjon og opphold. Områdene er vanligvis ervervet, opparbeidet og vedlikeholdt av kommunen, og kan være parkanlegg, turveier, lysløyper, lekeplasser, nærmiljøanlegg og badeplasser, men også omfatte inngrepsfrie naturområder.

3 PLANPROSESSEN

Kommunestyret har ansvaret for igangsetting av planprosessen. Det administrative ansvaret for det daglige planarbeidet og samordning av arbeidet mot revisjon av kommuneplanens arealdel påligger rådmannen. Hovedutvalg for Oppvekst og kultur har det politisk faglige ansvaret. Det praktiske planarbeidet er utført av kulturkonsulent, folkehelserådgiver og sektorleder for Oppvekst og kultur.

I arbeidet med planen har hovedkilden til informasjon vært den foregående kommunedelplan og handlingsplan, samt kontakt med lag og foreninger, og medvirkningsmøte. De ulike etatene har blitt involvert på avdelingsnivå. Midtre Hålogaland friluftsråd som kommunens fagorgan for friluftsliv har også vært delaktig i prosessen. I hovedsak med Sti og løypeplan for Gratangen.

Oppstart av planen har vært kunngjort på kommunen hjemmeside og per brev til aktuelle lag og foreninger.

3.1 Planlegging etter plan- og bygningsloven

Behandlingen av kommunedelplaner er beskrevet i Plan og bygningslovens §3-1 og §3-3-. Kommunedelplan for idrett, fysisk aktiviteter og friluftsliv er en tematisk plan uten juridisk bindende virkning når det gjelder disponering av arealer. De arealvurderinger som er gjort i planen må derfor tas inn i kommuneplanens arealdel for å få rettsvirkning. Etter plan- og bygningsloven kan det kun knyttes innsigelser fra offentlige myndigheter til arealdeler av en kommune(del)plan. Innsigelser til kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet og Friluftsliv er derfor ikke aktuelt.

3.2 Revisjon og rullering

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet og Friluftsliv strekker seg i hovedsak over periode på fire år (2018-2021). I tillegg inneholder planen en langsiktig del på opptil 12 år. Den kortsiktige delen skal være ei prioritert liste over anlegg som skal bygges og/eller rehabiliteres eller aktivitetstiltak som skal gjennomføres de kommende fire år. Den langsiktige delens tidsperspektiv er 10-12 år, og omhandler overordna målsetting og utvikling. Tiltak i denne delen føres opp i uprioritert rekkefølge.

Rullering er i denne forbindelse mindre vesentlige endringer av handlingsprogrammet. Departementet aksepterer at den politiske behandlingen delegeres til underutvalg under kommunestyret så lenge rulleringa kun medfører endringer på prioriteringslista av allerede oppsatte anlegg (og ikke vesentlige endringer for øvrig). Nye nærmiljøanlegg kan tas inn i en slik rullering, såfremt de samsvarer med planenes mål og strategivalg. Det samme gjelder ordinære anlegg fra den langsiktige uprioriterte lista.

Revidering er en fullstendig saksbehandling etter plan - og bygningslovens § 3-1, med sluttbehandling i kommunestyret. Vesentlige endringer av planen skal behandles på samme måte som revidering av planen (for eksempel at helt nye større anlegg, eller mindre anlegg som ikke er i samsvar med planens målsettinger, tas inn).

3.3 Samordning med øvrig kommunalt planarbeid

Det er viktig at målene i den overordna kommuneplanen gjenspeiles i prosessen fram mot utvikling av en egen kommunedelplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Det bør være et mål at de arealbehov for idrettsformål, friluftsformål og nærmiljøanlegg som dokumenteres gjennom arbeidet med denne planen, i tilstrekkelig grad innarbeides i kommuneplanens arealdel gjennom rullering og revisjon. Der det foreligger andre plandokumenter (reguleringsplaner mv.) er det nødvendig med en gjennomgang for å sikre at målene for Kommunedelplan for folkehelse, idrett og fysisk aktivitet samsvarer med øvrige mål og planvedtak i kommunen.

3.4 Medvirkning

Plan- og bygningslovens § 5-1 fastslår at kommunen skal legge til rette for medvirkning i planprosessen. Til grunn for dette ligger to hovedhensyn – deltakelse og demokrati, samt bedre resultat av planlegginga.

Innledninga til kapittel 2 beskriver hvordan lag og foreninger har blitt gitt mulighet for medvirkning i planprosessen. Erfaringene fra medvirkningsprosessen viser at flere deltar ved å besvare spørsmål på utsendte skjema enn ved direkte deltakelse på medvirkningsmøte. Utfordringa for de planansvarlige i Gratangen kommune er å finne fram til den arbeidsformen som sikrer størst mulig engasjement og medvirkning, samtidig som ambisjonsnivået tilpasses kommunens ressurser og hva som er realistisk å gjennomføre.

4 MÅLSETTING

4.1 Statlige føringer

Staten har som overordnet mål å legge til rette for at flest mulig skal kunne utøve idrett og fysisk aktivitet. Gjennom idrettspolitikken har staten et særlig ansvar for barn og ungdom, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive.

Det er et nasjonalt politisk mål at alle skal ha mulighet å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen for øvrig. Friluftsloven skal verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmennheten fri rett til ferdsel og opphold i naturen.

Kulturloven §4 sier følgende: «Fylkeskommunen og kommunen skal syta for økonomiske, organisatoriske, informerande og andre relevante verkemiddel og tiltak som fremjar og legg til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd regionalt og lokalt.»

Folkehelseloven § 4 sier følgende: «Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Kommunen skal medvirke til at helsemessige hensyn blir ivaretatt av andre myndigheter og virksomheter. Medvirkning skal skje blant annet gjennom råd, uttalelser, samarbeid og deltagelse i planlegging. Kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.»

§ 5 sier følgende «Kommunen skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen, og de positive og negative faktorer som kan virke inn på dette. (...) Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold.»

4.2 Andre føringer

I tillegg til de føringer som er nevnt over, skal disse føringene danne grunnlaget for kommunens arbeid med idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

- Plan- og bygningsloven
- Bestemmelse om tilskudd til anlegg og fysisk aktivitet
- Stortingsmeldinger
- Rikspolitiske føringer
- Veileder for kommunale frisklivssentraler

4.2.1 Føringer fra Troms fylkes kommune

Hovedmålet for Troms fylkeskommune er at trygge og inkluderende oppvekst- og levekår skal bidra til god helse og utjevning av sosiale forskjeller.

De regionale strategier for folkehelse er:

- Ivareta folkehelse i areal- og samfunnsplanlegging i alle sektorer lokalt og regionalt.
- Videreutvikle et godt kunnskapsgrunnlag for det systematiske og langsiktige folkehelsearbeidet.
- Videreutvikle samarbeidet mellom sektorer, lokale og regionale aktører og nasjonale myndigheter om folkehelse.
- Tilrettelegge for helsefremmende, trygge og inkluderende arenaer innenfor alle sektorer.
- Tilrettelegge for lavterskeltiltak innenfor ulike sektorer. Fysisk tilrettelegging for fysisk aktivitet.

4.2.2 De arealpolitiske retningslinjene er:

- Enkel tilgang for alle til natur- og friluftsområder og gode møteplasser for fysisk aktivitet og sosialt fellesskap vektlegges.
- Byer og tettsteder i Troms skal ha gode miljøkvaliteter, universell utforming, sammenhengende grønnstruktur og sammenhengende hovednett for gående og syklende.

4.2.3 Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk har følgende mål:

- Om friluftsliv: Alle i Troms skal ha mulighet og kunnskap til å drive friluftsliv som positiv aktivitet for helse og trivsel.
- Friluftslivsområder: Attraktive og varierte områder av verdi for friluftslivet skal sikres og forvaltes slik at de blir ivaretatt for framtidige friluftslivsaktiviteter i Troms.
- Fysisk tilrettelegging for friluftsliv: I Troms skal det være varierte og tilrettelagte friluftslivsområder for ferdsel og opphold nær der folk bor.
- Friluftslivsaktiviteter: Innbyggerne i Troms skal ha mulighet til å utøve friluftsliv i nærmiljøet og i naturen ellers.

- Friluftslivsopplevelser i Troms (natur- og kulturminneopplevelser): I Troms skal unik natur og spennende kulturminner motivere både innbyggere og tilreisende til friluftsliv.

4.3 Gratangen kommunes målsetting

Det offentlige er først og fremst en tilrettelegger for at lag og foreninger skal kunne gi et godt og variert tilbud til sine medlemmer. Gratangen kommune består av flere sektorer og avdelinger som i hele eller deler av sin virksomhet kommer i berøring med tema fra denne planen. I tillegg spiller eksterne offentlige organer også en rolle. Lag og foreninger og den dugnadsinnsats som de legger ned har en avgjørende betydning for om planens målsettinger skal oppnås.

Visjonen for folkehelsearbeidet i Gratangen er:

Gratangen kommune skal legge til rette for trivsel og gode levekår for alle grupper av befolkningen i kommunen.

Kommunens slagord er: *Gratangen kommune – et sted å bli glad i*

4.3.1 Kommunale aktører

- Barnehager
    - Gi hvert enkelt barn opplevelser og erfaringer som støtte for sin utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger.
- Folkehelsekoordinator
    - Koordineringsansvar for folkehelsetiltak. Delansvarlig for tilrettelegging av turløyper.
- Frisklivssentralen
  Kommunalt kompetansesenter for veiledning og oppfølging innenfor helseatferdsområdene fysisk aktivitet, kosthold og tobakk. Ressurs og kontaktpunkt for helsefremmende tiltak i kommunen
- Ungdomsstua
    - Tilbyr fysisk aktivitet på fritida som en del av sin aktivitet.
- Frivilligsentralen
    - Pådriver, igangsetter og støttespiller for den lokale frivillige innsatsen.
- Fysioterapitjenesten
    - Drive helsefremmende og forebyggende arbeid. Rehabilitering og habilitering. Gjøre tilpasninger og tilrettelegginger av omgivelsene ved behov. Bidra med rådgivning og veiledning.
- Grunnskoler
    - Medvirke til at elevene opplever glede, inspirasjon og selvforståelse ved å være i bevegelse og samhandling med andre gjennom faget Kroppsøving og FYSAK. Medvirke til å gi innsikt i og evne til å reflektere kritisk rundt mat og måltid gjennom faget Mat og Helse. H
- Helsestasjonen
    - Fremme god psykisk og fysisk helse blant barn og unge.
- Kulturkontoret
    - Fagansvar for kulturspørsmål. Saksbehandler for tilskuddssøknader. Veileder for organisasjoner og privatpersoner. Delansvarlig for tilrettelegging av turløyper.

- Legetjenesten
    - Arbeider individrettet med kostholdsveiledning og røykekutt, samt motiverende arbeid i forhold til fysisk aktivitet. Henvisning til frisklivsresept med veiledning i forhold til kost, fysisk aktivitet og røykeslutt.
- Gratangsheimen
    - Opprettholde beboernes funksjonsnivå lengst mulig. Tilby rehabilitering og tilbud til dagpasienter.
- Teknisk sektor
    - Fagansvar for arealplanlegging og – disponering. Ansvar for kommunale bygg og anlegg. Saksbehandler for byggesøknader.
    - Fagansvar for jord-, skog-, fiske- og utmarksspørsmål. Saksbehandler for søknad om motorferdsel.

4.3.2 Eksterne aktører

- Fylkesmannen
    - Samordningsinstans for statlige regionale etater. Høringspart. Understøtter kommunens folkehelsearbeid.
- Helse- og omsorgsdepartementet
    - Har det overordnede ansvaret for at befolkningen får gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester, uavhengig av bl.a. bosted og økonomi.
- Troms fylkeskommune
    - Tilskudd til friluftstiltak og skilting og merking av turløyper, spillemidler
- Midtre Hålogaland friluftsråd
    - Medlemskommunenes kompetanseorgan innen friluftsliv og naturopplevelser. Utfører enkelte fellesoppgaver for medlemskommunene og bidrar til å øke samhandlinga i regionen.
- Lag og foreninger
    - Tilby møtesteder og aktiviteter som fremmer medlemmenes trivsel og helse, og bidrar til et levende lokalmiljø. Kulturdepartementet Forvalter bl.a. spillemidlene.

5 VIRKEMIDLER

Gratangen kommune har ulike virkemidler for å følge opp målsettinger for fysisk aktivitet og friskliv, og for å stimulere og styre utbygging av områder for idrett og friluftsliv i den retninga de oppsatte målene. Kapitlet omfatter ikke virkemidler og støtteordninger utenfor kommunal eller interkommunal regi.

5.1 Sikring av arealer

Gratangen kommune skal i sin planlegging sikre arealer og områder for friluftsliv, idrett og lek gjennom å ta hensyn til disse behovene i kommuneplanens arealdel. Det skal også sikres atkomst til denne type områder. Arealplanen er juridisk bindende for arealbruken i kommunen. En rekke lover kommer til anvendelse i denne sammenhengen, deriblant friluftsloven, naturvernloven, skogbruksloven og motorferdselloven. Disse omtaler bruk og vern av områder, og må tas hensyn til i all planlegging.

5.2 Kompetanse

Gratangen kommune skal bistå lag og foreninger og privatpersoner med råd og veiledning i forhold til:

- planlegging og dimensjonering av anlegg for idrett, fysisk aktivitet, lek og friluftsliv.
- søkeprosessen for offentlige tilskuddsordninger, herunder utformet årlig søkekalender og avholde fagdag om ulike tilskuddsordninger. rapporteringskrav for offentlige tilskudd. levevaner innen områdene fysisk aktivitet, kosthold og tobakk.

Nord-Hålogaland Midtre Hålogaland friluftsråd er Gratangen kommunes kompetanseorgan innen friluftsliv, og har et særskilt veiledningsansvar innen friluftsområdet.

5.3 Økonomiske virkemidler

- Driftstilskudd til lag og foreninger
    - Ordningen med driftstilskudd til lag og foreninger skal gjenspeile aktiviteten innenfor de ulike kategoriene sammenliknet med hverandre
- Tilskudd til anleggsutbygging
    - Det kan tildeles kommunale tilskudd til anlegg som er innvilget spillemidler etter følgende regler:
        - Det kan ytes tilskudd inntil 10 % av total godkjent anleggskostnad, maksimalt inntil 100.000,-.
        - Eventuelle tilskudd ytes etter årlig rullering, der anlegg prioritert som nummer 1 i hver kategori ytes tilskudd.
        - Frist for søknad om kommunale midler settes til 1. mai hvert år.
        - Tildeling av tilskudd vedtas endelig i Kommunestyrets budsjettvedtak, etter innstilling fra Hovedutvalg for Oppvekst og kultur.
        - Tilskuddsordninga kan ikke kombineres med andre kommunale tilskuddsordninger.
        - Summen av offentlige tilskudd kan ikke overstige summen av kontantutgifter i prosjektet.

- Gratis treningstid i kommunale bygg
    - Gratangen kommune skal tilrettelegge for at den enkelte kan ta grep om egen helse gjennom å tilby lokaler tilrettelagt for egenaktivitet, uorganisert gruppetrening og trening med instruktør. Gratangen kommune skal opprettholde sitt tilbud om gratis treningstid for lag og foreninger og andre sammenslutninger som ønsker å benytte kommunale bygg og anlegg på ettermiddags- og kveldstid, samt helg.

- Kommunale stillinger og tiltaksmidler
    - Gratangen kommune har flere stillinger som i deler av sitt arbeid har ansvar for tiltak som skal bidra til å oppnå målene i denne planen, jfr. kap 4.1.

5.4 Informasjonsarbeid

Gratangen kommune skal aktivt synliggjøre og markedsføre aktivitetstilbud, leke- og idrettsanlegg og tur- og fritidsområder, samt kostholds- og røykesluttilbud. Informasjonsarbeidet skal gjøres i samarbeid med lag og foreninger, organisasjoner, privatpersoner og andre som står ansvarlige for tilbudene.

6 Resultatvurdering av forrige plan

De nedfelte målsettingene har vært lagt til grunn for saksbehandling i saker som hører til under fagområdene i planen. Kommunedelplanen har, særlig de første årene, i stor grad vært i bruk som et aktivt styringsverktøy.

I planperioden har det i tillegg vært søkt om eksterne midler både til drift og utvikling av skilting og merking av turløyper og premier til trimpostkassekonkurransen. Kommunen har mottatt tilskuddsmidler til skilting av 16 turruter.

6.1 Anleggsutbygging

Det har vært liten aktivitet når det gjelder utbygging av nye anlegg i de siste årene, og aktiviteten er fortsatt lav. I planperioden er det en viktig oppgave å stimulere til planlegging av nye anlegg, og utviklings- og/eller rehabiliteringsplaner for eksisterende anlegg.

Både barnehagene og grunnskolen har i hele planperioden hatt fokus på betydningen av fysisk aktivitet og sunt kosthold, og har erfart at dette er viktig for deres målgruppe. Fortsatt fokus på dette anses som viktig også i neste planperiode.

7 KARTLAGTE TURRUTER

Område	Stier/ Turmål		Gradering	Km	Løypelag
	Norsk	Samisk			
Hilleshamn-Tjuvskjær-Foldvik	Hilleshamnvatnet	Hilssájávri	Blå	3,5	Hilleshamn bygdelag
	Foldvikvatnet	Girkojávri	Blå	6,0	UL Astøingen
	Eidevatnet	Áidejávri	Blå	6,0	Dudalens venner
Sortebekk-Laberg	Botnvatnet		Blå	4,0	Laberg grendelag
	Labergdalen	Gálavuopmi			Labergdalen veilag
	Lysløype				Gratangen idrettslag
Straumsnes-Sandnes-Elvenes					
	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5km fra Øse, 2,5 km Dole-mittveien.	Gratangen JFF
Fjordbotn-Moan-Fjordbotnmark	Fjordbotneidet	Jalgesáidi	Rød	10,2 3,0 km fra hotellet	Fjordbotn-Moan grunneierlag
	Årsteinhornet		Svart	7,0 km	
	Ressmålsberget		Grønn	2 - 3 km	
	Ileveien		Grønn	2,4 km	Elvenes utmarkslag
	Meelvfossen		Grønn	1,0 km	
	Gamle Rv 50		Blå	5,0	Gratangen kommune
	Lysløype		Grønn	1,0-5,0	
Fjellhøgda-Holtås-Kvernmo	Snolke	Snulkie	Blå	3,0 km	Gratangen JFF
	Bjørnarvatnet		Grønn	2,0 km	LHL Gratangen
	Lysløype		Blå		
	Lortvatnet-Stormyra	Boksajeaggi	Blå		
	Gratangsfjellet				Utfartsparkering
Øse	Snaufjellet	Ruoppis	Blå	5,0 evt. 2,5 km	Gratangen JFF
	Labergdalen		Blå		Laberg grendelag
	Øse				Utfartssted parkering
Åkenes-Årstein	Skiftegammen		Blå	5,5 km	UL Idun
	Kåta		Grønn	2,0 km	
	Kråholla		Rød	3,2 km Rundtur: 9,0 km	Åkenes tur og grunneierlag
	Hammar'n		Grønn	2,0 km	UL Idun
	Årsteinhornet		Svart	5 – 6 km	UL Idun
	Lysløype				UL Idun
Hesjeberg-Skifte	Rennelvvatnet		Rød	7,0 km	Hesjeberg utmarkslag
	Skiftegammen		Grønn	2,0 km	Hesjeberg utmarkslag
Myrlandshaugen - Grøsnes	Blåfjellet m Vetten		Rød	5,2 km	UL Idyl
	Kyststi		Grønn		
Løvdal- Selnes	Belnesvatnet		Blå	3,0 km	UL Nordlys
	Lysløype				UL Nordlys

Den enkelte løype er beskrevet i statusrapporten med kart og beskrivelse. De ruter som mangler bør beskrives i neste omgang.

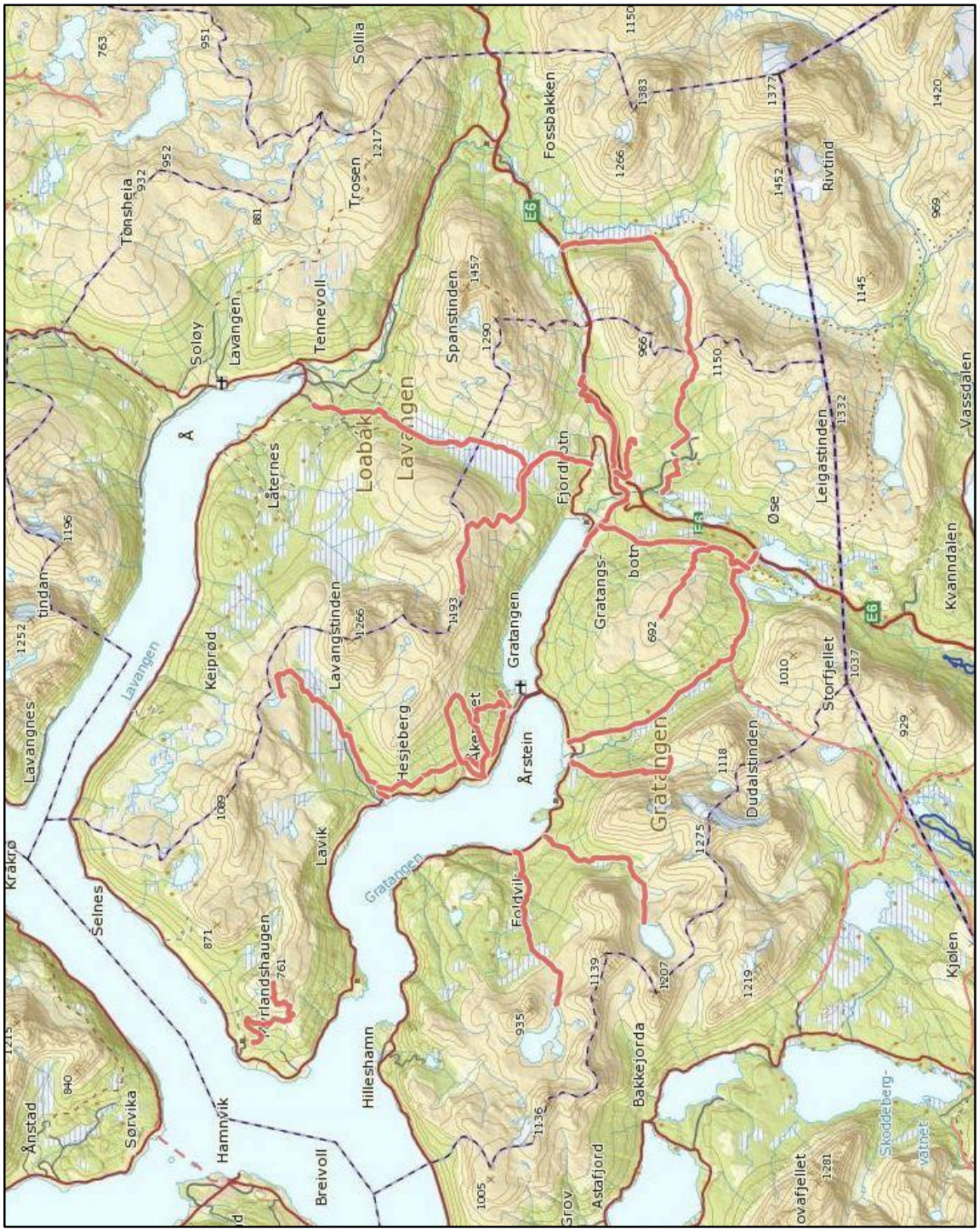
Sollia
Fossbakken
Trosen
Tønsheia
Soløy
Lavangen
Tennevoll
Spanstinden
Rivtind
Loabåk
Lavangen
Låternes
Fjordbotn
Øse
Leigastinden
Vassdalen
Kvanndalen
Gratangs-
botn
Gratangen
Lavangstinden
Keiprød
Lavangen
Lavangnes
Hesjeberg
Årstein
Gratangen
Dudalstinden
Storfjellet
Krakrø
Selnes
Lavik
Gratangen
Foldvik
Kjølen
Hillesham
Bakkejorda
Ånstad
Sørvika
Hamnvik
Breivoll
Astafjord
Skoddeberg-
vatnet
E6

8 Situasjonsbeskrivelse

8.1 Aktivitetsoversikt

Til sammen er det registrert ulike lag og foreninger i Gratangen. Herunder kommer blant annet de lokale jeger- og fiskerforeningene. I tillegg kommer andre overbyggingsorganisasjoner. I tillegg er det flere uformelle sammenslutninger og ildsjeler som organiserer ulike former for treningsaktiviteter.

I tillegg til organisert og registrert aktivitet i lag og foreninger kommer egenaktivitet blant befolkningen i Gratangen. Denne er det naturlig nok vanskelig å kartlegge omfanget av uten organisatorisk tilhørighet, men registreringa som gjøres gjennom trimpostkasseprosjektet sammen med andre holdepunkter gir grunn til å anta at denne aktiviteten er relativt høy i vår kommune.

Tabellen i kap. 10 (s.18) viser en oversikt over anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet i Gratangen kommune. Registreringene gjøres av den enkelte kommune, basert på spillemiddelsøknader, og inngår i Kulturdepartementets register for idrettsanlegg og spillemiddelsøknader (www.idrettsanlegg.no).

8.2 Statistisk grunnlag

Folkehelseinstituttet har utviklet en folkehelseprofil for den enkelte kommune som forteller noe om helsetilstanden i befolkningen sammenlignet med Troms fylke og landet som helhet, og faktorer som påvirker denne. Statistikken er fra siste tilgjengelige periode pr. oktober 2016.

Hovedutfordring Gratangen kommune:

Befolkningsutvikling:	**Tiltak**
Innbyggertallet går ned over tid. Det blir flere eldre i befolkningen og færre barn og unge.	**Tjenestetilbudet må tilpasses endring i befolkningen. Satsing på næringsutvikling og boligbygging for å rekruttere ungdommer i fertil alder til kommunen.** **Viktig med møteplasser for å skape trivsel og tilhørighet.**

Livsstil sykdommer:	**Tiltak**
Gratangen kommune ligger over lands-gjennom snittet på en del livsstilssykdommer som diabetes, overvekt, hjerte og kar og kols.	**Satsing på forebyggende helsearbeid og veiledning med fokus på trening og kostveiledning. Samarbeid med frivillig sektor for å gi økt tilbud til innbyggerne.**

Levekår:	Konsekvens/Tiltak
Gjennomsnitt inntekt i Gratangen ligger lavt. Noe som kan bety flere fattige familier og barn som lever under fattigdomsgrense. Lavt inntektsnivå kan også være en konsekvens av høy andel uføre i kommunen. Begrenset arbeidsmarked i tillegg til sykdom kan være en årsak til høy andel uføre i befolkningen. Flere arbeider også i lavinntektsyrker innen oppdrett, slakteri.	**Sosiale forskjeller opprettholdes. Lav utdanningsnivå og lave inntekter er også en medvirkende årsak til helseforskjeller i Norge.** **Arbeidsmarkedet består av få arbeidsmuligheter for personer med høyere utdanning. Bedre mulighet for pendling til Narvik med ny Hålogalandsbru kan utvide arbeidsmarkedet for bosatte i Gratangen**

9 ANALYSE AV BEHOV FOR AKTIVITET OG ANLEGG

Gratangen ligger over landsgjennomsnittet i antall uføretrygdede. Andel uføretrygdede i yrkesaktiv alder er på 19,7 % av befolkningen, mens gjennomsnitt i Troms er på 11,8%. I aldersgruppe 18-44 år er det 5,2% uføretrygdede, mens det på landsbasis er 2,5%. Kommunen ligger også høyt på antall sosialstønadsmottakere med 8,8 %, mens snittet for Troms er på 3.8%.

Barn av enslige forsørgere er høyere enn landsgjennomsnittet. 25.4 % i Gratangen, 22% i Troms og 15% på landsbasis. Flere eneforsørgere og husholdninger av personer som bor alene kan være en medvirkende årsak til at flere barn lever i familier med lav inntekt. Gratangen kommune har i følger folkehelseprofilen flere med psykiske lidelser enn landsgjennomsnittet.

Nasjonale tall viser at kun én av tre av den voksne befolkningen har et aktivitetsnivå som er innenfor anbefalingene. Barn under 9 år er i mye aktivitet, men det er en betydelig nedgang i aktivitetsnivået frem til tilsvarende undersøkelser gjort ved 15-årsalderen.
I aldersgruppen 16-79 år er det blitt mer vanlig å trene og mosjonere de siste årene. Innvandrere fra EU, USA og Canada har et treningsmønster som ligner resten av den norske befolkningen, mens innvandrere fra Asia, Afrika og Latin-Amerika har størst prosentandel inaktive.
Fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og utvikling hos barn og unge. Faglige anbefalinger for barn og unge er minst 60 minutter daglig fysisk aktivitet fra moderat til intensiv aktivitet. For voksne gjelder anbefalingen om minst 150 minutter ukentlig fysisk aktivitet med moderat intensitet eller 75 minutter med høy intensitet. Anbefalingene omfatter også å redusere stillesitting for alle aldersgrupper.

Fysisk aktivitet fremmer helse, gir overskudd og er et viktig og veldokumentert virkemiddel i forebygging og behandling av over 30 ulike diagnoser og tilstander. Det foreligger overbevisende dokumentasjon om en rekke helsegevinster ved regelmessig fysisk aktivitet i alle aldersgrupper.

9.1 Aktivitetstilbud

Regelmessig og variert fysisk aktivitet er nødvendig for normal vekst og optimal utvikling av muskelstyrke, beinstyrke, kondisjon og motoriske ferdigheter hos barn og unge. Kroppsbevissthet og fysisk mestring er med på å utvikle et positivt selvbilde, og legger grunnlag for bevegelsesglede og gode aktivitetsvaner. Gratangen kommune har fått tilskudd til innkjøp av utstyr til idretts- og fritidsaktiviteter som kan lånes ut til barn og unge. Utstyrer er fordelt til begge skolene, som organiserer utlån.

9.2 Anleggsbehov

Antall søknader per år i siste planperiode har vært relativt stabilt. Anleggsutbygginga har vært gjort i regi av både Gratangen kommune og lag og foreninger. I 2017 har kommunen mottatt søknad fra Nattmålslettveien Skogeierforening. Utover dette foreligger det ingen søknader eller informasjon om planlagte anlegg fra lag og foreninger.

De kommunale barnehagene har uteområder som gir rom for varierte aktiviteter. Det er behov for oppgraderinger av barnehagenes uteanlegg i den kommende planperioden, og det er igangsatt et forprosjekt for samlokalisert barnehage/skole i Gratangsbotn. Gratangsbotn skole har meldt inn behov for oppgradering av sitt uteområde. Når det gjelder basseng blir kravet til svømmeopplæring i grunnskolen dekket gjennom leie av svømmehalltid i Bjerkvik og/eller Lavangen. Det er i 2017 utarbeidet en rapport for ulike alternativer løsninger for nytt/rehabilitert svømmebasseng i Gratangen.

Gratangen kommune har innendørs kunstgressbane for fotball.

Søknader om spillemidler prioriteres i to grupper: nærmiljøanlegg og ordinære anlegg (nybygg og rehabilitering). Friluftsanlegg er prioritert på tilsvarende måte som spillemiddelanlegg, men på egen liste. Det vil være aktuelt for enkelte anlegg å kunne søke om tilskudd fra en annen ordning enn der de i utgangspunktet er prioritert, ved å gjøre ei omgruppering- og prioritering ved den årlige rulleringa.

Den årlige rulleringa av planen skal ta hensyn til anleggenes status, slik at godkjente søknader for ferdige planlagte anlegg vil rykke foran ikke godkjente søknader. Finansieringa i tabellen tar utgangspunkt i den foreslåtte finansieringsplanen til søkeren, ikke den endelige offentlige bevilgninga. Tabellens finansieringskolonne er altså ikke bindende for Gratangen kommune.

10 Anleggsoversikt

Oversikten under viser anleggsstatus pr. 1.12.2017

10.1 Kommuneanlegg

1	Svømmehall Nord Gratangen	Stengt, vurderes oppgradert
2	Gymsal, Gratangsbotn Skole, garderobe m.m	Bør oppgraderes
3	Gymsal Nord-Gratangen Skole	Stengt
4	Trimrom/Helsestudio Gratangsbotn	Utbedret
5	Friidrettsanlegg Stadion	Bør oppgraderes
6	Tennisbane Grus Stadion	Bør oppgraderes
7	Lysløype Kvernmo	Bør oppgraderes
8	Lysløype Laberg	Bør oppgraderes
9	Lysløype Årstein	Bør oppgraderes
10	Lysløype Løvdal	Bør oppgraderes
11	Skytebane Grøsnes	Stengt
12	Lager/Kiosk Stadion	Bør oppgraderes
13	O-kart (hele kommunen, Nord-Gratangen har et gammelt o-kart)	Bør oppgraderes
14	Fotballøkke Gress Årstein	Nedlagt
15	Treningsfeltet Gress Stadion	I bruk
16	Klubbhus Stadion	I bruk
17	Krafthallen med varmebu/lager/toalett	I bruk
18	Alpinanlegg Øse	Delvis i bruk, bør oppgraderes
19	Fotballbane Gress Stadion (107x68)	I bruk
20	Fotballbane Gress Stadion (104x64)	Bør oppgraderes
21	Gratangen jeger og fisk, foreningshus	Oppgraderes
21	O-kart Dolomitten	Realisert

10.2 Nærmiljøanlegg

1	Skiløype ved Gratangsbotn skole	Skal oppgraderes
2	idrettsplass Gratangsbotn skole	Bør oppgraderes
3	idrettsplass Montessoriskolen	Bør oppgraderes
4	Ballbinge Årstein	Realisert/vedlikehold
5	Ballbinge Hesjeberg	Realisert
6	Ballbinge Grøsnes	Realisert
7	Foldvikøya – badeplass	Bør oppgraderes
8	Morgan Skip – Grøsnes (strandsone)	Bør oppgraderes

10.3 Statlig sikring av friluftsområde

Gratangen kommune deltok i 2014 i et prosjekt med Troms fylkeskommune med kartlegging av friluftsområder i kommunen. Dette er områder som bør vurderes statlig sikret.

- FOLDVIKØYA-BADEPLASS
- BADETRAND ÅRSTEIN
- ELVENES VÅTMARKOMRÅDE
- FINNESLETTA-NATURMANGFOLD

11 KART *(kartene legges inn i dokumentet som sendes ut på høring)*

11.1 Nærmiljøanlegg

● Aktivitetsanlegg ● Friluftsanlegg ● Kart ● Skianlegg

11.2 Ordinære anlegg

● Aktivitetssal ● Bad– og svømmeanlegg ● Diverse anlegg ● Flerbrukshall ● Fotballanlegg ● Friidrettsanlegg ● Friluftsliv ● Idrettshus ● Kart ● Skianlegg ● Skyteanlegg

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00880-4
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017
Kommunestyret	14.12.2017

REVISJON AV VEDTEKTENE FOR GRATANGEN BARNEHAGE

Innstilling:
Reviderte vedtekter for Gratangen barnehage godkjennes

Vedlegg:
Forslag til vedtekter (uten markering av endringer)
Referat fra barnehagens samarbeidsutvalg
Høringsbrev
Høringsforslag (endringer markert med rød skrift)

Saksframstilling:

På grunn av endring av kommunens administrative organisering er det behov for å oppdatere og tilpasse barnehagens vedtekter til disse endringene. Det foreslås blant annet omformulering av §10, samt endringer som har konsekvens for drift av barnehagene, jf. §5, endringer som omhandler perioden som barnehagen er stengt i sommerferien, jf. §6, samt en konkretisering av reglene for permisjon, jf. §8. Forslag til reviderte vedtekter ble sendt ut på høring 07.09.17 til barnehagene og tillitsvalgte. Det er innkommet høringssvar fra barnehagens samarbeidsutvalg (vedlagt saken). Forrige gang vedtektene ble endret var i 2014, sak 59/14.

Vurdering:

Endringsforslaget som er sendt ut inneholder noen tekstlige oppdateringer som en konsekvens av at Myrlandshaugen barnehage ble lagt ned, og blant annet er antallet representanter i barnehagens samarbeidsutvalg nedjustert, jf. §4. Forslaget inneholder også endringer som følger som en konsekvens av tilsetting av sektorleder for Oppvekst og kultur, jf. §2 og §10.
I tillegg er det foreslått noen endringer som berører barnehagens organisering og drift. Dette gjelder:

Endringer i §5

Hver avdeling i Gratangen barnehage tar opp barn i alderen 0 – 6 år. *Hvis antall barn etter hovedopptak er så lavt at samtlige får plass i én barnehage, kan rådmannen stenge én av barnehagene for det kommende barnehageåret.*

Samarbeidsutvalget i barnehagen har kommentert forslaget: Vi syns ikke dette er presist nok, og dette blir uforutsigbart for alle i barnehagen. Så; hvor mange barn er det snakk om her – når hovedopptaket er så lavt? Vi mener det bør være en nedre grense på **12 plasser**, og da totalt sett i forskjellig alder. Hvis det etter hovedopptak er mindre enn 12 plasser kan rådmannen stenge.
Men, hvis én av barnehagene blir stengt, er vi avhengig av at det da ikke kan begynne nye barn i barnehagen i løpet av det året barnehagen er stengt, med tanke på personalgruppa. Og da med tanke på at det, for eksempel, kanskje må flere ansatte til for å dekke barnegruppa.

Administrasjonens kommentar:
Dette forslaget begrunnes i at barnetallet i kommunen er synkende og at det er svært krevende å gi et forsvarlig, pedagogisk tilbud i barnehagene når antall ansatte i barnehagen blir lavt, fordi sykefravær og annet fravær gjør at vikarer blir en relativt stor del av personalgruppa, som igjen skaper usikkerhet og merbelastning for personalet og barnegruppa. Det er til tider et høyt sykefravær i barnehagene, og foreldre og ansatte gir uttrykk for at situasjonen er vanskelig når virksomhetene er små og sårbare for fravær. Pr 1.11.17 er det 10 barn under 3 år og 20 barn over tre år som har plass i de to kommunale barnehagene. Barnehagene i Gratangen er begge bygget som to-avdelingsbarnehager, som i utgangspunktet innebærer at én avdeling har plass til 9 barn under 3 år og den andre avdelingen har plass til 18 barn over 3 år. Administrasjonen anbefaler at det kommunale barnehagetilbudet gis i én barnehage, dersom det samlede antallet barn etter hovedopptak er 9 eller færre heltidsplasser for barn under tre år og inntil 18 eller færre heltidsplasser for barn over tre år, som har plass i de kommunale barnehagene.

Dersom det søkes om barnehageplass utenom hovedopptaket må det vurderes om det er plass i hvert enkelt tilfelle. Spørsmålet om plass avgjøres av ledig kapasitet, barnehagens oppholdsareal og bemanningssituasjon.

Endringer i §6
A Normalåpningstiden i barnehagen er: mandag – fredag kl 07.45 – kl 16.15. Etter skriftlig begrunnet søknad fra foresatte kan åpningstiden i den enkelte avdeling utvides innenfor tidsrommet 07.00 – 16.30. Søknaden fremmes ved melding om mottatt barnehageplass, eller minst en måned før ønsket endringstidspunkt.
Et barn skal maksimum ha en oppholdstid på 8,5 timer pr. dag. Etter skriftlig begrunnet søknad kan denne regel fravikes dersom utvidelsen er innenfor tidsrommet 07 -16.30.

Barnehagen er stengt faste og bevegelige helligdager. *Hverdagene i forbindelse med jul og påske holder én av barnehagene stengt.*

B Nytt barnehageår starter i uke 34. Barnehagen har stengt julaften og nyttårsaften samt uke 29, 30 og 31. Onsdag før Skjærtorsdag stenger barnehagen kl. 12:00 . Barn skal ha 4 ukers ferie i løpet av et barnehageår hvorav minimum 3 uker skal avvikles sammenhengende i tidsrommet 15.mai – 15.september.

Samarbeidsutvalget har kommentert forslaget:
(…) Barnehagen har fem kurs-/planleggingsdager. På disse dagene er barnehagen stengt. Barna skal ha minimum 3 ukers sammenhengende ferie i tidsrommet 15. Mai – 15. September. Er dette avsnittet glemt i de reviderte vedtektene?

§6 Barnehagen er stengt faste og bevegelige helligdager. Hvis det er et reelt behov i hverdagene i forbindelse med jul og påske holder én av barnehagene åpent.
(Og vi mener at det bør være et tak på 3 barn.)

Administrasjonens kommentar:
Setningen om planleggingsdager er uteglemt og skrives inn i §6B. Punktet om barns sommerferie er beskrevet i §6B.

Administrasjonen er enig i at det bør være minimum tre barn i barnehagen for at barnehagen skal holdes åpent hverdager jul og påske, og skriver dette inn i forslaget.

Det foreslås også at barnehagen holdes sommerstengt i uke 29 i tillegg til uke 30 og 31, fordi det viser seg at svært få familier benytter tilbudet.

Endringer i §8
B I helt spesielle tilfeller – etter begrunnet søknad – kan et barn gis permisjon fra sin plass. Permisjonen gis ikke for et lengre tidsrom enn ut det barnehageåret søknaden fremmes i. *Det må søkes om permisjon med minst én måneds varsel. Permisjonstiden begynner ved månedens begynnelse.*

Administrasjonens kommentar:
Endringen er en presisering av at det må søkes om permisjon med en måneds varsel slik at barnehagen skal få tid til å tilpasse aktivitetene for barnegruppa. Det er da samme krav til varsel som ved oppsigelse av barnehageplassen.

Foreslåtte endringer i §9
Samarbeidsutvalget foreslår at det skal gjøres endringer i §9B som gjelder bemanningen i barnehagen og foreslår et tillegg: *I Gratangen kommune har vi en grunnbemanning på tre*

100% stillinger per avdeling når barnegruppa overstiger 12 plasser. (Under 12 plasser – 2 fulle stillinger)

Administrasjonen mener at bemanningen må fastsettes etter hovedopptak hvert år ut fra barnegruppenes størrelse, og at denne bemanningen opprettholdes selv om det blir mindre justeringer i barnetallet (som ikke utløser endret bemanning hjemlet i barnehageloven). Det foreligget et forslag til nasjonale bestemmelser for bemanning i barnehager, som i hovedtrekk innebærer at det skal være 3 hele stillinger pr. 9 barn under 3 år eller 18 barn over tre år. Inneværende barnehageår er det flere ansatte pr barn enn forslaget til nasjonale bestemmelser i barnehagen i Gratangen tilsier, noe som delvis skyldes at åpningstid utover 7,5 timer skaper et behov for tidlig/senvakter for at både de barna som kommer tidlig og de barna som hentes sent skal få et forsvarlig tilbud. Administrasjonen mener at det er mer hensiktsmessig å tilpasse bemanningen til situasjonen etter hovedopptak, i tråd med gjeldende lover, regelverk og kommunale vedtak, enn å fastsette faste normer for bemanning i barnehagevedtektene.

Konklusjon:

Forslaget som er sendt ut på høring endres slik at en setning om planleggingsdager skrives inn i §6B. I tillegg tilføyes det at det bør være minimum tre barn i barnehagen for at barnehagen skal holdes åpent hverdager i jula og påsken. Med disse endringene legges forslaget fram til politisk behandling.

VEDTEKTER FOR GRATANGEN BARNEHAGE

§1 Gratangen barnehage eies av Gratangen kommune. Barnehagen drives i samsvar med Lov om barnehager, gjeldende forskrifter fastsatt av Det Kongelige Kunnskapsdepartementet, herunder også "Rammeplan for barnehage", samt kommunale vedtak for Gratangen kommune.

§2 I henhold til overordnet, prinsipielt vedtak i kommunestyret, sak 77/04 – Reglement for folkevalgt organ, partssammensatte utvalg og delegeringer, har hovedutvalg for skole, oppvekst og kultur ansvar for forvaltningen av barnehagen i kommunen, herunder godkjenning av og tilsyn med barnehager etter barnehagelovens § 10 og § 16. Tilsynsoppgavene delegeres til rådmannen.

I kommunen har hovedutvalg for skole, oppvekst og kultur barnehagenemndas funksjon. Administrativ styring av barnehagen foretas av sektorleder og styrer i barnehagen (på vegne av rådmannen).

§ 3 Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.
Den skal sikre at barna utvikler grunnleggende kunnskaper og ferdigheter, gir dem rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetning og gir dem et godt grunnlag til å bli selvstendige, tolerante og skapende mennesker

§4 Gratangen barnehage drives som en selvstendig enhet med avdelinger ved Årstein og i Gratangsbotn.

Barnehagen har et samarbeidsutvalg som består av:

To representanter valgt av eier, hvorav kommunestyret oppnevner 1 representanter.
Den tredje representanten er enhetsleder/styrer i barnehagen.
To representanter valgt av de ansatte.
To representanter valgt av foreldrene.

Hver avdeling har et foreldreråd, der foreldrerådet velger en representant til samarbeidsutvalget.

§5 Hver avdeling i Gratangen barnehage tar opp barn i alderen 0 – 6 år.

§6
A Normalåpningstiden i barnehagen er: mandag – fredag kl 07.45 – kl 16.15. Etter skriftlig begrunnet søknad fra foresatte kan åpningstiden i den enkelte avdeling utvides innenfor tidsrommet 07.00 – 16.30. Søknaden fremmes ved melding om mottatt barnehageplass, eller minst en måned før ønsket endringstidspunkt.

Et barn skal maksimum ha en oppholdstid på 8,5 timer pr. dag. Etter skriftlig begrunnet søknad kan denne regel fravikes dersom utvidelsen er innenfor tidsrommet 07 -16.30.

Barnehagen er stengt faste og bevegelige helligdager. Hverdagene i forbindelse med jul og påske holder én av barnehagene stengt. Begge barnehagene holdes stengt dersom det er meldt inn behov for barnehagetilbud til færre enn tre barn.

B Nytt barnehageår starter i uke 34. Barnehagen har fem kurs-/planleggingsdager Barnehagen har stengt julaften og nyttårsaften samt uke 29, 30 og 31. Onsdag før Skjærtorsdag stenger barnehagen kl. 12:00.
Barn skal ha 4 ukers ferie i løpet av et barnehageår hvorav minimum 3 uker skal avvikles sammenhengende i tidsrommet 15.mai – 15.september.

§7 Som betaling for oppholdet gjelder de til enhver tid fastsatte betalingssatsene kommunestyret bestemmer.

§8

A Barn som blir tildelt plass beholder plassen frem til skolestart, eller til plassen sies opp. Dette dersom ikke noe annet er uttrykt i opptaksvedtaket.
Oppsigelsestiden er en måned regnet fra siste dato i den måneden oppsigelsen leveres.

B I helt spesielle tilfeller – etter begrunnet søknad – kan et barn gis permisjon fra sin plass. Permisjonen gis ikke for et lengre tidsrom enn ut det barnehageåret søknaden fremmes i. Det må søkes om permisjon med minst én måneds varsel. Permisjonstiden begynner ved månedens begynnelse.

C Søknad om opptak skjer på fastsatt skjema.

D I forbindelse med hovedopptak hvert år reserveres tre barnehageplasser, med forbehold om ledige plasser, i hver avdeling. Reserverte plasser tildeles barn av lege, sykepleiere, pedagoger eller annet personell som kommunen har vedtatt skal ha fortrinnsrett til barnehageplass.
Reserverte plasser skal tildeles andre dersom det ikke foreligger søknad ved hovedopptak fra ovenfor nevnte personellgrupper.

§9

A Barnetallet i avdeling Gratangsbotn og avdeling Årstein er 18 barn (plasser) for barn over tre år og 9 barn (18 plasser) for barn under tre år.
Ved omgjøring av småbarnsplasser til plasser for barn over tre år, bør det samlede barnetallet ikke overstige 30 barn.

Normalt skal det ikke tildeles mer enn åtte reduserte plasser. Det tildeles ikke plasser som er mindre enn 50 %. Deltidsplassene skal benyttes hele, faste dager.

B Det forutsettes at bemanningen er i tråd med gjeldende, lover, regelverk og kommunale vedtak.

C Leke- og oppholdsarealet pr. barn over 3 år fastsettes til 4,5 kvm. Pr. barn, og 5,5 kvm. pr barn under 3 år.

§ 10 Opptak til den kommunale barnehagen skjer ved hovedopptak i april/mai, og ellers gjennom hele året dersom det blir ledige plasser. Hovedopptak kunngjøres gjennom lokalpressen og på kommunenes hjemmeside. Opptak av barn til barnehage skjer etter søknad på fastsatt skjema jfr. §8.

Sektorleder for Oppvekst og kultur og barnehagens styrer foretar opptak av nye barn. Ved opptak av nye barn skal sammensetningen av barnegruppen etter alder, kjønn og funksjonshemminger m.m. vurderes. Dette for at barna skal sikres de beste muligheter for et godt opphold i barnehagen.

Ved hovedopptak gis inntil tre barnehageplasser med forbehold inntil eventuelle klagesaker er avgjort. Dette for å ivareta reelle klagemuligheter for de søkere som får avslag under hovedopptak.
Klagen stiles til Oppvekst og kultur, endelig klageinstans er kommunestyret.

§11 Opptakskriterier i prioritert rekkefølge:

1. Barn med nedsatt funksjonsevne har rett til prioritet ved opptak. Det skal foretas en sakkyndig vurdering for å vurdere om barnet har nedsatt funksjonsevne.
2. Barn med behov for barnehageplass som et forebyggende tiltak skal prioriteres dersom en sakkyndig vurdering eller et enkeltvedtak tilsier at opphold i barnehagen vil være hensiktsmessig.
3. Barn fra hjem der en eller begge foresatte har store belastninger pga sykdom eller funksjonshemminger.
4. Barn fra andre kulturer/land.
5. Barn som har enslig forsørger.
6. Barn som bor i områder hvor de er isolert fra jevnaldrende lekekamerater eller hvor bostedet medfører at barnet er særlig utsatt i forhold til ugunstige leke- og utviklingsmuligheter.

§12 Barnehagen skal være under tilsyn av lege og helsesøster.

§13 Barnehageplassen kan sies opp:

1 Dersom en ut fra pedagogisk vurdering finner at det er til beste for barnet eller barnehagen at barnet ikke er i barnehagen.
2 Dersom betaling av oppholdet ikke skjer til fastsatt tid skal barnehageplassen opphøre med en måneds varslingstid.

Ved restanse/ubetalt barnehageavgift, skal kommunekassereren kunne iverksette innkreving etter de regler som gjelder for kommunale avgifter.

§14 Gratangen barnehage drives i samsvar med kommunens intern kontroll system, forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, samt eventuelle andre forskrifter og bestemmelser som til enhver tid er gjeldende for kommunale virksomheter.

§15

A For virksomheter etter Lov om barnehager gjelder reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §§ 13 – 13f. Eget skjema for personalet i Gratangen barnehage er utarbeidet og skal benyttes i forhold til medarbeidere som har stillingsfunksjon ved noen av barnehagens avdelinger.

B Tilsvarende gjelder Lov om barnehager § 21, "opplysning til sosialtjenesten" og § 22 , "opplysninger til barnevernstjenesten"

§16 Den som skal arbeide i barnehage må legge fram tilfredsstillende politiattest. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep mot barn.

§17 Disse vedtektene er godkjent av Kommunestyret under sak /09.

§18 Vedtektene gjøres gjeldende fra barnehageåret 2017/2018

Vedtektsendring i 2014.

59/14 VEDTEKTSENDRINGER FOR GRATANGEN BARNEHAGE
HOU skole, oppvekst og kulturs innstilling (ettersendt): Nye vedtekter for Gratangen barnehage med følgende endringer godkjennes.

Paragraf 6b: Nytt barnehageår starter i uke 34. Barnehagen har stengt julaften og nyttårsaften samt uke 30 og 31. Onsdag før Skjærtorsdag stenger barnehagen kl. 12:00 .
Barn skal ha 4 ukers ferie i løpet av et barnehageår hvorav minimum 3 uker skal avvikles sammenhengende i tidsrommet 15.mai – 15.september.
Paragraf 8: Punkt C utgår.

Behandling: AP v/Roger Markussen ba om gruppemøte.
Votering; Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak: Nye vedtekter for Gratangen barnehage med følgende endringer godkjennes.
Paragraf 6b: Nytt barnehageår starter i uke 34. Barnehagen har stengt julaften og nyttårsaften samt uke 30 og 31. Onsdag før Skjærtorsdag stenger barnehagen kl. 12:00 .
Barn skal ha 4 ukers ferie i løpet av et barnehageår hvorav minimum 3 uker skal avvikles sammenhengende i tidsrommet 15.mai – 15.september.
Paragraf 8: Punkt C utgår.

GRATANGEN KOMMUNE

Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Per Kvaale Caspersen, tlf.	07.09.2017	17/00880-2
	Deres dato	Deres referanse

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering.
Se mottakerliste nedenfor.

REVIDERTE VEDTEKTER FOR GRATANGEN BARNEHAGE

På grunn av omorganisering av kommunens administrative organisering er det behov for å oppdatere og tilpasse barnehagens vedtekter §10 til disse endringene. Det foreslås også endringer som har konsekvens for drift av barnehagene, jf. §5, endringer som omhandler perioden som barnehagen er stengt i sommerferien, jf. §6, samt en konkretisering av reglene for permisjon, jf. §8.

Vi ber om at barnehagen behandler forslaget til vedtektsendringer i samarbeidsutvalget. Høringsuttalelser må sendes til Gratangen kommune, Oppvekst og kultur **innen 15.10.17**.

Kommunestyret vil få endelig forslag til behandling i møte 14.12.17.

Med hilsen
Gratangen kommune

Ole Kristian Severinsen
Rådmann

Per Kvaale Caspersen

Vedlegg: Forslag til vedtekter

VEDTEKTER FOR GRATANGEN BARNEHAGE

§1 Gratangen barnehage eies av Gratangen kommune. Barnehagen drives i samsvar med Lov om barnehager, gjeldende forskrifter fastsatt av Det Kongelige Kunnskapsdepartementet, herunder også "Rammeplan for barnehage", samt kommunale vedtak for Gratangen kommune.

§2 I henhold til overordnet, prinsipielt vedtak i kommunestyret, sak 77/04 – Reglement for folkevalgt organ, partssammensatte utvalg og delegeringer, har hovedutvalg for skole, oppvekst og kultur ansvar for forvaltningen av barnehagen i kommunen, herunder godkjenning av og tilsyn med barnehager etter barnehagelovens § 10 og § 16. Tilsynsoppgavene delegeres til rådmannen.

I kommunen har hovedutvalg for skole, oppvekst og kultur barnehagenemndas funksjon. Administrativ styring av barnehagen foretas av enhetsleder/styrer i barnehagen (på vegne av rådmannen).

§ 3 Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.
Den skal sikre at barna utvikler grunnleggende kunnskaper og ferdigheter, gir dem rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetning og gir dem et godt grunnlag til å bli selvstendige, tolerante og skapende mennesker

§4 Gratangen barnehage drives som en selvstendig enhet med avdelinger ved ~~Myrlandshaugen,~~ Årstein og i Gratangsbotn.

Barnehagen har et samarbeidsutvalg som består av:

Tre representanter valgt av eier, hvorav kommunestyret oppnevner 2 representanter.
Den tredje representanten er enhetsleder/styrer i barnehagen.
Tre representanter valgt av de ansatte.
Tre representanter valgt av foreldrene.

Hver avdeling har et foreldreråd, der foreldrerådet velger en representant til samarbeidsutvalget.

§5 Hver avdeling i Gratangen barnehage tar opp barn i alderen 0 – 6 år. Hvis antall barn etter hovedopptak er så lavt at samtlige får plass i én barnehage, kan rådmannen stenge én av barnehagene for det kommende barnehageåret.

§6
A Normaløpningstiden i barnehagen er: mandag – fredag kl 07.45 – kl 16.15. Etter skriftlig begrunnet søknad fra foresatte kan åpningstiden i den enkelte avdeling utvides innenfor tidsrommet 07.00 – 16.30. Søknaden fremmes ved melding om mottatt barnehageplass, eller minst en måned før ønsket endringstidspunkt.

Et barn skal maksimum ha en oppholdstid på 8,5 timer pr. dag. Etter skriftlig begrunnet søknad kan denne regel fravikes dersom utvidelsen er innenfor tidsrommet 07 -16.30.

Barnehagen er stengt faste og bevegelige helligdager. Hverdagene i forbindelse med jul og påske holder én av barnehagene stengt.

B Nytt barnehageår starter i uke 34. Barnehagen har stengt julaften og nyttårsaften samt uke 29, 30 og 31. Onsdag før Skjærtorsdag stenger barnehagen kl. 12:00 .
Barn skal ha 4 ukers ferie i løpet av et barnehageår hvorav minimum 3 uker skal avvikles sammenhengende i tidsrommet 15.mai – 15.september.

§7 Som betaling for oppholdet gjelder de til enhver tid fastsatte betalingssatsene kommunestyret bestemmer.

§8

A Barn som blir tildelt plass beholder plassen frem til skolestart, eller til plassen sies opp. Dette dersom ikke noe annet er uttrykt i opptaksvedtaket.
Oppsigelsestiden er en måned regnet fra siste dato i den måneden oppsigelsen leveres.

B I helt spesielle tilfeller – etter begrunnet søknad – kan et barn gis permisjon fra sin plass. Permisjonen gis ikke for et lengre tidsrom enn ut det barnehageåret søknaden fremmes i. Det må søkes om permisjon med minst én måneds varsel. Permisjonstiden begynner ved månedens begynnelse.

C Søknad om opptak skjer på fastsatt skjema.

D I forbindelse med hovedopptak hvert år reserveres tre barnehageplasser, med forbehold om ledige plasser, i hver avdeling. Reserverte plasser tildeles barn av lege, sykepleiere, pedagoger eller annet personell som kommunen har vedtatt skal ha fortrinnsrett til barnehageplass.
Reserverte plasser skal tildeles andre dersom det ikke foreligger søknad ved hovedopptak fra ovenfor nevnte personellgrupper.

§9

A Barnetallet i avdeling Gratangsbotn og avdeling Årstein er 18 barn (plasser) for barn over tre år og 9 barn (18 plasser) for barn under tre år.
Ved omgjøring av småbarnsplasser til plasser for barn over tre år, bør det samlede barnetallet ikke overstige 30 barn.

Normalt skal det ikke tildeles mer enn åtte reduserte plasser. Det tildeles ikke plasser som er mindre enn 50 %. Deltidsplassene skal benyttes hele, faste dager.

~~B Avdelingen ved Myrlandshaugen har 16 plasser.~~

BC Det forutsettes at bemanningen er i tråd med gjeldende, lover, regelverk og kommunale vedtak.

C~~D~~ Leke- og oppholdsarealet pr. barn over 3 år fastsettes til 4,5 kvm. Pr. barn, og 5,5 kvm. pr barn under 3 år.

§ 10 Opptak til den kommunale barnehagen skjer ved hovedopptak i april/mai, og ellers gjennom hele året dersom det blir ledige plasser. Hovedopptak kunngjøres gjennom lokalpressen og på kommunenes hjemmeside. Opptak av barn til barnehage skjer etter søknad på fastsatt skjema jfr. §8.

~~Enhetsleder for enheten~~Sektorleder for Oppvekst og kultur og barnehagens styrer foretar ~~i samarbeid med avdelingenes pedagogiske ledere~~ opptak av nye barn. Ved opptak av nye barn skal sammensetningen av barnegruppen etter alder, kjønn og funksjonshemminger m.m. vurderes. Dette for at barna skal sikres de beste muligheter for et godt opphold i barnehagen.

Ved hovedopptak gis inntil tre barnehageplasser med forbehold inntil eventuelle klagesaker er avgjort. Dette for å ivareta reelle klagemuligheter for de søkere som får avslag under hovedopptak.
Klagen stiles til Oppvekst og kultur, endelig klageinstans er kommunestyret.

§11 Opptakskriterier i prioritert rekkefølge:

1. Barn med nedsatt funksjonsevne har rett til prioritet ved opptak. Det skal foretas en sakkyndig vurdering for å vurdere om barnet har nedsatt funksjonsevne.
2. Barn med behov for barnehageplass som et forebyggende tiltak skal prioriteres dersom en sakkyndig vurdering eller et enkeltvedtak tilsier at opphold i barnehagen vil være hensiktsmessig.
3. Barn fra hjem der en eller begge foresatte har store belastninger pga sykdom eller funksjonshemminger.
4. Barn fra andre kulturer/land.
5. Barn som har enslig forsørger.
6. Barn som bor i områder hvor de er isolert fra jevnaldrende lekekamerater eller hvor bostedet medfører at barnet er særlig utsatt i forhold til ugunstige leke- og utviklingsmuligheter.

§12 Barnehagen skal være under tilsyn av lege og helsesøster.

§13 Barnehageplassen kan sies opp:

1 Dersom en ut fra pedagogisk vurdering finner at det er til beste for barnet eller barnehagen at barnet ikke er i barnehagen.
2 Dersom betaling av oppholdet ikke skjer til fastsatt tid skal barnehageplassen opphøre med en måneds varslingstid.

Ved restanse/ubetalt barnehageavgift, skal kommunekassereren kunne iverksette innkreving etter de regler som gjelder for kommunale avgifter.

§14 Gratangen barnehage drives i samsvar med kommunens intern kontroll system, forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, samt eventuelle andre forskrifter og bestemmelser som til enhver tid er gjeldende for kommunale virksomheter.

§15

A For virksomheter etter Lov om barnehager gjelder reglene om taushetsplikt i forvaltningsloven §§ 13 – 13f. Eget skjema for personalet i Gratangen barnehage er utarbeidet og skal benyttes i forhold til medarbeidere som har stillingsfunksjon ved noen av barnehagens avdelinger.

B Tilsvarende gjelder Lov om barnehager § 21, "opplysning til sosialtjenesten" og § 22 , "opplysninger til barnevernstjenesten"

§16 Den som skal arbeide i barnehage må legge fram tilfredsstillende politiattest. Attesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt eller dømt for seksuelle overgrep mot barn.

§17 Disse vedtektene er godkjent av Kommunestyret under sak /17.

§18 Vedtektene gjøres gjeldende fra barnehageåret 2017~~09~~/2018~~10~~

Referat fra møte i samarbeidsutvalget

Vedtekter for Gratangen barnehage

Møte: Torsdag 19. Oktober, 2017.

Tilstede: Hege Johansen, Hillbjørg Midtbø Kalseth, Renate Johansen, Tonje Moe Pettersen, Ona Wågen og Anette Dalbakk.

Endringer/nye forslag

§2 I kommunen har hovedutvalg for skole, oppvekst og kultur barnehagenemndas funksjon. Administrativ styring av barnehagen foretas av sektorleder og styrer i barnehagen (på vegne av rådmannen).

§4 2 representanter valgt av eier, hvorav kommunestyret oppnevner 1 representant. Den andre representanten er styrer i barnehagen.
2 representanter valgt av de ansatte.
2 representanter valgt av foreldrene.

§5 (…) Hvis antallet barn etter hovedopptak er så lavt at samtlige får plass i én barnehage, kan rådmannen stenge én av barnehagene for det kommende barnehageåret.

Vi syns ikke dette er presist nok, og dette blir uforutsigbart for alle i barnehagen. Så; hvor mange barn er det snakk om her – når hovedopptaket er så lavt? Vi mener det bør være en nedre grense på **12 plasser**, og da totalt sett i forskjellig alder. Hvis det etter hovedopptak er mindre enn 12 plasser kan rådmannen stenge.

Men, hvis én av barnehagene blir stengt, er vi avhengig av at det da ikke kan begynne nye barn i barnehagen i løpet av det året barnehagen er stengt, med tanke på personalgruppa. Og da med tanke på at det, for eksempel, kanskje må flere ansatte til for å dekke barnegruppa.

(…) Barnehagen har fem kurs-/planleggingsdager. På disse dagene er barnehagen stengt. Barna skal ha minimum 3 ukers sammenhengende ferie i tidsrommet 15. Mai – 15. September. Er dette avsnittet glemt i de reviderte vedtektene?

§6 Barnehagen er stengt faste og bevegelige helligdager. Hvis det er et reelt behov i hverdagene i forbindelse med jul og påske holder én av barnehagene åpent.

(Og vi mener at det bør være et tak på 3 barn.)

9B Det forutsettes at bemanningen er i tråd med gjeldende lover, regelverk og kommunale vedtak.

I Gratangen kommune har vi en grunnbemanning på tre 100% stillinger per avdeling når barnegruppa overstiger 12 plasser. (Under 12 plasser – 2 fulle stillinger)

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01122-2
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017
Kommunestyret	14.12.2017

KOMMUNAL HANDLINGSPLAN MOT MOBBING I BARNEHAGENE

Innstilling:
Kommunal handlingsplan mot mobbing i barnehagene godkjennes

Vedlegg:
Kommunal handlingsplan mot mobbing

Saksframstilling:

Gratangen barnehage har utarbeidet handlingsplan mot mobbing i barnehagene. Handlingsplanen legges fram til politisk behandling i hovedutvalg for Skole, Oppvekst og kultur 20.11.17 og deretter i kommunestyret 14.12.17.

Vurdering:

Handlingsplanen er et resultat av økt bevissthet på at mobbing er et økende problem i skole og barnehage, og det er viktig at både skole og barnehage jobber aktivt med å forebygge mobbing. Skolen har jobbet aktivt med å forebygge mobbing i flere år, og arbeidet har blitt aktualisert etter at Opplæringslovens §9a ble endret 1.8.17, og stiller tydeligere krav til skolens rolle. Det er ikke samme formelle krav til barnehagene i mobbesaker, men like fullt er det viktig at barnehagene jobber aktivt med forebygging.

Konklusjon:

Handlingsplan mot mobbing i barnehagene legges fram til politisk behandling.

KOMMUNAL HANDLINGSPLAN MOT MOBBING

GRATANGEN KOMMUNE

INNLEDNING

Handlingsplan mot mobbing er et forpliktende verktøy for barnehagene, skolene og fritidstilbud i arbeidet med å forebygge og forhindre mobbing. Planen inneholder en del som går på forebygging og en del som inneholder tiltak som skal iverksettes dersom mobbing oppdages.
Planen er generell og skal fungere som et utgangspunkt for egne planer i barnehage, skole/sfo og innen fritidstilbud.

Det å jobbe aktivt for å opprettholde et mobbefritt oppvekstmiljø for barn er et landsomfattende arbeid som bygger på flere sentrale høringer. Barnekonvensjonen, barnehageloven, rammeplan for barnehager, forskrift om miljørettet helsevern i barnehage og skole, grunnskoleloven samt "Partnerskap mot mobbing. Sammen for et inkluderende lærings- og oppvekstmiljø. 2016 -2020" gir forpliktelser og rettigheter knyttet til barns lærings- og oppvekstmiljø.

Planen er utarbeidet i januar 2017 og skal evalueres i 2019.

Gratangen den /

_____

1. HVA ER MOBBING?

Det er mobbing når ett eller flere individer, gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra ett eller flere individer
Mobbing oppstår i et forhold mellom et barn og et annet barn eller en gruppe, når erting går over til å bli ondsinnet og avvisende. Mobbing kan være:

Verbal (for eksempel bruke kallenavn)
Sosial (for eksempel bli holdt utenfor)
Materiell (for eksempel få ødelagt klær og eiendeler)
Psykisk (for eksempel bli truet eller tvunget til å gjøre noe)
Fysisk (for eksempel bli slått eller sparket)

Vilkårlig erting er ikke mobbing. Konflikter og enkelttilfeller av slåssing og utestenging er heller ikke mobbing. Det er noe som kan forekomme i barns lek, og ofte kan dette ordnes opp i , etter hvert og uten problemer for noen av partene.

HOVEDMÅL
GRATANGEN KOMMUNE SKAL HA NULLTOLERANSE MOT MOBBING.

DELMÅL
Alle ansatte og frivillige i vår kommune som arbeider med barn og unge skal daglig jobbe aktivt for å opprettholde et mobbefritt oppvekstmiljø .

2. FOREBYGGING AV MOBBING.

Mål:

- Å drive aktivt forebyggende arbeid i forhold til læringsmiljø/arbeidsmiljø
- Å sikre et godt samarbeid med foreldrene
- Å ha rutiner som avdekker om mobbing foregår
- Å følge opp mobbeoffer og mobber
- Å ha rutiner som sikrer god dokumentasjon

Delmål:

- Styrke barnas selvhevdelse på en god måte. (tørre å hevde egne meninger, stå imot gruppepress og ta initiativ til lek og samtaler.)
- Skape respekt og trygghet
- Styrke barnas sosiale kompetanse - øke relasjonskompetanse hos barna.
- Skape en inkluderende lekearena

Den enkelte enhetsplikter på systemnivå:

- Følge opp de utarbeidede rutiner
- Sørge for kompetanseutvikling
- Sørge for informasjon og veiledning til alle parter.
- Sette mobbing på dagsordenen
- Ha en handlingsplan, og den må være kjent hos barn, foreldre og ansatte

Den enkelte enhet utarbeider sin egen handlingsplan som bl.a. skal si noe om:

- Voksenrollen - voksne skal være gode og tydelige rollemodeller som har kompetanse og som viser ansvar. De må ha evne til å se, forstå og handle. Voksne må være tilstede og tilgjengelige.
- Hvordan man skaper et inkluderende miljø
- Relasjonsbygging - hvordan bygge opp gode relasjoner
- Hvordan inkludere foreldre i dette arbeidet

Innlæring av «Den gyldne regel»

DU SKAL VÆRE MOT ANDRE, SOM DU ØNSKER DE SKAL VÆRE MOT DEG.

1. Vi skal ikke mobbe andre
2. Vi skal hjelpe de som blir mobbet, ved å si fra til de som mobber, eller til en voksen
3. Vi har ansvar for å være sammen med barn som ofte er alene.

3. TILTAK NÅR MOBBING SKJER

Alle henvendelser fra barn, foreldre eller personale om antatt mobbing skal tas alvorlig. Tiltak må rettes mot enkeltbarn, barnegruppen og mot hele miljøet.

Personalnivå:

- Tydelige voksne som gir klare og forståelige grenser for hvilken oppførsel som er akseptabel.
- Det er den voksnes ansvar å gripe inn når en observerer atferd eller handlinger som gir grunn til bekymring.
- Systematisk observasjon og kartlegging av enkeltbarn og hvordan barna er mot hverandre generelt, miljøet må analyseres.
- Observere også den voksnes atferd og holdninger.
- Leder innkaller til et møte for å informere om det som er avdekket.
- Skjemaet «Tiltaksplan når mobbing skjer» fylles ut.
- Når tiltakene er gjennomført innkalles til nytt møte for evaluering, eventuelt nye tiltak iverksettes.
- G od kommunikasjon med foreldre/foresatte under hele prosessen.

Barnenivå:

- Vurderer hvem av barna som skal involveres.
- Samtaler med de involverte barna
- Hjelpe barna med å sette ord på egne følelser, og å sette seg inn i hva andre føler og hvordan de opplever situasjonen
- Forslag til andre metoder.
- Legge til rette for positivt samspill gjennom små og bevisst sammensatte lekegrupper.
- Drama, bøker, sanger, flanellograf, sang leker, dukketeater m.m.

Foreldrenivå:

- Handlingsplanen gjøres kjent for alle foreldre/foresatte.
- Foreldre/foresatte til den som blir mobbet kalles inn til samtale.
- Så kalles foreldre/foresatte til den som mobber inn til samtale. Deretter har vi fellesmøte for begge parter.
- Hva kan foreldrene bidra med?
- Leder vurderer hvem i foreldregruppa som skal informeres (avklares med foreldre/foresatte til de direkte involverte).
- Følge opp tiltak hjemme.
- Møte med de involverte foreldre /foresatte der tiltaksplan evalueres.
- Tema på foreldremøte med fokus på hvordan hjem og barnehage kan samarbeide for å forebygge mobbing.

TILTAKSPLAN NÅR MOBBING SKJER

TILTAK	ANSVAR LIG	GJENNOMFØRT Signatur og dato
Den som observerer mobbing informerer sin leder straks. Øverste leder i enheten skal også informeres. Dette tas opp på nærmeste et eget møte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd? Hva har barna/barnet gjort? Hvordan har de voksne forholdt seg? Bli enige om tiltak.	Den som observerer mobbing. Alle .	
Snakk med barna om det som har skjedd. Be barna komme med forslag til hva vi kan gjøre videre. Sammenfatt barnas forslag med de forslag personalet har kommet fram til.	Den ansatte som står barna nærmest, evt. sammen med leder .	
Foreldrene/foresatte til den/de som blir mobbet og den/de som mobber blir informert og tatt med på råd.	Leder for avdelingen eventuelt sammen med leder for enheten	
Evaluering av hvordan det går etter 1 - 2 uker. Nye samtaler med barna.	Den ansatte som står barna nærmest, evt. sammen med leder.	
Evaluering på avdelingsmøte. Eventuelle nye tiltak?	Leder sammen med øvrig personale.	
Ny informasjon/nye samtaler med foreldre/foresatte etter behov.	Avdelings leder, evt. sammen med enhetens leder	
Evaluering bør skje kontinuerlig hver måned eller oftere inntil saken er løst.	Leder sammen med øvrig personale	

REFERAT FRA MØTE VEDRØRENDE MOBBING I BARNEHAGEN

Skjemaet skal ligge i barnets mappe (kopi til foreldre/foresatte) .

Møtedato: _____/_____ 20____

Tilstede på møte:

_____

Hva saken gjelder	Tiltak videre	Ansvarlig

Dato for neste møte er satt til ____/____ 20____ klokken_____

Gratangen, den: ____/____ 20____

_____ _____

Underskrift ansatte Underskrift ansatte

_____ _____

Underskrift foreldre/foresatte Underskrift foreldre/foresatte

KARTLEGGING

Refleksjoner om mitt forhold til barna

Spørsmål	Ja - alltid	Ja - ofte	Nei - sjelden	Nei - aldri
Er jeg anerkjennende og støttende overfor barnas egne initiativ? Gjelder dette alle barna?				
Ser jeg alle barna? Blir alle barna lagt merke til i like stor grad, uavhengig av type personlighet (innadvendt/ utadvendt) ?				
Får noen barn stadig positiv oppmerksomhet fra meg – mer enn andre barn?				
Får noen barn stadig negativ oppmerksomhet fra meg – mer enn andre barn?				
Er det blitt et mønster i at jeg har lettere for å tro på noen barns forklaringer på konflikter og hendelsesforløp enn på andre barns forklaringer ?				
Er det noen barn i barnegruppa som jeg tar mer kontakt med – og finner på flere aktiviteter med,				

enn andre barn? Er det noen barn i barnegruppa som jeg tar lite kontakt med – og sjelden finner på aktiviteter med?				
Har jeg større tålmodighet med noen barn i barnegruppa – mens andre oftere blir avbrutt og/eller må vente?				
Er jeg meg selv bevisst om forskjellen på humor og ironi?				

Miljøet i barnehagen /skolen/fritidstilbudet

Spørsmål	Ja - alltid	Ja - ofte	Nei - sjelden	Nei - aldri
Er miljøet i barnehagen preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse, varme og respekt?				
Er miljøet i barnehagen inkluderende?				
Er samspillet barna i mellom preget av likeverdighet og veksling av hvem som får bestemme og hvem som til enhver tid får være med?				
Er det en trygg og avslappet tone preget av humor, spontanitet, oppmuntring og glede?				

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01124-2
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017

KOMMUNAL PLAN FOR OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

Innstilling:
Kommunal plan for overgang fra barnehage til skole godkjennes

Vedlegg:
Kommunal plan for overgang fra barnehage til skole

Saksframstilling:
Det er utarbeidet kommunal plan for overgang fra barnehage til skole. Planen legges fram til behandling i hovedutvalg for Skole, oppvekst og kultur, samt til kommunestyret i møtet 14.12.17.

Vurdering:
Kontakten mellom barnehage og skole i forbindelse med at 6. åringene forlater barnehagen og begynner på skolen er svært viktig. For noen barn oppleves overgangen som veldig stor. Det legges mer og mer vekt på at overgangene mellom barnehage og skole, og overgangen mellom trinnene i utdanningsløpet skal bli gode, og det er derfor positivt at det er utarbeidet en egen plan for overgang fra barnehage til skole.

Konklusjon:
Planen legges fram til politisk behandling.

KOMMUNAL PLAN FOR OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

GRATANGEN KOMMUNE

INNLEDNING

Gratangen kommune ønsker gjennom denne planen å styrke sammenhengen mellom barnehage og skole og skape en god overgang for barna når de skal begynne på skolen og eventuelt skolefritidsordning (heretter sfo). Samarbeid mellom barnehage- og skole eiere, barnehage og skole en forutsetning for å få dette til.

Skolestart er en stor begivenhet i barnas liv. De aller fleste barn og foreldre ser frem til skolestart med stor forventning, men barnehageslutt og skolestart kan for noen fortone seg som skummelt og utfordrende.

Å oppleve sammenheng mellom barnehage og skole og å være trygg i overgangsfasen gir et godt grunnlag for det videre opplæringsløpet.

Det er ikke nok å rette oppmerksomheten mot barns forutsetninger alene for å sikre at barnet er klar til skolestart. Å være klar for skolelivet må også ses i sammenheng med barnets omgivelser, familien , de jevnaldrende, barnehagen og lærere i skolen.

(Kunnskapsdepartementet: Fra eldst til yngst. Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole.)

Overgangsprosesser er sårbare og kan støtte eller svekke barns utvikling og selvbilde. Med overgang i denne sammenheng tenker vi på en prosess av endringer som barnet og familien møter når de forlater barnehagen og skal over i skolen. Overganger fører ofte til rolleendringer som igjen innebærer forventninger og krav til barnet. Overgangen berører også miljøet rundt barnet, foreldre, familie og venner. Dette kan være sensitive perioder der samspill mellom partene som er involvert får ekstra stor betydning.

Barnehage og skole er deler av samme utdanningssystem. Begge er institusjoner for omsorg, oppdragelse, lek og læring selv om de har ulik egenart. Likheter og forskjeller i barnehage og skole skal tas vare på.

Mål:

Barnehage og skole/sfo har et system som sikrer en god overgang for alle barn, slik at de og deres foreldre føler seg trygge og ivaretatt i den nye skolehverdagen.

1) REGELVERK OG RAMMEBETINGELSER

Både i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og i prinsipper for opplæringen slås det fast at barnehage og skole skal samarbeide til barnets beste.

I kapittel 5.1 i rammeplanen heter det:

"*Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem. Planer for barns overgang fra barnehage til skole må være nedfelt i barnehagens årsplan".*

I samme kapittel rådes barnehage og skole til å gjensidig informere hverandre om sine virksomheter. Barnehagen har et ansvar for å tilrettelegge for at barna kan ta avskjed med barnehagen på en god måte og glede seg til å begynne på skolen.

I prinsippene for opplæringen (Læringsplakaten) heter det:

" Godt og systematisk samarbeid mellom barnehage og barnetrinn, barnetrinn og ungdomstrinn, ungdomstrinn og videregående opplæring skal bidra til å lette overgangen mellom de ulike trinnene i opplæringsløpet".

I følge denne planen skal:

- Barnehagetiden avsluttes på en god måte
- Skolen og sfo forbereder seg på å ta imot barnet
- Barnet blir kjent med skolen i god tid før skolestart
- Det er sammenheng og progresjon i læringsinnholdet i barnehage og skole
- Foreldre godkjenner informasjonsoverføring fra barnehage til skole og har muligheter for aktiv medvirkning i denne
- Skole og barnehage har felles møteplasser for forventningsavklaringer, kompetanseutvikling og felles planlegging
- Barnehage- og skoleeier har det overordnede ansvaret for å legge til rette for samarbeid

2) HVA SKAL TIL FOR Å SKAPE EN GOD OVERGANG

2 A) God overgang dreier seg om positive opplevelser for barnet

I barnehagene i Gratangen har vi opplegg for skolestartere for å bygge fellesskap på det å være de største i barnehagen og forberede barna på en ny og spennende sfo - og skolehverdag

Vi kaller det førskolegruppe. I førskolegruppa legger vi vekt på :

- selvstendighet
- sosialkompetanse
- språk- og begrepsopplæring
- antall, rom og form
- ta imot felles beskjeder

Vi legger vekt på barns medvirkning av innholdet i førskolegruppa, men også i forhold til overgang til skole. Barna skal få mulighet til å fortelle om sine forventninger, følelser og ønsker i forhold til det å begynne på skolen. Det skal få innvirkning på barnehagens arbeid med overgangen. Det er viktig at barn opplever at formidling av egne ønsker og behov har betydning for hvordan oppstarten og den første tiden på skolen blir.

Barna skal videre ha mulighet til å delta i planleggingen av de felles treffene vi har sammen med 1.klasse og noen ganger hele småtrinnet.

Fordi barnehagen vet hva som foregår i første klasse og sfo kan vi snakke positivt og konkret om alt det praktiske rundt oppstart i skole og sfo. Dette er med på å bidra til at barna får positive og realistiske forventninger til skolestart.

Tiden i barnehagen markeres med en avslutningstur eller et arrangement der målet er å gi barnet en fin avslutning på barnehagetiden.

2 B) Barnets opplevelser avhenger av hvordan foreldrene forholder seg

Mål: Engasjere foreldre og gi dem en god forståelse av hva overgangen innebærer for deres barn. samtidig som de opplever å ha god kontakt med barnehage, skole og sfo.

A) I barnehagen

Hvordan barnet opplever det å forlate barnehagen som de er trygge i for å begynne på skolen, er i stor grad avhengig av hvordan foreldrene forholder seg til dette.
Det betyr igjen at foreldrene må ha god dialog med barnehage og skole og arbeidet med sammenheng og overgang.

- Barnehagen tydeliggjør opplegget for de eldste barna i sin årsplan
- På foreldremøtet på høsten året før skolestart får foreldrene informasjon om hvordan det skal jobbes med førskolegruppa for å gjøre barna best mulig forberedt til skolestart. De får kjennskap til innholdet i førskoleopplegget, markering av avslutning på barnehagetiden og om samarbeidet med skolen.
- På foreldresamtalen om våren vil det bli informert mer om overgang til skole/sfo. Det vil bli informert om hva som vil skje i første klasse og sfo, hvordan barna har fått medvirket for å gjøre overgangen til skole best mulig. De vil bli informert om at den daglige kontakten med skole/sfo blir annerledes enn det de er vant til i barnehagen.
  Videre må det her avklares hva slags informasjon man kan gi skolen om barnet. Det er foreldrenes behov for overføring av informasjon som skal være styrende.

B) På skolen.
Det er viktig at skole/sfo har tid og mulighet til dialog og gjensidig avklaring av forventninger med foreldrene

- På våren sender skole/sfo ut informasjon til foreldrene med blant annet kontaktinformasjon slik at de kan stille spørsmål etterhvert som de melder seg.

- Foreldremøte våren før skolestart med mer informasjon, avklaringer etc. samt presentasjon av kontaktlærer dersom det er mulig. Skolen vurderer i hvilken form dette skal skje ut fra hvor mange skolestartere det er.
- Foreldremøte tidlig i september når barna har begynt på skolen
- Foreldresamtaler i oktober

2 C) God overgang avhenger av godt et samarbeid mellom barnehage og skole

Barnehage, skole og sfo organiserer møtepunkter for å sikre kontinuerlig og systematisk samhandling gjennom profesjonell dialog. Målet er å fremme barnas opplevelse av sammenheng og utvikling fra barnehagens siste år til skolens første år.

1. Hver høst i oktober skal barnehage, skole/sfo møtes for gjensidig informasjon. Dette kan være
   - hva er innholdet i førskolegruppa
   - hva skjer i første klasse
   - hva bør barna kunne før de starter på skolen
   - planlegge møtepunktene mellom førskolegruppa og 1. klasse (småtrinnet)

2. I november er det innskriving på skolen med foreldre, og barnehagelæreren får også møte.

3. Et nytt samarbeidsmøte om våren der skolen får informasjon om de barna som skal starte på skolen til høsten.

3). MØTEPUNKTENE MELLOM FØRSKOLEGRUPPA OG 1.KLASSE.

Det avvikles 5 - 6 treff fra januar til og med juni det året barna skal begynne på skolen. Det første møtet finner sted på skolen. Her vil skolestarterne få møte elever og lærere på småtrinnet og bli kjent med skolens fysiske miljø; klasserom, gymsal,toalett og sfo sine lokaler.
Skolen vil også besøke barnehagene og det vil bli arrangert ulike turer. Deler av innholdet disse dagene er barna med og planlegger.
Hvert 4.år er det leirskole. Da er hele småtrinnet med sammen med førskolegruppa. De årene det ikke er leirskole blir det en felles tur før man avslutter disse treffene. Så gjenstår skolestart.

4). OVERSIKT OVER SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE - SKOLE OG FORELDRE.

Tid	Sted	Aktører	Innhold	Ansvarlig
Oktober	Barnehage	Skole - barnehage	Avklare forventninger - planlegging	Barnehagelærer i Gratangsbotn som har førskolegruppa
November	Skolen	Barn - foreldre -barnehage	Innskriving	Rektor/inspektør
Mars	Barnehage	Skole - barnehage (lærer - barnehagelærer	Informasjon om barna	Barnehagelærer på Årstein som har førskole - gruppa

Disse møtepunktene gjelder ikke barn med spesielle behov eller barn som skal innmeldes til PPT. Det er eget opplegg for det.

5). BARN MED SPESIELLE BEHOV

Når det gjelder barn med spesielle behov starter samarbeidet med skolen høsten før skolestart. Skolen blir invitert på det første ansvarsgruppemøtet i oktober. Her avklarer vi hvor tett samarbeidet med skolen skal være og vi avtaler neste møtetidspunkt ut fra behov. Styrer i barnehagen er ansvarlig for innkalling til ansvarsgruppemøtet. Skolen får på denne måten god tid til å forberede seg på å ta imot barn som trenger ekstra oppfølging. Det kan være nødvendig med fysisk tilrettelegging, spesial pedagogisk opplegg eller annen ekstra oppfølging.

Det kan forekomme at barnehagen har barn som det ikke er opprettet en ansvarsgruppe rundt, men som man mener vil trenge spesial pedagogisk oppfølging i skolen. Her er det også viktig at skolen får kjennskap til dette barnet tidlig slik at det kan jobbes videre med saken i forhold til PPT.

Før informasjon om et barn leveres til skolen skal det være avklart med foreldrene og samtykkeerklæring underskrevet. Skolens deltakelse på ansvarsgruppemøte må også avklares med foreldrene i forkant.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/00827-14
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	14.12.2017

REVIDERT PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLAN FOR OPPVEKST - ANDRE GANGS BEHANDLING

Innstilling:
Planprogram for kommuneplan for Oppvekst godkjennes

Vedlegg:
Planprogram for kommuneplan for Oppvekst
Høringsuttalelse fra Troms fylkeskommune
Høringsuttalelse fra Montessoriskolen Morgan
Høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Troms

Saksframstilling:

Planprogrammet for kommuneplan for Oppvekst har vært på høring, med høringsfrist 15.11.17. Etter høringsfristens utløp var det innkommet høringssvar fra Troms fylkeskommune og Montessoriskolen Morgan. IMDI varslet før høringsfristen at de vil komme med en uttalelse innen mandag 20.11.17, men har unnlatt å sende høringsuttalelse. Fylkesmannen i Troms sendte inn høringssvar rettidig, men uttalelsen ble ikke registret tidsnok til å være med i saken som ble behandlet i Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur 20.11.17. Det legges derfor fram en revidert versjon av planprogrammet for kommunestyret, hvor også fylkesmannens merknader tatt med.
Planprogram og høringsuttalelsene følger vedlagt.

Vurdering:

Etter at planprogrammet har vært på høring, legges det fram en justert versjon til 2.gangs behandling. Det er tatt hensyn til innspill, og det er gjort en ny gjennomgang av forslaget.

Troms fylkeskommune er positive til planarbeidet, og mener at planen vil ta for seg mange viktige tema, og at det er lagt opp til god medvirkning i prosessen. Fylkeskommunen foreslår at det settes opp et nytt hovedtema i tillegg til de som allerede er registrert i høringsdokumentet: Samhandling i den 13-årige grunnskoleopplæringen. Fylkeskommunen viser også til regionale planer og strategier som legger føringer for kommunenes planarbeid.

Montessoriskolen påpeker en faktafeil i fremstillingen av at Myrlandshaugen barnehage ble nedlagt. Dette er korrigert i den reviderte teksten.

Fylkesmannen er positiv til at det utarbeides en Oppvekstplan og har merknader til noen formelle punkter knytte til lovverk og føringer, samt ønsker noe mer om utredningsbehov.

I tillegg har administrasjonen tatt inn et nytt punkt om samisk språk og kultur samt tre stammers møte i oversikten over hovedtema i planen.

Endringene som er foretatt er:

s. 1 - endret første avsnitt under overskriften Status

s. 4 - skrevet inn to nye områder

- Samisk språk og kulturkompetanse, kunnskap om tre stammers møte
- Samhandling i den 13-årige grunnopplæringen

s. 5 – nytt innhold under ny overskrift

s. 5 - nytt tredje avsnitt under overskriften Føringer og lovverk.
Det er i tillegg regionale føringer gjennom fylkeskommunale planer og vedtak som kan påvirke innholdet i planen. Aktuelle planer er Regional bibliotekplan og Strategi for samisk språk og kulturkompetanse.

s. 5 - nytt fjerde avsnitt under overskriften Føringer og lovverk.
Nasjonale forventninger til regional og lokal planlegging 2015 legger overordnede føringer for samfunnsutviklingen i kommuner og regioner.

Konklusjon:

Planprogram for kommuneplan for Oppvekst legges fram til andre gangs behandling.

Gratangen kommune

Kommunedelplan Oppvekst 2019-2022

FORSLAG TIL PLANPROGRAM, DESEMBER 2017

Innhold

Om planprogram for kommunedelplan for oppvekst 1
Formålet med en oppvekstplan 1
Bakgrunn 2
Status 2
Hovedtema i planen 4
Utredningsbehov 5
Føringer og lovverk 5
Tidsavgrensning 6
Forslag til prosess og framdrift 6
Forslag til organisering og medvirkning 7

Om planprogram for kommunedelplan for oppvekst

Dette dokumentet er planprogram for kommunedelplan for oppvekst i Gratangen kommune.

I henhold til Plan og bygningslovens skal kommunene utføre en løpende kommune-planlegging med sikte på å samordne den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utvikling innenfor sine områder, jf. §3-1, §3-2 og §3-3. En kommunedelplan er en betegnelse for en plan for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder (sektorer). Det kan utarbeides en kommunedelplan for et hvert tema eller område hvor dette er hensiktsmessig. Det er kommunestyret som avgjør om det skal settes i gang arbeid med en separat kommunedelplan, eller om det aktuelle temaet i stedet skal behandles innenfor en samlet kommuneplan.

Gratangen kommune har i 2017 vedtatt kommuneplanens samfunnsdel. Prioriteringene i samfunnsdelene gir føringer for sektorområdene, og det er særlig to områder som berører oppvekstsektoren;

- Videreutvikle og forbedre offentlige tjenester gjennom kontinuerlig innovasjon samt åpen og nær dialog med sine innbyggere
- Arbeide for at grunnskolen i Gratangen samarbeider tettere med lokalt næringsliv

Formålet med en oppvekstplan

En langsiktig plan for oppvekstområdet skal være retningsgivende for politiske og administrative beslutninger i planperioden. Planen er et styringsverktøy for kommunen som barnehage- og skoleeier. Oppvekstplanen skal beskrive nåsituasjonen og peke på kommende utfordringer for sektoren. Planen skal beskrive mål for det kvalitative innholdet i barnehage,

skole, kultur- og fritidsaktiviteter for barn/unge samt generelt oppvekstmiljø. I tillegg skal oppvekstplanen gi føringer for hvordan tjenestene skal organiseres i perioden, og eventuelle lokale satsingsområder utover det lovpålagte. Innholdet med planen, og hvordan arbeidet med den skal gjennomføres, skal beskrives i et planprogram. Forslag til planprogram legges fram for politisk behandling og sendes deretter ut på høring. Etter høringsperioden legges bearbeidet forslag fram for ny behandling, og planprogrammet vedtas endelig av kommunestyret.

For at planen skal fungere som et godt og aktuelt verktøy bør den revideres hvert fjerde år. I tillegg skal årlig handlingsplan revideres i forbindelse med kommunestyrets budsjettvedtak for kommende år.

Arbeidet med kommune(del)planer reguleres av Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven) §§3-1 til §3-3.

Bakgrunn

Etter omorganisering av kommuneadministrasjonen vinteren 2016/2017 består nå sektor for Oppvekst og kultur av enhetene Gratangsbotn skole, Gratangen barnehage avd. Årstein og avd. Gratangsbotn, Gratangen bibliotek, Ungdomsstua, kulturkontoret og musikkskolen. I tillegg inngår oppfølging av den kommunale delen av NAV, Astafjord barnevernstjeneste, deler av flyktningtjenesten og ansvar for voksenopplæring i sektorledelsens ansvarsområde.

Gratangen kommunes økonomi er under press, både fordi kravene til kommunale tjenester øker og fordi innbyggertallet er synkende. Et lavere barnetall fører over tid til små og sårbare enheter, som kan gjøre det krevende å opprettholde god tjenestekvalitet. Kommunen som skole- og barnehageeier må forholde seg til at det kan bli mer krevende å rekruttere ansatte med ønsket kompetanse til ledige stillinger i oppvekstsektoren.

Status

I løpet av de siste årene er det gjennomført strukturendringer i skolesektoren med nedlegging av Nord-Gratangen skole som en konsekvens. Som en følge av nedleggelsen ble den private Montessoriskolen Morgan opprettet. Gratangen barnehage er redusert til to avdelinger/lokasjoner etter at Myrlandshaug barnehage ble nedlagt. Reduksjon i barnetallet og stram kommuneøkonomi er noen av årsakene til endringene i oppvekstsektoren.

Etter at strukturendringene ble gjennomført er den økonomiske situasjonen nå mer forutsigbar. Samtidig er det en generell tilstramming i kravene til innhold og kvalitet i barnehager og skoler, som gjør det utfordrende for en liten kommune å møte forventningene fra nasjonale myndigheter og lokale brukere. Gratangen kommune har bosatt flyktningfamilier og enslige mindreårige flyktninger, noe som gir utfordringer for enhetene som møter barn og unge med andre faglige, kulturelle og sosiale behov enn barna med tradisjonell, nasjonal bakgrunn.

Tilflytting av flyktningfamilier og arbeidsinnvandrere har ikke ført til at reduksjonen i barnetallet har stoppet opp. Statistisk sentralbyrås befolkningsframskrivinger tyder på at barnetallet vil synke i årene som kommer. Pr. 1.4.2017 er det 1131 innbyggere i kommunen. Ifølge SSB vil folketallet synke til 1040 i 2030, og 986 i 2040.

Prognosen for antall barn og unge i alderen 0-19 år viser en reduksjon fra 230 barn/unge i 2018 til 186 barn/unge i 2030.

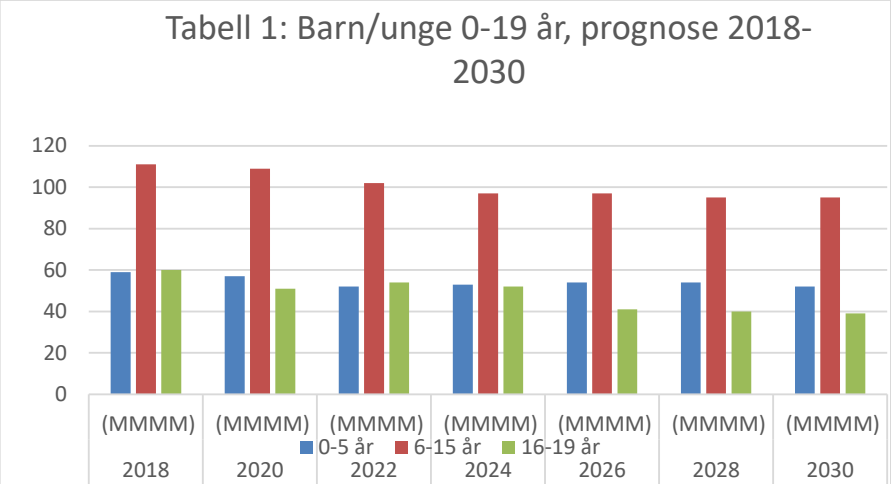

Prognosen for barn i alderen 0-5 og 6-15 viser en reduksjon i antall barn mellom 0-5 år fra 59 i 2018 til 52 i 2030. I aldersgruppen 6-15 år reduseres antallet fra 111 i 2018 til 95 i 2030.

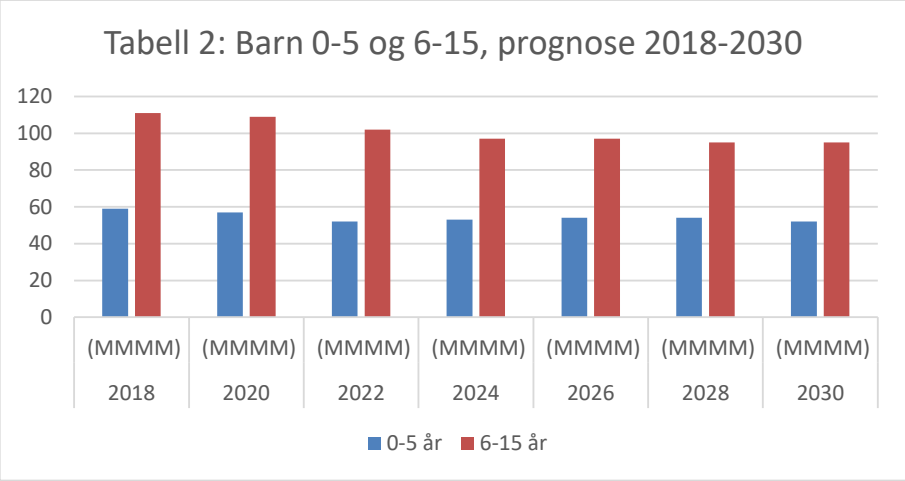

Det stilles tydeligere krav til kvaliteten og innholdet i oppvekstsektoren fra nasjonale og regionale myndigheter. I 2017 innføres blant annet ny generell del til opplæringsloven og skjerpede krav til elevenes psykososiale skolemiljø (opplæringslovens §9a). Ny rammeplan for barnehagene forskriftsfester en rekke skal-bestemmelser som barnehageeiere skal implementere i barnehagene. Kravene til pedagogisk innhold og kvalitet, og dokumentasjonen

av dette, er krevende for små enheter som er sårbare for endringer i barnetall/elevtall og pedagogisk personale.
Det stilles generelt høyere kompetansekrav til ansatte i barnehager og skoler enn tidligere, noe som igjen stiller krav til kommunes ansvar for å drive løpende kompetanseheving, profesjonsutvikling, rekrutteringspolitikk og evne til å initiere utviklingsarbeid.

Rammebetingelsene for bygninger og anlegg er gode for Gratangsbotn skoles del. Det vil imidlertid bli behov for å ta stilling til framtidig barnehagebygg fordi leieavtalen i Gratangsbotn utløp i 2016. Barnehagen på Årstein har vedlikeholdsbehov, og imøtekommer ikke dagens krav til arealinndeling og teknisk standard i barnehager. Det er etablert et forprosjekt som skal utarbeide romplan og beskrive behov for inne- og utearealer ved en eventuell samlokalisering av barnehagen og skolen i Gratangsbotn.

Fritidstilbudet for barn og unge i alderen 6 til 15 år er relativt bra. Kommunens tilbud til barn og unge er i hovedsak den kommunale musikkskolen, samt Ungdomsstua på Årstein som er åpen på kveldstid onsdager. Det er omtrent tre år med ventetid for opptak i musikkskolen. Biblioteket har utlån av bøker og medier til barn og unge. Alle unge over 16 år, som går på videregående skole, må søke seg til skole utenfor kommunen. Dette gjenspeiles i fritidstilbudet til denne aldersgruppen.

Gratangen kommune har ansvar for bosatte mindreårige enslige flyktninger som skal delta i samfunnet på lik linje med jevnaldrende barn. Det kan være spesielt utfordrende for disse barna å finne seg til rette i ordinært skoleløp og samfunnsliv. Det er nødvendig at kommunen lager helhetlige og langsiktige planer for disse, om nødvendig for det enkelte barnet.

Hovedtema i planen

De viktigste temaene som skal omfattes av planen er temaer som Gratangen kommune har helt eller delvis innflytelse over, som:

- Barnehagetilbudet, innhold og struktur
- Grunnskoletilbudet, innhold og struktur
- Musikkskoletilbudet, innhold og struktur
- Skolefritidstilbud, innhold og struktur
- Tilrettelagt undervisning og tidlig innsats
- Samisk språk og kulturkompetanse, kunnskap om tre stammers møte
- Samhandling i den 13-årige grunnopplæringen
- Skolebibliotek
- Astafjord barneverntjeneste
- Tverretatlig samarbeid om barn og unge, inkludert rus og psykisk helse
- Tiltak mot barnefattigdom
- Fritidstilbud til barn og unge
- Samarbeid skole – næringsliv
- Samarbeid skole/barnehage - hjem
- Kompetanse og rekruttering

- Interkommunalt samarbeid på oppvekstområdet
- Nasjonalt og internasjonalt samarbeid

Utredningsbehov

For å komme fram til hensiktsmessige tiltak innenfor de ulike hovedtemaene i planen kan det være behov for utredninger. Det pågår et forprosjekt om samlokalisert skole/barnehage som kan gi kunnskap som kan legges til grunn for det framtidige barnehagetilbudet, og det utarbeides Rehabiliteringsplan for Gratangen som er viktig for å avklare tverretatlig samarbeid om barn og unge. Andre områder som det kan være behov for å utrede er tiltak mot barnefattigdom, tilrettelagt undervisning og tidlig innsats, samhandling i den 13-årige grunnopplæringen, samt tiltak som legger til rette for samisk språk og kulturkompetanse og kunnskap om tre stammers møte. Utredninger vil baseres på tilgjengelig statistikk og data, blant annet UNG-data undersøkelse i 2018, SSBs statistikkbank og regionale analyser hvor Gratangen er omtalt.

Føringer og lovverk

Kommuneplanens samfunnsdel og Planstrategi for 2015-2019 gir viktige føringer for arbeidet med oppvekstplanen. Samfunnsdelen sier blant annet:

- Arbeide for at grunnskolen i Gratangen samarbeider tettere med lokalt næringsliv
- Videreutvikle kommunens kulturarv – samisk/kvensk kultur, kystkultur og krigshistorie
- Fokusere på de behov, muligheter og utfordringer som samisk språk og kultur har i skole og barnehage samt blant voksne

Kommunens budsjettvedtak og økonomiplan gir viktige rammebetingelser for oppvekstsektoren. Sektorens virksomhet er også regulert gjennom et omfattende lovverk, blant annet gitt gjennom Lov om opplæring med forskrifter og Lov om barnehager med forskrifter. Dessuten gir FNs barnekonvensjon viktige prinsipielle føringer for kommunenes ansvar for barn og unges oppvekstforhold. Blant annet gir artikkel 3, om barns beste, klare føringer for kommunens arbeid for barn og unge under 18 år. Barnekonvensjonen ble ratifisert av Norge 8. januar 1991.

Artikkel 3 – Barnets beste
1. Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.
2. Partene påtar seg å sikre barnet den beskyttelse og omsorg som er nødvendig for barnets trivsel, idet det tas hensyn til rettighetene og forpliktelsene til barnets foreldre, verger eller andre enkeltpersoner som har det juridiske ansvaret for ham eller henne, og skal treffe alle egnede, lovgivningsmessige og administrative tiltak for dette formål.
3. Partene skal sikre at de institusjoner og tjenester som har ansvaret for barns omsorg eller beskyttelse, retter seg etter de standarder som er fastsatt av de kompetente myndigheter, særlig med hensyn til sikkerhet, helse, personalets antall og kvalifikasjoner samt kvalifisert tilsyn.

Det er i tillegg regionale føringer gjennom fylkeskommunale planer og vedtak som kan påvirke innholdet i planen. Aktuelle planer er regional bibliotekplan og strategi for samisk språk og kulturkompetanse.

Nasjonale forventninger til regional og lokal planlegging 2015 legger overordnede føringer for samfunnsutviklingen i kommuner og regioner.

Tidsavgrensning

Arbeidet vil bli utført fra august 2017 til utgangen av 2018. Vedtatt plan har en tidsbegrensning på fire år, og vil gjelder fra 2019 til og med 2022. Oppvekstplanens handlingsplan vil bli rullert årlig i forbindelse med kommunens budsjettarbeid. Kommunestyret må ta stilling til om Oppvekstplanen skal rulleres i neste kommunestyreperiode når Gratangen kommunes planstrategi for 2020-2024 skal vedtas høsten 2020.

Forslag til prosess og framdrift

Det tar normalt 18-24 måneder å utarbeide en kommune(del)plan, avhengig av omfang og kompleksitet. Hovedårsaken til at arbeidet tar tid er at alle interessentene skal få mulighet til sette seg inn i planprogram og planforslag, samt uttale seg til forslagene og medvirke i planarbeidet. Innbyggerne skal inviteres til å komme med innspill til utfordringene og løsningsforslagene som blir skissert, og de mest berørte interessentene skal delta aktivt i planarbeidet. Når kommunestyret har vedtatt planforslaget første gang, og planen er lagt ut til offentlig ettersyn og høring, inviteres aktuelle høringsparter til høringsmøte.

Framdrift:

- Utarbeide planprogramforslag som behandles i planutvalget og kommunestyret, som vedtar å legge det ut på høring i minst 6 uker (september 17).

- Forslag til planprogram behandles av planutvalget og vedtas av kommunestyret (desember 17).

- Administrasjonen/prosjektgruppa utarbeider et kunnskapsgrunnlag/faktadel, gjennomfører medvirkningsmøter (§5-1) og utarbeider planforslag med mål, strategier og handlingsplan (høsten 2017 og våren 2018).

- Forslag til kommunedelplan behandles av hovedutvalg for oppvekst og kultur, planutvalg og kommunestyre, som vedtar å sende forslaget ut på høring og legge ut til offentlig ettersyn i minst seks uker (september 18).

- Endelig forslag legges fram for (planutvalg) og kommunestyre. Vedtatt plan kunngjøres (desember 18).

Forslag til organisering og medvirkning

Prosjekteier:	Kommunestyret
Prosjektansvarlig:	Rådmann
Prosjektleder (PL):	Sektorleder oppvekst og kultur
Prosjektgruppe:	PL, rektor Gratangsbotn skole, styrer Gratangen bhg., 2 HTV, 2 fra ungdomsrådet, leder FAU Gratangsbotn skole, leder FAU Montessoriskolen Morgan og leder SU Gratangen barnehage
Kommunal ressursgruppe:	PL, Sektorleder helse og omsorg, leder teknisk etat, helsesøster, psykiatritjenesten, kulturkonsulent, biblioteksjef, ungdomsarbeider, musikkskolelærer, Astafjord barnevernstjeneste, rektorer, barnehagestyrere.
Referansegruppe:	Hovedutvalg for Oppvekst og kultur

Det legges i tillegg vekt på medvirkning fra foreldre, ansattes organisasjoner, andre innbyggere, berørte lag og foreninger og andre berørte interesseorganisasjoner for å sikre en best mulig plan. Kommunen har et spesielt ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som har behov for særskilt tilrettelegging for å delta, herunder barn og unge. Møtene i ungdomsrådet vil være en viktig arena for dialog og diskusjon om innholdet i planforslaget.

Det blir gjennomført høring av planforslaget etter bestemmelsene i Plan og bygningslovens §11-14 og §5-2.

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkasuohkan

Stabssjef

Gratangen kommune
Nergårdveien 2

9471 GRATANGEN

Vår ref.:	**Saksbehandler**:	**Arkiv**:	
17/14279-2	Synnøve Lode	140 SAKSARKIV	
Løpenr.:	**Tlf. dir.innvalg**:	**Deres ref**.:	**Dato**:
72004/17	77 78 81 67		10.11.2017

SVAR: HØRINGSBREV - PLANPROGRAM FOR KOMMUNEDELPLAN FOR OPPVEKST

Fylkeskommunen skal som regional planmyndighet veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver Fylkeskommunen har etter folkehelseloven også et folkehelseansvar innenfor sine sektorer. Fylkeskommunens innsigelseskompetanse i plansaker etter plan- og bygningsloven inkluderer kulturminne-, kulturmiljø- og landskapshensyn, friluftsliv, samordnet areal- og transportplanlegging, kjøpesenter, regional plan eller planstrategi, barn og unges interesser, universell utforming, fylkesveger og havbruksinteresser/akvakultur.

Det vises til brev av 29.09.17, der Gratangen kommune sender planprogram for kommunedelplan for oppvekst til høring og offentlig ettersyn.

Planavdelingen hos stabssjefen koordinerer uttalelsen på vegne av fagetatene i fylkeskommunen.

Generelt

Troms fylkeskommune synes det er positivt at Gratangen har startet opp arbeidet med kommunedelplan for oppvekst. Planprogrammet fremstiller status og viktige fokusområder fremover. Det legges opp til å ta for seg mange viktige tema, og det er lagt opp til god medvirkning i prosessen.

Hovedtema

Troms fylkeskommune mener at flere av de oppsatte hovedtema i planen er viktige samarbeidstemaer når en ser det 13-årige opplæringsløpet som en helhetlig grunnopplæring. Kvalitetsnettverk for grunnopplæringen er etablert og dette samarbeidet om kvalitetsutvikling er viktig innsatsområde de kommende årene.

Fylkeskommunen vil derfor foreslå at dette settes opp som et nytt hovedtema i tillegg til de som allerede er registrert i høringsdokumentet: **Samhandling i den 13-årige grunnopplæringen.**

Dette kan eventuelt settes som hovedtema med undertemaene:

Samhandling i den 13-årige grunnopplæringen.

- Utvikling av kvalitetsnettverk for grunnskoleopplæringen
- Samarbeid skole – næringsliv
- Kompetanse og rekruttering

Føringer

Under avsnitt om føringer og lovverk savner fylkeskommunen at Gratangen kommune viser til regionale føringer. Knyttet til hovedtema skolebibliotek vil fylkeskommunen vise til Regional bibliotekplan som ble vedtatt i mars 2017.

Prosess, fremdrift og medvirkning

Opplegg for prosess ivaretar medvirkning på en god måte og fremdriftsplanen er realistisk. Fylkeskommunen har ingen merknader til prosess utover dette.

Regionalt planforum

Fylkeskommunen ønsker dere velkommen til regionalt planforum for videre diskusjoner og innspill i forbindelse med planarbeidet. Informasjon om regionalt planforum her:
http://www.tromsfylke.no/#/innhold/tjenester/planlegging/regionalt-planforum/

Troms fylkeskommune ønsker Gratangen lykke til i utarbeidelsen av kommunedelplan for oppvekst.

Med vennlig hilsen

Stine Larsen Loso
plansjef

Synnøve Lode
spesialrådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.

Kopi:
Fylkesmannen i Troms, Postboks 6105, 9291 TROMSØ

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Saksbehandler	Telefon	Vår dato	Vår ref.	Arkivkode
Solveig Bjørn	77 64 20 51	14.11.2017	2017/6177	421.3
		Deres dato	Deres ref.	
		29.09.2017		

Gratangen kommune
Nergårdveien 2
9471 GRATANGEN

Innspill til planprogram for kommunedelplan for oppvekst i Gratangen kommune 2019-2022

Fylkesmannen har mottatt kommunens forslag til planprogram for kommunedelplan for oppvekst 2019-2022 og vil nedenfor komme med innspill til forslaget.

Innledningsvis vil vi vise til at vi i vårt innspill til kommuneplanens samfunnsdel for 2017-2029 anbefalte at det utarbeides en egen delplan, eller et eget kapittel i kommuneplanens samfunnsdel for oppvekstområdet. Vi ser det som positivt at kommunen har valgt å utarbeide en egen kommunedelplan for oppvekstområdet i Gratangen kommune.

Innspill til struktur
Flere steder i dokumentet referer kommunen til gammel plan- og bygningslov, slik som under avsnittet *om planprogram for kommunedelplan for oppvekst* og avsnittet kalt *formålet med en oppvekstplan.* Fylkesmannen ber kommunen rette opp i dette og henvise til gjeldende plan- og bygningslov.

Føringer og lovverk
Kommunal planstrategi og Kommuneplanen og de prioriteringer/føringer som ligger i disse dokumentene bør listes under kapittelet om føringer og lovverk. I tillegg kan kommunen med fordel også vise til nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging fra 2015.

Kravet om utredninger
I hht § 4-1 i plan- og bygningsloven er det krav om at planprogrammet skal gjøre rede for behovet for utredninger i tilknytning planarbeidet. Dette kunne med fordel vært bedre synliggjort i forslag til planprogram.

Oppvekstområdet
Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen og formålsbestemmelsen i plan- og bygningsloven stiller krav om at kommunen skal ta hensyn til barn og unge i planleggingen. Arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel er et godt tidspunkt for å vurdere om det i kommunen er spesielle problemstillinger knyttet til barn og unge som det er nødvendig eller gunstig å utrede spesielt.

I FNs barnekonvensjon står det at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn og at barnet har rett til å si sin mening i alle saker som angår barnet. Slike meninger skal også

Fylkeshuset, Strandvegen 13
Postboks 6105, 9291 Tromsø

Telefon: 77 64 20 00
Telefaks: 77 64 21 39

Avdeling
Oppvekst- og
utdanningsavdelingen

fmtrpostmottak@fylkesmannen.no
www.fylkesmannen.no/troms

vektlegges i plansaker. Fylkesmannen ser det som positivt at kommunen har vist til FNs barnekonvensjon, artikkel 3 om *barnets beste* i planforslaget og beskrevet hvordan barn og unges medvirkning skal ivaretas under *forslag til organisering og medvirkning*. Vi viser i denne forbindelsen til artikkel 12 i FNs barnekonvensjon som gjelder barnets rett til å bli hørt og medvirke.

En kommunedelplan for oppvekstområdet må inneholde en vurdering av hva som må til for å skape gode og trygge oppvekstsvilkår for barn og unge, med tilhørende mål og strategier. Som et minimum må kommunen legge vekt på:

- å vurdere kapasiteten og fremtidig dimensjonering av barnehage- og skoletilbudet i tråd med befolkningsutviklingen
- å rekruttere og opprettholde tilstrekkelig fagkompetanse til å ivareta kompetansekravene og lovpålagte oppgaver i oppvekstsektoren (barnehage, skole, barnevern)
- å synliggjøre hvordan kommunen gjennom tverretatlig innsats kan forebygge og håndtere uønskede hendelser som f.eks. vold, mobbing og overgrep.

I planprogrammet skal kommunen gjøre rede for hvordan medvirkning gjennomføres og ivaretas, spesielt med hensyn til barn og unge. Det er opplyst i kommunens forslag til planprogram at barn og unge skal ivaretas ved at rektor og styrer samt representanter fra ungdomsrådet, FAU og SU ved skolen og barnehagen skal delta i prosjektgruppa for planarbeidet. I tillegg vil møtene i ungdomsrådet være en viktig arena for dialog og diskusjon om innholdet i planforslaget. Dette er positivt, og det går i tillegg fram av kapitlet *hovedtema i planen* at kommunen vil vurdere temaer som tar opp våre anbefalinger ovenfor i kommunens planarbeid videre.

Helse
Folkehelseloven sier i § 2 at «kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.» Det vil også omfatte kommunens arbeid innen oppvekstsektoren. God tilrettelegging på dette området kan gi viktige bidrag til god helse i befolkningen.

Fylkesmannen er kjent med at Gratangen kommune i 2016 har utarbeidet en oversikt over helsetilstanden slik folkehelseloven krever. I oversiktens sammendrag påpeker kommunen bl.a. at gjennomsnittlig inntekt i Gratangen ligger lavt. Dette kan bety at det er flere familier og barn som lider under fattigdom. I kommunedelplanen for oppvekst må kommunen beskrive hva den vil gjøre for å møte denne viktige helsefaktoren.

Etter fullmakt

Hilde Bremnes
utdanningsdirektør

Solveig Bjørn
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer.

From: Postmottak Gratangen
Sent: Wednesday, November 15, 2017 10:54 AM
To: Per Kvaale Caspersen
Subject: VS: Svar høringsbrev - planprogram for kommunedelplan for oppvekst

Fra: hanne@msmorgan.no [mailto:hanne@msmorgan.no]
Sendt: onsdag 15. november 2017 10.46
Til: Postmottak Gratangen <Postmottak.Gratangen@gratangen.kommune.no>
Emne: Svar høringsbrev - planprogram for kommunedelplan for oppvekst

Til pkt. STATUS, 1. avsnitt.

I løpet av de siste årene er det gjennomført strukturendringer i skolesektoren med nedlegging av Nord-Gratangen skole som en konsekvens. Som en følge av nedleggelsen ble den private Montessoriskolen Morgan opprettet. ***Gratangen barnehage er redusert til to avdelinger/lokasjoner etter at Myrlandshaug barnehage ble nedlagt.*** Reduksjon i barnetallet og stram kommuneøkonomi er noen av årsakene til endringene i oppvekstsektoren.

MS Morgan ønsker å påpeke følgende:

Myrlandshaugen barnehage ble ikke lagt ned, den ble overtatt av N.G.S Montessori. Det ble opprettet en privat barnehage i det gamle skolebygget. Bygget Myrlandshaugen barnehage va lokalisert i var i så dårlig forfatning at det var planer om nybygg.

For MS Morgan
Hanne Bjerkmo Are

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01012-1
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Formannskap	17.10.2017
Kommunestyret	14.12.2017

IKAT – ENDRING AV KOMMUNENS ANDEL AV DRIFTSUTGIFTER

Innstilling:

Formannskapet har behandlet økonomiplan 2018-21 for IKAT og vil påpeke at den nye fordelingsnøkkelen for fordeling av driftsutgifter slår urettferdig ut for de mindre kommunene. Formannskapet ber om at fordelingsnøkkelen revurderes.

Vedlegg:

Økonomiplan dokumenter 2018-21

Saksframstilling:

Interkommunalt Arkiv Troms (IKAT) har oversendt økonomiplan for 2018-21. Det framgår av økonomiplanen at Gratangen andel av driftsutgiftene har økt med vel kr 60.000 og vil være i overkant av 180.000 i 2018. Årsaken til den store økningen ligger i en endring fordelingsnøkkelen vedtatt i representantskapet våren 2017 der 50 % av driftsutgiftene fordeles flatt mens 50 % fordeles etter folketall. Økningen omfatter også en «flat» andel av en ny stilling knyttet til etterslep mht. digitalisering.

Den endrede fordelingsnøkkelen slår svært urettferdig ut for de minste kommunene. Dette er påpekt overfor IKAT av de mindre kommunene rundt oss. Vi får følgende svar på våre utspill:

«… På årsmøtet i representantskapet 27.04.17 var det 2 eiere som stilte spørsmål ved om fordelingsnøkkelen var rettferdig. Ingen av disse meldte seg på det varslete eiermøtet der vi åpnet for å diskutere dette i detalj, og eventuelt fremme forslag om en annen fordelingsnøkkel på neste års representantskapsmøte.

Den nye fordelingsnøkkelen er vedtatt av representantskapet, og kan ikke endres av ett kommunestyrevedtak i en eller flere eierkommuner. Dere kan imidlertid fremme forslag om en annen fordeling til årsmøtet i representantskapet i 2018…»

Vurdering:

Vi har ikke noe valg her når det gjelder driftstilskuddet for 2018.

Konklusjon:

Det bør imidlertid tas opp å fremme forslag om en mer rettferdig fordelingsnøkkel på representantskapets møte våren 2018.

Vår ref:	Deres ref.	Dato
A 012 Sak 144/17		28.09.17

Alle eierkommuner
v. ordfører, rådmann og økonomileder

INVITASJON TIL EIERMØTE i ARKIV TROMS, TORSDAG 5. OKTOBER 2017

Dere inviteres herved til å delta på eiermøtet i Arkiv Troms, som arrangeres i Statsarkivet i Tromsø, torsdag 5. oktober, kl. 11 – 14.

Møtet begynner med lunsj.

Agenda

1. Selskapets økonomi – ny modell og metode for beregning av driftstilskudd
2. Utfordringer i forhold til nye lokaler
3. De digitale bevaringsutfordringene
4. Kommune- og regionreformenes betydning for Arkiv Troms

Påmelding innen **3. oktober** via skjema på våre nettsider https://arkivtroms.no/eiermote-arkiv-troms-arrangeres-5-oktober/

Velkommen til eiermøte!

Med vennlig hilsen

Hilde Elvine Bjørnå
arkivsjef

2 vedlegg

Postadresse Arkiv Troms, % Statsarkivet i Tromsø, Postboks 6315 Langnes, 9293 TROMSØ **E-post** post@arkivtroms.no
Besøksadresse Huginbakken 18, Breivika **Telefon** 941 74 170 **Org.nr.** 989 532 960 **Nettside** www.arkivtroms.no

Vedtatt på årsmøte i representantskapet 27.04.17

ØKONOMIPLAN 2018- 2021

1. Formål

Formålet med økonomiplanen er å vise hvilke budsjettforutsetninger og budsjettrammer Interkommunalt arkiv Troms IKS har å forholde seg til i perioden 2018 - 2021.

2. Forutsetninger for økonomiplan 2018 - 2021

2.1 Inntekter

2.1.1 Driftstilskudd

- Fra og med 1.1.2018 innføres en ny ordning for beregning av tilskudd til selskapet.
- Ny eierandel fastsettes etter folketall per 1.1.2017. Fylkeskommunens folketall skal være 20 % av folketallet i hele Troms fylke.
- Budsjettert sum blir hva det koster å drifte institusjonen med alle tjenester i 2018. Det vil si summen av driftstilskuddet og depotavgiftene for 2017. I tillegg kommer økte husleieutgifter og opprettelse av en ny stilling som IT-konsulent. Halvdelen av summen fordeles flatt mellom eierne og halvdelen etter eierandel.
- Tilskuddet fra selskapets deltakere skal reguleres årlig i samsvar med lønns- og prisstigningen. Man skal bruke den sats som regjeringen fastsetter for kommunenes budsjetter (kommunal deflator).
- Ved endringer i eierstrukturen (færre eller flere eiere) skal folketall og eierandel reguleres.
- Nye deltakere i selskapet (kommuner og IKS) betaler en etableringsavgift på kr. 50 000.

- Endringer i kommunestrukturen i Troms vil i løpet av planperioden endre selskapets økonomiske grunnlag. Selskapets økonomi og drift må kontinuerlig tilpasses dette gjennom nye avtaler og organisatoriske endringer.

2.1.2 Depotavgift

- Som følge av ny finansieringsordning falle alt av depotavgifter bort for selskapets eiere fra og med 1.1.2018.

2.1.3 Egeninntekter

- Prisen for dagskurs som bestilles av kommunene er kr. 6 000 for inntil 15 deltakere, og kr. 8 500 for over 15 deltakere.
- For å motvirke tendens til lavere kursdeltakelse har IKAT et fleksibelt tilbud i form av sektorkurs, temakurs og opplæringsseminar både i kommunene og hos IKAT. Pris per deltaker for kurs som holdes hos IKAT er kr. 800.
- Grunnopplæringen i arkiv (grunnkurs i tre forskjellige varianter), og all opplæring knyttet til utarbeiding og bruk av elektronisk arkivplan, skal være gratis for deltakerkommunene.
- Prisen for konsulenttjenester som ikke gis alle deltakere er kr. 850 per time.
- Kommuner og IKS som står utenfor IKAT betaler dobbel pris for kurs og konsulenttjenester.
- Kommuner som ikke er deltakere i selskapet, men likevel ønsker at IKAT skal håndtere personregistermaterialet deres betaler en årlig grunnavgift på kr. 25 000 og kr. 1 300 per hyllemeter.
- Det forventes at konsulentinntektene vil gå ned dersom Tromsø kommune bestemmer seg for å håndtere sitt personregistermateriale selv. Inngått kontrakt gjelder inntil videre.

2.1.4 Ekstra tilskudd til arbeidet med tilgjengeliggjøring av arkiv

- For å avhjelpe noe av det store etterslepet når det gjelder arkivordning og katalogisering, vil det i 2018 bli krevd inn ett engangsbeløp fra alle deltakere i selskapet. Dette skal brukes til å lønne en prosjektansatt i ett år.
- For å lønne en prosjektmedarbeider i konsulentstilling er det nødvendig med ett ekstra tilskudd på kr. 510 000. Flatt fordelt vil det si en utgift per deltaker på Kr. 22 173.
- Beløpet vil bli fakturert deltakerne i mars 2018.

Vedtatt på årsmøte i representantskapet 27.04.17

2.2 Utgifter

2.2.1 Lønns- og prisstigning

- Kommunal deflator dekker i utgangspunktet kun en gjennomsnittlig lønnsøkning i kommunal sektor. Satsen dekker ikke fullt ut lønnsøkningen for den type stillinger IKAT har (rådgiverstillinger). Økte utgifter som følge av lønns- og prisstigning må derfor jevnlig dekkes inn gjennom regulering av driftstilskuddet for å fange opp reell lønns- og prisvekst.
- Den relativt store lønnsøkningen blant langtidsutdannete, som har funnet sted de siste årene, har også fått betydning for avlønningen til IKATs ansatte. Det er styrets oppfatning at man i lønnsfastsettelsen må forhandle om kronebeløp og ikke prosentvise tillegg, for å få bedre kontroll med lønnskostnadene i selskapet.

2.2.2 Nye stillingshjemler/prosjektmedarbeidere

- Det opprettes en ny fast stilling som IT-konsulent fra og med 2018.
- Det opprettes en midlertidig prosjektstilling som ordningsmedarbeider i 2018.
- Det vil bli søkt om eksterne midler til utviklingsprosjekter innen arkivformidling.

2.2.3 Kompetanseutvikling

- For å styrke kompetanseutviklingen i organisasjonen skal ubrukte midler som er satt av til post 7141 Kompetanseutvikling i budsjettet, og som ikke blir brukt gjeldene budsjettår, overføres til påfølgende år.
- Midlene disponeres av arkivsjef og tillitsvalgt, og skal brukes til å gi de ansatte mulighet for deltakelse på internasjonale konferanser og/eller studiereiser.

2.2.4 Styrets møtegodtgjørelse

- Kommunalt valgte styremedlemmer får utbetalt kr. 1 250 per møte.
- Styrets leder får i tillegg en årlig godtgjørelse på kr. 12 000, og styrets nestleder en godtgjørelse på kr. 6 000 per år.
- Fra og med 2016 mottar også ansattes representant i styret møtegodtgjørelse.

Vedtatt på årsmøte i representantskapet 27.04.17

3. Økonomiplan

Inntekter[1]	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
Tilskudd fra kommunene	6 595 061	6 759 938	6 928 936	7 102 159
Kursinntekter	50 000	50 000	60 000	60 000
Andre inntekter[2]	240 000	245 000	250 000	255 000
Sum	**6 885 061**	**7 054 938**	**7 238 936**	**7 417 159**
Utgifter				
Lønn og personalkostnader	4 131 037	4 232 963	4 343 362	4 450 295
Andre driftsutgifter	2 754 024	2 821 975	2 895 574	2 966 864
Sum	**6 885 061**	**7 054 938**	**7 238 936**	**7 417 159**

[1] Det er lagt inn en årlig økning på 2,5 % i tilskuddet fra kommunene og depotavgiftene
[2] Hovedsakelig bankrente og inntekt fra eksterne oppdrag

ARKIV TROMS

Vedtatt på årsmøte i representantskapet 27.04.17

BUDSJETTFORUTSETNINGER OG -RAMMER FOR 2018

Budsjettforutsetninger

Inntekter

- Driften til Interkommunalt arkiv Troms skal gå i balanse i 2018.
- Driften skal finansieres gjennom fast driftstilskudd fra deltakerne~~,~~ ett ekstra tilskudd til ordningsarbeidet, egeninntekter fra kurs og konsulentoppdrag samt bankrente.

Utgifter

- Andre økninger i selskapets driftsutgifter vil i all hovedsak komme som følge av lønns- og prisstigning, regulering av husleien i statsarkivbygningen samt behov for økt magasin- og kontorplass.

Budsjettrammer

Representantskapet vedtar følgende budsjetterammer for 2018:

Inntekter	
Tilskudd fra 23 deltakerkommuner	6 595 061
Kursinntekter	50 000
Konsulentoppdrag	230 000
Bankrente	10 000
Sum	***6 885 061***

Vedtatt på årsmøte i representantskapet 27.04.17

Utgifter	
Lønns- og personalkostnader	4 131 037
Andre driftsutgifter	2 754 024
Sum	***6 885 061***

Styret har fullmakt til å fordele rammene på de enkelte budsjettpostene.

ARKIV TROMS

Vedtatt på årsmøte i representantskapet 27.04.17

VEDLEGG TIL ØKONOMIPLAN 2018 - 2021

Eiertilskudd til Arkiv Troms 2018 flatt og etter eierandel

Deltaker	Eierandel pr 1.1.2018	Drift & depot 2017	50 % flatt fordelt	50 % etter eierandel	Sum drift/depot/IT-stilling	endring?
Balsfjord kommune	5,72	287 420	143 371	188 619	331 990	44 570
Bardu kommune	4,02	157 264	143 371	132 561	275 932	118 668
Berg kommune	0,92	117 918	143 371	30 337	173 708	55 790
Dyrøy kommune	1,15	188 476	143 371	37 922	181 293	- 7 183
Gáivuona suohkan	2,15	146 538	143 371	70 897	214 268	67 730
Gratangen kommune	1,13	120 326	143 371	37 262	180 633	60 307
Ibestad kommune	1,40	145 274	143 371	46 165	189 536	44 262
Karlsøy kommune	2,29	242 406	143 371	75 513	218 884	- 23 522
Kvæfjord kommune	3,00	196 415	143 371	98 926	242 297	45 881
Kvænangen kommune	1,24	118 788	143 371	40 889	184 260	65 473
Lavangen kommune	1,08	107 893	143 371	35 613	178 984	71 092
Lenvik kommune	11,77	402 363	143 371	388 119	531 490	129 128
Lyngen kommune	2,89	266 529	143 371	95 299	238 670	- 27 860
Målselv kommune	6,82	266 554	143 371	224 892	368 262	101 709
Nordreisa kommune	4,95	210 646	143 371	163 228	306 599	95 952
Salangen kommune	2,23	153 312	143 371	73 535	216 906	63 594
Skjervøy kommune	2,93	152 897	143 371	96 618	239 989	87 092
Skånland kommune	3,07	173 081	143 371	101 234	244 605	71 524
Storfjord kommune	1,90	125 987	143 371	62 653	206 024	80 037
Sørreisa kommune	3,52	218 462	143 371	116 073	259 444	40 982
Torsken kommune	0,93	149 088	143 371	30 667	174 038	24 950
Tranøy kommune	1,55	191 428	143 371	51 112	194 483	3 055
Troms fylkeskommune	33,34	1 085 387	143 371	1 099 397	1 242 768	157 380
Til sammen	**100 %**	**5 224 450**	**3 297 531**	**3 297 531**	**6 595 061**	

ARKIV TROMS

TROMS

Strateginotat

Arkiv Troms 2020

Interkommunalt arkiv Troms IKS 2017

Innhold - strateginotat

1. Innledning..... s. 2

2. Organisering
   a. Historikk..... s. 3
   b. Lov om interkommunale selskap..... s. 3
   c. Alternativer former for organisering..... s. 4

3. Økonomi
   a. Driftstilskudd..... s. 4
   b. Depotinntektene og andre inntekter..... s. 6

4. Tjenester og kompetanse
   a. Utvikling av tilbudet..... s. 6
   b. Dagens fokus..... s. 6
   c. Arkivfaglige utfordringer og problemområder..... s. 7
   d. Nye tjenester?..... s. 8

5. Lokaler – kontor og magasin
   a. Dagens situasjon..... s. 9
   b. Utfordringene..... s. 9
   c. Mulige kortsiktige løsninger..... s. 10
   d. Langsiktige løsninger..... s. 10
   e. Digitalisering for kassasjon..... s. 10
   f. Kostnader..... s. 11

6. Målsetninger og strategier
   a. Utfordringer og tiltak..... s. 11
   b. Tidsplan..... s. 12

7. Oppsummering..... s. 13

VEDLEGG:

Status for arbeidet knyttet til digitalt depot..... s. 15

1. Innledning

En av de største utfordringer til Arkiv Troms i tiden framover vil være forbundet med kommune- og regionreformene som er igangsatt. Dette er store og omfattende forvaltningsreformer som kan få uoversiktlige konsekvenser for selskapets utforming, økonomi og tjenestetilbud. Hvordan det kommunale landskapet i Troms blir seende ut i årene etter 2020 er uklart.

Fra 1837 og til i dag har det kommunale landskapet i Troms endret seg betydelig. I 1838 var det 12 kommuner, i 1905 var det 26 kommuner, mellom 1929 og 1960 var det 35 kommuner, og i dag består Troms fylke av 24 kommuner og 1 fylkeskommune.

Høsten 2017 er det avgjort at Berg, Lenvik, Torsken og Tranøy kommuner blir slått sammen, og skal hete Senja kommune. Tjeldsund og Skånland kommuner blir og slått sammen og skal hete Tjeldsund kommune. Tjeldsund kommune skal tilhøre Troms. Trolig blir også Troms og Finnmark slått sammen til en region.

Det som er helt klart er at de arkivmessige sidene av disse reformene blir utfordrende, både for kommunene selv, og for Arkiv Troms som driver arkivfaglig rådgivning og fungerer som arkivdepot. Når kommuner blir slått sammen skal mange arkiver - både papirbaserte og digitale – kartlegges, avsluttes og overføres til arkivdepot. Relevant informasjon skal føres videre og det avsluttete materialets proveniens, kontekst og autentisitet må sikres gjennom korrekte prosedyrer.

Kommunene i Troms har i snart 25 år brukt mye ressurser på å bygge opp og videreutvikle sin egen profesjonelle arkivinstitusjon. Hovedmålet vårt er derfor at Interkommunalt arkiv Troms IKS, på grunn av den kompetanse og de verdier selskapet inneholder, skal bestå som arkivfaglig institusjon i en eller annen form - også i framtiden.

Den arkivfaglige kompetansen er viktig for å kunne gi innbyggerne og kommunens administrasjoner den hjelpen de trenger for å finne fram til sentral informasjon om aktuelle saker og vedtak, dokumentasjon av individuelle og kollektive rettigheter samt gi et tilbud om sikker tilgang til lokalsamfunnets og regionens historie.

Troms fylke var 150 år i 2016, og har en interessant historie. Senjen og Tromsø fogderi var opprinnelig en del av Nordlandene amt, men ble overført til Finnmarkens amt i forbindelse med frigivelsen av handelen på Finnmarken i 1787. I 1794 ble Tromsø etablert, og i 1814 ble amtmannssetet flyttet fra Alta til Tromsø. I forbindelse med innføring av formannskapslovene i 1837 ble Troms og Finnmark inndelt i to distriktformannskap, som i realiteten utgjorde to amt med én felles amtmann. Et forslag om deling ble lagt fram i 1847, men dette ble forkastet. I 1866 ble så Troms eget fylke. Troms har og har hatt en midt - i - mellom – posisjon, som historisk sett er unik.

2. Organisering av arkivsamarbeidet i Troms

a. Historikk og dagens organisering

Arkiv Troms ble opprettet som interkommunal samarbeidsordning, hjemlet i kommunelovens § 27, våren 1992. Ordningen ble etablert i tilknytning til Statsarkivet i Tromsø som hadde tilsyn og faglig veiledning den første tiden. Interkommunalt arkiv Troms, som vi da het, kom i drift fra september 1992 da det ble ansatt daglig leder.

Med virkning fra 1.1.2004 ble Interkommunalt arkiv Troms omorganisert til interkommunalt selskap i tråd med kravene i ny lov om interkommunale selskap.

Selskapet har 23 deltakere per 1.1.2017. Det inkluderer alle kommunene i Troms og Troms fylkeskommune med unntak av Harstad og Tromsø. Tromsø kommune forlot ordningen fra og med 1.1.2000, og Harstad kommune gikk ut av selskapet fra og med 1.1.2011. Troms fylkeskommune gikk inn som deltaker fra og med 1.1.2011.

Både Tromsø og Harstad framhevet økonomi som hovedårsaken til at de gikk ut av ordningen. De var ikke misfornøyd med kvaliteten på tjenestene.

Da Bjarkøy kommune ble sammenslått med Harstad kommune fra 1.1.2013 ble alt av arkivmateriale fra Bjarkøy overført til Harstad kommune.

Representantskapet er selskapets øverste organ. Hver deltaker oppnevner en representant og har stemmerett i forhold til eierandel.

Styret velges av representantskapet, og har 5 medlemmer. Styret er ansvarlig for forvaltningen av selskapet, og ansetter daglig leder (arkivsjef) og annet personale.

Arkivets sjef ivaretar daglig drift, og representerer selskapet utad i arkivfaglige spørsmål.

Arkiv Troms har per dags dato seks ansatte. Det vil si fem faste stillinger og en prosjektansatt.

b. Lov om interkommunale selskap

Den lovpålagte selskapsavtalen regulerer forholdet mellom selskapet og eierne, og skal godkjennes av øverste organ hos alle eierne.

Regjeringen foreslo ved utgangen av 2014 mange endringer i lov om interkommunale selskaper (IKS-loven). De foreslåtte endringene vakte bekymring hos mange berørte da forslaget til endringer var på høring. Svært mange interkommunale selskaper driver ikke økonomisk aktivitet, og mente det var unødvendig med så omfattende endringer.

De mange innspillene og innsatsen til KS Bedrift – som arbeidet aktivt med å fremme selskapenes interesser - førte til en utsettelse av gjennomføringen av endringene. Departementet og statsråd Sanner uttalte at de ønsket å bruke mer tid på å foreslå endringer i IKS-loven, og at de ville ha en bredere dialog med de som ble berørte.

Det ble derfor ingen endringer i 2015. Det er enighet om at endringene i IKS-loven må ses i sammenheng med de andre prosessene som KMD arbeider med: kommunelovutvalgets arbeid (NOU 2016:4 Ny kommunelov), endringer i annet EØS-regelverk og kommune- og regionreformene.

c. Alternative former for organisering

I hvilken grad det vil framkomme et behov for en alternativ organisering av selskapet avhenger av hvor mange og hvem som kommer til å være deltakere i årene framover. Det er også viktig å vurdere om det finnes et reelt behov for å omorganisere.

Hvis forandringer i sentral lovgivning, i kommunestruktur og/eller antall og størrelse på våre eiere skulle kreve det, vil en kunne se for seg følgende valgmuligheter:

- Fortsette som IKS
- Forsøke en vertskommuneløsning
- Sammenslåing eller nærmere organisatorisk samarbeid med andre arkiv-, kultur- eller forvaltningsinstitusjoner som arkiv, museum, bibliotek eller dokumentasjonssentre.
- Etablere et aksjeselskap (AS)
- Etablere et samvirkeforetak (SA)

Målet må være å få til en hensiktsmessig organisering i forhold til hvem vi er, hva vi gjør og hvilke rammebetingelser vi har.

3. Økonomi

a. Driftstilskudd

Selskapets økonomiske grunnlag består av et driftstilskudd fra alle eierne. Driftstilskuddet består i 2017 av et grunnbeløp og en sum per innbygger. Tilskuddet reguleres hvert år i forhold til lønns- og prisstigning (kommunal deflator). I tillegg betaler alle en årlig sum for arbeidet med digitalt depot. Sikring og betjening av papirbasert materiale faktureres den enkelte bruker av tjenesten per hyllemeter. Årlig omsetning ligger på rundt 5,5 millioner kroner.

Driftstilskuddet dekker tre stillinger (arkivsjef og to rådgivere), og alle tjenester unntatt depotordningene.

Hvordan driftstilskuddet beregnes i framtiden vil avhenge av hvor mange og hvor store kommunene i Troms blir. Både mulige endringer i fylkesgrensene og sammenslåing av noen av deltakerkommunene med Harstad eller Tromsø, som ikke er deltakere i selskapet, kan få relativt store konsekvenser. Det samme kan en sammenslåing av Troms og Finnmark til en region. Selskapet kan miste mye av sitt økonomiske grunnlag eller vi kan ende opp med å vokse til en betydelig større organisasjon. Begge deler vil by på utfordringer, og krever omstillingsevne.

I framtiden kan vi se for oss flere forskjellige løsninger for beregning av eiernes økonomiske tilskudd, avhengig av størrelse og hvordan samarbeidet organiseres:

- Et driftstilskudd som dekker alle tjenester som alle får tilgang til etter behov
- Et driftstilskudd som består av ett grunnbeløp samt en sum basert på folketall og så fakturering av enkelte tjenester (som i dag)
- Et driftstilskuddet består av et relativt høyt inngangsbeløp og i tillegg fakturering av enkelte eller alle tjenester

I alle tilfeller må vi få på plass en reell kostnadsdekning av alle tjenester selskapet skal yte.

På årsmøtet i 2017 ble det vedtatt innføring av en ny ordning for beregning av tilskudd til selskapet fra og med 1.1.2018. Dette vil gi selskapet en tryggere økonomi i en overgangsperiode med flere endringer i kommune- og fylkesgrensene.

Ny eierandel fastsettes etter folketall per 1.1.2017. Fylkeskommunens folketall skal være 20 % av folketallet i hele Troms fylke. Budsjettert sum blir hva det koster å drifte institusjonen med alle tjenester i 2018. Det vil i utgangspunktet si summen av driftstilskuddet og depotavgiftene for 2017. I tillegg må økte husleieutgifter i statsarkivbygningen, utgifter til tilleggsmagasiner og opprettelse av en ny stilling som IT-konsulent/IT-rådgiver, dekkes inn. Halvdelen av summen fordeles flatt mellom eierne og halvdelen etter eierandel. Tilskuddet fra selskapets deltakere skal reguleres årlig i samsvar med lønns- og prisstigningen. Man skal bruke den sats som regjeringen fastsetter for kommunenes budsjetter (kommunal deflator).

Det ble også vedtatt å kreve inn ett engangsbeløp fra alle deltakere i selskapet i 2018 for å avhjelpe noe av det store etterslepet når det gjelder arkivordning og katalogisering. Midlene som utgjør kr 22 173,- per deltaker skal brukes til å lønne en prosjektansatt i ett år.

Ved endringer i eierstrukturen (færre eller flere eiere) skal folketall og eierandel reguleres. Nye deltakere i selskapet (kommuner og IKS) betaler en etableringsavgift på kr. 50 000. Endringer i kommunestrukturen i Troms vil i løpet av planperioden 2018 – 2022 kunne endre selskapets økonomiske grunnlag. Selskapets økonomi og drift må kontinuerlig tilpasses dette gjennom nye avtaler og organisatoriske endringer.

b. Depotinntektene og andre inntekter

Inntektene fra de to depotordningene og noe konsulenttjenester utgjør i 2017 rundt halvparten av selskapets inntekter.

Depotinntektene knyttet til papirbasert depot skal dekke én rådgiverstilling og alle utgifter forbundet med veiledning, mottak, sikring og betjening av arkivmaterialet som blir avlevert. Dette inkluderer reisevirksomhet, kurs og konferanser, kontorplass, magasinplass, utstyr til magasinene, forebyggende konservering og digitaliseringsutstyr.

Depotinntektene knyttet til digitalt depot dekker én rådgiverstilling og alle utgifter forbundet med veiledning, mottak, sikring og betjening av elektronisk arkivmateriale som blir deponert. Dette inkluderer reisevirksomhet, kurs og konferanser, kontorplass, magasinplass, IT-utstyr, og et stort utvalg av programvare. De dekker også deltakelsen i KDRS SA, som er ett felles digitalt depot for 12 kommunale arkivinstitusjoner, og sikringsdepot for elektronisk arkivmateriale.

Alle depotinntekter vil fra og med 2018 inngå i ordinært driftstilskudd, ogs alle kostnader dekkes av driftstilskuddet.

Når det gjelder konsulenttjenester er det særlig Tromsø kommune som ønsker tilgang på slike. De har en avtale om sikring og betjening av sensitive personregistre, og kjøper jevnlig kursdeltakelse.

Inntekter fra kursvirksomheten er beskjeden, og har sunket betraktelig de siste fem årene. Årsaken ligger i en endring av behovene hos eierne, og en nedprioritering fra vår side.

4. Tjenester og kompetanse

a. Utvikling av tilbudet

Selskapet tjenestetilbud er blitt utviklet i flere faser. Ved oppstarten på tidlig 1990-tallet besto tjenestene av tilbud innen arkivordning, kurs og opplæring og informasjon og rådgivning. Ved slutten av 1990-tallet kom i tillegg bistand i arkivplanlegging og tilbud om spesiell sikring av sensitive kommunale personregistre. Ved midten av 2000-tallet ble tilbudet utvidet til også å gjelde arkivdepot for papirbasert arkivmateriale og til å fungere som bortsettingsarkiv for materiale fra 1980 – 2004. I 2008 kom så tilbudet om arkivdepot for digitalt skapt arkivmateriale.

b. Dagens fokus

Ved inngangen til 2017 fokuseres det på følgende:

- å få inn gode avleveringer (metoder og verktøy) – både papirbaserte og elektroniske
- å bistå i arkivplanlegging der kartlegging og rutinebeskrivelser knyttet til elektronisk arkivmateriale står sentralt samt utvikling av gode bevarings- og kassasjonsplaner
- digitalisering av skadet og/eller spesielt sårbart arkivmateriale (papir, lyd og video)
- å gjøre et godt arbeid i forhold til et arkivformidlingsprosjekt Tidsmaskin Troms
- arkivordning og rydding/komprimering i magasinene for å utnytte egen depotkapasitet bedre
- å skape balanse mellom ressurser og tjenestetilbudet

Vi sliter særlig med å skape balanse mellom ressurser og etterspørselen etter tjenester. Antall henvendelser fra kommunalt ansatte som har behov for råd og veiledning, kurs og opplæring, og fra publikum som trenger informasjon fra arkiv i arkivdepot vokser for hvert år. I tillegg krever den økende digitaliseringen av offentlig forvaltning nye arkivfaglige praksiser som vi må være klare til å støtte.

Det omfattende tjenestetilbudet belaster særlig administrasjonen gjennom krav om oppfølging av formelle rammer, avtaler og fordeling av oppgaver.

c. arkivfaglige utfordringer og problemområder

Vil Arkiv Troms ha kapasitet til å opprettholde det omfattende tjenestetilbudet sitt i en situasjon med mange sammenslåingsprosser? Selskapet har et stort arbeidsmessig etterslep når det gjelder arkivordning (tilgjengeliggjøring) og avleveringer til digitalt depot.

Kvalitet har alltid vært vårt kjennemerke, og det er en verdi som administrasjonen mener vi bør vektlegge videre selv om det kan ha gått på bekostning av kvantitet på enkelte fagområder. Etterslepet innen arkivordning skyldes hovedsakelig mangel på prioritering og stort sykefravær i den tiden dette skulle prioriteres høyere. En organisasjon med bare 5 fast ansatte er svært sårbar i forhold til sykefravær og turnover. Dette har ført til at etterslepet er blitt stadig større, selv om tiltak for å lette presset har vært gjennomført ved bruk av vikarer og ekstrahjelp.

Det store ordningsetterslepet, selv om det er resultatet av et bevisst valg, lar seg ikke utsette mer. Uordnet arkiv tar svært mye større plass enn ordnet, og tiden vi bruker for å finne fram i det øker jo mer uorden og rot de avleverte arkivene er preget av. Uordnete arkiver krever større plass og mer tid enn det vi har til rådighet. At viktige arbeidsoppgaver stadig blir utsatt skaper også en betydelig frustrasjon hos de ansatte.

Hvor mye er ordnet og katalogisert? Hvor stort er egentlig ordningsetterslepet?
Vi har ikke nøyaktige tall, men anslår at ferdig ordnet og katalogisert materiale bare utgjør om lag 30 - 40 % av total arkivbestand på rundt 3 900 hyllemeter.

Arkiv Troms har høy depotkompetanse på papirbaserte arkiver, og en god del kompetanse på behandling av digitalt skapt arkivmateriale. Kapasitetsmessig skal vi kunne håndtere de papirbaserte avleveringene ved hjelp av innleid midlertidig arbeidskraft. Det vi mangler er teknisk IT-kompetanse slik at vi kan håndtere mange digitale avleveringsprosjekter på samme tid. Det er svært tidkrevende å få til gode deponeringer av elektronisk arkiv fra kommunene, og arbeidet går sakte framover.

Det å få til gode uttrekk og overføring av elektronisk materiale fra kommunene krever atskillig mer støtte og oppfølging enn forutsatt. Dette har ført til at det stadig akkumuleres en digital gjeld hos kommunenes. Dette haster det å få gjort noe med.

I en situasjon der kommuner skal søke om midler til håndteringen av kommunesammenslåing, ønsker vi at dette særlig kommer arbeidet av avlevering av elektronisk materiale til gode.

d. Nye tjenester?

Vedlagt følger en statusrapport om Arkiv Troms sitt arbeid med fagfeltet digitalt depot. Utfordringene på dette området er såpass omfattende at vi ikke ser på utvikling av eventuelle nye tjenester som en mulighet i årene fram mot 2020. Det kan bli aktuelt å tilby noe på lengre sikt hvis selskapet vokser til en større organisasjon, og tilføres ressurser som fullfinansierer eventuelle nye tjenester.

Hva kan være aktuelle nye tjenester?

- Ordning og katalogisering av arkivmateriale skapt etter 1980 mot dekning av alle kostnader
- Arkivtjeneste for daglig arkiv med postmottak, skanning, registrering, oppfølging, kvalitetssikring, arkivering og saksbehandlerstøtte
- Digitaliseringsfabrikk for å forenkle kommunal saksbehandling gjennom tilgang til digitale saksdokumenter, og for mer kompakt bortsetting av papirbaserte arkiv
- Arkivundersøkelser for forskere, forfattere, eller andre (Vit.ass.-tjenester)
- Salg av arkivtjenester (depot) til private eller statlige etater

Alt dette krever ressurser, lokaler og en administrasjon som ikke er på plass i dag.

Arkiv Troms har også fått spørsmål om vi kan ta på oss ett større ansvar for bevaring av privatarkiver. I utgangspunktet er både styret og administrasjonen åpne for en utvidelse av institusjonens mandat, men alle oppgaver må være fullt ut finansiert slik at ikke nye oppgaver belaster en stab som allerede er overbelastet.

5. Lokaler – kontor og magasin

a. Dagens situasjon

Mangelen på magasinplass på kort og lang sikt er en at de største utfordringene Arkiv Troms står overfor. Det disponeres i dag rundt 4 000 hyllemeter reolplass fordelt på 2 magasiner i statsarkivbygningen. Tidligere beregninger[1] gikk ut på at behovet for magasinplass ville ligge på rundt 2 000 hm hvis alle som da var deltakerkommuner avleverte alt sitt arkivmateriale skapt fram til rundt 1970. Harstad kommune var ikke med i denne beregningen, og heller ikke Tromsø kommune og Troms fylkeskommune.

I dag regner vi med å måtte bruke alle de 4 000 hm på det som alt er avtalt avlevert. Da er kart og tegninger og pasientjournaler fra kommunehelsetjenesten ikke tatt med i beregningen.

Årsakene til plassmangelen ligger i flere forhold. Da depotordningen ble opprettet åpnet Arkiv Troms for å fungere som bortsettingsarkiv for materiale fra etter 1980, og flere enn beregnet har benyttet seg av denne muligheten. Det kom heller ikke noen løsning på spørsmålet om bevaring av pasientjournaler fra kommunehelsetjenesten, slik det var varslet fra statlige myndigheters side. I tillegg har Troms fylkeskommune kommet inn som ny deltaker, og har behov for plass til rundt 1 100 hyllemeter for materiale skapt fram til 2011.

Vi har per dags dato ikke noen mulighet for å få leid mer plass i Statsarkivet i Tromsø slik vi muntlig ble lovet da vårt depottilbud ble etablert. Årsaken skyldes manglende kartlegging av statlig arkivmateriale i Troms, Finnmark og på Svalbard. Magasinene som opprinnelig var beregnet for også å kunne ta imot arkivmaterialet tilhørende Nordland fylke fra Statsarkivet i Trondheim, viser seg altså å være for små.

b. Utfordringene

I 2020 faller arkivmateriale fra perioden 1980 – 1995 for aldersgrensen. Flere kommuner har allerede bedt om å få avlevere mye av dette til depot, framfor å innrede kostbare spesialrom for arkiv selv. Arkiv Troms er under sterkt press for å kunne motta dette. Tromsø kommune har også gjort en forespørsel om å få leie plass til pasientjournaler fra kommunehelsetjenesten. Dette har vi vært nødt til å si nei til da dette ikke inngår som del av den personregisteravtalen som ble inngått i 1999.

For å kunne ta imot papirbasert arkivmateriale skapt **etter** 1980 fra dagens eiere, må vi som et minimum regne med å doble depotkapasiteten vår fra 4 000 hyllemeter til 8 000 hyllemeter. I tillegg kommer spesialrom til digitalt skapt materiale og kart og tegninger. En pålitelig oversikt over hvor mye og hvilket materiale som står på vent og skal overføres til vårt depot er under utarbeiding.

[1] ***Rapport om felles kommunalt arkivdepot og ABM-samarbeid i Troms***, Tromsø 2002

Det finnes i dag ikke mulighet for å leie ytterligere depotplass i statsarkivbygningen. 25 års samlokalisering med Statsarkivet i Tromsø kan gå mot slutten, selv om ingen av oss egentlig ønsker det.

c. Muligheter på kort sikt

- Undersøkelser viser seg at leie av tilleggsmagasiner i det private markedet er eneste mulighet.

d. Muligheter på lengre sikt

- Følge opp etablerte kontakter med Siva Eiendom og næringsmeglere for å få til en permanent flytting til andre lokaler.
- Sette anskaffelsen av nye lokaler ut på anbud, jf. lov om offentlige anskaffelser.
- Satse på nybygg. Kjøp av tomt, prosjektering og selve byggingen må da ut på offentlig anbud, jf. lov om offentlige anskaffelser. Med dagens priser ser administrasjonen det som helt urealistisk å skulle stå for et nybygg i Tromsø på egen hånd.
- Arkiv Troms kan søke samarbeid med Tromsø kommune og bruke en næringsmegler til å skaffe fram et felles tilbud for IKAT og Tromsø kommunes byarkiv, som også mangler plass.
- Vurdere å flytte hele institusjonen ut av Tromsø, og søke etter lokaler eller nybygg i pendleravstand.

e. Digitalisering for kassasjon

I følge dagens regelverk har offentlig forvaltning ikke anledning til å kassere originalt papirbasert arkivmateriale selv om det er blitt digitalisert i sin helhet. Riksarkivaren har åpnet for at det kan bli aktuelt å kassere en del nyere arkivmateriale hvis dette er digitalisert, og blir lagret på en fullgod måte. Spørsmålet er under utredning, og kan bli en aktuell mulighet for å spare depotkapasitet.

Om det virkelig er noe å spare på dette når arbeidsinnsatsen, investeringen i utstyr og lagringskapasitet skal beregnes mot innredning og drift av arkivlokaler vil måtte beregnes på forhånd, og er et vanskelig regnestykke. Hvis økt tilgjengelighet er et mål kan dette være hensiktsmessig, men hvis det kun er for å spare lagringskapasitet spørs det om regnestykket går opp. Det statlige Arkivverket arbeider med problemstillingen som krever endring av arkivloven med forskrifter.

f. Kostnader

Alle kostnader ved innredning og leie av tilleggsmagasin(er), og eventuelle nye lokaler og nye magasiner må i sin helhet dekkes av driftstilskuddet. Det vil si av selskapets eiere. Det finnes ikke støtteordninger for bygging av arkivlokaler og ingen kommunale arkivinstitusjoner mottar noen form for driftsstøtte fra statlige myndigheter.

6. Målsetninger og strategier

a. Målsetninger

Mål for virksomheten - organisatorisk og faglig – er formulert i Handlingsplan 2018 – 2021, som ble godkjent på årsmøtet i april 2017. Arkiv Troms skal fortsette å yte de tjenester som er etablerte, og fortsette med å utvikle vår arkivfaglige kompetanse. Det er også viktig at vi er i gang med å gjøre de nødvendige forberedelsene som kreves for å bli klare til å håndtere endringer fram mot, og etter 2020.

a. Utfordringer og tiltak

Lokaler
Hvordan få på plass større magasinplass for å kunne ta imot alle papirbaserte avleveringer vi har inngått kontrakt om å sikre og betjene? Vi trenger å få på plass en betydelig utvidelse av depotkapasitet for å kunne ta imot eldre og avsluttet arkiv fra perioden etter 1980 – og fram til fullelektronisk arkiv er innført i samtlige eierkommuner. Vi må også vurdere å si opp personregisteravtalen med Tromsø kommune for å få bedre plass. En beslutning om hvordan vi skal løse utfordringen med nye lokaler for hele virksomheten må være tatt før 2020.

Ordningsetterslepet
Hvordan få fart på arkivordningen slik at det papirbaserte materialet fra før 1980 som er overført blir komprimert? En løsning kan være å nedprioritere andre oppgaver. Problemet vil være å finne ut hva som skal nedprioriteres. På årsmøtet i 2017 ble det besluttet å opprette en ettårig prosjektstilling for å avhjelpe situasjonen på dette området.

Kommune- og regionreformene
Hvordan utforme og formidle informasjon om de arkivfaglige konsekvensene av endringer i kommunestrukturen i Troms til beslutningsleddet i eierkommunene? Både KS, Arkivverket og andre statlige myndigheter vil bidra på dette området. Arkiv Troms satser på å besøke alle regionrådene og så mange kommunestyrer som mulig, for å gi direkte informasjon om hvem vi er, hva vi gjør og hva som kreves av kommunene på arkivområdet.

Endring av fylkesgrensene kan innebære at noen kommuner går ut, og andre kommer inn i selskapet. Det er viktig å ha god kontakt med Arkiv i Nordland og Interkommunalt arkiv i Finnmark om disse spørsmålene. Administrasjonen snakker jevnlig med lederne for de to institusjonene, og vi bør vurdere å arrangere ett felles møte for styrene hvis store endringer skjer.

Digitalt depot og avleveringsetterslep
Hvordan sikre oss større kapasitet til å ta imot og teste uttrekk fra alle elektroniske fag- og sak/arkivsystemer som må avsluttes? Det vil dreie som om hundrevis av databaser som skal avsluttes og saneres i løpet av en kort tidsperiode.

En løsning kan være nærmere samarbeid med Harstad og Tromsø. Fordelene vil være mer helhetlig arbeid i hele Troms om digitalt depot og rettighetsdokumentasjon. Dette forutsetter at de bidrar såpass mye til selskapet at de ikke belaster allerede eksisterende tjenester.

Vi ser ingen grunn til at Harstad eller Tromsø skal gis ett annet økonomisk tilbud enn de andre deltakerne i selskapet. Slik vi ser det er deres behov for tjenester direkte proporsjonalt med kommunens størrelse i folketall og administrasjon. Tilsynsrapporter viser at de rent arkivfaglig ligger en god del etter de andre kommunene som har vært en del av Arkiv Troms sitt arkivfaglige regime hele tiden.

b. Tidsplan

Vår 2017

- Nytt navn, nettside og grafisk profil brukes til å gjøre selskapet kjent.
- Mottaksstopp er innføres.
- Rydding og komprimering av arkivmateriale i depot er påbegynt.
- Fortsette kartleggingen av hvor mye arkivmateriale vi må beregne permanent plass til.
- Ta stilling til regjeringens vedtak om endringer i kommune- og regionstruktur.
- Følge opp kontakten, og prøve å få til samarbeid med Harstad og Tromsø.

Høst 2017

- Eiermøte arrangeres. Tema skal være rettferdig finaniseringsmodell, reformer, nye lokaler og digital gjeld.
- Begynne arbeidet med å veilede kommunene som skal avslutte sine arkiver 31.12.2019.
- Midlertidige tilleggslokaler bør være på plass. Klare til å ta imot papirbasert personregistermateriale og eldre og avsluttet arkiv fom 1.1.2018.

2018 – 2019

- Arbeide videre med en permanent løsning på magasinproblemet. Framtidig lokalisering må løses.
- Alle avtaler må sies opp. Nye avtaler må inngås: selskapsavtale, depotavtaler og databehandleravtaler.
- Arbeidet med å veilede og ta imot materiale fra sammenslåingskommunene fortsetter.

Vår 2020

- Klare til å ta imot avsluttet arkivmateriale fra de kommunene som avsluttes.
- Ett nytt regime er etablert og rammebetingelser er noenlunde avklart.
- Tjenestetilbud som svarer til deltakernes behov, og som de er villige til å finansiere.

7. Oppsummering

Hva er de største utfordringer til Arkiv Troms fram mot, og i årene etter 2020?

På overordnet nivå er det å sørge for at vi kan håndtere de endringene i rammebetingelsene som vi vet kommer, og sørge for at depotoppgavene vi har tatt på oss blir forsvarlig løst på kort og lang sikt.

Vi har begynt arbeidet med å avklare samarbeidsmulighetene med Harstad og Tromsø. Et initiativ er tatt, og styreleder og arkivsjef følger dette opp.

I løpet av høsten 2017 bør avtale om midlertidige tilleggsmagasiner være på plass.

Før en beslutning om nye lokaler blir tatt må det økonomiske grunnlaget, og rammebetingelsene selskapet arbeider innenfor være så noenlunde avklart.

Det er tre områder som krever ekstra oppmerksomhet, uavhengig av hva som skjer innen kommune- og regionreformene.

Det er for det første arbeidet med digitalt depot der vi trenger større kapasitet til å følge tettere opp og få inn deponeringer av elektronisk materiale. For det andre er det håndtering av det store ordningsetterslepet, og for det tredje er det spørsmålet om lokaler som kan romme både framtidige avleveringer, digitaliseringsfunksjoner og utvidelser av staben.

VEDLEGG TIL STRATEGINOTAT

STATUS FOR ARBEIDET KNYTTET TIL DIGITALT DEPOT

v. rådgiver Solveig Heløe Olsen

Status elektronisk arkiv

Den norske strategien gitt av Riksarkivet, og gjennom lover og forskrifter for bevaring av elektroniske registre og databaser, er migrering. Data flyttes/migreres fra en produsentspesifikk teknologi gjennom konvertering til standardisert lagring. Det opprinnelige systemet eller databasen bevares ikke, kun informasjonen som er trukket ut av basen og en strukturbeskrivelse av det opprinnelige systemet.

Det innebærer en drastisk endring av arkivets framtoning når det flyttes mellom teknologiske plattformer; data "demonteres" og gjøres nøytrale gjennom "rene" sekvensielle tekstfiler. Valgt filstruktur er XML-formatet. Struktur- og innholdsbeskrivelsen blir nøkkelen til all gjenskaping og senere bruk av informasjonen. Uten en fullstendig og eksakt beskrivelse av databasestrukturen vil de data som bevares være uhåndterlige og uten praktisk verdi.

Det ligger under arkivskaper/kommunens ansvar å framstille og dokumentere datauttrekk for deponering og avlevering. Systemene blir stadig mer komplekse og omfangsrike med nyere teknologi, og arbeidet med framstilling av uttrekk og systembeskrivelser er komplisert. Erfaringer fra andre kommuner viser at det ofte er leverandør av systemet som forestår arbeidet med uttrekk.

For Arkiv Troms som depotinstitusjon ligger utfordringen i aktiviteter knyttet til testing av uttrekk for godkjenning mot den medfølgende systemdokumentasjonen og arkivstandardene som ligger til grunn. Dette vil være en krevende øvelse, både arkivfaglig og rent teknologisk. Foruten arkivets proveniens og bevaringsvurderinger, må komplekse databasestrukturer tolkes og forstås ut fra tabellangivelser og systembeskrivelser.

Depot

Fagsystemer: Har ikke mottatt uttrekk

- Pia er et nyutviklet verktøy (Riksarkivet) for validering av fagsystem- avleveringer. Java-basert.

Noark 3/Koark:
Har en viss kontroll på materialet som har blitt deponert. Har programvare til å lese og migrere databasene mellom ulike DBMS ("databasespråk"), og det er mulig å finne fram i journalsystemet. Søk er mulig i sql, og lesbarheten er god ved bruk av SIARD.

- SIARD (friprog)
- Intelligent Converters (sql kit)
- Sql Workbench (friprog)
- Uni server (friprog)
- XML Copy Editor (friprog)
- Pervasive Data Integrator (har programvare i eldre versjon)

Noark 4: Har ikke mottatt uttrekk

- ArkN4. Dette verktøyet brukes til å teste uttrekk fra Noark 4-system. ArkN4 er utviklet i programmeringsspråket Perl med en MySQL-database i bunnen. Vanskelig å få til å fungere.
- XML check. Validerer Noark-4 xml- filer med fargegradering.
- Pia er et nyutviklet verktøy (Riksarkivet) for validering av Noark 4 avleveringer. Java-basert.

Noark 5: Har ikke mottatt uttrekk

- T. Sødring (Høgskolen i Oslo) har laget en php-validator som er under testing, men ikke ferdig prøvd ut på reelt uttrekk.
- Arkade4 brukes til å teste uttrekk fra alle system unntatt Noark-3 og Noark-4. Verktøyet forutsetter en datasettbeskrivelse som følger ADDML 8.2 unntatt uttrekk fra en Noark 5-kjerne. Arkade 4.0 er utviklet i Java.
- Pia, nyutviklet fra Riksarkivet, vil etter planen få verktøy for validering av Noark 5-uttrekk når utviklingsprosjektet er ferdig.

Systembeskrivelse:

- Arkadukt
  Dette verktøyet brukes til å lage en datasettbeskrivelse (teknisk metadata-beskrivelse) av uttrekket. Beskrivelsen vil følge Arkivverkets egen standard ADDML for denne typen datasettbeskrivelser.

Visningsprogram:

- Urd 0.4.0
  Skal gjøre det mulig å se på og søke i data. Vi har ikke forsøkt programmet ennå (mangler uttrekk å prøve på).

Asta Mapper er under utvikling fra stiftelsen Asta. Verktøyet skal muliggjøre **uttrekk** fra fagsystemer og alle Noark-systemer, og uttrekk vil bli foretatt med hjelp av programvare/personell fra Asta. Stiftelsen ser for seg en kontingentbasert finansiering av utviklingsprosjektet/-verktøy.

I utgangspunktet ser stiftelsen for seg en kontingent for hver arkivskaper/kommune. KDRS-miljøet anbefalte i stedet å legge kontingentkostnadene på den enkelte depotinstitusjon, og ikke belaste kommunene økonomisk. Uttrekksverktøyet Dex fra Sysco, som for øvrig fungerte etter hensikten, klarte ikke bygge kundegrunnlag nettopp pga kostnadsnivået.

Arkade5 er under utvikling av Arkivverket, og er et verktøy som skal teste alle arkivuttrekk både før og etter leveranse til arkivinstitusjon. Verktøyet skal kunne benyttes på Noark 3, 4 og 5 systemer, samt fagsystemer. Testverktøyet skal kunne distribueres til alle forvaltningsorgan i Norge. Målgruppen er primært arkivskapere i statlige og kommunal sektor, foruten Arkivverket selv, men private aktører skal også kunne ta verktøyet i bruk. Det ferdige produktet skal være et verktøy med intuitivt brukergrensesnitt som gir lav terskel for bruk. Verktøyet skal brukes som et test- og dokumentasjonssystem ved uttrekk.

Arkiv Troms er medlem av Kommunenes Digitale Ressurssenter – **KDRS**. Senteret skal tilby tjenester og kompetanse til utvikling og effektivisering av langtidslagring av digitale arkiv.

Gjennom KDRS vil vi få tilgang til eksternt sikringsdepot av digitalt materiale. KDRS skal videre bidra til standard formidlingsløsninger for digitalt deponert materiale.

Status og utfordringer

Foreløpig er det få verktøy tilgjengelig, både for en enkel og standardisert uttrekksprosess, men også for kontroll og godkjenning fra depotets side. Når verktøyene/programvaren ikke strekker til, baserer KAI-miljøets it-arkivarer seg fortsatt på hjemmesnekrede koder i javascript, php, html etc. for å utføre sjekk og validering av uttrekk. Disse er utilgjengelige og basert på lokale brukere og kompetanse, er vanskelige å ettergå og framstår som en lite hensiktsmessig praksis dersom arkivmaterialet skulle bli rettslig prøvet. At det i KAI-miljøet ikke finnes ett Noark 4 uttrekk som kan klassifiseres som godkjent, er symptomatisk for de utfordringer som manglende verktøy både for uttrekk og testing utgjør.

Disse utfordringene må løses på et nasjonalt nivå ved utviklingsarbeid. Enkelte prosjekter hvor KAI-miljøet deltar er igangsatt, blant annet et samarbeid med det føderale arkiv i Sveits vedr. Siard, men i dag drives disse på prosjektene med små prosjektmidler og få deltakere. En større satsing på utviklingsprosjekter bør komme på dagsorden for nasjonale aktører og interesseorganisasjoner, og økonomiske midler bør øremerkes utvikling av verktøy til bevaring av elektronisk arkiv.

En målsetting må være at uttrekksprosessen igjen tilsvarer arkivarens rolle med ordning og klargjøring av arkiv tilsvarende papirverdenen, og ikke en teknisk øvelse utført kun av it-administrator. Det må utvikles verktøy som gir avleveringsrollen og eierskapet av oppgaven tilbake til arkivaren for å sikre at relevant informasjon blir ivaretatt.

Arkivskaper er ansvarlig for at informasjon fra arkivverdige elektroniske systemer overføres til godkjent depot etter gjeldende lover og forskrifter. Alle elektroniske systemer som dokumenterer kommunal saksbehandling skal det utføres definert uttrekk fra. Dette bør være en prioritert oppgave fra kommunenes side.

Det ser ut til å ligge en forventning hos arkivskaper om at uttrekk fra elektroniske sak- og arkivsystemer skal være tilnærmet kostnadsfritt. Riksarkivet beregner kostnaden for arkivskaper ved produksjon av Noark-4 og Noark-5 uttrekk til mellom 100-300 000,- pr. prosess. Videre arbeid i depotinstitusjon ligger i beste fall på et kostnadsnivå rundt 50-150 000,- i arbeidstimer. For utredning vedr. kostnader ved uttrekk, testing og bevaring av elektronisk materiale, se Samdok *Rapport 2014 – Digitalt skapt materiale i kommunal sektor 1985 til 2010 – kartlegging.*

Ved deponering av elektronisk arkivmateriale har Arkiv Troms ansvar for mottak og testing, vedlikehold og senere konverteringer av uttrekket. Uttrekket blir bevart utilgjengelig for bruk. Arkivskaper har fortsatt ansvar for å vedlikeholde data i det opprinnelige systemet og holde informasjonen tilgjengelig for brukere. Av dette følger at deponert elektronisk uttrekk er en kopi som bevares hos Arkiv Troms, og databasen/systemet med data ikke kan gjøres utilgjengelig eller slettes av arkivskaper før uttrekket får status som godkjent avlevering. For å sikre autensitet av uttrekkene skal det opprettholdes et regime av nitidig loggføring og kreering av sjekksummer etter hver bearbeiding/endring som må foretas av depot.

Etter hvert som bedre og mer tilgjengelig verktøy foreligger/utvikles, er det en målsetting å gi innsynsløsninger i deponert og avlevert elektronisk materiale for kommunene.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01116-2
Saksbehandler Ragnfrid Masterbakk Karlsen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	14.12.2017

SØKNAD OM FRITAK FRA POLITISKE VERV.

Innstilling:
Kjetil Fjellheim innvilges fritak fra politiske verv frem til 12.8.2018.

Vedlegg:
Skriv inn vedlegg her

Saksframstilling:

Kjetil Fjellheim søker om fritak fra politiske verv i Gratangen kommune frem til 12.8.2018 da han ikke har vært innbygger i kommunen siden tidlig i høst.
Dette med bakgrunn i at han er flyttet til Tromsø og dermed ikke er valgbar i Gratangen kommune.

Vurdering:

I kommunelovens § 15.*Uttreden. Suspensjon.* heter det:
1. Den som taper valgbarheten til et folkevalgt organ i valgperioden, trer endelig ut av dette. Hvis tap av valgbarhet skyldes registrert utflytting fra kommunen eller fylkeskommunen for to år eller mindre, trer vedkommende ut av vervet for den tid utflyttingen varer.

Konklusjon:

Ut fra bestemmelsene i kommunelovens § 15 skal fritak innvilges for den tid utflytting fra kommunen er registrert.

GRATANGEN KOMMUNE

Arkivsak-dok. 17/01312-1
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Saksgang	Møtedato
Kommunestyret	14.12.2017

MØTEPLAN STYRER, RÅD OG UTVALG 2018

Innstilling:
Kommunestyret vedtar framlagt møteplan for 2018.

Vedlegg:
Møteplan 2018

Saksframstilling:

Vedlagt følger forslag til møteplan 2018. Møteplanen er basert på 6 kommunestyremøter, formannskapsmøter og hovedutvalgsmøter mm.

Vurdering:

Konklusjon:

Gratangen kommune - Møteplan 2018

Styre/råd	Januar	Februar	Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	Desember
KST/Kommunestyret		22		26		21			27		01	13
FSK/Formannskapet		13		17	15	12		28	18	23	20	04
PLA/Planutvalg		13		17	15	12		28	18	23		04
HOU/Hovedutvalg		06		10		05			11		19	
NFO/Næringsfondsstyret												
AMU/Arbeidsutvalg		15		12		07			13		13	
ADU/Administrasjonsutvalget		13		17	15	12			18	23	19	

Starttidspunkt (hovedregel)	KSTkl 0900, FSK kl 1000, ADU kl 1000 & AMU kl 1230

Vinterferie uke i uke 9 (26.02.-02.03.)
Påske uke 13 (27.03.-02.04.)

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01300
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	75/17

Handlingsprogram Spire 2018

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 75/17

Møtebehandling
Nytt forslag pkt 3 fra ordfører Eva Ottesen:
Suppleringsvalg til styret fra blå sektor ……..

Votering
Innstilling med nytt tilleggspunkt 3 enstemmig vedtatt.

Vedtak
1. Kommunestyret godkjenner framlagt Handlingsplan SPIRE 6 – 2018.
2. Planen gjennomføres under de forutsetninger som framgår av kommunens budsjett 2018.
3. Suppleringsvalg til styret fra blå sektor ……..

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00617
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	66/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Etablering av ny brannstasjon i Gratangsbotn

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 66/17

Møtebehandling
Alternativt forslag lagt frem i møtet av GDL v. Ronny Grindstein:

1. For å oppnå en responstid som oppleves som rettferdig for kommunenes innbyggere beslutter Gratangen kommunestre å bygge ny Brannstasjon på Årstein.
2. Etablering av ny branngarasje bør vurderes i sammenheng med eksisterende kommunal bygningsmasse, eventuelt mulig fremtidig kommunale sentrumsbygg.
3. Bygging av brannstasjon skal foregå i egenregi og utredes innenfor kostnadsramme, jfr. skasfremlegg, samt mål om ferdigstillelse i 2019.
4. Det anbetales videre med kostnadsreduserende tiltak med utgangspunkt i alternativet med redusert antall vognhaller.
5. Rådmannen gis fullmakt til å engasjere nødvendig kompetanse og kapasitet i den videre perosessen.
6. Endelig planer og kostnadskalkyler skal godkjennes av kommunestyret før byggearbeidet kan begynne.

Votering
Rådmannens innstilling vedtatt mot en stemme.

Vedtak

1. Kommunestyret velger å bygge ny brannstasjon i Gratangsbotn i egenregi.
2. Det arbeides videre med kostnadsreduserende tiltak med utgangspunkt i alternativet med redusert antall vognhaller.
3. Rådmannen gis fullmakt til å engasjere nødvendig kompetanse og kapasitet i den videre prosessen.
4. Endelige planer og kostnadskalkyler skal godkjennes av kommunestyret før byggearbeidene kan begynne.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00309
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	69/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Basseng i Gratangen - muligheter for finansiering

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 69/17

Møtebehandling
GDL v. Ronny Grindstein kom med et tilleggsforslag:
Eventuell fremtidg bassengløsning i Gratangen bør vurderes sammen med andre hensiktsmessige sentrumsbygg i tråd med Kommuneplanens samfunnsdel, innenfor planenes 12 års perspektiv.

Votering
Tilleggsforslag fra GDL falt med 4 mot 1 stemme.
Forslag fra rådmann enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunestyret finner ikke grunnlag for å prioritere investering i svømmebasseng i kommende økonomiplanperiode. Bakgrunnen er tyngende investeringer knyttet til lovpålagte oppgaver innen brann og redning og barnehagesektor.
Administrasjonen bes finne tilfredsstillende løsninger for ivaretagelse av kravet til svømmeundervisning i skolene.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01286
Arkivkode
Saksbehandler Ted Okstad

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	73/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Beregning av ordinært driftstilskudd til private barnehager 2018

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 73/17

Møtebehandling

Votering
Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak
For barnehageåret 2018 fastsettes ordinært driftstilskudd til private barnehager slik:

Satser for driftstilskudd per plass (100%)	
Barn 0-2 år	237 480
Barn 3-6 år	116 183

Det ytes i tillegg et kapitaltilskudd på kr. 8.600 pr. år, pr. barn omregnet til heltidsplasser.

Det gjøres et fratrekk pr. kvartal tilsvarende det den private barnehagen mottar i direkte økonomisk støtte til betaling av renter og avdrag i det aktuelle kvartalet.

Satser for driftstilskudd er beregnet med bakgrunn i anslag på kommunal deflator på 2,3% for 2017 og 2,6% for 2018. Videre er det lagt til grunn regjeringens forslag til maksimal sats på foreldrebetaling på kr. 2.910. Justeringer i de foreslåtte satsene kan derfor bli foretatt etter at stortinget har behandlet statsbudsjettet for 2018.

Vedtaket kan påklages til Fylkesmannen. Klagefristen er 3 uker etter at vedtaket er gjort kjent.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00946
Arkivkode
Saksbehandler Hege Olsen Richardsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Administrasjonsutvalget	07.11.2017	3/17
1 Ledermøte	23.10.2017	10/17

Rekrutteringstiltak for sykepleiere/vernepleiere

Administrasjonsutvalget har behandlet saken i møte 07.11.2017 sak 3/17

Møtebehandling
Punkt 2 angående bindingstid i vedtaket sjekkes ut og opplyses om på kommunestyret.
Bindingstiden endres til 3 år.

Votering

Vedtak
1. Sykepleiere og vernepleiere som er ansatt i helse- og omsorgssektoren i Gratangen kommune gis
    a. et årlig rekrutteringstilskudd på 40.000,-
    b. en ekstra ferieuke med lønn.
2. Ansatte i Gratangen kommune som tar sykepleier- eller vernepleierstudiet gis ett årlig stipend på 30.000,- med en øvre grense på 120.000,- for hele studiet. Det fastsettes en bindingstid på tre år.
3. Rekrutteringsordningene innarbeides i budsjett fra 2018 og iverksettes fra 1. januar 2018 under forutsetning av budsjettmessig dekning.
4. Det søkes Fylkesmannen om midler fra «kompetanseløftet».
5. Virkemiddelordningene evalueres etter to år.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01280
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	70/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Administrativ organisering sentraladministrasjon

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 70/17

Møtebehandling

Votering
Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak
Kommunestyret tar notat om Administrativ organisering i sentraladministrasjonen til etterretning:

1. Evaluering av oppgavefordeling mellom organisasjonens nivåer gjennomføres innen utgangen av januar 2018.
2. Stedfortrederfunksjonen for rådmannen implementeres med ett års funksjonstid. Rekrutteringsutvalget er sektorlederne og rekkefølgen avgjøres på bakgrunn av ansiennitet i sektorlederstillingen.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00244
Arkivkode
Saksbehandler Hege Olsen Richardsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	71/17
1 Hovedutvalg for Helse, Sosial og Omsorg		
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Revidert avtale om krisesentertilbud

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 71/17

Møtebehandling

Votering
Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak
Kommunestyret vedtar revidert samarbeidsavtale om drift av Narvik og omegn krisesenter for krisesentertilbud til kommunens innbyggere. Samarbeidet er hjemlet i kommuneloven kap. 5 § 28-1a, som administrativt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven § 28-1b

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00091
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	67/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Næringsvennlig region - revidert forprosjektplan

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 67/17

Møtebehandling
Innstilling endret i møtet av rådmann:
Kommunestyret godkjenner at forprosjektet gjennomføres etter et forenklet konsept med kortere tidsramme og at det forutsettes full deltagelse fra 4 kommuner i henhold til revidert prosjektplan.

Votering
Ny endret innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak
Kommunestyret godkjenner at forprosjektet gjennomføres etter et forenklet konsept med kortere tidsramme og at det forutsettes full deltagelse fra 4 kommuner i henhold til revidert prosjektplan.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01276
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	68/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Kommunal vigsel

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 68/17

Møtebehandling
Forslag i møtet fra ordfører Eva Ottesen:
Pkt.1. Som er ansatt i kommunen velges Rådmann Ole Kristian Severinsen.

Forslag fra GFL v. Roy Sandberg:
Pkt.5. Oppgradering av lokaler gjennomføres i henhold til ordinære avsetninger i investeringsbudsjettet for 2018.

Votering
Innstilling med endrede punkter enstemmig vedtatt.

Vedtak
1. Den kommunale vigselsretten ivaretas i Gratangen av ordfører og varaordfører samt ansatt Rådmann Ole Kristian Severinsen.
2. Tilbudet gjøres tilgjengelig for egne innbyggere og personer som ikke er bosatt i Norge
3. Det administrative ansvaret for vigselsordningen delegeres til rådmannen.
4. Kommunestyresalen utstyres slik at den kan benyttes som det vanlige seremonirommet for vigsler.
5. Oppgradering av lokaler gjennomføres i henhold til ordinære avsetninger i investeringsbudsjettet for 2018.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01279
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Planutvalget	05.12.2017	8/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Interkommunalt plansamarbeid om kystsoneplan for Midt- og Sør-Troms. Delegering av myndighet, og valg av representanter til interkommunalt kystsoneplanutvalg.

Planutvalget har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 8/17

Møtebehandling
Som styremedlem foreslås ordfører Eva Ottesen med Varamedlem Varaordfører Roy Idar Sandberg.
Votering
Innstilling med tilleggsforslag på medlemmer enstemmig vedtatt.

Vedtak
1. Gratangen kommune vedtar å slutte seg til å delta i interkommunalt plansamarbeid om kystsoneplan for Midt- og Sør-Troms, med forslag til organisering, som beskrevet i forprosjektet «Kystplan Midt- og Sør-Troms II» datert 4.7.2017.

2. Gratangen kommune bevilger inntil kr 100 000,- for å dekke sin andel ved deltakelse i prosjektet.

3. Planmyndighet delegeres i henhold til plan- og bygningslovens §§ 9-1, 9-2 og 9-3, til interkommunalt kystsoneplanutvalg for Midt- og Sør-Troms. Dette utvalg vil da ha myndighet til å varsle planoppstart, vedta planprogram og gjennomføre planprosessen frem til politisk behandling i kommunestyret i Gratangen kommune.

4. Gratangen kommunestyre vedtar at det interkommunale kystsoneplanutvalgets sammensetning består av en representant med vara fra hver medvirkende kommune godtas.

5. Fra Gratangen kommune velges ordfører Eva Ottesen med varamedlem varaordfører Roy Idar Sandberg til det interkommunale kystsoneplanutvalget. Utvalget konstituerer seg selv i første møte.

6. Gratangen kommune slutter seg til at Per Kvaale Caspersen er utpekt til kommunens administrative kontaktperson og koordinator for prosessen i Gratangen kommune. Kontaktpersonen skal være bindeledd mellom Gratangen kommune og prosjektet Kystplan Midt- og Sør-Troms og bidra aktivt i arbeidet med kystsoneplanen.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00972
Arkivkode
Saksbehandler Ragnfrid Masterbakk Karlsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	72/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Avvikling av lokal heimevernsnemd.

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 72/17

Møtebehandling
Roger utpekes til representant med Roy Josefsen som vara.

Votering
Innstilling med tillegg av navn enstemmig vedtatt.

Vedtak
1. Heimevernsnemda avvikles og legges ned med virkning fra 1.7.2017

2. Gratangen kommune utpeker Roger Markussen som representant til å stille i Heimevernsnemda på distriktsnivå. Som vara utpekes Roy Josefsen.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01183
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	05.12.2017	74/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Anskaffelse av tilbudt eiendom

Formannskap har behandlet saken i møte 05.12.2017 sak 74/17

Møtebehandling

Votering
Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak
1. Kommunestyret vedtar å anskaffe eiendommen Kampevollveien 35, 9470 Gratangen til fremforhandlet pris kr _____
2. Det tas forbehold om at kommunen gis konsesjon for kjøp av eiendommen.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01219
Arkivkode
Saksbehandler Nine Grib

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017	17/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Retningslinjer kulturmidler - justering høsten 2017

Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur har behandlet saken i møte 20.11.2017 sak 17/17

Møtebehandling

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak
Retningslinjer for kulturmidler vedtas med foreslåtte justeringer

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00562
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017	10/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Planprogram for delplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

---

Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur har behandlet saken i møte 20.11.2017 sak 10/17

Møtebehandling

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak

Planprogram for delplan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv godkjennes

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/00880
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017	12/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Revisjon av vedtektene for Gratangen barnehage

Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur har behandlet saken i møte 20.11.2017 sak 12/17

Møtebehandling

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak
Reviderte vedtekter for Gratangen barnehage godkjennes

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01122
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017	14/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Kommunal handlingsplan mot mobbing i barnehagene

Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur har behandlet saken i møte 20.11.2017 sak 14/17

Møtebehandling

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunal handlingsplan mot mobbing i barnehagene godkjennes

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01124
Arkivkode
Saksbehandler Per Kvaale Caspersen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur	20.11.2017	15/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

Kommunal plan for overgang fra barnehage til skole

Hovedutvalg for Skole, Oppvekst og Kultur har behandlet saken i møte 20.11.2017 sak 15/17

Møtebehandling

Votering
Enstemmig vedtatt

Vedtak
Kommunal plan for overgang fra barnehage til skole godkjennes

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 17/01012
Arkivkode
Saksbehandler Ole Kristian Severinsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Formannskap	17.10.2017	56/17
2 Kommunestyret	14.12.2017	

IKAT - Endring i kommunenes andel av driftsutgifter

Formannskap har behandlet saken i møte 17.10.2017 sak 56/17

Møtebehandling
Siste setning i innstillingne endres til: Formannskapet krever at fordelingsnøkkelen revurderes.

Votering
Innstilling med overnevnte endring bli enstemmig vedtatt.

Vedtak
Formannskapet har behandlet økonomiplan 2018-21 for IKAT og vil påpeke at den nye fordelingsnøkkelen for fordeling av driftsutgifter slår urettferdig ut for de mindre kommunene. Formannskapet krever at fordelingsnøkkelen revurderes.